

Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva

2015

Poročilo je pripravil KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE (KIS) v sodelovanju s strokovno službo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ter nekaterimi zunanjimi sodelavci kot del naloge Spremljanje razvoja kmetijstva v Sloveniji v letu 2016.

Uredila

Marjeta PINTAR

AVTORJI POROČILA

Matej BEDRAČ (struktura kmetijskih gospodarstev, Program razvoja podeželja 2007–2013, Program razvoja podeželja 2014–2020)

Maja KOŽAR (makroekonomsko okolje, FADN)

Ben MOLJK, Jure BREČKO (obseg živinoreje, ekonomski rezultati po proizvodih)

Marjeta PINTAR (zunanja trgovina z agroživilskimi proizvodi, poraba kmetijskih pridelkov in stopnje samooskrbe)

Miroslav REDNAK (ekonomski rezultati kmetijstva)

Tina VOLK (povzetek, obseg kmetijske proizvodnje, cene, proračunski izdatki, ukrepi kmetijske politike)

Barbara ZAGORC, Tanja TRAVNIKAR (obseg rastlinske pridelave, ekonomski rezultati po proizvodih)

GRADIVO ZA PRIPRAVO POROČILA SO PRISPEVALI

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Saša BELAJ, Tanja POLAK BENKIČ, Metka CERJAK, Joži J. CVELBAR (strokovne naloge v pridelavi kmetijskih rastlin)

Jana ERJAVEC (podpore kmetijstvu na lokalni ravni, raziskovalna dejavnost)

Petra FILIPI (ribištvo)

Vida HOČEVAR, Suzana ŠKOF (Program razvoja podeželja 2007–2013, Program razvoja podeželja 2014–2020)

Tomaž HRASTAR (kmetijsko izobraževanje)

Sonja JURCAN (ekološko kmetovanje)

Gregor METERC, Alenka KORENJAK, Tomaž REMIC, Marjetka JOŠT, Uroš KORBAR, Ana JURŠE, Robert REŽONJA, Matevž ADAMIČ, Mitja PIŠKUR (gozdarstvo in lovstvo)

Hermína OBERSTAR (obvladovanje tveganj v kmetijstvu)

Janez POSEDI s sodelavci (varna hrana, veterinarstvo in varstvo rastlin)

Alenka ROTTER, Tine PETKOVŠEK, Peter NAGODE, Silvester KRANJEC, Tomaž PRIMOŽIČ (gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči)

Jana TAVČAR (strokovne naloge v živinoreji)

Sodelavci z drugih organizacij, služb ipd.

Aleš KUCHAR – Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko, Katedra za agrarno politiko (živilskopredelovalna industrija)

Jože OČKO – Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Sektor za kmetijsko svetovanje (kmetijska svetovalna služba)

Mitja PIŠKUR – Gozdarski inštitut Slovenije (gozdni lesni sortimenti)

Simona ŽOVLJE – Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS

Fotografija na naslovnici

Janko VERBIČ, KIS

Matej STOPAR, KIS

Publikacija bo izšla v elektronski obliki in bo objavljena na spletni strani Kmetijskega inštituta Slovenije <http://www.kis.si/>.

Kazalo vsebine

POVZETEK POMEMBNEJŠIH UGOTOVITEV	11
1 STANJE V KMETIJSTVU	17
1.1 Makroekonomsko okolje in mesto kmetijstva v gospodarstvu.....	17
1.2 Struktura kmetijskih gospodarstev v Sloveniji in EU	18
1.2.1 Število kmetijskih gospodarstev in raba zemljišč	18
1.2.2 Tipologija kmetijskih gospodarstev.....	24
1.2.3 Delovna sila na kmetijskih gospodarstvih	26
1.3 Obseg kmetijske proizvodnje.....	29
1.4 Poraba kmetijskih proizvodov in stopnje samooskrbe.....	33
1.5 Cene v kmetijstvu	36
1.6 Ekonomski rezultati kmetijstva.....	38
2 PRORAČUNSKI IZDATKI, POVEZANI S KMETIJSTVOM.....	42
2.1 Podpore kmetijstvu iz državnega proračuna	42
2.1.1 Proračunska izplačila za tržne ukrepe in neposredne podpore proizvajalcem	44
2.1.2 Proračunska izplačila za razvoj podeželja in kmetijsko strukturno politiko	46
2.1.3 Proračunska izplačila za splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva.....	49
2.2 Podpore kmetijstvu na lokalni ravni	51
3 ZUNANJA TRGOVINA Z AGROŽIVILSKIMI PROIZVODI.....	53
3.1 Blagovna menjava agroživilstva po skupinah blaga	53
3.2 Regionalna struktura blagovne menjave agroživilstva	56
4 ŽIVILSKOPREDELOVALNA INDUSTRIJA.....	59
4.1 Pomen živilskopredelovalne panoge v makroekonomskih agregatih in trendi v obsegu proizvodnje.....	59
4.2 Cene v živilskopredelovalni industriji	60
4.3 Poslovni rezultati živilskopredelovalne industrije	61
4.3.1 Poslovanje živilskopredelovalne panoge	61
4.3.2 Industrijska struktura in gospodarska gibanja po živilskopredelovalnih dejavnostih	64
5 KMETIJSKA POLITIKA	69
5.1 Ukrepi skupne kmetijske politike EU	69
5.1.1 Ukrepi v okviru skupne ureditve kmetijskih trgov	69
5.1.2 Neposredna plačila proizvajalcem.....	70
5.1.3 Program razvoja podeželja 2007–2013	73
5.1.4 Program razvoja podeželja 2014–2020	81
5.1.5 Drugi programi, sofinancirani s sredstvi EU	86
5.2 Drugi ukrepi kmetijske politike	87
6 EKOLOŠKO KMETOVANJE	89
7 GOSPODARJENJE S KMETIJSKIMI ZEMLJIŠČI.....	91
7.1 Obseg kmetijskih zemljišč ter površine z naravnimi in drugimi omejitvami rabe	91
7.1.1 Obseg kmetijskih zemljišč	91
7.1.2 Območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, zavarovana območja in vodovarstvena območja	93
7.2 Zemljiške operacije	97
7.3 Varstvo kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namenske rabe	99
7.4 Gospodarjenje z zemljišči v okviru Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije	101

8	JAVNE SLUŽBE IN DRUGE STORITVE ZA KMETIJSTVO.....	105
8.1	Javna služba kmetijskega svetovanja	105
8.1.1	Aktivnosti kmetijske svetovalne službe v letu 2015.....	105
8.1.2	Posebni poudarki dela javne kmetijske svetovalne službe v letu 2015	107
8.2	Strokovne naloge v pridelavi kmetijskih rastlin	111
8.3	Strokovne naloge v živinoreji	120
8.4	Raziskovalna dejavnost	124
8.5	Kmetijsko izobraževanje	127
8.6	Kmetijsko knjigovodstvo po metodologiji FADN	128
8.6.1	Vzorec poročevalskih kmetijskih gospodarstev, vključenih v mrežo FADN	128
8.6.2	Osnovna proizvodna zmogljivost in ekonomska velikost po tipih kmetovanja	131
8.6.3	Ključni ekonomski rezultati knjigovodstva FADN	132
9	VARNA HRANA, VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN	133
9.1	Področje fitofarmaceutskih sredstev	133
9.2	Varna hrana	134
9.3	Krma	139
9.4	Veterinarstvo	139
9.5	Varstvo rastlin	140
10	GOZDARSTVO IN LOVSTVO.....	142
10.1	Gozdarstvo.....	142
10.1.1	Površina gozdov, lesna zaloga in posek lesa	142
10.1.2	Varstvo, obnova in nega gozdov	143
10.1.3	Dela na gozdnih prometnicah.....	145
10.1.4	Gozdni lesni sortimenti in druge gozdne dobrine	146
10.1.5	Proračunski izdatki za naloge na področju gozdarstva	148
10.1.6	Znanstvenoraziskovalno delo in izobraževanje.....	149
10.1.7	Gozdarska inšpekcija	150
10.1.8	Gozdarstvo v EU in svetu	151
10.2	Lovstvo.....	151
11	RIBIŠTVO	155
11.1	Morsko ribištvo in ribogojstvo	155
11.2	Sladkovodno ribištvo.....	157
11.3	Finančni ukrepi v ribištvu	158
	STATISTIČNE PRILOGE.....	162

Kazalo preglednic

Preglednica 1:	Pregled gospodarskih gibanj; 2010–2015.....	17
Preglednica 2:	Kmetijska gospodarstva po rabi kmetijskih zemljišč v Sloveniji in EU-28; 2010 in 2013.....	18
Preglednica 3:	Struktura kmetijskih gospodarstev z živino v Sloveniji in EU-28; 2010 in 2013.....	21
Preglednica 4:	Kmetijska gospodarstva po tipu kmetovanja v Sloveniji in EU-28; 2010 in 2013	24
Preglednica 5:	Standardni prihodek (SO) po proizvodnih tipih kmetijskih gospodarstev v Sloveniji in EU-28 v letu 2013	25
Preglednica 6:	Poraba kmetijskih proizvodov na prebivalca (kg); 2010–2015	33
Preglednica 7:	Indeksi cen kmetijskih pridelkov in inputov za kmetijstvo (nominalno); 2010–2015.....	38
Preglednica 8:	Osnovni agregati računa proizvodnje in dohodkov; 2011–2015.....	40
Preglednica 9:	Proračunski izdatki, povezani s kmetijstvom (000 EUR); 2011–2015	42
Preglednica 10:	Struktura proračunskih izdatkov, povezanih s kmetijstvom, po osnovnih skupinah ukrepov in viru financiranja (000 EUR); 2011–2015	44
Preglednica 11:	Proračunska izplačila za tržne ukrepe in neposredne podpore proizvajalcem (000 EUR); 2011–2015	45
Preglednica 12:	Izplačane odškodnine in druga izredna plačila (000 EUR); 2011–2015	46
Preglednica 13:	Proračunska izplačila za razvoj podeželja in kmetijsko strukturno politiko (000 EUR); 2011–2015.....	47
Preglednica 14:	Proračunska izplačila za prestrukturiranje kmetijskih gospodarstev (000 EUR); 2011–2015	48
Preglednica 15:	Proračunska izplačila za splošne podpore prestrukturiranju kmetijstva in živilstva (000 EUR); 2011–2015	48
Preglednica 16:	Proračunska izplačila za ukrepe spodbujanja razvoja podeželskih območij (000 EUR); 2011–2015.....	49
Preglednica 17:	Proračunska izplačila za splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva (000 EUR); 2011–2015	49
Preglednica 18:	Proračunska izplačila za raziskovalne, razvojne, svetovalne in strokovne storitve za kmetijstvo (000 EUR); 2011–2015	50
Preglednica 19:	Proračunska izplačila za ukrepe, povezane z varnostjo in kakovostjo (000 EUR); 2011–2015	51
Preglednica 20:	Proračunska izplačila za druge splošne storitve (000 EUR); 2011–2015.....	51
Preglednica 21:	Podpore kmetijstvu, izplačane na lokalni ravni (000 EUR); 2011–2015	52
Preglednica 22:	Blagovna menjava agroživilskih proizvodov; 2011–2015	53
Preglednica 23:	Izvoz in uvoz agroživilstva po skupinah blaga; 2014 in 2015	55
Preglednica 24:	Izvoz in uvoz agroživilstva po skupinah držav (mio EUR); 2010–2015	57
Preglednica 25:	Indeksi obsega industrijske proizvodnje (predhodno leto = 100); 2010–2015.....	60
Preglednica 26:	Indeksi cen pri proizvajalcih (nominalno, predhodno leto = 100); 2010–2015.....	60
Preglednica 27:	Gibanje pomembnejših kazalnikov poslovanja živilskopredelovalne industrije; 2010–2015	62
Preglednica 28:	Deleži proizvodnje hrane in pijač (10 + 11) v predelovalni dejavnosti (C); 2010–2015.....	63
Preglednica 29:	Osnovni kazalniki strukture živilskopredelovalne panoge v letu 2015	64
Preglednica 30:	Kazalniki uspešnosti poslovanja živilskopredelovalnih dejavnosti; 2014 in 2015	68
Preglednica 31:	Višina ovojnice za neposredna plačila; 2013 in 2014–2020	70
Preglednica 32:	Razdelitev nacionalne ovojnice po shemah pred reformo neposrednih plačil 2015–2020 in po njej	70
Preglednica 33:	Model delne konvergence osnovnega plačila	71
Preglednica 34:	Zavezanci in pogoji za izvajanje kmetijskih praks zelene komponente v obdobju 2015–2020	72

Preglednica 35: Neposredna plačila po uredbah za leto 2015 (izplačano do 31. 5. 2016).....	73
Preglednica 36: Črpanje razpoložljivih javnih sredstev po oseh PRP 2007–2013 (000 EUR)	74
Preglednica 37: Število vlog ter odobrena in izplačana sredstva za ukrepe prve osi PRP 2007–2013 (skupaj do 31. 12. 2015)	75
Preglednica 38: Število vlog ter odobrena in izplačana sredstva za ukrep posodabljanje kmetijskih gospodarstev v okviru prve osi PRP 2007–2013 (skupaj do 31. 12. 2015)	76
Preglednica 39: Število vlog ter odobrena in izplačana sredstva za ukrepe tretje osi PRP 2007–2013 (skupaj do 31. 12. 2015)	79
Preglednica 40: Ukrepi in podukrepi PRP 2014–2020 ter okvirna razdelitev sredstev po ukrepih.....	82
Preglednica 41: Seznam operacij ter obveznih in izbirnih zahtev v okviru kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil PRP 2014–2020.....	84
Preglednica 42: Izplačana izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost za uredbeno leto 2015 (izplačano do 31. 5. 2016)	85
Preglednica 43: Izplačana sredstva PRP 2014–2020 po ukrepih in podukrepih (000 EUR) (do 31. 12. 2015)	86
Preglednica 44: Izplačana proračunska sredstva za sofinanciranje zavarovalnih premij, zavarovana kmetijska zemljišča in število zavarovanih živali; 2010–2015	87
Preglednica 45: Skupno število ekoloških kmetij in površina zemljišč v nadzoru ekološkega kmetovanja; 2009–2015	89
Preglednica 46: Obseg površin, vključenih v nadzor ekološkega kmetovanja po kulturah oziroma načinu rabe (ha); 2009–2015	89
Preglednica 47: Skupno število živali na kmetijah, vključenih v nadzor ekološkega kmetovanja; 2009–2015	90
Preglednica 48: Evidenca dejanske rabe kmetijskih zemljišč; 2006 in 2014–2015	91
Preglednica 49: Evidenca GERK; 2006 in 2014–2015	93
Preglednica 50: Površina KZU in GERK KZU (ha) v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost	93
Preglednica 51: Skupna površina, površina KZU in GERK KZU (ha) v območjih Natura 2000.....	95
Preglednica 52: Skupna površina, površina KZU in GERK KZU (ha) v zavarovanih območjih	95
Preglednica 53: Skupna površina, površina KZU in GERK KZU (ha) na vodovarstvenih območjih (VVO); 2015	97
Preglednica 54: Zaključeni komasacijski postopki v letu 2015.....	97
Preglednica 55: Uvedeni komasacijski postopki v letu 2015.....	98
Preglednica 56: Odmerna nadomestila za vzdrževanje hidromelioracijskih sistemov (HMS), 2011–2015.....	99
Preglednica 57: Spremembe namenske rabe kmetijskih zemljišč ter spremembe nekmetijskih namenskih rab v kmetijsko namensko rabo po občinah po OPN, ki so stopili v veljavo v letu 2015, ter skupne površine kmetijskih zemljišč po uveljavitvi OPN....	100
Preglednica 58: Površina državnih prostorskih načrtov (ha), ki se načrtujejo na kmetijski namenski rabi, sprejetih v letu 2015.....	100
Preglednica 59: Stanje zemljišč v registru osnovnih sredstev Sklada po evidenci MKGP o dejanski rabi (ha), 2012–2015.....	101
Preglednica 60: Licitiranje zakupnine v letu 2015	102
Preglednica 61: Osnovni kazalniki gospodarjenja Sklada s kmetijskimi zemljišči, 2013–2015	102
Preglednica 62: Osnovni kazalniki gospodarjenja Sklada z gozdovi, 2013–2015	104
Preglednica 63: Prikaz časa (ure), porabljenega za posamezne naloge kmetijske svetovalne službe v letu 2015 v primerjavi s programom	105
Preglednica 64: Število organizacij v živinoreji v letu 2015.....	120
Preglednica 65: Mlečnosti kontroliranih krav (standardna laktacija) po pasmah; 2014 in 2015	121
Preglednica 66: Število rejcev in število ovc in koz v kontroli; 2014 in 2015	122
Preglednica 67: Število kobil, vpisanih v rodovniške knjige, po pasmah; 2008–2015	123

Preglednica 68: Število matic v rodovniški knjigi kranjske čebele, 2008–2015	124
Preglednica 69: Raziskave v kmetijstvu, ki jih financira MKGP; 2014 in 2015	126
Preglednica 70: Število dijakov in študentov po področjih izobraževanja; 2010–2015.....	127
Preglednica 71: Število poročevalskih kmetijskih gospodarstev v vzorčnem okviru za nabor ter v načrtovanem in dejanskem vzorcu FADN; 2010–2014.....	128
Preglednica 72: Število kmetijskih gospodarstev po tipih kmetovanja (TF8) in ekonomski velikosti v načrtovanem in dejanskem vzorcu FADN; 2010–2014.....	130
Preglednica 73: Osnovni proizvodni potencial in ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev v vzorcu FADN po tipih kmetovanja (TF8); 2010–2014.....	131
Preglednica 74: Osnovni ekonomski rezultati knjigovodstva FADN (EUR/gospodarstvo); 2010–2014.....	132
Preglednica 75: Število izvedenih ocen in izdanih odločb v postopku odobritve aktivnih snovi in izdaje odločb o registraciji oziroma dovoljenjih za FFS v letu 2015.....	133
Preglednica 76: Število opravljenih pregledov in ugotovljenih nepravilnosti letu 2015	134
Preglednica 77: Rezultati pregledov glede označevanja	135
Preglednica 78: Rezultati pregledov glede lastnega nadzora obratov po vsebini GSO	136
Preglednica 79: Število odobrenih obratov in klavnic.....	136
Preglednica 80: Število zaklanih živali, ki so bile pregledane s strani UVHVVR, po vrstah v letih 2014 in 2015.....	137
Preglednica 81: Proizvodnja živil živalskega izvora v kg v odobrenih obratih za leti 2014 in 2015	137
Preglednica 82: Krčitve gozdov po namenu in nezakoniti posegi v gozd (ha); 2005–2015.....	142
Preglednica 83: Sanitarni posek (000 m ³); 2005–2015.....	144
Preglednica 84: Obseg opravljenih varstvenih del v gozdovih (število dni); 2005–2015	144
Preglednica 85: Število gozdnih požarov in površina pogorišč; 2005–2015.....	144
Preglednica 86: Opravljena gojitvena dela (ha); 2005–2015	145
Preglednica 87: Struktura obnove in nege gozdov; 2012–2015	145
Preglednica 88: Gradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak (km); 2005–2015	145
Preglednica 89: Struktura virov financiranja za vzdrževanje gozdnih cest; 2005–2015	146
Preglednica 90: Gozdni lesni sortimenti, pridobljeni v Sloveniji (000 m ³); 2013–2015	146
Preglednica 91: Zunanja trgovina z gozdnimi lesnimi sortimenti; 2014 in 2015	147
Preglednica 92: Zunanja trgovina s posameznimi kategorijami okroglega lesa; 2012–2015	147
Preglednica 93: Izvozno-uvozne cene in odkupne cene gozdnih lesnih sortimentov na domačem trgu v letu 2015 (EUR/m ³ brez DDV)	147
Preglednica 94: Poraba proračunskih sredstev za naloge na področju gozdarstva (000 EUR); 2011–2015	149
Preglednica 95: Pregled odstrela in ugotovljenih izgub divjadi; 2005–2015	152
Preglednica 96: Odstrel in ugotovljene izgube na 100 ha površine v letu 2015	153
Preglednica 97: Škode, ki jih povzročata rastlinojeda divjad in divji prašič, ter ocena strukture škod po vrstah divjadi; 2005–2015.....	153
Preglednica 98: Prikaz opravljenih biotehniških del; 2005–2015	153
Preglednica 99: Ulov, iztovor in vzreja morskih rib, glavonožcev, rakov in školjk (t); 2010–2015	155
Preglednica 100: Delovno aktivno prebivalstvo v morskem ribištvi in ribogojstvu (marikulturi); 2010–2014	156
Preglednica 101: Vsa plovila v registru ribiških plovil ter aktivna plovila po dolžini in opremi; 2010–2015	156
Preglednica 102: Ulov in vzreja sladkovodnih rib (t); 2010–2015	157
Preglednica 103: Število delovno aktivnih oseb v sladkovodnem ribogojstvu; 2010–2014	158
Preglednica 104: Proračunska sredstva za ribištvo; 2011–2015	158

Kazalo slik

Slika 1: Povprečna površina kmetijske zemlje v uporabi na kmetijsko gospodarstvo v državah EU-28 v letih 2010 in 2013	19
Slika 2: Kmetijska gospodarstva po velikostnih razredih KZU v državah EU-28 v letu 2013	20
Slika 3: Kmetijska zemlja v uporabi po velikostnih razredih KZU na gospodarstvo v državah EU-28 v letu 2013.....	20
Slika 4: Povprečno število glav velike živine na kmetijsko gospodarstvo v državah EU-28 v letih 2010 in 2013.....	22
Slika 5: Kmetijska gospodarstva z živino po velikostnih razredih GVŽ v državah EU-28 v letu 2010.....	23
Slika 6: Glave velike živine po velikostnih razredih GVŽ v državah EU-28 v letu 2010.....	23
Slika 7: Delež specializiranih in mešanih kmetijskih gospodarstev v državah EU-28 v letu 2013	24
Slika 8: Delež kmetijskih gospodarstev po velikostnih razredih standardnega prihodka v državah EU-28 v letu 2013.....	26
Slika 9: Povprečno število polnovrednih delovnih moči na kmetijsko gospodarstvo v državah EU-28; 2010 in 2013.....	26
Slika 10: Starostna struktura gospodarjev na kmetijskih gospodarstvih v državah EU-27 v letu 2013.....	27
Slika 11: Izobrazbena struktura gospodarjev in upraviteljev na kmetijskih gospodarstvih v državah EU-26 v letu 2013.....	28
Slika 12: Indeksi kmetijske proizvodnje (2010 = 100); 2003–2015	29
Slika 13: Spremembe skupne površine in struktura kmetijske zemlje v uporabi	30
Slika 14: Skupna površina in setvena struktura njiv	30
Slika 15: Površine in rastlinski pridelki v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 (%).....	31
Slika 16: Število živali konec leta (000); 2003–2015	32
Slika 17: Živinorejska proizvodnja v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 (%)	33
Slika 18: Samooskrba z rastlinskimi pridelki (%); 2010–2015.....	34
Slika 19: Samooskrba z osnovnimi živalskimi proizvodi (%); 2010–2015.....	35
Slika 20: Indeksi cen kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih (realno; 2010 = 100); 2003–2015	36
Slika 21: Spremembe cen rastlinskih pridelkov v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 (%)	36
Slika 22: Spremembe cen v živinoreji v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 (%).....	37
Slika 23: Spremembe cen inputov za kmetijstvo v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 (%)	38
Slika 24: Osnovni kazalci ekonomskih računov za kmetijstvo (realno; stalne cene 2010); 2003–2015.....	40
Slika 25: Proračunska izplačila za podporo kmetijstvu (mio EUR); 2003–2015	42
Slika 26: Proračunska izplačila za tržne ukrepe in neposredne podpore proizvajalcem (mio EUR); 2003–2015	45
Slika 27: Proračunska izplačila za razvoj podeželja in kmetijsko strukturno politiko (mio EUR); 2003–2015	46
Slika 28: Proračunska sredstva za splošne storitve za kmetijstvo (mio EUR); 2003–2015.....	49
Slika 29: Izvoz in uvoz ter zunanjetrgovinska bilanca agroživilskih proizvodov (mio EUR); 2003–2015.....	53
Slika 30: Zunanjetrgovinska bilanca agroživilstva po tarifnih skupinah (mio EUR); 2014 in 2015.....	56
Slika 31: Struktura izvoza in uvoza agroživilstva po skupinah držav; 2010–2015	58
Slika 32: Delež proizvodnje živil in pijač v dodani vrednosti in zaposlenosti (%); 2003–2014.....	59
Slika 33: Indeks obsega industrijske proizvodnje (2010 = 100); 2003–2015	59
Slika 34: Indeksi cen živil in pijač ter proizvodov predelovalnih dejavnosti pri proizvajalcih (realno; 2010 = 100); 2003–2015	60
Slika 35: Indeksi cen živilskih proizvodov pri proizvajalcih v primerjavi z indeksi cen kmetijskih pridelkov, energentov in plač (2010 = 100); 2003–2015.....	61

Slika 36: Produktivnost in dodana vrednost na zaposlenega v proizvodnji hrane, pijač in tobačnih izdelkov v primerjavi s predelovalnimi dejavnostmi (indeks C = 100); 2003–2015.....	63
Slika 37: Neto dobiček/izguba živilskopredelovalne industrije po dejavnostih (mio EUR); 2014 in 2015.....	65
Slika 38: Območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD)	94
Slika 39: Območje Natura 2000	94
Slika 40: Narodni, regijski in krajinski parki	95
Slika 41: Vodovarstvena območja	96
Slika 42: Odstopanje dejanskega od načrtovanega vzorca FADN po tipih kmetovanja (TF8) in razredih ekonomske velikosti (načrtovani vzorec = 0 %); 2010–2014.....	130
Slika 43: Struktura lesne zaloge po drevesnih vrstah v letu 2015.....	143
Slika 44: Gibanje poseka v gozdovih (000 m ³); 2003–2015	143

Kazalo okvirjev

Okvir 1: Struktura kmetijskih gospodarstev	18
Okvir 2: Cene v kmetijstvu.....	37
Okvir 3: Ekonomski računi za kmetijstvo.....	39
Okvir 4: Klasifikacija proračunskih izdatkov, povezanih s kmetijstvom	43
Okvir 5: Zunanja trgovina z agroživilskimi proizvodi	54
Okvir 6: Kazalniki uspešnosti poslovanja živilskopredelovalne industrije	62
Okvir 7: FADN (Farm Accountancy Data Network)	129

POVZETEK POMEMBNEJŠIH UGOTOVITEV

Poročilo obravnava osnovne rezultate slovenskega kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2015. Pripravljeno je na podlagi podatkov Statističnega urada RS, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter drugih uradnih virov, ki so bili na voljo do 31. maja 2016, izjemoma pa tudi pozneje. Vsi vrednostni kazalci so prikazani v evrih. Serije podatkov, ki so izvirno izražene v tolarjih, so preračunane v evre po povprečnem tečaju Banke Slovenije za posamezno leto.

V letu 2015 se je nadaljevalo izboljševanje gospodarskih razmer in posledično tudi okrevanje gospodarske aktivnosti. Bruto domači proizvod se je drugo leto zapored realno povečal, in sicer za 2,9 %. Ponovno so se izboljšale tudi razmere na trgu dela. Zaposlenost je nekoliko porasla, stopnja brezposelnosti pa se je zmanjšala (registrirana od 13,1 na 12,3 %, anketna od 9,7 na 9,0 %). Prvič po osamosvojitvi je ob koncu leta 2015 prišlo do deflacije oziroma negativne rasti cen življenjskih potrebščin (v povprečju leta –0,5 %).

Stanje v kmetijstvu

Podatki zadnjega strukturnega raziskovanja kmetijstva (2013) kažejo, da se strukturne spremembe v slovenskem kmetijstvu nadaljujejo, vendar v primerjavi z drugimi članicami EU praviloma potekajo počasneje. Po podatkih za leto 2013 Slovenija po kazalcih velikostne in posestne strukture še vedno za povprečjem EU zaostaja za dva- do trikrat. V Sloveniji so kmetijska gospodarstva v letu 2013 v povprečju uporabljala 6,7 ha kmetijske zemlje (EU-28 16,3 ha), ena polnovredna delovna moč pa je v povprečju obdelovala 5,9 ha kmetijske zemlje (EU-28 18,3 ha). Ob upoštevanju koeficientov, ki jih uporablja Eurostat, so gospodarstva z živino v povprečju redila 8,4 glave velike živine (EU-28 20,8 GVŽ). Manjše je zaostajanje Slovenije za povprečjem EU v deležu specializiranih kmetijskih gospodarstev (71,5 %; EU-28 75,5 %) ter v deležu gospodarjev, mlajših od 35 let (4,8 %; EU-27 6,0 %). Nad povprečje EU se Slovenija uvršča le po izobrazbeni strukturi gospodarjev. Leto 2013 je imelo v Sloveniji popolno kmetijsko izobrazbo 11,8 % gospodarjev (EU-26 8,6 %), samo praktične izkušnje v kmetijstvu pa 50 % gospodarjev (EU-26 70,7 %). Zaradi počasnejših strukturnih sprememb, z izjemo izobrazbene strukture, se je zaostajanje Slovenije za povprečjem EU v obdobju 2010–2013 še nekoliko povečalo.

Leto 2015 je bilo za kmetijsko pridelavo že drugo leto zapored ugodno. Obseg kmetijske proizvodnje se je po začasni statistični podatkih povečal za 4 %, pri čemer je bil obseg rastlinske pridelave večji za 5 %, obseg živinoreje pa se je povečal za okoli 2 %. Kljub deževju ob jesenski setvi 2014, blagi zimi ter poletju z izredno visokimi temperaturami in občasnim pomanjkanjem padavin so bili v letu 2015 hektarski pridelki pri večini njivskih posevkov in krmni s travinja nadpovprečni, posebno dobra pa je bila letina v sadjarstvu in vinogradništvu. Podpovprečna in izrazito slaba je bila le letina oljne ogrščice. V primerjavi z rekordnim letom 2014 so bili nižji tudi hektarski pridelki pri žitu in hmelju. Površina kmetijske zemlje v rabi kmetijskih gospodarstev se je glede na leto prej zmanjšala za odstotek, površina njiv in vrtov pa za 2,2 %. Najbolj se je v letu 2015 zmanjšala površina, namenjena pridelavi oljne ogrščice (–71 %), kar se je v kombinaciji z izjemno slabo letino odrazilo v zmanjšanju skupnega pridelka za več kot 80 %. Glede na leto 2014 je bil manjši tudi skupni pridelek hmelja (–9 %), krompirja (–6 %) in žita (–4 %), pri čemer je bilo pridelano manj pšenice (–9 %) in koruze za zrnje (–3 %) in več drugega žita (+3 %). V letu 2015 se je močno povečal skupni pridelek oljnih buč in drugih oljnic, zlasti soje, ter pridelek suhih stročnic, zaradi dobre letine pa je bilo pridelanih tudi več zelenjadnic kot v letu prej (+7 %). V sadjarstvu in vinogradništvu se je pridelek povečal za okoli petino, pridelek grozdja pa je bil izjemen tudi po kakovosti. V živinoreji v letu 2015 beležimo povečanje proizvodnje mleka in prirasta govedi ter proizvodnje jajc in medu. Precej manjši kot v letu 2014 je bil po začasni podatkih obseg prireje prašičev, zmanjšal pa se je tudi prirast perutnine in drobnice.

Ob večji proizvodnji se je v letu 2015 pri večini pomembnejših kmetijskih pridelkov povečala tudi domača poraba. Poraba na prebivalca je bila večja kot v letu prej pri vseh vrstah žita z izjemo rži, pri krompirju, zelenjavi, sadju, mesu, jajcih in medu. Porast porabe mesa je predvsem rezultat večje porabe perutninskega mesa, ki je bila najvišja doslej. Po nekaj letih zmanjševanja se je povečala poraba mesa govedi, zaustavil pa se je tudi trend zmanjševanje porabe prašičjega mesa. Poraba mleka je ostala na ravni leta 2014 in blizu povprečne porabe na prebivalca v zadnjem petletnem obdobju. Stopnje samooskrbe, ki zaradi sprememb v obsegu pridelave in porabe med leti precej nihajo, so bile v letu 2015 večje kot v letu prej pri zelenjavi, sadju, mleku, jajcih in medu, zmanjšale pa so se pri žitu, krompirju in vseh vrstah mesa. Podobno kot v letu prej je bila domača prireja večja od domače porabe pri mleku (stopnja samooskrbe 125 %) in perutninskem mesu (103 %), pri mesu govedi pa je po začasnih podatkih zaradi večje porabe stopnja samooskrbe prvič po letu 2005 padla pod 100 % (99 %). Ob ponovno manjši prireji je na najnižjo raven doslej padla stopnja samooskrbe s prašičjim mesom (35 %). Stopnja samooskrbe z žitom je kljub nekaj manjši domači pridelavi ostala razmeroma visoka (73 %) in z izjemo pšenice (52 %) nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja. Pri krompirju je ob manjši skupni pridelavi in večji porabi kot v letu prej stopnja samooskrbe padla na raven povprečja zadnjih let (59 %). Blizu povprečja zadnjih let je bila tudi stopnja samooskrbe z jajci (92 %). Stopnji samooskrbe s sadjem (47 %) in zelenjavo (39 %) sta bili zaradi obilne letine med najvišjimi po letu 2005, vendar sta tudi v letu 2015 ostali pod 50 %.

V letu 2015 so se cene kmetijskih pridelkov na skupni ravni znižale že drugo leto zapored. Glede na leto 2014 so bile v povprečju nižje za 4,1 % (realno -3,6 %), pri čemer so za razliko od leta 2014 padle le cene živalskih proizvodov. Cene rastlinskih pridelkov so bile na skupni ravni v letu 2015 5,5 % višje kot v letu 2014 in so se po padcu v letu 2014 realno vrnile na raven let 2011 in 2012. Najbolj so v letu 2015 v povprečju porasle cene hmelja (+38 %), vina (+15 %), oljnic in sadja (+11 %), višje kot leta 2014 pa so bile cene tudi pri večini drugih pomembnejših rastlinskih pridelkov. Izjema so le cene krompirja, kjer statistika beleži precejšnje znižanje cen že drugo leto zapored. V živinoreji so bile v povprečju cene nominalno nižje za 8,5 % in najnižje po letu 2010. Močno je padla zlasti cena mleka (-18 %), nižje pa so bile tudi cene prašičev (-6 %), perutnine in jajc (-3 %). Cene govedi so ostale blizu ravni leta prej (višje za slab odstotek), drugo leto zapored pa so precej porasle cene jagnjet (+13 %) in medu (+12 %). V letu 2015 so ob cenah kmetijskih proizvodov padle tudi cene proizvodnih vložkov za kmetijstvo, med njimi najbolj cene energije (-12 %) in krmil (-10 %), medtem ko so bile cene gnojil precej višje kot v letu prej (+8 %). Na skupni ravni so cene vseh proizvodnih vložkov padle manj (nominalno -2,8 %) kot cene kmetijskih proizvodov. Cenovno-stroškovna razmerja v kmetijstvu so se zato v letu 2015 nekoliko poslabšala, vendar ostala primerljiva z razmerji obdobja po letu 2010.

Ekonomski rezultati kmetijstva so se v letu 2015 na skupni ravni ponovno izboljšali in bili po začasnih podatkih ekonomskih računov (SURS, druga ocena) realno najvišji doslej. Neto dodana vrednost je bila v primerjavi z letom 2014 višja za okoli 12 %, faktorski dohodek kmetijstva pa se je povečal za okoli 6 %. Ob podobni vrednosti proizvodnje (okoli 1,3 milijarde EUR) in manjši vmesni porabi je faktorski dohodek v letu 2015 znašal skoraj 520 milijonov EUR oziroma skoraj 6.400 EUR na polnovredno delovno moč. Rast dohodkov je, podobno kot v letu prej, predvsem posledica večjega fizičnega obsega proizvodnje ob razmeroma ugodnih cenovno-stroškovnih razmerjih.

Proračunski odhodki za kmetijstvo

Proračunska izplačila iz državnega proračuna, povezana s kmetijstvom (343 milijonov EUR), so bila v letu 2015 2 % manjša kot leta 2014, pri čemer so se izplačila iz državnih sredstev zmanjšala za 5 %, sredstva iz proračuna EU pa za 1 %. Delež financiranja ukrepov s strani EU se je povečal na 73 % (leta 2014 72 %). Največ proračunskih sredstev je bilo tudi v letu 2015 namenjenih tržnim ukrepom in neposrednim podporam (45 %) in ukrepom razvoja podeželja (44 %), delež, namenjen financiranju splošnih storitev za kmetijstvo, pa je ostal

razmeroma nizek (11 %). V okviru prvega stebra kmetijske politike so se izplačila glede na leto 2014 zmanjšala za 5 % (na 155,6 milijona EUR), na kar je vplivalo predvsem zmanjšanje ovojnice za neposredna plačila v kmetijstvu v letu 2014. Za razliko od leta 2014, v letu 2015 tudi ni bilo večjih izplačil državnih pomoči ob naravnih nesrečah in drugih nepredvidenih dogodkih. V okviru ukrepov strukturne politike in politike razvoja podeželja so izplačila ostala na ravni leta prej (149,5 milijona EUR), večinoma pa so se nanašala na preostale obveznosti iz programskega obdobja 2007–2013. Izplačila sredstev za financiranje splošnih storitev za kmetijstvo (37,6 milijona EUR) so glede na leto 2014 porasla za 2 %, pri čemer je bilo več sredstev namenjenih le tehnični pomoči v okviru programov razvoja podeželja in Kobilarni Lipica.

Zunanja trgovina z agroživilskimi proizvodi

Okrevanje gospodarstva je vplivalo tudi na skupno blagovno menjavo agroživilskih proizvodov, ki se je v letu 2015 povečala za 7,5 %, pri čemer je bil izvoz večji za 10,0 %, uvoz pa za 6,3 %. Pokritost uvoza z izvozom je porasla na 50,8 % (leta 2014 49,1 %), ob tem pa se je povečal tudi primanjkljaj, ki je znašal 1.030 milijonov EUR (leta 2014 1.002 milijona EUR).

Slovenija ostaja vrednostno neto uvoznica pri večini carinskih tarif agroživilskih proizvodov. Vrednostni presežek v blagovni menjavi je bil tudi v letu 2015 dosežen le pri izdelkih iz mesa in živih živalih, pri čemer se je bilanca v skupini izdelkov iz mesa še izboljšala, medtem ko se je v skupini živih živali poslabšala. Večji primanjkljaj kot v letu prej je bil zabeležen pri mesu, sadju, krmu, vrtninah ter mleku in mlečnih izdelkih, medtem ko se je pri sladkorju, žitu in raznih živilih primanjkljaj zmanjšal. V regionalni strukturi izvoza in uvoza v letu 2015 ni prišlo do velikih sprememb. Večina blagovne menjave agroživilskih proizvodov je podobno kot v predhodnih letih potekala z državami EU, pri čemer se je z vstopom Hrvaške v EU delež te skupine držav še povečal (leta 2015 76 % izvoza in 85 % uvoza), zunanjetrgovinski primanjkljaj pa nekoliko zmanjšal. Pomemben zunanjetrgovinski partner so ostale tudi države nekdanje Jugoslavije (brez Hrvaške 16 % izvoza, 3 % uvoza), s katerimi je ostala bilanca pozitivna tudi v letu 2015, večji kot v letu prej pa je bil tudi presežek (109 milijonov EUR).

Živilskopredelovalna industrija

Slovenska živilskopredelovalna industrija v poslovnem letu 2015 ponovno kaže zmerne pozitivne spremembe, vendar okrevanje kljub vsemu še vedno ostaja negotovo.

Obseg proizvodnje se je v letu 2015 v dejavnosti proizvodnje živil povečal za 4 % in bil med najvišjimi po letu 2008, proizvodnja pijač pa se je zmanjšala za 9 %, kar kaže na nadaljevanje dolgoročnega trenda zmanjševanja proizvodnje v tej dejavnosti. Proizvajalčeve cene živil so bile v letu 2015 nižje kot v letu prej za 1,5 % (realno za 1 %), cene pijač pa višje za 1,3 % (realno za 1,8 %).

Poslovni rezultati živilskopredelovalne industrije so se v letu 2015 na agregatni ravni precej izboljšali, zmanjšal pa se je tudi njen zaostanek za povprečnimi rezultati predelovalnih dejavnosti. Izboljšanje kazalcev dobičkovnosti je opazno v veliki večini živilskopredelovalnih dejavnosti, na skupno izboljšanje pa sta poleg ponovnega izrazitega izboljšanja poslovnega rezultata v pivovarstvu vplivala tudi večji dobiček v predelavi mleka in proizvodnji drugih prehranskih proizvodov ter pozitivno poslovanje v dejavnostih proizvodnja vina in proizvodnja krmil, ki sta predhodno poslovno leto zaključili z neto izgubo. Živilskopredelovalna industrija je v letu 2015 izkazala 85,5 milijona EUR čistega dobička in 15,3 milijona EUR čiste izgube in poslovno leto zaključila z neto čistim dobičkom v višini 70,2 milijona EUR (leta 2014 34,4 milijona EUR). V primerjavi z letom 2014 je bil čisti dobiček večji za petino, čista izguba pa se je več kot razpolovila. Negativni neto finančni rezultat je bil v letu 2015 izkazan le v oljarstvu in pekarstvu. V drugih dejavnostih živilskopredelovalne industrije so v letu 2015 izkazovali neto dobiček.

V predelavi mleka so se prihodki sicer zmanjšali za pol odstotka, kazalci dobičkovnosti pa so se izrazito izboljšali. Gre za kombinacijo učinkov nizkih nabavnih cen ključne surovine in rezultatov ambicioznejšega poslovanja največjih podjetij, čeprav razlike v uspešnosti med njimi obstajajo. Povečala se je izvozna aktivnost, kar se odraža v nadpovprečni vrednosti kazalnika izvozne usmerjenosti. V letu 2015 je mlečnopredelovalna industrija 31 % prihodkov od prodaje ustvarila z izvozom. To je zagotovo odraz povečanih pritiskov uvoženega blaga na slovenski trg, kar sili domače proizvajalce k iskanju poslovnih priložnosti v tujini.

Poslovanje v mesnopredelovalni industriji se sicer ni izboljšalo tako izrazito kot v predelavi mleka, vendar na agregatni ravni kazalniki rastejo. Dejavnost je dosegla skoraj 5-odstotno realno rast prihodkov in dodane vrednosti in izkazala skoraj 9,5 milijona EUR dobička. Prihodki na tujih trgih so bili v letu 2015 realno 13 % višji, kar je nadaljevanje rasti izvozne aktivnosti iz predhodnega leta. Zelo pomemben dejavnik poslovanja mesnopredelovalne industrije še vedno ostaja povečevanje uvoznih pritiskov in izrazito intenzivna cenovna konkurenca.

Ukrepi kmetijske politike

Leto 2015 je prineslo precejšnje spremembe v kmetijski politiki. Izvajati se je začela reforma neposrednih plačil (2015–2020), potrjen in s tem uveljavljen je bil Program razvoja podeželja za obdobje 2014–2020, prenehal pa je veljati tudi sistem mlečnih kvot.

Neposredna plačila v kmetijstvu so z letom 2015 sestavljena iz osnovnega plačila, zelene komponente, dodatka za mlade kmete in vzporedne sheme za male kmete, ob tem pa imajo kmetijska gospodarstva možnost uveljavljati tudi proizvodno vezana plačila za strna žita, beljakovinske rastline, zelenjadnice, rejo govedi in proizvodnjo mleka v gorskih območjih. Za proizvodno vezana plačila je namenjenih 15 % nacionalne ovojnice (pred reformo 6 %). Zaradi pravila zunanje konvergence se nacionalna ovojnica za neposredna plačila, ki je v celoti financirana iz skupnih sredstev EU, v obdobju do leta 2019 postopoma zmanjšuje. V letu 2015 je znašala 138 milijonov EUR (leta 2014 139 milijonov EUR).

Z letom 2015 se je začel izvajati tudi Program razvoja podeželja (PRP) za obdobje 2014–2020, ki večinoma pomeni nadaljevanje ukrepov iz prejšnjega programskega obdobja, vendar z nekaterimi novimi vsebinami in poudarki. Večji poudarek je med drugim dan prenosu znanja (usposabljanje, svetovanje, sodelovanje), kratkim dobavnim verigam, trženju in kakovosti lokalnih proizvodov, prenovljene so sheme kmetijsko-okoljsko-podnebnih ukrepov, uvedeni pa so tudi nekateri novi ukrepi (dobrobiti živali, sanacija gozdov). Program se je začel izvajati z ukrepi, ki jih gospodarstva uveljavljajo v okviru zbirnih vlog, objavljeni pa so bili tudi prvi javni razpisi, pozivi in naročila za nekatere druge ukrepe (usposabljanje, svetovanje, mladi kmetje, Leader). V celotnem programskega obdobju je za izvajanje ukrepov PRP 2014–2020 na voljo 1.107 milijonov EUR (5,8 % manj kot za PRP 2007–2013), od tega okoli 76 % iz skupnih sredstev EU.

Vzporedno z začetkom izvajanja PRP 2014–2020 je v letu 2015 potekalo tudi zaključevanje izvajanja ukrepov PRP 2007–2013. Za ta program je bilo v celotnem obdobju izvajanja namenjenih 1.175 milijonov EUR sredstev iz evropskega in državnega proračuna, ki so bila skoraj v celoti (99,7 %) tudi izkoriščena (izplačana). Za nekaj ukrepov so izplačila načrtovana še v letu 2016, vendar že iz sredstev novega programa.

Poleg rednih ukrepov so se v letu 2015 izvajali tudi nekateričasni izredni ukrepi pomoči določenim sektorjem, namenjeni ublažitvi poslabšanja ekonomskega položaja pridelovalcev zaradi motenj na trgu. V tem okviru je bila finančna pomoč namenjena pridelovalcem v sektorju sadja in zelenjave (težave zaradi ruskega embarga), mleka (težave zaradi padca cen) in prašičereje.

Gozdarstvo in lovstvo

Površina gozdov (1.182.016 ha) se je v letu 2015 nekoliko povečala glede na leto 2014 (1.181.943 ha), gozdnatost pa je dosegla 58,3 %. V slovenskih gozdovih je bilo v letu 2015 posekanega 6,0 milijona m³ lesa, od tega 3,9 milijona m³ iglavcev in 2,1 milijona m³ listavcev. V primerjavi z letom 2014 se je posek nekoliko zmanjšal in je v letu 2015 dosegel 95 % možnega poseka po gozdnogospodarskih načrtih. Tako visokemu poseku je v letu 2015 botroval obsežen žledolom, ki je leta 2014 prizadel polovico slovenskih gozdov ter posledično tudi velika namnožitev podlubnikov. Delež sanitarnega poseka v celoletnem poseku je bil 65-odstoten, kar je občutno več, kot znaša povprečen delež sanitarnega poseka v obdobju 1994–2014 (35 %). V načrtu sanacije je zajetih 601.900 ha, na katerih bi bilo treba posekati 9,3 milijona m³ lesa, od tega dve tretjini listavcev.

V letu 2015 so bila v gozdovih vseh lastništev skupno opravljena negovalna dela na površini 3.679 ha. Glede na letni program vlaganj v gozdove je to 35 % negovalnih del, v odnosu do načrtovane nege v gozdnogospodarskih načrtih pa 27 %, kar je več kot v predhodnem letu (24 %). V primerjavi z letom 2014 je bilo v zasebnih gozdovih izvedeno 58 % več negovalnih del. Na večjo realizacijo programa negovalnih del v primerjavi z letom 2014 so vplivali povečanje del na sanaciji žledoloma in večja proračunska sredstva za vlaganja v gozdove. Na obseg opravljenih negovalnih del tako še naprej vpliva višina proračunskih sredstev za sofinanciranje nege v zasebnih gozdovih.

Dela za obnovo gozda, skupaj s pripravo sestoja za naravno nasemenitev in s sanacijo v ujmah poškodovanih gozdov, so bila v letu 2015 opravljena na površini 860 ha in so dosegla 30 % del, načrtovanih v gozdnogospodarskih načrtih. V letu 2015 je bilo v Sloveniji precej več požarov kot v letu 2014, ko jih je bilo zaradi obilnih padavin skozi celo leto le 35. Tako je bilo v letu 2015 evidentiranih 93 gozdnih požarov s skupno pogorelo površino 65 ha.

V letu 2015 je bilo zgrajenih 16,9 km gozdnih cest, kar je 6 km več kot v letu 2014. Obseg gradenj gozdnih cest se je povečal v zasebnih gozdovih in zmanjšal v državnih. Rekonstruiranih je bilo 2,7 km gozdnih cest, kar je 0,7 km več kot v letu 2014. Za vzdrževanje 12.575 km gozdnih cest je bilo v letu 2015 iz vseh razpoložljivih virov zbranih 6,1 milijona EUR. Najpomembnejši vir za vzdrževanje gozdnih cest ostajajo pristojbine, ki jim sledijo proračunska sredstva države in občin, v državnih gozdovih pa Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov prispeva še dodatna sredstva za sanacijo gozdnih cest.

V letu 2015 je bil obseg pridobljenih gozdnih lesnih sortimentov (5,2 milijona m³) na podobni ravni kot v predhodnem letu, in sicer zaradi žledoloma iz leta 2014 ter prenamnožitve podlubnikov. Proizvodnja sortimentov listavcev je bila 17 % manjša kot v letu 2014, proizvodnja sortimentov iglavcev pa 11 % večja. Proizvodnja gozdno-lesnih sortimentov iglavcev je prvič presegla 3 milijone m³.

Izvoz se je v letu 2015 povečal v vseh kategorijah okroglega industrijskega lesa, razen v kategoriji lesa za celulozo in plošče in je dosegel 2,7 milijona m³, kar je 0,3 milijona m³ več kot v letu 2014. Glavni smeri izvoza sta Avstrija in Italija. Izvoz v ti dve državi se razlikuje po strukturi, saj se v Italijo izvažata predvsem les slabše kakovosti in hlodovina listavcev, v Avstrijo pa hlodovina iglavcev. Izvoz okroglega industrijskega lesa iglavcev je bil v letu 2015 22 % večji, izvoz listavcev pa se je v primerjavi z letom 2014 povečal za 6 %. Na drugi strani se je nadaljeval trend iz 2014, in sicer se je zmanjšal uvoz okroglega lesa, kar kaže na to, da so slovenska podjetja dala prednost domači surovini na račun zmanjševanja uvoza. Povečal pa se je izvoz bukove hlodovine na Hrvaško, kar je posledica povečanega poseka ter obsega predelave lesa v Sloveniji.

Neusklajena gibanja v gozdno-lesni verigi so se v letu 2015 nadaljevala. Pri predelavi hlodovine iglavcev ni zaznati večjega preboja, obstajajo pa nekatera perspektivna podjetja, ki industrijsko predelujejo les slabše kakovosti v lesne kompozite, mehansko celulozo ter kemikalije, dosegajo visoke dodane vrednosti na zaposlenega ter so izvozno naravnana.

Podatki o odstrelu in izgubah v letu 2015 niso bistveno drugačni kot leto pred tem, razen pri divjem prašiču, kjer se je odvzem v primerjavi z letom 2014 nekoliko znižal. Osnovna usmeritev, ob sprejemljivem vplivu na njihovo življenjsko okolje, ostaja ohranjanje vrstne pestrosti avtohtonih vrst divjadi. Posegi v populacije divjadi, obseg izvedenih biotehniških del ter škod v okolju, ki jih povzroča divjad, kažejo, da se problemi umirjajo. Škode, ki jih povzročata rastlinojeda divjad in prašič, precej nihajo in so se v letu 2015 še nekoliko znižale. Ukrepi pri upravljanju populacij divjadi se med seboj usklajujejo, kar zmanjšuje nevarnost prevelikih konfliktov, ki praviloma onemogočajo racionalno strokovno ravnanje.

V letu 2015 je bilo za financiranje in sofinanciranje nalog, ki jih določa Zakon o gozdovih, izplačanih 23 milijonov EUR javnih sredstev, kar je 8 % manj kot leta 2014, ko so bila iz proračunske rezerve zagotovljena dodatna sredstva za sanacijo posledic žledoloma.

1 STANJE V KMETIJSTVU

1.1 Makroekonomsko okolje in mesto kmetijstva v gospodarstvu

V letu 2015 se je nadaljevalo okrevanje gospodarstva tako doma kot v mednarodnem okolju. Bruto domači proizvod (BDP) se je v letu 2015 že drugo leto zapored povečal, in sicer za 2,9 % (v letu 2014 +3,0 %). K rasti sta enako kot v letu poprej prispevala okrepljeni izvoz (realno večji za 5,2 %) in domača potrošnja (+2,1 %). Večja domača potrošnja je predvsem posledica krepitve zasebne potrošnje (+1,7 %), na račun okrevanja razmer na trgu dela pa se je nekoliko povečala tudi državna potrošnja (+0,7 %). Glede na leto poprej se je v letu 2015 rast investicij izrazito umirila (bruto investicije v osnovna sredstva: +0,5 %; v letu 2014 +3,2 %), njihov obseg pa je ostal na podobni ravni. Razlog za to je predvsem iztek možnosti črpanja sredstev v okviru finančne perspektive 2007–2013 v letu 2015 (UMAR, 2016b).

Preglednica 1: Pregled gospodarskih gibanj; 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prebivalstvo (000; 1.7.)	2.049	2.052	2.056	2.059	2.062	2.063
Realne stopnje rasti BDP (%)	1,2	0,6	-2,7	-1,1	3,0	2,9
BDP (mio EUR)	36.252	36.896	35.988	35.908	37.303	38.543
Dodana vrednost po dejavnostih (mio EUR)	31.583	32.106	31.211	30.963	32.203	33.287
Struktura dodane vrednosti : – Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A) (%)	2,0	2,3	2,1	2,1	2,2	2,3
– Industrija (B, C, D, E) (%)	24,2	25,0	25,9	27,0	27,4	28,1
– Gradbeništvo (F) (%)	6,4	5,9	5,8	5,3	5,7	5,4
– Storitve (G do U) (%)	67,4	66,8	66,2	65,6	64,7	64,2
Zaposlenost (000)	962	946	937	924	930	943
Struktura zaposlenosti: – Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A) (%)	8,3	8,2	8,2	8,4	8,3	8,2
– Industrija (B, C, D, E) (%)	22,5	22,8	22,8	22,7	22,6	22,5
– Gradbeništvo (F) (%)	8,6	7,7	7,2	6,8	6,7	6,6
– Storitve (G do U) (%)	60,5	61,2	61,7	62,2	62,4	62,6
BDP na prebivalca (EUR)	17.694	17.973	17.498	17.435	18.093	18.680
BDP na prebivalca po kupni moči (SKM; EUR)	21.100	21.500	21.500	21.500	22.600	:
BDP na prebivalca po kupni moči (SKM EU-28 = 100; %)	83	83	81	81	83	:
Delež izdatkov za hrano, pijačo in tobak v končni porabi gospodinjstev (%)	19,8	20,5	20,7	20,8	20,6	:
Brezposelnost po anketi (%)	7,3	8,2	8,9	10,1	9,7	9,0
Registrirana brezposelnost (%)	10,7	11,8	12,0	13,1	13,1	12,3
Inflacija v povprečju leta (%)	1,8	1,8	2,6	1,8	0,2	-0,5
Izvoz proizvodov (mio EUR)	18.639	20.999	21.061	21.549	22.936	23.966
Uvoz proizvodov (mio EUR)	20.101	22.555	22.078	22.114	22.580	23.208
Saldo menjave proizvodov s tujino (mio EUR)	-1.461	-1.556	-1.017	-565	355	759
Saldo tekočega računa plačilne bilance (% BDP)	-0,1	0,2	2,6	5,6	7,0	7,3
Javnofinančni saldo (% BDP)	-5,2	-4,2	-3,1	-4,3	-3,4	-3,2

Vir: SURS, UMAR, Eurostat (SKM)

Ob okrevanju gospodarske aktivnosti so se tudi v letu 2015 izboljšale razmere na trgu dela. Po podatkih nacionalnih računov se je zaposlenost že drugo leto zapored povečala, in sicer za 1,4 %. Ob tem se je stopnja registrirane brezposelnosti v povprečju leta zmanjšala za 0,8 odstotne točke (na 12,3 %), prav tako se je zmanjšala stopnja anketne brezposelnosti, in sicer za 0,7 odstotne točke (na 9,0 %). Rast povprečne bruto plače na zaposlenega se je v primerjavi z letom poprej umirila; nominalno se je zvišala za 0,7 %, realno pa za 1,2 %. Rast bruto plač v javnem sektorju je bila predvsem zaradi izplačil napredovanj javnih uslužbencev, zadržanih v času krize (UMAR, 2016b), višja (nominalno 1,2 %, realno 1,7 %) kot v zasebnem sektorju (nominalno 0,5 %, realno 1,0 %).

Ob koncu leta 2015 je prvič po osamosvojitvi prišlo do deflacije (v povprečju leta 2015 – 0,5 %), na kar je vplivalo predvsem nadaljnje izrazito znižanje cen surovin na svetovnem trgu, predvsem nafte (UMAR, 2016b). V letu 2015 je bil enako kot v letu poprej zabeležen

presežek na tekočem računu plačilne bilance, in sicer največji doslej (7,3 % BDP). K povečanju sta največ prispevala razdolževanje zasebnega sektorja in rast presežka v bilanci blagovne menjave. Nadaljevala se je tudi konsolidacija javnih financ (UMAR, 2016a, 2016b).

Po podatkih nacionalnih računov je kmetijstvo skupaj z lovstvom, gozdarstvom in ribištvo v letu 2015 k skupni ustvarjeni dodani vrednosti prispevalo 2,3 % (2,2 % v letu 2014), k skupni zaposlenosti pa 8,2 % (8,3 % v letu 2014). Oba deleža sta v zadnjih nekaj letih razmeroma stabilna.

1.2 Struktura kmetijskih gospodarstev v Sloveniji in EU

1.2.1 Število kmetijskih gospodarstev in raba zemljišč

Ob strukturnem raziskovanju leta 2013 je bilo v državah EU-28 nekaj manj kot 11 milijonov kmetijskih gospodarstev. Nadaljuje se trend zmanjševanja števila kmetijskih gospodarstev, saj se je na ravni celotne EU v primerjavi z letom 2010 njihovo število zmanjšalo za 1,4 milijona oziroma za 12 %. V starih državah članicah (EU-15) je bilo gospodarstev 15 % manj, medtem ko je bilo zmanjšanje v novih državah članicah nekoliko manj izrazito (–9 %). Med posameznimi državami članicami je samo Češka zabeležila povečanje števila gospodarstev (+15 %), povsod drugje pa je opaziti upadanje njihovega števila. Najbolj se je zmanjšalo število kmetijskih gospodarstev v Italiji (–38 %), na Hrvaškem (–33 %) in v Bolgariji (–31 %). V Sloveniji se je v obravnavanem obdobju število kmetijskih gospodarstev zmanjšalo za 3 %.

Okvir 1: Struktura kmetijskih gospodarstev

Raziskava strukture kmetijskih gospodarstev je statistično raziskovanje, s katerim se po enotni metodologiji v vseh državah Evropske unije zbirajo osnovni podatki o stanju in strukturnih kazalcih na področju kmetijstva. Vsakih deset let se opravi popis vseh gospodarstev, v vmesnih zakonsko določenih rokih pa se izvajajo vzorčna raziskovanja. V letu 2015 so bili objavljeni podatki strukturnega raziskovanja kmetijstva 2013 za vse članice Evropske unije.

Podatke strukturnega raziskovanja 2013 o številu kmetijskih gospodarstev, zemljiščih in rabi zemljišč, živinoreji in socio-ekonomskih značilnostih gospodarstev smo primerjali s podatki popisa iz leta 2010.

Zemljišča in raba zemljišč

Kmetijska gospodarstva so v letu 2013 upravljala s skoraj 214 milijoni ha zemljišč, pri čemer je bilo v kmetijski rabi dobrih 174 milijonov ha. Povprečno kmetijsko gospodarstvo v EU-28 obdeluje nekaj več kot 16 ha kmetijske zemlje (KZU), kar je 1,7 ha ali dobro desetino več kot leta 2010.

Preglednica 2: Kmetijska gospodarstva po rabi kmetijskih zemljišč v Sloveniji in EU-28; 2010 in 2013

	SLOVENIJA				EU-28			
	Kmetijska gospodarstva		Površina (ha)		Kmetijska gospodarstva		Površina (ha)	
	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
Kmet. gosp. skupaj	74.650	72.380	-	-	12.248.040		-	-
Vsa zemljišča skupaj	74.650	72.380	905.990	902.160	11.989.430	10.841.000	217.472.570	213.813.450
KZU	74.460	72.280	482.650	485.760	11.989.430	10.666.900	175.815.160	174.358.310
Njive	58.660	57.290	169.080	172.690	8.130.550	7.416.130	103.922.630	104.203.330
Sadovnjaki	21.190	20.700	9.190	9.800	1.636.300	1.378.210	2.515.180	2.470.890
Vinogradi	26.330	26.480	16.350	16.230	2.167.850	1.778.290	3.066.060	2.912.960
Travniki in pašniki	61.960	62.310	285.710	284.780	4.984.320	4.521.500	60.840.280	59.566.340

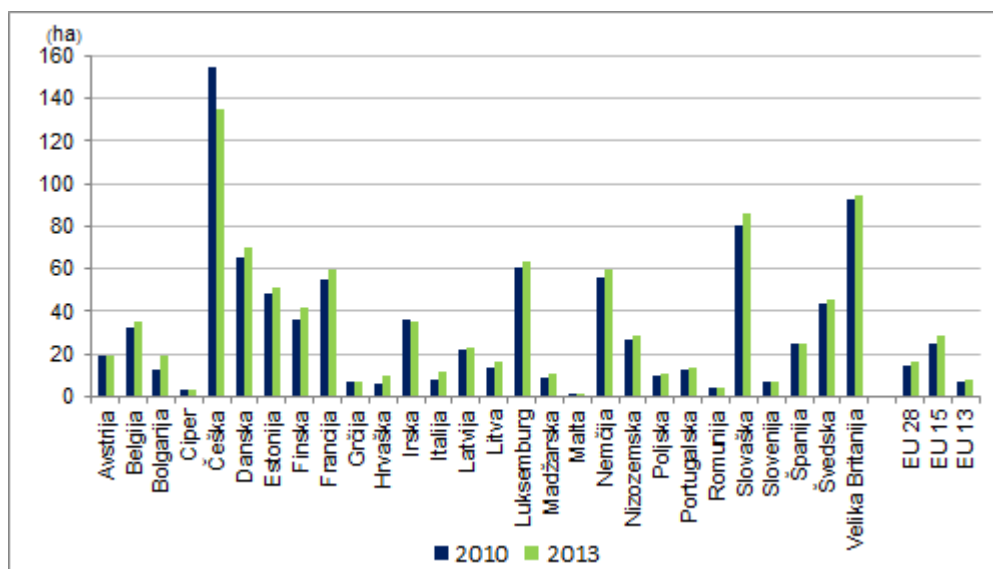
Vir: Eurostat

V letu 2013 je v starih državah članicah (EU-15) povprečno kmetijsko gospodarstvo obdelovalo 28 ha KZU, kar je več kot trikrat več kot v novih državah članicah (EU-13), kjer so

v povprečju obdelovali 8 ha. Največja kmetijska gospodarstva so sicer na Češkem, kjer v povprečju obdelujejo 135 ha na gospodarstvo, sledita pa Velika Britanija (94 ha na gospodarstvo) in Slovaška (86 ha na gospodarstvo).

Najmanjša kmetijska gospodarstva so na Malti, kjer v povprečju obdelujejo le dober hektar KZU na gospodarstvo, medtem ko na Cipru in v Romuniji obdelujejo nekaj več kot 3 ha. Slovenija s 6,7 ha KZU na gospodarstvo sodi v krog držav z najmanjšo povprečno velikostjo gospodarstev.

Slika 1: Povprečna površina kmetijske zemlje v uporabi na kmetijsko gospodarstvo v državah EU-28 v letih 2010 in 2013

Vir: SURS

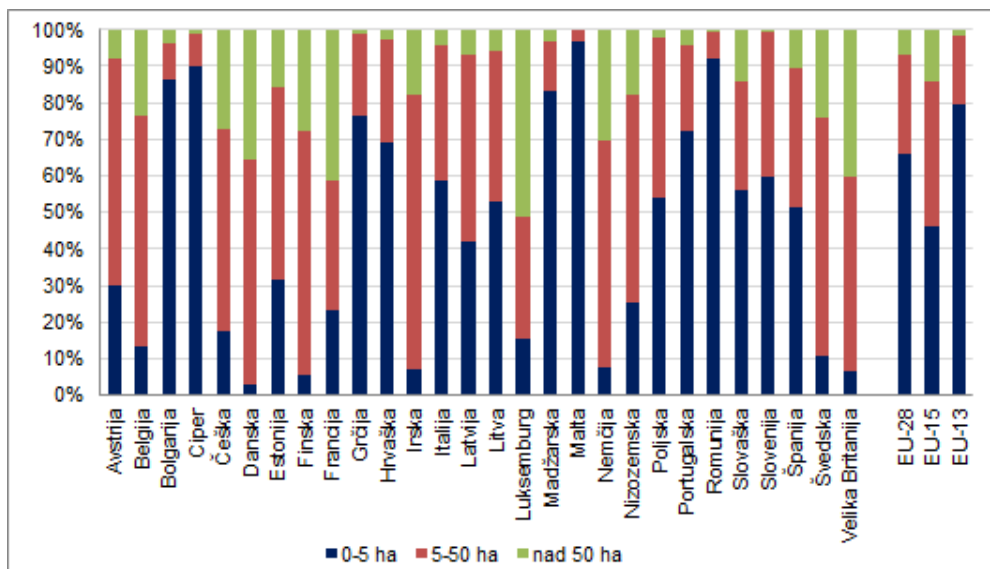
V strukturi rabe kmetijske zemlje v EU-28 predstavljajo njive 60 %, travniki in pašniki 34 % in trajni nasadi dobre 3 %. Deleži posameznih vrst rabe se pomembno razlikujejo med starimi in novimi članicami. Medtem ko njive v EU-15 zavzemajo dobro polovico KZU, pa njihov delež v skupini novih držav članic (EU-13) znaša 70 %. Med novimi državami članicami je Slovenija edina država, ki ima manjši delež njiv (36 %) kot trajnega travinja (59 %).

Razlike v strukturi rabe zemljišč se odražajo tudi v povprečni površini posameznih rab na kmetijsko gospodarstvo. Povprečno evropsko gospodarstvo obdeluje 14,1 ha njiv oziroma 13,2 ha travinja. To je skoraj petkrat več oziroma trikrat toliko kot povprečno slovensko kmetijsko gospodarstvo (3,0 ha njiv in 4,6 ha travinja). Podobna razmerja so tudi pri trajnih nasadih. V EU-28 kmetijska gospodarstva v povprečju obdelujejo 1,8 ha sadovnjakov, kar je okoli štirikrat več kot v Sloveniji (0,5 ha), in 1,6 ha vinogradov, kar je skoraj trikrat več kot kmetijska gospodarstva v Sloveniji (0,6 ha).

Daleč največjo površino njiv na gospodarstvo ima Češka (142,1 ha). Po površini travinja med državami članicami s 65 ha na gospodarstvo navzgor odstopa Velika Britanija, navzdol pa Malta, kjer kmetijska gospodarstva nimajo travinja, ter Poljska in Romunija, kjer imajo v povprečju le dobre 3 ha travinja na gospodarstvo.

Struktura kmetijskih gospodarstev po velikostnih razredih KZU se razlikuje tako med starimi in novimi članicami kot tudi med posameznimi državami. V povprečju EU-28 še vedno skoraj dve tretjini kmetijskih gospodarstev obdeluje do 5 ha KZU. Medtem ko je v starih članicah takih gospodarstev nekaj manj kot polovica (46 %), pa je v novih članicah njihov delež blizu 80 %.

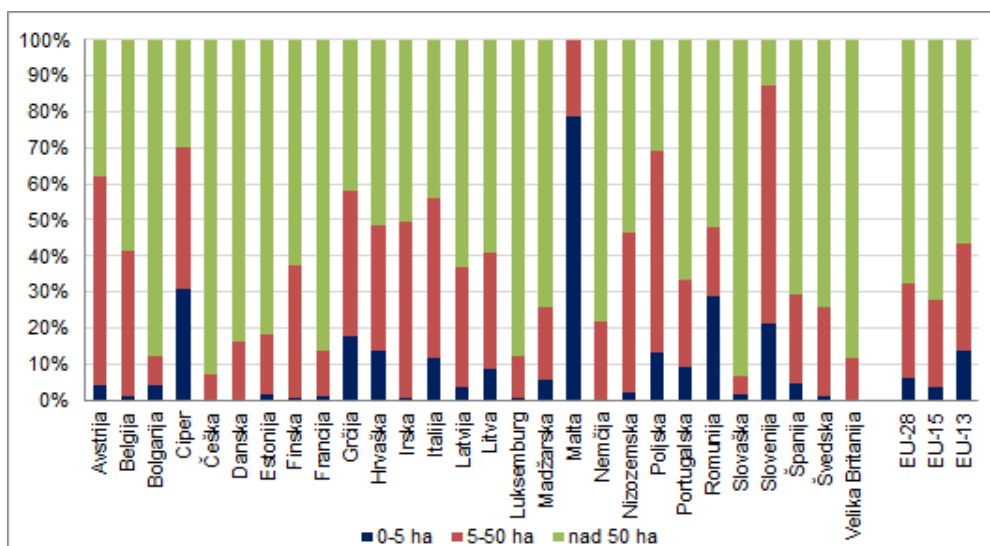
Slika 2: Kmetijska gospodarstva po velikostnih razredih KZU v državah EU-28 v letu 2013

Vir: SURS

Majhna gospodarstva po številu močno prevladujejo predvsem na Malti, v Bolgariji, Romuniji, na Madžarskem in Cipru, pa tudi v nekaterih starih članicah (Grčija, Portugalska itd.). Te države imajo vsaj tri četrtine kmetijskih gospodarstev v velikostnem razredu do 5 ha KZU. Na splošno velja, da imajo stare članice mnogo bolj ugodno velikostno strukturo kot nove članice. Na to pomembno vpliva tudi delež gospodarstev, še bolj pa delež KZU v največjih velikostnih razredih (nad 50 ha KZU), ki je posebej velik v Luksemburgu, Veliki Britaniji, Franciji in na Danskem, med novimi članicami pa na Češkem in Slovaškem ter v Bolgariji.

Slika 3: Kmetijska zemlja v uporabi po velikostnih razredih KZU na gospodarstvo v državah EU-28 v letu 2013

Vir: SURS

Slovenija ima tako v primerjavi z EU-15 kot tudi z EU-28 še vedno zelo neugodno velikostno strukturo kmetijskih gospodarstev. Kljub temu, da ima s 83 % podoben delež kmetijskih gospodarstev v velikostnih razredih do 10 ha kot EU-28 (78 %), pa je velika razlika v deležu kmetijske zemlje, ki jo ta gospodarstva obdelujejo. Medtem ko v naši državi gospodarstva, manjša od 10 ha, obdelujejo skoraj polovico (46 %) vse KZU, pa znaša ta delež v EU-28 le 11 %. V EU-28 več kot dve tretjini KZU (68 %) obdelujejo gospodarstva, ki so večja od 50 ha,

pri čemer je ta delež pri starih državah članicah bistveno večji (72 %) od deleža pri novih državah članicah (57 %). V Sloveniji tako velika gospodarstva obdelujejo le nekaj več kot desetino vse kmetijske zemlje v uporabi (13 %).

Živinoreja

Z živinorejo se je v državah EU-28 v letu 2013 ukvarjalo dobrih 6 milijonov kmetijskih gospodarstev, kar je 58 % vseh, ki se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo. Skupaj so redila nekaj več kot 130 milijonov glav velike živine (GVŽ).

Medtem ko se v starih državah članicah z živinorejsko proizvodnjo ukvarja 41 % vseh gospodarstev, znaša ta delež v novih državah članicah 69 %. Med posameznimi državami po deležu živinorejskih gospodarstev z 92 % izstopa Irska, sledita pa ji Slovenija (80 %) in Hrvaška (78 %). Najmanjši delež živinorejskih gospodarstev imajo v sredozemskih državah (Italija, Španija, Ciper in Malta), kjer se z živinorejo ukvarja manj kot 30 % vseh kmetijskih gospodarstev.

V primerjavi z letom 2010 se je število kmetijskih gospodarstev, ki redijo živino, zmanjšalo za 10 %, skupno število GVŽ pa za slabe 4 %. Med posameznimi državami se je število gospodarstev, ki redijo živino, najbolj zmanjšalo na Hrvaškem (–37 %) in v Bolgariji (–34 %). V Sloveniji se je med letoma 2010 in 2013 število kmetijskih gospodarstev z živino zmanjšalo za slaba 2 %.

V obravnavanem obdobju se je število živine najbolj povečalo na Finskem (+5 %) in v Nemčiji (+4 %), največji upad staleža živine pa so imeli na Malti, Danskem in Hrvaškem, kjer so v letu 2013 redili okoli 15 % manj živine kot v letu 2010.

V starih državah članicah (EU-15) je prišlo do relativno majhnega zmanjšanja števila GVŽ (–3 %), medtem ko se je v novih državah članicah stalež živine zmanjšal za 9 %. V Sloveniji se je v obdobju 2010–2013 skupno število GVŽ zmanjšalo za 6 %, kar je nekoliko manj kot znaša upad staleža v novih državah članicah.

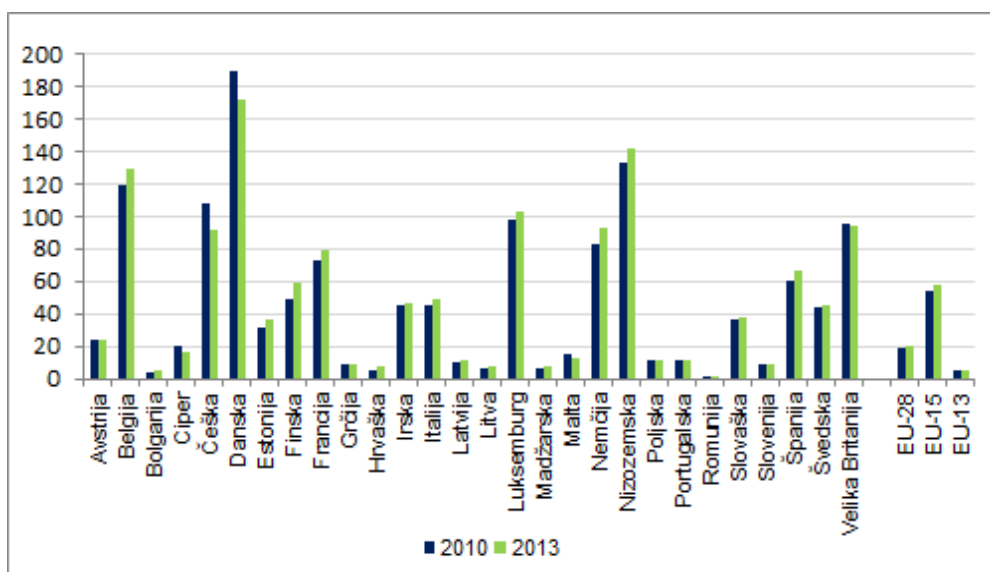
Preglednica 3: Struktura kmetijskih gospodarstev z živino v Sloveniji in EU-28; 2010 in 2013

	SLOVENIJA				EU-28			
	Kmetijska gospodarstva		Število glav		Kmetijska gospodarstva		Število glav	
	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
GVŽ	59.220	58.300	518.480	487.960	6.916.690	6.256.220	135.212.340	130.319.510
Govedo	36.120	34.090	472.330	462.070	2.621.090	2.278.860	88.642.820	87.400.550
Krave molznice	10.950	9.770	107.960	103.850	1.742.430	1.484.690	23.474.350	23.212.230
Druge krave	20.290	18.930	66.740	65.210	627.350	642.230	12.453.480	12.425.560
Prašiči	26.440	23.700	382.030	287.500	2.882.680	2.191.390	153.310.970	144.667.830
Perutnina (000 glav)	36.240	36.660	4.900	4.860	4.973.000	4.479.250	1.629.990	1.621.060
Ovce	6.180	6.240	137.740	130.660	946.420	853.860	95.987.060	96.106.810
Koze	4.210	4.020	34.860	34.540	540.210	450.930	12.313.080	11.706.910
Konji	5.950	6.030	22.670	21.830	1.114.400	902.550	3.547.650	3.172.750

Vir: Eurostat

V letu 2013 so živinorejska kmetijska gospodarstva v EU-28 v povprečju redila 20,8 GVŽ. Po stopnji koncentracije so v ospredju predvsem tradicionalne živinorejske države, kot so Danska, Nizozemska, Belgija in Luksemburg, kjer v povprečju redijo več kot 100 GVŽ na gospodarstvo. Za skupino novih držav članic je, z izjemo Češke (92 GVŽ), značilno precej manjše povprečno število GVŽ na kmetijsko gospodarstvo (5,2 GVŽ), kar velja tudi za Slovenijo (8,4 GVŽ).

Slika 4: Povprečno število glav velike živine na kmetijsko gospodarstvo v državah EU-28 v letih 2010 in 2013

Vir: SURS

V EU-28 se največ živinorejskih gospodarstev ukvarja z govedorejo in prašičerejo. Z rejo govedi se je v letu 2013 ukvarjalo 36 % vseh živinorejskih gospodarstev, od tega skoraj dve tretjini z rejo krav molznic. Gospodarstva so v povprečju redila 38,4 glave govedi oziroma 15,6 krav molznic.

Koncentracija govedorejske proizvodnje je po posameznih državah zelo različna. Največ goveda na kmetijsko gospodarstvo redijo na Cipru (213 glav), sledita pa Luksemburg (144 glav) in Nizozemska (132 glav). Najmanjša govedorejska gospodarstva so v Romuniji, kjer v povprečju redijo le 3 goveda na gospodarstvo. Med gospodarstvi, ki se ukvarjajo s prirejo mleka, so največja gospodarstva na Danskem (158 glav), najmanjša pa v Romuniji, kjer v povprečju redijo 2 kravi molznici na gospodarstvo.

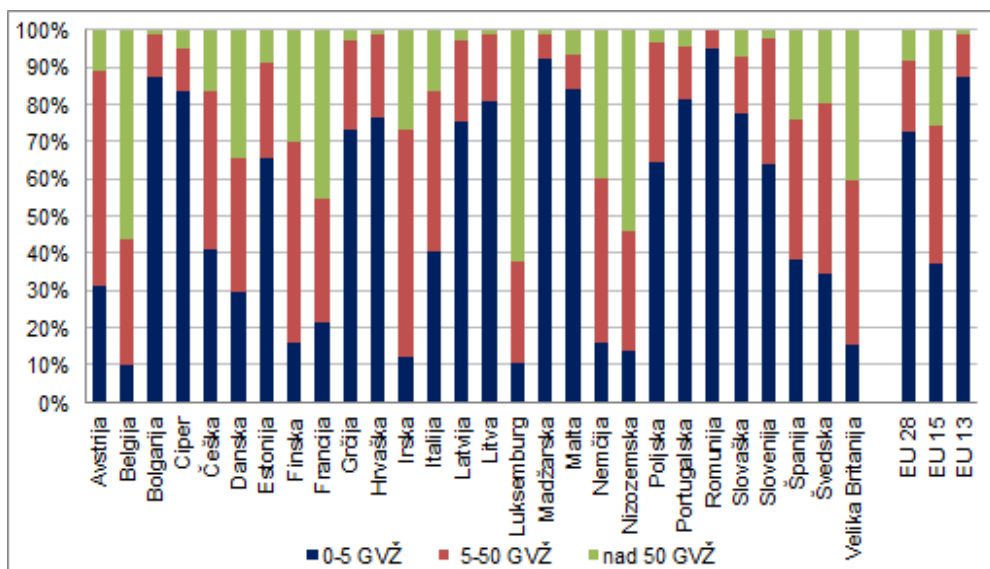
Prašiče v EU-28 redi 35 % vseh živinorejskih gospodarstev. V povprečju redijo 66 glav na gospodarstvo, zaradi različnih načinov reje pa je koncentracija po posameznih državah precej različna. V tem pogledu nove države precej odstopajo od povprečja EU-15, saj v povprečju redijo 12,6 prašiča na gospodarstvo, kar je več kot tridesetkrat manj kot v starih članicah, kjer v povprečju redijo 461 prašičev. Največja prašičerejska gospodarstva so na Danskem, kjer v povprečju redijo 3.128 glav, najmanjša pa v Romuniji, kjer redijo nekaj več kot 3 prašiče na gospodarstvo.

Slovenija zaostaja za povprečjem EU-28 tudi pri posameznih živinorejskih usmeritvah. Govedorejska gospodarstva v Sloveniji v povprečju redijo 13,6 glave goveda na gospodarstvo, kar je skoraj trikrat manj kot je povprečje v EU-28. Pri prašičerejskih gospodarstvih je razkorak še večji, saj v Sloveniji ta gospodarstva v povprečju redijo 12,1 prašiča, kar je več kot petkrat manj kot v EU-28. Podobna razmerja veljajo tudi za druge, po obsegu manj pomembne živinorejske usmeritve.

Razlike v koncentraciji živinorejske proizvodnje na območju EU-28 se kažejo tudi v velikostni strukturi kmetijskih gospodarstev z živino. V povprečju je v EU-28 skoraj tri četrtine (73 %) gospodarstev, ki redijo do 5 GVŽ. Na tako velik delež majhnih živinorejskih gospodarstev vpliva predvsem struktura v novih državah članicah, kjer delež gospodarstev z do 5 GVŽ znaša 87 %, medtem ko je v državah EU-15 ta delež 37 %. Slovenija ima v tem razredu 64 % vseh živinorejskih gospodarstev. V velikostnem razredu gospodarstev, ki redijo nad 50 GVŽ, je v EU-28 8 % živinorejskih gospodarstev. V starih državah članicah je v tem velikostnem razredu četrtna gospodarstev, medtem ko je v novih državah članicah gospodarstev v tem razredu le 1 %. Med posameznimi državami izstopajo predvsem države

Beneluksa, ki imajo v tem razredu več kot 50 % vseh gospodarstev. V novih državah članicah, z izjemo Češke (17 %), je delež živinorejskih gospodarstev v največjem razredu zelo majhen. To velja tudi za Slovenijo, ki ima le 2 % kmetijskih gospodarstev v velikostnem razredu z več kot 50 GVŽ.

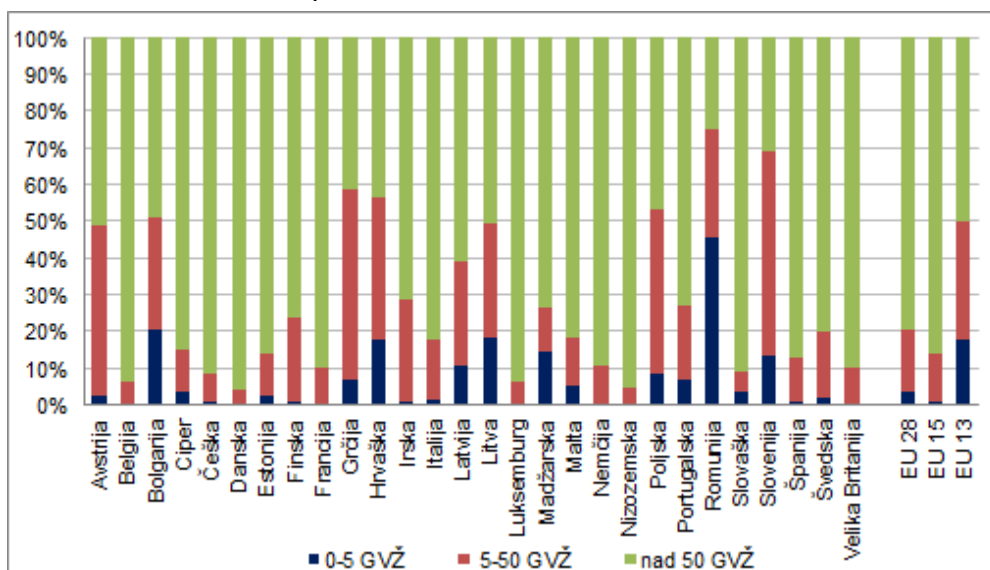
Slika 5: Kmetijska gospodarstva z živino po velikostnih razredih GVŽ v državah EU-28 v letu 2010

Vir: SURS

Tudi razporeditev živine po posameznih velikostnih razredih GVŽ kaže na velike razlike v koncentraciji proizvodnje znotraj evropske živinoreje. Medtem ko je v EU-28 več kot tri četrtine (80 %) vse živine na gospodarstvih z več kot 50 GVŽ, znaša ta delež v državah EU-15 86 %, v novih državah pa 50 %. Povsem na vrhu je Danska, kjer se v navedenem velikostnem razredu redi 96 % vseh GVŽ, sledijo pa ji države Beneluksa ter Češka in Slovaška z več kot 90 %. Slovenija se z 31 % nahaja povsem pri dnu strukturne lestvice, saj ima le Romunija s 25 % nižji delež živine v velikostnem razredu nad 50 GVŽ.

Slika 6: Glave velike živine po velikostnih razredih GVŽ v državah EU-28 v letu 2010

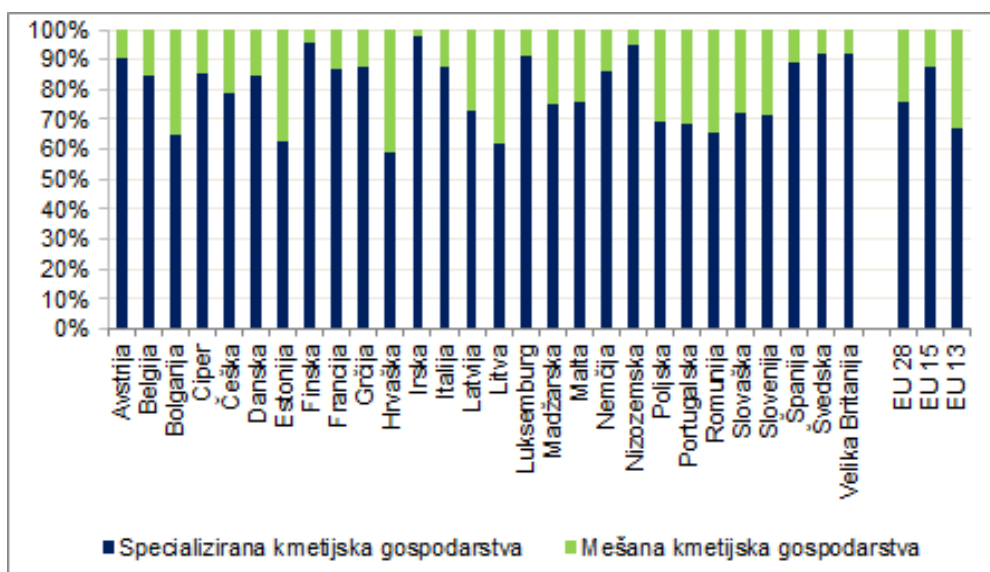

Vir: SURS

1.2.2 Tipologija kmetijskih gospodarstev

Z vidika specializacije proizvodnje je kmetijstvo v EU-28 zelo raznoliko in pestro. S točno določeno vrsto kmetijske proizvodnje se ukvarja več kot tri četrtine (76 %) kmetijskih gospodarstev, pri čemer je ta delež v starih državah članicah precej večji (87 %) kot v novih članicah (67 %). V primerjavi z letom 2010 se je delež specializiranih gospodarstev v državah EU-28 povečal za 1,1 odstotne točke. V državah EU-15 je v obravnavanem obdobju delež specializiranih gospodarstev ostal praktično nespremenjen, v novih državah članicah pa se je ta delež povečal za skoraj 3 odstotne točke. Največji delež specializiranih kmetijskih gospodarstev sta v letu 2013 imeli Irska (98 %) in Finska (96 %), najmanjšega pa Hrvaška, kjer je bilo v določeno vrsto proizvodnje usmerjenih 59 % gospodarstev. V Sloveniji je v letu 2013 delež specializiranih kmetijskih gospodarstev znašal 72 %.

Slika 7: Delež specializiranih in mešanih kmetijskih gospodarstev v državah EU-28 v letu 2013

Vir: SURS

Na ravni EU-28 se je v obdobju 2010–2013 povečalo število gospodarstev, ki so usmerjena v poljedelstvo, močno pa se je zmanjšalo število gospodarstev, ki so usmerjena v rejo prašičev in perutnine ter mešano živinorejo. V Sloveniji se je v obravnavanem obdobju povečalo število gospodarstev, usmerjenih v poljedelstvo in mešano rastlinsko pridelavo, število z ostalimi proizvodnimi usmeritvami pa se je zmanjšalo.

Preglednica 4: Kmetijska gospodarstva po tipu kmetovanja v Sloveniji in EU-28; 2010 in 2013

Tip kmetovanja	SLOVENIJA			EU-28		
	2010	2013	Indeks 2013/2010	2010	2013	Indeks 2013/2010
Poljedelstvo	12.780	14.980	117,2	3.046.440	3.201.830	105,1
Vrtnarstvo	530	450	84,9	242.580	208.970	86,1
Trajni nasadi	8.690	7.240	83,3	2.462.760	1.893.870	76,9
Pašna živinoreja	29.890	28.540	95,5	1.931.200	1.856.580	96,1
Prašiči in perutnina	910	560	61,5	1.423.620	1.020.320	71,7
Mešana rastlinska pridelava	5.510	6.020	109,3	531.650	520.050	97,8
Mešana živinoreja	4.930	4.180	84,8	798.120	477.360	59,8
Mešana rastlinska pridelava in živinoreja	11.420	10.390	91,0	1.571.250	1.499.830	95,5
Nerazvrščeno	0	10	-	240.730	162.190	67,4
Skupaj	74.650	72.380	97,0	12.248.040	10.841.000	88,5

Vir: Eurostat

Specializirana kmetijska gospodarstva so leta 2013 v EU-28 obdelovala 83 % kmetijske zemlje v uporabi, kar je dobro odstotno točko več kot leta 2010. Na Irskem je ta delež najvišji in znaša 97 %, najnižji pa je na Češkem, kjer specializirana kmetijska gospodarstva obdelujejo le nekaj več kot polovico (59 %) vse KZU. Slovenija nekoliko zaostaja za povprečjem EU-28, saj specializirana kmetijska gospodarstva obdelujejo 77 % KZU. Delež KZU, ki ga le-ta obdelujejo, se v obdobju 2010–2013 skoraj ni spremenil.

Specializirana kmetijska gospodarstva v EU-28 ustvarijo 86 % celotne vrednosti standardnega prihodka (SO). Največji delež ustvarijo gospodarstva, usmerjena v rejo travojede živine (27 %), sledijo pa gospodarstva, usmerjena v poljedelstvo (21 %) in rejo zrnjode živine (17 %). V Sloveniji je delež standardnega prihodka, ki ga ustvarijo specializirana gospodarstva, za skoraj 8 odstotnih točk nižji (78 %), pri čemer kar polovico prispevajo gospodarstva, usmerjena v rejo travojede živine.

Preglednica 5: Standardni prihodek (SO) po proizvodnih tipih kmetijskih gospodarstev v Sloveniji in EU-28 v letu 2013

	SLOVENIJA		EU-28	
	SO	Delež (%)	SO	Delež (%)
Poljedelstvo	88.503.090	8,8	68.173.118.870	20,6
Vrtnarstvo	25.306.090	2,5	29.533.586.570	8,9
Trajni nasadi	80.257.290	8,0	39.595.390.710	12,0
Pašna živina	505.440.370	50,1	89.472.421.860	27,0
Zrnjode (prašiči in perutnina)	84.090.240	8,3	56.131.880.850	17,0
Mešana rastlinska pridelava	42.944.700	4,3	8.922.508.270	2,7
Mešana živinoreja	48.139.110	4,8	9.791.876.050	3,0
Mešano rastlinska pridelava – živina	134.549.120	13,3	29.393.096.800	8,9
Nerazvrščeno	0	0,0	27.954.060	0,0
Skupaj	1.009.230.010	100,0	331.044.277.820	100,0

Vir: Eurostat

Leta 2013 je povprečna ekonomska velikost, merjena s standardnim prihodkom na gospodarstvo, v državah EU-28 znašala 30.536 EUR in je bila 21 % višja kot leta 2010. Pri tem se pojavljajo velike razlike med starimi in novimi državami članicami, saj je v EU-15 ekonomska velikost v povprečju skoraj trikrat večja (49.271 EUR) kot v novih članicah (17.544 EUR).

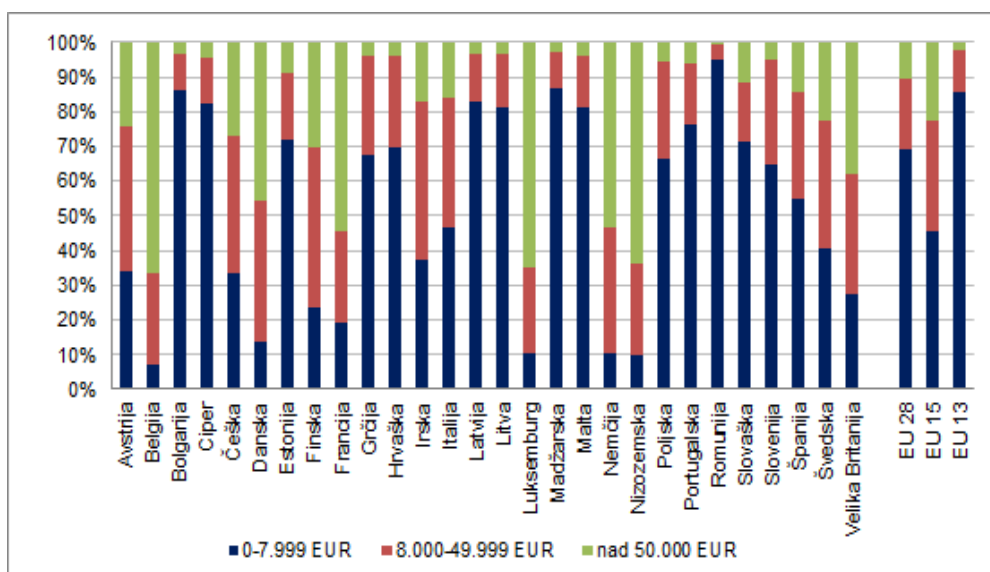
Med posameznimi državami prednjači Nizozemska z več kot 300.000 EUR SO na gospodarstvo, medtem ko je v Romuniji povprečna ekonomska velikost le 3.300 EUR na kmetijsko gospodarstvo. Slovenija s skoraj 14.000 EUR na gospodarstvo spada v krog držav, ki precej zaostajajo za povprečjem EU-28.

V EU-28 je imelo v letu 2013 skoraj tri četrtine (69 %) kmetijskih gospodarstev standardni prihodek manjši od 8.000 EUR. V starih članicah je takih gospodarstev nekaj manj kot polovica (45 %), v novih pa kar 86 %. V Nemčiji in državah Beneluksa je takšnih gospodarstev le dobra desetina, medtem ko ima Romunija skoraj 95 % takšnih gospodarstev. V Sloveniji je delež gospodarstev, ki imajo standardni prihodek manjši od 8.000 EUR, nekoliko nižji od povprečja v EU-28 in znaša 65 %.

Delež kmetijskih gospodarstev, ki imajo standardni prihodek nad 50 tisoč EUR, znaša v EU-28 slabih 11 %. V državah EU-15 je ta delež 23-odstoten, v novih državah članicah pa je gospodarstev v tem razredu le dobra 2 %. V državah Beneluksa ima skoraj dve tretjini kmetijskih gospodarstev standardni prihodek višji kot 50 tisoč EUR.

V Sloveniji je gospodarstev v tem razredu nekaj manj kot 5 %, kar je sicer nekoliko bolje, kot znaša povprečje v EU-13, še vedno pa močno zaostajamo za povprečjem EU-28.

Slika 8: Delež kmetijskih gospodarstev po velikostnih razredih standardnega prihodka v državah EU-28 v letu 2013

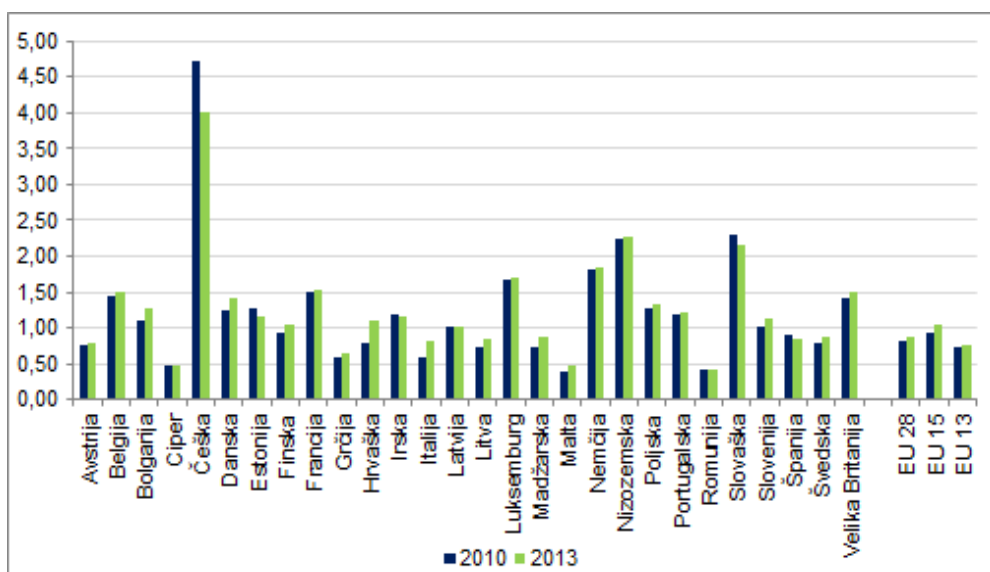

Vir: SURS

1.2.3 Delovna sila na kmetijskih gospodarstvih

V državah EU-28 je v letu 2013 na kmetijskih gospodarstvih delalo skoraj 10 milijonov polnovrednih delovnih moči (PDM). Obseg delovne sile se je v obdobju 2010–2013 zmanjšal za dobre 4 %, pri čemer se je v starih državah članicah zaposlenost v kmetijstvu zmanjšala za 6 %, v novih državah članicah pa za 3 %. Med posameznimi državami članicami se je zaposlenost najbolj zmanjšala v Bolgariji (–21 %) in Italiji (–14 %), medtem ko se je najbolj povečala v Grčiji in Sloveniji (+8 %), kjer je bilo leta 2013 v kmetijstvu zaposlenih okoli 82 tisoč PDM. Povprečno kmetijsko gospodarstvo v EU-28 zaposluje 0,9 PDM. Največje število PDM na gospodarstvo ima Češka (4 PDM), sledita pa ji Nizozemska (2,3 PDM) in Slovaška (2,2 PDM). Tudi Slovenija ima v primerjavi z EU-28 nadpovprečno zaposlenost na kmetijskih gospodarstvih (1,1 PDM). Najmanjša je zaposlenost na Cipru, Malti in v Romuniji, kjer je v povprečju zaposlenih manj kot 0,5 PDM na kmetijsko gospodarstvo.

Slika 9: Povprečno število polnovrednih delovnih moči na kmetijsko gospodarstvo v državah EU-28; 2010 in 2013

Vir: SURS

Produktivnost dela v kmetijstvu, ki je v veliki meri odraz agrarne strukture, je na območju EU-28 zelo različna. Ena PDM v EU-28 v povprečju obdeluje 18,3 ha KZU. Daleč najvišjo raven produktivnosti dela beležita Velika Britanija in Švedska, kjer ena PDM obdeluje več kot 50 ha KZU, medtem ko na Malti ena PDM obdeluje le nekaj več kot 2 ha KZU. Ena PDM v Sloveniji obdelala 5,9 ha KZU, kar jo na ravni EU-28 uvršča na predzadnje mesto.

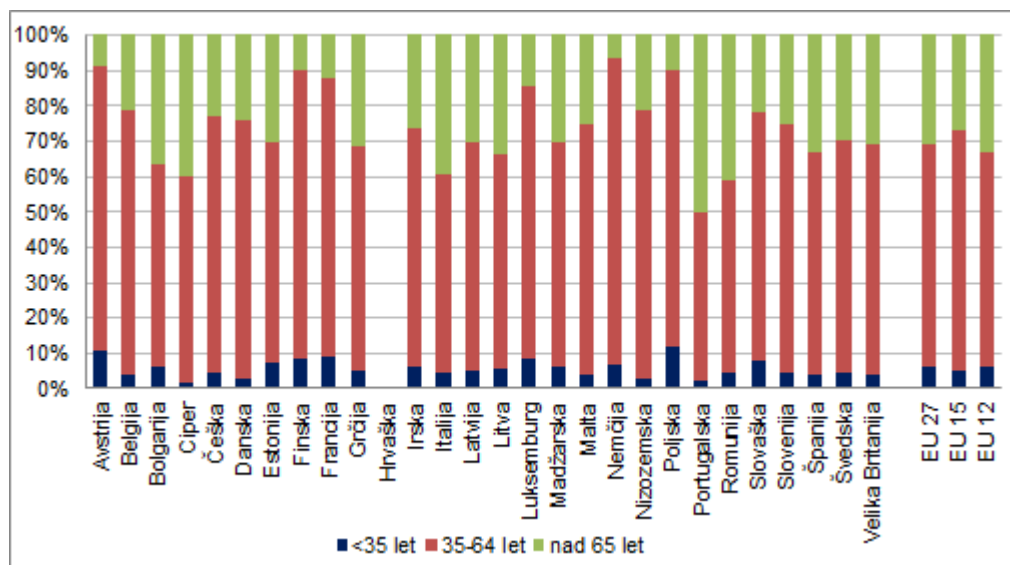
V primerjavi z letom 2010 se je produktivnost dela v kmetijstvu v državah EU-28 povečala za 4 %. V starih članicah se je površina, ki jo obdeluje ena PDM, povečala za 1,4 ha, v novih državah članicah pa za 0,3 ha. Med posameznimi državami se je produktivnost dela najbolj povečala v Estoniji, kjer je ena PDM leta 2013 v povprečju obdelala 5,9 ha KZU več kot tri leta prej. Slovenija spada v krog držav, kjer se je produktivnost dela zmanjšala, saj se je v obravnavanem obdobju površina, ki jo obdelala ena PDM, zmanjšala za 0,4 ha.

V letu 2013 je bil v EU-27 (brez Hrvaške, za katero podatki o starostni strukturi gospodarjev za to leto niso na voljo) delež gospodarjev mlajših od 55 let 44-odstoten, pri čemer praktično ni razlike med starimi in novimi članicami. V Sloveniji je mlajših od 55 let 46 % gospodarjev, kar je nekoliko nad povprečjem EU-27.

Med posameznimi državami je imela v letu 2013 najbolj ugodno starostno strukturo Avstrija, kjer je bilo več kot 71 % gospodarjev mlajših od 55 let, najslabšo pa Portugalska, kjer je mlajših od 55 let le dobra četrtnina gospodarjev (26 %).

Največji delež gospodarjev, mlajših od 35 let, je na Poljskem (12 %) in v Avstriji (11 %), medtem ko je ta delež v Sloveniji nekaj manj kot 5-odstoten. To nas skupaj s Portugalsko, Dansko, Nizozemsko, Veliko Britanijo, Italijo in Romunijo uvršča v krog držav z najmanjšim deležem mladih gospodarjev in pod povprečje EU-27 (6 %).

Slika 10: Starostna struktura gospodarjev na kmetijskih gospodarstvih v državah EU-27 v letu 2013

Vir: SURS

Starostna struktura gospodarjev v EU-27 se je v primerjavi z letom 2010 precej poslabšala, saj se je delež gospodarjev, starih do 55 let, zmanjšal za dobrih 9 odstotnih točk. Med posameznimi državami se je starostna struktura v razredih do 55 let najbolj poslabšala v Italiji (za 25 odstotnih točk) in Bolgariji (za 16 odstotnih točk). Slovenija je edina država, ki se ji je v tem obdobju delež gospodarjev, starih do 55 let, povečal, in sicer za nekaj manj kot eno odstotno točko.

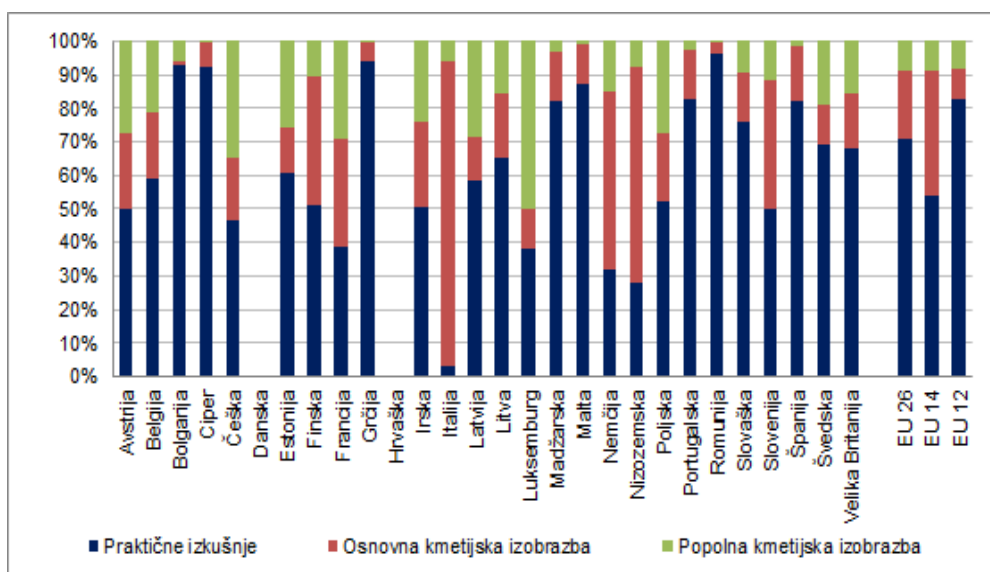
Dejavnik, ki pomembno vpliva na učinkovito vodenje kmetijskih gospodarstev, je izobrazbena struktura, saj se dobro izobraženi, inovativni in ozaveščeni kmetje lažje prilagodijo gospodarskim, okoljevarstvenim in družbenim razmeram. V letu 2013 je imelo v državah EU-

26 (podatki za Dansko in Hrvaško niso na voljo) kar 71 % gospodarjev le praktične izkušnje v kmetijstvu, delež tistih, ki imajo popolno kmetijsko izobrazbo, pa je znašal nekaj manj kot 9 %. Delež gospodarjev s popolno kmetijsko izobrazbo je največji v Luksemburgu, kjer znaša 50 %, medtem ko je v Grčiji, Romuniji, na Malti in Cipru ta delež manjši od 1 %.

V Sloveniji je izobrazbena struktura nekoliko boljša od povprečja EU-26, saj ima samo praktične izkušnje v kmetijstvu polovica gospodarjev, delež tistih s popolno kmetijsko izobrazbo pa je skoraj 12-odstoten.

Izobrazbena struktura gospodarjev se počasi izboljšuje, saj se je v obdobju 2010–2013 na ravni EU-26 za skoraj 2 odstotni točki povečal delež tistih, ki imajo doseženo popolno kmetijsko izobrazbo. V Sloveniji se je ta delež v obravnavanem obdobju povečal za slabe 3 odstotne točke.

Slika 11: Izobrazbena struktura gospodarjev in upraviteljev na kmetijskih gospodarstvih v državah EU-26 v letu 2013

Vir: SURS

Analiza podatkov strukturnega raziskovanja kmetijstva 2013 kaže, da se razvojni zaostanek Slovenije za državami EU-28 ne zmanjšuje. Ker je bil v obdobju 2010–2013 padec števila kmetijskih gospodarstev v Sloveniji veliko manjši kot v državah EU-28, površina KZU pa se ni bistveno spremenila, se je zaostajanje v povprečni velikosti gospodarstev za povprečjem EU-28 še povečalo.

Tudi v živinoreji strukturne spremembe v Sloveniji potekajo počasneje kot v državah EU-28. Zaostanek za povprečjem EU-28 se povečuje praktično pri vseh za Slovenijo pomembnih živinorejskih usmeritvah (govedo, krave molznice, prašiči). Najbolj se je zaostanek povečal na gospodarstvih, ki redijo prašiče. Če so slovenska gospodarstva v letu 2010 v povprečju redila 3,7-krat manj prašičev na gospodarstvo kot gospodarstva v EU-28, so v letu 2013 redila že 5,4-krat manj prašičev na gospodarstvo, kot je povprečje EU-28.

Kljub temu, da je v Sloveniji vedno več gospodarstev usmerjenih v določeno vrsto proizvodnje, tudi z vidika specializacije proizvodnje zaostajamo za povprečjem EU-28. Razlika se je v obdobju 2010–2013 še nekoliko povečala.

Podobno velja tudi za socio-ekonomske kazalce. Kljub temu, da se je produktivnost dela, merjena s KZU/PDM, v Sloveniji v obdobju 2010–2013 povečala skoraj za četrtno (24 %), je bilo povečanje na ravni držav EU-28 še bistveno večje (36 %).

Starostna struktura gospodarjev v Sloveniji je neugodna, saj spadamo med države, ki imajo najmanjši delež mladih gospodarjev v EU. Gospodarji v Sloveniji so nekoliko bolj

izobraženi, kot je povprečje držav EU-28, še vedno pa imajo v nekaterih razvitih kmetijskih državah precej boljše izobrazbeno strukturo.

Pri vseh navedenih kazalcih, z izjemo izobrazbene strukture gospodarjev, se slovensko kmetijstvo uvršča pod povprečje držav članic EU-28, pri čemer je zaskrbljujoče, da se razlika do povprečja EU-28 še povečuje.

1.3 Obseg kmetijske proizvodnje

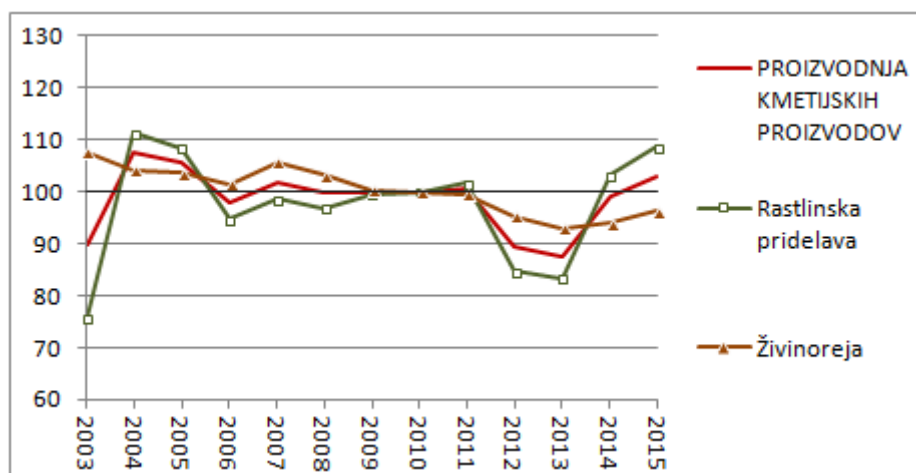
Obseg kmetijske proizvodnje, zlasti rastlinske, je močno odvisen od naravnih razmer. Po letu 2011 so bile vremenske razmere zelo spremenljive, kar se je odrazilo v velikih spremembah obsega proizvodnje. Vreme je bilo spremenljivo tudi v letu 2015, vendar rastlinski pridelavi naklonjeno.

Obilno deževje ob jesenski setvi 2014 je oteževalo pripravo tal in setev prezimnih posevkov. V mesecih meteorološke zime so bile temperature nadpovprečne, dni s snežno odejo je bilo malo in tla so bila le redko zmrznjena. Prva pomladna meseca sta bila topla in suha. Konec aprila so bile temperature tal že primerne za setev koruze in drugih spomladanskih poljščin in vrtnin. Nadpovprečne temperature so se nadaljevale tudi v maju, količina padavin pa je bila tako časovno kot po regijah Slovenije neenakomerno razporejena. Trije poletni meseci so bili zelo vroči. Kmetijske rastline so bile pogosto v vročinskem in tudi v sušnem stresu. Glede na dolgoletno povprečje je bil primanjkljaj padavin zelo velik v vzhodni polovici Slovenije, medtem ko je bilo na zahodu ponekod padavin celo več od dolgoletnega povprečja. Jesenske vremenske razmere so s suhimi in deževnimi obdobji ter primernimi temperaturami omogočale dozorevanje poznih posevkov, izboljšale preskrbljenost kmetijskih tal z vodo in večinoma niso oteževale spravila pridelkov.

Začasni podatki ekonomskih računov kmetijstva (SURS, druga ocena) kažejo, da je bila rastlinska pridelava v letu 2015 večja kot leto prej za okoli 5 %, ob tem pa se je za okoli 2 % povečal tudi obseg živinorejske proizvodnje. Skupni obseg kmetijske proizvodnje je bil tako v primerjavi z razmeroma ugodnim letom 2014 večji še za okoli 4 % in je dosegel najvišjo raven v zadnjem desetletnem obdobju.

Med najvišjim doslej je bil v letu 2015 tudi obseg rastlinske pridelave. Rastlinska pridelava je v letu 2015 k bruto vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov prispevala okoli 57 %, kar je 3 odstotne točke več kot v predhodnem letu.

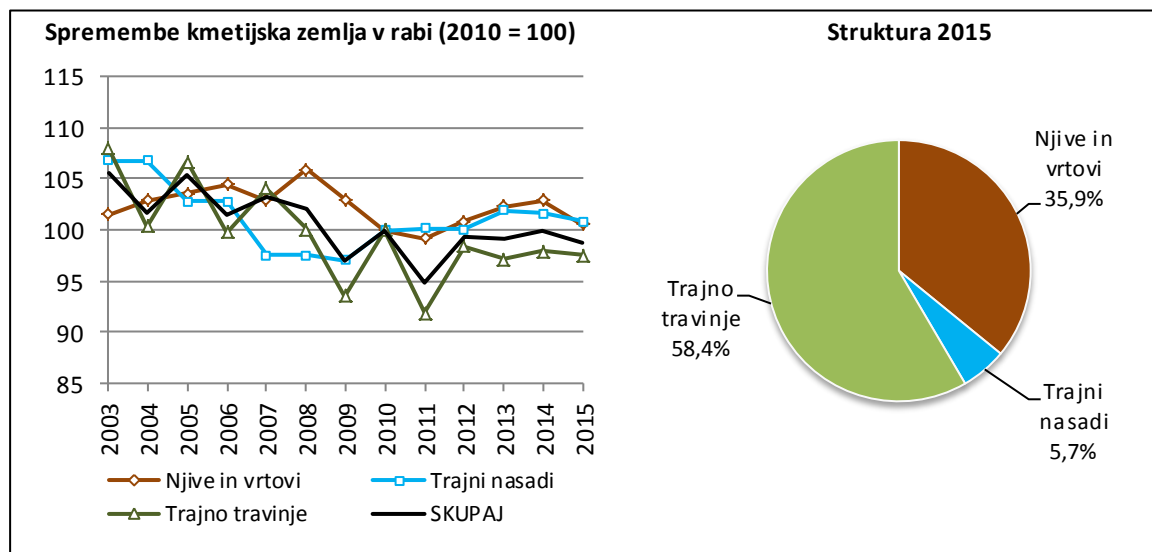
Slika 12: Indeksi kmetijske proizvodnje (2010 = 100); 2003–2015

Vir: SURS

Površina kmetijskih zemljišč v uporabi kmetijskih gospodarstev se ob precejšnjih medletnih nihanjih dolgoročno zmanjšuje.

Slika 13: Spremembe skupne površine in struktura kmetijske zemlje v uporabi

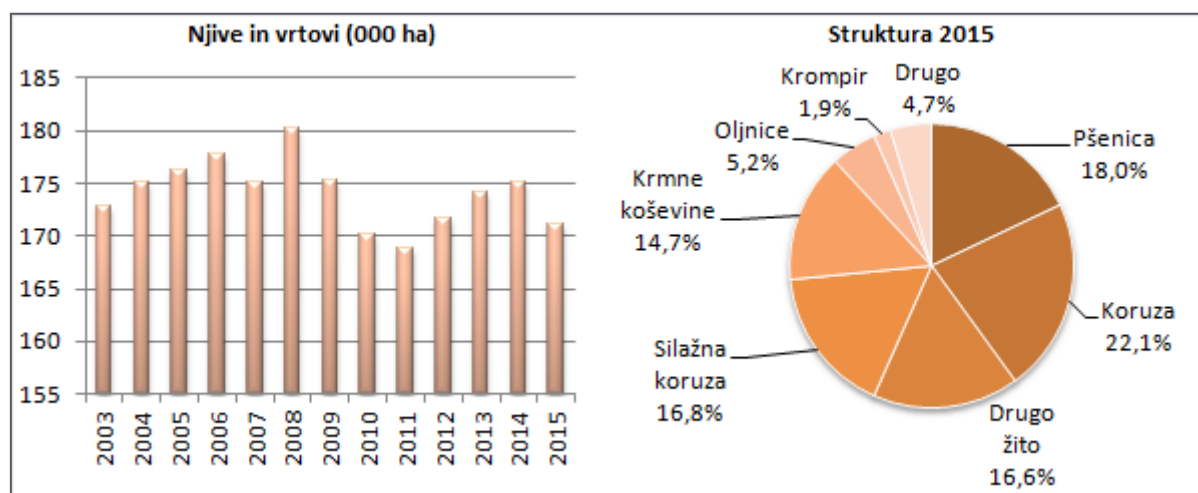

Vir: SURS

V letu 2015 je bilo po podatkih letne statistike rastlinske pridelave v uporabi okoli 477 tisoč hektarov kmetijskih zemljišč, kar je dober odstotek manj kot v letu prej (482 tisoč ha). Površina njiv se je zmanjšala za 2,2 % (na 171,2 tisoč ha), površina trajnih nasadov za 0,8 % (na 27 tisoč ha), površina trajnega travinja pa za 0,4 % (na 278,7 tisoč ha).

Podobno kot v preteklih letih je bila tudi v letu 2015 več kot polovica njiv namenjena pridelavi žita (57 %), zlasti koruze za zrnje in pšenice, skoraj tretjina (31 %) pa pridelavi zelene krme, kjer prevladujejo silažna koruza ter krmne koševine (trave, detelje, lucerna, travne, travno-deteljne in deteljno-travne mešanice). Spremembe setvene strukture so med leti razmeroma majhne. V letu 2015 so se med pomembnejšimi skupinami pridelkov glede na leto prej za okoli eno odstotno točko spremenili le deleži drugega žita (večji za 1,3 odstotne točke), pšenice (manjši za 1 odstotno točko) in oljnic (manjši za 0,8 odstotne točke).

Slika 14: Skupna površina in setvena struktura njiv

Vir: SURS

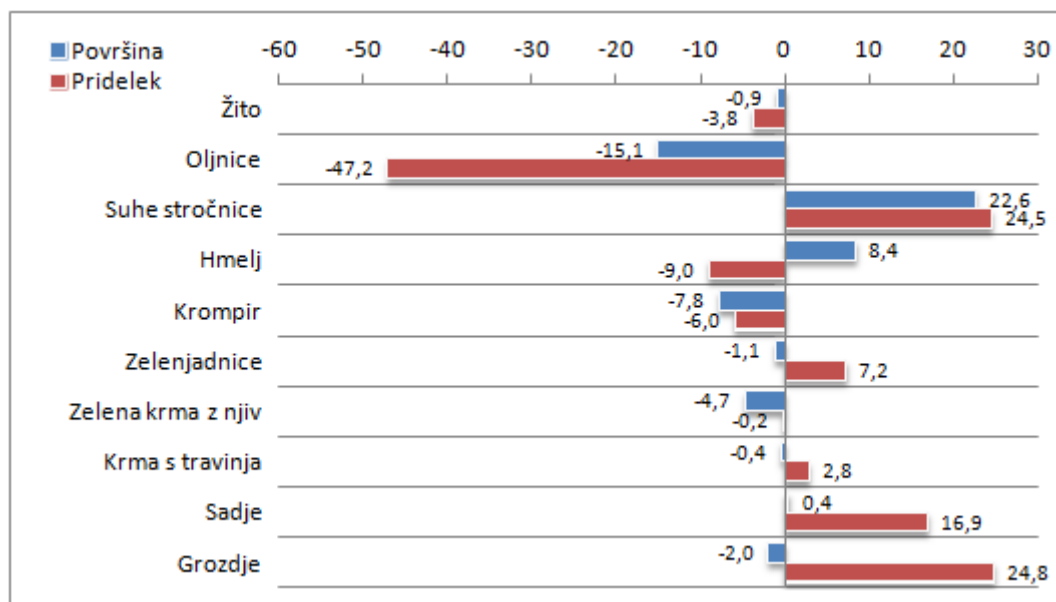
Leta 2015 je bilo več površin kot v letu prej namenjenih pridelavi suhih stročnic (+23 %) in hmelja (+8 %), izraziteje pa so se zmanjšale površine z oljnicami (−15 %), krompirjem (−8 %) in zeleno krmo z njiv (−5 %). Površine z zelenjadnicami in žitom so ostale blizu ravni predhodnega leta (−1 %).

Žito je bilo v letu 2015 posejano na okoli 99 tisoč hektarov (leta 2014 na okoli 100 tisoč ha), manjše so bile površine s pšenico in piro (−7,2 %) in tudi koruzo za zrnje (−1,5 %), povečale pa so se površine z ječmenom (+8,8 %) in drugim žitom (+4,2 %). Pridelavi oljnic je bilo namenjenih okoli 9 tisoč hektarov (leta 2014 dobrih 10 tisoč ha). Izrazito so se zmanjšale površine z oljno ogrščico (−71 %), medtem ko je bilo z oljnimi bučami posejanih več njiv kot leto prej (+25 %), močno pa so se povečale tudi površine s sojo (od okoli 400 ha leta 2014 na okoli 1.700 ha leta 2015). Površine za pridelavo zelene krme so leta 2015 obsegale okoli 60 tisoč hektarov (leta 2014 okoli 63 tisoč ha), pri čemer je bilo manj njiv namenjenih tako koruzni silaži kot vsem drugim skupinam zelene krme z izjemo detelj in lucerne.

Količinsko je bila letina 2015 za večino njivskih posevkov v primerjavi z daljšim obdobjem nadpovprečna, pri krompirju in zeleni krmi (z njiv in trajnega travinja) pa rekordna. Pri vseh vrstah žita so bili hektarski pridelki med najvišjimi doslej, v primerjavi z rekordno letino 2014 pa so bili v povprečju 3 % nižji. Izrazito slaba je bila le letina oljne ogrščice, pri kateri je bil dosežen hektarski pridelek za četrtno nižji od povprečja predhodnih petih let (2010–2014) in za več kot tretjino nižji od rekordnega v letu 2014. Manjši hektarski pridelki kot v rekordnem letu 2014 so bili zabeleženi tudi pri hmelju (−16 %).

Skupni pridelek žita (okoli 624 tisoč ton) je bil v letu 2015 zaradi nekaj manjših površin in hektarskih pridelkov 4 % manjši kot v letu 2014. Pridelek pšenice in pira se je znižal za 9 % (na 157 tisoč ton), pridelek koruze (okoli 339 tisoč ton) pa je bil manjši za 3 %. Najizraziteje se je v letu 2015 znižal skupni pridelek oljnic (skoraj za polovico), kar je v celoti rezultat manjšega pridelka oljne ogrščice zaradi bistveno manjših površin v kombinaciji z izjemno slabo letino. Manjši kot v letu 2014 je tudi skupni pridelek hmelja (slabša letina) in krompirja (manjše površine). Pridelek zelene krme z njiv je ostal na ravni predhodnega leta, povečal pa se je skupni pridelek krme s travinja (višji hektarski pridelki), suhih stročnic (večje površine) in zelenjadnic (dobra letina). Pri večini poljščin in krmi s travinja so bili skupni pridelki v letu 2015 od 5 % do 25 % nad povprečjem obdobja 2010–2014.

Slika 15: Površine in rastlinski pridelki v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 (%)

Vir: SURS

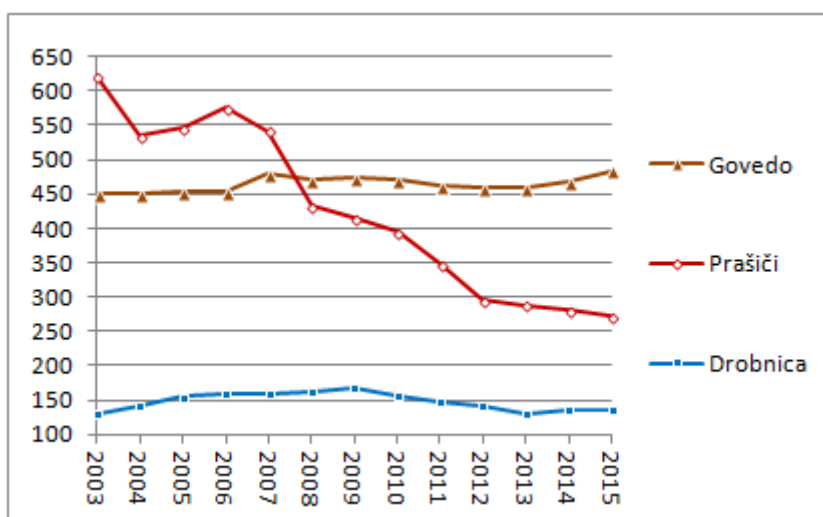
Sadje je v letu 2015 zelo dobro obrodilo. Skupni pridelek sadja je znašal okoli 156 tisoč ton, kar je 17 % več kot leta 2014 in 18 % več od povprečja zadnjega petletnega obdobja. V intenzivnih nasadih je bilo pridelanega 22 % več sadja kot v letu prej, v ekstenzivnih pa 9 % več. V intenzivnih sadovnjakih je bila slaba le letina višenj ter sliv in češpelj, v ekstenzivnih nasadih pa je bil nižji kot v letu 2014 le skupni pridelek višenj.

Leto 2015 je bilo ugodno tudi za vinogradništvo. Letina grozdja je bila količinsko in kakovostno nadpovprečna, kar napoveduje enega boljših vinskih letnikov. Skupni pridelek grozdja je znašal okoli 118 tisoč ton, kar je četrtno več kot leta 2014 in 14 % nad povprečjem obdobja 2010–2014.

V živinoreji so spremembe v obsegu proizvodnje praviloma manjše kot v rastlinski pridelavi, čeprav so tudi tu med leti opazna določena nihanja. Dolgoročno se na agregatni ravni kaže rahel trend zmanjševanja proizvodnje, ki pa se je v zadnjih dveh letih zaustavil. Negativni trend v živinoreji je večinoma posledica zmanjševanja obsega prašičereje.

Število govedi v zadnjih letih rahlo raste. Konec leta 2015 je bilo na kmetijskih gospodarstvih okoli 484 tisoč glav govedi (+3,4 %), od tega 170 tisoč krav (+0,9 %). Pri prašičih so se sicer običajna ciklična nihanja po letu 2006 spremenila v trend zmanjševanja staleža, ki pa se je po letu 2012 upočasnil. Konec leta 2015 je bilo število prašičev (271 tisoč glav) v primerjavi z letom 2014 manjše za 3,5 %, v primerjavi z letom 2006 pa se je več kot razpolovilo. Število drobnice je v letu 2015 ostalo na ravni leta prej (136 tisoč glav), kar po rahlem povečanju v predhodnem letu nakazuje zaustavitev trenda padanja staleža, ki je bil značilen za obdobje po letu 2009.

Slika 16: Število živali konec leta (000); 2003–2015

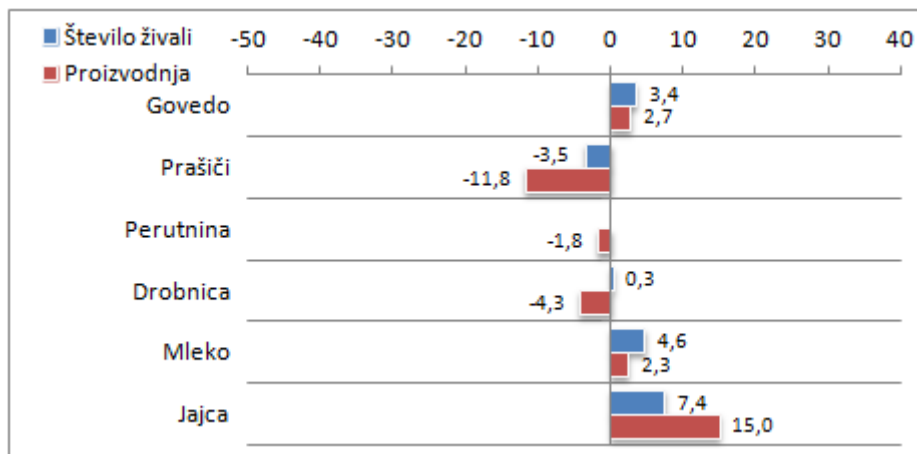
Vir: SURS

Začasni podatki statistike živinoreje kažejo, da se je v letu 2015 obseg proizvodnje povečal v govedoreji (meso in mleko), delu perutninarstva (jajca) in čebelarstvu (med), zmanjšala pa se je prireja prašičev, perutnine in drobnice.

Pirast govedi se je v letu 2015 po začnih podatkih povečal za slabe 3 %, vendar je ostal znotraj okvira cikličnih nihanj in blizu povprečja zadnjega petletnega obdobja (okoli 77 tisoč ton). Ob nekaj večjem številu molznih krav se je že drugo leto zapored nekoliko povečala tudi skupna količina namolzenega mleka (na 631 tisoč ton). Oddaja mleka v mlekarne je leta 2015 zajela 88 % vsega namolzenega mleka (leta 2014 86 %). V mlekarne je bilo oddanih 534 tisoč ton kravjega mleka oziroma 4,1 % več kot leta 2014 in največ doslej, od tega skoraj 39 % (leta 2014 38 %) izven Slovenije (neposreden izvoz surovega mleka).

Precej se je po začnih ocenah statistike povečala proizvodnja jajc, še zlasti izrazito pa je v letu 2015 porasla proizvodnja medu (na 2 tisoč ton), ki je bila 4,3-krat večja kot leta 2014, ko je bilo zaradi neugodnih vremenskih razmer za medenje natočeno najmanj medu v zadnjem desetletju (0,5 tisoč ton).

Slika 17: Živinorejska proizvodnja v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 (%)

Vir: SURS (začasni podatki)

Največji padec proizvodnje je v letu 2015 zabeležen v prašičereji. Prirast prašičev je bil 12 % manjši kot v letu prej, kar kaže na nadaljevanje trenda zmanjševanja obsega prireje. Prirast perutnine se je po rahlem povečanju v letu 2014 leta 2015 zmanjšal za okoli 2 %, pri čemer pa v obsegu proizvodnje v zadnjem obdobju ni opaziti izrazitih trendov. V letu 2015 se je po začasni podatkih zmanjšal tudi prirast drobnice.

1.4 Poraba kmetijskih proizvodov in stopnje samooskrbe

Poraba kmetijskih proizvodov za prehrano se med leti precej spreminja. V letu 2015 se je po začasni podatkih med pomembnejšimi rastlinskimi pridelki povečala poraba pšenice, koruze, krompirja, zelenjave in sadja, poraba rži, riža in sladkorja pa je bila manjša kot v letu prej.

Preglednica 6: Poraba kmetijskih proizvodov na prebivalca (kg); 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Žito	90,1	87,6	85,4	83,0	88,6	89,9	101,5
– pšenica	74,7	72,5	70,5	68,2	75,4	76,3	101,2
– rž	3,1	2,4	2,2	2,3	2,9	2,1	73,6
– koruza	9,4	10,0	9,9	9,3	6,4	7,3	113,3
Riž	5,1	5,8	5,5	5,7	5,6	4,9	87,8
Krompir	70,3	66,4	63,3	59,6	62,4	68,0	109,0
Zelenjava	91,8	97,1	95,3	96,4	103,9	108,7	104,6
Sadje	135,2	129,3	113,0	129,4	131,1	132,8	101,3
Sladkor	38,5	40,1	40,0	39,4	37,9	36,8	97,2
Meso	93,7	89,5	88,1	82,2	85,0	88,2	103,8
– meso govedi	19,9	19,8	18,9	18,6	18,1	19,0	105,0
– meso prašičev	41,6	39,6	37,7	35,5	36,8	36,9	100,3
– perutninsko meso	27,7	26,2	27,7	24,8	27,0	28,9	107,0
Mleko	223,7	218,9	225,9	218,6	219,9	219,8	100,0
Jajca	10,1	10,1	9,1	10,3	9,8	11,1	113,9
Med	1,1	1,4	1,0	1,4	1,1	1,4	123,7

* začasni podatki

Vir: SURS, KIS

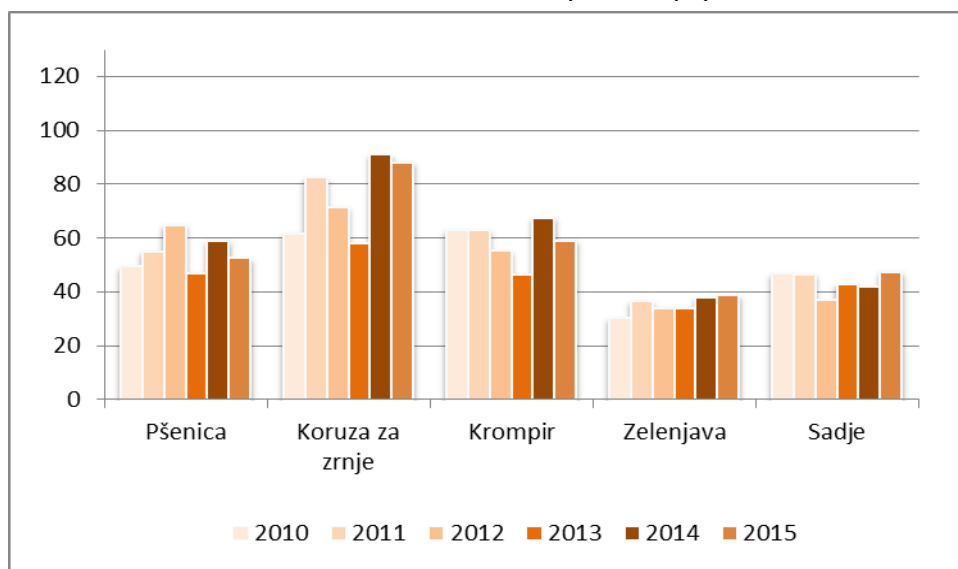
Poraba pšenice za prehrano na prebivalca je v letu 2015 znašala dobrih 76 kg (v ekvivalentu moke). Za dober odstotek je bila večja od porabe v letu 2014 oziroma za slabih 6 % večja od povprečne porabe zadnjega petletnega obdobja (72 kg). Poraba koruze, ki se je v zadnjih letih zmanjševala, je v letu 2015 porasla (+13 %), vendar še vedno ostala pod povprečjem zadnjih let. Poraba rži se je po večji porabi v letu 2014 (2,9 kg) ponovno približala 2 kg.

V letu 2015 je bila za dobro desetino nižja poraba riža, ki je s 5 kg na prebivalca za desetino nižja tudi od zadnjega petletnega povprečja. Nižja je tudi poraba sladkorja (–3 %). V letu 2015 se je ponovno povečala poraba krompirja, ki je znašala 68 kg (+9 % glede na predhodno leto). Zaradi opaznega povečanja je bila poraba krompirja v letu 2015 za slabih 6 % nad povprečjem zadnjih petih let. Večja oziroma največja poraba doslej je v letu 2015 zabeležena pri zelenjadnicah, saj je vsak prebivalec v povprečju porabil nekaj manj kot 109 kg zelenjave. V primerjavi s povprečjem zadnjih petih let je bila poraba zelenjadnic v letu 2015 večja za 12 %. Za dober odstotek glede na leto prej ter za 4 % glede na zadnje petletno obdobje je bila v letu 2015 večja tudi poraba sadja, ki je znašala slabih 133 kg.

Za razliko od rastlinskih se je poraba vseh pomembnejših živalskih proizvodov na prebivalca v letu 2015 povečala ali ostala blizu ravni leta prej. Poraba mesa se je glede na leto 2014 povečala za slabe 4 %. Najbolj je k večji porabi mesa prispevala večja poraba perutninskega in govejega mesa. S skoraj 29 kg je bila poraba perutninskega mesa največja doslej in je za 8 % presegla povprečno porabo zadnjih petih let. Po nekajletnem zmanjševanju porabe govejega mesa se je le-ta v letu 2015 povečala (19 kg) in dosegla raven povprečja 2010–2014. S 37 kg na prebivalca je poraba prašičjega mesa ostala na ravni leta 2014 in s tem še vedno nekoliko pod povprečjem zadnjih petih let (–3 %). Na ravni leta 2014 je ostala tudi poraba mleka (220 kg), od povprečja let 2010–2014 pa je bila manjša za slab odstotek. Poraba jajc je bila v letu 2015 z 11,1 kg opazno večja kot v predhodnem letu (9,8 kg) in precej nad povprečjem zadnjih petih let (za 13 %). Podobno velja tudi za porabo medu, ki sicer v zadnjih letih močno niha.

Stopnja samooskrbe, ki kaže, v kakšnem obsegu domača proizvodnja pokriva domačo porabo, je pri rastlinskih pridelkih močno odvisna od obsega pridelave, ki med leti močno niha predvsem pod vplivom letine. Dosežene stopnje samooskrbe so bile v letu 2015 pri žitu in krompirju nižje kot leta 2014, medtem ko je odlična letina sadja in zelenjave vplivala na dvig stopnje samooskrbe.

Slika 18: Samooskrba z rastlinskimi pridelki (%); 2010–2015

Vir: SURS, KIS

Stopnja samooskrbe z žitom (73 %) je bila v letu 2015 sicer nižja od rekordne stopnje v letu 2014 (77 %), a še vedno za 7 odstotnih točk nad povprečjem zadnjih petih let. Z izjemo ječmena in ovsu so se stopnje znižale pri vseh ostalih vrstah žita. Stopnja samooskrbe s pšenico, ki je v letu 2015 znašala dobrih 52 %, je bila nekoliko pod povprečno stopnjo zadnjih petih let (55 %). V letu 2015 je bila, glede na predhodno leto, nižja tudi samooskrba s koruzo (88 %), a kljub temu še vedno močno nad povprečjem obdobja 2010–2014 (73 %).

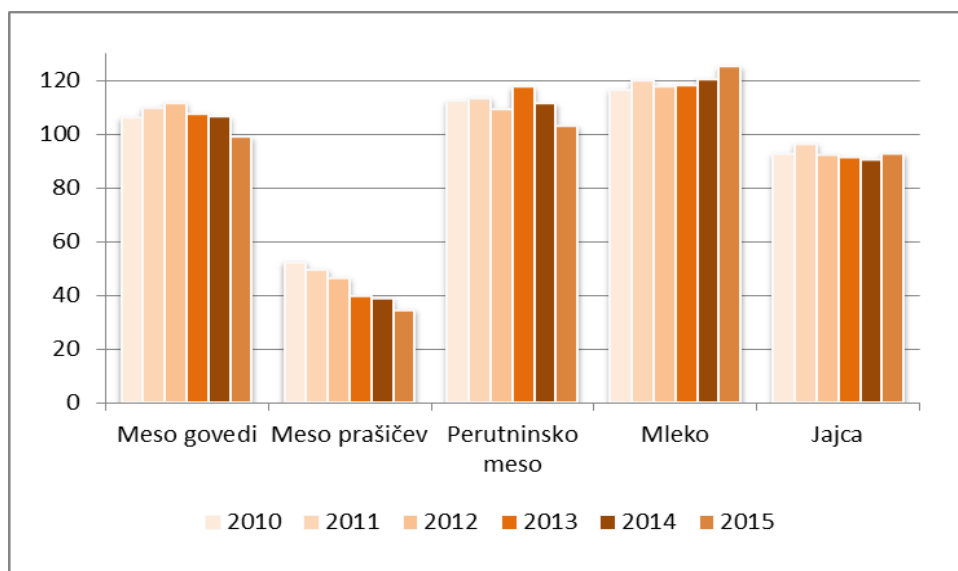
Na drugi strani velja omeniti ponovno zvišanje stopnje samooskrbe pri ječmenu (na 73 %), kar je predvsem posledica večjega pridelka v letu 2015.

Nekoliko manjša pridelava na eni strani ter večja poraba na drugi strani sta vplivali na poslabšanje samooskrbe s krompirjem, ki je v letu 2015 dosegla 59 % (67 % v letu 2014); toliko znaša tudi povprečna stopnja samooskrbe zadnjih petih let.

Ob večji domači pridelavi in porabi je v letu 2015 stopnja samooskrbe z zelenjavo nekoliko porasla drugo leto zapored in bila z 39 % najvišja po letu 2005. V letu 2015 je bila na račun obilne letine večja tudi samooskrba s sadjem. Znašala je 47 %, kar je nekoliko nad povprečjem obdobja 2010–2014 (43 %).

Pri živalskih proizvodih so v primerjavi s stopnjami samooskrbe z rastlinskimi pridelki dosežene stopnje samooskrbe višje in nekoliko stabilnejše.

Slika 19: Samooskrba z osnovnimi živalskimi proizvodi (%); 2010–2015

Vir: SURS, KIS

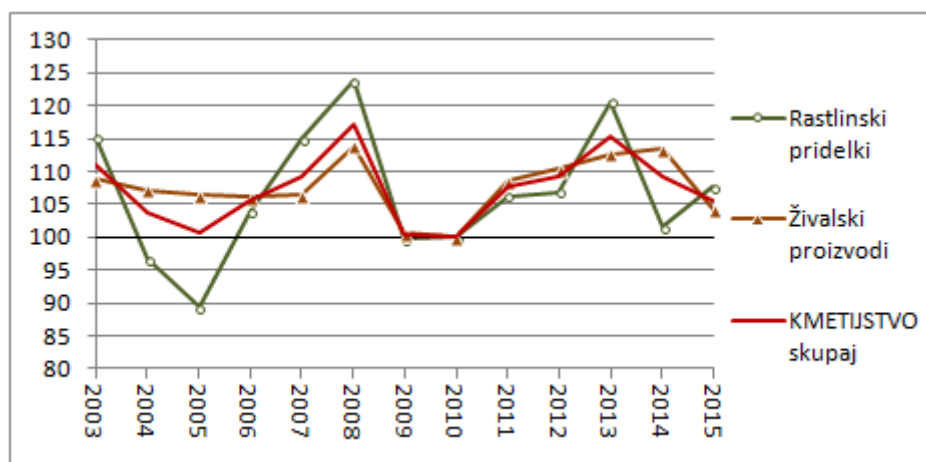
Po rahlem povečanju domače prireje ter porabe mesa v letu 2014 se je v letu 2015 nadaljeval trend padanja domače prireje, medtem ko se je poraba mesa ponovno povečala. Dosežena stopnja samooskrbe se je v primerjavi z letom 2014 znižala za 6 odstotnih točk in bila s 74 % najnižja doslej. V povprečju zadnjih petih let (2010–2014) je samooskrba z mesom znašala 83 %. Pri posameznih vrstah mesa se dosežene stopnje samooskrbe precej razlikujejo, so se pa v letu 2015 prav vse ponovno znižale. Stopnja samooskrbe z govejim mesom je v letu 2015 padla pod 100 (99 %) in bila kar precej pod povprečjem zadnjih petih let (108 %). Zaradi zmanjšanja domače prireje se je ob nekoliko večji domači porabi ponovno zmanjšala samooskrba s prašičjim mesom (na 35 %). V letu 2015 je dosežena tudi najnižja stopnja samooskrbe s perutninskim mesom (103 %), ki je posledica rahlega zmanjšanja domače prireje na eni strani ter občutnega povečanja domače porabe na drugi strani. Od povprečja zadnjih petih let je samooskrba v letu 2015 nižja za slabih 10 odstotnih točk. Nekoliko nižja v primerjavi s predhodnim letom je tudi samooskrba z mesom drobnice. V letu 2015 je dosegla 85 % oziroma 11 odstotnih točk manj kot v povprečju obdobja 2010–2014.

V letu 2015 je bila višja stopnja samooskrbe dosežena pri mleku, jajcih in medu. Pri mleku je višja stopnja samooskrbe posledica večje proizvodnje ob praktično nespremenjeni porabi. S 125 % je bila za 5 odstotnih točk višja od samooskrbe v letu 2014 ter za 7 odstotnih točk nad povprečjem zadnjih petih let. Ker je proizvodnja jajc rasla hitreje kot domača poraba, se je v letu 2015 povišala samooskrba z jajci in znašala 92 %, kolikor znaša tudi povprečje zadnjih petih let. V primerjavi s katastrofalno letino medu 2014 je bila letina 2015 ugodnejša, zato je tudi stopnja samooskrbe porasla in dosegla 70 %.

1.5 Cene v kmetijstvu

Cene kmetijskih pridelkov v zadnjem desetletju močno nihajo brez izrazitih trendov. V letu 2015 so cene kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih na letni ravni padle drugo leto zapored. V primerjavi z letom 2014 so bile po podatkih statistike cen nominalno nižje za 4,1 %, podoben pa je bil ob nizki deflaciji (–0,5 %) tudi realni padec teh cen (–3,6 %). Znižale so se le cene živalskih proizvodov, medtem ko so bile cene rastlinskih pridelkov višje kot v letu prej.

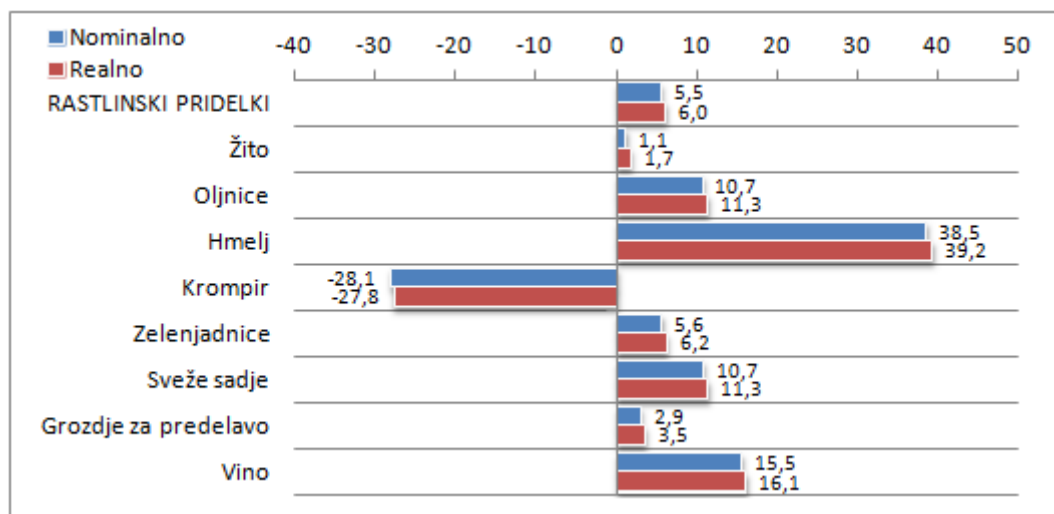
Slika 20: Indeksi cen kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih (realno; 2010 = 100); 2003–2015

Vir: SURS, preračuni KIS

Po precejšnjem padcu v letu 2014 so v letu 2015 cene rastlinskih pridelkov v povprečju porasle za 5,5 % (realno za 6 %) in se tako vrnila nazaj na raven cen v letih 2011 in 2012. Porast cen je zabeležen pri vseh skupinah rastlinskih pridelkov z izjemo krompirja, kjer statistika beleži izrazit padec odkupnih cen že drugo leto zapored. V primerjavi z letom 2014 so najbolj porasle cene hmelja (+38 %) in vina (+15 %), občutno višje pa so bile tudi cene oljnic (+11 %), sadja (+11 %) in zelenjadnic (+6 %). Cene žita so bile v povprečju le malo nad ravni predhodnega leta (višje za odstotek), pri čemer je nekaj večja rast cen zabeležena le pri koruzi za zrnje (+3 %). Cene žita in krompirja so bile v letu 2015 pod povprečjem zadnjih let (2010–2014), cene hmelja, vina in zelenjadnic pa so bile najvišje ali med najvišjimi v zadnjem obdobju.

Slika 21: Spremembe cen rastlinskih pridelkov v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 (%)

Vir: SURS, preračuni KIS

Okvir 2: Cene v kmetijstvu

Z letom 2013 je Statistični urad RS premaknil bazo za izračun indeksov cen z leta 2005 na leto 2010. Na podlagi uteži novega baznega leta so bili indeksi cen kmetijskih pridelkov in cen inputov preračunani za celotno obdobje od leta 2000 dalje. Zaradi sprememb uteži so se nekoliko spremenili tudi skupni indeksi cen, vendar glavne ugotovitve glede gibanja cen ostajajo podobne kot po stari seriji podatkov.

Letni indeksi se računajo na podlagi mesečnih indeksov cen in baznih mesečnih uteži, ki se za rastlinske pridelke po mesecih razlikujejo (upoštevana sezonska pridelava in prodaja). Ker se dejanske mesečne uteži med leti nekoliko spreminjajo, medtem ko so mesečne uteži za izračun letnih indeksov stalne, to pomeni, da pri cenah kmetijskih pridelkov indeksi, izračunani na podlagi mesečnih indeksov, lahko pomembno odstopajo od indeksov, izračunanih iz absolutnih povprečnih letnih cen posameznih kmetijskih pridelkov.

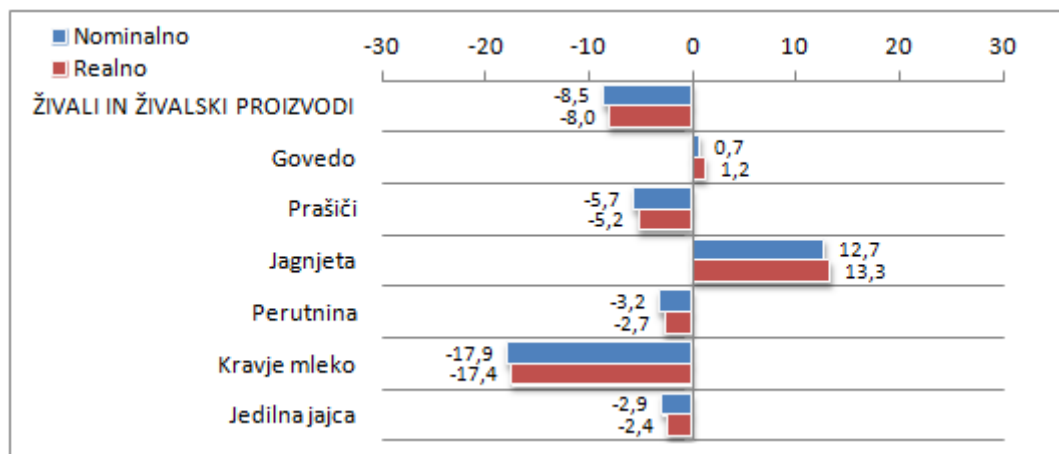
Izvedeni kazalec za analizo cen v kmetijstvu je cenovno-stroškovno razmerje (*terms of trade*), ki je izračunano kot razmerje med indeksom cen kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih in indeksom cen inputov. Če je ta indeks večji od 100, to pomeni ugodnejše cenovno razmerje kot v baznem letu (večje povišanje oziroma manjši padec cen kmetijskih pridelkov od cen inputov), indeks pod 100 pa kaže na poslabšanje tega razmerja.

*Cenovno-stroškovno razmerje = indeks cen kmetijskih pridelkov / indeks cen inputov * 100*

Cene živalskih proizvodov so bile leta 2015 v povprečju 8,5 % nižje kot v letu prej (realno – 8 %) in najnižje po letu 2010. Najbolj je v letu 2015 padla cena mleka, ki se je postopoma zniževala že v letu 2014. Na letni ravni je bila 18 % nižja kot leta 2014 in primerljiva s cenami v letih 2009 in 2010, ko so bile zaradi neugodnih razmer na trgu odkupne cene mleka najnižje. Znižale so se tudi odkupne cene prašičev, perutnine in jajc, kar pa je v precejšnji meri povezano s padcem nabavnih cen krmil in s tem stroškov krme.

Cene govedi so ostale blizu ravni leta 2014 (višje za slab odstotek) in niso pomembneje odstopale od povprečja obdobja po letu 2010. Močno so drugo leto zapored porasle cene jagnjet (+13 %) in medu (+12 %), ki so bile v letu 2015 visoke tudi v primerjavi z daljšim časovnim obdobjem.

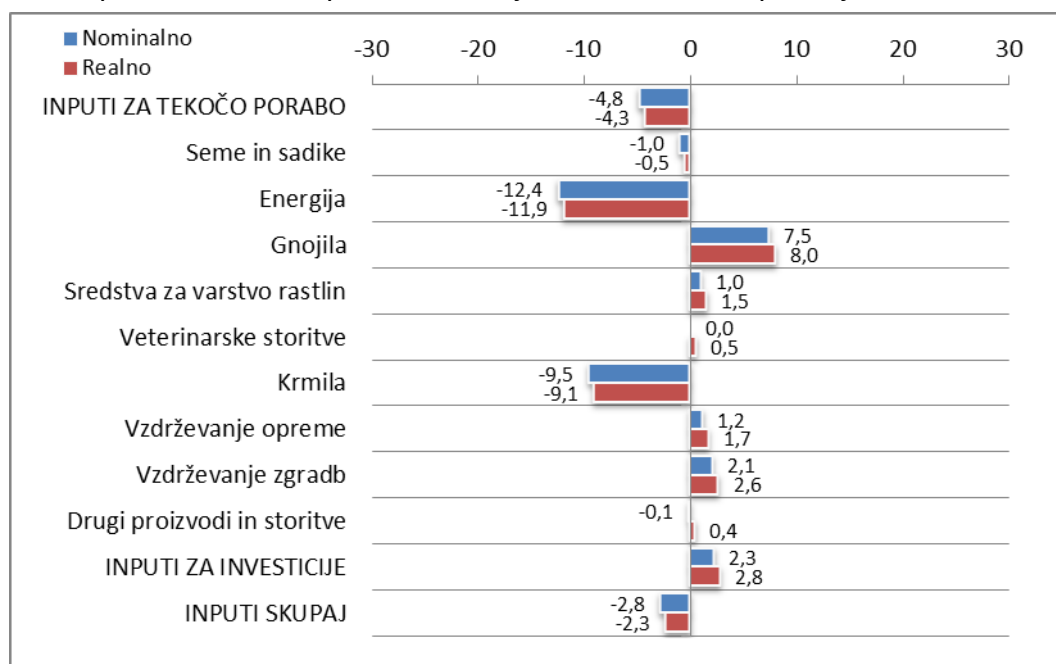
Slika 22: Spremembe cen v živinoreji v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 (%)

Vir: SURS, preračuni KIS

Ob znižanju cen kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih so se v letu 2015 znižale tudi cene proizvodnih inputov za kmetijstvo. Cene proizvodov in storitev za tekočo porabo v kmetijstvu (inputi 1) so bile v povprečju nominalno 4,8 % nižje kot v letu 2014 (realno –4,3 %), cene vseh inputov pa so zaradi višjih cen inputov za investicije (inputi 2) padle le za 2,8 % (realno –2,3 %). Znižanje cen inputov za kmetijstvo v letu 2015 je predvsem rezultat precejšnjega znižanja cen energije (–12 %) in krmil (–10 %). Cene večine drugih inputov so v letu 2015 nekoliko porasle, med njimi najbolj izrazito cene gnojil (+8 %).

Slika 23: Spremembe cen inputov za kmetijstvo v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 (%)

Vir: SURS, preračuni KIS

Zaradi večjega padca cen kmetijskih pridelkov od padca cen inputov za kmetijstvo se je v letu 2015 cenovno-stroškovno razmerje (primerjava indeksov cen kmetijskih pridelkov in cen inputov) nekoliko poslabšalo, vendar manj kot v predhodnem letu. Od leta 2010 to razmerje v splošnem ostaja razmeroma stabilno.

Preglednica 7: Indeksi cen kmetijskih pridelkov in inputov za kmetijstvo (nominalno); 2010–2015

	Predhodno leto = 100						2010 = 100					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kmetijski pridelki pri pridelovalcih	101,4	109,8	103,9	107,5	94,9	95,9	100,0	109,8	114,1	122,7	116,5	111,7
Inputi za kmetijstvo (1 + 2)	101,7	110,6	104,2	102,3	96,4	97,2	100,0	110,6	115,2	117,9	113,6	110,4
Razmerje kmetijski pridelki/inputi	99,7	99,3	99,8	105,1	98,5	98,7	100,0	99,3	99,0	104,1	102,6	101,2

Vir: SURS, preračuni KIS

1.6 Ekonomski rezultati kmetijstva

Ekonomski rezultati kmetijstva, ki so odvisni predvsem od obsega proizvodnje in cenovno-stroškovnih razmerij, med leti precej nihajo. Začasni podatki ekonomskih računov za kmetijstvo (SURS, druga ocena) kažejo, da so bili dohodki v kmetijstvu v letu 2015 višji kot v letu 2014 in pomembno višji kot v izrazito neugodnih letih 2012 in 2013.

Izboljšanje ekonomskih rezultatov je, podobno kot v predhodnem letu, v prvi vrsti posledica večjega obsega proizvodnje, razmeroma ugodno sliko pa kljub padcu cen kmetijskih pridelkov kažejo tudi cenovno-stroškovna razmerja. Po podatkih ekonomskih računov so cene kmetijskih pridelkov v letu 2015 na skupni ravni realno padle za 3 %, cene vmesne potrošnje pa za skoraj 4 %.

Neto dodana vrednost kmetijstva je glede na leto 2014 porasla za skoraj 12 %, faktorski dohodek kmetijstva pa je bil po začasnih ocenah statistike večji kot leta 2014 za okoli 6 %.

Okvir 3: Ekonomski računi za kmetijstvo

Ekonomski računi za kmetijstvo (ERK) so v bistvu satelitski račun nacionalnih računov, ki upošteva posebnosti kmetijstva. Za članice EU je izdelava ERK po enotni metodologiji obvezni del rednih statističnih raziskovanj. ERK vključuje proizvodne enote po načelu aktivnosti in praviloma zajema samo kmetijsko proizvodnjo na kmetijskih gospodarstvih in strojne storitve za kmetijstvo (brez drugih dejavnosti, razen neločljivih, in brez kmetijske proizvodnje izven kmetijskih gospodarstev).

ERK sestavlja niz medsebojno povezanih računov in preglednic. Račun proizvodnje beleži transakcije, povezane s proizvodnim procesom. Izdelan je po načelu bruto proizvodnje. Zajema tudi del proizvodnje, ki hkrati predstavlja vmesno potrošnjo znotraj kmetijstva (npr. voluminozna krma). Vsebuje podatke o proizvodnji (količini, cenah in vrednosti), vmesni potrošnji po vrstah, potrošnji fiksnega kapitala in izračun osnovnih kategorij dohodka.

Račun proizvodnje je izdelan po t. i. osnovnih cenah. Osnovne cene so proizvajalčeve cene oziroma nabavne cene vložkov, povečane za subvencije na proizvode in zmanjšane za morebitne davke na proizvode. Med subvencije na proizvode se uvrščajo proizvodno specifične subvencije, ki so praviloma v funkciji cenovne politike (npr. splošni dodatki k cenam, nekatera plačila na površino ali glavo živali, regresi ipd.).

Osnovne kategorije dohodka so bruto dodana vrednost kot razlika med vrednostjo proizvodnje in vmesno potrošnjo ter neto dodana vrednost kot razlika med bruto dodano vrednostjo in potrošnjo fiksnega kapitala. Če od neto dodane vrednosti, ki je prva sestavina računa dohodka, odštejemo davke na proizvodnjo in prištejemo subvencije na proizvodnjo, dobimo faktorski dohodek. Med subvencije na proizvodnjo se uvrščajo proizvodno nespecifična plačila (npr. izravnalna plačila za težje pridelovalne razmere, okoljska plačila, državne pomoči ob naravnih nesrečah ipd.), po reformi neposrednih plačil pa tudi regionalna enotna plačila na površino), ki neposredno povečujejo dohodek iz kmetijstva. Faktorski dohodek je dohodek, ki kmetijskim gospodarstvom ostane za nadomeščanje vseh proizvodnih dejavnikov (zemlja, kapital, delo).

Osnovne sestavine računa proizvodnje in računa faktorskega dohodka v okviru ERK

Vrednost proizvodnje po osnovnih cenah					
Vrednost proizvodnje po proizvajalčevih cenah			Subvencije na proizvod		
			minus		
			Davki na proizvod		
Vmesna potrošnja		Bruto dodana vrednost			
		Poraba stalnega kapitala		Neto dodana vrednost	Subvencije na proizvodnjo
		Davki na proizvodnjo			
		Faktorski dohodek			

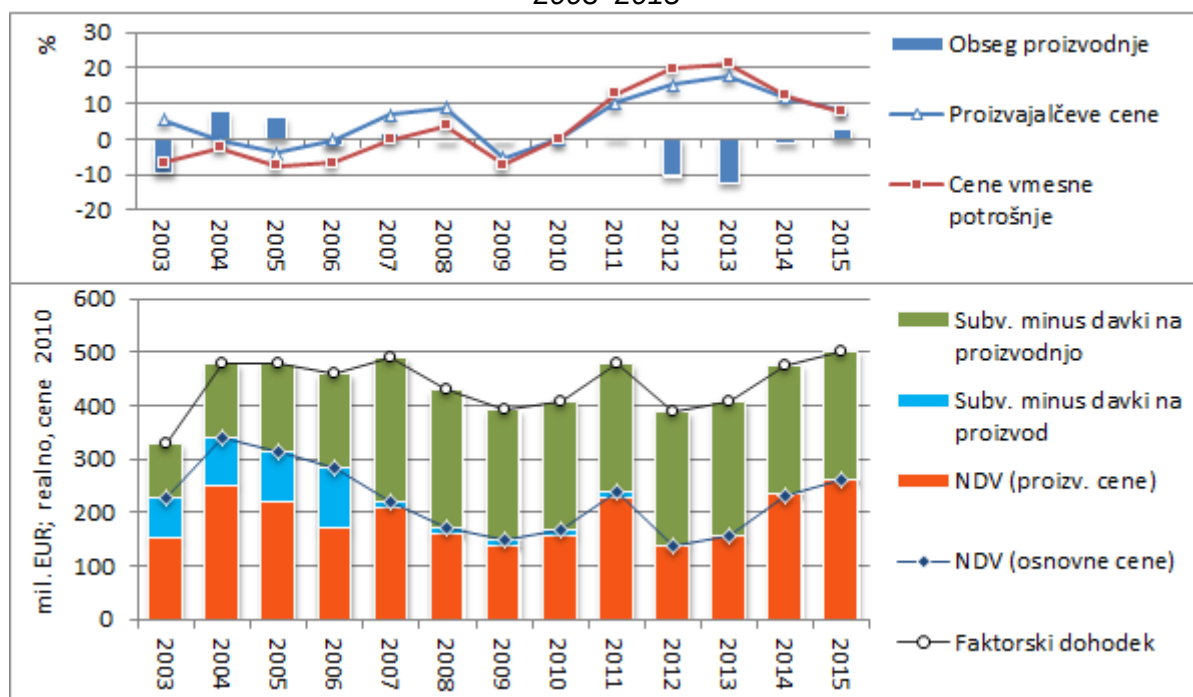
Zadnja postavka delitve dohodka znotraj ERK je podjetniški dohodek. Dobimo ga, če k faktorskemu dohodku prištejemo prejete obresti in odštejemo sredstva za zaposlene (plače), najemnine za zemljo in plačane obresti. Račun kapitala v ERK ni popoln in vsebuje samo podatke o bruto in neto investicijah in transferih kapitala. Med transfere kapitala se uvrščajo proračunska plačila, ki se nanašajo na osnovna sredstva v kmetijstvu (npr. podpore za investicije), in drugi transferi kapitala, namenjeni neposredno kmetijskim gospodarstvom (npr. podpore za sanacijo gospodarstev).

Vsi izračuni v okviru ERK so izdelani po tekočih cenah. Za izračun realnih sprememb (po stalnih cenah) se uporablja implicitni deflator bruto domačega proizvoda. Seznam proizvodov na strani kmetijske proizvodnje in vmesne potrošnje je precej podroben, spremembe vseh vrednostnih kazalcev pa so dezagregirane v indekse obsega in indekse cen. ERK zato daje podatke za analizo sprememb v strukturi kakor tudi v obsegu in cenah po vseh sestavinah računov.

Indeksi cen v okviru ekonomskih računov za kmetijstvo večinoma niso neposredno primerljivi z indeksi cen, izračunanimi v okviru statističnega raziskovanja cen v kmetijstvu, čeprav sta seznama skupin proizvodov podobna. Razlog je v različnih metodoloških izhodiščih obeh statističnih raziskovanj.

Do leta 2003 so vse subvencije (na proizvode in na proizvodnjo) v ekonomske račune za kmetijstvo vključene v višini dejansko izplačanih proračunskih sredstev za te namene v posameznem koledarskem letu, z letom 2004 pa se je ta metodologija spremenila. Od leta 2004 SURS pri oceni višine subvencij praviloma upošteva odobrena plačila v posameznem subvencijskem letu, ne glede na to, kdaj so bila dejansko izplačana. Praviloma je velik del dohodkovnih subvencij za tekoče leto izplačan v naslednjem koledarskem letu, zato so razlike med odobrenimi in izplačanimi zneski v določenem letu lahko velike.

Slika 24: Osnovni kazalci ekonomskih računov za kmetijstvo (realno; stalne cene 2010); 2003–2015

Vir: Eurostat, preračuni KIS (začasni podatki 2015)

Vrednost proizvodnje po osnovnih cenah je v letu 2015 znašala nekaj manj kot 1,27 milijarde EUR, kar je dober odstotek več kot v letu prej. Nekaj manj kot 60 % te vrednosti predstavlja vmesna potrošnja (739 milijonov EUR). Vmesna potrošnja se je v primerjavi z letom prej zmanjšala za 2 %, kar je ob večji vrednosti proizvodnje prispevalo k povečanju bruto dodane vrednosti za okoli 6 % (na 527 milijonov EUR).

Ob skoraj nespremenjeni porabi stalnega kapitala in drugih subvencijah na proizvodnjo je faktorski dohodek dosegel skoraj 520 milijonov EUR, kar je realno največ doslej. Število polnovrednih delovnih moči (PDM) v kmetijstvu se je v letu 2015 le rahlo zmanjšalo (za 0,5 %), zato je povečanje faktorskega dohodka na PDM podobno spremembi skupnega faktorskega dogodka (večji za okoli 6 %). V letu 2015 je znašal nekaj manj kot 6.400 EUR/PDM, kar je dobrih 40 % povprečja EU-28 (leta 2014 38 %).

Preglednica 8: Osnovni agregati računa proizvodnje in dohodkov; 2011–2015

	Mio EUR (tekoče cene)					2015 2014	Realno (2010 = 100)					2015 2014
	2011	2012	2013	2014	2015*		2011	2012	2013	2014	2015*	
Vrednost proizvodnje po osnovnih cenah	1.230,3	1.148,7	1.158,6	1.249,5	1.265,4	101,3	110,8	103,1	103,2	110,4	111,4	100,9
Vmesna potrošnja	756,6	763,0	750,1	753,3	738,6	98,0	107,0	107,5	104,9	104,5	102,0	97,6
BDV po osnovnih cenah	484,9	385,7	408,5	496,1	526,8	106,2	117,1	92,9	97,6	117,6	124,4	105,8
Poraba stalnega kapitala	242,7	245,2	250,1	256,2	257,5	100,5	99,6	100,3	101,5	103,1	103,2	100,1
NDV po osnovnih cenah	242,2	140,5	158,4	239,9	269,3	112,2	142,3	82,3	92,0	138,3	154,6	111,8
Druge subvencije na proizvodnjo	241,8	253,9	259,2	251,7	251,7	100,0	98,9	103,6	104,9	101,1	100,7	99,6
Drugi davki na proizvodnjo	1,4	1,4	1,4	1,3	1,4	100,7	90,4	89,5	88,8	86,1	86,4	100,3
Faktorski dohodek	482,5	393,0	416,1	490,3	519,7	106,0	116,8	94,9	99,6	116,5	123,0	105,6
Število zaposlenih (000 PDM)	78,0	80,8	82,8	81,8	81,4	99,5	101,3	104,9	107,5	106,2	105,7	99,5
FD/PDM (EUR)	6.187	4.864	5.029	5.994	6.385	106,5	115,3	90,4	92,7	109,7	116,3	106,1
FD/PDM EU-28 (EUR)	15.175	15.011	15.904	15.743	15.535	98,7	111,2	108,4	114,0	111,9	109,9	98,2

* začasni podatki

Vir: Eurostat, preračuni KIS

Razmeroma ugodni kazalci dohodka na agregatni ravni so predvsem posledica dobrih rezultatov v sadjarstvu, vinogradništvu in pri pridelavi vrtnin (porast fizičnega obsega in odkupnih cen). V okviru živinoreje modelne ocene kažejo na izboljšanje v čebelarstvu (občutno povečanje pridelka v primerjavi z izrazito slabim v predhodnem letu) in pri reji drobnice (višje cene), pri pitanju govedi in v perutninarstvu pa se ekonomski rezultati niso pomembneje spremenili.

Pri ostalih proizvodnih usmeritvah so bili ekonomski kazalci na agregatni ravni večinoma slabši kot v predhodnem letu. Pri žitu so bila cenovno-stroškovna razmerja razmeroma ugodna, nižji kot v letu 2014 pa je bil skupni pridelek. Največje poslabšanje ekonomskih rezultatov se kaže pri prireji mleka, kjer so v primerjavi z letom prej odkupne cene pomembno padle. V prašičereji so padle odkupne cene in proizvodnja, nižje pa so bile tudi cene proizvodnih vložkov, ki so padec dohodkov nekoliko ublažile. Težak ekonomski položaj prašičerejcev se je nadaljeval tudi v letu 2015.

2 PRORAČUNSKI IZDATKI, POVEZANI S KMETIJSTVOM

2.1 Podpore kmetijstvu iz državnega proračuna

Večino podpor na državni ravni, namenjenih kmetijstvu in razvoju podeželja, pri nas zagotavlja proračun ministrstva za kmetijstvo. V letu 2015 je realizacija proračuna Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) skupaj z organi v sestavi znašala 398,1 milijona EUR. Od tega je bilo za ukrepe kmetijske politike porabljenih 322,5 milijona EUR oziroma 81 % celotnega proračuna. Preostala sredstva so bila namenjena gozdarstvu (6 %), ribištvu (1 %) ter administrativnim in drugim stroškom ministrstva in organov v sestavi (12 %). Podobno kot v predhodnih letih so bila tudi v letu 2015 sredstva iz proračuna resornega ministrstva dopolnjena s sredstvi Ministrstva za finance, ki zagotavlja vračilo trošarin za pogonsko gorivo, porabljeno v kmetijstvu in gozdarstvu. Skupaj s temi sredstvi so proračunska izplačila za kmetijstvo v letu 2015 znašala 342,7 milijona EUR ali 2 % manj kot v letu prej.

Preglednica 9: Proračunski izdatki, povezani s kmetijstvom (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
ODHODKI PRORAČUNA MKGP* (skupaj z organi v sestavi)	421.645	604.215	617.335	743.532	398.099	53,5
Od tega:						
Kmetijstvo	333.417	369.311	353.099	326.497	322.497	98,8
TRANSFERI V KMETIJSTVO IZ DRUGIH VIROV	16.105	14.963	22.271	24.035	20.220	84,1
Vračilo trošarin (Ministrstvo za finance)**	16.068	14.963	16.668	18.812	20.220	107,5
Državna pomoč za sanacijo posledic naravnih nesreč	37	0	5.604	5.223	0	-
PRORAČUNSKI IZDATKI, POVEZANI S KMETIJSTVOM***	349.522	384.274	375.371	350.532	342.716	97,8

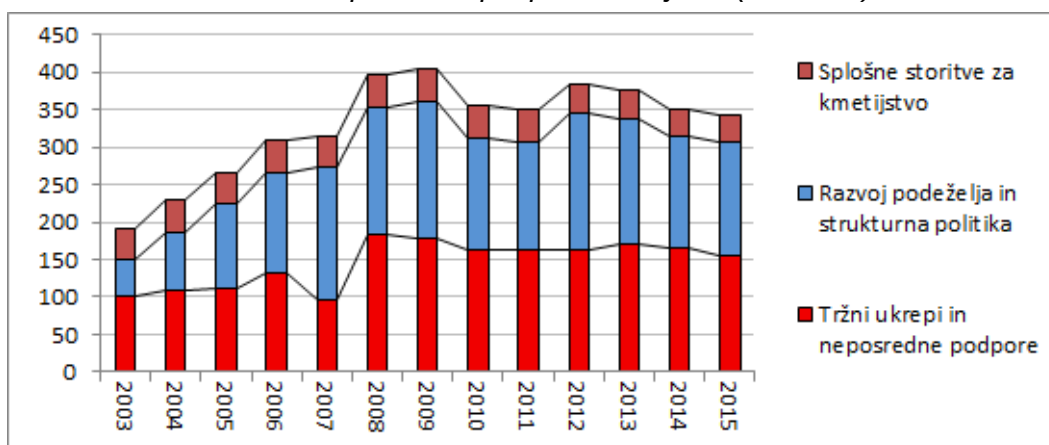
* v letih 2012–2014 skupaj z ministrstvom za okolje (MKO)

** popravljene podatke za leta 2011 in 2012

Vir: MKGP, MF, preračuni KIS

Proračunske podpore kmetijstvu so po vstopu v EU, ko so se v financiranje in sofinanciranje večine ukrepov vključili evropski skladi, močno porasle. S programskim obdobjem 2007–2013 se je ta rast zaustavila, z začetkom novega programskega obdobja 2014–2020 pa so se proračunska izplačila za kmetijstvo nekoliko znižala. Poleg nihanj zaradi različne dinamike izplačil med leti je razlog za nižja izplačila podpor v letu 2015 iskati tudi v zmanjšanju ovojnice za neposredna plačila z letom 2014 in v dejstvu, da se večina ukrepov Programa razvoja podeželja 2014–2020 še ni začela izvajati.

Slika 25: Proračunska izplačila za podporo kmetijstvu (mio EUR); 2003–2015

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Okrvir 4: Klasifikacija proračunskih izdatkov, povezanih s kmetijstvom

Proračunski izdatki za kmetijstvo zajemajo samo tiste postavke državnega proračuna, ki so neposredna ali posredna podpora kmetijstvu. Večino teh izdatkov pokriva proračun ministrstva za kmetijstvo, v posameznih letih pa se določena sredstva zagotavljajo tudi v okviru proračuna drugih ministrstev. Pri izračunu proračunskih izdatkov za kmetijstvo je proračun MKGP očiščen za vse postavke, ki se nanašajo na druge dejavnosti (npr. gozdarstvo, ribištvo, okoljska politika) ter na financiranje upravne infrastrukture (npr. plače zaposlenih, materialni stroški ipd., splošni projekti), dodana pa so izplačila drugih ministrstev, ki so namenjena kmetijstvu.

Klasifikacija kmetijske politike in njenih ukrepov temelji na delitvi v tri osnovne stebre, ki se nato delijo po načelu osnovnega namena in upravičenca.

Klasifikacija proračunskih izdatkov, povezanih s kmetijstvom po skupinah ukrepov

KMETIJSKA POLITIKA		
Tržni ukrepi in neposredne podpore proizvajalcem	Razvoj podeželja in kmetijska strukturna politika	Splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva
Ukrepi za podporo trgu – izvozne podpore – stroški intervencijskih ukrepov – podpore porabnikom Neposredne podpore proizvajalcem Neposredna plačila in ukrepi za zniževanje stroškov – neposredna plačila proizvajalcem – ukrepi za zniževanje stroškov Odškodnine in druga izredna plačila – kompenzacijska plačila za zmanjšanje proizvodnje – druga kompenzacijska plačila, odškodnine in nadomestila	Ukrepi za izboljšanje okolja in krajine ter dobrobit živali – plačila za območja z naravnimi in drugimi omejitvami – plačila za kmetijsko-okoljske ukrepe – plačila za dobrobit živali Ukrepi za prestrukturiranje – podpore prestrukturiranju kmetijskih gospodarstev – splošne podpore prestrukturiranju kmetijstva in živilstva – podpore gozdarstvu Ukrepi za spodbujanje razvoja podeželskih območij – podpore ekonomski diverzifikaciji kmetij – podpore podeželskemu gospodarstvu in prebivalstvu – krepitev lokalnih razvojnih pobud (Leader)	Raziskovalne, razvojne, svetovalne in strokovne storitve – raziskave in razvoj – svetovalna služba – kmetijsko šolstvo in infrastruktura – strokovne naloge Nadzor nad varnostjo in kakovostjo – ukrepi na področju veterine – fitosanitarne naloge in ukrepi ter varstvo sort – ukrepi na področju varnosti in kakovosti hrane in krme Druge splošne storitve – podpore nevladnim organizacijam – tehnična pomoč – drugo

Tržni ukrepi in neposredne podpore proizvajalcem zajemajo ukrepe, ki se praviloma nanašajo na kmetijsko dejavnost in posredno ali neposredno vplivajo na prihodek ali stroške večine proizvajalcev. V to skupino so uvrščeni vsi ukrepi za stabilizacijo trga, s katerimi politika vpliva na raven cen kmetijskih proizvodov, kakor tudi različne oblike neposrednih plačil in drugih neposrednih podpor proizvajalcem.

Razvoj podeželja in kmetijska strukturna politika zajema ukrepe, ki se praviloma nanašajo na posamezne proizvajalce, skupine proizvajalcev ali območja in so opredeljeni po programih. Njihov namen je vplivati na izboljšanje okolja in krajine, povečati konkurenčnost in učinkovitost kmetijskih proizvajalcev, podpreti razvoj predelovalne industrije, tržne organiziranosti, kakor tudi splošni razvoj podeželskih območij.

Splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva praviloma zajemajo ukrepe, s katerimi država omogoča delo javnih služb in druge infrastrukture ter izvedbo različnih projektov, ki so pomembni za razvoj kmetijstva, ne morejo pa biti prepuščeni samo tržni pobudi. Ta skupina ukrepov v glavnem nima neposrednega vpliva na prihodek kmetijskih gospodarstev, čeprav lahko nekatere od njih razumemo tudi kot regresiranje storitev za proizvajalce (npr. del storitev svetovalne službe, del kontrole proizvodnosti v živinoreji).

Vsakoletno razporeditev in analizo proračunskih izdatkov po skupinah ukrepov pripravlja Kmetijski inštitut Slovenije v sodelovanju z MKGP. Izračun proračunskih izdatkov temelji na podatkih o realizaciji proračuna za posamezno leto po proračunskih porabnikih in proračunskih postavkah, ki jih zagotavlja Ministrstvo za finance, in podrobni interni zbirki podatkov o realizaciji proračuna po namenih, ki jih zagotavlja MKGP (ARSKTRP). Posamezni ukrepi so razporejeni po vrstah politike in skupinah ukrepov glede na njihove osnovne značilnosti. Če celotna proračunska postavka vsebinsko (po namenu) ustreza določeni skupini ukrepov, je v to skupino razvrščena v celoti, drugače pa samo tisti njen del, ki ustreza tej skupini. Pri takšnem pristopu posamezne skupine ukrepov niso vedno neposredno primerljive s proračunskimi postavkami, skupna masa izplačanih sredstev pa se v celoti ujema z realizacijo proračuna.

Realizacija proračuna zajema dejanska izplačila v določenem koledarskem letu. Ker pogosto prihaja do zamika med prevzetimi obveznostmi in izplačili, se realizacija lahko nanaša tudi na ukrepe (obveznosti) iz predhodnega leta (ali let). To pomeni, da v posameznem letu zaradi poravnave že prevzetih obvez lahko nastanejo proračunski izdatki tudi za ukrepe, ki v tekočem letu niso bili uporabljeni, ali pa novi ukrepi še nimajo pripadajočih proračunskih izdatkov.

V letu 2015 so se v primerjavi z letom prej zmanjšala predvsem izplačila v skupini tržnih ukrepov in neposrednih podpor proizvajalcem (–5 %). Izplačila za ukrepe v podporo strukturnim spremembam in razvoju podeželja so ostala na ravni leta prej, obseg financiranja splošnih storitev za kmetijstvo pa se je nekoliko povečal (+2 %).

Z vstopom v EU je skupni evropski proračun prevzel tudi financiranje in sofinanciranje ukrepov, ki so del skupne kmetijske politike, pri čemer delež sredstev, ki jih prispeva EU, postopoma narašča. V letu 2015 se je delež sredstev iz evropskih virov v primerjavi z letom 2014 povečal za 1 odstotno točko in je znašal 73 %. Pri tržnih ukrepih in neposrednih podporah je proračun EU v letu 2015 prispeval 85 % sredstev, pri ukrepih strukturne politike in politike razvoja podeželja pa 76 %. Bistveno manjši delež sredstev EU je pri splošnih storitvah za kmetijstvo (11 %), ki v glavnem niso predmet skupne kmetijske politike in se zato financirajo pretežno le iz domačih virov.

Preglednica 10: Struktura proračunskih izdatkov, povezanih s kmetijstvom, po osnovnih skupinah ukrepov in viru financiranja (000 EUR); 2011–2015

Skupaj (SLO + EU)	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
PRORAČUNSKI IZDATKI, POVEZANI S KMETIJSTVOM	349.522	384.274	375.371	350.532	342.716	97,8
Tržni ukrepi in neposredne podpore proizvajalcem	162.044	163.342	169.367	164.147	155.604	94,8
Razvoj podeželja in kmetijska strukturna politika	143.418	182.510	169.011	149.518	149.479	100,0
Splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva	44.060	38.421	36.993	36.867	37.633	102,1
Struktura po skupinah ukrepov						
PRORAČUNSKI IZDATKI, POVEZANI S KMETIJSTVOM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	
Tržni ukrepi in neposredne podpore proizvajalcem	46 %	43 %	45 %	47 %	45 %	
Razvoj podeželja in kmetijska strukturna politika	41 %	47 %	45 %	43 %	44 %	
Splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva	13 %	10 %	10 %	11 %	11 %	
Slovenija						
PRORAČUNSKI IZDATKI, POVEZANI S KMETIJSTVOM	134.382	120.808	108.651	97.040	92.252	95,1
Tržni ukrepi in neposredne podpore proizvajalcem	60.136	44.663	37.461	29.303	22.684	77,4
Razvoj podeželja in kmetijska strukturna politika	32.611	40.340	37.650	33.931	36.113	106,4
Splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva	41.635	35.805	33.540	33.806	33.455	99,0
EU						
PRORAČUNSKI IZDATKI, POVEZANI S KMETIJSTVOM	215.140	263.466	266.720	253.492	250.465	98,8
Tržni ukrepi in neposredne podpore proizvajalcem	101.908	118.679	131.906	134.844	132.920	98,6
Razvoj podeželja in kmetijska strukturna politika	110.807	142.170	131.361	115.587	113.366	98,1
Splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva	2.425	2.617	3.453	3.061	4.179	136,5
Delež EU						
PRORAČUNSKI IZDATKI, POVEZANI S KMETIJSTVOM	62 %	69 %	71 %	72 %	73 %	
Tržni ukrepi in neposredne podpore proizvajalcem	63 %	73 %	78 %	82 %	85 %	
Razvoj podeželja in kmetijska strukturna politika	77 %	78 %	78 %	77 %	76 %	
Splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva	6 %	7 %	9 %	8 %	11 %	

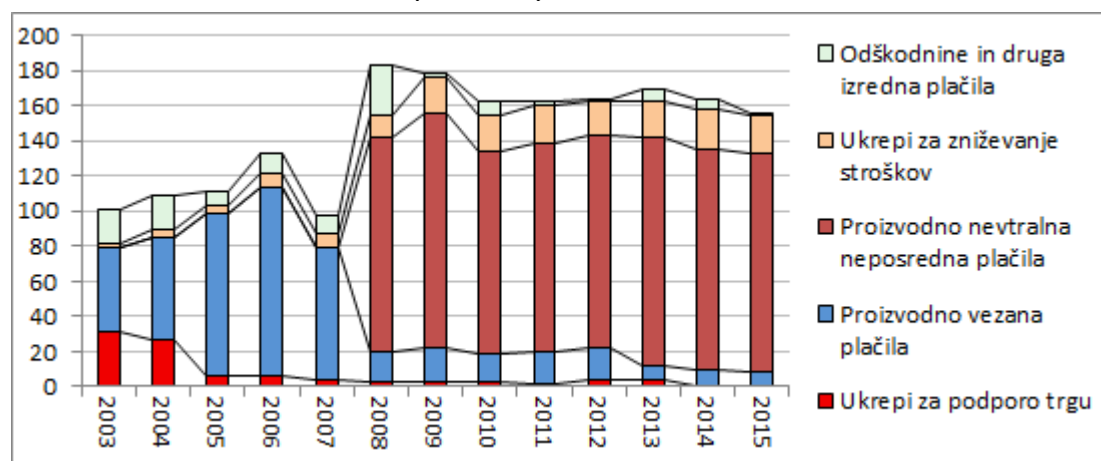
Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

2.1.1 Proračunska izplačila za tržne ukrepe in neposredne podpore proizvajalcem

Proračunska izplačila za tržne ukrepe in neposredne podpore proizvajalcem so po letu 2009 razmeroma stabilna, na ravni okoli 164 milijonov EUR.¹ Do nihanj prihaja predvsem zaradi različne dinamike izplačil glede na prevzete obveznosti, deloma pa tudi zaradi sprememb v obsegu posebnih (izrednih) ukrepov.

¹ Padec izplačil v letu 2007 in nato izjemno povečanje v letu 2008 sta bila posledica prenosa neposrednih plačil za tekoče leto (2007) po novi shemi v celoti v breme proračuna za naslednje leto (2008), poleg tega so bila v okviru reforme trga sladkorja v letu 2008 izvršena tudi (enkratna) izplačila nadomestil pridelovalcem sladkorne pese zaradi opustitve pridelave.

Slika 26: Proračunska izplačila za tržne ukrepe in neposredne podpore proizvajalcem (mio EUR); 2003–2015

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

V letu 2015 je bilo za tržne ukrepe in neposredne podpore proizvajalcem skupaj izplačanih 155,6 milijona EUR oziroma 5 % manj kot v letu prej. Od tega je bilo okoli 85 % sredstev porabljenih za neposredna plačila, 14 % za ukrepe za zniževanje stroškov, preostala sredstva pa so bila izplačana za odškodnine in druga izredna plačila ter za ukrepe za podporo trgu (skupaj 1 %). Za ukrepe za podporo trgu je bilo porabljenih 0,9 milijona EUR, pri čemer so bila sredstva skoraj v celoti namenjena podpori porabe v obliki sheme šolskega sadja in zelenjave.

Preglednica 11: Proračunska izplačila za tržne ukrepe in neposredne podpore proizvajalcem (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Ukrepi za podporo trgu	1.561	3.414	3.653	927	944	101,8
Izvozne podpore (EU)	546	261	2	0	0	-
Intervencijski ukrepi (EU + SLO)	3	206	0	0	0	-
Podpore porabnikom	1.012	2.948	3.651	927	944	101,8
Podpora porabi koncentriranega mošta (EU)	86	32	0	0	0	-
Šolsko mleko (EU)	1	6	5	4	3	89,4
Šolsko sadje (EU + SLO)	603	750	817	899	940	104,5
Programi za ogrožene osebe (EU + SLO)	322	2.159	2.830	24	0	0,0
Neposredne podpore proizvajalcem	160.483	159.928	165.713	163.220	154.661	94,8
Neposredna plačila (EU + SLO)	137.494	140.249	137.873	134.242	131.720	98,1
Ukrepi za zniževanje stroškov (SLO)	21.242	19.349	21.338	22.908	22.137	96,6
Vračilo trošarine (SLO)	16.068	14.963	16.668	18.812	20.220	107,5
Regres za zavarovanje (SLO)	5.174	4.387	4.670	4.097	1.918	46,8
Odškodnine in druga izredna plačila	1.748	329	6.502	6.070	804	13,2
TRŽNI UKREPI IN NEPOSREDNE PODPORE KMETIJSTVU	162.044	163.342	169.367	164.147	155.604	94,8

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Za vse oblike neposrednih plačil je bilo v letu 2015 izplačanih 131,7 milijona EUR (2 % manj kot v predhodnem letu), od tega 123,7 milijona EUR (94 %) v obliki regionalnega enotnega plačila z dodatki oziroma plačilnih pravic. Izplačila predstavljajo poravnavo preostalih obveznosti po uredbah za leto 2014 (okoli 97 % vseh prevzetih obveznosti za to leto).

Za ukrepe za zniževanje stroškov je bilo porabljenih 22,1 milijona EUR ali 3 % manj kot leta 2014. Precej večja so bila ponovno vračila trošarin za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (+7 %), medtem ko so bila izplačila za sofinanciranje zavarovalnih premij zaradi nižje stopnje sofinanciranja in manjšega interesa za zavarovanje več kot polovico manjša kot v letu prej.

Za odškodnine in druga izredna plačila je bilo v letu 2015 izplačanih 0,8 milijona EUR, od tega največ za izredne ukrepe pomoči na trgu s sadjem in zelenjavo (ruski embargo), ki jih v celoti financira EU. V primerjavi z letom 2014, ko so bila iz proračunske rezerve izplačana znatna sredstva za sanacijo posledic neugodnih vremenskih razmer za kmetijstvo v letu 2013, so se izplačila v tej skupini ukrepov močno zmanjšala.

Preglednica 12: Izplačane odškodnine in druga izredna plačila (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Trajna opustitev vinogradov (EU)	459	0	0	0	0
Zelena trgatav grozdja (EU)	65	0	0	0	0
Izredna pomoč pridelavi pšenice (obilno deževje) (SLO)	2	0	0	0	0
Izredna pomoč mlečni proizvodnji (padec cen) (SLO)	60	1	0	0	0
Pomoč ob finančni in gospodarski krizi (SLO)	66	0	0	0	0
Izredna pomoč trsnicarstvu (SLO)	149	0	0	0	0
Izredna pomoč pridelavi zelenjave (EU + SLO)	225	24	1	0	0
Izredni ukrepi na trgu sadja in zelenjave (ruski embargo) (EU)	0	0	0	0	475
Izredna pomoč čebelarstvu (SLO)	135	0	138	395	4
Odškodnina za škodo od divjadi (SLO)	150	104	150	160	160
Odškodnine s področja varne hrane*	396	198	611	226	41
Sanacija posledic naravnih nesreč (SLO)	5	2	0	65	124
Sanacija posledic naravnih nesreč (rezerve) (SLO)	37	0	5.604	5.223	0
Odškodnine in druga izredna plačila (EU + SLO)	1.748	329	6.502	6.070	804

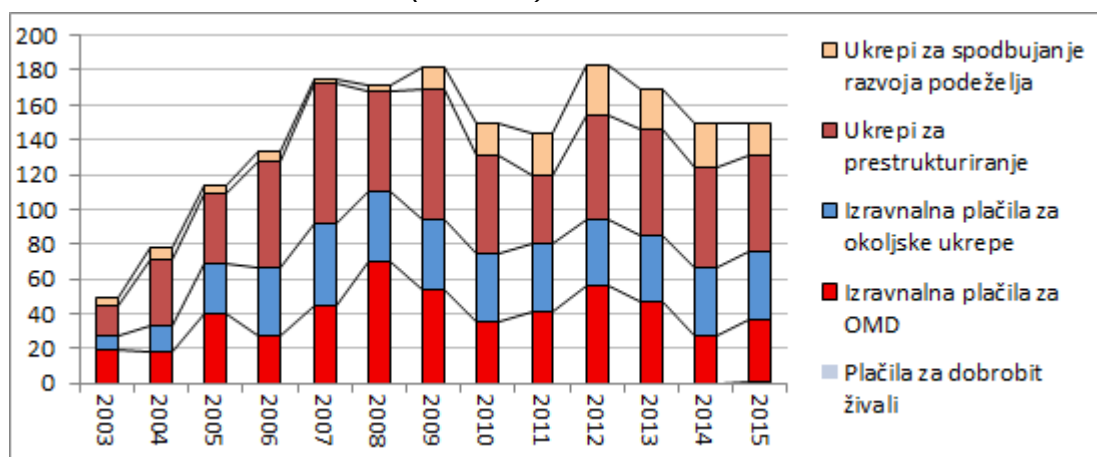
* vključuje odškodnine v povezavi z zdravstvenim varstvom rastlin in živali ter drugimi ukrepi s področja varne hrane

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

2.1.2 Proračunska izplačila za razvoj podeželja in kmetijsko strukturno politiko

Hitra rast proračunskih podpor v okviru politike razvoja podeželja, ki je bila značilna za prva leta po vstopu v EU, ko je sofinanciranje večine ukrepov v visokem deležu prevzel evropski kmetijski sklad, se je po letu 2007 umirila. Poraba proračunskih sredstev za posamezno skupino ukrepov med leti precej niha, kar še posebej velja za izravnalna plačila za območja z omejenimi dejavniki za kmetijsko proizvodnjo. Za ta ukrep se dinamika izplačil glede na prevzete obveznosti iz leta v leto močno spreminja, kar vpliva tudi na višino izplačil v koledarskem letu.

Slika 27: Proračunska izplačila za razvoj podeželja in kmetijsko strukturno politiko (mio EUR); 2003–2015

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Za ukrepe kmetijske strukturne politike in politike razvoja podeželja je bilo v letu 2015 iz proračuna skupaj izplačanih 149,5 milijona EUR, kar je podobno kot v letu prej. Od tega je

bila dobra polovica (51 %) porabljena za izravnalna plačila kmetijskim gospodarstvom, povezana z naravnimi omejitvami, okoljem in dobrobitjo živali (75,7 milijona EUR).

Preglednica 13: Proračunska izplačila za razvoj podeželja in kmetijsko strukturno politiko (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Ukrepi za izboljšanje okolja in krajine ter dobrobit živali	79.851	94.425	85.457	66.838	75.683	113,2
Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi	41.512	55.750	46.995	27.688	35.642	128,7
Izravnalna plačila za kmetijsko-okoljske ukrepe	38.338	38.675	38.463	39.150	38.662	98,8
Plačila za dobrobit živali*	0	0	0	0	1.380	-
Ukrepi za prestrukturiranje kmetijstva, živilstva in gozdarstva	39.458	59.549	61.187	57.083	55.066	96,5
Podpore prestrukturiranju kmetijskih gospodarstev	17.363	33.400	32.983	34.065	30.385	89,2
Splošne podpore prestrukturiranju kmetijstva in živilstva	20.655	24.444	24.728	21.940	24.313	110,8
Podpore gozdarstvu	1.440	1.705	3.476	1.078	368	34,1
Ukrepi za spodbujanje razvoja podeželskih območij	24.109	28.535	22.366	25.598	18.729	73,2
Podpore gospodarski diverzifikaciji kmetij	2.763	4.664	2.076	4.787	5.475	114,4
Podpore podeželskemu gospodarstvu in prebivalstvu	16.743	19.140	12.917	15.279	10.211	66,8
Krepitev lokalnih razvojnih pobud (Leader)	4.603	4.731	7.373	5.532	3.043	55,0
RAZVOJ PODEŽELJA IN STRUKTURNA POLITIKA	143.418	182.510	169.011	149.518	149.479	100,0

* vključeno tudi izplačilo državne pomoči po pravilu *de minimis*

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Glede na leto 2014 so se izplačila za ukrepe za izboljšanje okolja in krajine ter dobrobit živali povečala za 13 %, pri čemer so bila izplačila podpor za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (35,6 milijona EUR) večja za 29 %. S temi izplačili so bile poravnane preostale obveznosti iz leta 2014 (okoli 45 % prevzetih obveznosti za to leto) ter okoli 37 % prevzetih obveznosti za tekoče uredbeno leto (2015).

Sredstva za okolju prijazno kmetijstvo (38,7 milijona EUR) so bila blizu ravni predhodnih let (–1 %), z njimi pa so bile izplačane odobrene vloge za uredbeno leto 2014, ki so bile v celoti prenesene v izplačilo iz proračuna za leto 2015 (načelo $n + 1$), ter poračunane nekatere obveznosti iz preteklih let.

V letu 2015 so bile prvič izplačane tudi podpore za ukrep dobrobit živali, izplačila pa so se nanašala na obveznosti iz leta 2014.

Izplačila za ukrepe, ki so namenjeni prestrukturiranju kmetijstva, živilstva in gozdarstva, so bila v letu 2015 glede na leto prej manjša za 3 %. Za te ukrepe je bilo porabljenih 37 % vseh sredstev za razvoj podeželja in strukturno politiko (55,1 milijona EUR). Za investicije v gozdarstvu je bilo v letu 2015 izplačanih le 0,4 milijona EUR, s čimer so bile poravnane preostale obveznosti za ta ukrep v okviru PRP 2007–2013.

Za podpore prestrukturiranju kmetijskih gospodarstev je bilo v letu 2015 izplačanih 10 % manj sredstev kot v predhodnem letu (30,4 milijona EUR). Zmanjšanje izplačil v tej skupini ukrepov je v celoti posledica začasnega izpada izplačil podpor za mlade kmete zaradi prehoda v novo programsko obdobje, precej več kot v letu 2014 (23 %) pa je bilo izplačil iz naslova podpor naložbam na kmetijskih gospodarstvih v okviru PRP 2007–2013.

Preglednica 14: Proračunska izplačila za prestrukturiranje kmetijskih gospodarstev
(000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Podpore naložbam na gospodarstvih	15.273	25.099	18.909	25.041	29.720	118,7
Naložbe v posodobitev gospodarstev (EU + SLO)	12.419	21.010	14.689	20.533	25.166	122,6
Naložbe v trajne nasade (EU)	2.854	4.089	4.220	4.508	4.554	101,0
Druge podpore prestrukturiranju gospodarstev	2.090	8.301	14.074	9.024	665	7,4
Mladi kmetje (EU + SLO)	1.025	7.380	13.062	8.393	-170	-
Prilagajanje in izvajanje EU standardov (SLO)	10	0	0	0	0	-
Sodelovanje v shemah kakovosti (EU + SLO)	51	86	104	119	137	115,2
Druge podpore gospodarstvom	1.005	836	908	512	697	136,2
<i>Pomoč ob nepredvidenih dogodkih (SLO)</i>	<i>301</i>	<i>157</i>	<i>223</i>	<i>215</i>	<i>102</i>	<i>47,3</i>
<i>Program podpor čebelarstvu (EU+SLO) - pomoč čebelarjem</i>	<i>618</i>	<i>606</i>	<i>600</i>	<i>234</i>	<i>284</i>	<i>121,4</i>
<i>Uporaba storitve svetovanja - PRP (EU + SLO)</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>247</i>	<i>-</i>
<i>FADN - nadomestila kmetom (SLO)</i>	<i>58</i>	<i>56</i>	<i>75</i>	<i>63</i>	<i>65</i>	<i>102,5</i>
<i>Druge podpore (SLO)</i>	<i>28</i>	<i>17</i>	<i>10</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-</i>
Podpore prestrukturiranju kmetijskih gospodarstev	17.363	33.400	32.983	34.065	30.385	89,2

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Za splošne podpore prestrukturiranju kmetijstva in živilstva je bilo v letu 2015 porabljenih 24,3 milijona EUR, od tega skoraj polovica (10,7 milijona EUR) za podporo naložbam v posodobitev predelave iz naslova PRP 2007–2013.

Med drugimi ukrepi v tej skupini je bilo največ sredstev izplačanih za izboljšanje kmetijske infrastrukture (6,7 milijona EUR) ter za različne programe na področju trženja in promocije (skupaj 4,9 milijona EUR).

Preglednica 15: Proračunska izplačila za splošne podpore prestrukturiranju kmetijstva in živilstva (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Splošne podpore prestrukturiranju kmetijstva	4.260	4.308	6.916	9.370	8.711	93,0
Izboljšanje kmetijske infrastrukture	1.528	1.616	4.444	6.857	6.747	98,4
<i>Zemljiške operacije (SLO)</i>	<i>581</i>	<i>295</i>	<i>247</i>	<i>424</i>	<i>275</i>	<i>64,9</i>
<i>Infrastruktura, povezana z razvojem kmetijstva – PRP (EU + SLO)</i>	<i>946</i>	<i>1.320</i>	<i>4.197</i>	<i>6.432</i>	<i>6.471</i>	<i>100,6</i>
Zgodnje upokojevanje (EU + SLO)	2.569	2.604	2.377	2.215	1.640	74,0
Program podpor čebelarstvu (EU + SLO) – storitve	163	88	94	298	325	108,9
Podpore predelavi, trženju in promociji	16.396	20.136	17.812	12.570	15.602	124,1
Naložbe v posodobitev predelave (EU + SLO)	12.150	15.957	14.109	8.489	10.710	126,2
Marketing in promocija	2.891	2.619	2.483	2.191	2.488	113,6
<i>Programi informiranja in promocije (EU) (EU + SLO)</i>	<i>651</i>	<i>380</i>	<i>377</i>	<i>737</i>	<i>766</i>	<i>103,9</i>
<i>Promocija vina na tretjih trgih (EU)</i>	<i>932</i>	<i>997</i>	<i>821</i>	<i>370</i>	<i>480</i>	<i>129,9</i>
<i>Tržne dejavnosti vinogradniško-vinarskega sektorja (SLO)</i>	<i>876</i>	<i>569</i>	<i>367</i>	<i>291</i>	<i>306</i>	<i>105,2</i>
<i>Informiranje in promocija kmetijskih in živilskih proizvodov (SLO)</i>	<i>315</i>	<i>493</i>	<i>730</i>	<i>470</i>	<i>629</i>	<i>133,7</i>
<i>Promocija hmelja (SLO)</i>	<i>117</i>	<i>180</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-</i>
<i>Spodbujanje tržnega združevanja primarnih proizvajalcev (SLO)</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>188</i>	<i>323</i>	<i>308</i>	<i>95,3</i>
Skupine proizvajalcev (EU + SLO)	1.354	1.560	1.220	1.890	2.404	127,2
<i>Informativne in promocijske aktivnosti skupin proizvajalcev – PRP</i>	<i>1.184</i>	<i>1.457</i>	<i>1.076</i>	<i>1.858</i>	<i>2.393</i>	<i>128,8</i>
<i>Ustanavljanje skupin proizvajalcev – PRP</i>	<i>171</i>	<i>103</i>	<i>144</i>	<i>31</i>	<i>11</i>	<i>33,7</i>
Splošne podpore prestrukturiranju kmetijstva in živilstva	20.655	24.444	24.728	21.940	24.313	110,8
Podpore gozdarstvu – PRP	1.440	1.705	3.476	1.078	368	34,1

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Izplačila za ukrepe za spodbujanje razvoja podeželskih območij so v letu 2015 obsegala 18,7 milijona EUR, kar je četrtno manj kot leta 2014. V primerjavi z letom prej so se povečala le izplačila za gospodarsko diverzifikacijo kmetij, največ sredstev pa je bilo

izplačanih za obnovo in razvoj vasi. V tej skupini ukrepov so se izplačila v celoti nanašala na preostale prevzete obveznosti iz PRP 2007–2013.

Preglednica 16: Proračunska izplačila za ukrepe spodbujanja razvoja podeželskih območij (000 EUR); 2011–2015

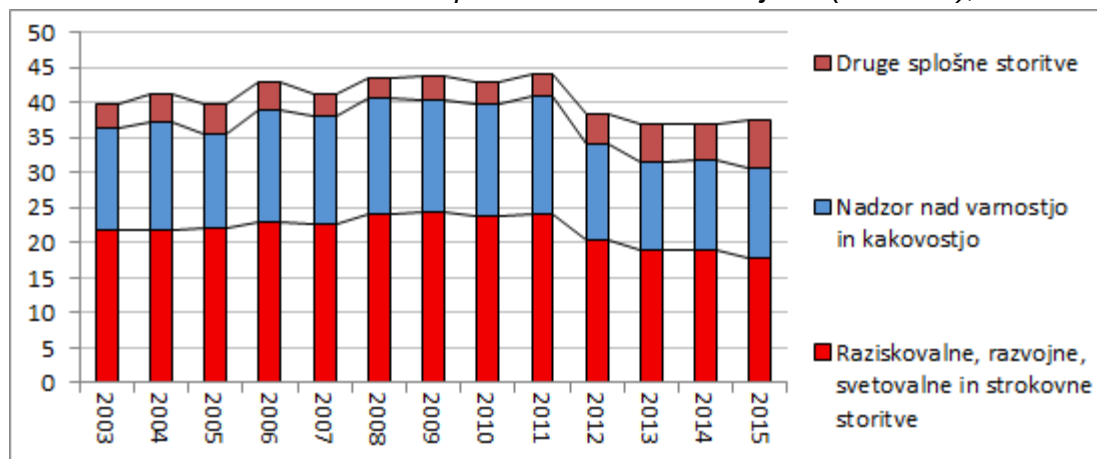
	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Podpore ekonomski diverzifikaciji kmetij (EU + SLO)	2.763	4.664	2.076	4.787	5.475	114,4
Podpore podeželskemu gospodarstvu in prebivalstvu	16.743	19.140	12.917	15.279	10.211	66,8
<i>Ustanavljanje podjetij (EU + SLO)</i>	10.737	7.750	3.792	7.041	3.641	51,7
<i>Izboljšanje infrastrukture na podeželju (EU + SLO)</i>	0	0	2.096	1.216	0	-
<i>Obnova in razvoj vasi (EU + SLO)</i>	4.797	9.194	4.771	6.110	5.696	93,2
<i>Ohranjanje dediščine podeželja – PRP (EU + SLO)</i>	1.209	2.196	2.258	911	873	95,9
Krepitev lokalnih razvojnih pobud (LEADER) (EU + SLO)	4.603	4.731	7.373	5.532	3.043	55,0
Ukrepi za spodbujanje razvoja podeželskih območij	24.109	28.535	22.366	25.598	18.729	73,2

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

2.1.3 Proračunska izplačila za splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva

Proračunska sredstva za splošne storitve za kmetijstvo, ki predstavljajo posredno obliko podpore sektorju, so se po daljšem obdobju razmeroma stabilne višine in strukture po letu 2011 precej zmanjšala.

Slika 28: Proračunska sredstva za splošne storitve za kmetijstvo (mio EUR); 2003–2015

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Za financiranje in sofinanciranje splošnih storitev za kmetijstvo je bilo v letu 2015 porabljenih 37,6 milijona EUR, kar je 2 % več kot leta 2014. Slaba polovica teh sredstev (48 %) je bila namenjena raziskovalnim, razvojnim, svetovalnim in strokovnim storitvam. Ukrepi, povezani z varnostjo in kakovostjo hrane, so predstavljali okoli tretjino vseh izplačil v tej skupini ukrepov, preostalih 18 % pa je bilo namenjenih financiranju in sofinanciranju drugih splošnih nalog in storitev.

Preglednica 17: Proračunska izplačila za splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Raziskovalne, razvojne, svetovalne in strokovne storitve	23.977	20.365	18.940	18.901	18.088	95,7
Nadzor nad varnostjo in kakovostjo	16.939	13.670	12.669	12.869	12.633	98,2
Druge splošne storitve	3.144	4.386	5.384	5.097	6.913	135,6
Splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva	44.060	38.421	36.993	36.867	37.633	102,1

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Za raziskovalne, razvojne, svetovalne in strokovne storitve je bilo v letu 2015 izplačanih 18,1 milijona EUR. Sredstva za te namene se zmanjšujejo že nekaj zadnjih let, v primerjavi z letom 2014 pa so bila manjša za 4 %.

V tej skupini ukrepov je bilo 45 % sredstev porabljenih za financiranje delovanja javnih svetovalnih služb v kmetijstvu, pri čemer so se sredstva za ta namen v primerjavi z letom prej zmanjšala za 6 %. Podoben delež v tej skupini splošnih storitev zavzemajo tudi strokovne naloge (43 %), obseg financiranja pa je bil glede na leto 2014 manjši za odstotek.

Sredstva, namenjena raziskavam in razvoju, so ostala na ravni leta prej, medtem ko so se izplačila za kmetijsko izobraževanje in usposabljanje zmanjšala za skoraj četrtino.

Preglednica 18: Proračunska izplačila za raziskovalne, razvojne, svetovalne in strokovne storitve za kmetijstvo (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Raziskave in razvoj	2.507	2.007	1.397	1.450	1.453	100,2
Kmetijsko znanstvenoraziskovalno delo (SLO)	1.475	1.205	830	814	770	94,6
Naloge genske banke (SLO)	368	316	170	165	168	101,8
Pomembni nacionalni projekti (SLO)	272	282	217	213	217	102,0
FADN – obdelava podatkov (EU + SLO)	135	143	156	194	167	86,1
Projekt SEEDNet (EU)	0	1	0	0	0	-
ERA-NET EUPHRESKO (EU)	4	2	3	8	1	17,0
ERA-NET Kmetijstvo (EU + SLO)	0	0	0	0	101	-
Drugi projekti in operativna podpora (SLO)	254	57	20	56	29	50,8
Svetovalna služba (SLO)	11.069	9.739	8.396	8.228	7.732	94,0
Kmetijska svetovalna služba	9.499	8.354	7.186	7.034	6.534	92,9
Sektor za kmetijsko svetovanje pri KGZS	810	731	633	629	621	98,8
Svetovalna služba za čebelarstvo	760	653	577	565	577	102,0
Kmetijsko šolstvo in infrastruktura	442	201	1.027	961	738	76,8
Usposobitev javnih zavodov in ustanov (SLO)	205	0	0	0	0	-
Sofinanciranje kmetijskega izobraževanja (praktični pouk) (SLO)	193	168	168	164	168	102,6
Državno in svetovno tekmovanje v oranju (SLO)	44	33	33	32	33	100,8
Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu – PRP (EU + SLO)	0	0	827	764	391	51,1
Poklicno usposabljanje – PRP (gozdarstvo) (EU + SLO)	0	0	0	0	146	-
Strokovne naloge (SLO)	9.959	8.418	8.120	8.262	8.165	98,8
Strokovne naloge v rastlinski proizvodnji	934	410	705	656	655	99,9
Strokovne naloge v hmeljarstvu	352	315	351	283	290	102,6
Strokovne naloge v oljkarstvu	0	0	0	150	149	99,6
Poskusni centri za sadjarstvo in vinogradništvo	714	634	626	492	486	98,8
Žlahtnjenje	0	0	0	250	250	100,0
Fitofarmaceutska sredstva (akcijski načrt)	0	0	0	77	100	129,6
Strokovne naloge v živinoreji	7.958	7.059	6.438	6.355	6.235	98,1
Raziskovalne, razvojne, svetovalne in strokovne storitve	23.977	20.365	18.940	18.901	18.088	95,7

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Za naloge na veterinarskem in fitosanitarnem področju ter druge naloge, povezane z varnostjo in kakovostjo hrane in krme, je bilo v letu 2015 izplačanih 12,6 milijona EUR, od tega 82 % za ukrepe na področju veterine.

Skupna izplačila za veterinarske ukrepe so se v primerjavi z letom 2014 zmanjšala za 3 %, financiranje storitev na fitosanitarnem področju je ostalo nespremenjeno, izplačil za storitve na področju varnosti in kakovosti hrane in krme pa je bilo 15 % več kot v predhodnem letu.

Preglednica 19: Proračunska izplačila za ukrepe, povezane z varnostjo in kakovostjo (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Ukrepi na področju veterine	13.557	11.268	10.395	10.610	10.311	97,2
Predpisano in preventivno varstvo živali in ukrepi (SLO)	7.732	6.161	5.596	6.063	5.354	88,3
Ukrepi v veterini (EU + SLO)	2.198	2.197	2.108	1.788	2.198	123,0
Identifikacija in registracija živali (SLO)	847	702	629	620	631	101,8
Odstranjevanje klavničnih odpadkov (SLO)	2.781	2.208	2.061	2.140	2.128	99,4
Fitosanitarni ukrepi in varstvo sort	3.229	2.319	1.909	1.854	1.858	100,2
Zdravstveno varstvo rastlin (SLO)*	2.293	1.325	1.169	1.137	1.128	99,2
Fitofarmacevtska sredstva (SLO)	410	425	385	368	384	104,3
Ukrepi za varstvo rastlin (EU + SLO)	28	28	28	27	28	102,6
Varstvo in registracija sort rastlin (SLO)	498	541	328	321	318	99,1
Ukrepi na področju varnosti in kakovosti hrane in krme (SLO)	152	83	365	405	464	114,6
Nadzor nad varnostjo in kakovostjo (EU + SLO)	16.939	13.670	12.669	12.869	12.633	98,2

* v letu 2011 skupaj z nalogami v okviru akcijskega načrta zmanjševanja posledic podnebnih sprememb

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Med drugimi splošnimi storitvami, za katere je bilo v letu 2015 skupaj izplačanih 6,9 milijona EUR oziroma 36 % več kot leta 2014, je bila večina sredstev namenjenih tehnični pomoči v okviru PRP 2007–2013 (3,5 milijona EUR) in sofinanciranju Kobilarne Lipica (3,1 milijona EUR).

Preglednica 20: Proračunska izplačila za druge splošne storitve (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Podpora nevladnim organizacijam (SLO)	280	187	200	214	305	143,0
Tehnična pomoč (EU + SLO)	1.763	2.009	2.324	2.041	3.490	171,0
Drugo (SLO)	1.100	2.190	2.859	2.843	3.117	109,7
<i>Obramba pred točo</i>	83	57	57	51	57	111,7
<i>Kobilarna Lipica</i>	901	2.133	2.803	2.792	3.060	109,6
<i>Prognostična služba v gozdarstvu</i>	116	0	0	0	0	–
Druge splošne storitve	3.144	4.386	5.384	5.097	6.913	135,6

Vir: MKGPO, ARSKTRP, preračuni KIS

2.2 Podpore kmetijstvu na lokalni ravni

Kmetijska dejavnost prejema podpore za razvoj kmetijstva in podeželja tudi od lokalnih skupnosti (občine) in regionalnih javnih skladov (Javni sklad malega gospodarstva Goriške, Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja). Dajalci pomoči sredstva kmetijstvu večinoma dodeljujejo po priglašeni shemah državnih pomoči (skupinske izjeme na področju kmetijstva), v manjšem obsegu pa tudi na podlagi priglašeni shem pomoči *de minimis*.

Izmed 212 občin in dveh javnih skladov so bile konec leta 2015 priglašene 103 sheme državnih pomoči na področju kmetijstva po skupinskih izjemah in 17 shem pomoči primarni kmetijski proizvodnji po pravilu *de minimis*. V letu 2015 je bila pomoč na podlagi javnih razpisov dodeljena po 113 shemah.

Iz sredstev na lokalni ravni je bilo v letu 2015 za podpore kmetijstvu namenjenih 2,8 milijona EUR oziroma 28,7 % manj kot leta 2014.

Struktura državnih pomoči po namenih se v primerjavi z zadnjimi leti ni pomembneje spremenila. Največ sredstev (88 %) je bilo namenjenih za sofinanciranje naložb na kmetijskih gospodarstvih, predvsem v obliki pomoči za nakup kmetijske mehanizacije (68 %). Pomembnejši delež zavzema še tehnična podpora kmetijskemu sektorju (okoli 6 %), v okviru katere je bilo največ sredstev namenjenih izobraževanju in usposabljanju ter organizaciji forumov, tekmovanj, razstav in sejmov.

Podobno kot v predhodnih letih je bilo tudi v letu 2015 največ sredstev (99,3 %) dodeljenih z instrumentom dotacij. Druge državne pomoči so bile dodeljene v obliki ugodnih posojil iz javnih virov in subvencionirane obrestne mere.

Preglednica 21: Podpore kmetijstvu, izplačane na lokalni ravni (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Zavarovalne premije	82,3	79,4	61,2	45,1	80,8	179,2
Naložbe v kmetijska gospodarstva	3.962,5	3.871,3	3.384,0	3.264,2	2.347,2	71,9
Naložbe v zvezi s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov	-	-	-	-	22,5	-
Arondacija kmetijskih zemljišč	17,0	44,8	13,5	9,1	3,2	35,2
Proizvodnja in trženje kakovostnih kmetijskih proizvodov	7,5	5,2	5,5	2,3	0,3	13,0
Ohranjanje in varstvo tradicionalne krajine in stavb	98,6	46,5	39,4	48,9	53,7	109,8
Tehnična podpora kmetijskemu sektorju	672,1	611,6	547,9	572,8	153,4	26,8
– izobraževanje in usposabljanje kmetovalcev	454,1	398,1	374,7	396,2	120,4	30,4
– organizacija forumov, tekmovanj, razstav in sejmov	172,8	171,6	131,5	1,5	11,1	740,0
– svetovalne storitve	22,0	27,0	28,5	28,7	0	-
– drugo (katalogi, spletišča, nadomeščanje kmetov ...)	23,3	14,8	13,2	146,3	21,9	15,0
Tehnična podpora gozdarskemu sektorju (prenos znanja in informiranje)	-	-	-	-	8,4	-
Ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja (<i>de minimis</i> – občine)	9,8	9,9	48,2	39,4	170,1	431,7
Skupaj	4.849,8	4.668,6	4.099,7	3.981,7	2.839,6	71,3

Vir: MKGP

Ukrepi, ki se financirajo na lokalni ravni, so podobni ukrepom, ki se financirajo iz državnega proračuna. Dajalci državnih pomoči po skupinskih izjemah oziroma smernicah so zato zavezani pravilu kopičenja pomoči, kar pomeni, da morajo pred dodelitvijo pomoči medsebojno ugotoviti, da za enak namen upravičenec ni prejel pomoči iz drugega naslova oziroma da intenzivnost pomoči ne presega dovoljene stopnje pomoči oziroma zgornje meje, ki je dovoljena s predpisi EU.

V letu 2015 je 14 občin kmetijstvu dodelilo pomoč *de minimis*, ki se je v primerjavi s predhodnim letom povečala kar za 4,3-krat.

Za dodeljene pomoči po pravilu *de minimis* je vzpostavljena centralna evidenca v okviru ministrstva. Dajalci pomoči pred dodelitvijo pomoči ministrstvu pošljejo poizvedbo o že dodeljenih pomočeh *de minimis* v zadnjih treh letih, da se prepreči prekomerno izplačilo pomoči na upravičenca, ki je na področju kmetijstva po novih predpisih za obdobje 2014–2020 omejeno na 15.000 EUR kadar koli v obdobju treh proračunskih let, hkrati pa skupna pomoč *de minimis* na državni ravni ne sme presegati 1 % vrednosti letne proizvodnje.

Dajalci pomoči so zavezani preveriti tudi pomoči *de minimis*, dodeljene po pravilih *de minimis* za gospodarstvo pri Ministrstvu za finance, da tudi skupna vrednost vseh pomoči *de minimis* ne preseže omejitve 200.000 EUR kadar koli v obdobju treh proračunskih let.

3 ZUNANJA TRGOVINA Z AGROŽIVILSKIMI PROIZVODI

Blagovna menjava v letu 2015 se je po začasnih podatkih ponovno opazno povečala in dosegla najvišjo vrednost doslej. Živahna blagovna menjava je v letu 2015 zaznamovala tudi zunanjo trgovino z agroživilskimi proizvodi, ki je prvič preseгла 3 milijarde EUR. Na večjo blagovno menjavo sta vplivala večji izvoz in uvoz, pri čemer se je izvoz povečal za desetino, uvoz pa je bil večji za 6 %. Kljub hitrejši rasti izvoza se je bilanca (–1.030 milijonov EUR) v primerjavi z letom prej poslabšala, primanjkljaj pa je bil na ravni let 2011–2013. Pokritost uvoza z izvozom se je v letu 2015 ponovno izboljšala. Izvoz je pokril 50,8 % uvoza, kar je skoraj 2 odstotni točki več kot leta 2014 (49,1 %) in največ po letu 2003. V letu 2015 je zunanja trgovina z agroživilskimi proizvodi predstavljala 4,4 % slovenskega blagovnega izvoza in 9,0 % uvoza, delež v skupni blagovni menjavi pa je bil 6,7 %. Vsi trije deleži so se v primerjavi z letom 2014 povišali.

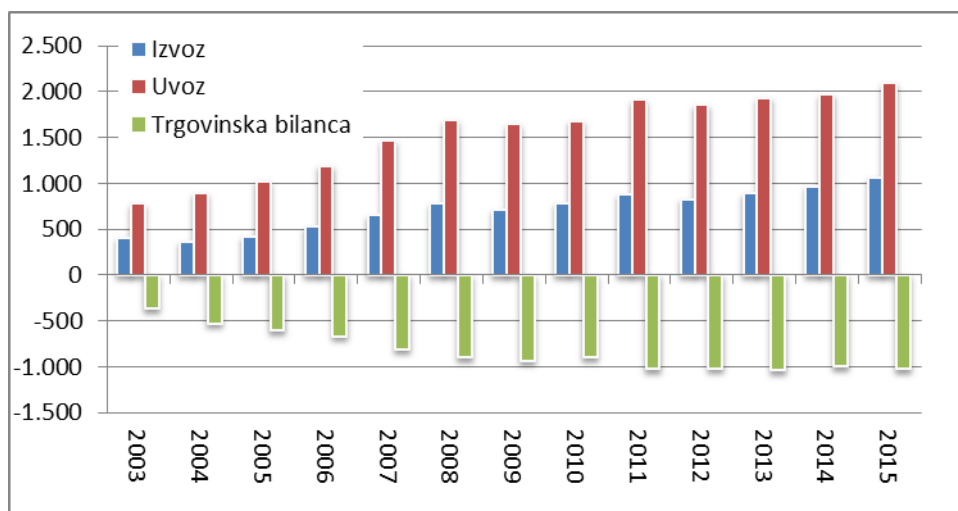
Preglednica 22: Blagovna menjava agroživilskih proizvodov; 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Blagovna menjava agroživilstva (mio EUR)	2.781,2	2.677,9	2.818,2	2.937,5	3.158,6	107,5
– izvoz (mio EUR)	875,3	827,1	887,7	967,6	1.064,2	110,0
– uvoz (mio EUR)	1.905,8	1.850,8	1.930,5	1.969,9	2.094,5	106,3
– bilanca (mio EUR)	–1.030,5	–1.023,7	–1.042,8	–1.002,3	–1.030,3	102,8
Pokritost uvoza z izvozom (%)	45,9	44,7	46,0	49,1	50,8	
Delež agroživilskih proizvodov v skupni blagovni menjavi (%)	6,4	6,2	6,5	6,5	6,7	
Delež agroživilskih proizvodov v skupnem izvozu blaga (%)	4,2	3,9	4,1	4,2	4,4	
Delež agroživilskih proizvodov v skupnem uvozu blaga (%)	8,4	8,4	8,7	8,7	9,0	

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Slika 29: Izvoz in uvoz ter zunanjetrgovinska bilanca agroživilskih proizvodov (mio EUR); 2003–2015

Vir: SURS, preračuni KIS

3.1 Blagovna menjava agroživilstva po skupinah blaga

Z izjemo mleka in mlečnih izdelkov, ki zajamejo največji del izvoza, se je izvoz v letu 2015 v vseh pomembnejših skupinah agroživilskih proizvodov vrednostno povečal. Ponovno se je najbolj povečal izvoz v skupini ostanki in odpadki živil, krma (+26 %). Le-ta sicer v daljši seriji let precej niha, od leta 2012 dalje pa se povečuje. Za 14 % je bil večji izvoz izdelkov iz mesa ter raznih živil, za 12 % izvoz mesa ter za 7 % izvoz v skupini pijače, alkoholi in kis. Opazno večji je bil tudi izvoz v skupini sadje (+40 %). V vseh omenjenih skupinah je bil doseženi

izvoz vrednostno največji doslej. Tudi v večini manj pomembnih skupin je bil izvoz v letu 2015 vrednostno večji kot v letu 2014. Vrednostno manjši izvoz kot v letu 2014 je bil dosežen pri mleku in mlečnih izdelkih. Le-ta se je v zadnjih letih povečeval, v letu 2015 pa nekoliko zmanjšal (–5 %). Nižji je bil tudi izvoz sladkorja (–17 %), za 7 % pa tudi izvoz živih živali, ki se zmanjšuje zadnji dve leti.

Okvir 5: Zunanja trgovina z agroživilskimi proizvodi

Podatki o zunanji trgovini z agroživilskimi proizvodi temeljijo na klasifikaciji proizvodov po kombinirani nomenklaturi (KN) carinske tarife. Pojem »kombinirana nomenklatura« carinske tarife pomeni poimenovanje posameznih oddelkov, poglavij in podpoglavij, tarifnih števil ter opomb, temeljna pravila razvrščanja blaga po kombinirani nomenklaturi in številčne oznake nomenklature. KN temelji na mednarodnem usklajenem sistemu imen in šifriranja blaga. Blago uvršča v oddelke (21 oddelkov – rimske številke), poglavja (2-mestna raven) in podpoglavja (4-mestna raven) na podlagi 8-mestnih tarifnih števil, ki so v celoti usklajene z EU (kombinirana nomenklatura EU ne predvideva nacionalne členitve tarifnih postavk na devetem mestu, zato tudi v statistiki zunanje trgovine od leta 2004 dalje prikazuje SURS podatke na 8-mestni ravni tarifne postavke). Hkrati zadovoljuje zahteve carinske tarife, zunanjetrgovinske statistike ter trgovinske, kmetijske in drugih politik, ki se nanašajo na izvoz ali uvoz blaga. Skrbnik KN je Evropska komisija, v Sloveniji pa Ministrstvo za gospodarstvo. Osvežuje se enkrat letno.

Od 1. 5. 2004 SURS podatke o blagovni menjavi Slovenije s tujino pridobiva iz dveh ločenih virov: intrastata in extrastata. Intrastat je statistika blagovne menjave med državami članicami EU (mesečno statistično raziskovanje). Podatki se zbirajo neposredno od podjetij, ki trgujejo s podjetji iz držav članic, poročajo pa jih na statističnem obrazcu. Poročevalske enote za intrastat v danem poročevalskem obdobju so tako podjetja, ki so v predhodnem letu vsaj pri enem toku blaga (skupni izvoz ali uvoz) presegla t. i. vključitveni prag. V danem poročevalskem obdobju se v zajetje vključujejo tudi gospodarski subjekti, ki so prag presegli med letom. Poročevalske enote poročajo samo za tisti tok blaga (odpreme oziroma prejeme blaga), pri katerem so prag presegle. Podatki za države EU za obdobje od maja 2004 naprej vključujejo tudi ocene za vrednost menjave podjetij pod vključitvenim pragom.

Extrastat je statistika blagovne menjave držav članic EU z državami nečlanicami. Vir podatkov so carinske deklaracije oziroma enotna carinska listina (ECL), ki spremlja blago pri prehodu državne meje. Extrastat je vsebinsko odvisen tudi od domače carinske zakonodaje, ki je bila 1. 5. 2004 dokončno usklajena z evropsko (taric). V extrastatu so zajete vse transakcije blaga, ki se glede na metodologijo vključujejo v zajetje, ne glede na višino statistične vrednosti, in neto mase (statistični prag ni določen).

Vrednost uvoženega/izvoženega blaga SURS prikazuje kot statistično vrednost. To je carinska vrednost oziroma transakcijska vrednost blaga, ki se ji deloma ali v celoti prištejejo ali odštejejo stroški prevoza, natovarjanja, raztovarjanja, zavarovanja idr., glede na v pogodbi prikazane dobavne pogoje. Pri izvozu je vrednost prikazana po pariteti tipa FOB (vključena transakcijska vrednost blaga in vrednost storitev za dostavo blaga do meje države izvoznice), pri uvozu pa po pariteti tipa CIF (poleg transakcijske vrednosti je vključena še vrednost storitev za dostavo blaga do meje države uvoznice). Količino uvoženega/izvoženega blaga SURS prikazuje v neto masi, če jo je glede na vrsto proizvoda mogoče določiti, in v posebni merski enoti pri tistih proizvodih, kjer je ta predpisana v KN. Povprečna vrednost blaga je skupna vrednost vsega blaga, razvrščenega v isto osemestno šifro KN carinske tarife, izračunana na količinsko mersko enoto.

Kot kmetijski in živilski proizvodi so šteti vsi proizvodi iz poglavij od 01 do 24 kombinirane nomenklature carinske tarife. Seznam carinskih tarif oziroma proizvodov, ki se uvrščajo med agroživilske, ni v celoti usklajen z EU. Po opredelitvi EU se med agroživilske proizvode v okviru statistike zunanje trgovine uvrščajo proizvodi iz poglavij od 01 do 24 carinske tarife, brez rib in ribjih proizvodov (brez carinske tarife 03; 051191; 1604; 1605; 19022010 in 23012000). Poleg tega se v skladu s sporazumom med EU in Svetovno trgovinsko organizacijo med agroživilske proizvode uvrščajo tudi posamezni proizvodi iz drugih poglavij (carinske tarife 290543, 290544, 290545 3301, 3501–3505, 380910, 382311, 382312, 382313, 382319, 382370, 382460, 4101–4103, 4301, 5001–5003, 5101–5103, 5201–5203, 5301, 5302). Zaradi zagotavljanja primerljivosti podatkov v časovni seriji vsi podatki o zunanji trgovini z agroživilskimi proizvodi zajemajo poglavja od 01 do 24 kombinirane nomenklature.

Regionalna struktura blagovne menjave agroživilskih proizvodov je prikazana po naslednjih skupinah držav: stare članice EU (EU-15), nove članice EU (EU-10, EU-2 ter EU-HR), države na ozemlju nekdanje Jugoslavije (Bosna in Hercegovina, Srbija, Črna gora, Makedonija) in druge države (vse druge države, razen naštetih).

Struktura izvoza v letu 2015 ostaja podobna strukturi izvoza v predhodnem letu. Največji delež je, kljub zmanjšanju v zadnjih dveh letih, še vedno zavzemalo mleko (v letu 2015 13 %; v letu 2014 15 %). Z 12 % sledi izvoz v skupini ostanki in odpadki živil, krma, ki se za razliko od mleka in mlečnih izdelkov v zadnjih letih povečuje (v letu 2014 11 %). 11-odstotni delež

tako kot v predhodnem letu predstavlja izvoz v skupinah razna živila ter pijače, alkoholi in kis. Opazno večji izvoz sadja je v strukturi vplival na povišanje deleža za odstotno točko (v letu 2015 7 %; v letu 2014 6 %), pri drugih skupinah pa so bile zabeležene manjše spremembe. Meso in mesni izdelki so v letu 2015 skupaj predstavljali slabih 16 % vrednosti izvoza, kar je podobno kot v letu prej.

Preglednica 23: Izvoz in uvoz agroživilstva po skupinah blaga; 2014 in 2015

CT	Ime	Izvoz					Uvoz				
		Mio EUR		2015 2014	%		Mio EUR		2015 2014	%	
		2014	2015*		2014	2015*	2014	2015*		2014	2015*
01	Žive živali	43,1	39,9	92,5	4,5	3,7	23,2	26,5	114,5	1,2	1,3
02	Meso in drugi klavnični proizvodi	71,9	80,8	112,2	7,4	7,6	197,7	211,0	106,7	10,0	10,1
03	Ribe, raki	8,5	10,1	117,8	0,9	0,9	44,1	49,5	112,3	2,2	2,4
04	Mlečni izdelki, jajca, med	143,0	135,9	95,1	14,8	12,8	154,4	150,8	97,7	7,8	7,2
05	Proizvodi živalskega porekla	1,6	1,4	86,3	0,2	0,1	5,7	5,4	94,7	0,3	0,3
06	Živo drevje, čebulnice, cvetje	8,5	10,0	117,7	0,9	0,9	40,2	40,8	101,5	2,0	1,9
07	Užitne vrtnine	18,1	21,3	117,2	1,9	2,0	100,9	107,4	106,4	5,1	5,1
08	Užitno sadje	54,8	76,5	139,6	5,7	7,2	157,4	187,1	118,9	8,0	8,9
09	Kava, čaj, začimbe	12,7	14,9	117,2	1,3	1,4	44,5	53,1	119,3	2,3	2,5
10	Žita	27,5	36,0	131,0	2,8	3,4	82,3	70,8	86,0	4,2	3,4
11	Proizvodi mlinске industrije	5,4	6,9	127,5	0,6	0,6	32,5	32,4	99,5	1,7	1,5
12	Oljna semena in plodovi	24,8	26,3	106,0	2,6	2,5	27,8	35,0	125,9	1,4	1,7
13	Šelak, gume, ekstrakti	9,9	11,2	113,3	1,0	1,1	12,4	11,6	93,2	0,6	0,6
14	Rastlinski material za pletarstvo	0,0	0,0	46,3	0,0	0,0	0,4	0,5	113,4	0,0	0,0
15	Masti in olja	25,5	22,7	88,9	2,6	2,1	72,8	71,8	98,6	3,7	3,4
16	Izdelki iz mesa	74,5	85,1	114,2	7,7	8,0	64,4	69,5	108,1	3,3	3,3
17	Sladkor in sladkorni proizvodi	40,7	33,9	83,2	4,2	3,2	84,4	75,0	88,9	4,3	3,6
18	Kakav in kakavovi izdelki	15,0	16,9	112,2	1,6	1,6	86,0	88,8	103,3	4,4	4,2
19	Izdelki iz žit, moke, škroba, mleka	53,7	56,6	105,4	5,6	5,3	142,0	146,8	103,3	7,2	7,0
20	Izdelki iz vrtnin, sadja	11,4	12,2	107,0	1,2	1,1	78,4	81,8	104,3	4,0	3,9
21	Razna živila	105,5	120,0	113,7	10,9	11,3	144,5	152,7	105,7	7,3	7,3
22	Pijače, alkoholi in kis	105,4	112,5	106,8	10,9	10,6	120,8	136,7	113,2	6,1	6,5
23	Ostanki in odpadki živil, krma	105,6	132,9	125,9	10,9	12,5	188,7	221,2	117,2	9,6	10,6
24	Tobak	0,3	0,3	85,5	0,0	0,0	64,4	68,2	105,9	3,3	3,3
	Skupaj	967,6	1.064,2	110,0	100,0	100,0	1.969,9	2.094,5	106,3	100,0	100,0

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

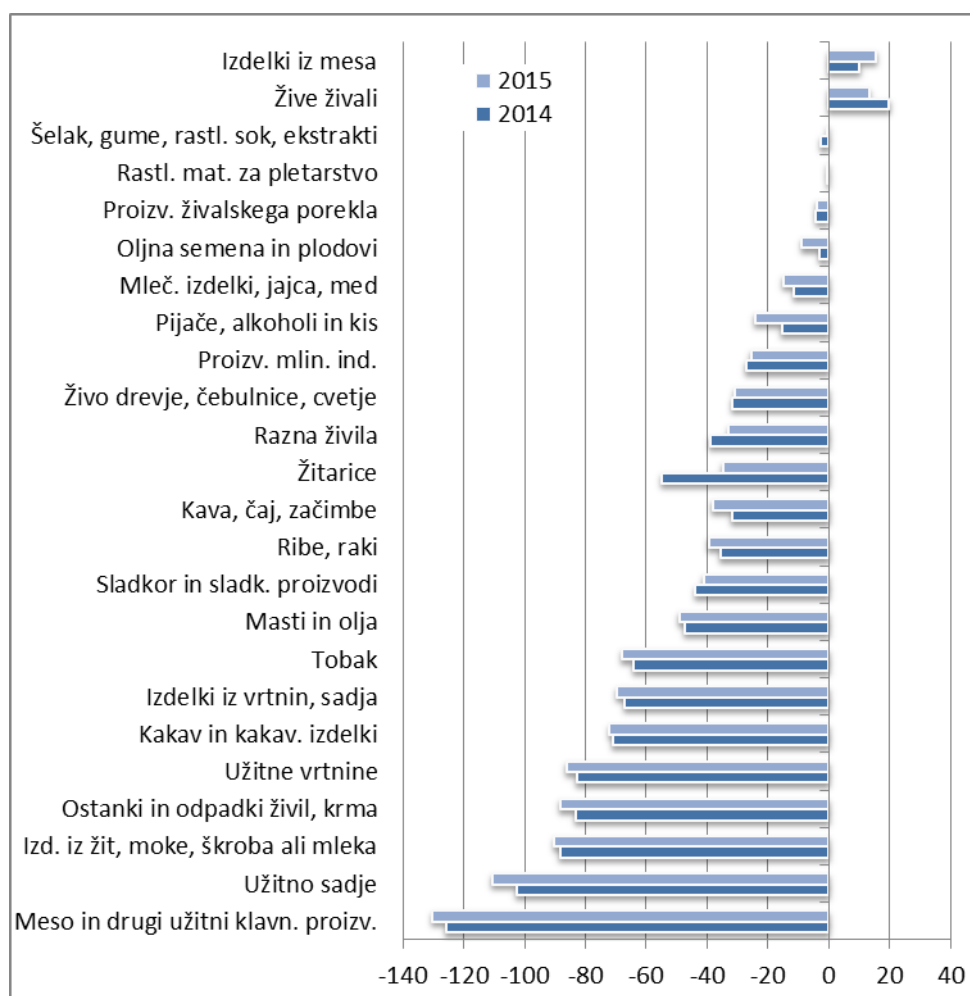
Tako kot izvoz se je tudi uvoz agroživilskih proizvodov v letu 2015 pri vseh pomembnejših skupinah, z izjemo mleka in mlečnih izdelkov, v primerjavi s predhodnim letom vrednostno povečal. Najbolj, za 19 %, se je povečal uvoz sadja. Za 17 % je bil večji uvoz v skupini ostanki in odpadki živil, krma, uvoz v skupini pijače, alkoholi in kis pa je bil večji za 13 %. Precejšnje povečanje je opazno še pri uvozu mesa (+7 %), raznih živil (+6 %) ter izdelkov iz žit, moke, škroba ali mleka (+3 %). V vseh omenjenih skupinah je bil uvoz vrednostno največji doslej. Tako kot izvoz mleka in mlečnih izdelkov je bil tudi uvoz v tej skupini v letu 2015 manjši kot v letu 2014 (–2 %). Manjša pa sta bila tudi uvoz žita (–14 %) ter uvoz sladkorja (–11 %). Struktura uvoza ostaja podobna kot pretekla leta. Medtem ko se je za odstotno točko povišal delež uvoza sadja ter uvoza v skupini ostanki in odpadki živil, krma, se je delež uvoza žita ter mleka in mlečnih izdelkov zmanjšal za odstotno točko. V vseh ostalih skupinah so bile spremembe manjše od odstotne točke. Največje deleže v uvozu zavzemajo ostanki in odpadki živil, krma (slabih 11 %), meso (10 %), sadje (9 %) ter razna živila, mleko in mlečni izdelki ter izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka (vsak po 7 %).

Pozitivna zunanjetrgovinska bilanca je bil v letu 2015 podobno kot v predhodnem letu dosežena pri izdelkih iz mesa in živih živali. V primerjavi z letom 2014 se je zunanjetrgovinski presežek v skupini izdelkov iz mesa ponovno povečal (za dobro polovico), medtem ko se je v skupini živih živali ponovno zmanjšal (za tretjino). Pri drugih skupinah proizvodov je bil uvoz v letu 2015 vrednostno večji od izvoza. Največji primanjkljaj je bil ponovno zabeležen pri

mesu in sadju, v skupini izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka ter v skupini ostanki in odpadki živil, krma ter vrtnine. V vseh omenjenih skupinah se je primanjkljaj povečal, najbolj izrazito v skupini sadje (+8 %) ter ostanki in odpadki živil, krma (+6 %).

V zadnjem desetletju so opazna precejšnja nihanja v bilanci mleka in mlečnih izdelkov (sem spadajo tudi jajca in med). Medtem ko je bila bilanca do leta 2009 pozitivna, se v zadnjih letih primanjkljaj povečuje. Le-ta se je v letu 2015 ponovno povečal predvsem kot posledica bistveno večjega uvoza sirov in skute, čeprav se je v letu 2015 povečal tudi izvoz sirov in skute. Največji delež te bilance predstavlja trgovina s surovim mlekom in smetano, saj se izvoz povečuje. V letu 2015 se je vrednostni izvoz surovega mleka in smetane zaradi nizke odkupne cene, kljub bistveno večji izvoženi količini, zmanjšal.

Slika 30: Zunanjetrgovinska bilanca agroživilstva po tarifnih skupinah (mio EUR); 2014 in 2015

Vir: SURS, preračuni KIS

3.2 Regionalna struktura blagovne menjave agroživilstva

Z vključitvijo Slovenije v Evropsko unijo blagovna menjava agroživilstva v glavnem poteka z državami EU. Od leta 2007 dalje, ko sta se k EU priključili Romunija ter Bolgarija, je blagovna menjava z EU obsegala nekaj manj kot tri četrtine vse blagovne menjave, z letom 2013, ko se je k EU priključila še Hrvaška, pa se je delež blagovne menjave povečal na dobre štiri petine (delež držav nekdanje Jugoslavije pa se je skoraj prepolovil). Hrvaška je namreč za Slovenijo zelo pomembna zunanjetrgovinska partnerica. V letu 2015 je bila pri

izvozu iz Slovenije Hrvaška druga najpomembnejša država, medtem ko je bila pri uvozu četrta najpomembnejša država (enako v letu 2014).

V letu 2015 se je blagovna menjava z EU-28 (primerjava zaradi izključitve vpliva širitve EU upošteva EU-28 tudi v preteklih letih), predvsem zaradi večje blagovne menjave s Hrvaško, povečala za 6 %; medtem ko se je izvoz povečal za 12 %, je bil uvoz večji za slabe 4 %. Za 2 % je bila večja blagovna menjava z državami na ozemlju nekdanje Jugoslavije, pri čemer sta se za enak odstotek povečala tako izvoz kot uvoz. Predvsem na račun bistveno večjega uvoza (+30 %) je bila tudi blagovna menjava z drugimi državami v letu 2015 večja za 23 % (izvoz je bil večji za 7 %).

Preglednica 24: Izvoz in uvoz agroživilstva po skupinah držav (mio EUR); 2010–2015

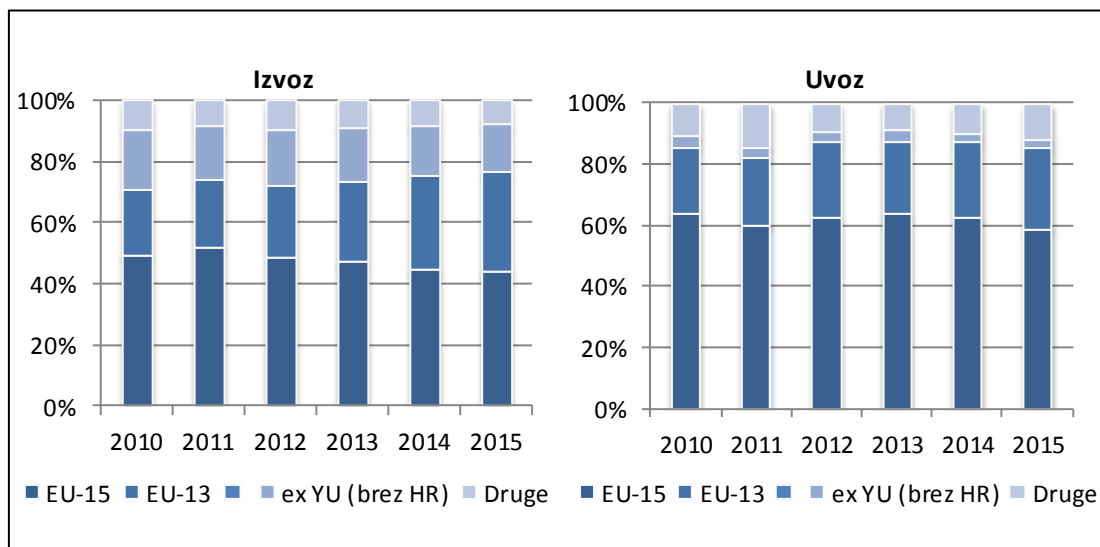
	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
IZVOZ	781,0	875,3	827,1	887,7	967,6	1.064,2	110,0
EU-28	548,8	644,9	591,7	646,8	722,4	809,5	112,1
EU-15	383,2	447,8	396,2	417,1	428,7	467,0	108,9
EU-10	78,8	95,4	95,1	107,8	104,2	123,2	118,2
EU-2	18,3	26,7	14,0	15,1	17,6	21,4	121,7
EU-Hrvaška	68,5	75,0	86,5	106,8	171,9	197,9	115,2
Nekdanja YU (brez Hrvaške)	153,3	154,3	154,3	157,8	162,6	166,3	102,3
Druge države	78,9	76,1	81,1	83,2	82,6	88,4	106,9
UVOZ	1.680,9	1.905,8	1.850,8	1.930,5	1.969,9	2.094,5	106,3
EU-28	1.437,1	1.562,1	1.611,0	1.690,9	1.719,3	1.783,8	103,8
EU-15	1.071,4	1.145,9	1.158,0	1.233,0	1.228,3	1.232,6	100,3
EU-10	253,9	290,5	322,1	322,0	297,6	300,1	100,8
EU-2	10,1	12,2	15,8	18,7	26,5	23,8	89,9
EU-Hrvaška	101,7	113,4	115,0	117,1	166,8	227,3	136,2
Nekdanja YU (brez Hrvaške)	59,4	69,7	61,5	70,5	55,9	57,0	102,0
Druge države	184,4	274,0	178,3	169,2	194,7	253,6	130,3
BILANCA	-900,0	-1.030,5	-1.023,7	-1.042,8	-1.002,3	-1.030,3	102,8
EU-28	-888,3	-917,2	-1.019,3	-1.044,1	-996,9	-974,3	97,7
EU-15	-688,2	-698,1	-761,8	-815,9	-799,6	-765,6	95,7
EU-10	-175,2	-195,1	-227,0	-214,2	-193,4	-176,9	91,5
EU-2	8,2	14,5	-1,9	-3,6	-8,9	-2,5	27,5
EU-Hrvaška	-33,1	-38,4	-28,6	-10,4	5,0	-29,3	-582,2
Nekdanja YU (brez Hrvaške)	93,8	84,6	92,8	87,3	106,6	109,3	102,5
Druge države	-105,5	-197,9	-97,2	-86,0	-112,1	-165,3	147,5

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Regionalna struktura izvoza v letu 2015 ohranja osnovne značilnosti iz preteklih let, pri čemer je v letu 2015 opazno ponovno rahlo povečanje deleža izvoza v države EU-28 (76 %; v letu 2014 75 %), medtem ko se delež izvoza v države nekdanje Jugoslavije rahlo zmanjšuje (16 %; v letu 2014 17 %). Delež izvoza v druge države ostaja podoben kot v letu prej (8 %).

Slika 31: Struktura izvoza in uvoza agroživilstva po skupinah držav; 2010–2015

Vir: SURS, preračuni KIS

Malenkost večje so v zadnjih letih spremembe v strukturi uvoza, kjer se je do leta 2015 zaradi zmanjševanja deleža uvoza iz drugih držav povečeval delež uvoza iz držav EU-28. V letu 2015 se je delež uvoza iz drugih držav povečal (na 12 %; v letu 2014 10 %), zmanjšal pa delež uvoza iz EU-28 (85 %; v letu 2014 87 %). Delež uvoza iz držav na območju nekdanje Jugoslavije se v letu 2015 ni spremenil (3 %).

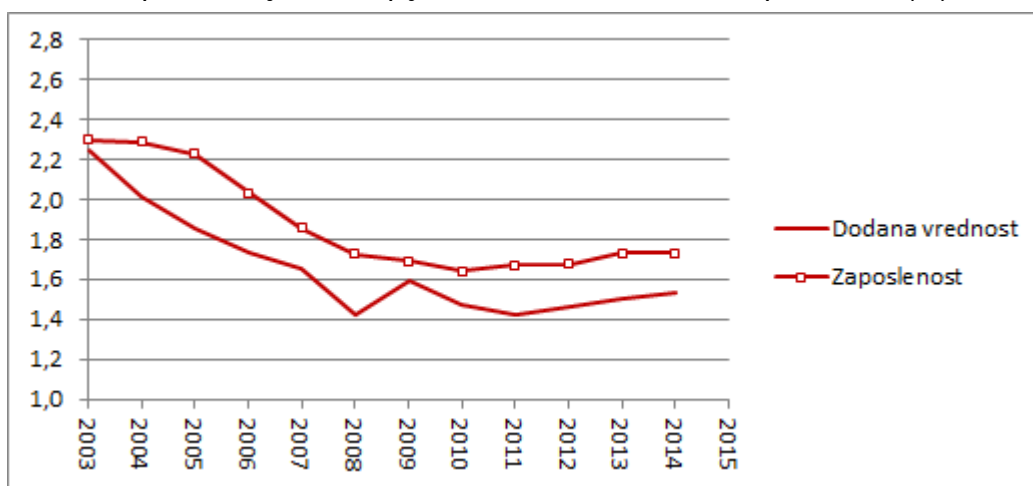
Temeljne značilnosti zunanjetrgovinske bilance po skupinah držav v letu 2015 ostajajo nespremenjene. Primanjkljaj z državami EU-28 se je zaradi hitrejše rasti izvoza v primerjavi z uvozom nekoliko zmanjšal in drugo leto zapored ostaja pod pragom milijarde EUR (974 milijonov EUR). Saldo blagovne menjave z državami na ozemlju nekdanje Jugoslavije je bil tudi v letu 2015 pozitiven; znašal je 109 milijonov EUR. Ponovno pa se je zaradi hitre rasti uvoza povečal primanjkljaj v trgovini z drugimi državami. Znašal je 165 milijonov EUR in je bil za skoraj polovico večji v primerjavi s primanjkljajem v letu 2014.

4 ŽIVILSKOPREDELOVALNA INDUSTRIJA

4.1 Pomen živilskopredelovalne panoge v makroekonomskih agregatih in trendi v obsegu proizvodnje

Proizvodnja živil in pijač k skupni dodani vrednosti gospodarskih dejavnosti v Sloveniji v zadnjih letih prispeva okoli 1,5 %, k skupni zaposlenosti pa okoli 1,7 %. Oba deleža sta po letu 2010 razmeroma stabilna, kar kaže na zaustavitev izrazitega trenda zmanjševanja prispevka živilskopredelovalnih dejavnosti k makroekonomskim agregatom, ki je bil sprožen s konkurenčnimi pritiski ob liberalizaciji zunanje trgovine in ukinitvi nekaterih zelo donosnih proizvodnih dejavnosti v obdobju po pristopu Slovenije k EU.

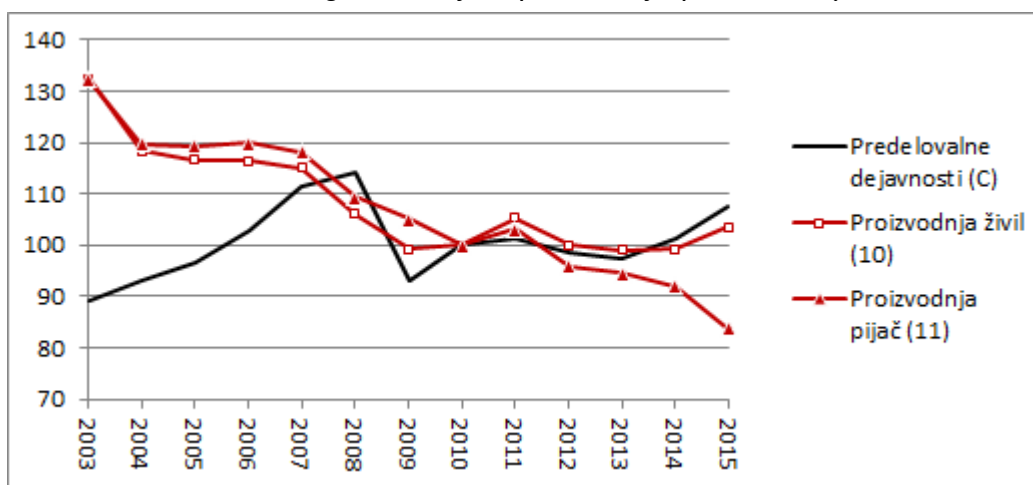
Slika 32: Delež proizvodnje živil in pijač v dodani vrednosti in zaposlenosti (%); 2003–2014

Vir: SURS

Na zaustavitev negativnih trendov v živilskopredelovalni dejavnosti kažejo tudi podatki o obsegu proizvodnje, kar pa velja le za proizvodnjo živil. Obseg proizvodnje živil (C10) je bil leta 2015 dobre 4 % večji kot v letu prej in med največjimi po letu 2008. Pri proizvodnji pijač (C11) se je izrazit trend zmanjševanja obsega proizvodnje nadaljeval. V letu 2015 je bila proizvodnja pijač v primerjavi z letom 2014 manjša za 9 %.

Slika 33: Indeks obsega industrijske proizvodnje (2010 = 100); 2003–2015

Vir: SURS

Preglednica 25: Indeksi obsega industrijske proizvodnje (predhodno leto = 100); 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Predelovalne dejavnosti (C)	107,6	101,1	97,6	98,5	104,3	105,9
Proizvodnja živil (10)	100,8	105,2	95,1	99,0	100,3	104,2
Proizvodnja pijač (11)	95,2	103,2	93,0	98,4	97,2	91,1

* začasni podatki

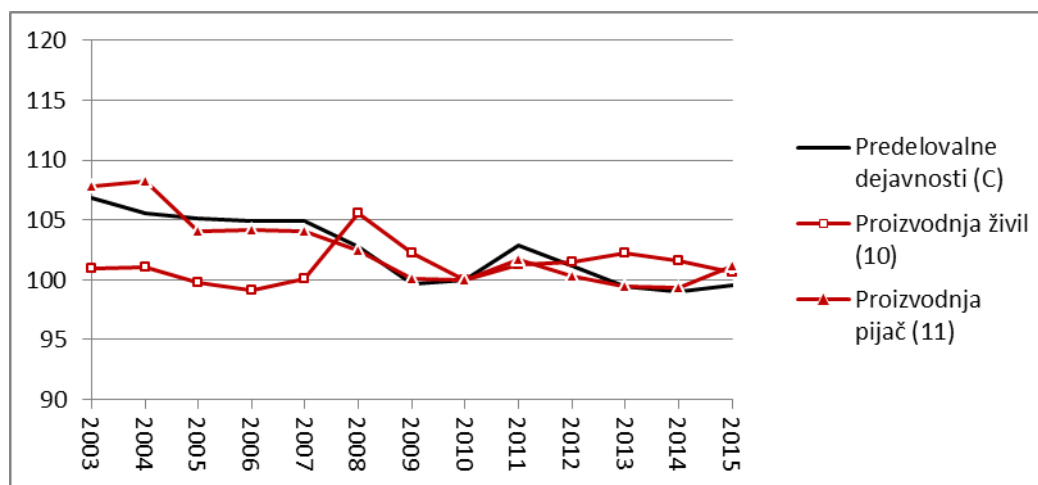
Vir: SURS

V zadnjih letih so smeri sprememb v obsegu proizvodnje živil podobne kot pri predelovalnih dejavnostih skupaj in so v veliki meri posledica sprememb v ekonomskem okolju, ki so vplivale na padec in nato ponoven porast agregatnega povpraševanja.

4.2 Cene v živilskopredelovalni industriji

V letu 2015 so proizvajalčeve cene v dejavnosti proizvodnja živil (C10) drugo leto zapored realno padle, vendar ostale blizu ravni povprečja zadnjega desetletnega obdobja. Za razliko od proizvajalčevih cen živil, ki ne izkazujejo izrazitih trendov, so v dejavnosti proizvodnje pijač (C11) dolgoročni trendi realnih proizvajalčevih cen v glavnem negativni. Podobno velja tudi za proizvajalčeve cene v agregatu predelovalnih dejavnosti (C).

Slika 34: Indeksi cen živil in pijač ter proizvodov predelovalnih dejavnosti pri proizvajalcih (realno; 2010 = 100); 2003–2015

Vir: SURS

V letu 2015 so cene v povprečju pri predelovalnih dejavnostih ostale nespremenjene, merjeno z inflacijo, ki je znašala –0,5 % (deflacija), pa so bile realno višje za 0,6 %. Cene pri proizvajalcih živil in pijač so v letu 2015 padle za 1 % (realno –0,5 %), pri čemer so bile cene v proizvodnji živil 1,5 % nižje kot v letu prej (realno –1 %), cene pri proizvodnji pijač pa so porasle za 1,3 % (realno za 1,8 %).

Preglednica 26: Indeksi cen pri proizvajalcih (nominalno, predhodno leto = 100); 2010–2015

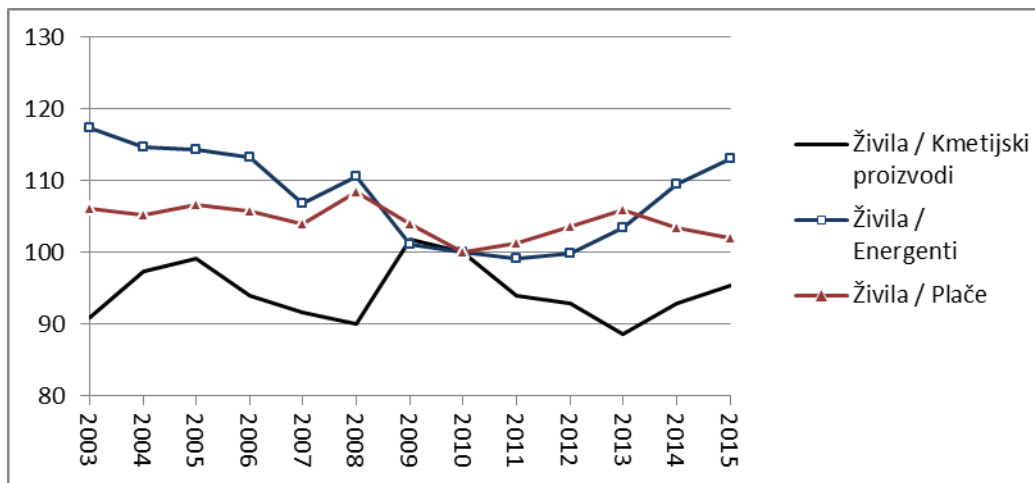
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Predelovalne dejavnosti (C)	102,1	104,7	100,9	100,1	99,7	100,0
Proizvodnja živil in pijač (10 + 11)	99,9	103,2	102,5	102,2	99,7	99,0
Proizvodnja živil (10)	99,6	103,1	102,8	102,5	99,6	98,5
Proizvodnja pijač (11)	101,7	103,5	101,2	100,8	100,1	101,3

Vir: SURS

Primerjava indeksov cen živil pri proizvajalcih z gibanjem cen ključnih kategorij proizvodnih vložkov kaže, da se je v letu 2015 nadaljeval trend izboljšanja cenovno-stroškovnega

razmerja za proizvodnjo živil v primerjavi s cenami energentov, ki je opazen že od leta 2011, izboljšalo pa se je tudi razmerje do cen kmetijskih proizvodov. Oba vložka, ki predstavljata pomembne proizvodne stroške v živilskih podjetjih, sta se v povprečju leta ponovno pocenila. Nasprotno pa se giblje razmerje cenovnih indeksov za stroške dela v živilskopredelovalni industriji, kjer je statistika v letu 2015 ponovno zaznala rast plač, kar ob nižjih proizvajalčevih cenah živil povzroča pritisk na poslovni izid v živilskopredelovalni panogi. Razmerje med indeksom cen živilskih proizvodov in plač se je poslabšalo že drugo leto zapored, kar občutijo predvsem v delovno intenzivnih panogah.

Slika 35: Indeksi cen živilskih proizvodov pri proizvajalcih v primerjavi z indeksi cen kmetijskih pridelkov, energentov in plač (2010 = 100); 2003–2015

Vir: SURS

4.3 Poslovni rezultati živilskopredelovalne industrije

4.3.1 Poslovanje živilskopredelovalne panoge

V letu 2015 je slovenska živilskopredelovalna industrija v 704 podjetjih zaposlovala 12.658 delavcev. Tudi v letu 2015 se je nadaljeval trend rasti števila registriranih podjetij v tej dejavnosti, medtem ko se je trend zmanjševanja števila zaposlenih, ki je bil v procesih prestrukturiranja ali stečajih podjetij v predhodnih letih dokaj intenziven, zaustavil. V letu 2015 je panoga zaposlovala 1,3 % več delavcev kot v letu prej. Novoustanovljena podjetja v živilskopredelovalni industriji so praviloma mikrodružbe, kar se kaže v zmanjševanju povprečnega števila zaposlenih v panogi.

Živilskopredelovalna podjetja so v letu 2015 upravljala 2,2 milijarde EUR bilančnih sredstev, kar je realno 2,0 % manj kot v predhodnem letu. Zmanjšanje sredstev v zadnjem letu je nekoliko nižje kot v predhodnih letih (–5 % v letu 2014). Kot vsa leta doslej je glavnina upada sredstev posledica znižanja vrednosti kapitalskih naložb (odpisi) oziroma njihove odprodaje, v nekaterih podjetjih pa je znižanje posledica negativnih poslovnih rezultatov v predhodnih letih. Podatki kažejo, da se je trend umiril, še posebej v primerjavi z izrazito neugodnim letom 2009, ko je vrednost sredstev realno upadla za 15,6 %.

Prihodki živilskopredelovalne panoge so v letu 2015 znašali nekaj več kot 2 milijardi EUR, kar je realno 3,2 % več kot v letu prej in nad povprečjem obdobja po letu 2010.

V letu 2015 se je povečala tudi izvozna aktivnost in to po večji stopnji kot v predhodnem letu. Vrednost izvoza se je tako v zadnjem letu realno povečala za 8,1 % in dosegla 501 milijon EUR. Kazalnik izvozne usmerjenosti, ki meri delež izvoznih prihodkov v celotnih prihodkih od prodaje, je v letu 2015 dosegel 24,3 %, kar je najvišja vrednost doslej.

Preglednica 27: Gibanje pomembnejših kazalnikov poslovanja živilskopredelovalne industrije; 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks (realno) 2015/14
Število podjetij	592	599	617	642	689	704	102,2
Število zaposlenih	13.007	12.823	12.886	12.516	12.498	12.658	101,3
Sredstva (mio EUR)	2.453	2.570	2.483	2.363	2.250	2.193	98,0
Prihodki od prodaje (mio EUR)	1.840	2.005	2.010	1.995	2.009	2.062	103,2
Prihodki od izvoza (mio EUR)	372	424	449	439	466	501	108,1
Izvozna usmerjenost (%)	20,2	21,1	22,3	22,0	23,2	24,3	104,7
Produktivnost (000 EUR)	141,5	159,4	156,0	159,4	160,8	162,9	101,8
Dodana vrednost (mio EUR)	432	424	430	431	444	465	105,3
Dodana vrednost na zaposlenega (000 EUR)	33,2	33,1	33,4	34,4	35,5	36,7	104,0
Čisti dobiček (mio EUR)	30,1	32,3	24,8	38,4	70,6	85,5	121,7
Čista izguba (mio EUR)	22,4	34,8	53,3	62,0	36,2	15,3	42,5
Neto čisti dobiček/izguba (mio EUR)	7,7	-2,5	-28,5	-23,7	34,4	70,2	205,1
Dobiček/izguba na zaposlenega (000 EUR)	0,6	-0,2	-2,2	-1,9	2,8	5,6	201,0
Donosnost sredstev (ROA) (%)	0,31	-0,10	-1,15	-1,00	1,53	3,20	209,2
Donosnost prodaje (ROS) (%)	0,42	-0,13	-1,42	-1,19	1,71	3,41	199,4

Vir: AJPES, lastni preračuni

Produktivnost, merjena s prihodki od prodaje na zaposlenega, je v letu 2015 ponovno realno porasla. V povprečju je zaposleni v slovenskih živilskopredelovalnih podjetjih ustvaril 162,9 tisoč EUR prihodkov, kar je realno 1,8 % več kot v letu 2014. Ob tem se je realno povečala tudi dodana vrednost na zaposlenega, tako da je v povprečju zaposleni v živilskopredelovalni dejavnosti v letu 2015 ustvaril skoraj 37 tisoč EUR dodane vrednosti oziroma realno 4 % več kot v predhodnem letu.

Rasti dodane vrednosti v letu 2015 je sledilo tudi občutno izboljšanje kazalnikov dobičkovnosti. Panoga je poslovno leto zaključila s 70,2 milijona EUR neto čistega dobička – kar je nadaljevanje neto pozitivnega poslovnega rezultata iz predhodnega leta – po treh letih skupne neto izgube. Nerevidirani izkazani dobiček je v letu 2015 znašal 121,6 milijona EUR, kar je realno 22 % več kot v predhodnem letu, izkazana izguba pa 15,3 milijona EUR oziroma slabo polovico realne vrednosti iz leta prej.

Okvir 6: Kazalniki uspešnosti poslovanja živilskopredelovalne industrije

Kazalniki, ki temeljijo na podatkih iz računovodskih bilanc, so pogosto vključeni v analizo konkurenčnosti in uspešnosti poslovanja industrijskih panog. Pri analizi uspešnosti poslovanja slovenske živilskopredelovalne industrije so uporabljeni podatki, ki jih pripravlja Agencija za javnopravne evidence in storitve (AJPES). Metodologija za izračun kazalnikov računovodske analize je bila povzeta po slovenskih računovodskih standardih ter nemških in francoskih standardih računovodske analize.

Prihodki na tujih trgih = čisti prihodki od prodaje na trgu EU (AOP 115) + čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU (AOP 118)

Izvozna usmerjenost = prihodki na tujih trgih/čisti prihodki od prodaje (AOP 110)

Dodana vrednost = kosmati donos od poslovanja (AOP 126) – stroški blaga, materiala in storitev (AOP 128) – drugi poslovni odhodki (AOP 148)

Neto čisti dobiček oziroma izguba = čisti dobiček obračunskega obdobja (AOP 186) – čista izguba obračunskega obdobja (AOP 187)

Produktivnost = čisti prihodki od prodaje (AOP 110)/povprečno število zaposlenih (AOP 188)

Dodana vrednost na zaposlenega = dodana vrednost/povprečno število zaposlenih (AOP 188)

Neto čisti dobiček oziroma izguba na zaposlenega = neto čisti dobiček oziroma izguba/povprečno število zaposlenih (AOP 188)

Donosnost sredstev (ROA) = neto čisti dobiček oziroma izguba/sredstva (AOP 001)

Donosnost prodaje (ROS) = neto čisti dobiček oziroma izguba/čisti prihodki od prodaje (AOP 110)

Neto čisti dobiček na zaposlenega je v letu 2015 znašal 5.549 EUR (leta 2014 2.479 EUR), kar je realno podvojitev iz predhodnega leta. Vzporedno z dobičkom sta se izboljšala tudi kazalnika donosnosti sredstev in donosnosti prodaje. Izkazani neto čisti dobiček je v letu 2015 predstavljal 3,2 % vrednosti sredstev (ROA) in 3,4 % prihodkov od prodaje (ROS). Močno nihanje kazalnikov dobičkovnosti je v pretežni meri mogoče pripisati izrednim poslovnim dogodkom, ki so povezani z odpisi in procesi lastninjenja in so večinoma meri koncentrirani v nekaj dejavnostih.

Kljub ugodnim rezultatom poslovanja so se deleži, ki jih slovenska živilskopredelovalna industrija predstavlja v agregatu predelovalnih dejavnosti (C) v letu 2015 večinoma zmanjšali, kar kaže, da je bil povprečni razvojni pospešek v ostalih delih gospodarstva še večji kot v živilski industriji. Upadel je delež v številu zaposlenih (za eno desetinko odstotne točke), še nekoliko bolj pa se je zmanjšal delež v številu podjetij. Delež živilskopredelovalne industrije v prihodkih od prodaje predelovalnih dejavnosti se je v zadnjem letu znižal na 8,4 %, delež v dodani vrednosti pa je ostal nespremenjen (6,8 %). Dejavnost je za eno desetinko odstotne točke povečala delež v skupnih prihodkih od izvoza (na 3,0 %).

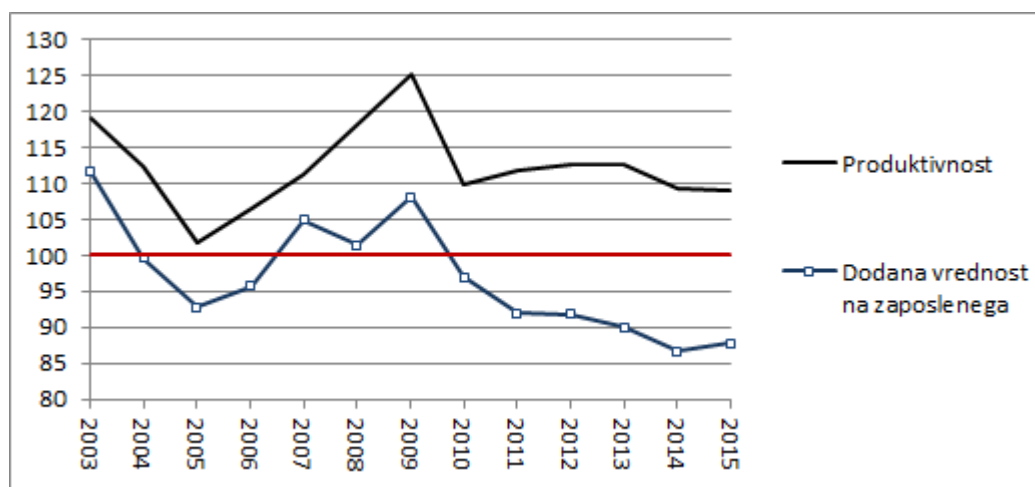
Preglednica 28: Deleži proizvodnje hrane in pijač (10 + 11) v predelovalni dejavnosti (C); 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število podjetij	8,6	8,5	8,6	8,8	9,1	8,9
Število zaposlenih	7,8	7,7	7,9	7,8	7,8	7,7
Sredstva	10,9	11,2	11,0	10,6	10,2	9,9
Prihodki od prodaje	8,6	8,7	8,9	8,8	8,5	8,4
Dodana vrednost	7,6	7,1	7,2	7,0	6,8	6,8
Dobiček	4,1	3,7	2,9	3,9	6,0	6,4
Izguba	5,9	10,4	12,3	9,2	11,9	6,5
Prihodki od izvoza	2,7	2,8	3,0	2,9	2,9	3,0

Vir: AJPES, lastni preračuni

Po produktivnosti je živilskopredelovalna industrija v letu 2015 za dobrih 9 % presegla povprečje predelovalnih dejavnosti, kar je podobno kot v letu prej in pod dolgoletnim povprečjem. Pri dodani vrednosti na zaposlenega je živilstvo že šesto leto zapored pod povprečjem predelovalnih dejavnosti. Dodana vrednost na zaposlenega v živilskopredelovalni industriji je bila v letu 2015 dobrih 12 % pod povprečjem predelovalnih dejavnosti, kar pa je 1 odstotno točko bolje kot v predhodnem letu.

Slika 36: Produktivnost in dodana vrednost na zaposlenega v proizvodnji hrane, pijač in tobaknih izdelkov v primerjavi s predelovalnimi dejavnostmi (indeks C = 100); 2003–2015

Vir: AJPES, lastni preračuni

4.3.2 Industrijska struktura in gospodarska gibanja po živilskopredelovalnih dejavnostih

Temeljni kazalniki strukture slovenske živilskopredelovalne industrije se v letu 2015 niso opazneje spremenili. Največji delež k številu podjetij je tudi v letu 2015 prispevalo pekarstvo, saj je bila v tej dejavnosti registrirana polovica vseh živilskopredelovalnih podjetij. Po deležu v številu zaposlenih kot tudi po ustvarjenih prihodkih in dodani vrednosti poleg pekarstva med vodilnimi živilskopredelovalnimi dejavnostmi ostaja mesnopredelovalna industrija. Le-ta je v letu 2015 prispevala 31,2 % prihodkov od prodaje, kar je dve desetinki odstotne točke več kot v predhodnem letu.

Mlečnopredelovalna industrija s 14,2 % ostaja druga največja dejavnost po prihodkih, dejavnost pekarstvo in proizvodnja testenin pa se s 13,6 % uvršča na tretje mesto. Delež predelave mleka v skupnih prihodkih se je v zadnjem letu znižal za pol odstotne točke, medtem ko pekarstvo in testeninarstvo vrednost ohranja.

Po deležu prihodkov od prodaje na tujih trgih se že nekaj let najvišje uvršča proizvodnja drugih prehranskih izdelkov, ki je v letu 2015 prispevala 30,5 % celotnega izvoza živilske dejavnosti, kar je enako kot v predhodnem letu, a za odstotno točko manj kot v letu 2011. Na drugem mestu je po deležu izvoza uvrščena mesnopredelovalna industrija s 23 %, kar je že drugo zaporedno leto za odstotno točko več kot v predhodnem letu. Predelava mleka, ki je tretja najpomembnejša izvozna dejavnost, je delež v izvozu živilskih dejavnosti v letu 2015 povečala za tri desetinke odstotne točke (na 18 %).

Po prispevku k dodani vrednosti je bila predelava mesa tudi v letu 2015 najpomembnejša dejavnost slovenske živilske industrije. Podjetja v tej dejavnosti so ustvarila 23 % skupne dodane vrednosti, kar pa je eno desetinko odstotne točke manj kot v predhodnem letu. Pekarska dejavnost je v letu 2015 prispevala 20 % dodane vrednosti, kar je enako kot v letu 2014, a skoraj 1,5 odstotne točke manj kot v letu 2011.

Preglednica 29: Osnovni kazalniki strukture živilskopredelovalne panoge v letu 2015

	Število podjetij	Število zaposlenih	Prihodki od prodaje	Prihodki na tujih trgih	Dodana vrednost	Čisti dobiček	Čista izguba
Proizvodnja živil in pijač (mio EUR) (10 + 11)	704	12.658	2.062	501,2	465	85,5	15,3
Struktura (%; 10 + 11 = 100)							
10 Proizvodnja živil	88,8	89,5	87,2	90,7	83,5	72,9	89,2
10.1 Pro. mesa in mesnih izdelkov	13,2	29,5	31,2	23,0	23,0	12,1	6,2
10.2 Pred. in konzerviranje rib, rakov	1,1	1,2	0,9	1,0	0,9	0,7	0,4
10.3 Pred. in konzerviranje sadja in zelenjave	4,4	4,5	4,8	6,7	5,9	9,4	4,8
10.4 Pro. rastlinskih in živalskih olj in maščob	1,0	0,9	1,4	1,2	0,8	0,1	2,0
10.5 Predelava mleka	4,0	9,3	14,2	18,0	12,3	11,0	5,4
10.6 Mlinarstvo, pro. škroba in škrobnih izd.	1,3	3,9	3,3	2,0	2,9	1,6	0,1
10.7 Proizvodnja pekarskih izdelkov in testenin	50,1	28,8	13,6	5,8	20,3	6,6	50,3
10.8 Proizvodnja drugih prehranskih izdelkov	11,9	8,3	12,7	30,5	13,8	27,2	10,7
10.9 Proizvodnja krmil in hrane za hišne živali	1,7	3,1	5,2	2,5	3,6	4,3	9,2
11 Proizvodnja pijač	11,2	10,5	12,8	9,3	16,5	27,1	10,8
11.2 Proizvodnja vina iz grozdja	3,8	2,0	1,1	0,3	1,6	0,8	2,5
11.5 Proizvodnja piva	3,0	5,7	9,0	7,3	11,2	22,1	1,3
11.7 Pro. brezalkoholnih pijač in vod	2,8	2,8	2,6	1,7	3,7	4,2	6,7

Vir: AJPES, lastni preračuni

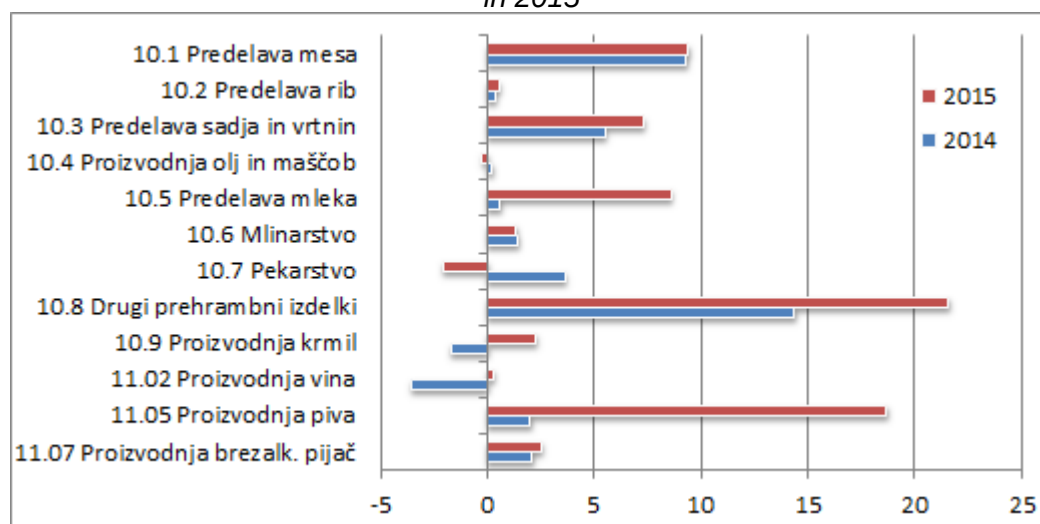
Nadaljuje se zniževanje deleža dejavnosti proizvodnje pijač (C11), vendar so se trendi omilili. Izmed dejavnosti proizvodnje pijač sicer največ k strukturnim kazalnikom še naprej prispeva pivovarstvo. Tako je dodana vrednost pivovarstva predstavljala 11,2 % celotne dodane vrednosti živilske panoge (leta 2011 14,7 %), se je pa ob tem občutno znižal delež, ki ga ta dejavnost predstavlja pri izkazani čisti izgubi. V zadnjem letu je tako pivovarstvo prispevalo le še 1,3 % celotne izkazane čiste izgube v živilskopredelovalni industriji, medtem ko je bil v

predhodnem letu ta delež skoraj 25 %. Občutno se je zmanjšal tudi delež izgube, ki jo je ustvarilo vinarstvo (na 2,5 %; leta 2014 11,1 %), delež dejavnosti proizvodnje brezalkoholnih pijač v celotni izgubi živilskopredelovalne dejavnosti pa se je nekoliko povečal (leta 2014 2,2 %).

Po nerevidiranih podatkih sta poslovno leto 2015 z neto izgubo zaključili dve dejavnosti živilskopredelovalne industrije, in sicer proizvodnja pekarskih izdelkov in testenin v višini okoli 2 milijona EUR ter proizvodnja olj in maščob, pri kateri je neto izguba znašala 0,24 milijona EUR. Negativni poslovni izid v pekarski dejavnosti je posledica izkazane relativno velike izgube v enem velikem in v enem srednjem podjetju.

Dejavnosti pivovarstva in proizvodnje brezalkoholnih pijač, ki sta v predhodnih letih izkazovali obsežno neto izgubo, sta poslovno leto 2014 in 2015 zaključili z neto dobičkom. Predvsem v pivovarstvu se je poslovni izid izrazito izboljšal. Izkazani neto dobiček je bil več kot devetkrat večji kot v letu prej. Tudi v večini preostalih dejavnosti živilskopredelovalne industrije se je poslovni izid izboljšal, pri čemer izstopa rast neto dobička v mlečnopredelovalni dejavnosti (štirinajstkratno povečanje). V letu 2015 so največji neto dobiček v živilskopredelovalni panogi izkazale proizvodnja piva (18,7 milijona EUR), mesnopredelovalna dejavnost (9,4 milijona EUR), predelava mleka (8,6 milijona EUR) ter predelava sadja in zelenjave (7,3 milijona EUR).

Slika 37: Neto dobiček/izguba živilskopredelovalne industrije po dejavnostih (mio EUR); 2014 in 2015

Vir: AJPES, lastni preračuni

Med živilskopredelovalnimi dejavnostmi že nekaj let največji delež prihodkov od izvoza v celotnih prihodkih od prodaje (t. i. izvozna usmerjenost) ustvarijo v dejavnosti proizvodnja drugih prehrabnih izdelkov. Podjetja v tej dejavnosti so v letu 2015 v izvozu ustvarila 58,3 % prihodkov (leta 2014 57,7 %). Po izvozni usmerjenosti je v letu 2015 na drugem mestu predelava sadja in zelenjave (34,4 %), na tretjem pa predelava mleka (30,9 %). V obeh dejavnostih se je delež izvoza v prihodkih glede na leto prej povečal za okoli 3 odstotne točke. Nadpovprečna ostaja tudi izvozna usmerjenost v dejavnosti predelava rib (25,7 %), vendar se izvozna usmerjenost te dejavnosti zmanjšuje že štiri leta zapored.

Preostale dejavnosti živilskopredelovalne industrije so tudi v letu 2015 dosegle izvozno usmerjenost, ki je pod povprečjem panoge, torej pod 24,3 %, pri čemer se je v primerjavi z letom prej izvozna usmerjenost zmanjšala le v oljarstvu (na 20,0 %), pivovarstvu (na 19,5 %) in mlinarstvu (na 14,8 %). Izvozna usmerjenost mesnopredelovalne dejavnosti (18 %) in proizvodnje brezalkoholnih pijač (15,7 %) je bila v primerjavi z letom 2014 večja za dobro odstotno točko. Delež prihodkov od izvoza se je v letu 2015 povečal tudi v dejavnostih

proizvodnja krmil (na 11,5 %), pekarstvo (na 10,4 %) in vinarstvo (na 7,5 %), ki sicer dosegajo najnižjo izvozno usmerjenost v živilski panogi.

V povprečju so živilskopredelovalna podjetja po izvozni usmerjenosti še vedno opazno pod povprečjem slovenskih predelovalnih podjetij, ki so v letu 2015 z izvozom ustvarila 69,5 % vseh prihodkov od prodaje (leta 2014 67,3 %).

V letu 2015 so najvišjo produktivnost, merjeno s prihodki od prodaje na zaposlenega, znotraj živilske panoge dosegle dejavnosti proizvodnja krmil (271 tisoč EUR), oljarstvo (265 tisoč EUR) in pivovarstvo (260 tisoč EUR). Razmeroma visoko se po produktivnosti uvrščata tudi dejavnosti proizvodnja drugih živilskih proizvodov (249 tisoč EUR), kjer se je produktivnost v primerjavi z letom 2014 povečala (+7 %), in predelava mleka (249 tisoč EUR), kjer pa je bila produktivnost slabša kot v letu prej (−4 %).

Najnižjo produktivnost v živilskopredelovalni panogi sta tudi v letu 2015 izkazali dejavnosti pekarstvo (77 tisoč EUR) in proizvodnja vina (89 tisoč EUR), pri čemer se je v obeh dejavnostih vrednost kazalca glede na leto 2014 realno zvišala (v pekarstvu za 4,5 %, v vinarstvu za dobrih 11 %). Povprečna produktivnost živilske industrije je bila dobrih 9 % višja od povprečja predelovalnih dejavnosti (C).

Po dodani vrednosti na zaposlenega je bilo tudi v letu 2015 med živilskopredelovalnimi dejavnostmi na prvem mestu pivovarstvo s 73 tisoč EUR, pri čemer je bila dodana vrednost na zaposlenega realno slabih 7 % manjša kot v predhodnem letu, a še vedno dvakrat večja kot v povprečju živilskopredelovalne panoge (37 tisoč EUR). V dejavnosti proizvodnja drugih prehranskih izdelkov so v letu 2015 ustvarili 61 tisoč EUR dodane vrednosti na zaposlenega, kar je skoraj 7 % več v primerjavi s predhodnim letom. Občutno se je dodana vrednost na zaposlenega povečala v predelavi mleka, kjer so po 20-odstotni realni rasti v letu 2015 dosegli 49 tisoč EUR dodane vrednosti na zaposlenega. V tem velikostnem razredu ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega je tudi dejavnost predelave sadja in zelenjave, kjer sicer zaznavamo nekoliko nižjo, a še vedno 10-odstotno medletno rast tega kazalnika.

Med dejavnosti z najnižjo dodano vrednostjo na zaposlenega se praviloma zaradi strukturnih značilnosti uvrščata pekarstvo (26 tisoč EUR) in predelava mesa (29 tisoč EUR). V letu 2015 je bila vrednost kazalnika glede na leto prej v mesnopredelovalni dejavnosti nižja za slab odstotek (v predhodnem letu +5 %), v pekarstvu pa so beležili 5,5-odstotno realno rast dodane vrednosti na zaposlenega, kar je pospešitev trenda rasti iz predhodnega leta.

Poslovni izid v slovenski živilskopredelovalni industriji je bil v letu 2015 še nekoliko ugodnejši kot v letu 2014. Predvsem izstopa izrazita rast neto dobička v pivovarstvu, ki je v letu 2015 znašal dobrih 26 tisoč EUR na zaposlenega. Pivovarstvu po tem kazalniku sledi proizvodnja drugih prehranskih proizvodov (21 tisoč EUR na zaposlenega), kjer je bil čisti dobiček na zaposlenega za dobro polovico večji kot v predhodnem letu. Za tretjino se je realno povečal neto čisti dobiček na zaposlenega v dejavnost predelave sadja in zelenjave (13 tisoč EUR na zaposlenega), ki v letu 2015 dosega tretjo najvišjo vrednost v živilskopredelovalni dejavnosti.

Po rasti dobička na zaposlenega v letu 2015 izstopa dejavnost predelave mleka, ki je v primerjavi s predhodnim letom ta kazalnik realno izboljšala za štirinajstkrat (na 7,3 tisoč EUR) in tako presegla povprečje živilskopredelovalne dejavnosti (5,5 tisoč EUR na zaposlenega). V mesnopredelovalni dejavnosti se je neto čisti dobiček na zaposlenega (2,5 tisoč EUR) v primerjavi z letom prej realno znižal za skoraj 5 %.

Z neto izgubo sta leto 2015 zaključili dejavnosti pekarstvo in oljarstvo, pri čemer prva izkazuje okoli 500 EUR neto čiste izgube na zaposlenega, druga pa okoli 2.200 EUR.

Živilskopredelovalna industrija je v primerjavi s povprečjem predelovalnih dejavnosti (C) v letu 2015 izkazala za okoli petino nižji neto čisti dobiček na zaposlenega.

V pivovarstvu je neto dobiček v letu 2015 predstavljal 10 % vrednosti prihodkov (ROS) in skoraj 5 % vrednosti sredstev (ROA), oba kazalnika pa sta se v primerjavi s predhodnim letom močno izboljšala. Po dobičkovnosti sledi proizvodnja drugih prehranskih izdelkov z

8,2-odstotno donosnostjo prodaje in 6,7-odstotno donosnostjo sredstev, kar je v obeh primerih okoli polovico več kot v letu 2014. Izrazito nadpovprečno donosnost poslovanja v letu 2015 izkazujejo tudi podjetja v dejavnosti predelave sadja in zelenjave. Kazalnik ROS je v tej dejavnosti dosegel 7,4 %, medtem ko je bila donosnost sredstev 6,8 %.

Kazalnika donosnosti za preostale dejavnosti sta nižja. Kazalnika donosnost prodaje in sredstev sta se v letu 2015 pomembno izboljšala pri predelavi mleka, kjer je kazalnik ROS dosegel 2,9 % (leta 2014 0,2 %), kazalnik ROA pa 4,4 % (leta 2014 0,3 %). V pekarski dejavnosti, ki je poslovno leto 2015 zaključila z izgubo, le-ta predstavlja 0,7 % prihodkov in prav tolikšen delež sredstev. Kazalnika v proizvodnji olja, ki je druga dejavnost z izkazano izgubo v letu 2015, pa je vrednost izgube znašala 0,8 % vrednosti prihodkov in 1,2 % vrednosti sredstev.

Živilskopredelovalna industrija je v letu 2015 dosegla 3,4-odstotno donosnost prodaje in 3,2-odstotno donosnost sredstev, kar je za petino (ROS) oziroma tretjino (ROA) slabše od povprečja predelovalnih dejavnosti.

Preglednica 30: Kazalniki uspešnosti poslovanja živilskopredelovalnih dejavnosti; 2014 in 2015

DEJAVNOST	Izvozna usmerjenost (%)		Produktivnost (000 EUR)		Dodana vrednost na zaposlenega (000 EUR)		Dobiček/izguba na zaposlenega (000 EUR)		Donosnost prodaje (ROS) (%)		Donosnost sredstev (ROA) (%)	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
C PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	67,3	69,5	147,2	149,2	41,0	41,9	5,4	6,8	3,7	4,6	3,9	5,0
Proizvodnja živil in pijač (10 + 11)	23,2	24,3	160,8	162,9	35,5	36,7	2,7	5,5	1,7	3,4	1,5	3,2
10 Proizvodnja živil	23,9	25,3	156,7	158,7	32,6	34,3	3,0	4,3	1,9	2,7	2,1	3,0
10.1 Pro. mesa in mesnih izdelkov	16,7	18,0	174,1	172,2	29,1	28,7	2,6	2,5	1,5	1,5	1,8	1,8
10.2 Pred. in konzerviranje rib, rakov	37,3	25,7	92,3	128,6	20,7	29,4	2,1	3,6	2,3	2,8	1,9	2,8
10.3 Pred. in konzerviranje sadja in zelenjave	31,2	34,4	160,5	170,7	43,7	47,8	9,5	12,7	5,9	7,4	5,3	6,8
10.4 Pro. rastlinskih in živalskih olj in maščob	21,7	20,0	271,3	264,7	38,9	34,1	1,9	-2,2	0,7	-0,8	1,0	-1,2
10.5 Pred. mleka	27,9	30,9	259,4	248,4	40,6	48,6	0,5	7,3	0,2	2,9	0,3	4,4
10.6 Mlinarstvo, pro. škroba in škrobnih izd.	14,9	14,8	134,7	135,5	29,2	27,0	2,8	2,7	2,1	2,0	2,2	2,1
10.7 Proizvodnja pekarskih izdelkov in testenin	9,5	10,4	74,2	77,1	24,6	25,9	1,0	-0,6	1,3	-0,7	1,3	-0,7
10.8 Proizvodnja drugih prehrabnih izdelkov	57,7	58,3	233,3	248,8	57,2	60,7	13,6	20,5	5,8	8,2	4,5	6,7
10.9 Proizvodnja krmil in hrane za hišne živali	10,9	11,5	288,1	270,8	41,4	42,2	-4,5	5,7	-1,6	2,1	-1,8	2,4
11 Proizvodnja pijač	18,4	17,7	193,9	198,3	59,0	58,0	0,4	16,2	0,2	8,2	0,1	3,8
11.2 Proizvodnja vina iz grozdja	6,0	7,5	81,1	89,8	20,4	30,1	-13,4	1,1	-16,5	1,2	-7,4	0,6
11.5 Proizvodnja piva	21,0	19,5	259,0	260,2	78,8	72,8	2,8	26,1	1,1	10,0	0,4	4,7
11.7 Pro. brezalk. pijač in vod	14,5	15,7	149,5	153,1	49,5	48,7	5,9	7,2	4,0	4,7	1,9	2,2

Vir: AJPES, lastni izračuni

5 KMETIJSKA POLITIKA

5.1 Ukrepi skupne kmetijske politike EU

5.1.1 Ukrepi v okviru skupne ureditve kmetijskih trgov

Obseg in vloga ukrepov skupne kmetijske politike (SKP), ki so namenjeni urejanju kmetijskih trgov in jih v celoti ali deloma financira skupni proračun EU, se v splošnem postopoma zmanjšujeta. V zadnjih letih se pri nas v tem okviru sredstva namenjajo prestrukturiranju vinogradov, promocijskim aktivnostim in različnim ukrepom za povečanje porabe kmetijskih proizvodov ter ukrepom v čebelarstvu. Med ukrepe za urejanje kmetijskih trgov je sodil tudi sistem mlečnih kvot, ki pa je z letom 2015 prenehal veljati.

Tudi v letu 2015 so bili po obsegu sredstev najpomembnejši ukrepi na trgu vina, ki zajemajo podpore prestrukturiranju vinogradniških površin in promocijo vina na tretjih trgih za povečanje prepoznavnosti slovenskih vin. Podpore se dodeljujejo za že izvedena dela oziroma aktivnosti, financirane pa so v celoti s sredstvi EU.

EU v celoti financira tudi shemo šolskega mleka, ki se izvaja v obliki povračila za dobavo mleka in določenih mlečnih izdelkov šolskim ustanovam. Status prejemnika pomoči ima 100 izobraževalnih ustanov, izplačila iz tega naslova pa vsa leta ostajajo skromna.

Shemo šolskega sadja, v okviru katere šole lahko pridobijo pomoč za nabavo sadja in zelenjave za brezplačno razdelitev otrokom, EU sofinancira 75-odstotno. V šolskem letu 2014/15 je bilo v ta ukrep vključenih 394 šol s 144.360 učenci.

Med redne ukrepe podpore trgov sodi tudi sofinanciranje akcij informiranja in promocije na notranjem trgu EU in tretjih trgih s ciljem povečanja ugleda kmetijskih proizvodov s poreklom v EU. Za podporo tovrstnim programom, izbranim na podlagi javnih razpisov, EU prispeva 62,5 % sredstev. V letu 2015 so se izvajali trije programi, in sicer promocija mlečnih izdelkov v tretjih državah (GIZ mlekarstva Slovenije), promocija sveže zelenjave in spodbujanje porabe sveže zelenjave v Sloveniji (GIZ Slovenska zelenjava) ter promocija kakovostnega perutninskega mesa na tretjih trgih (GIZ mesne industrije Slovenije).

Program ukrepov v čebelarstvu EU sofinancira 50-odstotno. Program za obdobje 2014–2016 zajema tehnično pomoč čebelarjem (sofinanciranje nakupa čebelarске opreme, pomoč začetnikom, usposabljanje in izobraževanje čebelarjev), nadzor nad varozo (priprava in izvedba letnega programa), kontrolo kakovosti medu (financiranje analiz medu in drugih čebeljih pridelkov), obnavljanje čebeljega fonda (brezplačna menjava čebeljih matic, subvencioniranje vzrejevalcev čebeljih matic, financiranje spremljanja kakovosti vzrejenih matic kranjske čebele, testiranje in odbira čebeljih družin) ter uporabne raziskave v čebelarstvu.

Poleg rednih ukrepov so se v letu 2015 izvajali tudi nekateri začasni ukrepi pomoči določenim sektorjem, namenjeni ublažitvi poslabšanja ekonomskega položaja pridelovalcev zaradi motenj na trgu. Na trgu sadja in zelenjave se je tako nadaljevalo izvajanje izrednih ukrepov, ki so bili uvedeni že v letu 2014 kot odziv na motnje na trgu zaradi ruskega embarga (prepoved uvoza iz EU). V tem okviru so pridelovalci nekaterih vrst sadja in zelenjave lahko uveljavljali finančno nadomestilo za umik s trga oziroma brezplačno razdelitev ali oddajo pridelka humanitarnim organizacijam, nekaterim ustanovam in predelovalni industriji (povračilo na kilogram oddanega pridelka). Ukrep v celoti financira EU, njegovo izvajanje pa je podaljšano do sredine leta 2016.

Zaradi nestabilnih razmer na trgih mleka in mlečnih proizvodov ter prašičjega mesa v letih 2014 in 2015 so bili septembra 2015 s strani Evropske komisije napovedani izredni ukrepi pomoči tudi za ta dva sektorja. V sektorju mleka se kmetijskim gospodarstvom namenja pomoč v višini 2,2 milijona EUR, in sicer glede na oddano količino mleka v obdobju od 1. 10. 2014 do 31. 3. 2015, v sektorju prašičjega mesa pa 0,55 milijona EUR glede na število

vpisanih živali na dan 1. 2. 2015 (ali povprečno število živali v letu 2015 pri reji v turnusih). Izplačila teh pomoči bodo izvedena v letu 2016, pri čemer bo polovico sredstev prispeval evropski proračun. Poleg tega je bila v oktobru 2015 kot odziv na padec svetovnega povpraševanja in s tem povezanega neravnovesja na trgu mleka in mlečnih izdelkov uvedena tudi podpora za zasebno skladiščenje sira. Skrajni rok za oddajo vlog je bil 15. 1. 2016, podpora pa se lahko nanaša na največ 164 ton sira.

5.1.2 Neposredna plačila proizvajalcem

Reforma neposrednih plačil 2015–2020

Z letom 2015 se je začela izvajati reforma neposrednih plačil, ki je bila na ravni EU sprejeta v letu 2013 in se nanaša na obdobje do leta 2020. Reforma med drugim uvaja postopno poenotenje plačil med državami članicami do leta 2019 (zunanja konvergenca), kar pomeni, da se v državah članicah, kjer so bila plačila pred reformo manjša od 90 % povprečja EU, višina nacionalne ovojnice za neposredna plačila poveča do višine, ki omogoča pokritje tretjine razlike do 90 % povprečja EU, to povečanje pa krijejo države, v katerih so bila ta plačila pred reformo nad povprečjem EU. Med slednje sodi tudi Slovenija. Nacionalna ovojnica za neposredna plačila se je na ta račun v Sloveniji prvič zmanjšala že v letu 2014 (za 3,7 %), zmanjševala pa se bo vse do leta 2019, ko bo znašala 134,3 milijona EUR (pred reformo 144,3 milijona EUR).

Preglednica 31: Višina ovojnice za neposredna plačila; 2013 in 2014–2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ovojnica (mio EUR)	144,274	138,980	137,987	136,997	136,003	135,141	134,278	134,278

Vir: MKGP

Osnovna komponenta neposrednih plačil ostajajo tudi po reformi proizvodno nevezana plačila na hektar v kombinaciji z omejenim obsegom proizvodno vezanih plačil.

Ključne spremembe, ki jih prinaša uveljavitev reforme neposrednih plačil v Sloveniji, so predvsem naslednje:

- dvig vstopnega praga za upravičenost do neposrednih plačil na hektar na vsaj 1 ha kmetijskih površin (prej 0,3 ha),
- delitev proizvodno nevezanih plačil na osnovno plačilo, zeleno komponento in dodatek za mlade kmete (prej regionalno plačilo in zgodovinski dodatki),
- postopno zmanjševanje razlik v višini osnovnega plačila na hektar do leta 2019 (delna notranja konvergenca),
- večje število shem in več sredstev za proizvodno vezana plačila,
- možnost vstopa v poenostavljeno shemo za male kmete.

Preglednica 32: Razdelitev nacionalne ovojnice po shemah pred reformo neposrednih plačil 2015–2020 in po njej

	2012–2014	2015–2020
Proizvodno nevezana plačila	Shema enotnega plačila (regionalno plačilo in zgodovinski dodatki) Skupaj: 94 %*	Osnovno plačilo: do 54,21 %* (od 2016: 53,71 %) Plačilo za zeleno komponento: 30 % Plačilo za mlade kmete: do 1 % (od 2016: 1,5 %) Skupaj: 85,21 %*
Proizvodno vezana plačila	Ekstenzivna reja ženskih govedi: 4,6 % Mleko na gorskovišinskih in strmih kmetijah: 1,4 % Skupaj: 6 %	Reja govedi: 3 % Mleko v gorskih območjih: 3,5 % Strna žita: 5 % Beljakovinske rastline: 2 % Zelenjadnice: 1,5 % Skupaj: do 15 %

* skupaj z nacionalno rezervno

Vir: MKGP

Proizvodno nevezana plačila na hektar so po novem sestavljena iz osnovnega plačila (plačilne pravice), zelene komponente in dodatka za mlade kmete. Pogoji za uveljavljanje vseh teh plačil ostaja spoštovanje pravil in zahtev navzkrižne skladnosti, ki so predpisane z evropsko in nacionalno zakonodajo in se nanašajo na področje zdravja živali in rastlin, ohranjanja virov pitne vode ter ohranjanje rastlinskih in živalskih habitatov.

Osnovno plačilo

Plačilne pravice v okviru sheme osnovnega plačila so bile v letu 2015 dodeljene na novo. Do njih so bila upravičena vsa kmetijska gospodarstva, ki so izpolnjevala splošne pogoje za dodelitev plačilnih pravic (oddaja vloge, t. i. aktiven kmet, minimalna velikost kmetijskega gospodarstva) in so bila upravičena do neposrednih plačil v referenčnem letu 2013 oziroma so izpolnjevala enega od pogojev, ki velja kot izjema. Število dodeljenih plačilnih pravic je bilo enako številu ugotovljenih upravičenih hektarov, prijavljenih v zbirni vlogi za leto 2015. Izhodišče za določitev vrednosti plačilnih pravic na posameznem kmetijskem gospodarstvu je bila vsota izplačanih plačilnih pravic in plačila za ekstenzivno rejo ženskih govedi, ki jih je gospodarstvo prejelo za leto 2014.

Nova vrednost enote plačilne pravice je bila izračunana za vsako kmetijsko gospodarstvo posebej ob upoštevanju modela delne notranje konvergence, s ciljem večjega poenotenja višine plačil na enoto med gospodarstvi do leta 2019 (približevanje povprečni vrednosti). V ta namen je bila najprej za posamezno kmetijsko gospodarstvo izračunana t. i. začetna vrednost na enoto plačilne pravice.² Na kmetijskih gospodarstvih, pri katerih je izračunana začetna vrednost znašala od 90 % do 100 % povprečne nacionalne vrednosti plačilne pravice za leto 2019 (okoli 159 EUR/ha), je vrednost plačilne pravice ostala nespremenjena (enaka začetni vrednosti), pri večjem odstopanju začetne vrednosti navzdol ali navzgor pa se izračunana začetna vrednost do vključno leta 2019 postopoma povečuje oziroma znižuje (vsako leto za eno petino izračunanega zneska).

Preglednica 33: Model delne konvergence osnovnega plačila

	Odstotek začetne vrednosti na enoto plačilne pravice posameznega gospodarstva glede na povprečno nacionalno vrednost na enoto plačilne pravice za leto 2019		
	Do 90 %	90 % do 100 %	Nad 100 %
Sprememba 2015–2019	Povečanje začetne vrednosti za 1/3 razlike med 90 % povprečne nacionalne vrednosti na enoto plačilne pravice za leto 2019 in začetno vrednostjo oziroma dvig na minimalno 60 % povprečne nacionalne vrednosti plačilne pravice na enoto za leto 2019	Brez sprememb	Znižanje za največ 30 % začetne vrednosti in največ do povprečne nacionalne vrednosti na enoto plačilne pravice za leto 2019 (v izračunu upoštevano znižanje zaradi kritja vseh letnih povečanj vrednosti plačilnih pravic in letnih znižanj ovojnice za shemo osnovnega plačila)

Vir: MKGP

V letu 2015 je bila za vsako gospodarstvo vrednost plačilne pravice na enoto izračunana za vsa leta v obdobju 2015–2020, skupna vrednost osnovnega plačila na gospodarstvo pa bo odvisna od števila upravičenih površin v tekočem letu (aktivirane plačilne pravice). Od leta 2016 dalje je dodelitev plačilnih pravic možna le iz nacionalne rezerve pod predpisanimi pogoji, vrednost teh pravic na enoto pa bo praviloma enaka povprečni vrednosti plačilne pravice v letu dodelitve.

Kmetijskim gospodarstvom, pri katerih skupni znesek osnovnega plačila na gospodarstvo presega 150.000 EUR, se znesek izplačil nad tem pragom, ki ga je mogoče zmanjšati za stroške v zvezi z zaposlitvami v kmetijstvu, zniža za 5 %.

² Začetna vrednost je izračunana kot vsota izplačanih plačilnih pravic in plačila za ekstenzivno rejo ženskih govedi za leto 2014, preračunana na število ugotovljenih upravičenih hektarov za leto 2015, pomnožena s količnikom med ovojnicjo za osnovno plačilo za leto 2015 in seštevkem vseh izplačil plačilnih pravic in plačil za ekstenzivno rejo ženskih govedi za leto 2014 na nacionalni ravni.

Plačilo za zeleno komponento

Plačilo za zeleno komponento je pogojeno z upravičenostjo do sheme osnovnega plačila in v bistvu predstavlja dodatek k osnovnemu plačilu, ki je namenjen izvajanju kmetijskih praks, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje. Zelena komponenta vključuje diverzifikacijo kmetijskih rastlin, ohranjanje površin z ekološkim pomenom in ohranjanje okoljsko občutljivega travinja. Kmetijskim gospodarstvom, ki so v celoti vključena v kontrolo ekološkega kmetovanja, se izvajanje vseh kmetijskih praks zelene komponente prizna avtomatično, sicer pa je izvajanje teh praks odvisno od velikosti in vrste kmetijskih površin. Do plačila za zeleno komponento so upravičena tudi kmetijska gospodarstva, ki jim kmetijskih praks zelene komponente ni potrebno izvajati.

Preglednica 34: Zavezanci in pogoji za izvajanje kmetijskih praks zelene komponente v obdobju 2015–2020

	Diverzifikacija kmetijskih rastlin	Površine z ekološkim pomenom	Ohranjanje ekološko občutljivega travinja
Zavezanci	Gospodarstva z več kot 10 ha njivskih površin	Gospodarstva z več kot 15 ha njivskih površin	Gospodarstva s travinjem na okoljsko občutljivem območju
Osnovne zahteve	Najmanj dve (gospodarstva z 10 do 30 ha njiv) oziroma tri (gospodarstva z nad 30 ha njiv) različne kmetijske rastline na njivskih površinah z ustreznimi deleži zastopanosti	Najmanj 5 % njivskih površin v prahi ali posejanih s kmetijskimi rastlinami, ki vežejo dušik ali posejanih z naknadnimi posevki ali podsevkami trave	Prepoved spreminjanja okoljsko občutljivega trajnega travinja

Vir: MKGP

Plačilo za zeleno komponento se izračunava z množenjem skupne vrednosti osnovnega plačila na posameznem gospodarstvu v določenem letu s količnikom med letno ovojnico za zeleno komponento in skupno vrednostjo vseh plačilnih pravic v tem letu (v letu 2015 0,55). Na ta način je tudi plačilo za zeleno komponento predmet delne konvergence.

Plačilo za mlade kmete

Podobno kot plačilo za zeleno komponento je tudi plačilo za mlade kmete pogojeno z upravičenostjo do sheme osnovnega plačila, namenjeno pa je nosilcem kmetijskih gospodarstev, ki ob predložitvi vloge niso starejši od 40 let in so prvič postali nosilci kmetijskih gospodarstev v obdobju petih let pred predložitvijo vloge za to shemo. Višina plačila za mlade kmete se izračuna kot dodatek k njihovim plačilnim pravicam na enoto v višini 25 % povprečne nacionalne vrednosti plačilne pravice za leto 2019. Pri izračunu skupnega zneska na gospodarstvo se upošteva največ 90 ha upravičenih površin. Posamezno kmetijsko gospodarstvo lahko tovrstna plačila prejema največ pet let.

Proizvodno vezana plačila

Proizvodno vezana plačila se v obdobju 2015–2020 namenjajo pridelavi strnih žit, beljakovinskih rastlin in zelenjadnic ter reji govedi in prireji mleka v gorskih območjih. Skupaj je za te sheme namenjenih 15 % nacionalne ovojnice za neposredna plačila. Uveljavljanje teh plačil ni pogojeno z upravičenostjo do sheme osnovnega plačila, zato pri plačilih za rejo govedi in prirejo mleka poleg vstopnega praga najmanj 1 ha upravičenih kmetijskih površin velja izjemoma kot vstopni prag tudi skupni znesek neposrednih plačil, ki mora v posameznem letu znašati najmanj 100 EUR na gospodarstvo. Višina podpore na enoto v posameznem letu se izračuna kot količnik med letno ovojnico za posamezno shemo in skupnim številom upravičenih hektarov oziroma živali na podlagi vlog za neposredna plačila v zadevnem letu.

Shema za male kmete

Poleg t. i. standardnih shem je po novem kmetijskim gospodarstvom na voljo tudi možnost vključitve v shemo za male kmete, ki prinaša določene poenostavitve pri uveljavljanju neposrednih plačil. V to shemo se lahko vključijo kmetijska gospodarstva, ki so upravičena

do osnovnega plačila in se obvežejo, da bodo v času sodelovanja v shemi ohranila najmanj toliko hektarov upravičenih površin, kot so jih prijavila v vlogi za leto 2015. Vstop v to shemo je mogoč samo v letu 2015, medtem ko kmetijsko gospodarstvo lahko iz nje izstopi kadar koli v naslednjih letih, vendar po predhodni najavi.

Na gospodarstvih, ki se vključijo v shemo za male kmete, se ne preverja izvajanje zelene komponente in navzkrižne skladnosti, v vsakoletni vlogi pa morajo samo potrditi, da ni prišlo do sprememb v številu upravičenih hektarov. Plačilo na kmetijsko gospodarstvo se izračuna kot seštevek plačil, ki bi jih gospodarstvo prejelo v okviru standardnih shem na podlagi ugotovljenih upravičenih površin in živali za leto 2015, vendar je ta znesek navzgor omejen na največ 1.050 EUR na gospodarstvo. V naslednjih letih se tako izračunano plačilo na gospodarstvo znižuje v sorazmerju z nižanjem ovojnice za neposredna plačila zaradi zunanje konvergence. Za shemo za male kmete je namenjenih največ 10 % ovojnice za neposredna plačila.

Finančna disciplina

Tudi po reformi neposrednih plačil ostaja v veljavi mehanizem finančne discipline, s katerim se po potrebi zagotovijo rezervna sredstva za kmetijstvo na ravni EU. V tem okviru se vsem gospodarstvom, pri katerih skupna vsota vseh odobrenih neposrednih plačil v posameznem koledarskem letu presega 2.000 EUR na gospodarstvo, zneski izplačil nad 2.000 EUR znižajo za določen odstotek (v letu 2015 1,393041 %) in če sredstva niso v celoti porabljena, se naslednje leto vrnejo upravičencem.

Neposredna plačila po uredbah za leto 2015

Agencija je odločbe za izplačilo neposrednih plačil za leto 2015 začela izdajati konec februarja 2016, večina izplačil pa je bila izvedena v marcu 2016. Do 31. 5. 2016 je bilo 56.719 kmetijskim gospodarstvom izplačanih 136,4 milijona EUR neposrednih plačil, od tega 116 milijonov EUR za sheme proizvodno nevezanih plačil (85,1 %) in skoraj 20,4 milijona EUR za sheme proizvodno vezanih plačil (14,9 %).

Preglednica 35: Neposredna plačila po uredbah za leto 2015 (izplačano do 31. 5. 2016)

	Enota	Število KMG	Število enot	Izplačano 000 EUR	Povprečno EUR/enoto
Proizvodno vezana plačila				20.346	
Podpora za beljakovinske rastline	ha	4.760	8.425	2.701	320,6
Podpora za strna žita	ha	21.103	55.833	6.807	121,9
Podpora za zelenjadnice	ha	600	1.005	1.985	1.976,0
Podpora za rejo govedi (biki in voli)	glava	19.750	140.084	4.098	29,3
Podpora za mleko v gorskih območjih	glava	2.917	36.096	4.755	131,7
Proizvodno nevezana plačila				116.014	
Shema osnovnega plačila	ha	56.512	448.319	72.189	161,0
Plačilo za zeleno komponento	ha	56.603	449.061	41.094	91,5
Dodatno plačilo za mlade kmete	ha	3.665	38.841	2.730	70,3
SKUPAJ neposredna plačila		56.719		136.360	

Vir: ARSKTRP

V primerjavi z uredbenim letom 2014 (stanje 31. 5. 2015) je bilo za uredbeno leto 2015 izplačanih 0,5 % več neposrednih plačil (leta 2014 135,7 milijona EUR), število kmetijskih gospodarstev, ki so ta plačila prejela, pa je bilo večje za 0,4 % (leta 2014 56.478 gospodarstev). Reforma neposrednih plačil se je odrazila predvsem v večjem deležu proizvodno vezanih plačil (leta 2014 6 %) in večjem številu hektarov s plačilnimi pravicami (leta 2014 410.137 ha).

5.1.3 Program razvoja podeželja 2007–2013

V letu 2015 se je zaključilo izvajanje Programa razvoja podeželja (PRP) 2007–2013, ki se je izvajal v okviru štirih prednostnih osi. Skupni obseg javnih sredstev za celotno programsko

obdobje je po uveljavitvi zadnje (devete) spremembe znašal 1,2 milijarde EUR (iz proračuna EU in državnega proračuna).

Izboljšanje konkurenčnosti agroživilstva in gozdarstva je bilo v celotnem programskem obdobju namenjenih 32 % sredstev (os 1), ohranjanju kulturne krajine in varovanju okolja dobrih 53 % (os 2), izboljšanju kakovosti življenja in diverzifikaciji dejavnosti skoraj 11 % (os 3), gradnji lokalnih zmogljivosti – Leader slabe 3 % (os 4) in tehnični pomoči 1 % sredstev.

Stopnja sofinanciranja s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja je znašala 75 % za prvo in tretjo os (in tehnično pomoč) ter 80 % za drugo in četrto os. Za ukrepe oziroma aktivnosti iz okvira evropskega načrta za oživitev gospodarstva je bila stopnja sofinanciranja 90-odstotna.

Izvajanje večine ukrepov PRP 2007–2013 se je zaključilo 31. 8. 2015, za štiri investicijske ukrepe znotraj prve osi (posodabljanje kmetijskih gospodarstev; povečanje gospodarske vrednosti gozdov; dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom; izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva) pa je bil rok za zaključek naložb podaljšan do konca leta 2015. Če je po zaključku naložbe treba pridobiti uporabno dovoljenje, je skrajni rok za vlaganje zahtevkov za izplačilo sredstev 30. 6. 2016. Naložbe, ki se bodo zaključile v letu 2016, bodo financirane iz PRP 2014–2020.

Do konca leta 2015 je bilo za vse ukrepe PRP 2007–2013 izplačanih 99,7 % vseh razpoložljivih sredstev.

Preglednica 36: Črpanje razpoložljivih javnih sredstev po oseh PRP 2007–2013 (000 EUR)

	Razpoložljivo 2007–2013	Izplačano do 31. 12. 2015	Delež izplačanega (%)
Os 1: Izboljšanje konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva	380.029,8	378.735,1	99,7
Os 2: Ohranjanje kulturne krajine in izboljšanje okolja	625.854,5	625.862,3	100,0
Os 3: Izboljšanje kakovosti življenja in spodbujanje diverzifikacije	123.909,0	121.630,6	98,2
Os 4: Leader	30.760,0	30.731,4	99,9
Tehnična pomoč	14.739,0	14.736,0	100,0
Skupaj	1.175.292,3	1.171.695,4	99,7

Vir: MKGP

Os 1: Izboljšanje konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva

V okviru prve osi, ki je bila namenjena izboljšanju konkurenčnosti kmetijskega, živilskega in gozdarskega sektorja, je bilo za 10 ukrepov v celotnem programskem obdobju objavljenih 77 javnih razpisov. Skupaj je bilo odobrenih 115 %, izplačanih pa 99,7 % razpoložljivih sredstev te osi za celotno programsko obdobje.

Za ukrep **usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu** sta bila v celotnem programskem obdobju objavljena dva javna razpisa v skupni vrednosti 8 milijonov EUR. V okviru tega ukrepa naj bi do konca programskega obdobja 2.500 udeležencev opravilo tisoč dni usposabljanj.

Do konca leta 2015 je 8.613 udeležencev opravilo 2.670 dni usposabljanj, kar pomeni, da so bili zastavljeni cilji močno preseženi. Glede na vrsto usposabljanja se je največ udeležencev usposabljal na področju gozdarstva (42 %) in kmetijstva (42 %), preostali pa so se usposabljali na področju živilstva.

Preglednica 37: Število vlog ter odobrena in izplačana sredstva za ukrepe prve osi PRP 2007–2013 (skupaj do 31. 12. 2015)

	Število vlog		Javna sredstva (000 EUR)		
	Prejete	Odobrene	Razpisana	Dodeljena	Izplačana
Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu	131	106	8.000,0	2.492,2	1.997,2
Pomoč mladim prevzemnikom kmetij	3.015	2.652	69.300,0	55.623,0	55.359,3
Zgodnje upokojevanje kmetov*	216	201	31.160,0	24.777,5	17.948,3
Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	4.870	3.181	191.817,6	144.053,1	127.534,2
Povečanje gospodarske vrednosti gozdov	2.429	1.342	27.425,7	24.062,3	23.123,0
Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom	1.086	583	160.654,7	104.648,8	83.260,0
Izboljšanje infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva	88	81	57.605,7	26.711,4	16.625,3
Podpora izvajanju standardov EU				41.814,4	41.814,4
Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane	1.463	1.250	6.432,4	563,7	559,5
Podpora skupinam proizvajalcev pri dejavnostih informiranja in pospeševanja prodaje za proizvode, vključene v sheme kakovosti	108	70	14.936,3	11.800,5	9.875,8
Ustanavljanje skupin proizvajalcev	31	24	3.847,2	764,4	638,0
Os 1 skupaj	13.437	9.490	571.179,7	437.311,3	378.735,1

* višina dodeljenih 10-letnih rent skupaj s sprejetimi obveznostmi iz PRP 2004–2006

Vir: MKGP

Pomoč mladim prevzemnikom kmetij se je izvajala v obliki enkratne finančne pomoči. Do podpore so bili upravičeni kmetje, stari od 18 do 40 let, ki so prvič lastniško prevzeli kmetijsko gospodarstvo kot gospodarji. V celotnem programskem obdobju je bilo za ta ukrep namenjenih 55,4 milijona EUR. Podpore so bile do konca leta 2015 v celoti dodeljene in izplačane. Do konca leta 2015 je bilo podprtih 2.651 vlog. To močno presega zastavljeni cilj programa, ki je predvideval, da bo v celotnem programskem obdobju finančno podprtih 1.830 prevzemnikov kmetij. Povprečna starost gospodarja ob prevzemu je bila 33 let, pri čemer je bila večina prevzemnikov (83 %) moškega spola. Skupno je bilo do konca leta 2015 prenesenih 64.491 ha vseh zemljišč, od tega 36.611 ha kmetijskih zemljišč v uporabi.

Do podpore v okviru ukrepa **zgodnje upokojevanje** so bili upravičeni gospodarji, starejši od 57 let, ki so prenehali opravljati kmetijsko in gozdarsko dejavnost na kmetijskem gospodarstvu. Podpora se izplačuje v obliki rente največ deset let in največ do dopolnjene starosti 70 let. V okviru tega ukrepa naj bi se upokojilo 210 gospodarjev, ki bi na izbrane prevzemnike prenesli 1.751 ha zemljišč. Razpoložljiva sredstva za ta ukrep so znašala skoraj 18 milijonov EUR.

V obdobju izvajanja programa se je upokojil 201 gospodar, pri čemer je bilo na prevzemnike prenesenih 2.511 ha primerljivih kmetijskih površin. Povprečna starost prenosnikov je bila 59 let. Do konca leta 2015 je bilo odobrenih 138 % razpoložljivih sredstev, izplačanih pa 99,8 %.

Namen ukrepa **posodabljanje kmetijskih gospodarstev** je bil spodbuditi prestrukturiranje in povečati učinkovitost gospodarjenja na kmetijskih gospodarstvih.

V celotnem programskem obdobju naj bi 3.250 kmetijskih gospodarstev izvedlo naložbe v skupni vrednosti 349,1 milijona EUR. Za ta ukrep je bilo objavljenih 22 javnih razpisov, ki so bili večinoma sektorsko naravnani. Na njih je bilo odobrenih 3.181 vlog, za katere je bilo odobrenih 142,3 milijona EUR.

Več kot polovica vseh vlog (56 %) in 50 % vseh sredstev je bilo odobrenih za naložbe v govedoreji, sledijo pa jim naložbe v sadjarstvu (12 % vlog) in prašičereji (8 % vseh vlog). Glede na namen investicije je bilo največ vlog podprtih za nakup kmetijske mehanizacije in opreme ter za naložbe v zgradbe. V manjšem obsegu so se izvajale še naložbe v nakup in izboljšanje kmetijskih zemljišč, izgradnjo infrastrukture na kmetijskih gospodarstvih in drugo.

Do konca leta 2015 je bilo izplačanih 3.086 vlog v skupni vrednosti 125,8 milijona EUR, kar znaša 99 % vseh razpoložljivih sredstev. Naložbe so se izvedle na 2.171 kmetijskih

gospodarstvih, kar predstavlja 67 % zastavljenega cilja. Skupni obseg podprtih naložb je znašal 373,5 milijona EUR, s čimer je bil cilj presežen za 7 %.

Preglednica 38: Število vlog ter odobrena in izplačana sredstva za ukrep posodabljanje kmetijskih gospodarstev v okviru prve osi PRP 2007–2013 (skupaj do 31. 12. 2015)

	Število vlog		Javna sredstva (000 EUR)		
	Prejete	Odobrene	Razpisana	Odobrena	Izplačana
Razpis za leti 2007 in 2008	1.336	855	20.349,8	18.509,7	17.796,7
Razpis za postavitev in prestrukturiranje hmeljišč	65	54	3.500,0	3.025,4	2.292,5
Razpis za področje vrtnarstva za leto 2009	92	67	3.000,0	2.644,8	2.584,2
Razpis za obnovo v povezavi z naravnimi nesrečami v letu 2008	57	44	2.000,0	1.354,3	1.256,9
Razpis za prestrukturiranje reje prašičev in perutnine za leto 2009	39	22	10.000,0	5.113,7	4.573,7
Razpis za naložbe v trajne nasade	138	98	8.000,0	6.612,2	6.273,2
Razpis za naložbe mladih prevzemnikov kmetij	14	9	12.000,0	343,7	337,3
Razpis za naložbe mladih prevzemnikov kmetij	292	262	12.000,0	9.984,5	9.705,6
Razpis, namenjen že začetim naložbam	164	138	8.000,0	7.020,9	6.330,2
Razpis za področje živinoreje in medu	780	447	13.000,0	11.690,0	10.810,2
Posodabljanje kmetijskih gospodarstev na področju novih izzivov	63	45	8.537,8	5.615,8	5.318,0
Razpis za področje rastlinske pridelave	276	169	12.000,0	7.656,7	6.441,6
Razpis za naložbe mladih prevzemnikov kmetij	270	216	9.000,0	8.502,4	8.272,8
Razpis za področje živinoreje	105	76	16.000,0	11.338,2	9.510,8
Razpis za naložbe v trajne nasade	66	55	4.000,0	2.563,0	1.951,3
Razpis za področje prašičereje	71	64	4.000,0	3.035,7	2.372,4
Razpis za področje rastlinske pridelave	145	131	9.430,0	5.002,2	3.765,7
Razpis za naložbe na vodovarstvenih območjih	30	27	4.000,0	1.566,9	1.279,6
Razpis za naložbe mladih prevzemnikov kmetij	264	63	8.000,0	8.000,0	7.461,9
Posodabljanje kmetijskih gospodarstev na področju novih izzivov	208	123	8.000,0	6.263,7	5.893,7
Razpis za naložbe mladih prevzemnikov kmetij	342	167	15.000,0	15.152,8	10.392,2
Razpis za naložbe v namakalno infrastrukturo in protitočne mreže	53	49	2.000,0	1.307,8	1.165,0
Obveznosti iz EPD 2004–2006			0,0	1.748,7	1.748,7
Posodabljanje kmetijskih gospodarstev (skupaj)	4.870	3.181	191.817,6	144.053,1	127.534,2

Vir: MKGP

V okviru ukrepa **povečanje gospodarske vrednosti gozdov** je bilo mogoče pridobiti podporo za naložbe v zasebne gozdove, nakup mehanizacije ter gradnjo in rekonstrukcijo gozdne infrastrukture. Glede na cilje programa naj bi do konca programskega obdobja 1.000 lastnikov gozdov izvedlo naložbe v višini 54 milijonov EUR. V celotnem obdobju izvajanja programa je bilo na voljo 23,2 milijona EUR. Zaključenih je bilo 1.336 naložb, ki jih je izvedlo 1.085 vlagateljev. Skupna vrednost podprtih naložb je znašala 50,2 milijona EUR. Skoraj dve tretjini vlog (62 %) sta bili odobreni za naložbe v gradnjo gozdnih cest in gozdnih vlak, medtem ko je bilo za nakup gozdarske mehanizacije in opreme odobrenih 38 % vlog. Za nakup gozdarske mehanizacije je bilo porabljenih 73 % odobrenih sredstev. Do konca leta 2015 je bilo za ta ukrep odobrenih 104 %, izplačanih pa skoraj 100 % vseh razpoložljivih sredstev.

Namen ukrepa **dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom** je bil uvajanje novih proizvodov in učinkovito trženje. Do podpor za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih, živilskih in gozdarskih proizvodov so bila upravičena podjetja živilskopredelovalne industrije in kmetijska gospodarstva, ki so registrirana za opravljanje dopolnilne dejavnosti. Glede na programske cilje naj bi bilo v celotnem programskega obdobja podprtih 460 naložb v skupni vrednosti 265 milijonov EUR.

V celotnem obdobju izvajanja programa je bilo objavljenih 14 javnih razpisov, na katerih je bilo odobrenih 583 vlog. Odobrenih je bilo 126 %, izplačanih pa skoraj 100 % razpoložljivih sredstev. Skupna vrednost podprtih naložb je znašala skoraj 278 milijonov EUR, kar predstavlja 78 % zastavljenega cilja. Za naložbe, ki prispevajo k trženju in predelavi

kmetijskih in živilskih proizvodov, je bilo odobrenih 73 % vseh vlog, preostalih 27 % pa je bilo odobrenih za naložbe v sektorju gozdarstva. Po vrstah naložb so se izvajale predvsem naložbe v dozidave in preureditev proizvodnje ter v nakup strojne opreme. 69 % vseh podprtih naložb je bilo namenjenih uvajanju novih proizvodov ali tehnologij. Do konca leta 2015 je 411 vlagateljev izvedlo 539 naložb, kar predstavlja 89 % zastavljenega cilja.

Z ukrepom **izboljšanje infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva**, so bile podprte naložbe v komasacije, izgradnjo novih namakalnih sistemov in tehnološke posodobitve obstoječih ter v izgradnjo demonstracijskih izobraževalnih namakalnih centrov. V okviru tega ukrepa naj bi se v celotnem programskem obdobju izvedlo 42 naložb v skupni vrednosti 18,4 milijona EUR.

Do konca leta 2015 je bilo v okviru tega ukrepa objavljenih 10 javnih razpisov. Šest javnih razpisov je bilo objavljenih za izvedbo komasacij in agromelioracij na komasacijskih območjih, štirje pa za izgradnjo in tehnološke posodobitve velikih namakalnih sistemov.

Do konca leta 2015 je 29 vlagateljev dobilo podprtih 50 vlog za izvedbo komasacij. V komasacije je bilo vključenih 10.014 ha kmetijskih zemljišč, skupna vrednost podprtih projektov pa je znašala 14,5 milijona EUR. Za namen agromelioracij na komasacijskih območjih je bilo do konca leta 2015 zaključenih in izplačanih 14 vlog. Skupni obseg podprtih operacij je znašal 2.992 ha, v skupni vrednosti 2,8 milijona EUR.

Na razpise, ki so bili namenjeni izgradnji in posodobitvi velikih namakalnih sistemov, je prispelo 11 vlog, od katerih je bilo pozitivno rešenih 9 vlog. Do konca leta 2015 je bilo zaključenih in izplačanih 7 vlog v skupni vrednosti 9,7 milijona EUR. Skupna velikost območja, ki ga obsegajo ti namakalni sistemi, znaša 1.389 ha.

Cilj ukrepa **podpora izvajanju EU standardov** je bil pomoč kmetijskim gospodarstvom pri prilagajanju standardom EU na področju varstva okolja, zdravja rastlin in varstva pri delu. Ta ukrep se je izvajal v programskem obdobju 2004–2006, vendar je Slovenija prenesla del prevzetih obveznosti v naslednje programsko obdobje, da bi omogočila zaključek naložb v izgradnjo skladiščnih zmogljivosti za živilska gnojila. V obdobju 2007–2009 je bilo iz tega naslova 24.437 upravičencem izplačanih nekaj manj kot 42 milijonov EUR, kar ustreza celotnim za ta namen razpoložljivim sredstvom v PRP 2007–2013.

V okviru ukrepa **sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane** so se dodeljevale podpore za delno pokritje stalnih stroškov, ki nastanejo zaradi sodelovanja v upravičenih shemah kakovosti. Do konca programskega obdobja naj bi bilo v različne sheme kakovosti vključenih 160 kmetijskih gospodarstev. V celotnem programskem obdobju je bilo za ta ukrep namenjenih in tudi že izplačanih 560 tisoč EUR. Odobrenih in izplačanih je bilo 1.250 vlog, ki jih je vložilo 473 kmetijskih gospodarstev. Skoraj dve tretjini (65 %) vlog in (64 %) sredstev je bilo odobrenih za gospodarstva, ki so vključena v shemo ekološke pridelave in predelave, slaba četrtina vlog in sredstev (22 %) pa je bila odobrena za gospodarstva, ki so vključena v shemo z zaščiteno označbo porekla oziroma geografskim poreklom. Ciljna vrednost vključenih kmetijskih gospodarstev je bila na koncu programskega obdobja presežena skoraj za trikrat.

Pri ukrepu **podpora skupinam proizvajalcev pri dejavnostih informiranja in pospeševanja prodaje za proizvode, ki so vključeni v sheme kakovosti**, so bile do podpore upravičene skupine proizvajalcev, ki tržijo izdelke iz upravičenih shem kakovosti in uporabljajo pripadajoče simbole kakovosti oziroma zaščitne znake. Za ta ukrep je bilo v programskem obdobju 2007–2013 namenjenih 10,2 milijona EUR. Do konca leta 2015 je bilo podprtih 66 aktivnosti, ki jih je vložilo 35 skupin proizvajalcev. Za ta ukrep je bilo odobrenih 117 %, izplačanih pa 97 % razpoložljivih sredstev. Tretjina vseh vlog je bila odobrenih za promocijo vina z označbo porekla, nadaljnja tretjina pa za promocijo skupin proizvajalcev integrirane ali ekološke pridelave. V celotnem programskem obdobju bi naj bilo v okviru tega ukrepa podprtih 47 aktivnosti, tako da je predvideni cilj močno presežen.

V okviru ukrepa **ustanavljanje skupin proizvajalcev** je bilo za celotno programsko obdobje na voljo 643 tisoč EUR. V tem času naj bi bilo v Sloveniji ustanovljenih 10 skupin proizvajalcev s skupnim obsegom bruto prihodka 9 milijonov EUR. Objavljenih je bilo 6 javnih razpisov, na katerih je bilo odobrenih 119 %, izplačanih pa 99 % razpoložljivih sredstev za ta ukrep. Do konca leta 2015 je bilo odobrenih 24 vlog, ki jih je vložilo 10 skupin proizvajalcev. Glede na shemo kakovosti je bila več kot polovica vseh vlog (58 %) odobrenih za skupine proizvajalcev s področja ekološke pridelave in predelave, nadaljnja četrtina za skupine proizvajalcev zaščitene oznake porekla, preostale vloge pa so bile odobrene za skupine proizvajalcev z zaščiteno geografsko oznako. Skupni obseg bruto prihodka podprtih skupin proizvajalcev je znašal 12,5 milijona EUR, kar za 38 % presega zastavljeni cilj.

Os 2: Ohranjanje kulturne krajine in izboljšanje okolja

V programskem obdobju 2007–2013 so se v okviru druge osi izvajali dva ukrepa za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in kmetijsko-okoljski ukrepi. Sredstva so se letno dodeljevala na podlagi uredb in zbirnih vlog.

Glavni cilj ukrepov te osi je bil prispevati k obdelanosti podeželja na območjih, ki niso primerna za intenzivno kmetijsko pridelavo, in prilagoditi tehnologije na način, ki zmanjšuje negativne vplive kmetijstva na okolje.

Plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) so bila namenjena izravnavi višjih stroškov pridelave v hribovskih in gorskih območjih ter drugih in posebnih območjih z omejenimi dejavniki, ki skupaj pokrivajo 86 % površine Slovenije. V celotnem programskem obdobju je bilo za ta območja namenjenih 351,3 milijona EUR, od tega 272,0 milijona EUR za hribovska in gorska območja.

V celotnem programskem obdobju naj bi v ukrepu za hribovska in gorska območja sodelovalo 33 tisoč kmetijskih gospodarstev z 226 tisoč ha kmetijskih zemljišč. V okviru tega ukrepa je podporo prejelo 37.685 kmetijskih gospodarstev za 271.217 ha kmetijskih zemljišč. Pri tem so upoštevana vsa kmetijska gospodarstva, ki so v celotnem programskem obdobju vsaj enkrat prejela plačilo za ta ukrep. Izplačanih je bilo 272,0 milijona EUR, kar je 100 % razpoložljivih sredstev.

Za druga in posebna območja, ki niso hribovska in gorska, je bilo v celotnem obdobju izvajanja PRP 2007–2013 namenjenih 79,3 milijona EUR. Podprtih naj bi bilo 11 tisoč kmetijskih gospodarstev, ki obdelujejo 74 tisoč ha kmetijskih zemljišč. Za ta ukrep je odobrene in izplačane zahteve vsaj v enem letu prejelo 14.763 kmetijskih gospodarstev za skupno 106.173 ha kmetijskih zemljišč, izplačana pa so bila vsa razpoložljiva sredstva.

Za **kmetijsko-okoljske ukrepe** je bilo v celotnem programskem obdobju na voljo 274,5 milijona EUR. Glede na cilje PRP 2007–2013 naj bi bilo v ta ukrep vključenih 23 tisoč kmetijskih gospodarstev, ki bi kmetijsko-okoljske ukrepe izvajala na 363 tisoč ha zemljišč, vsaj en kmetijsko-okoljski ukrep pa na 200 tisoč ha zemljišč.

V programskem obdobju 2007–2013 je vsaj v enem letu zahteve vložilo 27.797 kmetijskih gospodarstev za 424.946 ha kmetijskih zemljišč. Odobrene in izplačane zahteve je prejelo 27.653 kmetijskih gospodarstev za 415.992 ha zemljišč. Ker se je na istem zemljišču lahko izvajalo več kmetijskih in okoljskih ukrepov, je bilo dejansko vsaj v enem letu podprtih 275.259 ha zemljišč. Vsako kmetijsko gospodarstvo je v povprečju izvajalo nekaj več kot dva okoljska ukrepa. Izplačana so bila vsa razpoložljiva sredstva.

Os 3: Izboljšanje kakovosti življenja in spodbujanje diverzifikacije gospodarskih dejavnosti

Osnovni namen ukrepov tretje osi je bil izboljšanje kakovosti življenja na podeželju in diverzifikacija podeželskega gospodarstva.

Za ukrepe tretje osi je bilo v celotnem programskem obdobju objavljenih in zaključenih 28 javnih razpisov, na katerih je bilo skupaj odobrenih 1.240 vlog.

Preglednica 39: Število vlog ter odobrena in izplačana sredstva za ukrepe tretje osi PRP 2007–2013 (skupaj do 31. 12. 2015)

	Število vlog		Javna sredstva (000 EUR)		
	Prejete	Odobrene	Razpisana	Dodeljena	Izplačana
Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti	712	330	67.500,0	32.304,9	28.453,6
Ustanavljanje in razvoj mikropodjetij	1.232	474	82.000,0	51.583,4	47.952,6
Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo	6	3	4.268,9	3.775,4	3.312,7
Obnova in razvoj vasi	695	278	70.000,0	48.549,5	33.646,9
Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja	544	155	29.847,0	10.210,9	8.264,8
Os 3 skupaj	3.189	1.240	253.615,8	146.424,1	121.630,6

Vir: MKGP

Za ukrep **diverzifikacija v nekmetske dejavnosti** je bilo za celotno programsko obdobje na voljo 29,2 milijona EUR. V okviru tega ukrepa naj bi 325 upravičencev izvedlo naložbe v skupni vrednosti 50,9 milijona EUR. Do konca leta 2015 je bilo odobrenih 111 % razpoložljivih sredstev, izplačanih pa 97,5 %. Več kot polovica zaključenih vlog (52 %) in 59 % sredstev je bila namenjenih naložbam v gostinstvo in turizem na kmetijskih gospodarstvih. Nadaljnjih 30 % vlog in četrtno izplačanih sredstev pa so predstavljale naložbe v obnovljive vire energije, kjer je bila večina sredstev namenjena postavitvi sončnih elektrarn in naložbam v povezavi z lesno biomaso.

Do konca leta 2015 je bilo zaključenih 315 naložb v skupni vrednosti 68,6 milijona EUR. Naložbe je izvedlo 300 upravičencev, kar pomeni, da ciljna vrednost števila upravičencev ni bila v celoti dosežena (92 %). Skupna vrednost podprtih naložb na koncu programskega obdobja je bila močno presežena (135 %), kar kaže na to, da so bile izvedene večje naložbe, kot je bilo načrtovano.

Pri ukrepu **podpora ustanavljanju in razvoju mikropodjetij** je bilo v celotnem programskem obdobju objavljenih 6 javnih razpisov, na katerih je bilo odobrenih 474 vlog v skupni vrednosti naložb 117,1 milijona EUR. Na koncu programskega obdobja naj bi bilo v okviru tega ukrepa podprtih 570 mikropodjetij s skupnim obsegom naložb v višini 86,6 milijona EUR. Do konca leta 2015 je bilo odobrenih 107 %, izplačanih pa 99,3 % razpoložljivih sredstev.

Glede na vrsto naložbe je bilo največ sredstev namenjenih naložbam v izdelavo kovinskih izdelkov (23 %), turizem (21 %) in proizvodnjo pohištva (16 %). Do konca leta 2015 je bilo zaključenih 454 naložb v skupni vrednosti 112,1 milijona EUR. Naložbe je izvedlo 425 podjetij, kar predstavlja 75 % ciljne vrednosti, ciljna skupna vrednost podprtih naložb pa je bila močno presežena (129 %).

Na razpisu za ukrep **osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo**, katerega glavni namen je bil vzpostaviti omrežje širokopasovnega interneta v pomurski regiji, so bile odobrene 3 vloge. V celotnem programskem obdobju je bilo za ta ukrep na voljo 3,3 milijona EUR javnih sredstev. Za ta ukrep je bilo odobrenih 114 %, izplačana pa so bila vsa razpoložljiva sredstva. Do konca leta 2015 so bili na tem ukrepu podprti trije projekti s skupnim obsegom naložb v višini 3,9 milijona EUR, kar pomeni 100-odstotno raven doseganja cilja za število projektov in 108-odstotno raven za vrednost projektov.

Za ukrep **obnova in razvoj vasi** je bilo v celotnem programskem obdobju namenjenih 34,7 milijona EUR. Objavljenih je bilo 8 javnih razpisov. Na njih je bilo odobrenih 278 vlog v skupni vrednosti 48,5 milijona EUR javnih sredstev. Do konca leta 2015 je bilo odobrenih 140 %, izplačanih pa 97 % razpoložljivih sredstev za ta ukrep.

Glede na namen je bila skoraj polovica (44 %) podprtih vlog in 43 % izplačanih sredstev usmerjenih v obnovo in izgradnjo večnamenskih stavb skupnega pomena, sledijo pa naložbe v izgradnjo infrastrukture ter urejanje vaških jeder in skupnih površin (28 % podprtih vlog in 30 % izplačanih sredstev).

V celotnem programskem obdobju naj bi se izvedle naložbe v 270 vaseh, v skupnem obsegu 45 milijonov EUR. Do konca leta 2015 je bilo zaključenih 257 naložb v 475 vaseh, celotna vrednost podprtih naložb pa znaša 86,2 milijona EUR. To pomeni, da so bili cilji močno preseženi.

Za ukrep **izboljšanje in ohranjanje dediščine podeželja** so lahko prijavitelji pridobili podporo za obnovo kulturne in etnološke dediščine, postavitev eko muzejev in muzejev na prostem, ureditev prostorov za postavitev stalnih razstav ter ureditev tematskih poti. V celotnem programskem obdobju je bilo objavljenih 6 javnih razpisov, na katerih je bilo odobrenih 155 naložb. Skupaj je bilo odobrenih 122 %, izplačanih pa 98 % razpoložljivih sredstev. Po namenu naložbe je bilo kar 83 % podprtih vlog za obnovo kulturne in etnološke dediščine, za kar je bilo porabljenih 81 % vseh odobrenih sredstev v okviru tega ukrepa.

Ciljna vrednost na koncu programskega obdobja za ta ukrep je bila 140 projektov v skupni vrednosti 10 milijonov EUR. Do konca leta 2015 je bilo zaključenih 150 projektov v skupni vrednosti 16,4 milijona EUR, kar močno presega zastavljene cilje.

Os 4: Leader

V programskem obdobju 2007–2013 so se v okviru četrte osi prvič izvajali ukrepi in aktivnosti, ki temeljijo na pristopu od spodaj navzgor. Po tem pristopu se lokalno prebivalstvo združuje v lokalne akcijske skupine (LAS), ki predstavljajo lokalno javno zasebno partnerstvo na opredeljenem podeželskem območju. Sestavljajo jih predstavniki javnega, ekonomskega in zasebnega sektorja. V programskem obdobju 2007–2013 je bilo v Sloveniji 33 LAS. Z njimi je bilo pokritega 19.349,6 km² slovenskega podeželja z 1.269.308 prebivalci. LAS so izdelale lokalne razvojne strategije, ki so strateško operativni dokumenti, v katerih so bili opredeljeni razvojni problemi in potrebe območja ter podane razvojne usmeritve za njihovo reševanje. Vsaka LAS je pripravila letni izvedbeni načrt, v katerem so bili opredeljeni projekti, ki sledijo prednostnim nalogam iz lokalne razvojne strategije. Za izvajanje ukrepov osi Leader je bilo v celotnem programskem obdobju namenjenih 30,8 milijona EUR, pri čemer so bila do konca leta 2015 vsa sredstva tudi že izplačana.

V celotnem programskem obdobju naj bi 20 lokalnih akcijskih skupin izvedlo 650 projektov. V tem času je bilo zaključenih 1.406 izvedbenih projektov, pri čemer je bilo samo v letu 2015 zaključenih 216 projektov. V okviru izvajanja ukrepa Leader je bilo ustvarjenih 86 novih delovnih mest.

Večina projektov je prispevala k ciljem tretje osi in le redki k ciljem prve in druge osi PRP. Po vsebini so se izvajali predvsem inovativni projekti, ki so prispevali k razvoju turizma na podeželju, ohranjanju naravne in kulturne dediščine ter učinkovitejšemu trženju kmetijskih pridelkov. Med izvedbenimi projekti je bilo v celotnem programskem obdobju zaključenih tudi osem projektov sodelovanja, od katerih so štirje medregijski in štirje projekti čezmejnega sodelovanja.

Tehnična pomoč

Namen tehnične pomoči je zagotoviti učinkovito izvajanje programa. Za vse aktivnosti tehnične pomoči je bilo v celotnem obdobju izvajanja programa izplačanih 14,7 milijona EUR, kar predstavlja 100 % razpoložljivih sredstev. V letu 2015 so se sredstva namenila za zagotavljanje ustrezne kadrovske podpore (5 zaposlenih na MKGP, 45 zaposlenih na ARSKTRP), izvedbo različnih strokovnih mnenj in vrednotenj, izdelavo informacijskih sistemov ter izvedbo aktivnosti informiranja in obveščanja javnosti. Za te aktivnosti je bilo v tem letu porabljenih 1,9 milijona EUR, pri čemer jih je bilo skoraj tri četrtine (72 %) namenjenih upravljanju programa.

5.1.4 Program razvoja podeželja 2014–2020

Program razvoja podeželja 2014–2020 (PRP 2014–2020) je Evropska komisija uradno potrdila 13. 2. 2015, kar je pogoj za začetek izvajanja ukrepov in podlaga za črpanje sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP).³

Ključne usmeritve politike razvoja podeželja v obdobju 2014–2020 so:

- prenos znanja in inovacij,
- pospešitev procesov strukturnega prilagajanja v kmetijstvu,
- spodbujanje razvoja kratkih oskrbnih verig, izboljšanje trženja ter dvig kakovosti lokalno pridelanih proizvodov,
- ohranjanje naravnih virov in prilagajanje podnebnim spremembam,
- trajnostno izkoriščanje gozdov, izboljšanje trženja in povečanje konkurenčnosti v gozdarstvu,
- razvoj endogenih potencialov podeželja in zelenih delovnih mest.

V celotnem programskem obdobju je za ukrepe razvoja podeželja na voljo nekaj več kot 1,1 milijarde EUR, pri čemer bo 838 milijonov EUR zagotovljenih iz EKSRP, preostanek pa iz državnega proračuna. V primerjavi s prejšnjim programskim obdobjem se je skupni obseg razpoložljivih sredstev zmanjšal za dobrih 68 milijonov EUR ali 5,8 %.

V programskem obdobju 2014–2020 se bo v okviru PRP iz nabora 19 ukrepov izvajalo 14 ukrepov, med katerimi nekateri vključujejo enega ali več podukrepov. Za te ukrepe bo namenjenih 96,5 % razpoložljivih sredstev, preostanek pa bo namenjen tehnični pomoči in plačilu obveznosti predhodnega programskega obdobja za ukrep zgodnje upokojevanje, ki se v novem programskem obdobju sicer ne bo več izvajal.

Večina ukrepov PRP 2014–2020 po ciljih in vsebini v glavnem pomeni nadaljevanje ukrepov iz preteklega programskega obdobja. V primerjavi s PRP 2007–2013 se poleg ukrepa zgodnje upokojevanje kot samostojna ukinjata tudi ukrepa obnova in razvoj vasi ter ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja, ki pa ju bo mogoče še vedno izvajati prek strategij lokalnega razvoja v okviru ukrepa Leader.

Ukrep Leader je postal del širšega pristopa lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD), kjer poleg Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja sodelujeta tudi Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo in Evropski sklad za regionalni razvoj.

Pri ukrepih 4.2 – podpora za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov in 8.6 – podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov je z novim programom poleg nepovratnih sredstev predvidena tudi podpora v obliki povratnih sredstev, ukrep 6.4 – podpore za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti pa bo financiran samo v tej obliki.

PRP 2014–2020 prinaša tudi štiri nove ukrepe oziroma podukrepe. To so 2.1 – podpora za pomoč pri uporabi storitev svetovanja, 8.4 – podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov, 14.1 – plačilo za dobrobit živali in 16 – sodelovanje.

Novost v primerjavi s prejšnjim programskim obdobjem je tudi izvajanje nekaterih podukrepov na podlagi javnih naročil.

Stopnja prispevka EKSRP je za ukrepe 1 – prenos znanja in dejavnosti informiranja, 6.1 – pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete, 9 – ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev, 16 – sodelovanje in 19 – Leader 80-odstotna, za ostale ukrepe pa 75-odstotna.

³ Ukrepa dobrobit živali in pomoč pri uporabi storitev svetovanja sta se začela izvajati že v letu 2014.

Preglednica 40: Ukrepi in podukrepi PRP 2014–2020 ter okvirna razdelitev sredstev po ukrepih

Šifra	Ukrep/podukrep	Razpoložljivo	
		Mio EUR	%
1	Prenos znanja in dejavnosti informiranja	12,5	1,1
1.1	Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti		
1.2	Podpora za demonstracijske aktivnosti in ukrepe informiranja		
2	Službe za svetovanje, pomoč pri upravljanju kmetij in zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah	10,8	1,0
2.1	Podpora za pomoč pri uporabi storitev svetovanja		
3	Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila	1,7	0,2
3.1	Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti		
3.2	Podpora za dejavnosti informiranja in promocije, ki jih izvajajo skupine proizvajalcev na notranjem trgu		
4	Naložbe v fizična sredstva	228,1	20,6
4.1	Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva		
4.2	Podpora za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov		
4.3	Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva		
6	Razvoj kmetij in podjetij	125,3	11,3
6.1	Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete		
6.4	Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti		
7	Osnovne storitve in obnova vasi na podeželskih območjih	10,0	0,9
7.3	Podpora za širokopasovno infrastrukturo, vključno z njeno vzpostavitvijo, izboljšanjem in razširitvijo, pasivno širokopasovno infrastrukturo ter zagotavljanje dostopa do širokopasovnega interneta in rešitev v zvezi z e-upravo		
8	Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje	59,5	5,4
8.4	Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov		
8.6	Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov		
9	Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev	2,2	0,2
9.1	Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju		
10	Kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila	203,6	18,4
11	Ekološko kmetovanje	60,2	5,4
11.1	Plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja		
11.2	Plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja		
13	Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami	265,9	24,0
13.1	Izplačilo nadomestil v gorskih območjih		
13.2	Izplačilo nadomestil za druga območja, ki imajo pomembne naravne omejitve		
13.3	Izplačilo nadomestil za druga območja s posebnimi omejitvami		
14	Dobrobit živali	16,4	1,5
14.1	Plačilo za dobrobit živali		
16	Sodelovanje	20,1	1,8
19	Leader	52,4	4,7
19.1	Pripravljalna podpora		
19.2	Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost		
19.3	Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine		
19.4	Podpora za tekoče stroške in stroške animacije		
	Tehnična pomoč	33,3	3,0
	Zgodnje upokojevanje	5,3	0,5
	Skupaj	1.107,3	100,0

Vir: MKGP

V letu 2015 so se v skladu z novim programom izvajali vsi ukrepi, za katere se sredstva dodeljujejo na podlagi uredb in zbirnih vlog za posamezno leto (kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila, ekološko kmetovanje, plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami, dobrobit živali), objavljeni pa so bili tudi pozivi, razpisi in javna naročila za nekatere druge ukrepe novega programskega obdobja.

Kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila

Kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila (ukrep KOPOP) so tudi v novem programskem obdobju namenjena spodbujanju nadstandardnih zahtev sonaravnih kmetijskih praks, ki so poleg ohranjanja biotske raznovrstnosti in krajine, usmerjenosti v ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi bolj usmerjena tudi v blaženje in prilagajanje kmetovanja podnebnim spremembam.

Ukrep se v tem programskem obdobju izvaja prek 19 vnaprej določenih operacij, v katere se kmetijsko gospodarstvo vključi prostovoljno. Operacije vključujejo obvezne in izbirne zahteve ali pa posamezne operacije predstavljajo samostojne zahteve (preglednica 41). Upravičenci lahko izbirajo med vsemi operacijami, morajo pa v okviru posamezne operacije izbrati vse obvezne zahteve, lahko izberejo tudi eno ali več izbirnih zahtev.

V letu 2015 je bilo mogoče vstopiti v vse operacije oziroma zahteve ukrepa KOPOP, razen v zahtevi Uporaba metode konfuzije in dezorientacije (VIN_KONF) in Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovalno ledino (VIN_MEDV) znotraj operacije Vinogradništvo, nadalje v zahtevo Varovanje črede s pastirjem (KRA_VARPA) znotraj operacije Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri in v operacijo Ohranjanje mejic (KRA_MEJ).

V okviru kampanje zbirnih vlog za leto 2015 je za ukrep KOPOP zahtevke vložilo 5.861 gospodarstev za 288.235 ha površin. Največ zahtevkov je bilo vloženih za operacijo poljedelstvo in zelenjadarstvo, za katero je 2.797 gospodarstev vložilo zahtevke za 59.648 ha površin (priloga 71).

Izplačila za KOPOP za uredbeno leto 2015 bodo v celoti izvedena v letu 2016. V letu 2015 so bila iz naslova PRP 2014–2020 izvedena le izplačila obveznosti za ukrep kmetijsko-okoljskih plačil iz programskega obdobja 2007–2013 v okviru kampanje zbirnih vlog za leto 2014.

Ekološko kmetovanje

Ekološko kmetovanje, ki je bilo v preteklih programskih obdobjih eden od podukrepov kmetijsko-okoljskih plačil, je z novim programskim obdobjem postalo samostojen ukrep. Izvaja se prek dveh podukrepov, ki vključujeta plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja in plačila za izvajanje teh praks in metod. Oba podukrepa se izvajata pod podobnimi pogoji kot v letu 2014, nekoliko pa se je spremenila višina plačil na enoto.

V okviru kampanje zbirnih vlog 2015 je zahtevke za plačila za ekološko kmetovanje oddalo 3.208 vlagateljev za 40.083 ha kmetijskih zemljišč. V primerjavi z izplačili za ta ukrep za uredbeno leto 2014 se je število kmetijskih gospodarstev v letu 2015 nekoliko zmanjšalo (leta 2014 3.614 gospodarstev), prijavljena površina pa je bila nekaj večja (leta 2014 38.069 ha). Podobno kot pri KOPOP bodo izplačila podpor za ekološko kmetovanje v uredbenem letu 2015 izvedena v letu 2016, v letu 2015 pa so bila iz PRP 2014–2020 izvedena le izplačila obveznosti za ta ukrep v okviru kampanje zbirnih vlog za leto 2014.

Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami

Opredelitev območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (OMD) se v PRP 2014–2020 v primerjavi s preteklim programskim obdobjem ni spremenila (nova razmejitev območij, ki niso gorska, je načrtovana za leto 2018 v okviru reforme OMD). Ohranja se tudi model izračuna plačil na kmetijsko gospodarstvo, ki je sestavljen iz fiksnega dela (na hektar glede na območje OMD) in variabilnega dela (na gospodarstvo glede na število točk). Ob tem je pri variabilnem delu prišlo do manjših sprememb, ki vplivajo na izračun števila točk pri posameznih kmetijskih gospodarstvih.

Zaradi manjšega obsega sredstev za ta ukrep v novem programskem obdobju so se v letu 2015 vrednosti nadomestil na hektar po območjih OMD, kot tudi vrednost točke za izračun variabilnega dela, v primerjavi z letom 2014 znižale za 6–7 %. Zaostrili so se tudi kriteriji zmanjševanja plačil pri večjih gospodarstvih.

Preglednica 41: Seznam operacij ter obveznih in izbirnih zahtev v okviru kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil PRP 2014–2020

Operacija	Obvezne zahteve	Izbirne zahteve
1. Poljedelstvo in zelenjadarstvo	Petletni kolobar (POZ_KOL)	Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (POZ_NIZI)
	Nmin analiza (POZ_NMIN)	Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) (POZ_POD)
		Uporaba protiinsektnih mrež (POZ_FFMS)
		Uporaba samo FFS, ki so dovoljena na najožjih VVO (POZ_FFSV)
		Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov (POZ_MEHZ)
		Konzervirajoča obdelava tal (POZ_KONZ)
		Ozelenitev njivskih površin (POZ_ZEL)
		Neprezimni medonosni posevki (POZ_NEP)
2. Hmeljarstvo	Pokritost tal v medvrstnem prostoru (HML_POKT)	Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (HML_NIZI)
	Nmin analiza (HML_NMIN)	Kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju (HML_KOMP)
		Uporaba biorazgradljivih vrvic (HML_BIOV)
3. Sadjarstvo	Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov (SAD_VABE)	Uporaba metode konfuzije in dezorientacije (SAD_KONF)
	Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi (SAD_EKGN)	Mehansko zatiranje plevelov (pod drevesi) (SAD_MEHZ)
		Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino (SAD_POKT)
4. Vinogradništvo	Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škod. organizmov (VIN_VABE)	Uporaba metode konfuzije in dezorientacije (VIN_KONF)
	Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi (VIN_EKGN)	Mehansko zatiranje plevelov (pod trtami) (VIN_MEHZ)
		Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino (VIN_POKT)
		Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino (VIN_MEDV)
5. Trajno travinje I	Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenelega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5–10 % površine travnika (TRZ_I_NPAS)	Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti (TRZ_I_NIZI)
6. Trajno travinje II	Opustitev silaže (TRZ_II_OSIL)	Spravo mrve s travinja (TRZ_I_MRVA)
		Opustitev silaže (TRZ_II_OSIL)
		Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenelega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5–10 % površine travnika (TRZ_II_NPAS)
7. Posebni traviščni habitati	Košnja/paša ni dovoljena do 30. 6. (HAB_KOS)	Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti (TRZ_II_NIZI)
	Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini (HAB_ORGG)	Spravo mrve s travinja (HAB_MRVA)
8. Traviščni habitati metuljev	Košnja/paša ni dovoljena med 15. 6. in 15. 9. (MET_KOS)	Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenelega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5–10 % površine travnika (HAB_NPAS)
	Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenelega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5–10 % površine travnika (MET_NPAS)	Spravo mrve s travinja (MET_MRVA)
9. Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov	Košnja ni dovoljena pred 1. 8. (VTR_KOS)	Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenelega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5–10 % površine travnika (VTR_NPAS)
10. Steljniki	Košnja/paša ni dovoljena do 25. 8. (STE_KOS)	
	Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenelega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5–10 % površine travnika (STE_NPAS)	
11. Vodni viri	Ozelenitev njivskih površin (VOD_ZEL)	Neprezimni medonosni posevki (VOD_NEP)
	Uporaba samo FFS, ki so dovoljena na najožjih VVO (VOD_FFSV)	Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) (VOD_POD)
12. Ohranjanje habitatov strmih travnikov (KRA_S50)		
13. Grbinasti travniki (KRA_GRB)		
14. Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri	Varovanje črede z visokimi preničnimi varovalnimi elektromrežami (KRA_OGRM)	
	Varovanje črede ob prisotnosti pastirja (KRA_VARPA)	
	Varovanje črede s pastirskimi psi (KRA_VARPP)	
15. Planinska paša	Paša po čredinkah na planini (KRA_CRED)	
	Planinska paša s pastirjem (KRA_PAST)	
16. Visokodebelni travniški sadovnjaki (KRA_VTSA)		
17. Ohranjanje mejic (KRA_MEJ)		
18. Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje (GEN_PAS)		
19. Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija (GEN_SOR)		

V okviru kampanje zbirnih vlog za leto 2015 je zahtevke za OMD oddalo 47.221 kmetijskih gospodarstev za 331.630 ha površin. Do konca leta 2015 je bilo izplačanih 15,5 milijona EUR, preostanek pa v prvih mesecih leta 2016.

Do 31. 5. 2016 je bilo po vlogah za leto 2015 skupaj izplačanih 41,6 milijona EUR. Plačila je prejelo 46.563 kmetijskih gospodarstev za 326.960 ha kmetijskih zemljišč. Število kmetijskih gospodarstev in skupna površina sta bila podobna kot v uredbnem letu 2014, skupna izplačila nadomestil za OMD pa so se v primerjavi z uredbnim letom 2014, za katero je bilo skupaj izplačanih 45,1 milijona EUR (do 31. 5. 2015), zmanjšala za skoraj 8 %.

Preglednica 42: Izplačana izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost za uredbno leto 2015 (izplačano do 31. 5. 2016)

	Število KMG	Površina (ha)	Izplačano (000 EUR)	Povprečno (EUR/ha)
Hribovsko-gorska območja (HGO)	34.004	237.477	31.895,1	134,3
Posebna območja (PO)	9.976	73.643	7.197,0	97,7
Druga območja (DO)	2.583	15.840	2.483,1	156,8
Skupaj OMD	46.563	326.960	41.575,2	127,2

Vir: ARSKTRP

Plačila za dobrobit živali

Plačila za dobrobit živali spodbujajo rejce k izvajanju nadstandardnih oblik reje živali. Ukrep se je začel izvajati v letu 2014 v prašičereji, z letom 2016 pa se širi tudi na govedorejo. Izvajanje tega ukrepa pri reji drobnice je načrtovano za leto 2017.

V letih 2014 in 2015 so v okviru PRP 2014–2020 podporo za dobrobit živali lahko uveljavljala kmetijska gospodarstva, ki so redila najmanj 20 plemenskih svinj in mladice ali najmanj 100 prašičev pitancev. Kot nadstandardne zahteve glede reje prašičev so postavljene zahteve po 10 % večji neovirani talni površini na žival v skupinskih boksih, skupinski reji z izpustom, dodatni ponudbi voluminozne krme za plemenske svinje in mladice ter zagotavljanju toplotnega ugodja plemenskih svinj in sesnih pujskov.

Za izvajanje ukrepov dobrobiti živali v letu 2014, ki so bila izplačana v letu 2015, je plačila prejelo 155 gospodarstev v skupni vrednosti 1,3 milijona EUR.⁴ V okviru kampanje zbirnih vlog za leto 2015 je zahtevke oddalo 174 kmetijskih gospodarstev, izplačila pa bodo izvedena v letu 2016.

Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti

Za dejavnosti usposabljanja v okviru PRP 2014–2020 je bilo v letu 2015 objavljenih 6 javnih naročil. Pogodbe so bile sklenjene s petimi izvajalci, in sicer v skupni vrednosti 398,6 tisoč EUR. Izbrani so bili izvajalci usposabljanj za KOPOP, dobrobit živali, ekološko kmetovanje in za varno delo v gozdu. Do konca leta 2015 je bilo zaključeno usposabljanje na področju gozdarstva za varno delo v gozdu, za kar je bilo izplačanih 146,5 tisoč EUR.

Podpora pri uporabi storitev svetovanja

Podpora pri uporabi storitev svetovanja je namenjena izvajalcem svetovanj za vsebine, ki so pogoj ali zahteva pri ukrepih kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila, ekološko kmetovanje in dobrobit živali. Tovrstno svetovanje je za udeležence brezplačno.

V letih 2014 in 2015 je bilo objavljenih 5 javnih naročil. Skupna vrednost sklenjenih pogodb znaša 627,4 tisoč EUR. Do konca leta 2015 je bilo za ta ukrep izplačanih 247,2 tisoč EUR.

⁴ V letu 2014 so se kot nadstandardne upoštevale še nekatere zahteve (intenzivnost osvetlitve, preprečevanje vročinskega stresa, napajanje, preprečevanje izčrpanosti plemenskih svinj v laktaciji), ki pa jih Evropska komisija ni potrdila. Izplačila upravičencem za izvajanje teh zahtev v letu 2014 so bila izvedena izven PRP 2014–2020 v obliki pomoči *de minimis*. Za ta namen je bilo iz državnega proračuna izplačanih okoli 77 tisoč EUR, izplačila pa so bila izvedena v letu 2015.

Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete

V letu 2015 je bil objavljen tudi prvi javni razpis za podukrep pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete v višini 12,0 milijona EUR. Odobrenih je bilo 220 vlog v skupni višini 8,9 milijona EUR. Prvi obrok v višini 70 % odobrenih sredstev se bo upravičencem izplačal v letu 2016, preostanek pa po izvedbi triletnega poslovnega načrta.

Leader

V letu 2015 je bil objavljen poziv za oblikovanje lokalnih partnerstev in pripravo strategij lokalnega razvoja. Do konca oktobra 2015 je 17 lokalnih partnerstev pripravilo strategije lokalnega razvoja, ki bodo potrjene v letu 2016.

Drugi ukrepi PRP 2014–2020 se v letu 2015 še niso izvajali, iz naslova sredstev PRP 2014–2020 pa so bile v okviru še nekaterih ukrepov izplačane obveznosti, prenesene iz prejšnjega programskega obdobja.

V letu 2015 je bilo iz sredstev PRP 2014–2020 skupaj izplačanih okoli 71 milijonov EUR.

Preglednica 43: Izplačana sredstva PRP 2014–2020 po ukrepih in podukrepih (000 EUR) (do 31. 12. 2015)

Šifra	Ukrep/podukrep	Izplačano (000 EUR)
1.1	Podpora za dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti	146,5
2.1	Podpora za pomoč pri uporabi storitev svetovanja	247,2
4.1	Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva*	5.123,5
4.2	Podpora za naložbe v predelavo, trženje in razvoj kmetijskih proizvodov*	2.450,0
4.3	Naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva*	5.799,7
8.6	Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov*	134,7
10	Kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila**	28.766,3
11	Ekološko kmetovanje**	10.006,7
13	Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami	15.502,4
14	Dobrobit živali**	1.302,6
	Tehnična pomoč	1.540,5
	Skupaj	71.020,2

* izplačila obveznosti prejšnjega programskega obdobja

** izplačila po uredbah za leto 2014

Vir: MKGP

Do konca maja 2016 so bili objavljeni trije javni razpisi v okviru ukrepa naložbe v fizična sredstva in dva javna razpisa na področju gozdarstva. V drugi polovici leta se predvideva objava javnih razpisov za ostale ukrepe PRP 2014–2020, zaključilo pa se bo tudi izplačevanje obveznosti iz preteklega programskega obdobja.

5.1.5 Drugi programi, sofinancirani s sredstvi EU

Poleg ukrepov prvega in drugega stebra skupne kmetijske politike EU sofinancira tudi nekatere ukrepe na področju veterinarstva, varstva rastlin in nekatere druge splošne projekte (FADN, ERA-NET), ki pa so po obsegu sredstev bistveno skromnejši.

Ukrepe v veterini Evropska komisija sofinancira do 50 %, v nekaterih primerih pa v določenem najvišjem znesku. Izvajajo se na podlagi odobrenega programa za izkoreninjenje, spremljanje in preprečevanje posamezne živalske bolezni.

Na področju varstva rastlin EU s 50-odstotnim deležem sofinancira ukrepe za preprečevanje vnosa in širjenja ter zatiranje rastlinskih karantenskih škodljivih organizmov.

Evropska komisija redno namenja sredstva tudi za financiranje delovanja mreže za zbiranje računovodskih podatkov o dohodkih in poslovanju kmetijskih gospodarstev (FADN – *Farm Accountancy Data Network*), in sicer v delu, ki se nanaša na vnos, obdelavo in arhiviranje računovodskih podatkov s poročevalskih kmetij. Nadomestila poročevalskim kmetijam za

vođenje računovodstva po metodologiji FADN in drugi operativni stroški se financirajo z državnimi sredstvi.

5.2 Drugi ukrepi kmetijske politike

Po vstopu v EU se število ukrepov, ki se v celoti financirajo samo iz državnega proračuna, zmanjšuje. Ukrepi, ki dopolnjujejo ukrepe skupne kmetijske politike, se deloma izvajajo v obliki državnih pomoči, ki jih je treba prigrasiti Evropski komisiji, deloma pa v obliki pomoči po pravilu *de minimis*, ki je zaradi omejene višine na upravičenca dovoljena brez posebnih dodatnih omejitev. Po novih predpisih za obdobje 2014–2020 višina pomoči *de minimis* ne sme presegati 15.000 EUR (prej 7.500 EUR) na upravičenca v katerem koli obdobju treh proračunskih let, hkrati pa skupna pomoč *de minimis* na državni ravni ne sme presegati 1 % vrednosti letne proizvodnje. To velja tudi za splošne ukrepe, ki ne ogrožajo enotnega trga oziroma ne izkrivljajo konkurence.

V okviru državnih pomoči ministrstvo za kmetijstvo redno **sofinancira zavarovalne premije** za zavarovanje posevkov, nasadov in plodov pred nevarnostjo toče, požara, udara strele, pozebe, poplave in viharja ter zavarovanje živali pred nevarnostjo pogina, zakola ali usmrtnosti zaradi bolezni. Namen ukrepa je zmanjšati tveganje v kmetijski proizvodnji s povečanjem obsega zavarovanja. Višina sofinanciranja se je leta 2015 znižala na 20 % obračunane zavarovalne premije (prej 40 % pri zavarovanju posevkov, nasadov in plodov ter 30 % pri zavarovanju živali), pri čemer občine lahko sofinancirajo še dodatni del premije do 65 % (v prejšnjem programskem obdobju do 50 %). V imenu upravičencev sofinancirani del premije uveljavljajo zavarovalnice.

Preglednica 44: Izplačana proračunska sredstva za sofinanciranje zavarovalnih premij, zavarovana kmetijska zemljišča in število zavarovanih živali; 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Izplačana sredstva (000 EUR)	6.648	5.174	4.387	4.670	4.097	1.918
Zavarovane površine, skupaj (ha)	55.067	46.751	46.971	42.681	38.343	41.112
Sadje (intenzivni nasadi)	1.729	1.190	1.230	1.255	1.107	975
Hmelj	1.009	937	683	775	996	1.051
Vinogradi	3.225	1.419	1.232	1.675	1.658	1.401
Žito	35.078	31.973	33.229	29.459	25.792	31.355
Druge rastline	14.026	11.232	10.597	9.517	8.790	6.331
Število zavarovanih živali, skupaj**	226.719	204.851	159.258	56.584	84.834	87.787
Govedo	70.795	53.122	49.501	33.641	33.904	31.741
Prašiči	150.165	147.445	106.116	19.561	45.365	52.721
Konji, osli	2.205	2.214	1.657	1.574	3.898	1.820
Drobnica (ovce, koze)	3.554	2.070	1.984	1.808	1.667	1.505

* začasni podatki

** brez perutnine in rib

Vir: MKGP

Podobno kot v letu 2014 so se tudi v letu 2015 izvajali **ukrepi pomoči ob nepredvidljivih dogodkih**. Mednje sodijo pomoč kmetijskim gospodarstvom, prizadetim zaradi požara, strele, smrti, invalidnosti, nesposobnosti za delo ipd., izplačilo odškodnin, povezanih z zatiranjem rastlinskih in živalskih bolezni, in škode, ki jo povzroči divjad, ter občasni izredni ukrepi pomoči. Novembra 2015 je bila v tem okviru razpisana izredna finančna pomoč za nadomestilo škode ob poginu živali zaradi vraničnega prisada (podpora na žival).

Med redne državne ukrepe sodi **podpora promocijskim in tržnim dejavnostim**, pri čemer se sredstva namenjajo vinogradniško-vinarskemu sektorju kot dopolnilo k ukrepom skupne kmetijske politike na trgu vina (sodelovanje na sejnih, tržne raziskave, svetovalne dejavnosti, izobraževanje vinarjev) kakor tudi za izvajanje različnih drugih projektov informiranja in promocije kmetijskih in živilskih proizvodov doma in v tujini ter za spodbujanje

tržnega združevanja primarnih proizvajalcev določenih proizvodov (ekološki proizvodi, hmelj, pitani prašiči, sveže sadje in zelenjava).

Sredstva državnega proračuna se redno namenjajo tudi za **zemljiške operacije** oziroma upravljanje in investicijsko vzdrževanje javnih hidromelioracijskih sistemov ter vzdrževanje akumulacije Vogršček, medtem ko se tekoče vzdrževanje melioracijskih sistemov večinoma financira iz zbranih prispevkov uporabnikov (glej poglavje 7.2). V okviru domačih sredstev za zemljiško infrastrukturo se še vedno izvaja tudi ukrep sanacije nedokončanih komasacij, nove komasacije in naložbe v namakalno infrastrukturo pa so podprte v okviru programa razvoja podeželja.

Redno se izvajajo tudi številne **splošne storitve za kmetijstvo**, kamor sodijo predvsem aktivnosti javnih služb in zavodov, strokovne in svetovalne naloge, izobraževanje in raziskovanje, nadzor kakovosti, spremljanje stanja in preventivni ukrepi na področju zdravstvenega varstva rastlin in živali ipd. Obseg dela in vsebine se določajo pretežno na podlagi sprejetih letnih programov dela, financirajo pa se skoraj v celoti z domačimi sredstvi.

Med ukrepi, ki ne sodijo v okvir pristojnosti resornega ministrstva, kaže omeniti **vračilo trošarine** za energente, ki se porabijo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije. Od sredine leta 2009 odstotek vračila trošarine na plinsko olje za porabo v kmetijstvu in gozdarstvu znaša 70 %. Pravne osebe in samostojni podjetniki vračilo trošarine uveljavljajo že med letom, drugi upravičenci (fizične osebe) pa enkrat letno za preteklo leto.

6 EKOLOŠKO KMETOVANJE

V letu 2015 je bilo v ekološko kontrolo vključenih 3.417 kmetijskih gospodarstev z 42.188 ha kmetijskih zemljišč v uporabi. Od teh je 2.699 gospodarstev že zaključilo preusmeritveno obdobje, ki traja najmanj 24 mesecev od prve prijave v kontrolo, in pridobilo ekološki certifikat.

Preglednica 45: Skupno število ekoloških kmetij in površina zemljišč v nadzoru ekološkega kmetovanja; 2009–2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ekološke kmetije v kontroli (število)	2.096	2.218	2.363	2.682	3.049	3.298	3.417
– delež od vseh kmetij (%)	2,6	2,9	3,1	3,6	4,1	4,6	4,7
Ekološko obdelane površine v kontroli (ha)	29.388	30.689	32.149	35.101	38.664	41.237	42.188
– delež od vse KZU (%)	6,3	6,5	6,8	7,6	8,4	8,7	8,7
Število certifikatov	1.853	1.897	1.999	2.104	2.232	2.537	2.699
Biodinamične kmetije	21	21	23	28	28	26	26

Vir: MKGP

Število kmetijskih gospodarstev z ekološkim kmetovanjem je bilo v letu 2015 3,6 % večje kot v letu 2014. Skupno število kmetijskih gospodarstev v sistemu nadzora tako predstavlja nekoliko manj kot 5 % vseh kmetijskih gospodarstev. Po akcijskem načrtu razvoja ekološkega kmetijstva v Sloveniji do leta 2015 (ANEK) naj bi se delež kmetijskih gospodarstev v sistemu nadzora povečal na 15 % vseh kmetijskih gospodarstev.

Kmetijska zemljišča v uporabi z ekološko pridelavo v sistemu nadzora so se v letu 2015 glede na leto 2014 znova povečala, in to za 2,3 %. Obsegala so 8,8 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. Po ANEK bi moral delež kmetijskih zemljišč v uporabi v sistemu nadzora doseči 20 % površin kmetijskih zemljišč v uporabi.

Največje deleže kmetijskih zemljišč v uporabi z ekološko pridelavo v kontroli so tudi v letu 2015 predstavljali travinje (84,5 %), poljščine na njivah (9,6 %), sadovnjaki (3,5 %) in vinogradi (1,2 %). Oljčniki in vrtnine so zavzemali pod 1 % skupne površine zemljišč z ekološkim kmetovanjem.

Preglednica 46: Obseg površin, vključenih v nadzor ekološkega kmetovanja po kulturah oziroma načinu rabe (ha); 2009–2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Travinje (vključno s travinjem na njivah)	26.251,3	27.041,0	28.364,4	30.664,6	33.530,3	35.609,8	35.637,9
Njive	1.987,2	2.354,2	2.400,0	2.752,6	3.148,3	3.484,7	4.050,6
Vinogradi	203,3	296,6	287,2	323,9	401,3	419,7	494,8
Oljčniki	50,0	76,6	91,6	184,5	208,3	226,2	214,1
Sadovnjaki skupaj	782,4	798,0	857,9	994,4	1.148,3	1.268,1	1.477,6
– Intenzivna raba	174,0	182,0	193,0	260,1	291,3	341,9	483,6
– Ekstenzivna raba	609,0	614,0	664,8	734,3	857,0	926,1	994,0
Vrtnine (na prostem in v zaščitenem prostoru)	114,3	122,1	147,7	180,7	228,0	228,8	289,4
Hmeljišča							24,1
Skupaj	29.388,4	30.688,5	32.148,7	35.100,7	38.664,5	41.237,2	42.188,5

Vir: MKGP

Stalež živali na kmetijah, ki so v sistemu nadzora ekološkega kmetovanja, se iz leta v leto povečuje. Po številu živali je na prvem mestu perutnina, na drugem drobnica in na tretjem govedo. Obseg čebelarstva je zanemarljiv.

Delež ekološko pridelanih živil v prodaji je bil leta 2010 komaj 1-odstoten, v ANEK pa je predviden 10-odstotni delež do leta 2015. Delež ekoloških živil slovenskega porekla znaša le 20 % vsega prometa z ekološkimi živali oziroma 0,2 % (vir: Inštitut za trajnosti razvoj).

Preglednica 47: Skupno število živali na kmetijah, vključenih v nadzor ekološkega kmetovanja; 2009–2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Govedo	18.238	20.623	22.915	22.977	25.168	27.359	30.592
Drobnica	41.320	43.654	40.588	41.081	40.101	42.238	41.654
Kopitarji	2.784	3.081	2.981	3.262	3.544	3.846	3.878
Prašiči	2.149	2.367	2.219	2.485	2.798	3.135	3.345
Perutnina	21.904	27.751	29.558	52.757	54.757	71.537	71.618
Čebelarje družine	1.912	1.342	1.646	1.598	1.803	1.631	1.400
Drugo (kunci, jelenjad itd.)	1.543	475	2.560	3.018	3.173	3.590	3.571

Vir: SURS (MKGP)

Število kmetijskih gospodarstev z ekološkim kmetovanjem v Sloveniji počasi narašča, več je tudi novoregistriranih kmetijskih gospodarstev s pridelavo v preusmeritvi. Vendar pa dinamika rasti ekološke pridelave ni zadovoljiva, in sicer kljub finančnim podporam za ustanavljanje skupin proizvajalcev ter promocijo in trženje ter kljub podporam v obliki izravnalnih plačil na hektar za različno pridelavo kultur. Dosedanje povečanje ekološke pridelave, zlasti tržno usmerjene, ne omogoča doseganja ciljev ANEK in močno zaostaja za dinamiko rasti povpraševanja po ekoloških živilih. Tudi struktura ekološke pridelave ne ustreza povpraševanju, saj je to največje pri svežih vrtninah, sadju in nemasnih predelanih živilih (mlevski in mlečni izdelki), medtem ko v pridelavi prevladuje živinoreja oziroma travinje. Zato se še vedno kaže nujna potreba po ukrepih za povečanje količin ekoloških pridelkov in po organiziranem nastopanju na trgu, potrebni pa so tudi drugi ukrepi za celovit razvoj sektorja ekološkega kmetijstva in ekoloških živil.

Največji problemi so na področju organiziranosti in povezovanja pridelovalcev, v premajhnem obsegu pridelave in predelave, še posebej sadja in zelenjave, ter na področju izobraževanja in svetovanja. Možnosti za nadaljnji razvoj so še precejšnje. Rezerve so na področju trženja, še posebej sadja in zelenjave. Povpraševanje po slovenskih ekoloških proizvodih narašča tudi v vzgojno-izobraževalnih zavodih, saj se vedno več vrtcev odloča, da bo otrokom ponudilo ekološki zajtrk, malico ali kosilo. Tudi Zakon o javnih naročilih omogoča, da naročniki pri naročanju živil v javnih ustanovah (vrtci, šole) lahko dajejo prednost ekološkim in lokalno pridelanim živilom.

Ekološko kmetovanje je idealna priložnost za lokalno samooskrbo. Z dajanjem prednosti lokalni oskrbi lahko povečamo pridelavo ekološkega sadja in zelenjave, saj prav v tem segmentu povpraševanje močno presega ponudbo.

7 GOSPODARJENJE S KMETIJSKIMI ZEMLJIŠČI

7.1 Obseg kmetijskih zemljišč ter površine z naravnimi in drugimi omejitvami rabe

7.1.1 Obseg kmetijskih zemljišč

Evidenca dejanske rabe kmetijskih zemljišč

MKGP vodi evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč. Podatki se zajemajo na podlagi ortofoto ločljivosti 0,5 × 0,5 m. Najmanjša enota kartiranja je 10 m². Evidenca dejanske rabe 2015 obsega v celoti obnovljene podatke za območje Slovenije, in sicer na podlagi ortofoto iz leta 2015 (15 %), 2014 (55 %) in 2013 (30 %). Metodologija zajema podatkov v evidenci dejanske rabe se je po letu 2005 nekoliko spremenila zaradi uvedbe grafičnih enot rabe kmetijskih gospodarstev (GERK). Zaradi uporabe evidence dejanske rabe za namen kontrole vpisanih GERK je bila potrebna natančnejša razmejitev med kmetijskimi in nekmetijskimi površinami. Znotraj večjih površin pretežne rabe so se pred letom 2006 takšna območja generalizirala. GERK je lahko tudi znotraj naselja, zato se dejanska raba znotraj naselij v primeru prijave GERK, ki je po ortofoto v kmetijski rabi, zajame po dejanskem stanju.

Po evidenci dejanske rabe kmetijskih zemljišč je v Sloveniji največ travniških površin. Trajni travniki, skupaj z barjanskimi travniki in kmetijskimi zemljišči, poraslimi z gozdnim drevjem, zavzemajo 54,8 % vseh kmetijskih zemljišč (2015). Njiv je 26,8 %, ekstenzivnih sadovnjakov 4 %, vinogradov 2,8 %, intenzivnih sadovnjakov 0,6 %, ostalih kmetijskih zemljišč v uporabi pa je zelo malo (manj kot 1 %).

Preglednica 48: Evidenca dejanske rabe kmetijskih zemljišč; 2006 in 2014–2015

Šifra	Raba	Površina (ha)			Indeks 2015/06	Indeks 2015/14	Struktura (%)		
		2006	2014	2015			2006	2014	2015
1100	Njiva	181.336	183.340	182.030	100,4	99,3	27,5	27,2	26,8
1160	Hmeljišče	2.077	1.824	1.829	88,1	100,3	0,3	0,3	0,3
1180	Trajne rastline na njivskih površinah	309	341	338	109,4	99,1	0,0	0,1	0,1
1190	Rastlinjak	105	143	145	138,1	101,4	0,0	0,0	0,0
1211	Vinograd	22.278	19.296	19.129	85,9	99,1	3,4	2,9	2,8
1212	Matičnjak	37	42	49	132,4	116,7	0,0	0,0	0,0
1221	Intenzivni sadovnjak	4.793	4.118	4.130	86,2	100,3	0,7	0,6	0,6
1222	Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak	20.688	26.349	27.059	130,8	102,7	3,1	3,9	4,0
1230	Oljčnik	1.618	1.980	2.076	128,3	104,8	0,2	0,3	0,3
1240	Ostali trajni nasadi	329	468	460	139,8	98,3	0,0	0,1	0,1
1300	Trajni travnik	369.662	348.599	354.688	95,9	101,7	56,1	51,8	52,2
1321	Barjanski travnik	6.458	5.871	5.795	89,7	98,7	1,0	0,9	0,9
1800	Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem	7.317	10.572	11.286	154,2	106,7	1,1	1,6	1,7
	Kmetijska zemljišča v uporabi skupaj	617.007	602.943	609.014	98,7	101,0	93,7	89,5	89,7
1410	Kmetijsko zemljišče v zaraščanju	21.594	31.861	27.867	129,0	87,5	3,3	4,7	4,1
1420	Plantaža gozdnega drevja	317	299	245	77,3	81,9	0,0	0,0	0,0
1500	Drevesa in grmičevje	18.648	28.870	34.803	186,6	120,5	2,8	4,3	5,1
1600	Neobdelano kmetijsko zemljišče	1.107	9.564	7.095	640,9	74,2	0,2	1,4	1,0
	Kmetijska zemljišča skupaj	658.673	673.537	679.024	103,1	100,8	100,0	100,0	100,0

Vir: MKGP

V kategoriji drevesa in grmičevje, ki vključuje mejice, skupine dreves in grmičevja in obvodno zarast (ozki linijski pasovi), je 5,1 % kmetijskih površin. Ta vrsta rabe predstavlja biološko pestre habitate, koristne za kmetijstvo in okolje. Povečanje kategorije »drevesa in grmičevje« od 2,8 % v letu 2006 na 5,1 % v letu 2015 lahko pojasnimo z usklajevanjem podatkov z Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS), ker je bila ta dejanska raba poprej uvrščena pod

gozd. V letu 2015 se je prvi cikel usklajevanja z ZGS, ki je zajel celotno območje Slovenije, zaključil. V prihodnje ne pričakujemo več povečanja teh površin zaradi usklajevanja podatkov.

Zaskrbljujoče je, da je od vseh kmetijskih zemljišč 4,1 % površin v zaraščanju. Vzroki za opuščanje kmetijskih zemljišč so različni, na primer starostna struktura lastnikov, nezainteresiranost lastnikov kmetijskih zemljišč za obdelovanje le-teh, otežena kmetijska pridelava zaradi strmin ali drugih naravnih omejitev, ki otežujejo strojno obdelavo ipd.

V primerjavi z evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč 2006 se struktura rabe kmetijskih zemljišč v letu 2015 ni bistveno spremenila, podobna pa je ostala tudi skupna površina kmetijskih zemljišč. Med leti je opaziti jasno izražen trend zaraščanja kmetijskih zemljišč, ki se je sicer nekoliko le zaustavil. Med pomembnejšimi vrstami kmetijske rabe se je glede na leto 2006 najbolj povečala površina ostalih trajnih nasadov in ekstenzivnih (travniških) sadovnjakov, kar je gotovo tudi posledica natančnejšega izločanja manjših površin iz travnikov in ne toliko novega vzpostavljanja ekstenzivnih sadovnjakov. Površina oljčnikov od leta 2006 še vedno narašča, zmanjšala pa se je površina intenzivnih sadovnjakov. V skupnem seštevku ekstenzivnih in intenzivnih sadovnjakov opazimo, da je v letu 2015 5.725 ha sadovnjakov več kot v letu 2006. Hmeljišča so upadala do leta 2014 v primerjavi z letom 2006 in so se v letu 2015 prvič povečala za 5 ha, še vedno pa se nadaljuje upad vinogradov. Pri njivah je bil v letu 2014 opažen rahel porast površin, ki pa so v letu 2015 zopet padle na raven iz leta 2013. Navedeno sovпада s ponovnim porastom travniških površin. Čeprav je rastlinjakov skupno le 145 ha, njihova površina stalno narašča; glede na leto 2006 se je povečala za 38 %.

Površine neobdelanih kmetijskih zemljišč so v določeni meri tudi posledica krčitve gozda, gradnje plinovodov ipd., pri čemer v času posnetka še ni vzpostavljena kmetijska raba. Razveseljav je podatek, da je neobdelanih zemljišč glede na leto 2014 2.469 ha manj, saj so se ta zemljišča očitno spremenila v kmetijska zemljišča v uporabi.

Identifikacijski sistem kmetijskih zemljišč – bloki in grafične enote rabe kmetijskih gospodarstev (GERK)

Podatki evidence dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki jo vodi MKGP, so tudi podlaga za vpis GERK in blokov. V letu 2015 je bil za izvajanje skupne kmetijske politike prvič uporabljen blok za referenčno parcelo identifikacijskega sistema za zemljišča. Kmetijska gospodarstva še naprej prijavljajo površine kot GERK, ki so od leta 2006 predstavljali referenčne parcele za potrebe dodeljevanja podpor v kmetijstvu, po prijavi pa se soležni GERK združijo v blok. Prednosti bloka so, da s tem postanejo upravičene tudi manjše površine različnih vrst rabe in različni ozki pasovi travinja, ki potekajo ob njivah. GERK so še naprej zelo pomembni zaradi natančne določitve vrste rabe zemljišča, kar je pomembno za pravilno izvedbo skupne kmetijske politike. GERK so vrisani na digitalne letalske posnetke po mejah dejanske rabe zemljišča in mejah uporabe tega zemljišča. GERK lahko vsebuje le strnjeno površino z eno vrsto dejanske rabe, ki je v uporabi enega kmetijskega gospodarstva. Izločene morajo biti vse površine z neupravičeno vrsto rabe (npr. zelenice okoli hiš, zaraščene površine ipd.).

V letu 2015 je bilo v register kmetijskih gospodarstev prijavljenih 482.519 ha GERK, od tega 482.439 ha kmetijskih zemljišč v uporabi. V primerjavi z letom 2006 so se skupne prijavljene površine zmanjšale za 4.686 ha oziroma za 0,9 %, v primerjavi z letom 2014 pa za 465 ha oziroma za 0,1 %.

V letu 2015 je bilo v šifrantu vrst rabe GERK uvedenih nekaj sprememb. Uvedenih je bilo nekaj novih vrst rabe (njiva za rejo polžev, hmeljišče v premeni, jagode na njivi, rastlinjak s sadnimi rastlinami, travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi, kmetijsko zemljišče v pripravi), ki so nadomestile nekatere vrste rabe, ki so bile ukinjene (barjanski travnik; kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem; ekstenzivni kraški pašnik; neobdelano kmetijsko zemljišče).

Preglednica 49: Evidenca GERK; 2006 in 2014–2015

Šifra	Raba	Površina (ha)			Indeks 2015/06	Indeks 2015/14	Struktura (%)		
		2006	2014	2015			2006	2014	2015
1100	Njiva	172.507	174.382	171.356	99,3	98,3	35,4	36,1	35,5
1150	Njiva za rejo poljev	-	-	27	-	-	-	-	0,0
1160	Hmeljišče	1.902	1.783	1.397	73,4	78,4	0,4	0,4	0,3
1161	Hmeljišče v premeni	-	-	359	-	-	-	-	0,1
1170	Jagode na njivi	-	-	108	-	-	-	-	0,0
1180	Trajne rastline na njivskih površinah	270	374	362	134,1	96,8	0,1	0,1	0,1
1190	Rastlinjak	60	115	101	168,3	87,8	0,0	0,0	0,0
1192	Rastlinjak s sadnimi rastlinami	-	-	4	-	-	-	-	0,0
1211	Vinograd	15.432	15.778	15.572	100,9	98,7	3,2	3,3	3,2
1212	Matičnjak	-	43	44	-	102,3	-	0,0	0,0
1221	Intenzivni sadovnjak	4.132	3.830	3.881	93,9	101,3	0,8	0,8	0,8
1222	Ekstenzivni oz. travniški sadovnjak	5.738	7.369	7.810	136,1	106,0	1,2	1,5	1,6
1230	Oljčnik	554	1.023	1.023	184,7	100,0	0,1	0,2	0,2
1240	Ostali trajni nasadi	415	451	452	108,9	100,2	0,1	0,1	0,1
1300	Trajni travnik	275.779	267.833	264.382	95,9	98,7	56,6	55,5	54,8
1320	Travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi	-	-	15.243	-	-	-	-	3,2
1321	Barjanski travnik	4.091	4.253	-	-	-	0,8	0,9	-
1610	Kmetijsko zemljišče v pripravi	-	-	235	-	-	-	-	0,0
1800	Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem	286	4.139	-	-	-	0,1	0,9	-
	Kmetijska zemljišča v uporabi	481.166	481.373	482.439	100,3	100,2	98,8	99,7	99,9
1430	Ekstenzivni kraški pašnik	-	466	-	-	-	-	0,1	-
1410	Kmetijsko zemljišče v zaraščanju	3.093	-	-	-	-	0,6	-	-
1420	Plantaža gozdnega drevja	336	69	69	20,5	100,0	0,1	0,0	0,0
1500	Drevesa in grmičevje	2.187	-	-	-	-	0,4	-	-
1600	Neobdelano kmetijsko zemljišče	423	1.076	-	-	-	0,1	0,2	-
	Kmetijska zemljišča skupaj	487.205	482.984	482.519	99,0	99,9	100,0	100,0	100,0

Vir: MKGP

7.1.2 Območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, zavarovana območja in vodovarstvena območja

Območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost

V Sloveniji so območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) določena na podlagi uredbe EU in potrjena s Programom razvoja podeželja 2007–2013 (PRP). Glede na kriterije, ki se uporabljajo za določitev teh območij, se delijo v tri skupine, in sicer hribovsko-gorska območja (GO), druga OMD (DO) in območja s posebnimi omejitvami (PO).

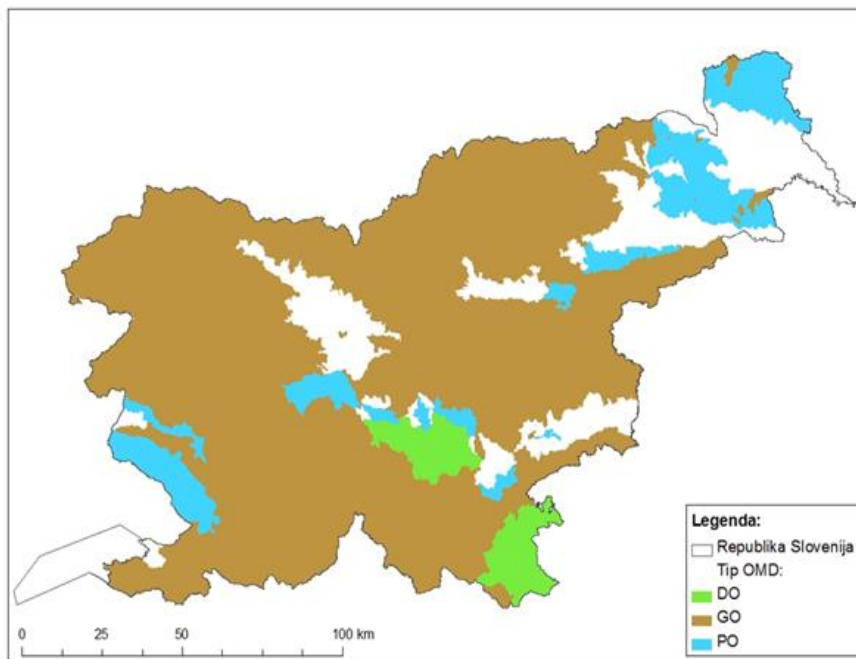
V letu 2015 je skupna površina KZU v OMD znašala 459.437 ha. Ob tem površine, ki jih kmetovalci prijavijo kot GERK v OMD, znašajo 359.567 ha in pokrijejo 78,2 % površin KZU v OMD. Zemljišča, ki niso evidentirana kot GERK KZU v OMD, niso deležna podpore za OMD.

Preglednica 50: Površina KZU in GERK KZU (ha) v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost

	Skupaj	Hribovsko-gorska	Druge	Posebne omejitve	SKUPAJ OMD
Skupna površina		1.467.573	81.196	202.482	1.751.251
KZU – dejanska raba	609.014	340.223	21.508	97.706	459.437
GERK KZU	482.439	263.004	17.032	79.531	359.567

Vir: MKGP

Slika 38: Območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD)

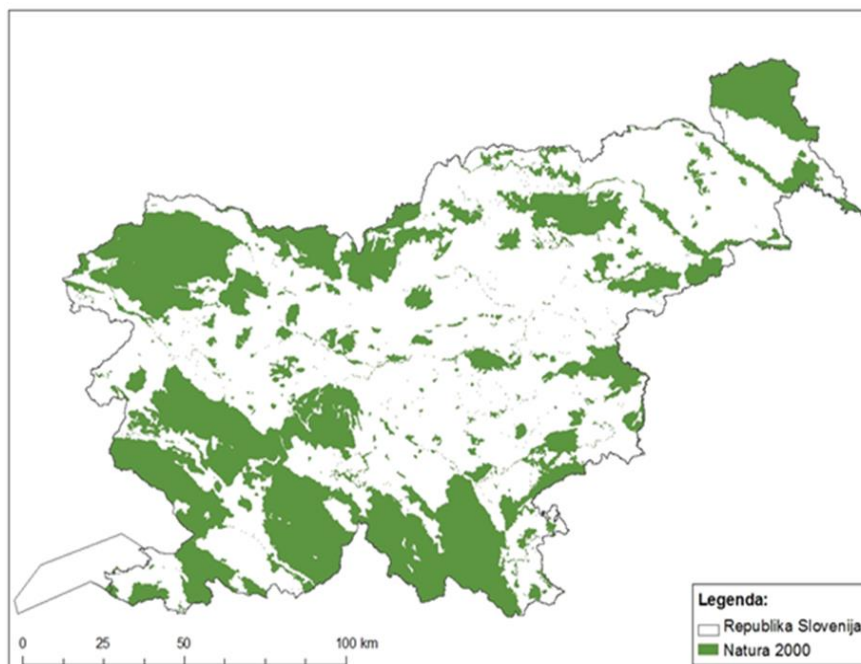

Vir: MKGP

Natura 2000

Natura 2000 je evropsko omrežje posebnih varstvenih območij, ki so jih določile države članice Evropske unije. Njen glavni cilj je ohraniti biotsko raznovrstnost za prihodnje rodove. Evropska unija je omrežje Natura 2000 uvedla kot enega od pomembnih delov izvajanja habitatne direktive in direktive o pticah. Direktivi podpirata trajnostni razvoj, ki lahko zadovoljuje potrebe sedanjih rodov, hkrati pa ne škoduje potrebam prihodnjih.

Slika 39: Območje Natura 2000

Vir: MKGP

Preglednica 51: Skupna površina, površina KZU in GERK KZU (ha) v območjih Natura 2000

	Skupaj	Natura 2000
Skupna površina		768.151
KZU – dejanska raba	609.014	152.727
GERK KZU	482.439	113.973

Vir: MKGP

V omrežje Natura 2000 je v Sloveniji po dopolnitvi območij v aprilu 2013 vključenih dobrih 37 % celotnega ozemlja.

V letu 2015 je skupna površina KZU v območjih Natura 2000 znašala 152.727 ha, v registru kmetijskih gospodarstev pa je bilo vpisanih 113.973 ha GERK KZU na teh območjih. Površine, ki jih kmetovalci prijavijo kot GERK na območjih Natura 2000, pokrijejo 74,6 % skupne površine KZU v teh območjih.

Narodni, regijski in krajinski parki

Slovenija ima kot ena od držav z najvišjo stopnjo biodiverzitete v Evropski uniji trenutno z različnimi varstvenimi kategorijami zavarovanih 12 % svojega ozemlja. Zavarovanih območij oziroma parkov je 48, od tega en narodni, trije regijski in 44 krajinskih parkov.

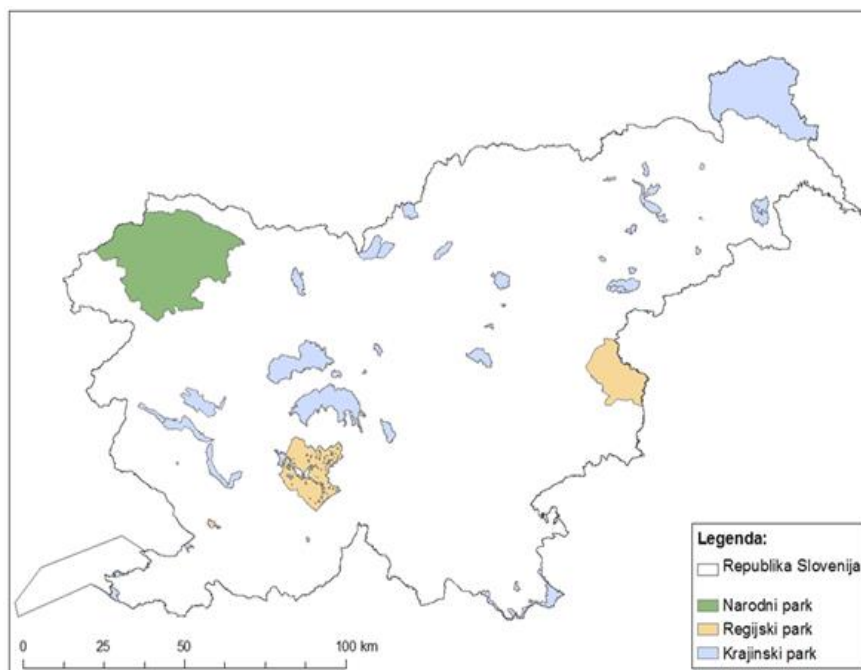
Skupna površina KZU v zavarovanih območjih je v letu 2015 znašala 65.704 ha, kot GERK KZU na teh območjih pa je v registru kmetijskih gospodarstev vpisanih 52.185 ha. Površine, ki so jih kmetovalci prijavili kot GERK v zavarovanih območjih, tako pokrijejo 79,4 % skupne površine KZU v teh območjih.

Preglednica 52: Skupna površina, površina KZU in GERK KZU (ha) v zavarovanih območjih

	Skupaj	Parki			
		Narodni	Regijski	Krajinski	SKUPAJ parki
Skupna površina		83.808	42.991	117.008	243. 807
KZU – dejanska raba	609.014	7.475	14.775	43.454	65.704
GERK KZU	482.439	4.007	11.852	36.326	52.185

Vir: MKGP

Slika 40: Narodni, regijski in krajinski parki

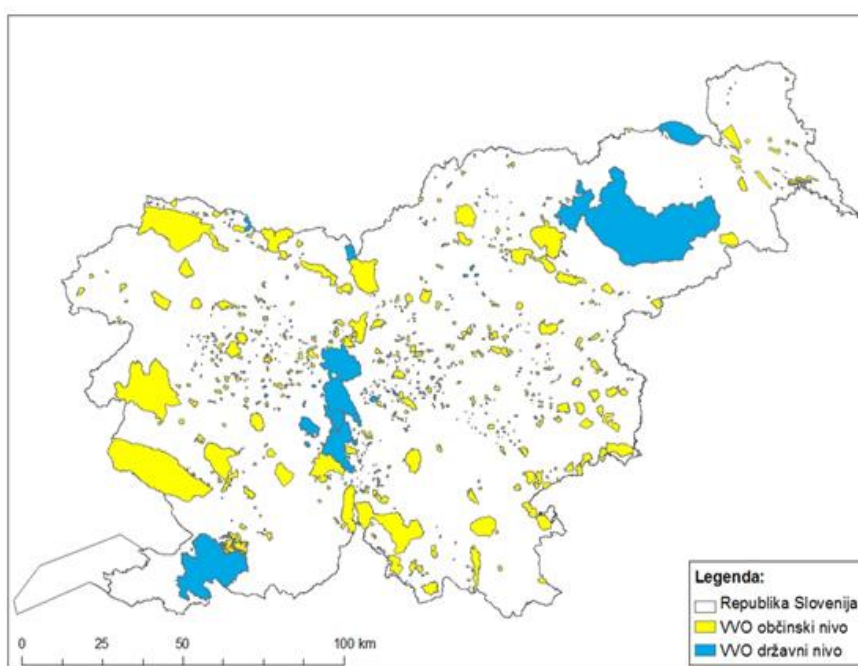

Vir: MKGP

Vodovarstvena območja

Vodovarstvena območja so ena najpomembnejših oblik zavarovanja vodnih teles, pomembnih za odvzem pitne vode. Takšen način zavarovanja je poznal zakon o vodah iz leta 1981, na podlagi katerega so vodovarstvena območja določile občine. Novi Zakon o vodah, ki v slovenski pravni red prevzema zahteve direktive EU o ukrepih na področju vodne politike, pa prenaša pristojnost določanja vodovarstvenih območij na državo. Vodovarstvena območja ureja deset uredb, in sicer za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrove in Dravskega polja, vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja, vodno telo vodonosnika Apaškega polja, vodno telo vodonosnika Selniška dobrega, vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja, vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, vodno telo vodonosnikov Rižane, vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče, vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko ter za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice.

Slika 41: Vodovarstvena območja

Vir: MKGP

Z uredbami so določena vodovarstvena območja in vodovarstveni režimi. Znotraj vodovarstvenega območja so določene različne stopnje varovanja, ki so odvisne od naravnih značilnosti in stopnje ogroženosti vodonosnikov oziroma površinskih voda. Uredbe predvidevajo tri stopnje varovanja oziroma razvrstitve vodovarstvenih območij, in sicer: VVO I (najožja območja), na katerih velja najstrožji režim varovanja (prepovedana ali omejena raba mineralnih gnojil, gnojnice in gnojevke ter fitofarmacevtskih sredstev), VVO II (ožja območja) in VVO III (širša območja).

Poleg vodovarstvenih območij, ki so določena z vladnimi uredbami, je še vedno veliko vodovarstvenih območij določenih z občinskimi odloki, ki so jih sprejemale občinske skupščine do leta 2002 v skladu s takrat veljavnim zakonom o vodah in se v skladu s prehodnimi določbami sedanjega zakona še uporabljajo.

V evidenci vodovarstvenih območij, ki jo vodi Agencija RS za okolje, se vodovarstvena območja, določena z vladnimi uredbami, vodijo pod nazivom »državni nivo«, vodovarstvena območja, določena z občinskimi odloki, pa pod nazivom »občinski nivo«.

Preglednica 53: Skupna površina, površina KZU in GERK KZU (ha) na vodovarstvenih območjih (VVO); 2015

	Skupaj	VVO skupaj		VVO Državni nivo		VVO Občinski nivo	
		VVO	Od tega VVO I	VVO	Od tega VVO I	VVO	Od tega VVO I
Skupna površina		339.683	7.536	125.696	3.480	206.621	3.886
KZU – dejanska raba	609.014	93.526	2.338	51.997	1.562	41.529	776
GERK KZU	482.439	72.765	1.947	42.291	1.304	30.474	643

Vir: MKGP

Površina vodovarstvenih območij v Sloveniji je v letu 2015 znašala 339.683 ha, kar predstavlja 16,8 % površine države. Kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) na teh območjih je bilo 93.526 ha, kmetovalci pa so na teh območjih prijavili 72.765 ha GERK KZU. Na VVO I je bilo 2.338 ha KZU oziroma 1.947 ha GERK KZU.

7.2 Zemljiške operacije

Razdrobljenost zemljišč je ena največjih razvojnih težav slovenskega kmetijstva. Da bi bila kmetijska gospodarstva v zaostrenih gospodarskih razmerah konkurenčna, bi bili potrebni koncentracija posesti, izboljšanje kakovosti zemljišč ter prestrukturiranje kmetijskih gospodarstev. Slovenija se vse pogostejše sooča tudi s posledicami podnebnih sprememb, predvsem z daljšimi sušnimi obdobji, ki zaradi premalo namakalnih površin povzročajo velik izpad pridelkov in s tem dohodkov v kmetijstvu. Zaradi neprimernega upravljanja z zemljišči v kmetijstvu in gozdarstvu, onesnaževanja, širjenja mestnih območij in podnebnih sprememb so, podobno kot v številnih delih Evrope, opazni procesi degradacije tal, vendar je dejansko škodo – zaradi kompleksnosti problematike, manjkajočih podatkov o ogroženih območjih ter ocen posredne škode – težko oceniti.

Namen izvajanja zemljiških operacij, kot so komasacije, agromelioracije in hidromelioracije, je izboljšanje posestne in zemljiške strukture ter izboljšanje pogojev obdelave kmetijskih zemljišč.

Komasacije

Po podatkih MKGP je bilo v letu 2015 zaključenih 27 komasacij na skupno 5.172 ha kmetijskih zemljišč.

Preglednica 54: Zaključeni komasacijski postopki v letu 2015

Upravna enota	Število	Površina (ha)
Murska Sobota	10	2.307
Lendava	1	263
Slovenska Bistrica	1	83
Krško	2	338
Ptuj	2	510
Črnomelj	2	498
Nova Gorica	2	56
Ribnica	1	111
Ljubljana	2	439
Maribor	1	231
Slovenske Konjice	1	100
Domžale	1	202
Cerknica	1	171
Skupaj	27	5.172

Vir: MKGP

V letu 2015 so bili uvedeni trije komasacijski postopki na skupno 534 ha kmetijskih zemljišč.

Preglednica 55: Uvedeni komasacijski postopki v letu 2015

Upravna enota	Število	Površina (ha)
Kamnik	2	425
Ptuj	1	109
Skupaj	3	534

Vir: MKGP

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja je v letu 2015 v okviru javnih razpisov PRP 2007–2013 za ukrep komasacije in agromelioracije na komasacijskih območjih obravnavala zahtevke za izplačila po V. in VI. javnem razpisu za komasacije in agromelioracije na komasacijskih območjih. V letu 2015 je skupno vodila postopke za 27 vlog za pridobitev sredstev iz omenjenega ukrepa.

V program dokončanja komasacijskih postopkov je bilo leta 2015 vključenih 34 komasacijskih območij.

Ključni problemi pri izvajanju komasacij so še vedno dolgotrajni komasacijski postopki. Predlog za uvedbo komasacijskega postopka se lahko vloži, če se s komasacijo strinjajo lastniki kmetijskih zemljišč, ki imajo v lasti več kot 67 % kmetijskih zemljišč na predvidenem komasacijskem območju.

Agromelioracije

V letu 2015 je MKGP obravnavalo 11 vlog za uvedbo agromelioracij na kmetijskih zemljiščih v skupni površini 33,8 ha. V letu 2015 so se v okviru agromelioracij izvajali predvsem nasipavanja kmetijskih zemljišč, odstranitev kamnitih osamelcev ter čiščenje zarasti, kar je prispevalo k izboljšanju zemljišč. Agromelioracije so se izvajale tudi na treh komasacijskih območjih na skupni površini 9,7 ha.

Namakanje

V letu 2015 MKGP ni izdalo nobene odločbe o uvedbi velikega namakalnega sistema.

V letu 2015 je MKGP izdalo 5 odločb o uvedbi malega namakalnega sistema v skupni površini 16,5 ha kmetijskih zemljišč.

Hidromelioracije

Hidromelioracije, med katere spadajo namakalni in osuševalni sistemi, so ukrep, ki omogoča usposobitev kmetijskih zemljišč v ekstenzivni rabi na območjih neugodnega vodnega režima z regulacijo vlage v tleh. Ti ukrepi so usmerjeni v gradnjo novih velikih namakalnih sistemov in gospodarjenje z obstoječimi velikimi hidromelioracijskimi sistemi. K tem vsebinam spadajo tudi storitve upravljanja s hidromelioracijskimi sistemi, storitve izdelave in vzdrževanja katastrov in evidenc hidromelioracij ter druge storitve, povezane s temi vsebinami.

V letu 2015 so se izvajale naloge v okviru programov upravljanja in vzdrževanja hidromelioracijskih sistemov po posameznih sklopih za leto 2015 na podlagi pogodb med upravljavcem sistemov in izvajalci. Na 216 hidromelioracijskih sistemih se je vzdrževanje izvajalo s strani Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. Na 56 hidromelioracijskih sistemih so vzdrževanje izvajali lastniki zemljišč sami. Skupno je bilo evidentiranih 596 hidromelioracijskih sistemov. Pripravljen je bil pregled stanja na 324 hidromelioracijskih sistemih. Ugotovljeno je bilo, da je 166 hidromelioracijskih sistemov še delujočih, ostali niso več delujoči oziroma niso bili zgrajeni.

Sredstva za vzdrževanje melioracijskih sistemov se zbirajo v skladu z določbami Zakona o kmetijskih zemljiščih. Upravljavec hidromelioracijskih sistemov, to je Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, poskrbi za izvedbo vzdrževanja v skladu s potrjenimi letnimi programi, ki so usklajeni z razpoložljivimi zbranimi sredstvi za ta namen. V letu 2015 se je na podlagi sprejete odredbe izvedla vsakoletna odmera nadomestila za vzdrževanje hidromelioracij. V odmero je bilo vključenih 216 hidromelioracijskih sistemov oziroma 18.529

zavezancev kot fizičnih oseb in 272 zavezancev kot pravnih oseb. Na ostalih 56 hidromelioracijskih sistemih je bilo dovolj sredstev iz preteklih let ali vzdrževanje izvajajo lastniki zemljišč sami ali se ne izvaja vzdrževanje (324 hidromelioracijskih sistemov). Zakonski postopek zbiranja sredstev za vzdrževanje in redno delovanje hidromelioracijskih sistemov se je prvič izvedel leta 2003. Od leta 2007 odmera vsako leto poteka nemoteno.

Preglednica 56: Odmera nadomestila za vzdrževanje hidromelioracijskih sistemov (HMS), 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Število HMS v odmeri	213	213	213	108	216
Zbrana sredstva (000 EUR)	657	563	653	283	691

Vir: MKGP

V letu 2015 so se vzdrževalna dela izvajala glede na zbrana sredstva iz odmere za leto 2014 in ostanka sredstev iz preteklih let. V letu 2015 je bilo s strani Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS vzdrževanih 216 hidromelioracijskih sistemov na skupno 37.597 ha kmetijskih zemljišč. V največjem obsegu se je izvajala košnja trave na brežinah jarkov, v manjšem obsegu pa posek zarasti na brežinah, poglobljanje jarkov in popravilo poti.

7.3 Varstvo kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namenske rabe

Pritisk urbanizacije in s tem pozidava kmetijskih zemljišč z visokim pridelovalnim potencialom je z nastankom številnih novih občin v Sloveniji močno narasla, saj so interesi in težnje po spremembi namenske rabe kmetijskih zemljišč v urbane namene najbolj izrazite na ravninskih predelih ob naseljih, kjer so najboljša kmetijska zemljišča. Velik problem predstavljata tudi razmeroma ekstenzivna in razpršena gradnja stanovanjskih objektov ter načrtovanje večjih novih trgovskih centrov in obrtnih oziroma industrijskih con v odprtem kmetijskem prostoru.

Po podatkih MKGP je bilo v letu 2015 uveljavljenih 22 občinskih prostorskih načrtov (OPN), ki so se nanašali na spremembo namenske rabe kmetijskih zemljišč. Pri šestnajstih občinah se je v letu 2015 spreminjal oziroma dopolnjeval le tekstualni del OPN (spremembe prostorskih izvedbenih pogojev oziroma meril in pogojev za urejanje prostora) ali pa je šlo za minimalne grafične popravke izvedbenega dela.

Izračun sprememb namenske rabe zemljišč za posamezno občino je bil narejen z geografskim informacijskim sistemom ArcGIS, in sicer na podlagi vektorskih podatkov (*shp) namenske rabe prostora, ki je veljala pred uveljavitvijo OPN (obstoječa namenska raba), ter namenske rabe prostora uveljavljenega OPN.

Podatek o spremembi kmetijskih zemljišč (spremembe KZ) se nanaša na spremembe namenske rabe kmetijskih zemljišč (najboljša in druga kmetijska zemljišča) v območja stavbnih zemljišč (stanovanja, centralne dejavnosti, proizvodne dejavnosti, posebna območja, zelene površine, prometne površine, komunikacijske infrastrukture, energetske infrastrukture, okoljske infrastrukture, območja obrambe v naselju, površine razpršene poselitve, razpršena gradnja) in območja drugih zemljišč (mineralne surovine, varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, območja obrambe zunaj naselij, ostala območja).

Podatek o vračanju v kmetijska zemljišča (vračanje v KZ) se nanaša na spremembo nekmetijskih namenskih rab (stavbna in druga zemljišča) v kmetijsko namensko rabo (najboljša in druga kmetijska zemljišča).

Z uveljavitvijo 22 OPN v letu 2015 se je spremenila namenska raba 2.144,5 ha kmetijskih zemljišč. V občinah, za katere ima MKGP podatke o površinah (K1 in K2), je bilo spremenjenih 1.180,9 ha najboljših kmetijskih zemljišč, in sicer v stavbno ali drugo zemljišče. V kmetijsko namensko rabo je bilo spremenjenih 544,7 ha zemljišč, od tega 243,6 ha v najboljše kmetijsko zemljišče.

Preglednica 57: Spremembe namenske rabe kmetijskih zemljišč ter spremembe nekmetskih namenskih rab v kmetijsko namensko rabo po občinah po OPN, ki so stopili v veljavo v letu 2015, ter skupne površine kmetijskih zemljišč po uveljavitvi OPN

Občina	Spremembe KZ (glede na obstoječo namensko rabo) (ha)			Vračanje v KZ (glede na obstoječo namensko rabo) (ha)			Površine KZ (po uveljavitvi OPN) (ha)		
	Najboljša	Druga	Skupaj	Najboljša	Druga	Skupaj	Najboljša	Druga	Skupaj
Braslovče*	0,00	0,04	0,04	4,74	0,04	4,78	2.204,66	443,01	2.647,67
Zavrč	8,53	15,72	24,25	5,06	6,30	11,37	495,19	553,01	1.048,20
Novo mesto*	474,22	273,84	748,06	11,73	11,03	22,76	5.404,50	2.105,69	7.510,18
Oplotnica	16,23	24,70	40,93	11,60	20,49	32,09	824,34	723,62	1.547,96
Sv. Jurij ob Ščavnici	58,97	16,61	75,58	4,23	8,83	13,06	2.037,08	796,14	2.833,21
Sv. Andraž v Sl. gor.	0,00	0,00	18,05	0,00	0,00	12,70	0,00	0,00	1.238,56
Mozirje*	43,80	31,00	74,80	0,00	0,00	0,00	830,82	730,90	1.561,72
Kobarid*	0,00	0,06	0,06	0,00	0,00	0,00	2.026,20	2.820,42	4.846,63
Razkrižje	0,00	0,00	19,56	9,29	6,37	15,66	407,23	159,86	567,09
Prevalje	51,89	11,51	63,39	17,70	20,56	38,26	1.689,54	196,03	1.885,57
Škofljica	38,45	18,42	56,87	21,04	5,10	26,15	1.440,98	389,41	1.830,38
Podvelka	13,92	26,03	39,95	8,07	11,56	19,63	831,71	782,71	1.614,42
Krško	0,00	0,00	281,46	15,02	13,27	28,29	6.069,64	7.134,41	13.204,05
Jezersko	2,30	12,14	14,44	0,04	2,86	2,90	37,90	492,41	530,31
Cerkvenjak	82,93	19,21	102,14	3,27	3,43	6,71	1.000,11	445,35	1.445,46
Ptuj	120,63	23,44	144,07	22,86	5,03	27,89	3.028,44	365,51	3.393,95
Križevci	35,78	4,11	39,89	4,11	1,70	5,81	2.925,26	131,84	3.057,10
Videm	89,77	31,75	121,52	13,12	8,24	21,36	2.833,68	1.642,57	4.476,25
Gornja Radgona	35,11	68,79	103,90	27,06	60,25	87,31	2.829,30	1.263,68	4.092,98
Šoštanj	0,00	0,00	13,80	43,57	71,39	114,95	1.367,32	1.126,08	2.493,40
Moravče*	60,00	41,52	101,52	7,52	18,79	26,31	1.430,23	946,15	2.376,38
Ljubljana*	48,39	11,87	60,26	13,58	13,13	26,71	6.546,95	1.394,56	7.941,52
Skupaj	1.180,92	630,76	2.144,54	243,61	288,37	544,70	46.261,08	24.643,36	72.142,99

* SD – spremembe in dopolnitve

Vir: MKGP

Po podatkih MKGP je bilo v letu 2015 sprejetih 7 državnih prostorskih načrtov (DPN) s skupno površino 710,6 ha. Podatek o površini DPN se nanaša na celotno ureditveno območje DPN. V okviru posameznega DPN bo dejansko spremenjen le določen odstotek kmetijskih zemljišč.

Preglednica 58: Površina državnih prostorskih načrtov (ha), ki se načrtujejo na kmetijski namenski rabi, sprejetih v letu 2015

Vrsta DPN	Ime DPN	Površina (ha)
Plinovodi	Uredba o državnem prostorskem načrtu za prenosni plinovod M3/1 Kalce–Vodice (Ur. l. RS, št. 17/2015)	267
	Uredba o državnem prostorskem načrtu za prenosni plinovod R52 Kleče–Toplana Šiška (TOŠ) (Ur. l. RS, št. 50/2015)	12,1
	Uredba o državnem prostorskem načrtu za prenosni plinovod M3/1 Kalce–Ajdovščina (Ur. l. RS, št. 57/2015)	147,4
	Uredba o državnem prostorskem načrtu za prenosni plinovod R51B TE-TOL–Fužine/Vevče (Ur. l. RS, št. 88/2015)	10,7
	Uredba o državnem prostorskem načrtu za rekonstrukcijo prenosnih plinovodov M3, M3B, R31A, R32 in R34 (Ur. l. RS, št. 97/2015)	128,8
Železnice	Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o državnem lokacijskem načrtu za drugi tir železniške proge na odseku Divača–Koper (Ur. l. RS, št. 88/2015)	141,5
	Uredba o državnem prostorskem načrtu za nadvoz čez železniško progo s priključkom na regionalno cesto R3-646 in priključkom na Kadunčevo cesto in Industrijsko cesto v Grosupljem (Ur. l. RS, št. 93/2015)	3,1
Skupaj		710,6

Vir: MKGP

7.4 Gospodarjenje z zemljišči v okviru Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije

Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (Sklad) je leta 1993 ustanovila država z namenom, da upravlja in razpolaga s kmetijskimi zemljišči, kmetijami in gozdovi v lasti Republike Slovenije, pa tudi z drugimi zemljišči, vse v skladu z zakonom.

Po podatkih o dejanski rabi tal v naravi, kot jo vodi MKGP, je Sklad, glede na svoj Register osnovnih sredstev (ROS) in ob upoštevanju solastniških deležev, na dan 31. 12. 2015 gospodaril z 59.168 ha kmetijskih zemljišč v lasti RS, kar znaša 19,4 % vseh zemljišč, s katerimi gospodarji. Na isti dan je Sklad po podatkih ROS in dejanske rabe gospodaril na površini 233.733 ha gozdov v lasti RS, kar je 76,7 % vseh zemljišč, s katerimi gospodarji. Skupno je bilo na dan 31. 12. 2015 v gospodarjenju Sklada 304.790 ha zemljišč.

Preglednica 59: Stanje zemljišč v registru osnovnih sredstev Sklada po evidenci MKGP o dejanski rabi (ha), 2012–2015

Vrsta rabe	Šifra	31. 12. 2012	31. 12. 2013	31. 12. 2014	31. 12. 2015
Njiva	1100	24.737	25.112	25.280	24.752
Hmeljišče	1160	1.067	985	986	976
Trajne rastline na njivskih površinah	1180	100	96	92	95
Rastlinjak	1190	10	10	10	10
Vinograd	1211	3.819	3.638	3.641	3.575
Matičnjak	1212	6	4	4	5
Intenzivni sadovnjak	1221	1.294	1.116	1.095	1.076
Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak	1222	510	553	563	601
Oljčnik	1230	680	732	747	795
Ostali trajni nasadi	1240	2	1	1	1
Trajni travnik	1300	18.376	17.253	17.383	18.025
Barjanski travnik	1321	653	648	634	625
Kmetijsko zemljišče v zaraščanju	1410	3.269	3.801	3.540	3.264
Plantaža gozdnega drevja	1420	163	183	145	76
Drevesa in grmičevje	1500	1.502	2.556	2.693	3.512
Neobdelano kmetijsko zemljišče	1600	642	1.079	1.043	757
Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem	1800	971	988	957	1.023
Kmetijska zemljišča skupaj		57.800	58.756	58.814	59.168
Gozd	2000	240.731	234.781	234.986	233.733
Druga zemljišča		11.073	11.797	11.899	11.889
Skupaj		309.604	305.333	305.699	304.790

Vir: Sklad

Gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči v lasti RS in upravljanju Sklada

Sklad je imel v letu 2015 sklenjenih 16.681 zakupnih pogodb za 54.303 ha kmetijskih zemljišč. Pravne osebe imajo sklenjenih 485 zakupnih pogodb za skupno površino 22.513 ha zemljišč, v povprečju 46,4 ha na osebo. Skupaj plačajo zakupnino za zemljišče v znesku 3.236.745 EUR (v povprečju 143,8 EUR/ha). V zakupu imajo 43,6 % vseh zemljišč, plačajo pa 44,8 % vse zakupnine, ki jo prejme Sklad.

Fizične osebe imajo sklenjenih 16.061 zakupnih pogodb za skupno površino 29.063 ha kmetijskih zemljišč oziroma 1,8 ha na osebo v povprečju. Skupaj so fizične osebe plačale 3.986.035 EUR zakupnine (v povprečju 137,2 EUR/ha). V zakupu imajo 56,4 % vseh zemljišč, plačajo pa 55,2 % vse zakupnine, ki jo za zemljišča prejme Sklad.

Še vedno se nadaljuje trend povpraševanja za zakup obdelovalnih površin. Sklad med prijavljenimi izbire zakupnika glede na prednostni vrstni red, kot ga določata Zakon o kmetijskih zemljiščih (ZKZ) in Skladov Pravilnik o zakupu kmetij in kmetijskih zemljišč. V primerih, ko tudi ob upoštevanju prednosti po ZKZ na koncu sprejemniki ponudbe za zakup

še vedno ostanejo povsem izenačeni, Sklad med njimi izbere bodočega zakupnika, in sicer na način izbiranja najboljšega ponudnika.

Na poziv Sklada sprejemniki ponudbe v zaprtih ovojnicah pošljejo ponudbe, v katerih opredelijo višino zakupnine, ki so jo za razpisano zemljišče pripravljeni plačati. Ponudijo odstotek povišanja, za katerega se nato, glede na trenutno veljavni cenik, poviša vsakoletna zakupnina. Zakupniki so za to, da bi pridobili v zakup predvsem njivske površine, na licitacijah ponudili v povprečju 2,8-krat (leta 2014 4,2-krat) višjo zakupnino, kot jo določa cenik Sklada.

V letu 2015 je Sklad opravil 109 postopkov izbire najboljšega ponudnika z licitacijo (leta 2014 101) za 485 parcelnih delov (leta 2014 492). Od vseh parcelnih delov, objavljenih na ponudbah za zakup (18.340), jih je bilo v letu 2015 predmet licitacije 2,6 % (leta 2014 3,5 %).

Preglednica 60: Licitiranje zakupnine v letu 2015

	Število licitacij	Število parcel	Razpisana zakupnina (EUR)	Izlicitirana zakupnina (EUR)	Indeks
Jugovzhodna Slovenija	9	40	1.960,8	3.153,0	161
Osrednja Slovenija	27	101	5.899,3	9.419,7	160
Jugozahodna Slovenija	37	91	6.444,4	14.461,4	224
Severovzhodna Slovenija	36	253	11.542,6	45.875,2	397
Skupaj	109	485	25.847,1	72.909,3	282

Vir: Sklad

Preglednica 61: Osnovni kazalniki gospodarjenja Sklada s kmetijskimi zemljišči, 2013–2015

	2013	2014	2015
Zakup			
Površina v zakupu (najem, brezplačni zakup) (ha)	55.374	54.803	54.303
Število zakupnih pogodb (najem, brezplačni zakup)	16.774	16.644	16.681
Prihodki od zakupnin in najemnin (EUR)	6.741.355	7.524.863	7.655.324
Povprečna zakupnina (EUR/ha)	117	139	140
Ponudbe za zakup (ha)	1.428	1.540	1.950
– od tega prvič objavljen razpis za zakup (ha)	871	882	975
Število obnovljenih oziroma novih zakupnih pogodb	1.395	1.777	1.913
Prvič oddano v zakup (ha)	736	879	857
Proste kmetijske površine			
Vsa kmetijska zemljišča (ha)	11.742	12.105	10.085
Kmetijska zemljišča v uporabi (raba 1100 do 1321 in 1420) (ha)	7.276	7.556	5.680
GERK (ha)	2.584	2.521	1.219
Neskladja parcel v zakupu			
Število parcel, ki jih ni v katastru	3.456	3.340	3.675
Površina parcel, ki jih ni v katastru (ha)	1.852	2.113	2.322
Nakupi in prodaje			
Nakup kmetijskih zemljišč (ha)	51,59	110,60	104
– od tega nakupi na varovanih območjih (ha)	11,54	57,30	27
Prodaja kmetijskih zemljišč (ha)	3,95	8,61	8,98
Prodaja stavbnih zemljišč (pozidanih po dejanski rabi)	0,63	0,41	1,98
V denacionalizaciji vrnjena kmetijska zemljišča (ha)	457	237	370
Solastnina			
Solastniška površina Sklada v zakupu (ha)	7.651	7.476	6.868
Število solastniških parcelnih delov v zakupu	7.848	7.766	7.589
Nedovoljeni posegi			
Število prijav nedovoljenih posegov	506	36	10

Vir: Sklad

Sklad je v letu 2015 kupil 104 ha kmetijskih zemljišč v skupni vrednosti 1.471.220 EUR. S posebno pozornostjo je tudi v letu 2015 spremljal ponudbe za prodajo zemljišč v 10-

kilometrskem obmejnem pasu. V tem pasu je odkupil 46,5 ha kmetijskih zemljišč. Od vseh odkupljenih kmetijskih zemljišč v letu 2015 je bilo 45 % kmetijskih zemljišč kupljenih v omenjenem območju ob meji.

V postopkih denacionalizacije je bilo v letu 2015 vrnjenih 370 ha kmetijskih zemljišč.

V registru osnovnih sredstev sklada so bile poknjžene pogodbe o razdružitvah, po katerih je Sklad v postopkih razdružitve solastnine odtujil 33,1 ha, hkrati pa iz njih pridobil 37,2 ha kmetijskih zemljišč. V okviru izvensodnih postopkov in izvensodnih razdružitvev je bilo v letu 2015 na priznanje lastninske pravice zaključenih 64 zadev ter 40 zadev s področja izvensodnih razdružitvev solastnine.

Sklad aktivno sodeluje v izvajanju komasacij. V letu 2015 je Sklad v postopke komasacije vložil 1.027,2 ha zemljišč in iz komasacij pridobil 991,3 ha zemljišč. Komasacije se izvajajo zaradi racionalnejše rabe in smotnejše obdelave kmetijskih zemljišč, vendar Sklad nima neposrednega vpliva na obseg komasacij, saj predstavlja le stranko v postopku.

Na področju urejanja evidenc nepremičnin se je Sklad v letu 2015 od načrtovanih 30.000 parcel opredelil do lastništva 45.981 parcel. Iz seznama potencialnega prenosa na Sklad se je izločilo veliko število parcel, na katerih je bila v zemljiških knjigah sicer že vpisana lastninska pravica v korist RS in na katerih se je zakonskim upravljavcem uspelo evidentirati tudi v uradni evidenci GURS-a (DARS, DRI, ministrstva, šole itd.).

Nadzor obdelave zakupljenih zemljišč poteka v skladu z določilom zakupne pogodbe in tudi po ZKZ mora zakupnik le-ta obdelovati na predpisan način in kot dober gospodar. V merilih za presojo, ali zakupnik ravna kot dober gospodar, je na prvem mestu zapisano, da se morajo zemljišča redno obdelovati in vzdrževati, da se mora zagotavljati ohranjanje oziroma izboljševanje rodovitnosti tal ter da se ne smeta povzročati erozija in zbitost, skratka degradacija tal.

V skladu s Pravilnikom o podrobnejši opredelitvi obsega krajevne in stvarne pristojnosti območnih izpostav in upraviteljstev Sklada mora vsaka območna izpostava letno pregledati obdelanost po površini 5 % vseh v zakup oddanih zemljišč svojega območja. Izbiro zakupnikov, katerih zemljišča bodo predmet kontrole, opravi računalnik. Dodatno kontrolo lahko odredi direktorica Sklada.

V letu 2015 so bile za kontrolo izbrane 9.903 parcele, ki jih Sklad oddaja v zakup 1.238 zakupnikom, v skupni površini 2.676 ha. Pregledanih je bilo 7.685 parcel oziroma 78 % parcel in v ta namen z zakupniki podpisanih 904 zapisnikov. Ugotovljenih je bilo 41 nedovoljenih posegov. Nepregledanih je ostalo 2.218 parcel oziroma 22 %, ki so se prenesle in vključile v seznam za kontrolo v letu 2016. Največ nepregledanih parcel je ostalo za pregled v naslednjem letu na območnih izpostavah z največjo bolniško odsotnostjo in tam, kjer je največje število strank. Najučinkoviteje kontrolo opravi prav skrbnik pogodbe, ki mu je lokacija zemljišč tudi najbolj poznana.

Gospodarjenje z gozdovi v lasti RS in upravljanju Sklada

Gospodarjenje z gozdovi v letu 2015 se pri večini koncesionarjev ni izvajalo v skladu s planom, in sicer zaradi naravne ujme (žled) velike razsežnosti, ki se je zgodila med 30. januarjem in 10. februarjem 2014. Žled je v kombinaciji s snegom in predhodnimi obilnimi padavinami, ki so dobro namočile in razmehčale tla, povzročil obsežne in raznolike poškodbe na pretežnem delu slovenskih gozdov. Nepoškodovani so ostali le gozdovi v slovenskem Primorju do nadmorske višine 500 m, na subpanonskem območju vzhodne Slovenije ter zgornjegorski gozdovi v pasu nad 1.200 m nadmorske višine. Med bolj prizadeta območja sodijo gozdovi na prehodu iz obalno-kraškega v celinsko območje (okolica Postojne), na JZ obrobju Ljubljanske kotline in na cerkljansko-idrijskem območju.

Zaradi posledic žledoloma se je na najbolj prizadetih območjih (Postojna, Idrija, Ljubljana in Kočevje) prekomerno namnožil smrekov lubadar, ki je prešel v gradacijo smrekovih sestojev. Sklad se je na prizadetih območjih aktivno vključeval v reševanje problemov in dnevno

spremljal stanje ter se vključeval v organizacijo ukrepov, ki so pripomogli k uspešni izvedbi sanacije prekomerne namnožitve smrekovega lubadarja. Za pospešeno sanacijo lubadarjevih žarišč se je Sklad s posameznimi koncesionarji dogovoril, da bodo na najbolj poškodovanih področjih (na območju Postojne, Logatca in Kočevja) opravljali sanacijska dela tudi drugi koncesionarji. S koncesionarjem GG Postojna, d. o. o., je Sklad podpisal Dogovor o omejitvi koncesije za potrebe hitrejše in pravočasne sanacije smrekovega lubadarja. Koncesionarji GG Novo mesto, d. d., GG Bled, d. o. o., in SGLŠ Postojna so v okviru svojih virov pomagali pri sanaciji lubadarja na območju Postojne. Na območju Ljubljane sta koncesionarju Gozd Ljubljana, d. d., posledice žledoloma pomagala odpravljati koncesionarja GG Brežice, d. o. o., in GG Celje, d. o. o. Sanacija smrekovega lubadarja je bila v letu 2015 uspešno zaključena pri večini koncesionarjev, razen pri koncesionarju GG Postojna, d. o. o., in Gozd Ljubljana, d. d., pri katerih je za sanacijo ostalo še 15.000 oziroma 30.000 m³.

Preglednica 62: Osnovni kazalniki gospodarjenja Sklada z gozdovi, 2013–2015

	2013	2014	2015
Gozdovi s podeljeno dolgoročno koncesijo			
Posek (m ³)	1.110.944	1.456.180	1.665.668
Koncesijska dajatev (EUR)	15.882.012	16.270.286	20.319.996
Povprečni donos (EUR/ m ³)	14,27	11,17	12,20
Gozdovi izven koncesij			
Posek (m ³)	29.840	31.215	76.501
Prihodek (EUR)	837.260	543.013	1.943.692
Nakupi in prodaje			
Nakup gozdov (ha)	283	257	415
– od tega nakupi na varovanih območjih (ha)	30	56	133
Prodaja gozdov (ha)	14	14	26
V denacionalizaciji vrnjeni gozdovi (ha)	3.505	457	1.220

Vir: Sklad

Sklad je v letu 2015 kupil 415,4 ha gozdov v skupni vrednosti 1.457.565 EUR, od tega 119,6 ha gozdov v 10-kilometrskem obmejnem pasu. V postopkih denacionalizacije je bilo vrnjenih 1.220 ha gozdov.

Število nedovoljenih posekov na zemljiščih v gospodarjenju Sklada se je v letu 2015, v primerjavi z letom 2014, povečalo, saj se je število primerov v primerjavi s predhodnim letom povečalo za 16 %. Sicer pa lahko Sklad delo na tem področju oceni kot zelo uspešno, saj je visok odstotek odkritih nedovoljenih sečenj posledica intenzivnejših kontrol Sklada na terenu.

Vsi državni gozdovi, s katerimi gospodari sklad, so certificirani po shemi FSC (Forest Stewardship Council – Svet za nadzor gozdov). Sklad je certifikat FSC prejel leta 2007, od leta 2010 pa proces certificiranja širi tudi na zasebni gozdarski in lesnopredelovalni sektor. Tako je bilo v letu 2015 certificiranih 56 zasebnih lesnopredelovalnih in gozdarskih podjetij in 25.009,5 ha zasebne gozdne posesti. V letu 2015 je bilo v Skladovo shemo FSC na novo vključenih deset zasebnih podjetij.

Sklad želi z vključevanjem podjetij v Skladovo shemo FSC pomagati pri vzpostavitvi slovenske gozdno-lesne verige, saj je kot eno od kritičnih točk slovenskega gozdno-lesnega sektorja prepoznal problematiko težavnega vstopa lesnih podjetij na svetovni trg zaradi ne-certificiranih gozdno-lesnih proizvodov.

8 JAVNE SLUŽBE IN DRUGE STORITVE ZA KMETIJSTVO

8.1 Javna služba kmetijskega svetovanja

Delo kmetijske svetovalne službe v letu 2015 je temeljilo na programu dela za leto 2015. Vsebinsko se delo vsako leto nadgrajuje, glavni okvir dela pa je zakonodaja, ki opredeljuje javno službo kmetijskega svetovanja (Zakon KGZS, Zakon o kmetijstvu).

Kmetijski svetovalci delujejo v oddelkih za kmetijsko svetovanje pri kmetijsko-gozdarskih zavodih, ki jih vodijo vodje oddelkov. Kmetijski svetovalci specialisti strokovno delujejo po panogah ali strokovnih področjih na celotnem območju oddelka (v regiji), izjemoma pa tudi na večjih območjih. Terenski svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti na kmetijah delujejo na izpostavah za kmetijsko svetovanje, praviloma na območju upravne enote, in sicer kot sestavni deli oddelkov za kmetijsko svetovanje. Na vsaki izpostavi je glede na merila (število kmetij, velikost enote, razvitost ipd.) določeno število terenskih svetovalcev. Delo izpostave koordinira vodja izpostave.

Delo kmetijske svetovalne službe vodi, usmerja in nadzoruje sektor za kmetijstvo in gozdarstvo v okviru Zborničnega urada KGZS. Glavnina programa dela sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo so svetovanje v zvezi s tehnološkim, gospodarskim in okoljevarstvenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti, vodenje javne službe kmetijskega svetovanja (JSKS) in sodelovanje pri pripravi predpisov s področja kmetijstva in z njim povezanih področij.

8.1.1 Aktivnosti kmetijske svetovalne službe v letu 2015

Program dela Javne službe kmetijskega svetovanja je v letu 2015 zajemal naslednje naloge:

1. Tehnološko-okoljsko svetovanje in varovanje proizvodnih virov
2. Podjetniško svetovanje in poslovno povezovanje
3. Izvajanje ukrepov kmetijske politike
4. Krepitev razvojnega potenciala kmetijstva in podeželja
5. Splošne organizacijske naloge
6. Naloge po naročilu MKGP
7. Subvencijska kampanja

Program dela je bil izveden v celoti. Pri posameznih aktivnostih je prišlo do manjših odstopanj od programa, vendar so bili cilji doseženi prek drugih aktivnosti. Izvedene so bile naloge, ki potekajo že več let, kakor jih opredeljujeta Zakon o kmetijstvu in MKGP v okviru delovanja JSKS, pa tudi številne nove naloge za izvedbo reforme skupne kmetijske politike v Sloveniji kot podpora kmetom in agroživilski industriji za prodor na skupni evropski trg.

Preglednica 63: Prikaz časa (ure), porabljenega za posamezne naloge kmetijske svetovalne službe v letu 2015 v primerjavi s programom

Naloga	Program	Realizacija	Indeks
Tehnološko-okoljsko svetovanje in varovanje proizvodnih virov	153.355	218.136	142
Podjetniško svetovanje in poslovno povezovanje	37.580	48.260	128
Informiranje vlagateljev pri izvajanju drugih ukrepov kmetijske politike	10.039	18.397	183
Krepitev razvojnega potenciala kmetijstva in podeželja	13.192	15.420	117
Priprava strokovnih podlag za zakonodajne in druge dokumente ter naloge po naročilu MKGP	5.025	6.046	120
Vlaganje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike – subvencijska kampanja (plača kmet)	56.914	47.712	84
Vodenje, poročanje, lastna organizacija dela in izobraževanje	46.080	60.855	132
Aktivnosti KGZ, financirane iz drugih virov	149.794	58.517	39
Skupaj	471.979	473.343	100,3

Vir: KGZS

Javna kmetijska svetovalna služba je veliko pozornosti namenila ciljnemu izobraževanju kmetov in članov njihovih družin, strokovni pomoči posameznim kmetijam pri prestrukturiranju, sodelovanju pri izvajanju programov razvoja podeželja, strokovni pomoči oblikam združevanja kmetov ter mladih na podeželju, svetovanju in pomoči pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike, sodelovanju z drugimi institucijami na področju kmetijstva in promociji slovenskega kmetijstva. S tem je uresničevala temeljne cilje dela javne kmetijske svetovalne službe, ki so v skladu s cilji kmetijske politike v Sloveniji (konkurenčnost agroživilstva in gozdarstva, ohranjanje proizvodnih potencialov kmetijstva in kulturne krajine ter izboljšanje kakovosti življenja v podeželskih območjih in spodbujanje diverzifikacije).

Naloga 1: Tehnološko-okoljsko svetovanje in varovanje proizvodnih virov

Ukrepi za izvajanje prve dejavnosti so bili namenjeni predvsem kmetijskim gospodarstvom, za katere je kmetijstvo glavni ali najpomembnejši vir dohodka. Vključuje kmetijska gospodarstva, ki potrebujejo visoko raven tehnoloških in podjetniških znanj, ob tem pa tudi znanj, ki se nanašajo na okoljske vsebine, ki so povezane s kmetijstvom in predelavo hrane.

V okviru te dejavnosti so se izvajali svetovanje in izobraževanje v zvezi s tehnološkim in okoljevarstvenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti ter prenos znanj neposredno do uporabnikov in pomoč pri vključevanju znanstvenih in strokovnih dognanj v prakso. V okviru te dejavnosti je potekalo sodelovanje z domačimi in tujimi institucijami za potrebe tehnološkega napredka v kmetijstvu. Ta dejavnost zajema tudi izobraževanje za izvajanje kmetijsko-okoljskih vsebin, svetovanje in druge aktivnosti v zvezi z navzkrižno skladnostjo, agrarne operacije in naloge zdravstvenega varstva rastlin – opazovalno napovedovalne službe. V okviru te dejavnosti se je izvajalo izobraževanje kmetijskih svetovalcev in kmetov o novostih na vseh tehnoloških področjih. Velika pozornost je bila namenjena spodbujanju ekološkega kmetovanja, spodbujanju pridelave vrtnin, zdravstvenemu varstvu rastlin, živinoreji ter prilagajanju na podnebne spremembe. Ta dejavnost zajema tudi izvajanje programa razvoja podeželja 2007–2013.

Objavljeni so bili strokovni članki na svetovnem spletu za zainteresirano javnost.

Naloga 2: Podjetniško svetovanje in poslovno povezovanje

V okviru te dejavnosti je bilo izvedeno svetovanje in izobraževanje v zvezi z ekonomskim in podjetniškim svetovanjem ter poslovnim povezovanjem, namenjeno spodbujanju in pomoči pri uvajanju dopolnilnih in dodatnih dejavnosti na kmetijah, ki iz osnovne kmetijske dejavnosti ne morejo dosegati ustreznega dohodka oziroma imajo interes za večji dohodek in večje število delovnih mest v družini, ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo.

Poseben poudarek je bil na naslednjih aktivnostih:

- spodbujanje povezovanja kmetov za skupno trženje,
- vzpostavitev podpornega okolja za uvajanje socialnega podjetništva,
- informiranje in pomoč novoustanovljenim in že delujočim socialnim podjetjem,
- spodbujanje kmetov za sodelovanje v shemah višje kakovosti,
- spodbujanje kmetov k lokalni trajnostni pridelavi in oskrbi,
- izvajanje domačih projektov: tradicionalni slovenski zajtrk, vzpostavitev kratkih verig oskrbe, shema šolskega sadja in zelenjave, shema šolskega mleka,
- zagotavljanje vseh potrebnih informacij za vodenje knjigovodstva FADN vsem zainteresiranim kmetijam,
- svetovanje kmetijam ob prehodu na nov sistem obdavčitve,
- tehnološko-ekonomsko svetovanje.

Naloga 3: Izvajanje ukrepov kmetijske politike

Ukrepi za izvajanje tretje dejavnosti so bili namenjeni uspešnemu in učinkovitemu izvajanju ukrepov kmetijske politike, predvsem z izvajanjem elektronskega izpolnjevanja zbirnih vlog in zahtevkov ter svetovanjem in razlago odločb ter dopolnitev vlog kot pomoč kmetovalcem pri pridobivanju proračunskih sredstev.

Naloga 4: Krepitev razvojnega potenciala kmetijstva in podeželja

Namen dejavnosti je bil organiziranje in strokovna pomoč pri delovanju različnih oblik povezovanja kmetov in prebivalcev na podeželju ter povezovanje vseh organizacijskih struktur razvoja podeželja. JSKS je sodelovala pri organizaciji strokovnih prireditev zvez in društev. Ta dejavnost je vključevala tudi delo na povečanju ekonomske varnosti kmetij predvsem zaradi škod, ki nastajajo zaradi naravnih nesreč, prek svetovanja ustreznih agrotehničnih ukrepov za zmanjšanje nastale škode.

8.1.2 Posebni poudarki dela javne kmetijske svetovalne službe v letu 2015

V delu JSKS je bil v letu 2015 večji poudarek na tehnološkem svetovanju, ki je bilo vsebinsko nadgrajeno in sledi temeljnim dolgoročnim ciljem. Področja svetovanja so bila razvoj rastlinske pridelave, živinoreje, ribištva in ribogojstva, predelave mesa in mleka, ekološkega kmetijstva, ekonomike kmetijstva, razvoja podeželja, turizma na kmetiji, dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, delo z društvi in podeželsko mladino, nacionalne poklicne kvalifikacije, socialno podjetništvo, knjigovodstvo FADN, pomoč pri izpolnjevanju zbirnih vlog ter pomoč pri pripravi podukrepa Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete.

Rastlinska pridelava

Na področju poljedelstva in vrtnarstva je JSKS poskrbela za svetovanje in usposabljanje kmetov glede ustreznih tehnologij pridelave, varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, spravila in skladiščenja pridelkov, ustreznega kolobarja, priprave tal, gnojenja, dognojevanja z dušikom na podlagi N-min testov, izbire sort in hibridov. Poseben poudarek je bil namenjen svetovanju pridelave vrst in sort, ki so prilagojene na podnebne spremembe, in pri izvedbi ustreznih tehnologij na območjih s posebnimi režimi kmetovanja ter pri različnih načinih kmetovanja (ekološka pridelava, integrirana pridelava ...).

Na področju travništva je bilo kmetom svetovano glede pravilne rabe, ustreznega gnojenja, dosejavanja in obnove travne ruše, izbora ustreznih mešanic za različne rabe v različnih klimatskih in talnih razmerah, zatiranje plevelov idr. Pri pašništvu je bil poudarek predvsem na načrtovanju postavitve pašnika in čredink, pravilnem vodenju paše in izbiri ustrezne ograje.

Pri pridelavi hmelja je bilo svetovanje usmerjeno v optimiziranje tehnologije pridelave hmelja z vidika zmanjšanja stroškov, uvajanje tehnoloških novosti na področju rezi, združenih orodij, vodil ter v obnovo nasadov s tržno zanimivimi sortami in kakovostnimi sadikami.

Optimizacija tehnologije v smeri manjših stroškov pridelave in okoljsko sprejemljivih tehnologij je cilj tudi na področju sadjarstva, oljkarstva in vinogradništva. Specialisti za sadjarstvo JSKS in strokovnjaki izobraževalnih institucij so uskladili glavne tehnološke ukrepe pri pridelavi jabolk. Del svojega časa so svetovalci za sadjarstvo posvetili tudi novostim pri tehnologiji pridelave sadjevca. Pri oljkarstvu je bil velik poudarek na ekološki pridelavi ter izvedbi tečajev rezi oljk, pri vinogradništvu pa na svetovanju okoljsko prijaznih tehnologij pridelave grozdja za vino kot tudi na negi mošta in vina. Izvedeni so bili kletarski tečaji in tečaji na temo smernic dobre higienske prakse pri predelavi grozdja.

Glede na to, da je uspešna rastlinska pridelava v veliki meri odvisna od ustreznega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, je bil velik del svetovanja usmerjen v obvladovanje le-teh. Poudarjeno je bilo svetovanje o metodah varstva rastlin, tehnikah aplikacij, izbiri ustreznih fitofarmacevtskih sredstev, terminih in tehnikah postavljanja feromonskih vab in rumenih plošč, spremljanje naleta škodljivcev in pojava bolezni ter plevelov.

V letu 2015 je bilo okrepljeno tudi svetovanje glede namakanja v posameznih panogah rastlinske pridelave, sodelovanje pri sestavi tako velikih kot malih namakalnih sistemov v vseh fazah – od splošnih informacij, prek pridobivanja ustreznih dovoljenj, izdelave projektov do pomoči pri vlaganju zahtevkov za razpise. Vodilo se je tudi delo regionalnih delovnih

skupin za namakanje, v okviru katerih se je pripravljala strategija namakanja kmetijskih zemljišč do leta 2020.

Kmetovalci so se usposabljali na področju varnosti in zdravja pri delu s poudarkom na udeležbi kmetijskih in gozdarskih vozil na cesti, vključno z novimi obveznostmi za označevanje in udeležbo v prometu, prav tako se je opozarjalo na novosti pri izvajanju storitev v kmetijstvu in gozdarstvu s poudarki na uvajanju vezane knjige računov, izpolnjevanju pogojev in usposobljenosti za izvajanje storitev kot kmetijske in gozdarske ali kot dopolnilne dejavnosti na kmetiji ter organiziranje izvajanja storitev (strojni krožki).

JSKS je samostojno ali v sodelovanju z drugimi institucijami izvajala tudi številne sortne poskuse ter poskuse s področja varstva rastlin (uporaba protiinsektnih mrež, biotično varstvo plodovk v zavarovanem prostoru, poskusi v ozimnih žitih s fungicidi in herbicidi, v koruzi z insekticidi proti koruznemu hrošču in s herbicidi, poskusi zatiranja strun v koruzi, metode zbeganja koruznega hrošča, obvladovanje esce v vinogradih idr.) in tehnologij pridelave (sajenje in pobiranje špargljev, strojno sajenje česna, setev avtohtonih sort zelenjave, obdelava tal, setev, spravilo krme s travinja, gnojenje z mineralnimi in organskimi gnojili, energetska raba lesa idr.) Pripravljeni so bili številni tehnološki listi in objave v medijih.

Veliko časa je bilo namenjenega tudi vključevanju kmetov v različne ukrepe, kot so ekološko kmetovanje, KOPOP, in iskanju ustreznih tehnoloških rešitev tako pri izvedbi posameznih zahtev v okviru teh ukrepov kot rešitev pri izvedbi različnih zakonodajnih zahtev.

Živinoreja

Na področju živinoreje je bilo svetovanje JSKS usmerjeno predvsem v govedorejo, prašičerejo in drobnico. Pri govedoreji je bil poudarek na uvajanju sodobnih, živalim prijaznih tehnologij reje, optimiziranju krmnih obrokov za posamezne kategorije živali ter izboljšanju kakovosti mleka – higiena mleka, izbor pasme. JSKS je svetovala na področju zdravja živali, dobrobiti živali in izvajanja ukrepov KOPOP ter informirala o predpisih s področja ekološke reje govedi.

Tudi pri prašičereji so se uvajale nove tehnologije reje, poudarek pa je bil na prehrani in reprodukciji prašičev ter na obvladovanju posledic prisotnosti toksinov v krmi. Pripravili so se idejni predlogi za hleve, izračunavale kapacitete hleva, skladiščne kapacitete za krmo in gnojevko, krmno bilanco. Izdelovali so se programi za dobrobit živali, pripravili tehnološki listi o intenzivni reji in ekološki reji prašičev ter izvedla številna predavanja (sinhronizacija estrusa, kastracija, biovarnost na kmetiji, dobro počutje prašičev, število funkcionalnih seskov, kondicija plemenskih svinj pred prasiatvijo in ob odstavitvi idr.).

Okrepljeno je bilo tudi svetovanje rejcem drobnice, in sicer glede zdravja živali, dobrobiti živali in izvajanja ukrepov KOPOP, v zvezi s prehrano ovac v ekološki in konvencionalni reji, planinsko pašo, ravnanjem z drobnico pri prevozi idr. Rejci so se seznanjali o stanju panoge v drugih državah članicah, okoljskih standardih in standardih navzkrižne skladnosti (novosti na področju identifikacije in registracije drobnice). Pri reševanju težav v zvezi z zdravstvenim stanjem drobnice je usmeritev predvsem v presnovne bolezni, parazitoze, CAE, modrikasti jezik.

Pri vseh panogah živinoreje je potekalo svetovanje tudi glede rekonstrukcij in novogradenj hlevov. Tako so bili izdelani načrti notranjih ureditev hlevov, na področju gradbene zakonodaje ter pri pridobivanju ustreznih dovoljenj za gradnjo ter pri prilagajanju hlevov standardom in normativom za ekološko živinorejo, pripravljena so bila strokovna mnenja za pridobitev različnih soglasij pri gradnjah hlevov, gnojišč in reji domačih živali na naravovarstvenih območjih.

Ribištvo in ribogojstvo

JSKS je sodelovalo tudi na področju morskega ribištva in ribogojstva, in sicer pri urejanju nadaljnega ribolova male plave ribe z zapornimi obkrožujočimi mrežami plavaricami, pri pripravi večletnega regionalnega načrta upravljanja z malimi plavimi ribami, rekonstrukciji

ribiškega pristanišča Strunjan, izvedene so bile delavnice o uspešnem soupravljanju peščene jegulje ter pripravljene podlage za opredelitev ribolovnega turizma.

Na področju ribogojstva se je strokovno delo nanašalo na svetovanje ribogojcem, pripravljanje idejnih projektov za novogradnjo in adaptacijo proizvodnih objektov in obveščanje ribogojcev o aktualnih razpisih v ribogojstvu.

Predelava mesa in mleka

Svetovalni del na področju predelave mesa je obsegal predvsem tehnološke ureditve klavnic, pridobitve gradbenega ter uporabnega dovoljenja, ravnanje z odpadnimi vodami in živalskimi stranskimi proizvodi, vzorčenje pitne vode, izbor ustrezne embalaže in čistil, odpravljanje pomanjkljivosti in napak v obratih na osnovi veterinarskih zapisnikov. JSKS pripravlja tudi idejne zasnove za ureditev klavnic ter prostorov za predelavo mesa za vse kategorije in vrste živali. Del nalog je tudi urejanje opravljanja storitev predelave na kmetiji za druge, ustrezno označevanje mesnih izdelkov in odpravljanje napak v tehnološkem postopku.

Celovito svetovanje kmetijam se je nudilo tudi na področju predelave mleka, kar pomeni, da se pripravi idejna zasnova predelovalnega obrata in izvaja tehnološko svetovanje od izdelave mlečnih izdelkov do prodaje s poudarki na varni hrani in higieni v predelavi. Izvajanje tečajev izdelave posameznih vrst izdelkov je potekalo v učni sirarni.

Ekološko kmetijstvo

Ena izmed pomembnih nalog JSKS je bila svetovanje ekološkim pridelovalcem in pomoč pri preusmeritvah kmetij v ekološko pridelavo in predelavo (predvsem ekonomski izračuni in tehnologija, kritične točke). Del nalog je obsegal pomoč kmetom pri pridobivanju raznih sredstev in pri prijavi v ekološko kontrolo ter svetovanje glede tehnologije pridelave in reje, gnojenja, ekološkega varstva rastlin, trženja in promocije ekoloških pridelkov, krmljenja ekološko rejenih živali, vodenja evidenc, kombinacij z operacijami KOPOP, novogradenj in adaptacij hlevov. Organizirani so bili ogledi dobrih praks ekološke pridelave ter izvedeni številni sortni poskusi in testiranje pripravkov za varstvo rastlin v ekološki pridelavi.

Ekonomika kmetijstva

Pripravljeni so bili Katalog kalkulacij za načrtovanje gospodarjenja na kmetijah v Sloveniji in analize gospodarnosti (priprava analiz gospodarnosti posameznih kmetijskih dejavnosti in gospodarjenja kmetij različnih proizvodnih usmeritev), zbirali in analizirali so se podatki o cenah pridelkov doma in v tujini ter spremljale novosti na področju davčne zakonodaje, kmetom se je svetovalo glede ugodnih in prijaznih rešitev.

Razvoj podeželja

JSKS je strokovno sodelovala z MKGP pri pripravi sprememb PRP 2014–2020, njegovih izvedbenih uredbah in merilih za izbor projektov. Na vsakem kmetijsko-gozdarskem zavodu KGZS je delovala info točka, ki je kmete in druge zainteresirane vlagatelje informirala o njihovih možnostih za vključevanje v ukrepe PRP 2014–2020 in kandidiranje na razpise z naslova PRP 2014–2020. Javnost je bila obveščena prek različnih javnih medijev in izvedenih je bilo več delavnic, na katerih so bili potencialni upravičenci seznanjeni z novostmi, ki jih prinaša PRP 2014–2020 glede na prejšnje programsko obdobje.

Nudena sta bila strokovna pomoč in osebno svetovanje pri izvajanju naložb in pripravi zahtevkov ter pri izdelavi letnih in končnih poročil iz naslova PRP 2007–2013. Aktivno je bilo sodelovanje z Mrežo za razvoj podeželja in kohezijsko politiko zlasti na področju promocije dobrih praks, podprtih iz sredstev PRP.

Omogočena je bila strokovna pomoč pri kandidiranju na razpise, podprte s sredstvi drugih nacionalnih politik, hkrati pa tudi pomoč pri vključevanju v mednarodne projekte razvoja podeželja in regionalnega razvoja.

Turizem na kmetiji

Koordinirale in izvajale so se aktivnosti za promocijo turističnih kmetij tako v Sloveniji kot v tujini, skrbelo se je za strokovno podporo Združenju turističnih kmetij Slovenije.

Dopolnilne dejavnosti na kmetiji

V okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetiji je JKSK sodelovala z MKGP pri pripravi Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji, Uredbe o izvajanju ukrepa naložb v osnovna sredstva in podukrepa za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov.

Ponujeni sta bili strokovna pomoč pri pridobivanju dovoljenj za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter pomoč pri usklajevanju dopolnilnih dejavnosti na kmetiji z novo zakonodajo. Izvedena so bila številna predavanja, strokovna usposabljanja, pripravljeni so bili članki, delavnice, zgibanke in izvedena ocenjevanja na lokalnem območju na temo spodbujanja razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, nudena so bila tudi specialistična znanja na področju predelave mleka, predelave mesa, turizma na kmetiji, trženja, prodaje ter promocije in strojnih storitev.

Izvedene so bile ocenjevalno-promocijske prireditve kmetij, ki tržijo svoje izdelke in pridelke – Akcija s kmetije za Vas, in izdelane brošure primerov uspešnega trženja ter strokovno ocenjevanje v okviru prireditve Dobrote slovenskih kmetij na Ptuju.

Delo z društvi in podeželsko mladino

Opravljen je bilo strokovno svetovanje v upravnih postopkih pri registraciji društev in pomoč pri pripravi ustreznih aktov, pomoč pri pridobivanju javnih in drugih sredstev za delovanje društev, sodelovanje pri izvedbi številnih tekmovanj in ocenjevanj v posameznih panogah s področja kmetijstva in s kmetijstvom povezanih dejavnosti ter strokovne pospeševalne prireditve s podeželsko mladino; Kviz Mladi in kmetijstvo, Državne kmečke igre in Izbor inovativnega mladega kmeta/kmetice.

Nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK)

Organizirano in izvedeno je bilo potrjevanje in preverjanje za 386 kandidatov, ki so želeli pridobiti nacionalno poklicno kvalifikacijo s področja kmetijstva oziroma živilstva. Kandidate se je usmerilo pri pripravi osebnih zbirnih map v ustrezno izbiro NPK ter spodbujalo za zbiranje dodatnih dokazil o praktični usposobljenosti. Z zgibankami se je informiralo javnost o NPK ter osebno obveščalo mlade prevzemnike kmetij o iztekajočih rokih za predložitev dokazil o pridobljeni ustrezni izobrazbi na ARSKTRP.

Socialno podjetništvo

JSKS je svetovala pri ustanavljanju in poslovanju socialnih podjetij s področja kmetijstva, pripravljala predavanja, delavnice ter podjetniški priročnik »Od ideje do socialnega podjetja z družbenim učinkom« v sodelovanju z zavodom Uspešen podjetnik. V sodelovanju z MKGP je bila spremenjena zakonodaja s področja socialnega podjetništva ter vključitev v podporno okolje za socialno podjetništvo in socialno ekonomijo.

Delo na področju knjigovodstva FADN

V letu 2015 je JSKS svetovala pri izpolnjevanju poročil 927 kmetijskim gospodarstvom, ki so bila izbrana v reprezentativni vzorec in so z MKGP podpisala pogodbo o sporočanju knjigovodskih podatkov po metodologiji FADN. Poročila kmetijskih gospodarstev so podlaga za pripravo letnih poročil kmetijskih gospodarstev za obračunsko leto 2014 in pripravo zbirnega letnega poročila za Republiko Slovenijo v informacijskem sistemu RICA 1 Evropske komisije.

JSKS je posredovala kmetijskim gospodarstvom pomoč pri rednem beleženju podatkov proizvodnje, prodaje in drugih podatkov ter njihovem poročanju po sistemu knjigovodstva FADN, informirala nove obveznike o vodenju knjigovodstva FADN in vse, ki ga vodijo, o

novostih, rokih za oddajo poročil ipd. Čedalje pomembnejša sta tudi razlaga rezultatov obdelav in svetovanje kmetijam. Svetovalci in sodelavci iz računovodskih pisarn FADN so izvedli 26 izobraževanj po celotni Sloveniji.

Pomoč pri izpolnjevanju zbirnih vlog

Z MKGP je sodelovanje potekalo tudi pri pripravi zakonodaje s področja ukrepov kmetijske politike za plačila, ki se uveljavljajo na površino in za živali. Izvedena so bila strokovna usposabljanja, informiranja ter osebna svetovanja vlagateljem o vsebinah in postopkih izvajanja in vlaganja zahtevkov za ukrepe kmetijske politike. JSKS je nudila pomoč 57.406 vlagateljem pri izpolnjevanju, oddaji in dopolnjevanju zbirnih vlog, kar je 99,3 % vseh vlagateljev, ter pomagala kmetom pridobiti več kot 210 milijonov EUR prek ukrepov kmetijske politike.

Mladi kmetje

JSKS je sodelovala pri pripravi uredbe in razpisa za podukrep Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete. Del nalog je bil informirati potencialne mlade kmete o podukrepu Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete (internet, TV, radio, časopisi, javne predstavitve ...). Zagotovljena je bila pomoč pri pripravi 80 % vlog za podukrep Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete, uvedene pa so bile tudi e-novice Mladi prevzemnik, s katerimi se je obveščalo mlade kmete o obveznostih glede ukrepa Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete.

8.2 Strokovne naloge v pridelavi kmetijskih rastlin

V skladu z Zakonom o kmetijstvu se kot javna služba v kmetijstvu izvajajo strokovne naloge v pridelavi kmetijskih rastlin. Ohranjanje in trajnostno rabo rastlinskih genskih virov izvajajo institucije Slovenske rastlinske genske banke, na katero se navezujejo tudi naloge žlahtnjenja kmetijskih rastlin. Na različnih lokacijah v Sloveniji se preverjajo genetske lastnosti in uporabna vrednost sort v sortnih in tehnoloških poskusih ter izvajajo selekcija in ekološka rajonizacija sort ter preizkušanje sort v različnih agropodnebni razmerah ob uporabi različnih tehnologij pridelovanja. Te naloge se izvajajo s ciljem, da bi slovenskim pridelovalcem zagotovili kakovostno seme in sadilni material sort, ki v naših pridelovalnih razmerah dajejo kakovostne in stabilne pridelke ob čim manjši uporabi fitofarmacevtskih sredstev in mineralnih gnojil, kakor tudi, da bi zagotovili čim hitrejši prenos novih tehnologij pridelave v prakso.

Ohranjanje in trajnostna raba rastlinskih genskih virov za prehrano in kmetijstvo

Za nadaljevanje usmerjenega in enotnega izvajanja nalog ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov, ki je bilo opredeljeno v Programu RS za fitosanitarno področje za obdobje 2012–2015, je konec leta 2015 minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano sprejel program RS za ohranjanje in trajnostno rabo rastlinskih genskih virov za obdobje 2016–2017. Kot splošni cilji so v programu opredeljeni upravljanje področja ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov, ukrepi za preprečevanje genske erozije, ohranjanje biotske raznovrstnosti in prilagajanje kmetovanja na spremenjene podnebne razmere, upravljanje mednarodnega sodelovanja, ureditev učinkovitega informacijskega sistema ter ustrezno ozaveščanje javnosti. Opisani program ter natančnejša poročila o izvajanju strokovnih nalog SRGB in žlahtnjenja so na voljo na spletnih straneh MKGP.

Slovenska rastlinska genska banka

Glavni cilj Slovenske rastlinske genske banke je ohranjanje biotske raznovrstnosti rastlinskih genskih virov z zbiranjem, evidentiranjem in ohranjanjem slovenskega genskega materiala. V nacionalnih zbirkah na Kmetijskem inštitutu Slovenije, Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo in Fakulteti za biosistemske vede Univerze v Mariboru je shranjenih blizu 6.000 akcesij starih domačih in tradicionalnih sort, populacij,

divjih sorodnikov gojenih rastlin in drugih samoniklih rastlinskih vrst. Med drugimi so zbrani številni genski viri solate, čebule, zelja, fižola in ostalih zelenjadnic, krompirja, boba, pšenice, trav, detelj, zdravilnih rastlin in dišavnic, jagodičja, hmelja, sadnih vrst in vinske trte, poleg tega pa tudi slovenske sorte, ki so bile s programi žlahtnjenja, začetega neposredno po drugi svetovni vojni, vzgojene pri slovenskih žlahtniteljih.

Sedanji program dela Slovenske rastlinske genske banke je usmerjen predvsem v ohranitev obstoječih *ex situ* zbirk (izven naravnega okolja) z osnovnimi podatki o genskih virih, ne pa v sistematično opisovanje in ocenjevanje uporabne vrednosti genskih virov. Takšni podatki so na voljo le za omejeno število akcesij, in sicer kot rezultat nekaterih ciljno raziskovalnih projektov. Brez dodatnega preverjanja, selekcije in nadaljnjih postopkov ter registracije sort pa materiala iz rastlinske genske banke ni mogoče neposredno uporabljati za tržno semenarstvo. Iz tega razloga se iščejo možnosti za razširitev dejavnosti Slovenske rastlinske genske banke, zlasti na preizkušanje uporabne vrednosti akcesij in prioritarno identifikacijo rastlinskih genskih virov iz nacionalnih zbirk, ki bi bili primerni bodisi za ohranjanje genskih virov na kmetijah (hranjenje na kmetiji in izmenjava semena), za neposredno uporabo semena na kmetijah ali pa za obuditev opuščenih sort za namene trženja.

V letu 2015 je bila posebna pozornost namenjena urejanju podatkov v osrednjem informacijskem sistemu Slovenske rastlinske genske banke in ozaveščanju javnosti o pomenu ohranjanja rastlinskih genskih virov. V ta okvir sodijo tudi zbiranje in urejanje podatkov ter priprava osnutka nacionalnega poročila za prvo svetovno poročilo o biotski raznovrstnosti v kmetijstvu in prehrani v okviru Komisije za genske vire v kmetijstvu in prehrani pri FAO.

Do materiala v genski banki lahko dostopajo žlahtnitelji, raziskovalci in pridelovalci v okviru mednarodnega, t. i. večstranskega sistema izmenjave genskih virov. Iz avtohtonih populacij so bile tako že vzgojene nove slovenske sorte trav, detelje, fižola, zelja in pšenice ter nove sorte krompirja.

Žlahtnjenje kmetijskih rastlin

Ministrstvo v okviru strokovnih nalog v rastlinski proizvodnji od leta 2014 zagotavlja redna finančna sredstva tudi za nadaljevanje javnih programov žlahtnjenja (poleg že utečenega tovrstnega financiranja na področju hmeljarstva), in sicer žlahtnjenja krompirja, krmnih rastlin (izbranih vrst trav in metuljnic), zrnatih stročnic, ajde in zelja. To je podlaga za razvoj in pospeševanje semenske pridelave v Sloveniji in zagotavljanje stabilne oskrbe s semeni oziroma sortami rastlin v okviru zagotavljanja prehranske varnosti.

Dolgoročni cilji programov žlahtnjenja so požlahtnitev novih sort izbranih vrst kmetijskih rastlin in vpis v sortno listo, visok in kakovosten pridelek požlahtnjenih sort, odpornost požlahtnjenih sort na škodljive organizme (biotski dejavniki), prilagojenost na spremenjene podnebne razmere (toleranca na abiotske dejavnike), dobre pridelovalne lastnosti novih sort s ciljem zniževanja stroškov pridelave, prilagojenost na potrebe slovenskega trga in pridelovalcev ter povečanje slovenskega semenarstva.

Žlahtniteljski cilji po kmetijskih rastlinah oziroma skupinah rastlin so naslednji:

- Krompir (KIS): Cilji programa žlahtnjenja krompirja so vzgoja novih domačih belo- in rumenomesnatih kakovostnih sort krompirja, ki so primerne za naše pridelovalne razmere za različne potrebe na trgu (zgodnje, ozimnica, sorte z rdečo kožico), vzgoja sort, tolerantnih na sušo, vzgoja sort, odpornih proti krompirjevi plesni oziroma proti krompirjevim cistotvornim ogorčicam, vzgoja sort, primernih za ekološko pridelovanje, ter vzgoja sort, primernih za pridelovanje kakovostnega semena.
- Ajda (KIS): Cilji programa žlahtnjenja ajde so vzgoja novih rodni in medonosnih sort ajde, ki ne polegajo in so prilagojene našim rastnim razmeram. Eden od ciljev je vzgojiti tudi sorte, podobne črni gorenjski ajdi, ki je z naših polj praktično izginila.

- Krmne rastline (KIS): Cilji programa žlahtnjenja krmnih rastlin so pri črni detelji (*Trifolium pratense* L.) pozne sorte, ki so praviloma trpežnejše, odporne na glive rodu *Erysiphe*, ki povzročajo pepelovko, in z visoko vsebnostjo NEL. Cilj žlahtnjenja sta tudi odpornost proti glivam iz rodov *Fusarium*, *Phytophthora*, *Rhizoctonia*, ki povzročajo padavico rastlin, in odpornost proti virusom (BYMV, RCVMV). Pri bilnicah, v začetku predvsem pri travniški bilnici (*Festuca pratensis* Huds.), pa je cilj večja konkurenčnost v travno-deteljnih mešanicah in odpornost proti glivam rodu *Erysiphe* in *Fusarium*.
- Zrnate stročnice (KIS): Cilji programa žlahtnjenja zrnatih stročnic so vzgoja novih sort rano zrelega visokega rumenega maslenca, odlične kakovosti, z velikim pridelkom in izboljšano odpornostjo na bolezni. Pri nizkih fižolih pa je cilj vzgoja proti fižolovemu ožigu in virusom odpornih ter na abiotiski stres tolerantnih sort.
- Zelje (BF): Cilj programa žlahtnjenja zelja je optimiziranje žlahtniteljskega postopka za kontinuirano pridobivanje komercialno zanimivih hibridnih sort, ki bodo v tipu varaždinskega zelja ali sort s primernimi morfološki lastnostmi in ustrezno prehransko vrednostjo. Ker gre za vrsto, kjer je žlahtnjenje zelo dolgotrajno in tehnično zahtevno, je cilj tudi vzpostavitev ekipe, ki bo lahko na tem področju delala kontinuirano in s tem zagotavljala konkurenčno zmožnost tujim selekcijam.

Strokovno delo v hmeljarstvu

Javno službo v hmeljarstvu izvaja Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS) na podlagi zakonodaje, ki ureja delo javnih služb in ureditev trga s hmeljem. Obsega strokovne naloge s področja žlahtnjenja hmelja, tehnologije pridelave in predelave hmelja, ocenjevanja letnika hmelja ter posebnega preizkušanja sort hmelja.

Glavni namen **žlahtnjenja hmelja** je vzgoja novih sort hmelja, ki ustrezajo zahtevam trga in pogojem pridelovanja v Sloveniji, s poudarkom na izboljšani kakovosti ter odpornosti proti pomembnejšim boleznim in škodljivcem. S stalnim procesom žlahtnjenja hmelja je bilo v Sloveniji v zadnjih 65 letih vzgojenih 15 sort hmelja, od katerih jih pet pokriva 98 % slovenskih hmeljišč. Dodaten delež teh površin zajemajo sorte v preizkušanju. V okviru naloge se je v letu 2015 oskrbelo 4,5 ha hmeljišč, posajenih s križanci. Opravilo se je 37 testov odpornosti na verticilijsko uvelost hmelja, pri čemer se je 27 genotipov okužilo s patotipom PV1 (gliva *V. albo-atrum*), ki povzroča letalno obliko verticilijske uvelosti v Sloveniji in 10 genotipov z izolatom iste glive, vendar letalnim patotipom PV3 z območja Anglije. Od tega se je 12 genotipov izkazalo za odporne. Zaradi suhega in vročega poletja ni bilo mogoče objektivno oceniti poljske odpornosti križancev na hmeljevo peronosporo in pepelovko, zato je večina križancev izrazila primerljivo stopnjo odpornosti. Poskusne površine so bile močno prizadete zaradi rdečega pajka, zaradi česar so se v velikem obsegu naselili paraziti (predvsem *Alternaria alternata*, *Phoma exigua* in *Cladosporium* sp.), ki so povzročili dodatno rjavenje in nekrozo storžkov hmelja.

Z namenom selekcije na verticilijsko uvelost hmelja so se sadike pred prenosom v rastlinjak testirale na prisotnost talnih gliv (*Fusarium* in *Verticillium*). To testiranje je potekalo na 36 genotipih. Na 38 genotipih pa je potekala določitev prisotnosti viroidov (HLVd, HSVd in CBCVd), pri čemer so bili vsi testi negativni. Prek vzgoje iz meristema in tkivnih kultur so se na IHPS vzgojile rastline sort styrian eagle in styrian cardinal, brez hmeljevega latentnega viroida HLVd. Te sorte so vstopile v certifikacijsko shemo kot izvirne matične rastline. Z rezultati dela na področju žlahtnjenja hmelja je bila redno seznanjena tudi zainteresirana javnost.

Dolgoročni cilj strokovnega dela na področju **tehnologije pridelave in predelave hmelja** je na podlagi tehnoloških poskusov in izboljšav agrotehničnih ukrepov omogočiti obstoj in nadaljnji razvoj panoge ob upoštevanju vse ostrejših okoljskih zahtev, podnebnih sprememb in posebnosti trga. Med glavne naloge sodijo napovedi agrotehničnih ukrepov v hmeljarstvu, ki zajemajo napoved namakanja, gnojenja, tehnološke zrelosti in pridelka posameznih sort hmelja, opazovanje in napoved pojava pomembnejših bolezni in škodljivcev ter določitev optimalnega časa uporabe in vrste fitofarmacevtskih sredstev, določitev in kvantifikacijo

bolezni, škodljivcev in plevelov na dostavljenih vzorcih, izdelavo škropilnega programa, svetovanje glede varstva hmelja na terenu, spremljanje novih bolezni in škodljivcev v hmeljarstvu ter tudi obdelavo meteoroloških podatkov za namen spremljanja rasti in razvoja hmelja. V letu 2015 so se preizkušala vodila iz naravnih materialov za uporabo v hmeljarstvu, nadaljeval se je večletni poskus apnenja hmeljišč, v sklopu katerega poteka izbira najučinkovitejšega in najprimernejšega apnenega gnojila. Hkratno se je izvedel poskus gnojenja hmelja z žveplom. Dela v sklopu poskusa določanja optimalnega roka setve biofumigantnih rastlin v hmeljišča so se nadaljevala. Ob tem se je zaključilo triletno preizkušanje možnosti ekološke pridelave hmelja v slovenskih razmerah. Izdelana je bila sistemska analiza razmer ponudbe hmelja na svetovnem trgu ter modelna analiza stroškov pridelave hmelja v Sloveniji. Zainteresirana javnost je bila o teh rezultatih redno seznanjena.

Namen **ocene letnika hmelja** je določitev kakovosti reprezentativnih vzorcev pridelka hmelja po posameznih sortah. V sklopu analiz so bili določeni letni reprezentativni vzorci pridelka po posameznih sortah in ocenjeni nekateri kakovostni parametri hmelja. Skupno je bilo analiziranih 120 vzorcev, kjer se je določala vsebnost vlage in alfa-kislin. Vrednosti slednjih so bile pri skoraj vseh sortah v obsegu povprečne vrednosti zadnjih desetih let. Po posameznih sortah je bila dodatno ocenjena tudi količina in sestava eteričnih olj.

Cilja v letu 2015 v okviru strokovne naloge **introdukcija novih in tujih sort hmelja** sta bila nadaljevanje določevanja ustrezne gostote sajenja in napeljave poganjkov za sorto styrian gold ter ugotavljanje morebitnih fiziopatij pri novih in tujih sortah in ugotavljanje vzrokov nastanka fiziopatij.

V rasti in razvoju rastlin sorte styrian gold, posajenih na dve različni gostoti, ni bilo zaznati razlik tako v pridelku hmelja kot tudi pri vsebnosti alfa-kislin v storžkih drugoletnika. Zaradi zastoja v rasti sadik sorte styrian gold po presajanju na njivo v letu 2014 se je oblikoval poskus, s katerim se je želelo preučiti morebiten vzrok za tako stanje, in sicer vpliv neustrezne dormance oziroma prekratke izpostavljenosti nizkim temperaturam. V tem poskusu se je analizirani vzrok pokazal kot neznaten oziroma način prezimovanja sadik (uporabljena dva različna načina v zimi 2014/2015) ni vplival na rast in razvoj rastlin na njivi v letu 2015. Pri zgoraj preučevani sorti se v letu 2015 ni opazilo sušenja vršičkov rastlin in tudi ne spomladanskega zastajanja v rasti. Za zastoj rasti sorte styrian eureka, pa je bil v letu 2014 na lokaciji Latkova vas, najverjetneje odgovoren nizek pH tal (4,5), ki je med drugim onemogočal dostop nekaterih hranil. Dogajanje v tem nasadu se še spremlja.

Naloge sadjarskih centrov

Glavna naloga sadjarskih centrov je pridelava in oskrba domačih drevesničarjev z zdravim izhodiščnim materialom, ki temelji na oskrbi z brezvirusnimi (certificiranimi) in standardnimi (C. A. C.) cepiči različnih sadnih vrst, sort in podlag. Preizkušajo se nove sorte in podlage ter preverjajo in uvajajo nove tehnologije pridelovanja sadja.

V letu 2015 je **pridelava cepičev in podlag** potekala v skladu s programom. Sadjarski center Gačnik v matičnem nasadu oskrbuje 1.600 matičnih dreves jablan (1,95 ha in 0,34 ha odpornih in starih sort). Pridelanih je bilo 150.000 certificiranih cepičev in 12.000 standardnih (C. A. C.) cepičev jablan. Vsi ukrepi za vzdrževanje nasadov so bili izvedeni pravočasno in kakovostno, nadzori pa so potrdili pravilnost postopka pridelave.

V sadjarskem centru Bilje so matična drevesa koščičarjev posajena v matičnem nasadu Bilje za pridelavo cepičev češenj in višenj kategorije standard, v mrežniku I za namen pridelave brezvirusnih (certificiranih) cepičev breskev, nektarin in marelic ter v mrežniku II za pridelavo cepičev breskev, nektarin, marelic in sliv kategorije standard. V matičnih nasadih koščičarjev so bili po programu opravljeni zdravstveni pregledi dreves in odvzeti vzorci za analize na virus šarke (PPV) in fitoplazmo koščičarjev (ESFY). Skupno je bilo v zimskem in poletnem času pridelanih 156.000 oces.

V okviru **preskušanja novih sort**, katerega namen je uvajati v slovenski prostor nove oziroma novejšje sorte in podlage različnih sadnih vrst, se je v letu 2015 nadaljevalo

spremljanje fenoloških faz razvoja, spremljanje poteka dozorevanja in vrednotenje količine pridelka na drevo pri novejših sortah in klonih. Izvedena so bila pomološka opazovanja, meritve vegetativnih in generativnih lastnosti preskušanih sort na različnih podlagah, kar lahko pomembno vpliva na možne prihodnje izbire in priporočene kombinacije sort in podlag. V centru Gačnik je potekalo preskušanje podlag in sort jablan, sort češenj, orehov in lešnikov. V preskušanje je vključen tudi nasad (znotraj zbrane najzanimivejše na škrlop odporne sorte jablan), ki je namenjen proučevanju pridelovalnih potencialov teh sort in oblikovanju priporočil za gojenje v ekoloških sadovnjakih. V preskušanje so vključene tudi stare sorte (carjevič, šampanjska reneta, krivopecelj, mošancelj in bobovec) in nove odporne sorte (harmony, produkta, gold rush in enterprise), na katerih so bile izvedene meritve.

V centru Bilje so spremljali fenološke faze razvoja novejših sort različnih sadnih vrst (breskev, češenj, marelic in kakija), podlag češenj, opravljali meritve pridelka na drevo ter izvedli fizikalno-kemijske analize plodov (meritve mase in trdote plodov, vsebnost sladkorjev in kislin). Opravili so fenološka opazovanja (začetek, sredina in konec cvetenja, ocena nastavka cvetov in plodov, datum zorenja) pri 17 sortah breskev, 13 sortah sliv, 17 sortah češenj in štirih sortah kakija. Pri podlagah sta se spremljala vpliv podlag na bujnost dreves (meritev obsega debla in volumna krošnje) ter rodnost pri breskvah, češnjah in hruškah (meritev pridelka na drevo). V proučevanje je bilo vključenih 11 podlag za breskev, 5 šibkih podlag za češnjo in 6 različnih podlag za hruško. V sadjarskem centru Bilje so s posebnim poudarkom na spremljanju občutljivosti sort na škodljive organizme, odpornosti na izredne razmere pridelave in prilagodljivosti na dane okoliščine pridelave opazovali vse sorte koščičarjev in kakija. V zimskem času so delo razširili tudi na spremljanje fizioloških motenj in bolezni, ki bi se lahko pojavile med skladiščenjem, s čimer so razširili možnosti za uveljavitev določene sorte.

Pridobljeni rezultati dajejo oceno primernosti uspevanja novih sort v naših pedopodnebnih razmerah, kar se s pridom uporabi pri izboru sort za sadni izbor Slovenije, ki je revidiran vsake štiri leta. V letu 2018 bo izdan nov Sadni izbor. Rezultati neposredno koristijo sadjarjem, da se pri obnovah nasadov lažje odločajo za sortiment zasaditve.

Na področju **preverjanja in iskanja novih tehnologij pridelave** je strokovno delo usmerjeno v iskanje in preskušanje primernih tehnologij pridelave, tudi v spremenjenih podnebnih razmerah, v poskusnih nasadih z večjim številom dreves pri odbranih sortah in podlagah iz prve faze introdukcije (posebne zahteve glede gostote sajenja, gojitvene oblike, časa in načina rezi ter drugih agrotehničnih ukrepov), kakor tudi v uvajanje novih, okolju in potrošnikom prijaznejših tehnologij pridelovanja sadja. V letu 2015 je bilo izvedeno testiranje stroja za obdelavo pasov pod drevesi, tehnično preskušanje stroja za mehanično redčenje cvetov jablan, uporabni poskus strojne rezi, različne tehnike rezi, dinamika spremljanja pojava škodljivcev, konfuzija oziroma metoda zbeganja, preskušanje različnih škropilnih programov, obdelava tal v ekoloških nasadih, zmanjšanje vnosa sintetičnih kemičnih pripravkov in njihova zamenjava s primerno delujočimi naravnimi učinkovinami in mehanskimi metodami, biofumigacija ter določanje barve na plodovih.

Rezultati lahko pripomorejo k racionalizaciji in optimizaciji tehnologije pridelave. Praktični prikazi so bili zelo dobro sprejeti pri pridelovalcih. V nasadu z novimi protitočnimi mrežami so bile izvedene meritve in opazovanja mikropodnebnih razmer in razvoja škodljivih organizmov (rdeča sadna pršica, listne uši in jabolčni zavijač). V sadjarskem centru so spremljali ustreznost pokrivanja češenj proti pokanju plodov v času zorenja in različnih gostot sajenja sorte regina. Nadaljevali so s poskusom različne intenzitete rezi češenj na podlagi sejanca, spremljali so bujnost in rodnost dveh gojitvenih oblik pri jablanah, ugotavljali primernost uporabe na bolezni odpornejših sort sliv iz dveh načinov pridelave (integrirane in ekološke) ter ugotavljali primerno gostoto sajenja šibkih podlag za češnjo.

Naloge selekcijskih trsničarskih središč

Naloga selekcijskih trsničarskih središč je izvajanje selekcijskih programov ter pridelava certificiranih brezvirusnih trsni cepeljenk in korenjakov za potrebe slovenskih trsničarjev in s tem zagotavljanje kakovostnega sadilnega materiala za obnovo vinogradov.

V letu 2015 sta se nadaljevala novi ciklus klonske selekcije z novimi potrjenimi 39 kloni vinske trte in novi ciklus odbire klonov gospodarsko pomembnih vinskih sort. Selekcijski cilj je odbrati take nove slovenske klone, ki bodo kar najbolj prilagojeni spremenjenim podnebnim razmeram (odpornost na sušni stres), ter sorte, ki bodo dajale zmerne pridelke in bodo odpornejše na grozdno gnilobo. Pri novem ciklusu bo dana prednost elitam sort laški rizling, renski rizling, šipon, rumeni muškat, sivi pinot, muškat otonel, kraljevina, ranfol, modra frankinja ter podlagam 5M, 6M in 8BČ.

V letu 2015 je bilo v selekcijskem trsničarskem središču **Ivanjковci** cepljenih 21.560 trsni cepeljenk z izplenom 72 % prvorazrednih cepeljenk. Pridelali so 104.000 očes cepičev baza in 138.000 ključev podlag. Opravili so fenološka spremljanja določenih fenofaz za vse posajene slovenske klone v matičnem nasadu. V fazi predklonske selekcije pri opredelitvi elementov razpoznavnosti novega klonskega kandidata je bila posebna pozornost namenjena odbiri klonskih kandidatov pri vinskih sortah vinorodnih dežel Podravje in Posavje, ki so bolj prilagojeni naravnim danostim in imajo že vgrajeno odpornost na stresne razmere. Posebna pozornost je bila na podlagi vrste tal namenjena fenotipskemu izgledu klonskega kandidata ob stresnih razmerah ter pridelku grozdja in lesa v spremenjenih razmerah. Postopek klonske selekcije je dolgotrajen, spremljanje je trenutno v fazi predklonske selekcije, pridobljeni podatki pa bodo uporabljeni kot eden izmed kriterijev pri nadaljevanju postopka klonske selekcije pri klonskih kandidatih. Pri potrjenih klonih se ti podatki uporabijo za končno poročilo o preizkušanju klona.

V selekcijskem trsničarskem središču **Vrhopolje** je bilo pridelanih 10.500 bazni trsni cepeljenk. Pridelanih je bilo tudi 111.000 cepičev potrjenih slovenskih klonov, od katerih so jih petino porabili za lastno pridelavo trsni cepeljenk. V baznem vinogradu vzdržujejo trse slovenskih klonov, ki pomenijo za vinogradništvo izhodiščni material visoke genetske in zdravstvene vrednosti. Spremljali in zapisovali so fenofaze, pojav suše in sončnih ožigov. Vzorčili so liste in opravili njihovo analizo, proučili podatke o vsebnosti makro- in mikrohranil kot predhodnih pokazateljev sušnega oziroma vodnega stresa. Vzorčili so grozdje pred trgatvijo in spremljali dinamiko dozorevanja. Na zemljišču v k. o. Lože je urejena sodobna kolekcija sort vinske trte, v kateri je 1.700 trt starih primorskih sort (80 različnih sort), interspecifičnih sort in namiznih sort. Opravili so selekcijo, odbrane so bile trte na sortah refošk, rebula, malvazija, zeleni sauvignon, laški rizling, vitovska grganja, poljšakica, pergolin, merlot, cipro, pokalca in črna borgonja. Na izbranih trtah so bili nabrani vzorci listov in narejeni ELISA testi (testiranje na viruse).

Naloge poskusnega centra za oljkarstvo

Na področju oljkarstva se strokovno delo nanaša na pridelavo oljk in predelavo v oljčno olje. V letu 2015 sta se na področju pridelave oljk v poskusnem centru za oljkarstvo po programu strokovnih nalog KIS izvajali dve nalogi: posebno preskušanje sort ter selekcija in vzgoja novih sort oljk. Obe nalogi sta namenjeni reviziji sadnega izbora.

Posebno preskušanje sort se je izvajalo v kolekcijskem nasadu v Strunjanu na 24 sortah ter v kolekcijskem nasadu na Purissimi na 23 sortah in na v letu 2014 dodatno posajenih 5 sortah in akcesijah. V obeh nasadih so se spremljali cvetenje, pridelek ter občutljivost na bolezen in škodljivce, na Purissimi pa še oploditev in samooploditev. Spremljale so se vremenske razmere, ki so neposredno povezane z zgoraj naštetimi parametri. Zaradi nekoliko višjih temperatur in pomanjkanja padavin se je cvetenje začelo bolj zgodaj in je bilo obilno. Ob tem pa je bila dostopnost hranil slaba, kar je vplivalo na slabšo oploditev. V letu 2015 je bilo zelo malo padavin (v primerjavi z letom 2014), vendar so bile zaradi posledic obilnih padavin v letu 2014 v Strunjanu težave s pavjim očesom in zato nižji pridelki. Med najbolj občutljivimi sortami za pavje oko se je izkazala tudi naša najbolj zastopana sorta

istrska belica. Nadpovprečno trajanje sončnega obsevanja in visoke poletne temperature so preprečile širjenje oljčne muhe. Pridelki so bili dobri, najvišji pa pri sorti laccio del corno.

V okviru naloge **selekcija in vzgoja novih sort oljk** so se v letu 2015 izvajala dela na celotnem območju uspevanja oljke (150 akcesij) ter v nasadu Purissima (18 akcesij). Po sistemih UPOV in RESGEN so se opravile meritve in opisi plodov ter koščic (69 akcesij) in kemijske analize olj (8 akcesij), ugotavljala se je tudi oljevitost (72 akcesij). Že od leta 1998 se na celotnem območju Slovenske Istre izvaja odbiranje sort in tipov oljk. Za ugotavljanje genetskih razlik med posameznimi akcesijami se je opravila tudi določitev z genetskimi analizami (96 vzorcev), tokrat pa je bila opravljena še genotipizacija na dodatnih lokusih teh akcesij.

Stalna naloga ostaja oskrba matičnega nasada sorte istrska belica in kolekcijskega nasada Purissima. Namen naloge ugotavljanje rodnosti sorte istrska belica pri različnem načinu razmnoževanja je raziskati vpliv podlage na rodnost in občutljivost na nizke temperature ter obnovo po pozebah. Spremljali so pridelek oljk in olja v matičnem nasadu na potaknjencih in v sosednjem nasadu na cepljenkah (trije načini negovanja glede na gnojenje, namakanje in zatravljenost). Na 34 vzorcih se je ugotavljala oljevitost, pri čemer se je izkazalo, da nanjo pomembno vplivajo različni načini negovanja oljke. Naloga preverjanje vpliva tal in vsebnost listnih hranil na rodnost oljk je potekala v sodelovanju s Kmetijsko svetovalno službo Koper. Poskus se izvaja na petih lokacijah v oljčnikih istrske belice, kjer se je ocenjeval pridelek in opravilo 32 foliarnih analiz, da bi ugotovili stanje prehranjenosti rastlin med letom v času rasti. Spremljalo se je varstvo pred oljčnim moljem, in sicer v dvomesečnem obdobju pred sezono obiranja v okviru spremljanja oljčne muhe (na 15 lokacijah). Povprečna okuženost je bila 3,2-odstotna, pri čemer so bile ugotovljene velike razlike med posameznimi lokacijami in leti. Od bolezni se je spremljalo tudi varstvo pred oljkovo kozjavostjo in sivo oljkovo pegavostjo na odbrani lokaciji s sortama istrska belica in leccino. Zaradi izjemno mokrega poletja v letu 2014 je bil pridelek tudi v letu 2015 nižji. Na sortah istrska belica in leccino se je spremljalo tudi dozorevanje glede oljevitosti (spremljanje obarvanosti plodov in vsebnosti olja v plodovih), da bi lahko napovedali primeren čas obiranja (78 vzorcev na sedmih lokacijah za istrsko belico, 72 vzorcev na sedmih lokacijah za leccino ter dodatno 14 vzorcev za maurino). Zaradi močnega napada z oljčno muho v letu 2014 se je nadaljevalo spremljanje tovrstne okužbe. Dozorevanje se je spremljalo tudi glede kakovosti, in sicer na sortah istrska belica in leccino. Spremljalo se je 10 dreves, na dveh lokacijah in v sedmih terminih. Opravljene so bile analize na sestavo biofenolov (HPLC) in sestavo maščobnih kislin (24 vzorcev).

Vse informacije o rezultatih spremljanj so bile objavljene na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Nova Gorica in poslane po e-pošti na več kot 180 naslovov oljkarjev.

Selekcija in vzgoja novih sort sadnih rastlin in vinske trte ter selekcija in ekološka rajonizacija zdravilnih zelišč

Glavni namen selekcije in vzgoje novih sort sadnih rastlin in vinske trte je vzgoja novih domačih sort in klonov, ki bi v naših podnebnih in talnih razmerah dajale stalne in kakovostne pridelke, poleg tega pa tudi zagotavljanje genetsko in zdravstveno neoporečnih izvornih matičnih rastlin za nadaljnje razmnoževanje in pridelavo kakovostnih sadik ter nadzorovano uvajanje novih domačih sort in klonov v redno pridelavo.

Delo **pri vzgoji novih sort** sadnih rastlin trenutno poteka pri oljki, orehu in kostanju. Pridobivanje novih domačih sort, klonov in tipov je pri teh sadnih vrstah pri nas v glavnem vezano na odbiro ustreznih genotipov iz avtohtone populacije. Odbrani in obetajoči genotipi so nato vključeni v ustrezna preizkušanja, ki vključujejo podrobnejše opazovanje in primerjavo s standardnimi, že uveljavljenimi sortami. V program dela 2015 je bilo vključenih 36 odbranih genotipov oreha (tudi nova obetajoča genotipa G-120-17, G-139-32), 290 sejancev oreha, 90 sejancev kostanja, 6 odbranih genotipov kostanja in 168 akcesij oljk. Različni genotipi oljke ter različni tipi oreha in kostanja so bili odbrani na različnih lokacijah

po Sloveniji. Rezultati selekcijskega dela so tudi ena od podlag za spremembe in dopolnitve slovenskega sadnega izbora.

Klonska selekcija vinske trte se izvaja na podlagi selekcijskih knjig in rezultatov pozitivne množične selekcije v standardnih matičnih vinogradih. Trsi, ki so bili v postopku množične selekcije ocenjeni z najvišjimi ocenami, se kot »elitni trsi« vključijo v podrobnejše opazovanje še za nadaljnja tri do štiri leta. To je faza predklonske selekcije, ki se konča z odbiro najboljših trsov, to je klonskih kandidatov. Nadaljnji postopek klonske selekcije obsega spremljanje fenofaz, ampelografsko obdelavo, tehnološke meritve, preverjanje zdravstvenega stanja (ELISA, indeksiranje) ter mikroviniifikacije s kemijsko analizo in organoleptično oceno vina. Zbrane ugotovitve so podlaga za odbiro končnih klonskih linij, ki so nato vključene v pripravo vloge za postopek uradne potrditve novih klonov oziroma njihovih baznih matičnih trsov. Rezultati selekcijskega dela so tudi ena od podlag za spremembe in dopolnitve zakonsko določenega izbora vinskih sort (trsni izbor), katerih gojenje je priporočeno oziroma dovoljeno v posameznih rajonizacijskih enotah.

V letu 2015 je bilo v postopek odbire klonskih kandidatov in klonske selekcije v vinorodni deželi Podravje vključenih 29 klonskih kandidatov šestih vinskih sort na devetih lokacijah, v vinorodni deželi Primorska 63 klonskih kandidatov sedmih vinskih sort na eni lokaciji in v vinorodni deželi Posavje 19 klonskih kandidatov treh vinskih sort na treh lokacijah. Naloge izvajajo selekcijski trsničarski središči Ivanjkovci in Vrhopolje ter Kmetijski inštitut Slovenije.

Namen **selekcije in ekološke rajonizacije zdravilnih zelišč** je ponudba pravilnega izbora ekotipov klonov semena in sadik slovenskim pridelovalcem, ki bi zagotavljal uspešno pridelovanje zdravilnih zelišč, hkrati pa tovrstnim pridelovalcem dal tudi kakovostno domačo surovinsko bazo. Naloga vključuje proučevanje različnih tehnologij pridelave posameznih zelišč, določanje količine pridelane droge in kakovosti pridelka. V letu 2015 so poskusi potekali na vrtnem timijan, visokostebelnem jegliču, ožepku, laškem smilju in drobnocvetnem vrbovcu.

Posebno preizkušanje sort sadnih rastlin, vinske trte in zelenjadnic za opisno sortno listo

Namen in glavni cilj **posebnega preizkušanja sort sadnih rastlin** je preizkušanje tržno zanimivih novih tujih sort, ki bi lahko izboljšale našo ponudbo sadja glede na tiste tehnološke značilnosti, ki so pomembne za gospodarno pridelavo kakovostnega sadja v naših agroekoloških razmerah, usklajevanje sadnega izbora sort s tržnimi usmeritvami doma in v tujini ter preizkušanje sort, ki so odpornejše proti različnim škodljivim organizmom v skladu z usmeritvijo k okolju prijaznim načinom pridelave. Na podlagi rezultatov posebnega preizkušanja sort se vsaka štiri leta pripravi sadni izbor, v katerem so pri gospodarsko najpomembnejših vrstah sadnih rastlin podatki predstavljeni glede pomoloških lastnosti in pridelovalnih oziroma tehnoloških zahtev.

Skupno je bilo v sortne poskuse v letu 2015 vključenih 127 sort in podlag jablane, hruške, breskev, nektarin, češenj, marelic, sliv, oljk, kakija, orehov, leske, kostanja, jagod, malin in ameriških borovnic na različnih lokacijah v Sloveniji. Nadaljevalo se je spremljanje dozorevanja jablanovih sort, v sklopu katerega se spremlja potek dozorevanja (določitev obiralnega okna) za 84 sort in klonov jablane, saj je določitev pravega časa obiranja določene sorte ena izmed pomembnejših tehnoloških odločitev.

Glavni cilj **posebnega preizkušanja sort poljščin** je uporaba primernih sort, ki so prilagojene na rastne razmere, imajo dober pridelek ustrezne kakovosti in so dovolj odporne proti boleznim in škodljivcem, kar je ključnega pomena za uspešno pridelavo. Namen naloge je pridobiti nevtralne in strokovno ustrezne podatke o sortah, preizkušenih na različnih lokacijah, pri različnih načinih pridelovanja in za različne namene uporabe sort v naših pridelovalnih razmerah. V program so vključene sorte iz slovenske in evropske sortne liste. Pridobljeni podatki so podlaga za pripravo opisne sortne liste, kjer so za posamezne sorte prikazani podatki o pridelku, kakovosti pridelka, primernosti za pridelovanje v posameznih ekoloških območjih Slovenije in primernosti za različne namene pridelovanja in uporabe

pridelka. V letu 2015 so bile vključene naslednje vrste poljščin: koruza, strna žita (ozimna pšenica, druga strna žita), krompir, krmne rastline, zrnate stročnice (soja) in oljna ogrščica.

Pri **vinski trti** sta **posebno preizkušanje** vrednosti sort za pridelavo in vpis v sortno listo obvezna. Posebno preizkušanje se izvaja pri na novo uvedenih sortah vinske trte in podlagah (rod *Vitis* L.) ter pri novo selekcioniranih klonih sort trte in predstavlja podlago za pripravo opisne sortne liste – trsni izbor. Naloga obsega preizkušanje novih sort za nadomeščanje ali dopolnjevanje izbora vinskih sort, preizkušanje novih doma vzgojenih in tujih klonov že rajoniziranih vinskih sort s ciljem doseganja boljše kakovosti in izenačene rodnosti, večje vsebnosti nekaterih snovi v vinu (npr. polifenoli) ali večje odpornosti proti boleznim in škodljivcem trte ter preizkušanje podlag, ki so odpornejše proti boleznim in škodljivcem (npr. trsna uš, nematode, bakterijske bolezni in fitoplazme) ter na stresne rastne razmere (npr. suša) ali ki fiziološko bolj ustrezajo našim sortam vinske trte. Glavni namen je izboljšanje trsnega izbora glede na tiste tehnološke značilnosti sort, ki so pomembne za gospodarno pridelavo grozdja in vina.

V letu 2015 so se nadaljevali postopki posebnega preizkušanja tujih in doma selekcioniranih sort vinske trte v vseh treh vinorodnih deželah Slovenije. V vinorodni deželi Posavje so bile v postopek posebnega preizkušanja vključene tri rdeče vinske sorte in kloni. V vinorodni deželi Primorska so bile v postopek posebnega preizkušanja vključene tri vinske sorte in kloni ter 18 namiznih sort medvrstnih križancev. Nadaljujejo se tehnološki poskusi na sortah rebula, malvazija, refošk in sauvignon.

Vpis sort zelenjadnic v sortno listo je obvezen, vendar brez obveznega preverjanja njihovih agronomskih lastnosti oziroma vrednosti za pridelovanje in uporabo. **Posebno preizkušanje sort zelenjadnic** temelji na odločitvi, da je zaradi ugotavljanja prilagojenosti na naše rastne razmere potrebno preverjanje sort zelenjadnic v naših pridelovalnih razmerah.

Namen in cilj naloge, ki jo izvajajo vrtnarska centra v okviru Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani in KIS-a ter vrtnarske postaje v okviru srednjih kmetijskih šol, je pridobiti podatke o sortah, preizkušenih na različnih lokacijah, pri različnih načinih pridelovanja in za različne namene uporabe. Ugotavljanje agroekološke prilagojenosti in tehnološke vrednosti sort z drugih geografskih območij, ki bi bile lahko pridelovalno in tržno zanimive tudi v naših pridelovalnih razmerah, je podlaga za pripravo opisne sortne liste, ki je namenjena dobaviteljem semenskega materiala, strokovnjakom kmetijske svetovalne službe, predvsem pa pridelovalcem zelenjadnic.

V sortne poskuse zelenjadnic so bile v letu 2015 vključene plodovke (paprika, debeloplodni paradižnik in od kapusnic še ohrovt) ter čebulnice (česen, por in šalotka). Vrtnarske postaje in centra vsako leto prirejajo dneve odprtih vrat, na katerih omogočijo ogled svojih poskusnih polj in predstavijo svoje delo kmetijskim svetovalcem in pridelovalcem z različnih območij Slovenije. Sortni poskusi so opravljeni na različnih pridelovalnih območjih, kjer so preizkušnje opravljene tudi v različnih časovnih terminih. Namen tega je določitev najprimernejših rokov setve in izbira najprimernejše sorte za posamezne termine pridelave. Vključena je bila pridelava v zaščitenem prostoru, saj takšna pridelava omogoča večji nadzor nad pogoji pridelave in s tem izvensezonsko pridelavo.

V letu 2015 so bili izvedeni tudi tehnološki poskusi na sklopu sort plodovk (cepljenje paprike in tehnologija pridelave sadik debeloplodnega paradižnika) ter na sklopu sort čebulnic (prekrivanje tal pri poru, tehnike gnojenja česna, spremljanje porove zavrtnalke). Plodovke se zaradi bolezni in možnosti podaljšanja obdobja pobiranja pridelka pridelujejo izključno v zaščitenem prostoru, poleg tega pa zaščiteni prostori tudi pri drugih vrstah zelenjadnic ponujajo možnost podaljšane sezone pridelave in zmanjšujejo tveganje v vse bolj nepredvidljivih vremenskih razmerah.

8.3 Strokovne naloge v živinoreji

Javna služba strokovnih nalog v živinoreji se izvaja v skladu s potrjenimi rejskimi programi za posamezne vrste in pasme domačih živali. Posamezne naloge iz potrjenega rejskega programa izvajajo organizacije v živinoreji, ki so za to pridobile odločbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Preglednica 64: Število organizacij v živinoreji v letu 2015

Vrsta živali	Priznane rejske organizacije	Druge priznane organizacije	Odobrene organizacije	Skupaj
Govedo	5	13	8	26
Drobnica	1	10	2	13
Prašiči	1	11	2	14
Konji	8	4	3	15
Kunci	1			1
Perutnina	1			1
Čebele	1	1	28	30
Skupaj	18	39	43	100

Vir: MKGP

V okviru potrjenih rejskih programov se izvajajo naslednje strokovne naloge: vodenje rodovniških knjig za čistopasemske plemenske živali in registrov za hibridne plemenske živali, vodenje izvornih rodovniških knjig za slovenske avtohtone pasme živali, registracija in preverjanje porekla, naloge na področju razmnoževanja in plodnosti plemenskih živali, meritve in obdelava proizvodnih lastnosti živali, vodenje in vzdrževanje informacijskih sistemov, preizkušanje, ocenjevanje in odbiranje plemenskih živali, opravljanje bioloških in genskih testov, napovedovanje genetskih vrednosti, obdelave zbranih podatkov in objave rezultatov, izdajanje zootehniških dokumentov, kontrola prireje mleka in mesa, spremljanje proizvodnosti domačih živali, interpretacija rezultatov, opravljanje meritev pri preizkusu v pogojih reje, spremljanje velikosti populacije in strukture plemenske črede, vzdrževanje genetskih rezerv domačih živali, izdaja publikacij, označevanje plemenskih živali, izvajanje uradnih preizkušanj plemenskih živali oziroma njihovih potomcev, obdelava podatkov merjenj in testiranj, opravljanje laboratorijskih analiz mesa, mleka, disekcij klavnih trupov, vodenje katastra čebelarstva, napoved medenja v čebelarstvu, zbiranje rezultatov na tekmovanjih s kopitarji za potrebe selekcijskega dela ter razvojno-raziskovalne naloge s področja izvajanja rejskih programov.

Z izvajanjem strokovnih nalog v živinoreji se zagotavljajo genetski napredek pri domačih živalih, ohranitev biotske raznovrstnosti, zadostno število plemenskega materiala, povečevanje števila plemenskih živali, ki so vpisane v rodovniške knjige in registre, ter doseganje boljše kakovosti živinorejskih proizvodov oziroma višje kakovosti hrane za potrošnika.

Govedoreja

V Sloveniji so na področju govedoreje potrjeni rejski programi za naslednje pasme goveda: lisasta pasma, rjava pasma, črno-bela pasma, limuzin pasma, šarole pasma in cikasto govedo. Proizvodni rezultati živali se ugotavljajo s kontrolo proizvodnje mleka in mesa.

Leta 2015 je bilo na 3.785 kmetijskih gospodarstvih v kontrolo prireje mleka vključenih 81.995 krav ali 80,8 % vseh molznic. V kontroli mlečnosti prevladujejo krave črno-bele, lisaste in rjave pasme. Kontrolirana kmetijska gospodarstva so letu 2015 v povprečju redila 21,7 krav molznic (leta 2014 20,8). Povprečna mlečnost se je v primerjavi z letom 2014 povečala za 96 kg in je v letu 2015 znašala 6.424 kg mleka s 4,01 % maščobe in 3,32 % beljakovin. V primerjavi z letom poprej se je mlečnost povečala pri črno-beli, lisasti pasmi in rjavi pasmi. Pri vsebnosti maščob in beljakovin so spremembe majhne. Pri cikasti pasmi je bilo le 27 laktacijskih zaključkov.

Preglednica 65: Mlečnosti kontroliranih krav (standardna laktacija) po pasmah; 2014 in 2015

Pasma	2014						2015					
	Število zaključkov	Mleko kg	Maščobe		Beljakovine		Število zaključkov	Mleko kg	Maščobe		Beljakovine	
			kg	%	kg	%			kg	%	kg	%
LS	20.805	5290	214,4	4,05	177,5	3,36	21.413	5353	216	4,04	180,1	3,36
LSX	8.934	5955	242,4	4,07	198,5	3,33	8.794	5982	243,6	4,07	200	3,34
ČB	32.180	7414	295,4	3,98	241,8	3,26	33.249	7535	299,2	3,97	247,2	3,28
RJ	10.001	5505	223,4	4,06	186,1	3,38	9.820	5602	226,9	4,05	190,9	3,41
CK	25	2631	96,5	3,67	85,1	3,24	27	2906	103,2	3,55	92,7	3,19
Druge	6.020	6045	242,1	4,00	199,8	3,31	6.353	6120	244,5	4,00	203,2	3,32
Skupaj	77.965	6.328	254,3	4,02	209,3	3,31	79.656	6.424	257,4	4,01	213,4	3,32

Vir: KIS

Leta 2015 je bilo v kontrolo prireje mesa vključenih 1.488 živali, od tega 1.064 telet. V letu 2015 je bil povprečni prirast od starosti 90 do 210 dni pri limuzin pasmi 1.095 g/dan in pri šarole pasmi 1.065 g/dan. V primerjavi z letom 2014 se je dnevni prirast povečal pri limuzin pasmi, pri šarole pasmi pa se je prirast zmanjšal. Zbrani podatki kontrole prireje mesa se uporabljajo pri odbiru plemenskih živali v mesnih čredah, pri načrtovanju tehnologije reje krav dojlj in pri gospodarskem križanju.

Poleg priprave podatkov za nacionalne obračune plemenskih vrednosti, različne raziskave, poročila in razstave živali ima selekcija eno najpomembnejših vlog pri odbiru bikovskih mater, saj so njihovi potomci kandidati za bodoče plemenske bike. V letu 2015 je bilo registriranih 800 bikovskih mater, največ za lisasto pasmo (255) in najmanj za cikasto pasmo (35). S predpisi in potrjenimi rejskimi programi je natančno določeno, katera plemenska žival je čistopasemska in s tem primerna za vpis v rodovniško knjigo. Pogoje za vpis v rodovniško knjigo izpolnjuje 81.995 krav, kar je 97,2 % vseh krav, vključenih v kontrolo prireje mleka. V letu 2015 je 61,0 % vseh krav, ki so vpisane v rodovniško knjigo in vključene v kontrolo prireje mleka, izpolnjevalo pogoje za vpis v glavni del rodovniške knjige (čistopasemske plemenske živali). V kontroli prireje je opazen trend zniževanja odstotka čistopasemskih plemenskih živali. V letu 2015 je bilo v register plemenskih bikov vpisanih 288 novih plemenskih bikov.

Na vzrejalščih se vzrejajo potomci načrtnega parjenja bikovskih mater in elitnih bikov. Na testnih postajah za testiranje potomcev plemenskih bikov na rastnost se testirajo potomci mladih bikov, vključenih v osemenjevanje. Teleta po posameznem biku se izberejo na terenu in vhljevijo na testni postaji, kjer se pitajo pod enakimi pogoji, s čimer se močno zmanjša vpliv okolja in so zato genetske razlike med njimi natančneje ocenjene. Po zaključenem testu se vsi podatki o masah ob posameznem tehtanju in podatki, ki so bili zbrani v klavnici, vpišejo v podatkovno bazo. Na podlagi pridobljenih podatkov se izračunavajo različni parametri klavne kakovosti, končni cilj pa je izračun plemenske vrednosti posameznih bikov.

Z razrezom klavnih polovic se pridobijo najbolj objektivni podatki o njihovi sestavi, kar je najboljši kazalec klavne kakovosti. Pri bikih mesnih pasem je preizkušnja sorodnikov izredno pomembna, saj se najboljše živali uporabljajo za gospodarsko križanje.

Praščereja

Potrjen rejski program SloHibrid vključuje naslednje pasme praščev: slovenska landrace (linija 11), large white (linija 22), duroc (33), pietrain (44), slovenska landrace (linija 55), large white (linija 66) in krškopoljski prašč ter naslednje linije praščev: hibrid 12, hibrid 21, hibrid 53, hibrid 45 in hibrid 54.

Rodovniška knjiga je seznam čistopasemskih plemenskih živali z osnovnimi podatki o identifikaciji, poreklu in izvoru. V rodovniško knjigo so vpisane plemenske živali, ki izpolnjujejo z rejskim programom določene pogoje in so odbrane za razmnoževanje. Rodovniška knjiga se vodi za vse pasme čistopasemskih plemenskih živali in je glede na njihove značilnosti razdeljena na glavni del z razdelki in dodatni del z razdelki. Seleksijskim

in razmnoževalnim farmam, vzrejnim središčem ter rejcem se podeljujejo rodovniške številke. V letu 2015 je bilo skupno podeljenih 877 rodovniških številčk čistopasemskim plemenskim živalim in 2.862 registrskih številčk hibridnim plemenskim živalim. Kakovost plemenskih prašičev se preverja na osnovi podatkov o plemenski vrednosti, proizvodnih podatkov in podatkov o poreklu.

Število živorojenih in odstavljenih pujskov na gnezdo pri vseh pasmah skupaj se povečuje. V letu 2015 je bilo v povprečju 13,08 živorojenih in 11,33 odstavljenih pujskov na gnezdo. Hkrati se znižuje število porabljenih krmnih dni na živorojenega pujska. V letu 2015 je bilo na živorojenega pujska porabljenih 14,6 krmnih dni. Število gnezda na svinjo letno se znižuje v povprečju za 0,02 gnezda na leto. Pri krškopoljskem prašiču je opazen rahel trend povečevanja števila živorojenih in zniževanja števila odstavljenih pujskov na gnezdo. Število krmnih dni na živorojenega pujska se zvišuje v povprečju za 0,30 dneva na leto. V letu 2015 je bilo v gnezdu povprečno 8,87 živorojenih in 7,06 odstavljenih pujskov, na živorojenega pujska pa je bilo porabljenih 28,2 krmnih dni.

Preizkus mladice v proizvodnih razmerah se izvaja na farmah in vzrejnih središčih. Preizkus zajema identifikacijo, oceno zunanosti, tehtanje živali ter meritev debeline hrbtne slanice z ultrazvokom. Podatki se vnašajo v informacijski sistem in uporabljajo za odbiro mladice.

V okvir molekularnogenetskih metod sodijo testi na sindrom maligne hipertermije, preverjanje porekla, določanje mikrosatelitov itd. Rejem se posredujejo analize za njihove živali, rezultat za posamezno žival pa je vpisan v zootehniškem spričevalu.

Reja drobnice

Na področju reje drobnice potrjeni rejski programi vključujejo naslednje pasme ovc: jezersko-solčavska ovca, oplemenjena jezersko-solčavska ovca, belokranjska pramenka, istrska pramenka, bovška ovca in oplemenjena bovška ovca ter naslednje pasme koz: drežniška koza, burska, slovenska srnasta in slovenska sanska.

Osnova selekcije pri reji drobnice je aktivna populacija ovc in koz, vključenih v kontrolo porekla in proizvodnje. Opravljajo se biološki test ter ocenjevanje in razvrščanje živali v kakovostne razrede glede na lastnosti zunanosti in lastnosti proizvodnosti sorodnikov. V letu 2015 je bilo v rejski program vključenih 14.573 ovc in 4.428 koz. V tropu je bilo povprečno 60,7 ovc in 29,1 koz.

Preglednica 66: Število rejcev in število ovc in koz v kontroli; 2014 in 2015

	2014				2015			
	Število rejcev		Število živali		Število rejcev		Število živali	
	za mleko	za meso	za mleko	za meso	za mleko	za meso	za mleko	za meso
Ovce	39	183	4.639	9.576	37	203	4.125	10.448
Koze	38	125	2.205	2.237	40	112	2.364	2.064

Vir: BF

V letu 2015 je bilo v mlečno kontrolo vključenih 4.125 ovc v 37 tropih. Povprečna dolžina laktacije je znašala 208 dni, skupna količina mleka v laktaciji pa je bila v povprečju 208 kg in se je v primerjavi z letom 2014 povečala za 10 kg. Mleko ovc je v povprečju vsebovalo 6,2 % maščobe, 5,3 % beljakovin in 4,6 % laktoze. Povprečna vsebnost suhe snovi je bila 16,1 %.

V mlečno kontrolo je bilo v letu 2015 vključenih 2.364 koz v 40 tropih. Povprečna količina mleka je bila 454 kg in se je v primerjavi z letom 2014 povečala za 8 kg. V povprečju je kozje mleko vsebovalo 3,2 % maščobe, 3,0 % beljakovin in 4,4 % laktoze.

Kontrola porekla in proizvodnje v tropih, ki redijo mesne pasme ovc in koz, se opravlja po A-metodi. V kontrolo porekla in proizvodnje je bilo leta 2015 vključenih 10.448 ovc mesnih pasem v 203 tropih in 2.064 koz mesnih pasem v 112 tropih. V letu 2015 so imele ovce v povprečju 1,28 rojenih in 1,25 živorojenih jagnjet na gnezdo, koze pa 1,53 rojenih in 1,48 živorojenih kozličev na gnezdo.

Testiranje ovnov je potekalo na testni postaji v Logatcu in testni postaji na Jezerskem. V času testiranja so ovni trikrat stehtani (interval 30 ± 5 dni). Krmljeni so s senom po volji in kilogramom krmil na dan. Postopek testiranja in meritev je enak tudi na testni postaji Jezersko, kjer so ovni v času testa na paši, brez dodajanja krmil.

Test na testni postaji Logatec je v letu 2015 končalo 252 ovnov, na testni postaji Jezersko pa je test zaključilo 26 moških jagnjet pasme jezersko-solčavska ovca.

Konjereja

V Sloveniji se vodijo rodovniške knjige za pasme: lipicanski konj, slovenski hladnokrvni konj, posavski konj, haflinški konj, ljutomerski kasač, kasaški konj, slovenski toplokrvni konj, angleški polnokrvni konj, arabski polnokrvni konj, arabski konj in islandski konj.

Za vse živali naštetih pasem, ki so vpisane v rodovniške knjige, se vodi in izdaja zootehniška dokumentacija. V letu 2015 je bilo opravljenih 1.414 identifikacijskih pregledov žrebet vseh pasem.

Letni pregled rodovniških kobil in naraščaja ter žrebic za sprejem v rodovnik je v letu 2015 potekal na vnaprej določenih preglednih mestih za vse pasme konj in naknadno določenih preglednih mestih za živali slovenske toplokrvne, kasaške in arabske pasme. V rodovniške knjige je bilo vpisanih 233 kobil.

Preglednica 67: Število kobil, vpisanih v rodovniške knjige, po pasmah; 2008–2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Slovenske hladnokrvne kobile	227	217	198	158	168	110	101	99
Posavske kobile	75	94	92	71	70	70	52	50
Haflinške kobile	47	41	43	19	25	22	26	18
Kasaške kobile	15	44	31	6	15	7	12	17
Slovenske toplokrvne kobile	23	15	19	20	3	12	18	11
Ljutomerski kasač				7	8	4	3	4
Angleške polnokrvne kobile	4	6	2	1	11	8	4	3
Arabske polnokrvne in arabske kobile	7	10	7	2	4	2	5	13
Islandske kobile	9	4	11	5	11	5	2	3
Lipicanske kobile	27	22	16	7	9	10	6	10
Šetlandske kobile			11	4	4	1	3	5
Skupno sprejete v rodovnik	434	453	430	300	328	251	232	233

Vir: VF

V plemenilni sezoni 2015 je plemenilo 320 plemenjakov vseh pasem. Strokovna komisija za odbiro, ocenjevanje in priznavanje plemenjakov je za plemenilno sezono 2016 odbrala 298 plemenjakov. V letu 2015 je bilo odbranih osem žrebcev slovenske hladnokrvne pasme, šest žrebcev posavske pasme in dva haflinška žrebca.

Čebelarstvo

V Sloveniji čebelarimo s kranjsko čebelo, ki je avtohtona pasma. V vzrejališčih čebeljih matic je bilo za potrebe odbire matičarjev zbranih in pregledanih 177 vzorcev čebel. V vzorcu iz vsake družine, ki je potencialni matičar, je bilo okoli 30 čebel delavk.

V letu 2015 je bilo opravljeno progeno testiranje na 614 maticah. Rezultati so zanesljivi, saj je imela vsaka matica dovolj testiranih potomk. Povprečna ocena mirnosti v letu 2015 je bila 3,17. Matice s povprečno oceno mirnosti pod tri se ne priporočajo za nadaljnjo vzrejo. Povprečna ocena rojivosti v letu 2015 je bila 3,11. Povprečna ocena donosa medu v letu 2015 je bila 23,0 kg. Trend povečevanja letnega donosa medu ostaja približno 0,3 kg na leto. Pri 453 testiranih družinah se je ocenjevala tudi obarvanost čebel. Povprečna ocena obarvanosti je bila 3,49 od možnih štirih točk.

Preglednica 68: Število matic v rodovniški knjigi kranjske čebele, 2008–2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število matic	16.281	17.212	26.265	28.901	31.268	29.892	29.048	37.257
od tega rodovniških	379	289	423	472	291	189	228	366
Prodaja matic: doma	10.195	12.062	14.160	16.799	15.218	17.218	17.904	24.680
EU	5.417	4.373	10.744	9.558	11.280	10.127	10.127	10.657
izven EU	669	777	1.361	2.544	3.938	2.547	1.823	1.920

Vir: KIS

Delo opazovalno-napovedovalne službe medenja je v letu 2015 obsegalo zbiranje vzorcev za umetno fenološko pospeševanje, terenske preglede zarodnih oblik proizvajalcev mane, kontrolo razvoja proizvajalcev mane in stanja medečih virov, lovljenje ličink kaparja na plošče ter ugotavljanje paritvenega in zalegalnega uspeha proizvajalcev mane.

Kunčereja

Rejski program v kunčereji se izvaja v dveh selekcijskih centrih, in sicer pri maternalni liniji A in pri očetovski liniji C. V letu 2015 je bilo v rodovniško knjigo vpisanih 16 samcev in 480 samic maternalne linije A ter 21 samcev in 60 samic terminalne linije C.

V maternalni liniji A se redno izvaja nadzor nad splošnim stanjem populacije. Zaradi krize v kunčereji, ki je posledica zdravstvenih težav, uporaba plemenskih samic linije A v praksi še vedno ne dosega pričakovanj. V letu 2015 je bilo v gnezdu povprečno 8,28 živorojenih mladičev, na samico pa je bilo vzrejenih 56,20 mladičev.

V očetovski liniji C se je v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 število živorojenih mladičev zmanjšalo, in sicer s 6,67 na 6,37, na samico pa je bilo vzrejenih 26,45 mladičev letno. Število mladičev v gnezdu je bilo dovolj veliko, saj gre za selekcijo očetovske linije, kjer so lastnosti plodnosti drugotnega pomena.

Plemenske vrednosti so bile v letu 2015 napovedane za velikost gnezda pri obeh linijah in za telesno maso pri liniji C.

Perutninarstvo

Selekcija in odbira živali je potekala na domačih linijah kokoši, namenjenih predvsem za kmečke reje, ob dobri nesnosti, manjši zahtevnosti za rejo ter še vedno dobrih klavnih lastnostih izločenih kokoši. Na področju perutninarstva se izvaja selekcija za kokoši lahkega tipa in kokoši težkega tipa.

V selekcijsko delo lahkega tipa kokoši so bile v letu 2015 vključene pasme slovenska rjava kokoš, slovenska srebrna kokoš, slovenska grahasta kokoš in avtohtona štajerska kokoš. Uspešnost se ocenjuje predvsem na križankah, ki so rezultat selekcijskega dela na posameznih pasmah.

Rejski cilj je, da bi pasme slovenska grahasta, rjava in srebrna kokoš spolno dozorele pri starosti 20–22 tednov, štajerska kokoš pa pri starosti 24–26 tednov. V letu 2015 je bil ta cilj dosežen pri vseh pasmah. Pri štajerski kokoši je rezultat ugoden, saj je v zadnjih treh letih dozorela v povprečju pri 22. tednu starosti, kar dva tedna pred postavljenim ciljem. V selekcijo težkega tipa kokoši je vključena slovenska pozno operjena kokoš, ki se uporablja za pridobivanje končnega križanca, namenjenega za pitanje, prelux-bro.

8.4 Raziskovalna dejavnost

MKGP je tako kot v preteklih letih tudi v letu 2015 na področju raziskovalne dejavnosti v kmetijstvu sodelovalo kot sofinancer v aplikativnih, razvojnih in ciljnih raziskovalnih programih ministrstva, pristojnega za znanost, in sicer pri raziskovalnih projektih, katerih predlog in izvedba izkazujeta strateško pomembnost in uporabnost projekta za razvoj resornih področij ministrstva.

Aplikativni raziskovalni projekti, ki predstavljajo izvirno raziskovanje, s katerim naj bi pridobili nova znanja ter so usmerjeni v določene praktične cilje ali namene, pomembne za področje kmetijstva, MKGP podpira v višini do 25 %. Ta delež sofinanciranja s strani MKGP prijavitelj predstavlja kot sredstva zainteresiranih uporabnikov. Po javnem razpisu za zbiranje predlogov za financiranje projektov temeljnega in aplikativnega raziskovanja na področju matematičnih, tehničnih, biotehničnih, medicinskih, družboslovnih in humanističnih ved (Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS) iz leta 2011 je MKGP kot interesent v letu 2014 nadaljevalo s sofinanciranjem treh aplikativnih projektov. Na podlagi javnega razpisa za leto 2015 MKGP finančno podpira en projekt, uvrščen v financiranje. Financiranje projekta se začne v letu 2016. Skupna prevzeta obveznost za podporo izvajanju aplikativnih projektov je v letu 2015 predstavljala 13,3 % izplačil za raziskovalno dejavnost na področju kmetijstva.

Aplikativni raziskovalni projekti so koristno dopolnilo in korektor drugim programskim strukturam raziskovanja, predvsem ciljnim raziskovalnim programom, zlasti z vidika načina pridobivanja idej in rešitev.

V okviru raziskovalne dejavnosti ima ministrstvo najpomembnejšo vlogo pri projektih ciljnega raziskovalnega programa (CRP), kjer nastopa kot naročnik raziskav in sofinancira projekte CRP med 50 % in 60 %. Ciljni raziskovalni programi so bili oblikovani kot posebna programska struktura Nacionalnega raziskovalnega programa kot podpora sektorskemu razvojnemu načrtovanju.

V letu 2011 je bil oblikovan nov sektorski Ciljni raziskovalni program (CRP) »Zagotovimo.si hrano za jutri«, ki temelji na strateških ciljih, opredeljenih v sektorskih dokumentih (Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva, Resolucija o nacionalnem gozdnem programu, Strategija prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam), ki so skladni s strateškimi usmeritvami Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije in odgovarjajo tudi dvema razvojnima prioritetama Strategije razvoja Slovenije, in sicer: (i) Konkurenčno gospodarstvo in hitrejša rast ter (ii) Povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja.

Usmeritve za pripravo javnih razpisov CRP »Zagotovimo.si hrano za jutri« so določene s prioritetskimi vsebinami v okviru štirih težišč, in sicer:

- I. Prehranska varnost Slovenije
Cilj: Zagotavljanje prehranske varnosti s stabilno pridelavo varne, kakovostne in potrošniku dostopne hrane
- II. Konkurenčnost proizvodnje hrane in obnovljivih naravnih virov
Cilj: Povečevanje konkurenčne sposobnosti kmetijstva, gozdarstva, ribištva in živilstva
- III. Trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri
Cilj: Trajnostna raba proizvodnih potencialov in zagotavljanje s kmetijstvom, gozdarstvom in ribištvom povezanih javnih dobrin
- IV. Razvoj podeželja
Cilj: Zagotavljanje skladnega in socialno vzdržnega razvoja podeželja

V letu 2015 se je nadaljevalo financiranje 26 projektov, ki so bili v financiranje uvrščeni v okviru drugega javnega razpisa CRP »Zagotovimo.si hrano za jutri« iz leta 2014. Do konca leta 2015 sta bila po tem razpisu uspešno zaključena dva projekta.

Izdatki za podporo projektom CRP so predstavljali 61,7 % sredstev za raziskovalno dejavnost v kmetijstvu v letu 2015.

Za sofinanciranje projektov CRP je bilo v letu 2015 prevzetih malenkost manj obveznosti kot v letu 2014, in sicer na račun že prevzetih obveznosti za sofinanciranje aplikativnih projektov ter štirih novih projektov ERA-NET CORE Organic Plus. Zniževanje sredstev iz preteklih let se je v letu 2015 zaustavilo in v primerjavi z letom 2014 so se sredstva zvišala

za 7 %, od tega 5 % na račun EU sofinanciranja projektov ERA-NET CORE Organic Plus. Kljub temu so sredstva za raziskovalno dejavnost v kmetijstvu med najbolj okrnjenimi postavkami proračuna.

Preglednica 69: Raziskave v kmetijstvu, ki jih financira MKGP; 2014 in 2015

	Število projektov		Prevzete obveznosti v letu 2015 (EUR)	Izplačano (EUR)		Indeks 2015/14
	2014	2015		2014	2015	
Aplikativni in razvojni programi	3	3	115.714	115.714	115.714	100,0
CRP »Zagotovimo.si hrano za jutri«	44	26	537.500	532.118	537.500	101,0
ERA-NET*	8	9	217.296	165.850	217.296	131,0
Raziskovalno delo skupaj	55	38	870.510	813.682	870.510	107,0

* CORE ORGANIC Plus, CORE Organic 2 in EUPHRESKO
Vir: MKGP

Kljub skromnim sredstvom za raziskovalno dejavnost pa rezultati raziskovalnih projektov pomembno pripomorejo k prilagajanju kmetijske politike, oblikovanju strategij, razvoju novih tehnologij v kmetijstvu v povezavi z varstvom okolja in ohranjanjem kulturne krajine, prilagajanju in razvoju na področju živilskopredelovalne industrije, pridelavi zdrave hrane in varovanju in zaščiti potrošnika, razvoju podeželja in večnamenskosti kmetijstva, vzpostavitvam monitoringov v kmetijstvu in informacijskih sistemov.

Dosedanje izkušnje kažejo, da je ob pomoči ciljnega raziskovalnega programa mogoče v veliko večjem obsegu podpreti izvajanje nacionalnih strategij po posameznih področjih dela ministrstva, rezultati raziskav pa se tudi uspešno prenašajo v kmetijsko prakso in prispevajo tudi k tehnološkemu razvoju in povečevanju inovacij v praksi. Za prenos rezultatov do uporabnikov in v kmetijsko prakso raziskovalne skupine organizirajo javne predstavitve tako za financirane kot tudi svetovalce in kmete, dosežke raziskav pa raziskovalci tudi uspešno publicirajo.

Na področju evropskega znanstvenega sodelovanja je MKGP kot partner vključen v tri kmetijske projekte ERA-NET (CORE Organic 2, ki je prešel v letu 2014 v nov ERA-NET Core Organic Plus in se sofinancira iz Obzorja 2020 ter ERA-NET EUPHRESKO 2 in ERA-NET ARIMNet 2).

Glede na nacionalno zakonodajo na področju raziskav se Slovenija vključuje v nadnacionalni razpis na podlagi nacionalnega javnega razpisa po mehanizmu »virtual common pot«. To pomeni, da vsak partner – financer zagotavlja finančna sredstva samo za tiste raziskovalne skupine svoje države, ki so vključene v nadnacionalne konzorcije izbranih projektov.

V okviru iniciative »ERA-NET CORE ORGANIC 2«, ki je akronim za koordinacijo evropskega nadnacionalnega raziskovanja na področju ekološkega kmetijstva in prehranskih sistemov, ustanovljeno s ciljem izboljšati sodelovanje med nacionalnimi raziskovalnimi dejavnostmi na področju ekološkega kmetijstva, in se je zaključil v letu 2014, so partnerji pripravili vse podlage za nadaljevanje projekta ERA-NET v okviru CORE Organic Plus.

Projekt ERA-NET CORE Organic Plus združuje 23 partnerjev, financerjev raziskav. Način financiranja iniciative »Plus« temelji na izhodišču, da EU na skupna nacionalna sredstva partnerjev prispeva 33-odstotno finančno soudeležbo.

Prvi razpis projekta ERA-NET CORE Organic Plus in vsi postopki evalvacije prijav so bili izvedeni v letu 2014. Začetek izvajanja izbranih projektov je leto 2015. Slovenski raziskovalci so vključeni v raziskovalne konzorcije v štirih triletnih projektih. Skupna vrednost teh projektov je 363.568 EUR, pri čemer proračun MKGP prispeva 200.000 EUR, EU pa 163.568 EUR.

V letu 2015 je bilo v okviru ERA-NET CORE Organic izplačanih 143.296 EUR, in sicer za zadnje leto izvajanja dveh projektov v okviru drugega razpisa CORE Organic 2 in štirih projektov CORE Organic Plus, kar predstavlja 16,5 % sredstev za raziskave v kmetijstvu.

V okviru druge evropske iniciative ERA-NET EUPHRESKO se je v letu 2015 nadaljevalo sofinanciranje projektov, ki so se začeli izvajati v letu 2014. Slovenija je vključena v tri nadnacionalne projekte, in sicer MONOCHAMUS, GRAFDEPI2 in MELOPOP v skupni vrednosti 170.000 EUR za celotno obdobje izvajanja triletnih projektov. Podpora MKGP omenjenim projektom je v letu 2015 znašala 74.000 EUR oziroma 8,5 % sredstev za raziskave v kmetijstvu.

Tretja evropska iniciativa ERA-NET ARIMNet2 se je začela izvajati v letu 2014. Slovenija ima v projekt vključena dva partnerja – MKGP in MIZŠ. V letu 2015 je MKGP aktivno sodelovalo pri oblikovanju vsebine za poletno šolo in konferenco AKIS, ki bosta izvedeni v letu 2016. Oblikovane so tudi vsebine za naslednji, drugi nadnacionalni razpis, v katerem pa, tako kot v prvem razpisu, s sredstvi sodeluje MIZŠ.

8.5 Kmetijsko izobraževanje

Načrtovanje in izvajanje izobraževanja je v Republiki Sloveniji v pristojnosti Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, področje usposabljanja odraslih pa v pristojnosti Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sodelovanju s področnimi organizacijami in socialnimi partnerji nastopa kot enakopravni partner pri vseh tistih vprašanjih, ki so vezana na izobraževanje s področja kmetijstva, gozdarstva, živilstva, ribištva in veterine.

Visoko in kakovostno usposobljene strokovne službe in izobraženi kmetovalci so zagotovilo za uspeh, zato za doseg ciljev MKGP sodeluje pri oblikovanju poklicnega in strokovnega izobraževanja. Kot socialni partner ima svojega predstavnika v Področnem odboru za poklicne standarde kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, prehrano in veterino pri Centru za poklicno izobraževanje.

Preglednica 70: Število dijakov in študentov po področjih izobraževanja; 2010–2015

	Število dijakov						Število študentov					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kmetijstvo	1.066	1.020	999	1.142	1.134	1.133	1.480	1.479	1.414	1.487	1.314	1.399
Gozdarstvo	134	137	162	163	168	164	175	207	213	272	255	254
Hortikultura	668	586	547	521	466	447	190	150	124	117	164	183
Naravovarstvo	99	263	386	422	431	440	–	182	249	286	188	250
Veterina	507	548	562	616	625	666	452	206	163	378	385	401
Živilstvo	861	819	835	863	870	945	1.007	887	811	775	693	671
Skupaj	3.335	3.373	3.491	3.727	3.694	3.795	3.304	3.111	2.974	3.315	2.999	3.158

Vir: MKGP

MKGP izvaja ukrepe, ki izobraževalnim ustanovam, ki izvajajo programe rednega in izrednega formalnega izobraževanja, pomagajo pri izvedbi načrtovanih izobraževanj. Tako je MKGP v letu 2015 izvedlo ukrep sofinanciranja praktičnega pouka. Na javnem razpisu je bilo razpisanih 168.010 EUR.

Sredstva so se tako kakor vselej doslej namenila za pridobivanje znanja za varnejše delo pri kmetijski pridelavi in predelavi ter seznanjanje udeležencev v izobraževalnem procesu o razvoju tehnologij. Za razpisana sredstva je uspešno kandidiralo 17 izobraževalnih ustanov, na katere je bilo vpisanih 3.795 dijakov (101 dijak več kakor v letu 2014) in 3.158 študentov (159 študentov več kakor leta 2014) kmetijskih, gozdarskih, hortikulturnih, naravovarstvenih, veterinarskih in živilskih izobraževalnih smeri. Na omenjenih področjih je bilo tako skupaj vpisanih 6.953 dijakov in študentov (260 več kakor leta 2014). V letu 2015 je bilo glede na zadnja leta (od leta 2010) vpisanih največ dijakov.

8.6 Kmetijsko knjigovodstvo po metodologiji FADN

8.6.1 Vzorec poročevalskih kmetijskih gospodarstev, vključenih v mrežo FADN

Mreža računovodskih podatkov s kmetijskih gospodarstev (*Farm Accountancy Data Network* ali FADN) je usklajen sistem poenostavljenega kmetijskega knjigovodstva, ki temelji na spoštovanju enakih računovodskih načel v vseh državah članicah EU. Izvaja se na vzorcu (tržnih) kmetijskih gospodarstev. Sistem je namenjen predvsem spremljanju absolutnih in relativnih sprememb dohodkov na ravni kmetijskega gospodarstva za potrebe agrarno-ekonomskih analiz in za podporo agrarno-političnim odločitvam. V Sloveniji segajo začetki knjigovodstva FADN v leto 1994, od leta 2004 pa je knjigovodstvo FADN usklajeno s predpisi na ravni EU.

Analiza rezultatov FADN za obračunsko leto 2014 temelji na začasni standardnih rezultatih, pripravljenih s strani računovodskih pisarn KGZ Kranj in Ptuj konec novembra 2015, ker v času priprave poročila še ni bilo mogoče pridobiti uradnih standardnih rezultatov s strani Evropske komisije. Pri interpretaciji rezultatov za leto 2014 je zato potrebna določena mera previdnosti, izhajajoče ugotovitve za leto 2014 pa so orientacijske narave.

Število poročevalskih kmetijskih gospodarstev v dejanskem vzorcu FADN za Slovenijo se je v obračunskem letu 2014 glede na leto 2013 zmanjšalo, in sicer za okoli 4 %, v primerjavi z letom 2007 pa je bil dejanski vzorec večji za okoli petino. Po velikosti je dejanski vzorec FADN za obračunsko leto 2014 po štirih letih, v katerih je presegal načrtovani vzorec, skoraj ostal na načrtovani ravni (−0,4 %).

Preglednica 71: Število poročevalskih kmetijskih gospodarstev v vzorčnem okviru za nabor ter v načrtovanem in dejanskem vzorcu FADN; 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Vzorčni okvir za nabor	41.323	41.323	41.323	41.303	41.303
Načrtovani vzorec	908	908	908	908	908
Dejanski vzorec	959	929	1.143	945	904

Vir: MKGP (načrti vzorčenja 2010–2014), FADN RICA (individualni podatki 2010–2013 na podlagi SO, november 2015), računovodski pisarni KGZ Kranj in Ptuj (začasni individualni podatki FADN za leto 2014 na podlagi SO, november 2015), preračuni KIS

Pokritost načrtovanega z dejanskim vzorcem za leto 2014 po začasni podatkih ni optimalna, po zaključku obdelave končnih podatkov bo najverjetneje nekoliko drugačna. Izboljšana pokritost pomeni relativno manjše odstopanje števila kmetijskih gospodarstev v posamezni skupini v dejanskem vzorcu od števila gospodarstev v isti skupini v načrtovanem vzorcu kot v predhodnem letu. V primerjavi z letom 2013 se je pokritost načrtovanega z dejanskim vzorcem FADN v letu 2014 po začasni podatkih poslabšala v skoraj treh petinah analiziranih skupin (proizvodni tipi, razredi ekonomske velikosti).

Orientacijska priporočila glede pokritosti načrtovanega vzorca po razredih ekonomske velikosti na podlagi začasni podatkov so podobna kot leto prej; zmanjšati bi bilo treba število kmetijskih gospodarstev v srednjem (od 25.000 do < 100.000 EUR SO) in višjem srednjem razredu (od 100.000 do < 500.000 EUR SO), povečati pa število gospodarstev v skrajnih razredih ekonomske velikosti, torej v najnižjem in najvišjem. Za boljšo pokritost po proizvodnih tipih bi bilo treba povečati število kmetijskih gospodarstev predvsem v tipih mešano in vrtnarstvo, zmanjšati pa število kmetijskih gospodarstev v tipih pašna živina in poljščine.

Okvir 7: FADN (Farm Accountancy Data Network)

V okviru FADN se zbirajo računovodski podatki za vzorec kmetijskih gospodarstev po enotni predpisani metodologiji v vseh državah članicah EU. V vzorec so lahko vključena le gospodarstva, ki presegajo določen prag ekonomske velikosti. Razred ekonomske velikosti, ki je prag zajetja kmetijskih gospodarstev v vzorčni okvir za nabor poročevalskih kmetij, določi vsaka država sama. Gospodarstva v vzorcu morajo biti izbrana na način, ki zagotavlja reprezentativnost po regijah, ekonomski velikosti in tipu kmetovanja, podlaga za vzorčenje pa so statistični podatki strukturnih raziskovanj kmetijstva.

Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev se od vključno obračunskega leta 2010 dalje opredeljuje na podlagi standardnega prihodka (Standard Output ali SO). SO je standardna vrednost bruto kmetijske proizvodnje po cenah na kmetiji (v EUR), in sicer brez DDV, davkov na proizvode in subvencij, izračunava pa se kot petletno povprečje. V Sloveniji je od leta 2010 prag ekonomske velikosti kmetijskega gospodarstva za vključitev v vzorec FADN enak 4.000 EUR SO.

Poročevalska enota je kmetijsko gospodarstvo, ki ustreza postavljenim merilom in ki se odloči za vodenje računovodstva. Obračunsko obdobje računovodstva je koledarsko leto. Na začetku koledarskega leta kmetje skupaj s kmetijskimi svetovalci izpolnijo popisne liste o zmogljivostih na kmetijskem gospodarstvu, v mesečnih poročilih pa poročajo o poslovnih dogodkih, ki jih računovodski pisarni KGZ Kranj in KGZ Ptuj ali kmetijska gospodarstva sama po možnosti sproti vnašajo v računalniški program. Vnos, obdelavo in arhiviranje knjigovodskih podatkov financira EU, nadomestila poročevalskim kmetijskim gospodarstvom za vodenje računovodstva pa se financirajo z državnimi sredstvi.

Metodologija FADN predpisuje izračunavanje več kot 150 standardnih rezultatov, ki so izračunani kot tehtana povprečja, pri čemer vsakemu poročevalskemu kmetijskemu gospodarstvu pripada ustrezna utež glede na število gospodarstev v določeni skupini (stratumu). Vsota uteži vseh kmetijskih gospodarstev v vzorcu je skupno število gospodarstev v naboru poročevalskih kmetijskih gospodarstev.

Temeljni pojmi

Tip kmetovanja je opredeljen na podlagi deleža, ki ga posamezna kmetijska aktivnost prispeva k skupni vrednosti ekonomskega merila (SO) na kmetijskem gospodarstvu. V prikazih standardnih rezultatov so poročevalska kmetijska gospodarstva razporejena v osem razredov splošnih tipov kmetovanja (TF8).

Vložek dela zajema plačano in neplačano delo, izraženo v ekvivalentu polnovredne delovne moči (PDM), ki predstavlja letno delovno obveznost enega polno zaposlenega delavca (1.800 ur/leto). Vložek neplačanega dela se nanaša na delo družinskih članov (PDMd).

Vrednost proizvodnje vključuje vrednost prodaje, vrednost doma pridelane krme in semen, vrednost porabe v gospodinjstvu in vrednost daril v naravi ter spremembe vrednosti živine in zalog rastlinskih pridelkov.

Vmesna poraba vključuje vse skupne splošne in posebne stroške, povezane z opravljanjem kmetijske dejavnosti v obračunskem letu, vključno s stroški doma pridelanih in porabljenih pridelkov za reprodukcijo na kmetijskem gospodarstvu. Ne vključuje pa finančnih obveznosti (plačane obresti, najemnine), stroškov dela in amortizacije.

Bilanca tekočih subvencij in davkov zajema subvencije in davke, ki izhajajo iz tekoče proizvodnje v obračunskem letu (seštevek v obračunskem letu odobrenih kmetijskih subvencij in bilance DDV na tekoče poslovanje, zmanjšan za kmetijske davke).

Bruto dodana vrednost kmetije je vrednost proizvodnje, zmanjšana za vmesno porabo ter povečana (zmanjšana) za bilanco tekočih subvencij in davkov.

Amortizacija je letno nadomestilo za uporabo stalnega kapitala (zgradbe, stroji in oprema ipd.).

Neto dodana vrednost kmetije (NDV) se izračuna kot bruto dodana vrednost, zmanjšana za amortizacijo. Je nadomestilo za stalne proizvodne dejavnike ne glede na izvor (delo, zemlja, kapital: domače in najeto) ter za podjetniška tveganja.

Stroški z zunanjimi dejavniki so nadomestila za vložke (delo, zemlja in kapital), ki niso v lasti imetnika kmetijskega gospodarstva, ter zajemajo stroške plač, najemnin in plačanih obresti.

Bilanca subvencij in davkov na investicije zajema subvencije in davke, ki ne izhajajo iz tekoče proizvodne dejavnosti v obračunskem letu. Izračuna se kot seštevek subvencij za investicije in premij za opustitev mlečne proizvodnje, zmanjšan za DDV, plačan za investicije.

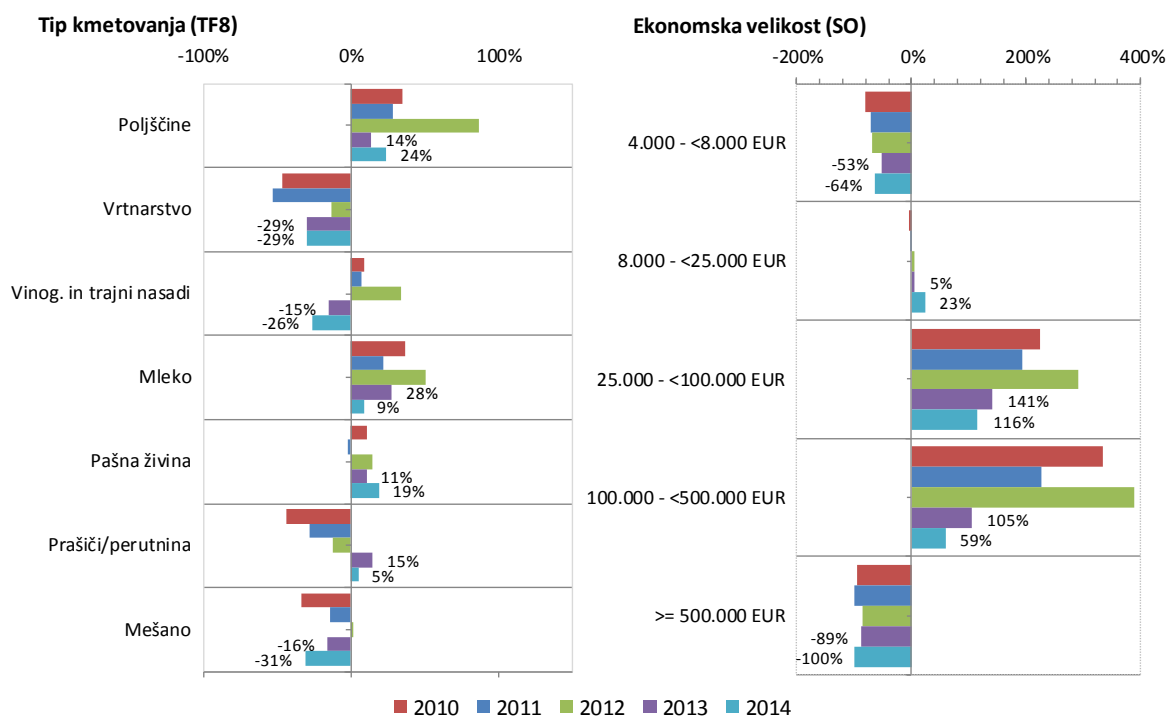
Dohodek kmečke družine je neto dodana vrednost kmetije, zmanjšana za stroške z zunanjimi dejavniki ter povečana (zmanjšana) za bilanco subvencij in davkov na investicije. Ta kazalec predstavlja povračilo za stalne proizvodne dejavnike v lasti kmetijskega gospodarstva (delo, zemlja, kapital) in nadomestilo za podjetniška tveganja.

Preglednica 72: Število kmetijskih gospodarstev po tipih kmetovanja (TF8) in ekonomski velikosti v načrtovanem in dejanskem vzorcu FADN; 2010–2014

Tip kmetovanja (TF8)	Načrtovani vzorec					Dejanski vzorec				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Poljščine	66	66	66	100	100	89	85	123	114	124
Vrtnarstvo	15	15	15	17	17	8	7	13	12	12
Vinogradništvo in trajni nasadi	70	70	70	88	88	76	75	94	75	65
Mleko	220	220	220	151	151	301	269	332	193	164
Pašna živina	292	292	292	303	303	325	287	335	335	360
Prašiči/perutnina	25	25	25	20	20	14	18	22	23	21
Mešano	220	220	220	229	229	146	188	224	193	158
Skupaj	908	908	908	908	908	959	929	1.143	945	904
Razred ekonomske velikosti (SO)	Načrtovani vzorec					Dejanski vzorec				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
4.000–< 8.000 EUR	386	386	386	383	383	71	110	118	181	137
8.000–< 25.000 EUR	342	342	342	329	329	327	335	359	347	405
25.000–< 100.000 EUR	126	126	126	139	139	408	370	492	335	300
100.000–< 500.000 EUR	35	35	35	39	39	152	114	171	80	62
>= 500.000 EUR	19	19	19	18	18	1	0	3	2	0
Skupaj	908	908	908	908	908	959	929	1.143	945	904

Vir: MKGP (načrti vzorčenja 2010–2014), FADN RICA (individualni podatki 2010–2013 na podlagi SO, november 2015), računovodski pisarni KGZ Kranj in Ptuj (začasni individualni podatki FADN za leto 2014 na podlagi SO, november 2015), preračuni KIS

Slika 42: Odstopanje dejanskega od načrtovanega vzorca FADN po tipih kmetovanja (TF8) in razredih ekonomske velikosti (načrtovani vzorec = 0 %); 2010–2014

Vir: MKGP (načrti vzorčenja 2010–2014), FADN RICA (individualni podatki 2010–2013 na podlagi SO, november 2015), računovodski pisarni KGZ Kranj in Ptuj (začasni individualni podatki FADN za leto 2014 na podlagi SO, november 2015), preračuni KIS

V absolutnem smislu se je v letu 2014 glede na leto poprej število kmetijskih gospodarstev v dveh tretjinah analiziranih skupin (proizvodni tipi, razredi ekonomske velikosti) v dejanskem vzorcu zmanjšalo, najbolj v proizvodnem tipu mešano in v najnižjem razredu ekonomske velikosti (od 4.000 do < 8.000 EUR SO), povečalo pa v tipih pašna živina in poljščine ter v drugem razredu po ekonomski velikosti (od 8.000 do < 25.000 EUR SO).

Kot omenjeno, je analiza za obračunsko leto 2014 opravljena na podlagi začnih podatkov, tako da bodo najverjetneje končni podatki o dejanski tipologiji kmetijskih gospodarstev v vzorcu FADN nekoliko drugačni, posledično pa tudi izhajajoči standardni rezultati za to leto.

8.6.2 Osnovna proizvodna zmogljivost in ekonomska velikost po tipih kmetovanja

V letu 2014 so po začnih podatkih FADN kmetijska gospodarstva v povprečju uporabljala 9,4 ha kmetijskih zemljišč (KZU), kar je slabo petino manj kot leta 2013 (–17,3 %), vendar pa skoraj 1,5-krat več od državnega povprečja po podatkih vzorčnega raziskovanja o strukturi kmetijskih gospodarstev 2013 (6,7 ha KZU/kmetijsko gospodarstvo). Glede na leto 2013 se je obseg KZU na kmetijsko gospodarstvo povečal le pri proizvodnem tipu vrtnarstvo (za okoli 7 %), najizraziteje pa se je zmanjšal pri proizvodnih tipih prašiči/perutnina (prepolovitev) ter poljščine in mešano (pri obeh za okoli petino). Po obsegu KZU so v povprečju največja kmetijska gospodarstva pri tipu mleko in prašiči/perutnina, najmanjša pa pri tipih vinogradništvo in trajni nasadi.

Preglednica 73: Osnovni proizvodni potencial in ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev v vzorcu FADN po tipih kmetovanja (TF8); 2010–2014

Tip kmetov. (TF8)	Skupaj KZU (ha/kmet. gospodarstvo)					Skupaj število GVŽ na kmet. gospodarstvo				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Poljščine	9,8	10,3	11,4	11,3	8,7	1,5	1,6	1,7	1,9	1,5
Vrtnarstvo	8,2	8,3	9,1	7,7	8,2	0,7	3,1	2,1	1,5	1,3
Vinograd.	4,2	4,4	4,2	4,0	4,0	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Trajni nas.	6,3	5,3	4,5	5,0	4,3	0,7	0,5	0,3	0,2	0,5
Mleko	18,3	17,9	17,2	17,8	14,9	28,3	28,3	26,2	27,0	22,0
Pašna živ.	11,4	11,1	11,3	11,2	9,8	11,0	10,5	10,4	10,5	8,6
Prašiči/per.	31,3	24,0	25,5	30,0	14,9	118,3	97,5	104,0	118,8	70,0
Mešano	9,4	9,2	10,0	9,3	7,5	9,4	10,0	10,1	9,7	7,9
Skupaj	11,4	11,1	11,6	11,4	9,4	12,5	12,6	12,6	12,7	10,0
Tip kmetov. (TF8)	Skupaj vložek dela (PDM/kmet. gospodarstvo)					Ekonomska velikost (v 000 EUR SO*/kmet. gospodarstvo)				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Poljščine	1,2	1,0	1,1	1,2	1,0	18,2	15,2	17,7	17,1	:
Vrtnarstvo	3,3	4,0	3,0	2,5	2,1	72,6	53,7	51,2	45,2	:
Vinograd.	3,2	1,5	1,7	1,5	1,3	11,5	10,7	11,3	10,6	:
Trajni nas.	2,1	1,8	1,3	1,4	1,0	29,0	25,2	20,8	21,7	:
Mleko	2,1	2,1	1,9	1,9	1,7	50,2	49,9	47,0	48,3	:
Pašna živ.	1,7	1,3	1,3	1,3	1,2	12,5	12,1	12,2	12,3	:
Prašiči/per.	2,1	1,8	1,8	1,8	1,4	110,5	90,7	102,7	113,4	:
Mešano	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	15,4	15,5	15,9	15,2	:
Skupaj	1,8	1,5	1,5	1,4	1,3	21,9	21,5	22,1	21,7	:

* 2010–2013: SO2007

Vir: FADN RICA (individualni podatki 2010–2013 na podlagi SO, november 2015), računovodski pisarni KGZ Kranj in Ptuj (začasni individualni podatki FADN za leto 2014 na podlagi SO, november 2015), preračuni KIS

Povprečno število GVŽ na kmetijsko gospodarstvo se je v letu 2014 pomembno zmanjšalo glede na predhodno leto, in sicer za okoli petino. V povprečju so kmetijska gospodarstva po začnih podatkih FADN v letu 2014 redila 10 GVŽ. Tudi po številu GVŽ so kmetijska gospodarstva po podatkih FADN pričakovano občutno nad državnim povprečjem po vzorčnem raziskovanju o strukturi kmetijskih gospodarstev 2013 (6,9 GVŽ/kmetijsko gospodarstvo; upoštevana kmetijska gospodarstva z živino). Glede na leto poprej se je število GVŽ v letu 2014 skoraj podvojilo pri tipu trajni nasadi, pri vseh drugih tipih pa je prišlo do zmanjšanja. Najbolj se je povprečno število GVŽ na kmetijsko gospodarstvo v letu 2014 zmanjšalo pri tipu prašiči/perutnina (za okoli 41 %). Enako kot v predhodnih analiziranih letih so tudi v letu 2014 v povprečju največ GVŽ redila kmetijska gospodarstva v tipih prašiči/perutnina in mleko.

V letu 2014 se je povprečna poraba dela (plačanega in neplačanega) na kmetijskih gospodarstvih po začasni podatkih FADN glede na leto poprej pomembno zmanjšala (za desetino) in znašala 1,3 PDM na kmetijsko gospodarstvo, kar je občutno nad slovenskim povprečjem po vzorčnem raziskovanju o strukturi kmetijskih gospodarstev 2013 (1,1 PDM na kmetijsko gospodarstvo). Glede na leto 2013 se je povprečna poraba dela zmanjšala pri vseh proizvodnih tipih, najizraziteje pri tipih trajni nasadi (za skoraj tretjino) in prašiči/perutnina (za okoli petino). Enako kot v letu poprej je bila tudi v letu 2014 povprečna poraba dela najvišja pri proizvodnih tipih vrtnarstvo (okoli 2,1 PDM na kmetijsko gospodarstvo) in mleko (1,7 PDM na kmetijsko gospodarstvo). Najnižja povprečna poraba dela po začasni podatkih za leto 2014 je bila pri tipih trajni nasadi in poljščine (pri obeh okoli 1,0 PDM na kmetijsko gospodarstvo).

Podatkov o dejanski ekonomski velikosti kmetijskih gospodarstev v analiziranih začasni podatkih za obračunsko leto 2014 ni na voljo.

8.6.3 Ključni ekonomski rezultati knjigovodstva FADN

Začasni podatki knjigovodstva FADN kažejo na poslabšanje ekonomskega stanja kmetijskih gospodarstev v obračunskem letu 2014. Vrednost proizvodnje se je glede na predhodno leto zmanjšala za 11 %, skupni prihodek pa skoraj za 14 %, predvsem na račun izrazitega znižanja neto tekočih subvencij (skoraj za četrtino). Kljub izrazitemu zmanjšanju vmesne porabe (skoraj za petino) in stroškov amortizacije (za 10 %), se je neto dodana vrednost kmetije v letu 2014 glede na predhodno leto nekoliko zmanjšala (za skoraj 4 %) in dosegala okoli 5.680 EUR.

Preglednica 74: Osnovni ekonomski rezultati knjigovodstva FADN (EUR/gospodarstvo); 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	Indeks 2014/13
Skupaj vrednost proizvodnje	24.910	27.020	26.594	25.047	22.297	89,0
Bilanca tekočih subvencij in davkov	7.653	6.519	6.974	7.638	5.863	76,8
Skupni prihodek	32.563	33.539	33.569	32.685	28.159	86,2
Skupaj vmesna poraba	18.196	18.986	19.923	18.822	15.353	81,6
Bruto dodana vrednost kmetije	14.367	14.553	13.646	13.863	12.806	92,4
Amortizacija	7.506	7.198	7.856	7.957	7.129	89,6
Neto dodana vrednost kmetije	6.860	7.355	5.790	5.905	5.677	96,1
Neto dod. vred. km. na PDM (EUR/PDM)	3.888	4.953	3.975	4.172	4.467	107,1

Vir: FADN RICA (individualni podatki 2010–2013 na podlagi SO, januar 2015), računovodski pisarni KGZ Kranj in Ptuj (začasni individualni podatki FADN za leto 2014 na podlagi SO, november 2015), preračuni KIS

Preračunano na PDM je neto dodana vrednost v letu 2014 znašala 4.467 EUR, kar je okoli 7 % več kot v letu poprej. Izboljšanje tega kazalca bi lahko pripisali predvsem opaznemu zmanjšanju povprečne porabe dela na kmetijskih gospodarstvih, drugih vzrokov pa zaradi začasne narave analiziranih podatkov FADN za leto 2014 najverjetneje ni smiselno iskati.

Orientacijska primerjava z rezultati ekonomskih računov za kmetijstvo (ERK) za leto 2014 kaže, seveda ob nujnem upoštevanju razlik v namenu in metodologiji izračunavanja obeh kazalcev, da neto dodana vrednost kmetije na PDM po začasni podatkih FADN za leto 2014 ponovno izrazito odstopa od ravni factorskega dohodka na PDM po ERK (5.994 EUR/PDM v letu 2014), oba kazalca pa izkazujeta rast glede na predhodno leto, factorski dohodek na PDM relativno večjo (19 %). Še vedno je presenetljivo, da je neto dodana vrednost kmetije na PDM (FADN) izrazito nižja od factorskega dohodka na PDM (ERK), čeprav FADN knjigovodstvo vključuje le kmetijska gospodarstva nad ekonomskim pragom 4.000 EUR SO (najmanjša gospodarstva niso zajeta). Primerjava bo realnejša, ko bodo obdelani uradni standardni rezultati Evropske komisije za obračunsko leto 2014.

9 VARNA HRANA, VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) opravlja upravne in strokovne naloge ter naloge uradnega nadzora na področju varnosti, kakovosti in označevanja kmetijskih pridelkov in živil ter krme, vključno z gensko spremenjenimi živali oziroma krmo. Opravlja tudi upravne in strokovne naloge ter naloge uradnega nadzora na področju varstva prebivalstva pred zoonozami, zaščite živali, varstva rastlin in semenskega materiala kmetijskih rastlin, ocenjevanja aktivnih snovi ter ocenjevanja in registracije fitofarmacevtskih sredstev (FFS), nadzira njihov promet in uporabo, testira naprave za nanašanje fitofarmacevtskih sredstev, izvaja procese analize tveganja in naloge inšpekcijskega nadzora na področju varstva novih sort kmetijskih rastlin.

9.1 Področje fitofarmacevtskih sredstev

Sektor za FFS sodeluje v programu ocenjevanja novih aktivnih snovi in v programu revizije odobrenih aktivnih snovi, vključno z njihovimi ostanki v živilih, ki se uporabljajo v FFS za raven EU, in sicer kot država poročevalka ali soporočevalka.

Preglednica 75: Število izvedenih ocen in izdanih odločb v postopku odobritve aktivnih snovi in izdaje odločb o registraciji oziroma dovoljenjih za FFS v letu 2015

Vrsta administrativnega ukrepa na področju odobritve dajanja FFS v promet	Število
EU ocena aktivne snovi	4 (v postopku)
EU poročilo o oceni za consko registracijo FFS	9
Odločbe o registraciji novih FFS v RS	43
Odločbe o podaljšanju registracije za FFS v RS	29
Dovoljenja za vzporedno trgovanje oziroma uporabo	44
Dovoljenja za nujne primere	8
Dovoljenja za raziskave in razvoj	47
Odločba o spremembi registracije	146
Št. registriranih FFS v RS na dan 31. 12. 2015	474

Vir: UVHVVR

V skladu s planom dela je bilo v letu 2015 opravljenih 875 pregledov registracije, označenosti in analiz FFS. Ugotovljenih je bilo 67 nepravilnosti (7,65 %), kar je manj kot v predhodnem letu. Uvedenih je bilo devet prekrškovnih postopkov. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih pri označenosti in opremljenosti FFS. Z namenom preverjanja kemijske sestave in fizikalnih lastnosti sredstev je bilo analiziranih 14 FFS in ugotovljeni sta bili dve nepravilnosti.

Na osnovi Odredbe o prepovedi prometa in uporabe določenih FFS na ozemlju RS (Uradni list RS, št. 31/11 in 83/12 – ZFfS-1), s katero so za promet in uporabo prepovedana nekatera FFS za tretiranje semena določenih poljščin (koruza, oljna ogrščica, sladkorna pesa), je bilo za preverjanje uporabe aktivnih snovi klotianidin, imidakloprid in tiametoksam odvzetih sedem vzorcev dodelanega semena koruze in štirje vzorci dodelanega semena oljne ogrščice. V šestih od sedmih vzorcev so bili ugotovljeni ostanki najmanj ene aktivne snovi (v štirih vzorcih), dve aktivni snovi v enem vzorcu ter v enem vzorcu ostanki imidakloprida, klotianidina in tiametoksama. V desetih vzorcih so bile ugotovljene vsebnosti aktivnih snovi nekonotinskih insekticidov manjše od vrednosti, določene v navodilu UVHVVR, zato so rezultati ocenjeni za posledico tehnološke kontaminacije. V vseh štirih vzorcih semena oljne ogrščice so bile analizirane aktivne snovi, in sicer v enem vzorcu ena aktivna snov, v enem dve in v dveh vzorcih tri aktivne snovi. V enem vzorcu semena oljne ogrščice je analizirana aktivna snov tiametoksam presegala količine, določene v priporočilu UVHVVR. Ugotovljeno je bilo, da je bilo v tem primeru seme namerno tretirano s tiametoksamom, zato sta bila uvedena upravni in prekrškovni postopek. V spomladanskem in jesenskem obdobju sta bili

izvedeni akciji nadzora dovoljenj za vzporedno trgovanje. Večje nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Preglednica 76: Število opravljenih pregledov in ugotovljenih nepravilnosti letu 2015

Vsebinsko področje	Št. pregledov	Nepravilnosti	Prekrški
Registracija in dovoljenja za FFS (5. čl.)	491	35	/
FFS z izdanim predpisanim dovoljenjem skladno z Uredbo 1107/2009/ES (1. od./5. čl.)	45	8	7
Označevanje FFS – varstvo čebel	16	6	/
Označevanje semena – tretirano s FFS	84	11	/
Vzorčenje FFS na fizikalno-kemijsko sestavo	14	2	/
Prepoved in omejitev prometa oz. uporabe FFS oz. semen, tretiranih s FFS	214	5	2
Vzorčenje semena	11	/	/
Skupaj	875	67	9

Vir: UVHVVR

Pregled prometa s FFS na debelo in drobno zajema preverjanje registracije, izpolnjevanje pogojev glede opremljenosti prostorov in izobrazbe ter prisotnosti prodajalcev. Fitosanitarni inšpektorji so opravili 1.974 pregledov. Pri preverjanju prometa s FFS je bilo v upravnem postopku ugotovljenih 140 nepravilnosti (7,09 %) in uvedenih 20 prekrškovnih postopkov. Največ ugotovljenih nepravilnosti se nanaša na vpis v register distributerjev ter prodajo FFS v specializiranih prodajalnah za poklicno uporabo uporabnikom, brez predložitve veljavnega dokazila o izpolnjevanju pogojev.

Pri uporabnikih je bilo opravljenih skupno 6.635 pregledov in ugotovljenih 630 nepravilnosti (9,5 %) in uvedenih 60 prekrškovnih postopkov. Število opravljenih pregledov se je glede na leto 2014 povečalo, prav tako se je povečalo število prekrškov. Ugotovljene nepravilnosti se pretežno nanašajo na uporabo FFS na kulturi, za katero FFS ni registrirano, ter vodenje evidenc.

V letu 2015 so fitosanitarni inšpektorji obravnavali osem prijav pomora čebel in odvzeli 11 vzorcev mrtvic in zelenih delov rastlin. Pri prijavah padcev čebel v letu 2015 je ugotovljeno, da gre za posamične padce čebel na skoraj celotnem območju Slovenije.

9.2 Varna hrana

Na področju **primarne predelave živil** se je v letu 2015 zmanjšalo število pridelovalcev kmetijskih pridelkov rastlinskega izvora, ki pridelujejo živila rastlinskega izvora za trg. K temu je prispevala tudi sprememba zakonodaje, saj je bil v letu 2014 sprejet Pravilnik o določitvi majhnih količin živil, pogojih za njihovo pridelavo ter o določitvi nekaterih odstopanj za obrate na področju živil živalskega izvora (Uradni list RS, št. 96/14), ki je natančneje opredelil pogoje za prodajo v okviru majhnih količin. Za majhne količine registracija na UVHVVR ni obvezna. Iz podatkov je razvidno, da se je število zavezancev glede na predhodno leto zmanjšalo za približno 30 %.

V letu 2015 je bilo pri primarnih pridelovalcih izvedenih 1.824 pregledov kmetijskih pridelkov in živil rastlinskega izvora. Pri tem je bilo odkritih 191 neskladnosti, največ na področju registracije primarnih proizvajalcev živil in krme ter izpolnjevanja higienskih standardov v primarni pridelavi. Skladnost glede sledljivosti je UVHVVR pregledala pri 523 nosilcih dejavnosti v primarni proizvodnji. Od tega je bilo 51 % takšnih, ki so bili samooskrbna gospodarstva oziroma so končnemu potrošniku prodajali na mestu proizvodnje. Pri ostalih je bila ugotovljena skladnost sledljivosti pri 91–98 % pregledanih nosilcih (91 % pri nabavi – korak nazaj in 98 % pri prodaji – korak naprej kmetijskih pridelkov rastlinskega izvora). Od vseh v letu 2015 pregledanih kmetijskih gospodarstev je namakalo zemljišča 3 % zavezancev. Največ zavezancev je uporabljalo vodo iz vodovoda, nato iz lastnih zajetij,

sledijo namakalni sistemi, manj pa jih je vodo odvezemalo iz podtalnice. Od vseh v letu 2015 pregledanih zavezancev jih je le 49 (tj. 9,4 %) svoje pridelke na gospodarstvu pralo. Prav tako nihče od pregledanih zavezancev ni uporabljal semena GSO v svoji pridelavi.

Na področju **uradnega nadzora nosilcev dejavnosti na področju predelave živil rastlinskega izvora ter distribucije živil** je bilo v letu 2015 pregledanih 656 nosilcev dejavnosti. Delež skladnih glede registracije živilskega obrata je v primerjavi s predhodnim letom ostal enak. Ugotovljene neskladnosti kažejo na potrebo po stalnem in sprotnem posodabljanju registra. Najvišji delež neskladnosti je ugotovljen pri skladnosti temperatur in pri mikrobioloških kriterijih ter preverjanju zahtev pri prevozi, kjer se je stanje glede na predhodno leto poslabšalo. V letu 2015 so bile ugotovljene večje skladnosti v primerjavi s predhodnim letom na področjih sledljivosti in izpolnjevanja pogojev glede merilnih naprav, ravnanja z živil, embaliranja in pakiranja. Glede izvajanja lastnih kontrol v skladu s potrjenimi smernicami je bilo v letu 2015 pregledanih 678 nosilcev dejavnosti. Pri vseh vsebinah je bil ugotovljen večji delež neskladnosti glede na predhodno leto. Pri preverjanju nosilcev dejavnosti, ki imajo notranji nadzor vzpostavljen na osnovah HACCP, je bil največji delež neskladnosti ugotovljen pri dokumentaciji in monitoringu KKT. Vodenje dokumentacije in verifikacija notranjega nadzora sta se izkazala kot problematična tudi pri preverjanju notranjega nadzora, vzpostavljenega na podlagi smernic dobre higienske prakse, saj je bil zaznan upad skladnosti v primerjavi s prejšnjimi leti. Se je pa glede na predhodno leto izboljšalo stanje pri verifikaciji, saj je to edino področje, kjer se je pokazal premik na bolje.

Preglednica 77: Rezultati pregledov glede označevanja

Skupina	Področje nadzora	Število preverjanj			Delež skladnih (%)	
		2013	2014	2015	2014	2015
Označevanje – splošno	jasno/čitljivo spl. označevanje	2.169	1.507	964	88	89
	rok uporabe	1.869	1.370	849	89	90
	navodila za uporabo	188	220	178	98	99
	alergeni	230	218	564	84	82
	ostali el. spl. označevanje	1.226	1.002	867	81	78
	hranilna vrednost	0	0	85		93
	obsevana živila	0	0	1		100
	aditivi	97	83	31	81	74
	zamrznjena živila	517	318	74	97	99
	drugo	375	284	131	73	75

Vir: UVHVV

Pri inšpekcijskih pregledih, usmerjenih v **preverjanje kakovosti in označevanja živil, vključno s shemami kakovosti** v vseh stopnjah živilske verige, je Inšpekcija preverjala tudi označevanje živil. Največ preverjanja je bilo namenjenega splošnemu označevanju živil (jasno, čitljivo) ter rokom uporabe. Delež neskladnosti je bil 11-odstoten, kar predstavlja približno enako stanje kot predhodno leto.

V zvezi s shemami kakovosti (označba porekla, ekološka pridelava, integrirana pridelava, zajamčena tradicionalna posebnost, višja kakovost in geografska označba) je bilo izvedenih 129 preverjanj in ugotovljena 74,5-odstotna skladnost. Največ napak je bilo ugotovljenih v zvezi z ekološko pridelavo.

Uradni nadzor nad prisotnostjo **gensko spremenjenih živil rastlinskega porekla** poteka v sklopu monitoringa prisotnosti GSO v živilih – z namenom spremljanja stanja skladnosti z zakonodajo o živilih – v maloprodaji.

Preglednica 78: Rezultati pregledov glede lastnega nadzora obratov po vsebini GSO

Skupina	Področje pregleda	Število preverjanj				Delež skladnih (%)	
		2012	2013	2014	2015	2014	2015
Biotehnologija – GSO	nadzor nad dobaviteljem	17	8	4	3	100	100
	naključna vsebnost GSO		1		2		100
	nedovoljeni GSO		10		1		100
	označevanje	15	0	3	3	100	100
	sledljivost	9	6	1	2	100	100

Vir: UVHVVR

V okviru monitoringa je bilo planiranih in analiziranih 58 vzorcev živil rastlinskega porekla. V štirih vzorcih je bila potrjena prisotnost GS soje MON40-3-2 (MON-Ø4Ø32-6) pod 0,1 %. Vsi vzorci so bili v skladu z zakonodajo. Iz treh vzorcev ekstrakcija DNK soje ni bila možna. V enem vzorcu riževih testenin je bila potrjena prisotnost primesi GS soje MON40-3-2 (MON-Ø4Ø32-6), ostali vzorci so bili negativni na prisotnost testiranih GSO. V skladu s preverjanjem kakovosti in pristnosti oljčnega olja je bilo odvzetih 11 vzorcev oljčnega olja, od tega trije vzorci slovenskega porekla in osem vzorcev s poreklom iz drugih držav članic EU. Vzorci so bili analizirani na kemijske parametre in senzorične značilnosti, ocenjene pa so bile tudi oznake vseh vzorcev. Pri tem je bilo ugotovljeno, da so štirje vzorci skladni v vseh ocenjevanih lastnostih. Trije vzorci so bili neskladni glede označevanja, en vzorec je bil neskladen glede kemijskih lastnosti, šest vzorcev pa je bilo neskladnih glede njihovih senzoričnih značilnosti.

Zaradi morebitnega **goljufivega zavajanja potrošnikov** je bil na podlagi Priporočil EK o usklajenem načrtu nadzora za ugotavljanje razširjenosti goljufivih praks pri trženju nekaterih živil v obdobju od 1. junija 2015 do 15. julija 2015 izveden nadzor nad pristnostjo medu in nad skladnostjo označevanja vrst rib. Skozi celotno živilsko verigo je bilo v okviru evropskega koordiniranega programa odvzetih 50 vzorcev medu. Neskladnost glede botaničnega porekla je bila ugotovljena pri petih vzorcih. Dodatno je bilo na podlagi nacionalnega programa nadzora odvzetih še 18 vzorcev medu, pri čemer so za en vzorec rezultati pokazali neskladnost glede oznake botaničnega porekla. Skozi celotno živilsko verigo je bilo v okviru evropskega koordiniranega programa odvzetih tudi 70 vzorcev predelanih in nepredelanih ribiških proizvodov, pri čemer je bila ugotovljena neskladnost glede označevanja vrste pri enem vzorcu.

Na področju **živil živalskega izvora** se določene dejavnosti smejo izvajati le v odobrenih obratih. Gre za dejavnosti, ki načeloma predstavljajo večje tveganje in imajo posebej predpisane pogoje za delovanje, sisteme notranjih kontrol in posebne zahteve glede izvajanja nadzora. Podatki kažejo, da se je od leta 2008 do leta 2015 število odobrenih klavnic za rdeče meso povečalo za 108,5 %. V skladu z zakonodajo veterinarji v klavnicah izvajajo stalen nadzor za zagotavljanje ante in post mortem pregleda živali, ki vstopajo v prehransko verigo, in pregled notranjih kontrol v skladu s frekvenco nadzora.

Preglednica 79: Število odobrenih obratov in klavnic

Št. obratov/leto	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Št. vseh odobrenih obratov	283	324	372	395	405	429	457	480
Št. odobrenih klavnic za rdeče meso	35	39	46	47	53	59	66	73
Št. odobrenih klavnic za belo meso	8	8	8	7	7	7	7	9

Vir: UVHVVR

V času izvajanja klanja živali in obdelave trupov živali je v odobrenih obratih za klanje živali prisoten vsaj en uradni veterinar. Večina klavnic izvaja klanje vsak delovni dan, nekatere pa le določene dni v tednu ali delujejo sezonsko. Vsaka žival ali skupina živali (perutnina, kunci),

ki vstopajo v prehransko verigo, je pregledana pred klanjem in po njem z namenom ugotavljanja zdravstvene ustreznosti za prehrano ljudi.

Preglednica 80: Število zaklanih živali, ki so bile pregledane s strani UVHVVR, po vrstah v letih 2014 in 2015

Zaklane živali	2014	2015
Govedo	91.807	96.714
Teleta	16.895	14.754
Prašiči	217.202	214.248
Plemenske svinje	6.293	11.178
Prašički z manj kot 15 kg	17.791	16.831
Kopitarji	1.836	1.966
Ovce	300	369
Jagnjeta	8.679	9.343
Koze	115	145
Kozlički z manj kot 15 kg žive mase	501	573
Velika gojena divjad	38	36

Vir: UVHVVR

Preglednica 81: Proizvodnja živil živalskega izvora v kg v odobrenih obratih za leti 2014 in 2015

Proizvodnja živil živalskega izvora (kg)	2014	2015
Mesni izdelki	60.587.151	63.435.285
Mleto meso	2.442.320	1.935.526
Mesni pripravki	8.989.702	11.175.089
Celotna sprejeta količina mleka	505.536.047	530.985.018
Ribiški proizvodi	4.706.766	4.875.089
Uplenjena divjad	1.748.194	2.709.704
Preembaliranje črev (m)	13.081.006	14.257.407
Odpremni center za školjke	79.919	103.376
Razsek mesa	6.121.311	23.283.847

Vir: UVHVVR

V okviru **uradnega nadzora onesnaževal** je bilo v letu 2015 na vsebnost onesnaževal odvzetih 786 vzorcev živil. Od tega je bilo 81,4 % vzorcev rastlinskega izvora ter 18,6 % vzorcev živalskega izvora. Po poreklu/izvoru je bilo 42,2 % vzorcev iz Slovenije, 30,2 % iz drugih držav EU, 26,1 % iz drugih držav in 1,5 % neznanega izvora. Rezultati preiskav v odvzetih vzorcih so pokazali, da je bilo 87,9 % vzorcev živil glede analiziranih onesnaževal skladnih z Uredbo (ES) št. 1881/2006 in posledično ocenjenih kot varnih po Uredbi (ES) št. 178/2002. 1,7 % vzorcev je bilo ocenjeno kot varnih po Uredbi (ES) št. 178/2002. V 3,1 % preiskanih vzorcev so vsebnosti nekaterih onesnaževal (živo srebro, aflatoksini B1, B2, G1 in G2, deoksinivalenol, zearalenon, fumonizini B1 in B2, benzo(a)piren, policiklični aromatski ogljikovodiki) presegale mejne vrednosti, zato so bili ocenjeni kot ne varni. V petih vzorcih (0,6 %) ocene skladnosti glede prisotnih onesnaževal, zaradi odsotnosti mejne vrednosti, ni bilo možno podati. Za te vzorce je bila za opredelitev tveganja za zdravje ljudi izdelana ocena tveganja, na podlagi katere so bili vzorci opredeljeni kot ne varni. Kot neskladna s Priporočili Komisije sta bila tudi vzorec, kjer je bila vsebnost akrilamida višja od okvirne vrednosti, ter vzorec, kjer je bila vsebnost etilkarbamata višja od okvirne vrednosti.

V letu 2015 je bilo na **vsebnost ostankov pesticidov v živilih** preiskanih 774 vzorcev živil, od tega 347 vzorcev zelenjave, 229 vzorcev sadja, 33 vzorcev žit in izdelkov iz žit, 120 vzorcev predelanih živil in živil, ki se ne uvrščajo v eno izmed zgoraj navedenih skupin živil, in 45 vzorcev živil živalskega izvora. 85,3 % vzorcev je bilo odvzetih v okviru letnega

programa vzorčenja, 0,8 % vzorcev v okviru dodatnega nadzora in 13,9 % v okviru uradnega nadzora ob uvozu. Po izvoru je bilo 32,3 % vzorcev iz Slovenije, 44,6 % iz drugih držav EU ter 23,1 % iz drugih držav. Rezultati preiskav so pokazali, da je bilo 98,2 % živil, glede vsebnosti analiziranih pesticidov, v skladu z uredbo in posledično ocenjenih kot varni. 59,4 % živil ni vsebovalo ostankov pesticidov oz. so bile vsebnosti pod mejo določanja uporabljene analize metode. V 14 vzorcih (1,8 %) so ugotovljene vsebnosti pesticidov, tudi ob upoštevanju merilne negotovosti, presegale mejne vrednosti, zato vzorci niso bili v skladu z uredbo.

V okviru **monitoringa rezidua (ostanki zdravil za uporabo v veterinarski medicini, nedovoljene in prepovedane snovi v živilih živalskega izvora)** je bilo v letu 2015 odvzetih 1.824 vzorcev (1.842 planiranih), od katerih je bilo osem vzorcev neskladnih z zakonodajo. Na mejnih veterinarskih postajah je bilo odvzetih 22 vzorcev živil živalskega izvora, ki so se uvažala v EU. V letu 2015 ni bilo neskladnih vzorcev.

V letu 2015 je bilo na področju **mikrobiologije** živil živalskega izvora in živil neživalskega izvora vzorčenih 821 od planiranih 825 vzorcev (354 živil živalskega izvora, 339 živil neživalskega izvora, 118 vzorcev delovnih površin in opreme in 10 vzorcev voda za namakanje zelenjave). Vzorci so bili analizirani na enega ali več mikrobioloških parametrov. Glavnina vzorcev je bila odvzeta v trgovini na drobno (66,1 %), sledi gostinstvo (23,2 %), nato predelava (9,5 %) in primarna proizvodnja (1,2 %). Upoštevajoč samo podatke o živilih (693 vzorcev), je bilo 92,2 % vzorcev evropskega porekla, od tega 81,8 % slovenskega. Upoštevajoč vse rezultate analiz, je bilo 97,3 % vseh vzorcev živil ocenjenih kot varnih. Neskladja so bila ugotovljena le pri živilih živalskega izvora. Poleg varnosti živil so bili spremljani tudi procesno higienski kriteriji – tako pri živilih živalskega izvora in neživalskega izvora. Skladnost je bila ugotovljena pri 96,2 % vzorcev, pri katerih so se izvajale analize glede na procesno higienske kriterije.

Uradni nadzor nad vnosom živil neživalskega izvora iz tretjih držav se izvaja kot splošni nadzor in kot poostreni oz. nujni nadzor. V letu 2015 je bilo v Sloveniji v prosti promet sproščenih 20.840 različnih pošiljk živil neživalskega izvora, ki so bile obravnavane v 13.686 carinskih deklaracijah. Količinsko je bilo v prosti promet sproščenih 344.158 ton živil neživalskega porekla. V primerjavi z letom poprej je bilo število pošiljk v letu 2015 večje za 1.114, število vloženih deklaracij pa za 524. V okviru uvoznih postopkov nadzora varnosti živil neživalskega izvora je bilo v letu 2015 obravnavanih 1.340 primerov (v letu 2013 876 in v letu 2014 1.412), kar je pomenilo 1.755 pošiljk različnih vrst blaga (v letu 2013 1.264 in v letu 2014 1.908). V okviru splošnega nadzora (kot posledica obravnav zadev, ki so bile odstopljene s strani CURS-a) je bilo obravnavanih 475 (v letu 2014 277) vrst blaga oz. pošiljk. Po pričakovanjih je bilo največ pošiljk obravnavanih na mestu sproščanja na Obrežju, saj se prek tega mejnega prehoda uvozi največ samoniklih gob iz BiH, Srbije in Makedonije (v letu 2014 973 pošiljk gob in v letu 2015 757 pošiljk). V okviru poostrenega nadzora in nujnih primerov je bila obravnavana 1.301 vrsta blaga oziroma pošiljk, od tega 21 pošiljk iz preteklega leta (v letu 2014 1.631; razlika predvsem na račun uvoza gob). V letu 2015 je bilo v okviru uvoznih postopkov nadzora varnosti živil neživalskega porekla odvzetih 316 vzorcev (v letu 2014 355 in 708 v letu 2013). Največ vzorčenj (89) je bilo opravljenih v okviru nadzora radioaktivnosti v samoniklih gobah (v letu 2014 189 vzorcev in v letu 2013 586 vzorcev).

Skladno z ostalimi evropskimi uredbami v okviru nujnih primerov je bilo odvzetih 45 vzorcev (v letu 2014 31 in v letu 2013 29), na področju poostrenega nadzora nad določenimi živilmi neživalskega porekla pa je bilo odvzetih 44 vzorcev (v letu 2014 28 in v letu 2013 25). V okviru letnega plana vzorčenj pošiljk neživalskega porekla pred sprostitvijo v prosti promet v RS je bilo dodatno odvzetih še 138 vzorcev (v letu 2014 102 vzorca ter v letu 2013 68 vzorcev).

V okviru **letnega programa vzorčenja** je bila ugotovljena neskladnost pri štirih pošiljkah ekoloških živil, kjer so bila živila sicer varna, vendar pa je bila v njih ugotovljena prisotnost pesticidov, ki v ekološki pridelavi niso dovoljena, zato gre dejansko za neskladno deklariranje

živil. V okviru poostrenega nadzora in nujnih primerov je bilo 11 vzorcev neskladnih in zavrženih na meji.

V zvezi s preseženo vsebnostjo pesticidov je bila v okviru poostrenega nadzora ugotovljena neskladnost pri šestih pošiljkah ter v okviru nacionalnega programa pri dveh pošiljkah. Med onesnaževali je bila ugotovljena presežena vrednost aflatoksinov v treh vzorcih, pozitiven na Cry1Ab/Ac-SYBR je bil en vzorec, ki je bil analiziran na prisotnost GSO.

9.3 Krma

Uradni nadzor na področju krme je potekal v skladu s planom ter smernicami in navodili za izvajanje uradnega nadzora na področju krme. Na področjih posamičnih krmil, krmnih dodatkov, premiksov in krmnih mešanic je bilo izvedenih 65 pregledov. 48 % pregledov je bilo izvedenih pri proizvajalcih krme v Sloveniji, 3 % pri uvoznikih krme iz tretjih držav in 49 % pri posrednikih, ki niso uvozniki. Deklaracija v 16 primerih ni ustrezala pri posamičnih krmilih, in v 23 primerih pri krmnih mešanicah.

Uradni nadzor v obratih nosilcev dejavnosti poslovanja s krmo se je izvajal v skladu s programom in planom dela, v katerem so določene naloge in frekvenca pregledov na področju uradnega nadzora krme. Skupno število uradnih kontrol je bilo 526, neskladnosti pa so bile ugotovljene pri 166 nosilcih dejavnosti poslovanja s krmo. Pri tem je bilo največ neskladij ugotovljenih pri registriranih proizvajalcih krmnih mešanic.

9.4 Veterinarstvo

Slovenija ima tudi v letu 2015 s strani Evropske komisije priznan status države, ki je uradno prosta bruceloze ovac in koz (*B. melitensis*), enzootske goveje levkoze, bruceloze govedi, tuberkuloze govedi, bolezeni Aujeszkega, glede BSE pa ima od leta 2013 tudi status države z zanemarljivim tveganjem.

Za leto 2015 so bili odobreni in sofinancirani programi za spremljanje, nadzor ali izkoreninjenje naslednjih bolezni: stekline, aviarne influence, bolezeni modrikastega jezika, klasične prašičje kuge, raznih oblik TSE, BSE in praskavca.

Transmisivne spongiformne encefalopatije: v letu 2015 je bilo na BSE preiskanih 8.952 govedi, od tega jih je bilo samo 78 iz rednega zakola (zdrave zaklane živali). V letu 2015 je bilo testirano le redno zaklano govedo, rojeno v Romuniji, Bolgariji in na Hrvaškem. Na BSE je bilo testiranih tudi 8.282 govedi, starejših od 24 mesecev, iz različnih rizičnih skupin živali: poginule živali, v sili zaklane živali (nujni zakol) in živali s kliničnimi znaki pri ante mortem pregledu pred zakolom (bolne živali) ter sumljive živali (klinični sumi na BSE in živali, ki so kazale nespecifične klinične znake motenj centralnega živčevja).

Od leta 2014 dalje se v zvezi s **spremljanjem odpornosti proti protimikrobnim zdravilom** spremlja in poroča odpornost zoonotskih in komezozoonotnih bakterij proti protimikrobnim zdravilom.

Spremljanje skladnosti na področju monitoringa in nadzora salmonel pri perutnini: pri odraslih matičnih jatah v letu 2015 je bil od ciljnih serovarov salmonel (*S. Enteritidis*, *S. Typhimurium*, *S. Hadar*, *S. Virchow* and *S. Infantis*) v eni odrasli matični jati ugotovljen *S. Infantis*. V letu 2015 je bil odstotek matičnih jat z ugotovljeno *Salmonella* spp. 3-odstoten in je bil nekoliko višji v primerjavi z letom 2014 (v letu 2014 1,4-odstoten). V letu 2015 je bila *Salmonella* spp. ugotovljena pri 3,8 % odraslih jat nesnic, kar je manj kot v letu 2014, ko je bilo pozitivnih 3,8 % jat. Odstotek jat, pozitivnih na *S. Enteritidis*/*S. Typhimurium*, pa je bil v letu 2015 nižji kot v letu 2014 (1,1 %), saj omenjena serovara nista bila ugotovljena v nobeni jati. V primerjavi z letom 2014, ko je bila prvič od leta 2008 v dveh jatah nesnic ugotovljena *S. Typhimurium*, v letu 2015 tega serovara v jatah nesnic nismo ugotovili.

V jatah brojlerjev se je v primerjavi z letom 2014 (6,4 %) povišal odstotek jat, pozitivnih na *Salmonella spp.*, in sicer na 7,7 %. Višji odstotek jat z ugotovljeno *Salmonella spp.* je zlasti posledica širjenja serovara *S. Infantis* v rejah brojlerjev, saj omenjeni serovar v jatah brojlerjev narašča že od leta 2010. V primerjavi z letom 2014, ko je bila *S. Infantis* ugotovljena v 5,5 % jat, je bila v letu 2015 ugotovljena že v 7,15 %. Tudi v letu 2015 serovara *S. Enteritidis/S. Typhimurium* v jatah puranov nista bila ugotovljena, prav tako je bil odstotek jat puranov z ugotovljeno *Salmonella spp.* (2,8 %) približno enak kot v letu 2014 (2,9 %).

9.5 Varstvo rastlin

Na področju zdravja rastlin je bilo v letu 2015 izvedenih 29 programov preiskav za 29 škodljivih organizmov (ŠO), na podlagi njihovih rezultatov je bila potrjena odsotnost ali prisotnost oziroma je bil določen status ŠO v Sloveniji. Na seznam preiskav je bilo v letu 2015 uvedenih 11 novih ŠO z namenom ugotavljanja njihove navzočnosti.

V letu 2015 je bilo skupno opravljenih 12.983 fitosanitarnih pregledov (v letu 2014 12.036 in v letu 2013 11.236). Pri nadzoru pošilk iz uvoza je bilo izvedenih 3.284 fitosanitarnih pregledov (v letu 2014 2.075), od tega 924 pregledov lesenega pakirnega materiala, ki je spremljal določene pošiljke blaga, po izvoru iz Kitajske. Pri izvozu je bilo opravljenih 6.389 fitosanitarnih pregledov (v letu 2014 5.819). Zaradi navzočnosti nadzorovanih ŠO je bilo ugotovljenih 537 neskladij (v letu 2014 641), vsa v notranjosti države. Ob uvozu zaradi navzočnosti nadzorovanih ŠO ni bilo ugotovljenih neskladij. Pojav ŠO v notranjosti države sicer večinoma ni posledica neizvajanja predpisanih ukrepov, saj se le-ti lahko širijo tudi po naravni poti s pomočjo vektorjev, s semenom oz. rastlinami za saditev.

Na mestih pridelave razmnoževalnega materiala je bilo ugotovljenih 10 neskladij (12 v letu 2014). Največ težav pri pridelovalcih razmnoževalnega in sadilnega materiala sadnih rastlin predstavljajo fitoplazme sadnega drevja. V letu 2015 je bila ugotovljena navzočnost fitoplazme *Apple proliferation* (štiri neskladija) in na enem mestu pridelave navzočnost *Pear decline phytoplasma*. Pri registriranih imetnikih za pridelavo razmnoževalnega in sadilnega materiala zelnatih rastlin je bila kar 21-krat ugotovljena navzočnost virusa *Tomato spotted wilt virus (TSWV)*, in sicer pri 15 različnih imetnikih. Pri pridelavi izven registriranih mest je bilo ugotovljeno največje število neskladij pri nadzoru v razmejenih območjih zlate trsne rumenice (215 neskladij), in sicer predvsem v žariščih. Pri pridelovalcih hmelja je bilo v okviru programa preiskav viroidnih zakrnelosti hmelja ugotovljenih 13 neskladij zaradi okužb z viroidnimi zakrnelostmi hmelja. V okviru programa preiskav za glivo *Scirrhia acicola* so bile v letu 2015 potrjene okužbe v Trenti, Preboldu in Tolminu. Pri pridelavi paradižnika je bila potrjena najdba ogorčice vrste *Meloidogyne ethiopicae*. Pri pregledu skladišč lesenega pakirnega materiala (LPM) pri uvoznikih oz. distributerjih iz rizičnih držav sta bili v letu 2015 ugotovljeni dve neskladiji zaradi navzočnosti ŠO pri pošilkah, ki jih je spremljal LPM z oznako ISPM 15, iz Kitajske. V enem primeru je bila potrjena navzočnost ogorčice *Bursaphelenchus xylophylus*, v drugem primeru pa navzočnost živih ličink v LPM. V slednjem primeru je bila potrjena najdba ličink iz rodu *Cerambycidae*, ni pa šlo za karantenske ŠO (*Anoplophora sp.*) Največ ukrepov je bilo izrečenih zaradi navzočnosti tujerodne rastline pelinolistne ambrozije (280 ukrepov). Pri izvajanju nadzora predpisanih ukrepov v žariščih zlate trsne rumenice (opuščeni vinogradi, neizvajanje tretiranja proti ameriškemu škržatku ali obveščanje inšpektorja o sumu na navzočnost zlate trsne rumenice) je bilo odrejenih 266 ukrepov. Sankcije za prekrške so bile izrečene tudi imetnikom hmeljišč, ki niso izpolnili svojih obveznosti v primeru okužb s HSVd, ter imetnikom, ki so premeščali čebelje družine v času omejitev premika brez izvedbe predpisanih karantenskih ukrepov.

V okviru **uradnega nadzora registriranih sort** je bilo na začetku leta 2015 v sortno listo vpisanih 514 sort, 1. januarja 2016 pa 522 sort. V letu 2015 je bilo vloženih 66 novih prijav za vpis sorte v sortno listo (11 več kot v letu 2014), od tega sedem za obnovo vpisa. Pred koncem postopka je bilo umaknjenih 38 prijav za vpis.

V okviru **uradnega nadzora pridelave semenskega materiala, ki ni uradno potrjen** (kategorije standard, CAC), je bilo v letu 2015 opravljenih 437 pregledov pri registriranih dobaviteljih, pri čemer je bilo ugotovljenih 54 neskladij. Največ neskladij je bilo ugotovljenih pri preverjanju izpolnjevanja obveznosti dobavitelja (23) in v zvezi z vpisom v register dobaviteljev (SEME-register) ter sporočanjem sprememb podatkov v register (19).

V zvezi z **uradnim nadzorom pri pridelavi (neregistrirani dobavitelji)** je bilo v letu 2015 opravljenih 20 pregledov. Ugotovljeno je bilo le eno neskladje, povezano z zahtevami za vpis v SEME-register, in izdano opozorilo po ZIN.

Pri **uradnem nadzoru semenskega materiala na trgu**, ki je zajel 543 pregledov na trgu, je bilo ugotovljenih 55 neskladij, tj. pri 10 % pregledov.

V okviru naknadne kontrole semenskega materiala kmetijskih rastlin je bilo odvzetih 92 vzorcev semena zelenjadnic, 25 vzorcev krompirja in 71 vzorcev semen žit in krmnih rastlin. Skupno število ugotovljenih neskladnih vzorcev je bilo 24.

Na podlagi Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin je bilo izdanih 31 upravnih odločb, po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru so bila izrečena štiri opozorila, po Zakonu o prekrških pa so bila izrečena štiri opozorila in izdana dva plačilna naloga.

10 GOZDARSTVO IN LOVSTVO

10.1 Gozdarstvo

10.1.1 Površina gozdov, lesna zaloga in posek lesa

Površina gozdov

Podatki o gozdnih površinah za leto 2015 kažejo, da se je zaraščanje opuščenih kmetijskih zemljišč v Sloveniji po več kot 130 letih večinoma zaključilo, vendar je zaraščanje v odmaknjenih območjih še vedno prisotno. Ob upoštevanju v letu 2015 izdelanih gozdnogospodarskih načrtov (GGE) se je površina slovenskih gozdov povečala za 73 ha in znaša 1.182.016 ha ali 58,3 % površine Slovenije. Površina t. i. gospodarskih gozdov je znašala 1.073.746 ha (1.080.335 ha po načrtih GGE), varovalnih gozdov 98.762 ha, gozdnih rezervatov pa 9.508 ha.

V letu 2015 so bile krčitve gozdov izvedene na skupni površini 307 ha, kar je manj kot v letu prej. V strukturi obsega posegov v gozd in gozdni prostor je bilo leta 2015 na prvem mestu kmetijstvo (73 %), sledi infrastruktura (6 %) in urbanizacija (5 %).

Preglednica 82: Krčitve gozdov po namenu in nezakoniti posegi v gozd (ha); 2005–2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Krčitve gozdov skupaj*	114	240	163	433	676	724	521	415	471	317	307
Od tega: infrastruktura	40	129	58	41	33	97	164	39	42	18	18
urbanizacija	33	40	51	131	25	57	52	23	29	12	15
kmetijstvo	12	7	30	196	577	496	269	316	337	271	224
drugo	29	64	25	65	41	74	36	37	63	16	50
Nezakoniti posegi v gozd	7	8	23	33	221	89	36	46	25	31	46

* skupaj z nezakonitimi posegi v gozd

Vir: ZGS

V letu 2015 je bilo 154 nezakonitih posegov v gozd in gozdni prostor (s skupno površino 46 ha), kar je precej več kot v letu 2014 (60 nezakonitih posegov, 31 ha).

Lastništvo gozdov

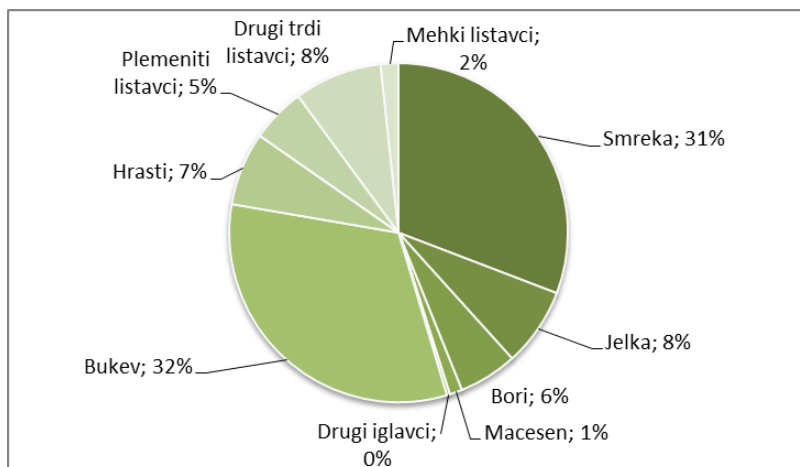
Po podatkih gozdnogospodarskih načrtov je 76 % gozdov v zasebni lasti, 21 % v državni lasti in 3 % v lasti lokalnih skupnosti.

Lesna zaloga

Ob upoštevanju podatkov iz gozdnogospodarskih načrtov, ki jih je izdelal Zavod za gozdove Slovenije v letu 2015, se je lesna zaloga v skupnem obsegu povečala za 0,6 % in je ob koncu leta 2015 znašala 348.203.094 m³ oziroma v povprečju 295 m³ na hektar. Razmerje med iglavci in listavci v lesni zalogi je 45,4 : 54,6. Opaziti je nadaljevanje trenda zmanjševanja deležev iglavcev in zviševanja deležev listavcev.

Skupni letni prirastek lesa je v letu 2015 znašal 8.601.835 m³, pri čemer je bil povprečni prirastek na hektar 7,27 m³.

Slika 43: Struktura lesne zaloge po drevesnih vrstah v letu 2015

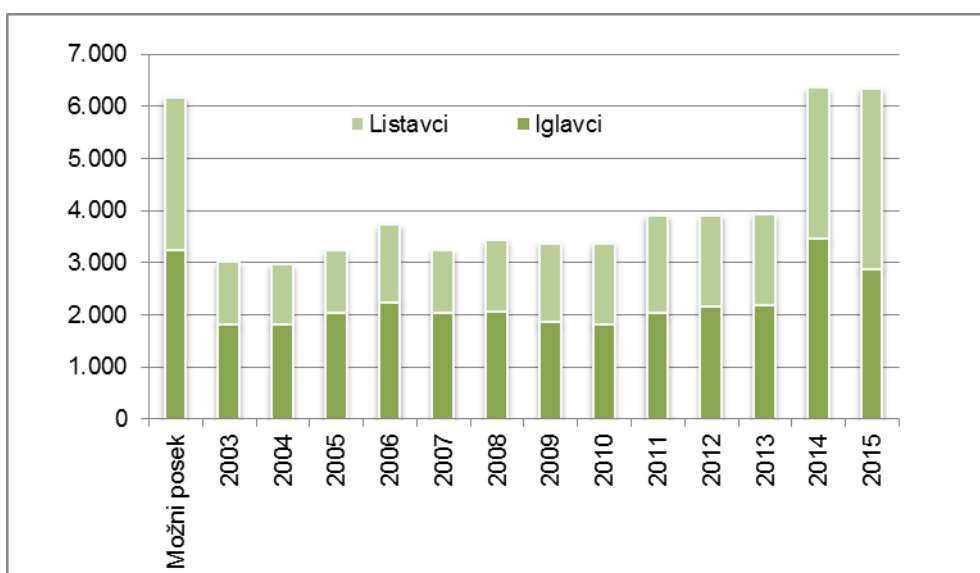
Vir: ZGS

Posek lesa v gozdovih

Letni možni posek se je v letu 2015 z gozdnogospodarskimi načrti povečal in znaša 6.332.388 m³.

V februarju 2014 je slovenske gozdove prizadel obsežen žledolom, ki je vplival tudi na povečano količino poseka v letu 2015. K velikemu poseku v letu 2015 je prispevala tudi namnožitev podlubnikov. Evidentiranih je bilo 6.031.042 m³ posekanih dreves, od tega 3.922.547 m³ iglavcev (459.252 m³ več kot v letu 2014) in 2.108.495 m³ listavcev (777.945 m³ manj kot v letu 2014). Nadaljuje se trend nerealiziranega poseka v zasebnih gozdovih. Vzrokov za nerealizirane sečnje v zasebnih gozdovih je več. Najpogostejši razlog, zlasti v sestojih s tanjšim drevjem, je premajhna ekonomičnost pridobivanja lesa.

Slika 44: Gibanje poseka v gozdovih (000 m³); 2003–2015

Vir: ZGS

10.1.2 Varstvo, obnova in nega gozdov

Varstvo gozdov

Sanitarni posek, skupaj s posekom prizadetega drevja zaradi sečnje, je v letu 2015 znašal 3.941.808 m³ drevja (72 % iglavcev in 28 % listavcev). Delež sanitarnega poseka v

celoletnem poseku leta 2015 je bil 65-odstoten, kar je drugi največji delež sanitarnega poseka v obdobju 1991–2015. Visokemu deležu v največji meri prispevata namnožitev podlubnikov ter nadaljevanje sanitarne sečnje poškodovanega drevja iz žledoloma v letu 2014. Zaradi podlubnikov (predvsem smrekovega lubadarja) je bilo posekanih 1,8 milijona m³ drevja ter 1,56 m³ poškodovanega drevja iz žledoloma. Slednji je največ škodo naredil na območju GGO Ljubljana, Postojna, Tolmin in Kranj, kjer je bil delež sanitarnega poseka največji. Sečnja dreves iz tega žledoloma se bo nadaljevala tudi v letu 2016. V letu 2015 ni bilo naravnih ujm, ki bi povzročile večje poškodbe v gozdovih, vendar ostaja v gozdu za posledicami žledoloma še veliko neposekanega poškodovanega drevja. Najpogostejši vzrok sanitarnega poseka predstavljajo podlubniki in naravne ujme, kjer je delež poseka v obeh primerih 46 %.

Preglednica 83: Sanitarni posek (000 m³); 2005–2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Iglavci	1.078	990	945	905	698	539	509	536	811	2.464	2.857
Listavci	134	207	135	223	231	159	151	179	567	1.743	1.085
Skupaj	1.212	1.197	1.080	1.128	929	698	660	715	1.377	4.207	3.942
Delež celotnega poseka (%)	37	33	33	33	28	21	17	18	29	66	65

Vir: ZGS

Največji delež porabljenega časa za izvajanje varstvenih del v gozdovih je bil namenjen varstvu pred divjadjo (37 %), sledijo dela za varstvo pred gozdnemu drevju škodljivimi žuželkami (35 %) in ukrepi požarnega varstva gozdov (23 %). Za izvedbo drugih varstvenih del je bilo porabljenega 3 % delovnega časa za varstvo gozdov.

Preglednica 84: Obseg opravljenih varstvenih del v gozdovih (število dni); 2005–2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Varstvo pred divjadjo	8.666	12.903	10.095	8.333	7.342	7.076	6.586	4.401	3.419	3.058	3.329
Varstvo pred podlubniki	14.761	10.285	6.772	6.388	6.209	5.543	4.228	1.864	2.253	4.903	3.167
Varstvo pred požari	1.396	645	5.535	2.457	2.493	3.731	6.045	1.659	1.748	3.277	2.155
Drugo varstvo	564	526	2.060	1.015	714	541	551	338	266	247	282

Vir: ZGS

V letu 2015 je bilo število gozdnih požarov blizu povprečja gozdnih požarov v zadnjih desetih letih. Tako je bilo evidentiranih 93 gozdnih požarov, s skupno pogorelo površino 65 ha (71 % visokega gozda, 2 % grmišč in grmičastega gozda, 1 % panjevcev ter 26 % negozdnih površin). Povprečna pogorela površina v gozdih požarih je bila 0,7 ha.

Preglednica 85: Število gozdnih požarov in površina pogorišč; 2005–2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število požarov	73	112	133	74	122	32	114	168	75	35	93
Površina pogorišč (ha)	280	1.401	124	75	201	120	288	1.006	66	18	65

Vir: ZGS

Obnova in nega gozdov

V letu 2015 so bila v gozdovih vseh lastništev skupno opravljena negovalna dela na površini 3.679 ha. Glede na letni program je to 35 % negovalnih del, glede na načrtovano nego v gozdnogospodarskih načrtih pa 27 %. V zasebnih gozdovih so bila negovalna dela opravljena na 1.616 ha, kar je 22 % v primerjavi s programom vlaganj v gozdove za leto 2015 in 18 % obsega negovalnih del, predvidenih z gozdnogospodarskimi načrti. V primerjavi z letom 2014 je bilo v zasebnih gozdovih izvedenih 58 % več negovalnih del. K povečanju slednjega je prispevalo povečanje proračunskih sredstev za namene sofinanciranja nege v zasebnih in občinskih gozdovih. V državnih gozdovih so bila negovalna dela opravljena na 2.023 ha, kar je 66 % v primerjavi s programom del za leto 2015 in 48 % obsega negovalnih del, predvidenih z gozdnogospodarskimi načrti.

Dela za obnovo gozda, skupaj s pripravo sestoja za naravno nasemenitev in s sanacijo v ujmah poškodovanih gozdov, so bila v letu 2015 opravljena na površini 860 ha in so dosegla 30 % del, načrtovanih v gozdnogospodarskih načrtih. Stopnja realizacije letnega programa obnove gozdov je bila 31 % pri pripravi sestoja in tal za obnovo gozda, 50 % pri obnovi s sadnjo in 41 % pri setvi.

Preglednica 86: Opravljena gojitvena dela (ha); 2005–2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obnova	2.018	1.963	2.080	1.723	1.953	1.686	1.668	1.267	1.129	742	860
– od tega umetna	743	707	653	501	458	412	550	278	255	252	260
Nega	8.814	9.142	7.962	7.275	5.938	6.033	6.987	5.090	4.477	2.604	3.679

Vir: ZGS

Preglednica 87: Struktura obnove in nege gozdov; 2012–2015

	Program (ha)				Realizacija (ha)				Indeks (program = 100)			
Vrsta dela	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Priprava sestoja	2.837	2.076	2.019	3.365	989	874	491	600	35	42	24	18
Priprava tal	0	179	150	355	0	111	128	112		62	85	32
Saditev in setev	429	395	397	525	278	255	251	260	65	65	63	48
Skupaj obnova	3.266	2.650	2.566	4.245	1.267	1.240	869	972	39	47	34	23
Obžetev	1.831	1.654	1.516	1.419	1.191	979	802	885	65	59	53	62
Nega mladja	6.081	1.485	1.486	1.340	1.789	583	385	516	29	39	26	39
Nega gošče	3.655	3.033	3.038	2.795	1.591	1.109	651	983	44	37	21	35
Redčenja (I. in II.)	6.781	5.317	4.870	5.018	2.111	1.807	766	1.296	31	34	16	26
Skupaj negovalna dela	14.694	11.490	10.909	10.572	5.090	4.477	2.604	3.679	35	39	24	35
Skupaj gojitvena dela	17.960	14.140	13.475	14.817	6.357	5.719	3.473	4.652	35	41	26	31

Vir: ZGS

10.1.3 Dela na gozdnih prometnicah

Po podatkih iz evidence o gozdnih cestah, ki jo vodi Zavod za gozdove Slovenije, je bila v letu 2015 skupna dolžina gozdnih cest (gozdne ceste in protipožarne gozdne ceste) 12.575 km (3.804 km v državnih gozdovih, 8.616 km v zasebnih gozdovih in 155 km v gozdovih lokalnih skupnosti). V letu 2015 je bilo zgrajenih 16,9 km gozdnih cest, kar je 6 km več kot v letu 2014. Rekonstruiranih je bilo 2,7 km gozdnih cest, kar je malo več kot v letu prej.

V letu 2015 je Zavod za gozdove Slovenije trasiral okoli 676 km gozdnih vlak. Pripravljenih in novo zgrajenih je bilo 556 gozdnih vlak.

Preglednica 88: Gradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak (km); 2005–2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zasebni gozdovi – novogradnje	138,4	147,8	144,5	185,2	295,3	174,4	336,3	308,3	177,8	237,6	254,9
– rekonstrukcije	96,6	98,2	110,6	152,2	148,4	90,0	72,6	74,1	42,7	42,0	58,4
Državni gozdovi – novogradnje	182,9	198,6	190,8	180,2	168,6	348,1	193,4	173,0	139,9	114,5	138,9
– rekonstrukcije	196,7	219,3	242,0	182,3	169,5	112,7	137,5	118,9	112,4	76,6	104,1
Skupaj – novogradnje	321,3	346,4	335,3	365,4	463,9	522,5	529,7	481,3	317,7	352,0	394,0
– rekonstrukcije	293,3	317,5	352,6	334,5	317,9	202,7	210,1	193,0	155,1	118,6	162,5

Vir: ZGS

Skupna sredstva za vzdrževanje gozdnih cest so v letu 2015 znašala 6,09 milijona EUR. V tem znesku so upoštevana tudi izredna sredstva Solidarnostnega sklada EU za vzpostavitev prevoznosti gozdnih cest po žledolomu leta 2014 (v višini 298.137 EUR). Najpomembnejši vir za vzdrževanje gozdnih cest so pristojbine lastnikov gozdov ter proračunska sredstva države in občin, v državnih gozdovih pa Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov prispeva še dodatna

sredstva za sanacijo gozdnih cest. Sredstva občin so po območjih porazdeljena zelo neenakomerno. Največji prispevek občin je na območjih, kjer gozdne ceste služijo tudi v javne namene (npr. območna enota ZGS Slovenj Gradec), medtem ko je na drugih območjih bistveno nižji ali ga sploh ni.

Preglednica 89: Struktura virov financiranja za vzdrževanje gozdnih cest; 2005–2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Skupaj (000 EUR)*	4.281	4.787	4.221	6.296	5.801	5.619	5.253	5.276	5.639	6.774	6.094
Struktura (%)											
Proračun RS	25	24	31	21	22	23	24	24	22	18	21
Lastniki gozdov	45	49	36	40	38	35	38	38	36	30	25
Sklad KZGRS	3	4	10	20	14	16	14	17	18	20	25
Občine	27	23	23	17	22	26	24	21	24	15	18
Ostalo	0	0	–	–	3	–	–	–	–	16	11

* do leta 2007 preračunano po povprečnem letnem tečaju Banke Slovenije (tekoči tečaji)

Vir: ZGS

10.1.4 Gozdni lesni sortimenti in druge gozdne dobrine

Gozdni lesni sortimenti

V letu 2015 je bil obseg pridobljenih gozdnih lesnih sortimentov (5.184 tisoč m³) na podobni ravni kot v letu prej, in sicer zaradi nadaljevanja sanacije žledoloma iz leta 2014 ter velike namnožitve podlubnikov. Proizvodnja sortimentov listavcev je bila 17 % manjša kot v letu 2014, proizvodnja sortimentov iglavcev pa 11 % večja kot v letu 2014. S tem je proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov iglavcev prvič presegla 3 milijone m³, kar je največ, odkar se za Slovenijo spremljajo ti podatki. Proizvodnja v državnih gozdovih se je v letu 2015 (1.737.484 m³) v primerjavi z letom 2014 (1.491.784 m³) povečala za 16 %, pri čemer se je proizvodnja sortimentov listavcev (578 tisoč m³) povečala za 9 %, proizvodnja sortimentov iglavcev (1.159 tisoč m³) pa za 21 %.

Preglednica 90: Gozdni lesni sortimenti, pridobljeni v Sloveniji (000 m³); 2013–2015

	2013			2014			2015*		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Hlodovina	1.429	266	1.695	1.815	303	2.118	2.210	321	2.531
Les za celulozo in plošče	251	241	492	634	581	1.215	550	595	1.145
Drug okrogel industrijski les	42	79	121	114	106	219	100	77	177
Les za kurjavo	194	1.013	1.207	224	1.476	1.700	225	1.106	1.331
Skupaj	1.915	1.599	3.515	2.787	2.465	5.252	3.085	2.099	5.184

Vir: MKGP, preračuni GIS; *podatki za leto 2015 so začasni

Opomba: Zgornje količine zajemajo gozdne lesne sortimente iz gozdov

Značilnosti proizvodnje, predelave in zunanje trgovine okroglega lesa niso enoznačne. Po eni strani ni zaznati večjega preboja pri predelavi hlodovine iglavcev, po drugi strani pa imamo nekatera perspektivna podjetja z doseženimi visokimi dodanimi vrednostmi na zaposlenega in izvozno naravnostjo, ki industrijsko predelujejo les slabše kakovosti v lesne kompozite, mehansko celulozo ter kemikalije. Največji predelovalec takšnega lesa je proizvajalec vlaknenih plošč podjetje Lesonit, d. o. o., ki ima za dodajanje vrednosti slovenskemu lesu pomembno vlogo, saj večina lesa v njihovi proizvodnji izvira iz Slovenije. Mehansko celulozo iz manj kakovostnega lesa iglavcev proizvajajo v podjetjih Količevo Karton in VIPAP Videm Krško. Predelava manj kakovostnega lesa listavcev (kostanj, hrast) v kemikalije se izvaja v podjetju Tanin Sevnica.

Slovenija je že nekaj let izrazit neto izvoznik nepredelanega okroglega lesa. Izvoz se je v letu 2015 zmanjšal le v kategoriji lesa za celulozo in plošče in drugega okroglega industrijskega lesa iglavcev, v ostalih kategorijah te vrste lesa pa se je izvoz povečal ter dosegel 2.685.366 m³. Največ tega lesa se izvozi v Avstrijo in Italijo. Po strukturi izvoza se v Avstrijo izvažata največ hlodovina iglavcev, v Italijo pa predvsem les slabše kakovosti in hlodovina

listavcev. Zaradi izrednega povečanja količin lesa so se razmerja v zadnjih dveh letih nekoliko spremenila. Delež izvoza hlodovine iglavcev v Avstrijo se je zmanjšal od 90 % v letu 2013 na 81 % v letu 2015, izvoz v Italijo pa se je povečal od 8 % v letu 2013 na 12 % v letu 2015. Hkrati so se izvozne poti odprle tudi v Romunijo in na Hrvaško. V Romunijo se prodaja hlodovina iglavcev v žagarske obrate, ki so v lasti skupine Schweighofer s sedežem v Avstriji. Zanimiv je tudi pojav povečanega izvoza bukove hlodovine na Hrvaško (14.000 m³ v letu 2015).

Preglednica 91: Zunanja trgovina z gozdnimi lesnimi sortimenti; 2014 in 2015

	Izvoz 2014		Uvoz 2014		Izvoz 2015*		Uvoz 2015*	
	000 m ³	000 EUR	000 m ³	000 EUR	000 m ³	000 EUR	000 m ³	000 EUR
Okrogel industrijski les	1.973	126.740	292	29.441	2.306	143.371	292	31.074
Od tega: – iglavci	1.372	92.508	152	11.384	1.668	105.071	181	13.240
– listavci	601	34.232	140	18.057	638	38.300	112	17.834
Les za kurjavo	420	24.886	167	11.054	379	22.786	159	10.546
Skupaj	2.393	151.626	459	40.495	2.685	166.157	451	41.620

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni GIS

Izvoz se je v letu 2015 povečal za 12 %, pri čemer je bil izvoz okroglega industrijskega lesa iglavcev večji za 22 %, listavcev pa za 6 %. Zmanjšal se je izvoz lesa za kurjavo (za 10 %).

Preglednica 92: Zunanja trgovina s posameznimi kategorijami okroglega lesa; 2012–2015

		IZVOZ (m ³)				UVOZ (m ³)			
		2012	2013	2014	2015*	2012	2013	2014	2015*
Hlodovina za žago in furnir	Iglavci	525.848	575.111	923.301	1.293.298	4.303	10.155	14.117	12.732
	Listavci	163.972	133.481	176.959	199.218	21.210	39.884	60.658	46.722
Les za celulozo in plošče ter drug okrogel industrijski les	Iglavci	144.054	216.733	449.153	374.987	114.977	183.550	137.841	167.821
	Listavci	194.419	272.916	423.785	438.724	63.983	93.617	79.033	65.175
Les za kurjavo	Listavci	295.251	351.444	419.878	379.139	255.911	246.591	167.296	158.514
Skupaj		1.323.544	1.549.685	2.393.076	2.685.366	460.384	573.797	458.944	450.964

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni GIS

Uvoz okroglega lesa se je zmanjšal pri vseh kategorijah, razen v kategoriji lesa za celulozo in plošče in drugega okroglega industrijskega lesa iglavcev, kar bi lahko kazalo na to, da so slovenska podjetja in gospodinjstva dala prednost domači surovini.

Preglednica 93: Izvozno-uvozne cene in odkupne cene gozdnih lesnih sortimentov na domačem trgu v letu 2015 (EUR/m³ brez DDV)

	Izvoz 2015*	Uvoz 2015*	Cene na domačem trgu		
			2015	I. 2015	XII. 2015
Hlodovina – iglavci	74,43	83,38	58,32	66,84	53,27
– bukev	62,63	54,58	58,01	57,85	59,07
– hrast	247,91	313,32	99,96	97,73	104,6
Celulozni les in drug industrijski les iglavcev	37,23	77,59	23,50	23,97	24,64
Drug industrijski les listavcev	36,65	107,64	33,18	31,29	32,03
Les za kurjavo – listavci	60,10	66,53	29,21	28,17	31,67

* izvozno-uvozne cene so preračunane na pariteto franko slovenska meja, in sicer so jim prišteti ali odšteti stroški natovarjanja, prevoza in zavarovanja; cene niso povsem primerljive zaradi različnih paritet in strukture v okviru združenih kategorij sortimentov (http://www.stat.si/doc/metod_pojasnila/24-017-MP.htm)

Vir: SURS, GIS

Izvoz hlodovine je v letu 2015 predstavljal 59 % proizvedene količine teh sortimentov, izvoz lesa za celulozo in plošče ter drugega okroglega industrijskega lesa 62 % in izvoz lesa za kurjavo 28 %. Celoten izvoz gozdnih lesnih sortimentov v letu 2015 tako predstavlja 52 %, za potrebe v Sloveniji pa ostaja 48 % pridobljenega okroglega lesa iglavcev in listavcev ter les iz uvoza.

Čeprav so razlike med odkupnimi cenami na domačem trgu in izvoznimi cenami (v splošnem) iz leta v leto manjše, razlike v ceni za podobno kakovost na domačem trgu in v izvozu povzročajo odliv okroglega lesa na trge, ki ponujajo višjo ceno (Avstrija, Italija).

Žledolom iz leta 2014 in velika namnožitev podlubnikov v letu 2015 sta povzročila nižanje cen lesa, predvsem tistega slabše kakovosti. Slednje je pripomoglo tudi k nižji povprečni odkupni ceni hlodovine iglavcev, saj je bila zaradi podlubnikov kakovostna struktura slabša.

Povprečna cena za hlodovino iglavcev je v letu 2015 pri izvozu znašala 74 EUR/m³, kar je 12 % manj kot v letu 2014. Odkupne cene na domačem trgu so v povprečju dosegle 58 EUR/m³ za hlodovino iglavcev (9 % manj kot v letu 2014), 24 EUR/m³ za les za celulozo in plošče in drug industrijski les (6 % manj kot v letu 2014) ter 29 EUR/m³ za les za kurjavo (24 % manj kot v letu 2014).

Velike razlike med uvoznimi cenami hlodovine listavcev na eni strani ter izvoznimi in odkupnimi cenami na drugi strani so predvsem posledica strukture uvoza, kjer je v letu 2015 prevladovala hlodovina višje kakovosti. Cene v kategoriji celulozni les in drug industrijski les iglavcev so v uvozu višje, ker uvažamo predvsem kakovostnejši t. i. brusni les, izvažamo pa predvsem celulozni les slabše kakovosti.

Gozdno semenarstvo in drevesničarstvo

Na MKGP je bilo v letu 2015 v register dobaviteljev gozdnega reprodukcijskega materiala vpisanih devet dobaviteljev (Semesadike Mengeš, Semesadike HGP, Drevesnica Omorika, G2J – družba za hortikulturno dejavnost, Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota, drevesnica Štivan, Hortikultura, Plantaže in gradnje Brežice, Vrtnarstvo in Zavod za gozdove Slovenije), ki se ukvarjajo s pridelovanjem, trženjem in uporabo gozdnega reprodukcijskega materiala. Ta obsega semenski material, dele rastlin in sadilni material tistih drevesnih vrst in umetnih križancev, ki se v skladu s predpisi uporabljajo za obnovo gozdov s sadnjo in setvijo, pogozdovanje, snovanje in vzdrževanje trajnih zaščitnih ali protierozijskih pasov gozdnega drevja ter snovanje in vzdrževanje plantaž gozdnega drevja.

V letu 2015 je bilo za obnovo gozdov s sadnjo in za sanacijo po ujmah in v požarih poškodovanih gozdov uporabljenih 563.362 sadik in 15 kg semena jelke.

V skladu z Zakonom o gozdnem reprodukcijskem materialu je Zavod za gozdove Slovenije pripravil program oblikovanja rezerv semenskega materiala za leto 2015 za potrebe trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Zaradi izredno slabega semenskega obroda v letu 2015 ni bilo možno nabrati semena, načrtovanega za obnovo zalog v semenski hranilnici, zato so količine zalog enake kot v letu 2014 in znašajo 247 kg semena (znotraj največ smreke, dinarskega provenienčnega izvora).

10.1.5 Proračunski izdatki za naloge na področju gozdarstva

V letu 2015 je bilo za redno financiranje in sofinanciranje nalog, ki jih določa Zakon o gozdovih, porabljenih 22,7 milijona EUR, skupaj s sredstvi Solidarnostnega sklada EU za vzpostavitev prevoznosti gozdnih cest po žledolomu leta 2014 pa 23,0 milijona EUR. Sredstva za naloge v gozdarstvu so se glede na leto 2014 zmanjšala za 8 %, saj je bilo v letu 2014 za odpravo posledic žledoloma v februarju 2014 in za kadrovske okrepitve izvajalcev odprave posledic žleda iz proračunske rezerve zagotovljenih dodatnih 2,758 milijona EUR.

Največ sredstev je bilo tudi v letu 2015 namenjenih javni gozdarski službi, ki jo izvajata Zavod za gozdove Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije v skladu s programom dela in finančnim načrtom, ki ga potrdi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Izplačani so bili vsi upravičeni zahtevki za škodo, ko jo je na nelovnih površinah povzročila divjad.

Preglednica 94: Poraba proračunskih sredstev za naloge na področju gozdarstva (000 EUR); 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
JAVNA GOZDARSKA SLUŽBA	21.524	20.317	19.430	19.263	19.700	102,3
PROGRAM OBNOVE, NEGE IN VARSTVA GOZDOV	2.646	1.102	1.263	1.224	1.316	107,5
Obnova gozdov	415	307	270	40	177	443,6
Obnova gozdov na pogoriščih in od ujm poškodovanih gozdov	371	66	105	332	194	58,6
Nega gozdov	677	341	384	163	345	212,3
Varstvo gozdov	1.071	342	448	635	527	82,9
Semenarska in drevesničarska dejavnost	14	3	6	6	3	43,3
Vzdrževanje življenjskega okolja prostoživečih živali	98	43	50	49	70	142,9
VZDRŽEVANJE IN GRADNJA GOZDNIH CEST	1.234	1.267	1.264	1.236	1.182	95,7
SPREMLJAJOČI UKREPI V GOZDARSTVU	922	621	534	536	512	95,6
Izvršba odločb ZZG Slovenije	7	0	0	3	8	224,5
Odškodnine zaradi razglasitve gozdov s posebnim namenom	0	3	2	3	2	50,1
Nevladne organizacije, strokovne prireditve, publicistika	5	3	4	0	0	-
Znanstvenoraziskovalno delo	760	511	378	370	343	92,8
Odškodnine za škodo, ki jo povzroči divjad	150	104	150	160	160	100,0
SKUPAJ NALOGE PO ZAKONU O GOZDOVIH	26.326	23.307	22.491	22.260	22.711	102,0
Odprava posledic žleda (sredstva proračunske rezerve)	-	-	-	2.758	-	-
Solidarnostna pomoč EU (gozdne ceste)	-	-	-	-	298	-
SKUPAJ NALOGE V GOZDARSTVU				25.018	23.009	92,0

Vir: MKGP

10.1.6 Znanstvenoraziskovalno delo in izobraževanje

MKGP je v letu 2015 sofinanciralo projekte v okviru ciljnih raziskovalnih programov (CRP) »Zagotovimo.si hrano za jutri«. Vsi sofinancirani raziskovalni projekti se nanašajo na teme, ki so v Resoluciji o nacionalnem gozdnem programu opredeljene kot prednostne, upoštevajo pa se tudi drugi razvojni dokumenti na državni ravni. V letu 2015 se je kot najpomembnejši del podpore raziskovalnemu delu s področja gozdarstva in lovstva sofinanciralo 12 raziskovalnih projektov.

Raziskovalno delo v gozdarstvu, ki ga je sofinanciralo MKGP, sta tudi v letu 2015 večinoma opravila Gozdarski inštitut Slovenije in Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta. V izvajanje projektov s področja lovstva in gozdarstva sta bila vključena tudi inštitut ERICo Velenje in Znanstvenoraziskovalni center SAZU.

Na področju mednarodnih projektov je MKGP v letu 2015 sofinanciralo tudi raziskovalni projekt »Celovita raziskava gospodarjenja in zmožnosti samoohranjanja dinamičnega ravnovesja gozdov Mediterana«, ki ga izvaja Gozdarski inštitut Slovenije in je bil izbran leta 2014 v okviru razpisa ERA-NET iniciative FORESTERRA (FOREST RESEARCH in the MEDITERRANEAN through improved coordination and integration) za financiranje aktivnosti slovenskih partnerjev v mednarodnih raziskovalnih konzorcijih.

V Srednji gozdarski in lesarski šoli v Postojni (SGLŠ) se je v letu 2015 v program gozdarski tehnik vpisalo 30 dijakov in v program gozdar 27 dijakov, šolanje pa je zaključilo 32 dijakov v programu gozdarski tehnik in 17 dijakov v programu gozdar. Skupno je bilo v šolo na začetku šolskega leta 2015/2016 v gozdarske izobraževalne programe vpisanih 163 dijakov.

SGLŠ je samostojno pripravila 111 tečajev s področja varnega dela z motorno žago in z gojitvenimi orodji, traktorskega spravila in varnega dela s traktorsko prikolico in dvigalom, strojne sečnje, krojenja gozdnih lesnih sortimentov ter dela v nevarnih razmerah. Znotraj teh tečajev je skupno sodelovalo 1.426 udeležencev. SGLŠ je v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije za lastnike gozdov pripravila 46 tečajev s področja varnega dela z motorno žago in traktorjem, na katerih je skupno sodelovalo 690 udeležencev. SGLŠ je iz naslova aktivne politike zaposlovanja za Zavod RS za zaposlovanje izvedla 7 tečajev s

področja varnega dela z motorno žago, ki se jih je udeležilo 43 tečajnikov. V letu 2015 je bilo v postopku pridobivanja Nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) podeljenih 421 certifikatov, in sicer 46 certifikatov NPK za gozdar gojitelj, 166 za gozdar sekač, 146 za gozdar traktorist, 16 za gozdar žičničar, 4 za revirni lovec, 4 za lovec in 39 za odkupovalec lesa.

Na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, je bilo na začetku študijskega leta 2015/16 vpisanih 206 študentov, in sicer 96 študentov v program univerzitetnega študija 1. stopnje Gozdarstvo in obnovljivi gozdni viri, 84 študentov v visokošolski strokovni študijski program Gozdarstvo ter 26 študentov v magistrski študijski program 2. stopnje Gozdarstvo in upravljanje gozdnih ekosistemov.

Na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani je na oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire v letu 2015 diplomiralo skupno 62 študentov. Obveznosti predbolonjskega študijskega programa Gozdarstvo je v letu 2015 zaključilo 7 diplomantov (5 na univerzitetnem študiju in 2 na visokošolskem strokovnem študiju). Univerzitetni študij 1. stopnje Gozdarstvo in obnovljivi gozdni viri je zaključilo 22 diplomantov in 16 diplomantov na visokošolskem strokovnem študijskem programu 1. stopnje Gozdarstvo. S tem je skupno na 1. stopnji študij zaključilo 38 študentov. V letu 2015 pa je študij zaključilo še 17 diplomantov magistrskega študijskega programa 2. stopnje Gozdarstvo in upravljanje gozdnih ekosistemov.

10.1.7 Gozdarska inšpekcija

Gozdarska inšpekcija, ki deluje v okviru Inšpektorata za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, šteje 17 gozdarskih inšpektorjev (vključno z vodjo inšpekcije). Sedež inšpektorjev je v območnih enotah in izpostavah inšpektorata, območje delovanja pa je omejeno z mejami gozdnogospodarskega območja. S tem imajo inšpektorji celotni pregled gozdarstva na teh območjih. Štirje gozdarski inšpektorji opravljajo poleg nalog gozdarske inšpekcije še naloge lovskih inšpektorjev. Prioriteta nadzora v letu 2015 je bila nadzor izvajanja sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del zaradi sanacije žledoloma iz leta 2014 in posledične prevelike namnožitve podlubnikov v letu 2015.

Gozdarski inšpektorji so v letu 2015 opravili 2.574 pregledov, izdali 200 odločb v inšpekcijskem postopku, 388 sklepov v zvezi s temi postopki in 23 sklepov v izvršilnih postopkih. Število izrečenih ukrepov v prekrškovnih postopkih se je v letu 2015 povišalo na 691 ukrepov, kar je zlasti posledica povečanega prekrškovnega ukrepanja zaradi neizvršitve odločb o izvedbi sanitarne sečnje v postavljenem roku. Od skupno 691 ukrepov je bilo izrečenih 167 opozoril, 69 plačilnih nalogov, 239 odločb z izrekom opomina ter 216 odločb z izrekom globe. V letu 2015 sta bila podana tudi dva predloga ovadbe tožilstvu, oba zaradi suma storitve kaznivenga dejanja (v prvem primeru tatvina, v drugem pa uničenje gozda).

Najpogostejše ugotovljene kršitve predpisov so bile pri sečnji drevja, varstvu gozdov, posegih v gozd in gozdni prostor, zmanjševanju ravnosti in rodovitnosti rastišč ter zmanjševanju funkcij gozdov, gradnji in uporabi gozdnih prometnic, ograjevanju posameznih delov gozda in nedovoljeni paši v gozdovih.

Obseg opravljenega dela v gozdarski inšpekciji se je v letu 2015 pomembno povečal, predvsem zaradi nujnosti nadzora nad izvedbo sanacijsko-varstvene sečnje, ki je nujen ukrep v javnem interesu in ga ni mogoče odlagati, saj je ogroženo premoženje večjih vrednosti. V letu 2015 se je pokazalo, da sedanji sistem ni učinkovit – tako v zasebnih gozdovih kot tudi v državnih. Obstoječi sistem nima ustreznega mehanizma, kako zagotoviti pravočasno sanitarno sečnjo pred izletom podlubnikov, če lastnik ne more ali noče tega narediti v postavljenem roku. Zmanjšuje se obseg vnaprej načrtovanega dela inšpektorjev, saj se število prijav povečuje. Inšpekcijski postopki zahtevajo od inšpektorjev poleg strokovnega znanja tudi veščine obvladovanja konfliktnih situacij, ki so sestavni del nadzora. Ni se jim mogoče popolnoma izogniti in tako vsako leto beležimo različne prikrite grožnje (npr. grožnje po telefonu). Inšpektorji tovrstne grožnje beležijo, v nekaterih primerih o tem obvestijo policijo.

10.1.8 Gozdarstvo v EU in svetu

Osrednja dogodka na področju gozdarstva v Evropi v letu 2015 sta bili 7. ministrska konferenca »Forest Europe« in izredna ministrska konferenca »Forest Europe«, ki sta potekali od 20. do 21. oktobra 2015 v Madridu. Na ministrski konferenci so bili poleg razprav o aktualnih temah in izzivih gozdov in gozdarstva v Evropi sprejeti tudi štirje ministrski dokumenti, in sicer madridska ministrska deklaracija (25 let skupne promocije trajnostnega gospodarjenja z gozdovi v Evropi), madridska ministrska resolucija št. 1 (gozdarski sektor v središču zelenega gospodarstva), resolucija št. 2 (varstvo gozdov v spremenljajočem okolju) ter madridski ministrski sklep (prihodnost smeri »Forest Europe«). Na izredni ministrski konferenci »Forest Europe« so bili ministri in ostali visoki predstavniki evropskih držav seznanjeni z rezultatom pogajanj o pravno zavezujočem sporazumu o gozdovih v Evropi (LBI). Na tej konferenci je bil sprejet sklep, da se osnutek pogajalskega besedila lahko uporabi kot osnova za prihodnji razmislek o pravno zavezujočem sporazumu o gozdovih v Evropi ter da se ob primernem času, vendar najpozneje do leta 2020, raziščejo možne poti za skupne temelje o pravno zavezujočem sporazumu o gozdovih v Evropi.

Osrednji gozdarski dogodek na svetovni ravni je bilo 11. zasedanje Foruma Združenih narodov o gozdovih, ki je potekalo od 4. do 15. maja 2015 v New Yorku. V okviru zasedanja je potekalo tudi dvodnevno ministrsko srečanje na visoki ravni. Na srečanju so ministri sprejeli ministrsko deklaracijo o prispevku gozdov k trajnostnemu razvoju ter zavezanost k trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi.

V letu 2015 je potekalo tudi intenzivno delo v delovni skupini za gozdarstvo pri Svetu EU. Poudarek dela je bil na pripravi stališč EU za 11. zasedanje Foruma združenih narodov o gozdovih. V okviru strokovne skupine FLEGT/EUTR pri Evropski komisiji je bil poudarek dela na implementaciji Uredbe o lesu (Uredba EU 995/2010). V okviru Stalnega odbora za gozdarstvo pri Evropski komisiji so bile obravnavane aktualne teme, kot so obnovljivi viri energije, gozdarski ukrepi v okviru programa razvoja podeželja 2014–2020 ter večletni izvedbeni načrt za izvajanje gozdarske strategije EU.

10.2 Lovstvo

Organiziranost slovenskega lovstva ter upravljanje z divjadjo in njenim življenjskim okoljem v glavnem ureja Zakon o divjadi in lovstvu, ki je začel veljati leta 2004. Zakon je prinesel posodobljeno ureditev na področju upravljanja, načrtovanja, ohranjanja in trajnostnega gospodarjenja z divjadjo, v nekaterih delih pa ohranja že uveljavljeni pravni red na tem področju. S tem je divjad še naprej državna lastnina in tudi lovska pravica pripada državi, ki pa jo lahko prenese na usposobljeno pravno osebo. Bistvena je tudi koncesija, ki jo državi plačujejo upravljavci lovišč (lovske družine), ter stroga ločitev prosto živečih živali na divjad (lovne vrste) in zavarovane vrste. Med divjad niso več uvrščene velike zveri (rjavi medved, volk in ris). Slednje so zavarovane s posebno uredbo.

V Sloveniji je ustanovljenih 411 lovišč in 12 lovišč s posebnim namenom. Od 12 lovišč s posebnim pomenom je v 10 loviščih upravljavec Zavod za gozdove Slovenije, v enem lovišču Triglavski narodni park ter v enem Javni gospodarski zavod protokolarne storitve RS (Brdo pri Kranju). Sicer z divjadjo v loviščih trajnostno gospodarijo lovske družine. Trenutno na območju Slovenije deluje 417 lovskih družin (411 družin je pridobilo koncesijo za trajnostno gospodarjenje z divjadjo), ki so večinoma združene v 20 območnih zvez lovskih družin oziroma lovskih zvez, te pa naprej v Lovsko zvezo Slovenije.

Zakon o divjadi in lovstvu med lovske organizacije uvršča tudi območna združenja upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom, v katera se morajo združevati vsi upravljavci lovišč in lovišč s posebnim namenom v določenem lovsko upravljavskem območju. Njihova glavna naloga je urejanje in usklajevanje nalog pri upravljanju z divjadjo in njenim življenjskim okoljem, v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije pa v javnem

interesu opravljajo tudi letne preglede odstrela in izgub za presojo pravilnosti izvedenega načrta odvzema divjadi.

Usmerjanje razvoja populacij prosto živečih živali

Zavod za gozdove Slovenije je tudi v letu 2015 pripravil in izdelal predloge letnih lovsko upravljavskih načrtov območij v sodelovanju z lovskimi organizacijami, območnimi enotami Zavoda RS za varstvo narave, območnimi enotami Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, lokalnimi skupnostmi in drugimi skupnostmi, katerih dejavnost je povezana z divjadjo in njenim okoljem. Osnovna usmeritev vseh predloženih letnih lovsko upravljavskih načrtov območij, ki jih je pozneje s sklepom sprejel minister, pristojen za lovstvo, je ohranjanje vrstne pestrosti avtohtonih vrst divjadi ob sprejemljivem vplivu na njihovo življenjsko okolje (škode). Usmeritve v načrtih so pripravljene na podlagi smernic iz dolgoročnih lovsko upravljavskih načrtov za obdobje 2011–2020, ki jih je izdelal Zavod za gozdove Slovenije ob sodelovanju lovskih organizacij in jih uskladi z Zavodom RS za varstvo narave.

Cilj trajnostnega gospodarjenja z rastlinojedimi parkljarji (jelenjad, srnjad, muflon, gams in damjak) in divjim prašičem so zdrave populacije divjadi s stabilno spolno in starostno strukturo, ki so usklajene tudi s populacijami drugih vrst in njihovim okoljem. Stanje male poljske divjadi ostaja enako kot prejšnja leta. Stanje se je izboljšalo na tistih območjih, kjer se je zaradi garij in povečanega lova znižala številčnost plenilcev male divjadi (lisice, kune belice in zlatice). V letu 2015 so posamezne lovske organizacije in celo skupine lovišč na podlagi ocene stanja poročale o normalizaciji številčnosti divjega prašiča, ki pa je še vedno visoka. Uresničevanje določil letnih lovskih upravljavskih načrtov območij pri oblikovanju primerne okolja za te vrste divjadi iz preteklih let in ustreznost pri poseganju v populacije se bosta v nadaljnjih letih gotovo še obrestovala.

Pregled odstrela in ugotovljenih izgub

Podatki o odstrelu in izgubah v letu 2015 niso bistveno drugačni kot leto pred tem, razen pri divjem prašiču, kjer se je odzvem v primerjavi z letom 2014 nekoliko znižal.

Preglednica 95: Pregled odstrela in ugotovljenih izgub divjadi; 2005–2015

Divjad	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Srna	44.733	42.675	42.123	43.067	42.844	41.830	40.726	41.927	41.204	41.406	41.670
Navadni jelen	5.125	5.066	4.716	5.099	5.198	5.369	5.131	5.780	5.983	6.344	6.591
Damjak	106	123	163	140	174	244	202	245	226	235	228
Muflon	788	670	673	649	628	713	595	672	659	579	579
Gams	2.517	2.679	2.638	2.685	2.675	2.516	2.424	2.483	2.416	2.372	2.427
Divji prašič	7.038	5.359	6.267	9.347	7.908	8.958	7.305	13.159	8.820	9.930	8.579
Medved	95	126	108	92	85	108	64	132	63	143	113
Ris	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0
Volk	6	11	6	0	9	10	10	14	3	12	7
Poljski zajec	3.654	3.724	4.107	3.834	3.619	3.240	3.506	3.480	3.064	2.683	2.476
Fazan	30.474	27.183	26.574	26.853	23.636	21.095	23.952	21.195	17.187	13.976	15.822
Poljska jerebica	2.176	1.914	1.504	1.379	1.517	1.515	1.532	1.463	1.509	1.449	1.471
Raca mlakarica	4.609	4.059	4.075	3.914	4.289	3.811	3.935	3.645	3.605	2.833	2.991

Vir: Statistični podatki lovskih organizacij, ZGS

Pregled odstrela, izgub, načrta odstrela, realizacije načrta in izločeno število štirih najpomembnejših vrst divjadi na 100 ha skupne površine v štirih najbolj reprezentativnih lovsko upravljavskih območjih v Sloveniji kažejo, da je bil načrt odstrela srnjadi v nižinskem Slovensko-goriškem lovsko upravljavskem območju praktično v celoti realiziran. V Kočevsko-belokranjskem lovsko upravljavskem območju je bil načrt odstrela jelenjadi realiziran 94odstotno. V Triglavskem lovsko upravljavskem območju je bil odzvem gamsa nekoliko pod načrtovanim (97 %), odzvem divjega prašiča v Primorskem lovskem upravljavskem območju pa nekoliko nad načrtovanim (108 %).

Preglednica 96: Odstrel in ugotovljene izgube na 100 ha površine v letu 2015

Vrsta divjadi	Leto 2015			Izločeno število na 100 ha lovne površine LUO		
	Odstrel in ugotovljene izgube	Načrt odvzema	Realizacija načrta (%)	Povp. LUO	Max LUO	Lovsko upravljavsko območje (LUO)
Srna	2.660	2.700	99	2,22	4,04	Slovensko goriško
Navadni jelen	1.953	2.085	94	0,35	0,96	Kočevsko-belokranjsko
Gams	670	690	97	0,13	0,62	Triglavsko
Divji prašič	2.379	2.200	108	0,46	1,78	Primorsko

Vir: ZGS

Škode, ki jo povzroča divjad

Škode, ki jih povzroča divjad, so eden najpomembnejših biokazalnikov, na osnovi katerega lahko posredno sklepamo o številčnosti teh vrst in njihovem vplivu na okolje. Povzročene škode (merjene v EUR) rastlinojede divjadi in divjih prašičev precej nihajo in so v letu 2015 nekje na povprečni ravni povzročenih škod obdobja 2005–2015.

Preglednica 97: Škode, ki jih povzročata rastlinojeda divjad in divji prašič, ter ocena strukture škod po vrstah divjadi; 2005–2015

Vrsta divjadi	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Škoda, ki jo povzročata rastlinojeda divjad in divji prašič (000 EUR)	402,0	364,6	369,3	658,7	463,0	391,1	422,7	599,2	778,3	480,6	446,8
Struktura škode po divjadi (%)											
Divji prašič	44	35	41	64	39	28	41	47	55	45	38
Druga parkljasta divjad	17	23	14	12	13	11	11	11	20	22	25
Druga divjad	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Velike zveri	36	40	44	22	47	60	47	42	24	32	36
SKUPAJ vsa divjad	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Vir: Podatki lovskih organizacij, ZGS

Povprečni delež škod, ki jih povzroča divji prašič, znaša v obravnavanem obdobju 38 %, delež škod zaradi parkljaste divjadi pa 25 %. Škode, ki jih povzročajo druge vrste divjadi, so zanemarljive.

Odškodnine za škode, ki jih je povzročila divjad na nelovnih površinah, so bile tudi v letu 2015 plačane iz sredstev proračuna RS.

Biotehniška dela

Biotehniški ukrepi so pomembni pri zmanjševanju negativnega vpliva divjadi na njeno življenjsko okolje, predvsem na obseg škod. Zimsko krmljenje je v večini primerov povezano z jelenjadjo, preprečevalno pa z divjim prašičem. Manjši delež zavzemajo gams, muflon in damjak. V večini primerov je zimsko krmljenje koristno, v primerih neprimerne krme pa ima lahko tudi negativne učinke. Cilj je, da se divjad odvrča od kmetijskih in gozdnih površin, kjer bi lahko nastala večja škoda. Podoben učinek kot krmljenje imajo tudi krmne njive. Razlika je v tem, da so lahko krmne njive za poljsko divjad tudi remize, kjer najdejo mesto za kritje, parjenje, valjenje in vzrejo mladičev.

Preglednica 98: Prikaz opravljenih biotehniških del; 2005–2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zimsko in preprečevalno krmljenje (t)	3.889	2.850	3.404	3.191	3.484	3.419	3.383	2.772	2.793	2.725	2.553
Krmne njive (ha)	450,1	459,2	480,2	433,3	458,2	459,0	520,7	481,0	423,6	419,1	406,2
Pridelovalne njive (ha)	92,3	115,1	102,8	107,6	94,3	98,5	110,7	95,0	95,3	86,0	89,6

Vir: Podatki lovskih organizacij, ZGS

Prikaz posegov v populacije divjadi, izvedenih biotehniških del in škod, ki jo povzroča divjad, kažejo na umirjanje problemov in potrjujejo usklajevanje ukrepov. Pri usmerjanju in izvajanju upravljanja populacij divjadi je namreč treba odnose oziroma ukrepe usklajevati in

odpravljati nevarnosti za ustvarjanje prevelikih sporov, ki praviloma onemogočajo premišljeno strokovno ravnanje.

Vzdrževanje življenjskega okolja prosto živečih živali

Za vzdrževanje življenjskega okolja prosto živečih živali državni proračun vsako leto namenja določena sredstva, ki so večinoma odvisna od motivacije lastnikov gozdnih parcel. Sredstva so namenjena izključno lastnikom gozdnih zemljišč. Lastniki gozdov so izkoristili pretežni del teh sredstev, ostalo pa so prejeli izvajalci del, zlasti lovske organizacije. Če lastniki gozdov nimajo interesa, da bi delo opravili sami, lahko s pooblastilom in odstopno izjavo odstopijo delo in pravico do prejema subvencije izvajalcu del (upravljavcu lovišča oziroma lovski družini).

Večji del dela za izboljšanje življenjskega okolja prosto živečih živali izvedejo lovske organizacije, ki od lastnika pridobijo objekt za delo (zemljišče), medtem ko lastniki zadržijo subvencijo kot obliko medsebojne poravnave za najem zemljišča. Pomemben delež pri zagotavljanju primernih pogojev za prosto živeče živali so prispevali tudi delavci Zavoda za gozdove Slovenije s strokovnim delom ter lastniki gozdov z delom v gozdovih, skladno z nasveti in gozdnogojitvenimi načrti. Strokovno pravilna in ob pravem času izvedena dela v gozdovih lahko namreč znatno prispevajo k izboljšanju življenjskega okolja prosto živečih živali. Upoštevanje usmeritev za prilagojeno gospodarjenje z gozdom je še posebej pomembno za ohranitev redkih in ogroženih vrst.

11 RIBIŠTVO

11.1 Morsko ribištvo in ribogojstvo

Vzreja in ulov v morskem ribištvu

V letu 2015 so slovenski morski gospodarski ribiči iztovorili okoli 196 ton svežih ribiških proizvodov. V slovenskih ribiških pristaniščih je bila v primerjavi z letom 2014 iztovorjena skupna masa morskih organizmov manjša za 23 %. Iztovor rib, ki predstavlja večino iztovora slovenskih ribičev, se je glede na leto prej zmanjšal za 22 %. Zmanjšal se je tudi iztovor glavonožcev (za 31 %), medtem ko se je povečal iztovor rakov (za 24 %) ter školjk in polžev (za 25 %).

Glede na skupen iztovor je v letu 2015 prevladoval iztovor pridnenih rib, ki je znašal 48 % celotnega iztovora (94,1 tone), medtem ko je delež iztovora pelagičnih rib znašal 38 % (74,6 tone). Iztovor rakov je znašal dober odstotek, in sicer 2,6 tone, iztovor mehkužcev (glavonožcev, školjk in polžev) pa okoli 13 % celotnega iztovora oziroma 25 ton.

Preglednica 99: Ulov, iztovor in vzreja morskih rib, glavonožcev, rakov in školjk (t); 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Morski iztovor skupaj	764,3	719,6	329,4	238,0	254,1	196,2	77,2
Ribe	700,9	660,8	279,2	204,2	216,7	168,7	77,8
Glavonožci	51,0	51,8	48,6	32,8	34,1	23,4	68,6
Raki	5,5	4,2	1,3	0,6	2,1	2,6	123,8
Školjke in polži	6,9	2,8	0,3	0,4	1,2	1,5	125,0
Marikultura skupaj	119,3	494,9	364,3	387,6	496,3	626,5*	126,2
Prostočasni ribolov	5,1	9,2	9,3	9,3	6,2	6,0	96,8
Morski iztovor, marikultura in prostočasni ribolov skupaj	888,7	1.223,70	703,0	634,9	756,6	828,7*	109,5

* začasni podatki z dne 1. 5. 2016

Vir: MKGP, SURS, ZZRS

Vzreja morskih rib in mehkužcev (marikultura skupaj) se je v letu 2015 glede na leto 2014 povečala za 26 %. Pri tem je vzreja morskih rib ostala na podobni ravni kot prejšnja leta, povečala pa se je vzreja mehkužcev (predvsem školjk klapavic).

Po podatkih z vrnjenih izpolnjenih letnih dovolilnic članov Zveze za športni ribolov na morju je bilo v letu 2015 uplenjenih 6 ton rib, kar je 3 % manj kot v letu prej.

Skupno so se morski iztovor, marikultura in prostočasni ribolov v letu 2015 povečali za 10 % glede na predhodno leto. Poglavitni razlog za to povečanje je večja vzreja morskih organizmov glede na preteklo leto.

Delovno aktivne osebe v morskem gospodarskem ribolovu in morskem ribogojstvu (marikulturi)

V letu 2014 je bilo v dejavnostih morskega gospodarskega ribolova in marikulture udeleženih 167 delovno aktivnih oseb, kar je v primerjavi z letom 2013 13 oseb več. Od tega se jih je 125 ukvarjalo z gospodarskim ribolovom (okoli 9 % več kot leta 2013), 42 oseb oziroma 8 % več kot leta 2013 pa z marikulturo oziroma morskoukvarstvom.

Med osebami, ki so se v letu 2014 ukvarjale z dejavnostjo morskega gospodarskega ribolova, so po podatkih SURS prevladovali ribiči, ki so bili samozaposleni. Teh je bilo 79. Ostalih 46 oseb pa je bilo zaposlenih v podjetjih ali pri ribičih – samostojnih podjetnikih. Število zaposlenih v podjetjih ali pri samostojnih podjetnikih v letu 2014 se je v primerjavi z letom 2013 povečalo za 21 %, število samozaposlenih pa se je povečalo za slabe 3 %.

Preglednica 100: Delovno aktivno prebivalstvo v morskem ribištvu in ribogojstvu (marikulturi); 2010–2014

	Število delovno aktivnih oseb					Število delovno aktivnih oseb s polnim delovnim časom				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Gospodarski ribolov	124	126	113	115	125	92	93	78	73	71
Marikultura	30	32	39	39	42	16	20	28	26	26
Skupaj	154	158	152	154	167	108	113	106	99	97

Vir: SURS

V letu 2014 se je z dejavnostjo morskega gospodarskega ribištva za polni delovni čas ukvarjalo 97 oseb, kar je 2 % manj kot leta 2013. 71 oseb s polnim delovnim časom je delalo v dejavnosti morskega gospodarskega ribolova in 26 oseb v dejavnosti marikulture.

Ribiška plovila in oprema v morskem ribištvu in ribogojstvu

Število vseh plovil z dovoljenjem za morski gospodarski ribolov, ki so bila na dan 31. decembra zabeležena v Registru ribiških plovil v informacijskem sistemu InfoRib, s katerim upravlja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je v letu 2015 ostalo enako, kot je bilo v letu 2014, tj. 169 plovil.

Tako kot v preteklih letih so tudi v letu 2015 v slovenski ribiški floti po številu prevladovala plovila celotne dolžine do 5,9 m (48 % vseh plovil), ki so jim sledila plovila celotne dolžine med 6 m in 11,9 m (44 %). Število plovil celotne dolžine med 12 m in 17,9 m ter dolžine 18 m in več se v primerjavi z letom 2014 ni spremenilo.

Glede na prvo ribolovno orodje so v slovenski ribiški floti tudi v letu 2015 po številu prevladovala plovila z zabodnimi in zapletnimi mrežami. Te so, tako kot že leto prej, navedene kot prvo ribolovno orodje pri 148 plovilih, kar predstavlja 88-odstotni delež plovil z veljavnimi dovoljenji za gospodarski ribolov. Sledila so jim plovila, ki so imela kot prvo ribolovno orodje v veljavnem dovoljenju navedene vlečne mreže (16 plovil) ter plovila z obkroževalnimi mrežami (5 plovil). Ob tem je treba opozoriti, da pomemben delež celotnega ulova ujamejo plovila z vlečno mrežo, čeprav jih je po številu manj.

Preglednica 101: Vsa plovila v registru ribiških plovil ter aktivna plovila po dolžini in opremi; 2010–2015

	Plovila v registru ribiških plovil*						Aktivna plovila**					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dolžina 18 m in več	3	3	1	1	1	1	2	2	0	0	0	0
Dolžina od 12 m do 17,9 m	19	19	15	13	13	13	18	16	14	12	12	9
Dolžina od 6 m do 11,9 m	78	80	78	76	75	74	41	35	29	38	46	43
Dolžina do 5,9 m	85	84	82	80	80	81	30	32	45	33	34	34
Plovila skupaj	185	186	176	170	169	169	91	85	88	83	92	86
Plovila glede na prvo ribolovno orodje***												
Zabodne in zapletne mreže	156	157	153	149	148	148	65	61	70	64	73	70
Vlečne mreže	22	22	17	16	16	16	20	18	13	14	14	12
Obkroževalne mreže	7	7	6	5	5	5	6	6	5	5	5	4

* stanje na dan 31. decembra posameznega leta

** vsaj en oddan ladijski dnevnik v posameznem letu

***segmentirana na podlagi prvega ribolovnega orodja v zadnjem izdanem dovoljenju za gospodarski ribolov

Vir: MKGP (InfoRib)

Aktivno število plovil je že leta za približno polovico manjše od števila registriranih ribiških plovil. Med aktivnimi plovili, to je tistimi, ki so oddala vsaj en ladijski dnevnik v posameznem letu (v ladijske dnevnike se beleži ulov), je bilo v letu 2015 (tako kot tudi v letu prej) po številu največ aktivnih ribiških plovil celotne dolžine med 6 m in 11,9 m, kar je polovica od vseh aktivnih plovil. Sledila so jim plovila celotne dolžine do 5,9 m (40 %), tem pa plovila celotne dolžine med 12 m in 17,9 m (10 %). V dolžinski kategoriji 18 m ali več v letu 2015 ni bilo aktivnih ribiških plovil.

Aktivna plovila so v posameznem letu segmentirana na podlagi tistega ribolovnega orodja, ki ga imajo vpisanega kot prvo oziroma glavno ribolovno orodje v dovoljenju za gospodarski ribolov. To pomeni, da so lahko nekatera ribiška plovila v posameznem letu aktivna z ribolovnimi orodji, ki niso vpisana kot prvo oziroma glavno ribolovno orodje v dovoljenjih za gospodarski ribolov, oziroma da so bila aktivna z ribolovnim orodjem (orodji), ki so v dovoljenjih za gospodarski ribolov navedena za prvim oziroma glavnim ribolovnim orodjem.

Glede na prvo ribolovno orodje, ki so ga imela aktivna plovila v letu 2015 vpisana v dovoljenju za gospodarski ribolov, so bila s 70 plovili med aktivnimi plovili najbolj številna tista, ki so uporabljala zabodne in zapletne mreže (81 %). Z 12 aktivnimi plovili (14 %) so sledila plovila z vlečnimi mrežami, najmanj plovil (4 plovila) pa je uporabljalo obkroževalne mreže.

Flota plovil, ki se uporablja v marikulturi, se v letu 2015 ni spremenila. Tako je bilo v Sloveniji leta 2015 skupaj 15 plovil za marikulturo. Od tega je bila tretjina plovil celotne dolžine do 5,9 m, 6 plovil celotne dolžine od 6 m do 11,9 m, dve plovili celotne dolžine med 12 m in 17,9 m ter dve plovili celotne dolžine 18 m in več.

11.2 Sladkovodno ribištvo

Vzreja in ulov v sladkovodnem ribištvu

V Sloveniji je v celinskih oziroma sladkih vodah dovoljen le prostočasni oziroma rekreacijski ribolov. Večino ulova predstavljajo toplovodne vrste. Ribe, ki so vzrejene v ribnikih za trženje športnega ribolova, se po metodologiji štejejo kot v akvakulturi vzrejene ribe. Zato so podatki o ribah, vzrejenih v ribnikih za trženje športnega ribolova, vključeni v podatke o vzreji rib v ribogojnicah.

V letu 2015 je bilo v ribogojnicah vzrejenih 860 ton sladkovodnih rib, kar je 9 % manj kot v letu prej. Pri tem je prevladovala vzreja hladnovodnih rib, ki je znašala 735 ton in se je glede na predhodno leto zmanjšala za dobrih 7 %. Vzreja toplovodnih rib se je glede na leto 2014 zmanjšala za 16 % in je znašala 125 ton. Sicer se opaža konstantno upadanje vzreje, predvsem krapov, kar je posledica neurejenih vodnih zadrževalnikov in neurejenih vodnih pravic, medtem ko se povečuje proizvodnja afriških somov v zaprtih sistemih akvakulture.

Preglednica 102: Ulov in vzreja sladkovodnih rib (t); 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Vzreja v ribogojnicah	659,0	901,9	790,3	846,7	944,6	860,0	91,0
– hladnovodne ribe	485,0	682,0	634,4	691,5	795,8	735,0	92,4
– toplovodne ribe	174,0	219,9	155,9	155,2	148,8	125,0	84,0
Športni sladkovodni ribolov	169,3	172,3	159,7	154,2	145,0	141,1	97,3
– hladnovodne ribe	26,3	34,2	25,8	20,9	22,2	23,1	104,1
– toplovodne ribe	143,0	138,1	133,9	133,3	122,8	118,0	96,1
Skupaj sladkovodno ribištvo	828,3	1.074,2	950,0	1.000,9	1.089,6	1.001,1	91,9

* stanje na dan 31. decembra

Vir: MKGP, Javni zavod za ribištvo Slovenije (ribiški kataster), SURS

Uplen v športnem sladkovodnem ribolovu je v letu 2015 znašal 141 ton, kar je slabe 3 % manj kot v letu 2014. Uplen toplovodnih rib predstavlja večino (več kot 80 %) uplena športnega sladkovodnega ribolova. V letu 2015 se je glede na leto prej zmanjšal za slabe 4 % in je znašal 118 ton. V primerjavi z letom 2014 se je pa uplen hladnovodnih rib povečal (+4 %) in je v letu 2015 znašal nekaj več kot 23 ton.

Skupno sta vzreja in uplen sladkovodnih rib v letu 2015 znašala 1.000 ton, kar je glede na leto 2014 manj za 8 %.

Delovno aktivne osebe v sladkovodnem ribogojstvu

Z vzrejo sladkovodnih rib se je v letu 2014 ukvarjalo 198 oseb. Skupno število delovno aktivnih oseb v vzreji rib v celinskih vodah se je v letu 2014 primerjavi z letom 2013 povečalo za 3 %.

Preglednica 103: Število delovno aktivnih oseb v sladkovodnem ribogojstvu; 2010–2014

		2010	2011	2012	2013	2014
Po pogostosti dela:	– polni delovni čas	51	53	53	60	64
	– skrajšani delovni čas	137	121	118	132	134
Po vrsti dela:	– ribogojec	134	110	100	117	121
	– drugo	54	64	71	75	77
Po zaposlitvenem statusu:	– zaposlen	74	76	80	90	96
	– samozaposlen	114	98	91	102	102
Skupaj		188	174	171	192	198

Vir: SURS

Glede na strukturo delovno aktivnih oseb v sladkovodni akvakulturi so tudi v letu 2014, podobno kot v predhodnih letih, prevladovali osebe s skrajšanim delovnim časom. Zanjih nekaj let znaša delež teh oseb blizu 70 %. Po vrsti dela je v zadnjih letih največ ribogojcev, in sicer okoli 40, po zaposlitvenem statusu pa prevladujejo samozaposlene osebe (v zadnjih letih jih je dobra polovica).

11.3 Finančni ukrepi v ribištvi

Tudi v letu 2015 je Ministrstvo za kmetijstvo finančno podprlo razvoj ribištva.

V okviru namenskih sredstev za informacijski sistem ribištva so bila ta v letu 2015 namenjena za vzdrževanje informacijskega sistema Inforib, informacijskega sistema za elektronsko izpolnjevanje in pošiljanje ladijskih dnevnikov ter za mesečna plačila signala za satelitski nadzor ribiških plovil.

Preglednica 104: Proračunska sredstva za ribištvo; 2011–2015

	Izplačano (000 EUR)					Indeks 2015/14
	2011	2012	2013	2014	2015	
Informacijski sistem ribištva	3,2	16,2	4,0	19,7	13,0	66,0
Javni zavod za ribištvo Slovenije	537,6	471,8	415,4	405,0	400,0	98,8
Varstvo naravnih virov v ribištvi	101,8	14,7		45,1	14,3	31,7
Ukrepi v ribištvi (EU + SLO)	230,7	214,1	245,4	163,6		
Evropski sklad za ribištvo 2007–2013 (EU + SLO)	3.749,7	5.032,4	4.894,2	4.558,9	2.984,1	65,5
Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo 2014–2020 (EU + SLO)				118,9	133,1	111,9
Skupaj državni proračun	4.623,0	5.749,2	5.559,0	5.311,1	3.544,5	66,7
Evropski sklad za ribištvo (sredstva občin)	279,5	51,5	163,4		211,2	
Skupaj ribištvo	4.902,5	5.800,7	5.722,4	5.311,1	3.755,7	70,7

Vir: MKGP

Zavodu za ribištvo Slovenije je bilo v letu 2015 zagotovljeno financiranje javne službe na področju ribištva, ki se izvaja na podlagi potrjenega letnega programa dela ter finančnega načrta in zajema naslednje naloge: vodenje ribiškega katastra, priprava soglasij in strokovnih mnenj za poseg na vodah, izvajanje monitoringa rib in populacij rib, izdelava ribiško gojitvenih načrtov, priprava strokovnih podlag za podeljevanje koncesij, upravljanje z izločenimi vodami, raziskovanje ribolovnih virov, spremljanje stanja za zagotavljanje trajnostne rabe rib ter poročanje državnim organom in organom EU.

Sredstva v okviru varstva naravnih virov v ribištvi so bila v obliki enkratne pomoči dodeljena uporabnikom ribiških plovil, ki so registrirani za gospodarski ribolov in dejansko izvajajo

gospodarski ribolov z ribolovnim orodjem zaporna plavarica ter so izpolnjevali pogoje iz Uredbe o enkratni pomoči uporabnikom oziroma lastnikom ribiških plovil, ki jim je bilo začasno prepovedano izvajanje gospodarskega ribolova. Cilj je bil pomagati ribičem, ki so utrpeli škodo zaradi zapore ribolova v Sloveniji od 1. do 15. aprila 2015.

Za izvajanje Operativnega programa za razvoj ribištva v Republiki Sloveniji 2007–2013 je bilo iz Evropskega sklada za ribištvo v letu 2015 izplačanih skupaj skoraj 3 milijone EUR javnih sredstev, od tega 2,2 milijona EUR (75 %) iz Evropskega sklada za ribištvo. Izvajali so se ukrepi treh prednostnih osi. V okviru prve prednostne osi se je izvajal ukrep Obnova pristanišč, kjer so bila sredstva namenjena za sofinanciranje obnove ribiškega pristanišča v Strunjanu. V okviru druge prednostne osi so se izvajali ukrepi Produktivne naložbe v ribogojstvo ter Predelava in trženje (obnova in posodobitev obstoječih obratov). V okviru četrte prednostne osi se je izvajal ukrep Trajnostni razvoj ribiških območij in v okviru pete prednostne osi tehnična pomoč.

Sredstva v okviru Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo 2014–2020 so bila namenjena za izvajanje ukrepa zbiranje podatkov v skupne ribiške politike EU.

LITERATURA IN VIRI

1) Statistični in drugi podatki (razpoložljivi do 31. 5. 2016)

SURS (Statistični urad Republike Slovenije):

Osnovni podatki po naročilu.

- Celotni odkup kmetijskih pridelkov po skupinah in vrstah, Slovenija (mesečni in letni podatki),
- Količine in vrednosti prodanih pridelkov in proizvodov na živilskih trgih, Slovenija (letni podatki),
- Uvoz in izvoz živilskih proizvodov po državah (KN 1-24; 8-mestna) (mesečni podatki),
- Proizvodnja, zaloge, poraba in prodaja živilskih proizvodov, Slovenija (mesečni podatki).

Prve objave s področja okolje in naravni viri, podpodročje kmetijstvo in ribištvo.

- Rastlinska pridelava, Slovenija, 2015 – končni podatki. Prva objava, 29. 3. 2016.

<http://www.stat.si/StatWeb/prikazi-novico?id=5852&idp=11&headerbar=9>

- Realni dohodek iz kmetijstva – druga ocena, Slovenija, 2015. Prva objava, 29. 1. 2016.

<http://www.stat.si/statweb/prikazi-novico?id=5740&idp=11&headerbar=9>

- Živinoreja, Slovenija, 2015 – začasni podatki. Prva objava, 12. 5. 2016.

<http://www.stat.si/StatWeb/prikazi-novico?id=5938&idp=11&headerbar=9>

SI-STAT podatkovni portal.

– Različne objave s področja okolje in naravni viri, podpodročje kmetijstvo in ribištvo, ter drugih področij (ekonomsko področje – podpodročje nacionalni računi, cene, rudarstvo in predelovalne dejavnosti).

<http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>

Eurostat:

Eurostat, Database. Različne objave s področja kmetijstvo, nacionalni računi (kupna moč).

<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Eurostat, Main tables. Različne objave s področja kmetijstvo.

<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

European Commission (Evropska komisija):

Agricultural Markets:

- General market issues – EU Market prices for representative products (mesečni podatki),
- Animal products (Sheepmeat and goatmeat; Pigmeat; Poultrymeat; Eggs).

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/index_en.htm

EU agriculture – Statistical and economic information.

http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/agricultural/index_en.htm

Drugi podatki:

AJPES. Informacije o poslovanju gospodarskih družb s področja predelovalnih dejavnosti v Republiki Sloveniji. Ljubljana, Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

http://www.ajpes.si/Letna_porocila/Druzbe_in_zadruge/Informacije?md_id_menu=87

ARSKTRP. Ljubljana, Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja:

- Tržna poročila.

http://www.arsktrp.gov.si/si/storitve_ukrepi/trzni_ukrepi/trzno_informacijski_sistem_trzna_porocila

- Novice.

http://www.arsktrp.gov.si/nc/si/splosno/cns/arhiv_novic/

- Storitve (Ukrepi).

http://www.arsktrp.gov.si/si/storitve_ukrepi

CPZ Govedo. Centralna podatkovna zbirka Govedo (CPZ Govedo). Ljubljana, Kmetijski inštitut Slovenije.

http://www.govedo.si/pls/gss/portal_pkg.startup

FADN RICA. Individualni standardni rezultati za Slovenijo na podlagi SO:

- Obračunska leta 2010–2013 (podatki Evropske komisije, november 2015)
- Obračunsko leto 2014 (podatki računovodskih pisarn KGZ Kranj in Ptuj, november 2015)

MKGP/ARSKTRP. Specifikacija proračuna po proračunskih postavkah in namenih (interni, neobjavljeni podatki). Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije, Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

MKGP. Podatki iz registra pridelovalcev grozdja in vina. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije.

Modelni izračuni KIS. Ljubljana, Kmetijski inštitut Slovenije.

http://kis.dev.splet1.si21.com/Modelne_kalkulacije_OEK

Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin. Pridelava semena kmetijskih

rastlin. Ljubljana, Kmetijski inštitut Slovenije.

2) Drugi viri

Javni razpisi MKGP/MKO. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in okolje (Ministrstvo za kmetijstvo in okolje) Republike Slovenije.

http://www.mkgp.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/

Program razvoja podeželja Republike Slovenije 2007–2013. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. 9. sprememba (18. 11. 2015).

http://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/2_PRP_2007-2013/2_1_Dokumenti/9._sprememba/PRP_07-13_9._spr.pdf

Program razvoja podeželja Republike Slovenije 2014–2020. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. (13. 2. 2015).

http://www.program-podezelja.si/images/SPLETNA_STRAN_PRP_NOVA/1_PRP_2014-2020/1_1_Kaj_je_program_razvoja_pode%C5%BElja/POTRJEN_PRP_13_2_2015/PRP_2014-2020_potrjen_13.2.2015.pdf

Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2007–2013 za leto 2015. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: delovno gradivo.

Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2014–2020 za leti 2014 in 2015. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: delovno gradivo.

UMAR. 2016a. Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2016. Ljubljana, marec 2016. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.

<http://www.umar.gov.si/napovedi/>

UMAR. 2016b. Poročilo o razvoju 2016. Ljubljana, maj 2016. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.

http://www.umar.gov.si/publikacije/porocilo_o_razvoju/

Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2015

Statistične priloge

Kazalo prilog

STRUKTURA KMETIJSKIH GOSPODARSTEV	167
Priloga 1: Kmetijska gospodarstva po rabi kmetijskih zemljišč v državah članicah EU v letu 2013.....	167
Priloga 2: Kmetijska gospodarstva z živino v državah članicah EU v letu 2013	168
Priloga 3: Struktura kmetijskih gospodarstev po velikostnih razredih KZU v državah članicah EU v letu 2013	169
Priloga 4: Struktura kmetijskih gospodarstev po velikostnih razredih GVŽ v državah članicah EU v letu 2013	170
Priloga 5: Delovna sila na kmetijskih gospodarstvih v državah članicah EU v letu 2013.....	171
Priloga 6: Kmetijska gospodarstva po tipu kmetovanja v državah članicah EU v letu 2013 ...	172
Priloga 7: Kmetijska zemlja v uporabi po tipu kmetovanja v državah članicah EU v letu 2013 (ha)	173
Priloga 8: Delež standardnega prihodka (SO) po tipu kmetovanja v državah članicah EU v letu 2013 (%)	174
Priloga 9: Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev (SO) v državah članicah EU v letu 2013 (000 EUR)	175
Priloga 10: Delež kmetijskih gospodarstev po razredih ekonomske velikosti (SO) v državah članicah EU v letu 2013 (%).....	176
Priloga 11: Delež kmetijskih gospodarstev in kmetijska zemlja v uporabi po starostnih skupinah gospodarjev v državah članicah EU-27 v letu 2013 (%).....	177
Priloga 12: Izobrazbena struktura gospodarjev in upraviteljev na kmetijskih gospodarstvih v državah članicah EU v letu 2013.....	178
Priloga 13: Število kmetijskih gospodarstev po vrsti rabe zemljišč v državah članicah EU v letih 2010 in 2013 (000)	179
Priloga 14: Površina rabe kmetijskih zemljišč v državah članicah EU v letih 2010 in 2013 (000 ha)	180
Priloga 15: Kmetijska gospodarstva po vrstah živine v državah članicah EU v letih 2010 in 2013.....	181
Priloga 16: Število živali v državah članicah EU v letih 2010 in 2013	182
Priloga 17: Izobrazbena struktura gospodarjev na kmetijskih gospodarstvih v državah članicah EU v letih 2010 in 2013	183
OBSEG KMETIJSKE PROIZVODNJE	184
Priloga 18: Indeksi obsega kmetijske proizvodnje (2010 = 100); 2003–2015.....	184
Priloga 19: Kmetijska zemlja v rabi na kmetijskih gospodarstvih (osnovna površina; ha); 2003–2015	185
Priloga 20: Struktura kmetijske zemlje v rabi na kmetijskih gospodarstvih (osnovna površina; %); 2003–2015	186
Priloga 21: Pridelovalna površina na kmetijskih gospodarstvih (ha); 2003–2015.....	187
Priloga 22: Rastlinska pridelava na kmetijskih gospodarstvih (t); 2003–2015	188
Priloga 23: Hektarski pridelki v rastlinski pridelavi na kmetijskih gospodarstvih (t/ha); 2003–2015.....	189
Priloga 24: Število živine in živinorejska proizvodnja; 2003–2015	190
Priloga 25: Odkup in prodaja na tržnicah za nekatere pomembnejše kmetijske pridelke (t); 2003–2015	191
Priloga 26: Zakol živine v klavnicah; 2003–2015	192
Priloga 27: Poraba kmetijskih proizvodov na prebivalca (kg; koledarsko leto); 2003–2015	193
Priloga 28: Stopnja samooskrbe s kmetijskimi proizvodi (%; koledarsko leto); 2003–2015	194

CENE V KMETIJSTVU	195
Priloga 29: Nominalni indeksi cen kmetijskih pridelkov pri proizvajalcih (2010 = 100); 2003–2015.....	195
Priloga 30: Realni indeksi cen kmetijskih pridelkov pri proizvajalcih in primerjava z EU (2010 = 100); 2003–2015.....	196
Priloga 31: Indeksi cen vložkov za kmetijstvo in primerjava z EU (2010 = 100); 2003–2015...	197
Priloga 32: Povprečne letne odkupne cene pomembnejših kmetijskih pridelkov (EUR/t, tekoči tečaj); 2003–2015	198
EKONOMSKI RAČUNI ZA KMETIJSTVO	199
Priloga 33: Vrednost kmetijske proizvodnje po osnovnih cenah (mio EUR, tekoči tečaj, tekoče cene); 2003–2015.....	199
Priloga 34: Delež posameznih proizvodov v vrednosti proizvodnje po osnovnih cenah (%); 2003–2015	200
Priloga 35: Vrednost in struktura vmesne potrošnje v kmetijstvu; 2003–2015	201
Priloga 36: Osnovni kazalci ekonomskih računov za kmetijstvo in primerjava z EU (mio EUR, tekoče cene, tekoči tečaj); 2003–2015.....	202
Priloga 37: Indeksi osnovnih kazalcev ekonomskih računov za kmetijstvo in primerjava z EU (realno; 2010 = 100); 2003–2015.....	203
PRORAČUNSKA IZPLAČILA ZA KMETIJSTVO	204
Priloga 38: Proračunska izplačila, povezana s kmetijstvom (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015	204
Priloga 39: Proračunska izplačila za tržne ukrepe in neposredne podpore proizvajalcem (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015.....	205
Priloga 40: Proračunska izplačila za razvoj podeželja in kmetijsko strukturno politiko (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015.....	206
Priloga 41: Proračunska izplačila za splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015.....	207
ZUNANJA TRGOVINA Z AGROŽIVILSKIMI PROIZVODI	208
Priloga 42: Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga (000 EUR); 2003–2015	208
Priloga 43: Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga (000 EUR); 2003–2015	209
Priloga 44: Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga (000 EUR); 2003–2015	210
Priloga 45: Količinski izvoz nekaterih kmetijskih pridelkov in agroživilskih izdelkov (t); 2003–2015	211
Priloga 46: Količinski uvoz nekaterih kmetijskih pridelkov in agroživilskih izdelkov (t); 2003–2015.....	212
Priloga 47: Količinska zunanjetrgovinska bilanca nekaterih kmetijskih pridelkov in agroživilskih izdelkov (t); 2003–2015	213
Priloga 48: Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga v države EU-15 (000 EUR); 2003–2015	214
Priloga 49: Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga iz držav EU-15 (000 EUR); 2003–2015	215
Priloga 50: Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga z državami EU-15 (000 EUR); 2003–2015	216
Priloga 51: Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga v države EU-12 (000 EUR); 2003–2015	217
Priloga 52: Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga iz držav EU-12 (000 EUR); 2003–2015	218
Priloga 53: Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga z državami EU-12 (000 EUR); 2003–2015	219

Priloga 54:	Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga na Hrvaško (000 EUR); 2003–2015.....	220
Priloga 55:	Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga s Hrvaške (000 EUR); 2003–2015.....	221
Priloga 56:	Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga s Hrvaško (000 EUR); 2003–2015	222
Priloga 57:	Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga v države EU-28 (000 EUR); 2003–2015	223
Priloga 58:	Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga iz držav EU-28 (000 EUR); 2003–2015	224
Priloga 59:	Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga z državami EU-28 (000 EUR); 2003–2015	225
Priloga 60:	Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga v države nekdanje Jugoslavije – brez Hrvaške (000 EUR); 2003–2015	226
Priloga 61:	Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga iz držav nekdanje Jugoslavije – brez Hrvaške (000 EUR); 2003–2015	227
Priloga 62:	Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga z državami nekdanje Jugoslavije – brez Hrvaške (000 EUR); 2003–2015	228
UKREPI KMETIJSKE POLITIKE.....		229
Priloga 63:	Razpoložljiva sredstva, izplačila, nepravilnosti in finančni popravki pri neposrednih plačilih in tržnih ukrepih ter pri PRP 2007–2013 za evropsko proračunsko leto 2014 (od 16. 10. 2013 do 15. 10. 2014).....	229
Priloga 64:	Vrste in višina neposrednih plačil na enoto (tekoči tečaj); 2004–2014	230
Priloga 65:	Izplačana neposredna plačila glede na uredbeno leto; 2011–2015	231
Priloga 66:	Vrste in višina izravnalnih plačil na enoto za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (tekoči tečaj); 2003–2015	232
Priloga 67:	Izplačana izravnalna plačila za območja z omejenimi dejavniki glede na uredbeno leto; 2011–2015	233
Priloga 68:	Vrste in višina plačil na enoto za kmetijsko-okoljske ukrepe; 2001–2014	234
Priloga 69:	Izplačana kmetijsko-okoljska plačila glede na uredbeno leto; 2010–2014	236
Priloga 70:	Vrste in višina plačil na enoto za kmetijsko-okoljsko-podnebne ukrepe; 2015	237
Priloga 71:	Vloženi zahtevki za kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila v letu 2015 (uredbeno leto).....	241
Priloga 72:	Vrste in višina plačil na enoto za ukrep dobrobit živali – prašiči (EUR/GVŽ); 2014–2015	242
Priloga 73:	Javni razpisi in sredstva v okviru prve osi Programa razvoja podeželja 2007–2013 (do 31. 12. 2015)	243
Priloga 74:	Javni razpisi in sredstva za ukrepe tretje osi Programa razvoja podeželja 2007–2013 (do 31. 12. 2015).....	246
Priloga 75:	Javni razpisi in sredstva za ukrepe Programa razvoja podeželja 2014–2020 (do 31.12.2015)	247
JAVNE SLUŽBE IN DRUGE STORITVE ZA KMETIJSTVO		249
Priloga 76:	Aktivnosti kmetijske svetovalne službe v letu 2015	249
Priloga 77:	Raziskovalni projekti s področja kmetijstva in živilstva, ki jih je v letu 2015 financiralo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.....	251
GOZDARSTVO		254
Priloga 78:	Posek v gozdovih v primerjavi z načrtovanim; 1991–2015.....	254
Priloga 79:	Površine gozdov po gozdnogospodarskih območjih glede na gozdnogospodarski načrt ter lastniška struktura (ha); 2015	254
Priloga 80:	Lesna zaloga gozdov po gozdnogospodarskih območjih; 2015	255

Priloga 81:	Drevesna sestava gozdov glede na lesno zalogo drevesnih vrst, na osnovi gozdnogospodarskega načrta (%); 2015	255
Priloga 82:	Letni prirastek lesa po gozdnogospodarskih območjih; 2015	256
Priloga 83:	Letni možni posek lesa po gozdnogospodarskih območjih na osnovi gozdnogospodarskega načrta (m ³); 2015	256
Priloga 84:	Poraba proračunskih sredstev v gozdarstvu in lovstvu (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015	257
RIBIŠTVO		258
Priloga 85:	Poraba proračunskih sredstev v ribištvu (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015.....	258

STRUKTURA KMETIJSKIH GOSPODARSTEV

Priloga 1: Kmetijska gospodarstva po rabi kmetijskih zemljišč v državah članicah EU v letu 2013

	Število kmetijskih gospodarstev (000)					Površina (000 ha)					Povprečna površina (ha)				
	KZU	Njive	Sadovnjaki	Travniki in pašniki	Vinogradi	KZU	Njive	Sadovnjaki	Travniki in pašniki	Vinogradi	KZU	Njive	Sadovnjaki	Travniki in pašniki	Vinogradi
Avstrija	139,6	77,2	8,0	117,6	12,7	2.726,9	1.363,9	15,0	1.296,3	45,3	19,5	17,7	1,9	11,0	3,6
Belgija	37,3	32,4	1,4	31,3	0,0	1.307,9	799,8	16,4	486,6	0,0	35,0	24,7	11,6	15,5	–
Bolgarija	244,9	179,7	36,3	78,2	51,6	4.650,9	3.279,4	48,1	1.271,3	45,6	19,0	18,3	1,3	16,3	0,9
Ciper	35,2	17,1	19,6	0,3	9,2	109,3	80,1	5,7	1,9	6,3	3,1	4,7	0,3	7,1	0,7
Češka	26,0	17,5	2,3	18,4	2,6	3.491,5	2.492,1	21,0	960,1	14,9	134,5	142,1	9,1	52,2	5,8
Danska	37,4	34,5	0,8	23,6	0,0	2.619,3	2.397,2	5,7	195,5	0,0	70,1	69,4	7,6	8,3	–
Estonija	18,8	10,9	1,7	16,0	0,0	957,5	628,3	2,8	324,6	0,0	51,1	57,6	1,6	20,3	–
Finska	54,1	53,9	1,4	7,1	0,0	2.257,6	2.223,2	3,3	30,7	0,0	41,7	41,2	2,4	4,3	–
Francija	463,7	334,6	30,2	274,1	77,0	27.739,4	18.466,2	182,0	8.242,2	793,5	59,8	55,2	6,0	30,1	10,3
Grčija	703,6	308,0	78,2	55,0	103,1	4.856,8	1.816,8	111,1	2.102,4	80,0	6,9	5,9	1,4	38,2	0,8
Irvaška	157,1	125,5	105,9	70,3	51,5	1.571,2	878,4	27,4	618,1	23,8	10,0	7,0	0,3	8,8	0,5
Irska	139,6	67,0	1,1	131,8	0,0	4.959,5	1.042,0	0,9	3.915,8	0,0	35,5	15,5	0,9	29,7	–
Italija	1.009,4	659,2	146,7	247,3	248,5	12.098,9	6.728,4	377,5	3.316,4	599,2	12,0	10,2	2,6	13,4	2,4
Latvija	80,7	57,2	6,8	59,7	0,0	1.877,7	1.204,1	6,4	654,3	0,0	23,3	21,0	0,9	11,0	–
Litva	171,7	160,4	76,4	111,4	0,0	2.861,3	2.277,8	20,8	560,1	0,0	16,7	14,2	0,3	5,0	–
Luksemburg	2,1	1,5	0,1	1,7	0,3	131,0	62,6	0,1	66,9	1,3	63,6	41,5	1,8	39,8	3,9
Madžarska	453,1	279,9	71,5	59,6	85,2	4.656,5	3.800,8	75,8	702,7	55,8	10,3	13,6	1,1	11,8	0,7
Malta	9,0	7,7	1,1	0,0	1,1	10,9	8,6	0,4	0,0	0,7	1,2	1,1	0,3	–	0,6
Nemčija	282,2	218,0	13,3	229,9	18,7	16.699,6	11.875,9	63,4	4.621,0	98,9	59,2	54,5	4,8	20,1	5,3
Nizozemska	65,8	46,0	2,4	43,4	0,1	1.847,6	1.037,9	18,9	773,1	0,2	28,1	22,6	8,0	17,8	1,6
Poljska	1.421,6	1.250,0	198,3	977,5	1,4	14.409,9	10.759,6	365,1	3.206,3	0,3	10,1	8,6	1,8	3,3	0,2
Portugalska	263,6	179,1	78,0	77,8	126,9	3.641,6	1.100,9	186,8	1.816,6	162,2	13,8	6,1	2,4	23,4	1,3
Romunija	3.563,8	2.603,2	290,8	1.349,1	839,0	13.055,9	8.197,6	144,3	4.398,4	153,3	3,7	3,1	0,5	3,3	0,2
Slovaška	22,1	17,4	0,6	10,6	0,7	1.901,6	1.363,4	7,2	518,3	11,2	86,2	78,3	12,6	48,9	15,4
Slovenija	72,3	57,3	20,7	62,3	26,5	485,8	172,7	9,8	284,8	16,2	6,7	3,0	0,5	4,6	0,6
Španija	944,3	464,6	179,9	265,3	123,4	23.300,2	11.294,6	725,0	7.962,0	803,1	24,7	24,3	4,0	30,0	6,5
Švedska	66,6	64,6	0,7	36,4	0,0	3.035,9	2.582,3	2,4	448,7	0,0	45,6	40,0	3,3	12,3	–
Vel. Britanija	181,7	91,6	4,4	166,0	0,3	17.096,2	6.268,8	27,7	10.791,5	1,4	94,1	68,4	6,4	65,0	4,2
EU-28	10.666,9	7.416,1	1.378,2	4.521,5	1.779,7	174.358,3	104.203,3	2.470,9	59.566,3	2.913,3	16,3	14,1	1,8	13,2	1,6
EU-15	4.390,9	2.632,3	546,3	1.708,2	711,0	124.318,4	69.060,3	1.736,3	46.065,6	2.585,2	28,3	26,2	3,2	27,0	3,6
EU-13	6.276,0	4.783,9	831,9	2.813,3	1.068,7	50.039,9	35.143,0	734,6	13.500,7	328,1	8,0	7,3	0,9	4,8	0,3

Vir: Eurostat

Priloga 2: Kmetijska gospodarstva z živino v državah članicah EU v letu 2013

	Število kmetijskih gospodarstev				Število glav				Povprečno število glav na gospodarstvo			
	GVŽ	Govedo	Prašiči	Krave molznice	GVŽ	Govedo	Prašiči	Krave molznice	GVŽ	Govedo	Prašiči	Krave molznice
Avstrija	101,8	66,2	29,4	42,2	2.439,1	1.952,4	3.027,6	536,0	24,0	29,5	102,9	12,7
Belgija	27,8	22,0	5,0	9,0	3.584,4	2.360,0	6.227,3	464,8	129,1	107,3	1.253,0	51,4
Bolgarija	184,0	69,9	50,1	61,5	1.024,9	586,2	573,6	314,7	5,6	8,4	11,4	5,1
Ciper	10,5	0,3	0,5	0,2	174,5	53,3	290,9	21,7	16,7	213,1	581,9	114,1
Češka	18,8	11,5	5,0	3,4	1.728,4	1.368,8	1.574,4	370,0	91,7	118,7	312,4	107,9
Danska	23,9	12,5	3,9	3,7	4.133,4	1.614,6	12.075,8	582,3	172,7	129,4	3.128,4	158,2
Estonija	8,4	3,8	0,8	2,5	310,1	261,9	378,9	96,1	37,0	68,6	505,1	38,0
Finska	19,7	13,4	1,6	9,6	1.145,7	911,9	1.300,4	283,1	58,2	67,9	792,9	29,5
Francija	274,6	180,4	18,5	92,5	21.871,3	18.905,9	13.467,9	3.737,2	79,6	104,8	727,2	40,4
Grčija	256,4	15,9	18,9	6,1	2.143,0	620,5	768,0	133,3	8,4	38,9	40,5	22,0
Hrvaška	123,1	35,0	75,6	30,2	864,0	453,2	1.186,5	172,9	7,0	13,0	15,7	5,7
Irska	128,3	111,3	1,3	18,2	5.929,4	6.902,7	1.551,7	1.163,2	46,2	62,0	1.202,9	64,1
Italija	189,5	106,0	23,6	39,6	9.374,3	5.704,9	8.598,5	1.762,5	49,5	53,8	363,7	44,5
Latvija	43,9	29,0	12,7	23,6	486,0	412,9	364,8	166,6	11,1	14,3	28,7	7,0
Litva	117,6	75,3	57,4	65,0	838,8	716,3	764,7	318,1	7,1	9,5	13,3	4,9
Luksemburg	1,6	1,3	0,1	0,7	165,4	193,6	87,5	46,2	102,7	144,5	795,6	63,3
Madžarska	312,4	18,2	133,9	9,5	2.259,1	755,1	2.865,9	241,0	7,2	41,6	21,4	25,3
Malta	2,8	0,3	0,1	0,1	34,9	15,0	51,6	6,2	12,6	49,8	469,5	48,0
Nemčija	199,2	130,4	49,1	78,8	18.406,9	12.370,7	28.697,4	4.251,4	92,4	94,8	584,0	53,9
Nizozemska	46,4	30,2	5,5	18,7	6.602,1	3.999,2	12.212,3	1.552,9	142,2	132,2	2.208,4	83,2
Poljska	797,8	424,4	278,4	334,5	9.164,6	5.889,7	11.300,9	2.343,5	11,5	13,9	40,6	7,0
Portugalska	169,9	40,7	40,6	7,8	2.035,5	1.407,3	1.845,0	264,8	12,0	34,6	45,5	34,1
Romunija	2.727,7	635,2	1.283,3	561,8	4.975,3	1.936,5	4.234,6	1.147,3	1,8	3,0	3,3	2,0
Slovaška	17,1	9,3	9,0	6,2	644,8	468,2	544,1	145,5	37,7	50,4	60,5	23,5
Slovenija	58,3	34,1	23,7	9,8	488,0	462,1	287,5	103,9	8,4	13,6	12,1	10,6
Španija	217,2	99,6	51,8	23,5	14.501,7	5.776,4	24.166,5	876,1	66,8	58,0	466,8	37,2
Švedska	37,5	19,0	1,3	4,7	1.711,7	1.496,5	1.398,9	344,0	45,6	78,9	1.092,9	73,7
Velika Britanija	140,0	83,6	10,2	21,3	13.282,3	9.804,9	4.824,7	1.767,0	94,9	117,2	473,5	83,0
EU-28	6.256,2	2.278,9	2.191,4	1.484,7	130.319,5	87.400,6	144.667,8	23.212,2	20,8	38,4	66,0	15,6
EU-15	1.833,8	932,6	260,9	376,4	107.326,2	74.021,5	120.249,4	17.764,8	58,5	79,4	460,9	47,2
EU-13	4.422,4	1.346,2	1.930,5	1.108,3	22.993,3	13.379,1	24.418,5	5.447,5	5,2	9,9	12,6	4,9

Vir: Eurostat

Priloga 3: Struktura kmetijskih gospodarstev po velikostnih razredih KZU v državah članicah EU v letu 2013

	Število kmetijskih gospodarstev po razredih KZU (%)						Kmetijska zemlja v uporabi po razredih KZU (%)					
	0–5 ha	5–10 ha	10–20 ha	20–50 ha	nad 50 ha	Skupaj	0–5 ha	5–10 ha	10–20 ha	20–50 ha	nad 50 ha	Skupaj
Avstrija	30,3	17,5	21,7	22,4	8,1	100	4,0	6,5	16,0	35,5	37,9	100
Belgija	13,6	13,3	18,3	31,4	23,4	100	1,1	2,8	7,6	29,6	58,9	100
Bolgarija	86,4	4,4	2,8	2,7	3,7	100	4,0	1,6	2,0	4,4	88,0	100
Ciper	89,8	5,0	2,6	1,7	0,9	100	30,9	11,2	11,2	16,6	30,1	100
Češka	17,6	19,0	17,8	18,2	27,3	100	0,2	1,0	1,8	4,2	92,7	100
Danska	3,2	20,7	18,4	22,2	35,5	100	0,1	2,1	3,8	10,2	83,8	100
Estonija	31,5	21,2	17,8	13,8	15,7	100	1,7	3,0	5,0	8,4	82,0	100
Finska	5,6	11,3	20,4	34,9	27,8	100	0,4	2,0	7,2	27,4	62,9	100
Francija	23,3	8,9	9,7	17,0	41,2	100	0,8	1,1	2,3	9,6	86,2	100
Grčija	76,5	12,3	6,5	3,7	1,0	100	17,5	12,0	12,7	15,8	42,0	100
Hrvaška	69,3	15,7	8,0	4,4	2,5	100	13,4	10,9	11,1	13,1	51,4	100
Irska	7,0	11,2	24,5	39,3	18,0	100	0,6	2,4	10,3	36,0	50,7	100
Italija	58,6	17,1	11,4	8,4	4,5	100	11,4	10,0	13,1	21,5	44,0	100
Latvija	41,8	19,9	19,6	11,7	6,9	100	3,7	6,2	11,7	15,4	63,0	100
Litva	53,2	22,4	11,7	7,0	5,7	100	8,8	9,4	9,8	13,0	59,0	100
Luksemburg	15,5	9,2	8,3	16,0	51,0	100	0,5	1,0	1,8	8,6	88,0	100
Madžarska	83,3	5,6	4,4	3,5	3,1	100	5,3	3,8	6,0	10,5	74,3	100
Malta	96,8	2,8	0,4	0,1	0,0	100	78,0	15,3	4,5	1,4	0,0	100
Nemčija	7,7	15,8	20,9	25,3	30,3	100	0,3	2,0	5,3	14,2	78,2	100
Nizozemska	25,5	14,3	15,3	27,2	17,7	100	2,2	3,7	7,9	32,6	53,6	100
Poljska	54,2	21,7	14,7	7,2	2,2	100	13,0	15,1	20,0	21,0	30,8	100
Portugalska	72,2	11,9	7,0	4,9	4,1	100	9,3	6,0	7,0	10,9	66,7	100
Romunija	92,1	5,4	1,4	0,5	0,6	100	28,5	9,9	5,0	4,4	52,1	100
Slovaška	56,1	13,0	10,1	6,8	14,1	100	1,4	1,0	1,7	2,5	93,3	100
Slovenija	59,7	23,9	11,3	4,3	0,7	100	21,0	24,8	22,9	18,5	12,8	100
Španija	51,5	14,9	11,7	11,1	10,8	100	4,4	4,3	6,6	14,2	70,6	100
Švedska	10,7	23,7	20,5	20,8	24,3	100	0,9	3,7	6,4	14,6	74,4	100
Velika Britanija	6,8	15,0	15,7	22,4	40,1	100	0,2	1,2	2,4	7,9	88,4	100
EU-28	65,8	12,0	8,3	7,1	6,8	100	6,2	5,1	7,1	13,8	67,7	100
EU-15	46,3	14,3	12,2	13,1	14,0	100	3,3	3,6	6,1	14,9	72,1	100
EU-13	79,4	10,3	5,6	2,9	1,7	100	13,5	9,0	9,7	11,1	56,7	100

Vir: Eurostat, preračuni KIS

Priloga 4: Struktura kmetijskih gospodarstev po velikostnih razredih GVŽ v državah članicah EU v letu 2013

	Število kmetijskih gospodarstev po razredih GVŽ (%)						Število glav velike živine po razredih GVŽ (%)					
	0–5	5–10	10–20	20–50	nad 50	Skupaj	0–5	5–10	10–20	20–50	nad 50	Skupaj
Avstrija	31,2	14,9	19,6	23,0	11,3	100	2,5	4,6	11,9	30,0	51,0	100
Belgija	10,2	7,2	9,3	17,2	56,1	100	0,2	0,4	1,0	4,5	93,9	100
Bolgarija	87,5	4,7	3,6	2,8	1,3	100	20,7	5,9	9,1	15,2	49,1	100
Ciper	83,6	4,3	3,3	3,7	4,9	100	3,5	1,8	2,8	7,2	84,7	100
Češka	40,9	17,0	13,5	11,9	16,7	100	1,0	1,3	2,1	4,1	91,5	100
Danska	29,6	11,2	12,7	12,2	34,3	100	0,3	0,5	1,1	2,2	96,0	100
Estonija	65,3	9,9	8,5	7,8	8,6	100	2,3	1,9	3,2	6,6	85,9	100
Finska	15,8	7,4	13,6	33,0	30,4	100	0,7	0,9	3,5	18,7	76,2	100
Francija	21,6	8,0	8,4	16,7	45,3	100	0,4	0,7	1,5	7,2	90,1	100
Grčija	73,2	6,6	8,3	8,9	2,9	100	6,9	5,5	14,1	32,4	41,1	100
Hrvaška	76,5	12,3	6,9	3,2	1,1	100	17,7	12,3	13,3	13,1	43,6	100
Irska	11,9	13,5	19,3	28,2	27,1	100	0,7	2,1	6,1	19,7	71,3	100
Italija	40,5	12,9	13,3	17,1	16,3	100	1,4	1,9	3,8	10,9	82,0	100
Latvija	75,3	10,2	6,9	4,8	2,8	100	10,6	6,5	8,7	13,3	60,9	100
Litva	80,5	10,6	4,6	2,8	1,5	100	18,1	10,3	8,9	11,9	50,8	100
Luksemburg	10,6	5,0	8,7	13,7	62,7	100	0,2	0,4	1,2	4,6	93,6	100
Madžarska	92,4	3,5	1,8	1,2	1,1	100	14,6	3,4	3,3	5,2	73,5	100
Malta	84,5	3,6	2,5	3,2	6,8	100	5,0	1,7	2,9	8,5	81,9	100
Nemčija	16,0	10,1	12,9	21,1	39,9	100	0,4	0,8	2,0	7,6	89,3	100
Nizozemska	13,7	10,3	9,5	12,5	53,9	100	0,3	0,5	1,0	2,9	95,4	100
Poljska	64,6	12,6	10,5	9,1	3,3	100	8,5	7,8	13,0	24,1	46,6	100
Portugalska	81,1	6,0	4,3	4,3	4,3	100	6,8	3,5	5,1	11,6	73,0	100
Romunija	95,1	2,9	1,1	0,6	0,2	100	45,8	10,7	8,5	10,3	24,7	100
Slovaška	77,5	7,3	4,4	3,5	7,4	100	3,4	1,3	1,6	2,9	90,8	100
Slovenija	63,9	16,8	10,9	6,3	2,1	100	13,6	14,2	18,3	22,9	30,9	100
Španija	38,3	9,6	10,4	17,4	24,3	100	0,9	1,0	2,3	8,6	87,2	100
Švedska	34,7	16,2	13,6	15,6	19,9	100	2,0	2,5	4,2	11,0	80,3	100
Velika Britanija	15,5	11,0	13,6	19,6	40,4	100	0,4	0,8	2,1	6,7	89,9	100
EU-28	72,5	6,8	5,8	6,7	8,3	100	3,9	2,3	4,0	10,2	79,7	100
EU-15	37,0	9,8	11,3	16,4	25,5	100	0,9	1,2	2,8	9,1	86,0	100
EU-13	87,2	5,6	3,5	2,6	1,1	100	17,7	7,5	9,4	15,3	50,1	100

Vir: Eurostat, preračuni KIS

Priloga 5: Delovna sila na kmetijskih gospodarstvih v državah članicah EU v letu 2013

	Število kmetijskih gospodarstev	Starostna struktura gospodarjev (število)					KZU (ha)	Delovna sila (PDM)	PDM/ha	PDM/ gospodarstvo	KZU/PDM (ha)
		< 35 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	> 65 let					
Avstrija	140.430	15.370	34.310	51.210	27.490	12.050	2.726.890	111.160	0,04	0,79	24,5
Belgija	37.760	1.510	5.730	12.410	10.110	8.000	1.307.900	56.730	0,04	1,50	23,1
Bolgarija	254.410	16.300	33.680	47.000	64.100	93.330	4.650.940	320.230	0,07	1,26	14,5
Ciper	35.380	590	2.430	7.590	10.640	14.140	109.330	16.550	0,15	0,47	6,6
Češka	26.250	1.200	3.880	6.240	8.890	6.030	3.491.470	105.080	0,03	4,00	33,2
Danska	38.830	990	5.710	12.100	10.720	9.310	2.619.340	54.470	0,02	1,40	48,1
Estonija	19.190	1.440	3.230	4.500	4.190	5.830	957.510	22.060	0,02	1,15	43,4
Finska	54.400	4.630	11.990	16.400	15.860	5.530	2.257.630	57.550	0,03	1,06	39,2
Francija	472.210	41.640	90.330	154.410	127.320	58.510	27.739.430	724.690	0,03	1,53	38,3
Grčija	709.500	36.890	104.330	169.660	176.370	222.240	4.856.780	463.860	0,10	0,65	10,5
Hrvaška	157.450	:	:	:	:	:	1.571.200	175.050	0,11	1,11	9,0
Irska	139.600	8.730	23.290	35.100	35.530	36.950	4.959.450	163.690	0,03	1,17	30,3
Italija	1.010.330	45.680	109.590	218.620	235.780	400.650	12.098.890	816.920	0,07	0,81	14,8
Latvija	81.800	4.100	11.890	21.470	19.750	24.580	1.877.720	82.090	0,04	1,00	22,9
Litva	171.800	9.660	23.800	44.040	35.910	58.390	2.861.250	144.770	0,05	0,84	19,8
Luksemburg	2.080	180	360	670	570	300	131.040	3.530	0,03	1,70	37,1
Madžarska	491.330	30.170	73.160	95.540	143.690	148.780	4.656.520	433.700	0,09	0,88	10,7
Malta	9.360	360	1.210	2.320	3.130	2.350	10.880	4.450	0,41	0,48	2,4
Nemčija	285.030	19.520	56.050	106.020	84.800	18.630	16.699.580	522.730	0,03	1,83	31,9
Nizozemska	67.480	2.080	11.010	22.090	18.140	14.160	1.847.570	153.310	0,08	2,27	12,1
Poljska	1.429.010	173.560	339.130	431.810	346.850	137.650	14.409.870	1.918.550	0,13	1,34	7,5
Portugalska	264.420	6.510	19.130	44.020	62.410	132.350	3.641.590	323.470	0,09	1,22	11,3
Romunija	3.629.660	171.960	504.810	614.550	851.230	1.487.110	13.055.850	1.552.630	0,12	0,43	8,4
Slovaška	23.570	1.910	3.640	5.860	7.060	5.100	1.901.610	50.600	0,03	2,15	37,6
Slovenija	72.380	3.470	10.390	19.130	21.090	18.300	485.760	82.450	0,17	1,14	5,9
Španija	965.000	35.700	122.920	241.610	243.010	321.770	23.300.220	813.550	0,03	0,84	28,6
Švedska	67.150	2.930	8.580	16.680	18.810	20.150	3.035.920	59.320	0,02	0,88	51,2
Velika Britanija	185.190	7.190	20.460	49.170	51.660	56.710	17.096.170	275.370	0,02	1,49	62,1
EU-28	10.841.000	644.270	1.635.040	2.450.220	2.635.110	3.318.900	174.358.310	9.508.560	0,05	0,88	18,3
EU-15	4.439.410	184.600	512.300	925.370	885.690	925.350	124.318.400	4.600.350	0,04	1,04	27,0
EU-13	6.401.590	459.670	1.122.740	1.524.850	1.749.420	2.393.550	50.039.910	4.908.210	0,10	0,77	10,2

Vir: Eurostat, preračuni KIS

Priloga 6: Kmetijska gospodarstva po tipu kmetovanja v državah članicah EU v letu 2013

	Poljedelstvo	Vrtnarstvo	Trajni nasadi	Pašna živinoreja	Prašiči in perutnina	Mešana rastlinska pridelava	Mešana živinoreja	Mešana rastlinska pridelava in živinoreja	Nerazvrščeno	Skupaj
Avstrija	36.570	1.300	11.000	72.130	5.950	2.450	2.790	8.150	70	140.430
Belgija	9.480	2.330	910	16.340	2.880	730	1.130	3.950	10	37.760
Bolgarija	54.430	9.370	23.670	67.610	9.750	12.510	25.280	51.050	740	254.410
Ciper	2.310	1.230	24.230	1.830	600	2.630	200	2.180	160	35.380
Češka	8.060	340	2.990	8.850	410	280	900	4.350	60	26.250
Danska	16.540	450	2.060	10.850	2.900	810	250	3.960	1.010	38.830
Estonija	6.140	570	330	4.480	490	450	300	1.900	4.510	19.190
Finska	32.470	2.090	340	15.830	1.410	540	100	1.620	0	54.400
Francija	129.350	17.590	84.310	158.710	19.360	11.200	8.930	41.780	970	472.210
Grčija	138.120	13.690	399.810	67.130	4.280	34.090	5.160	41.070	6.140	709.500
Hrvaška	33.420	2.310	30.130	22.560	4.430	19.500	10.160	34.750	200	157.450
Irska	13.160	180	70	122.580	610	70	240	2.670	20	139.600
Italija	315.350	26.520	427.310	107.340	7.550	85.700	3.900	27.900	8.770	1.010.330
Latvija	35.850	660	2.000	18.960	2.040	1.690	2.570	12.260	5.780	81.800
Litva	61.390	4.160	1.250	37.170	2.070	15.770	13.670	34.300	2.010	171.800
Luksemburg	170	10	330	1.360	20	10	40	130	10	2.080
Madžarska	124.050	9.270	71.940	23.370	140.720	14.230	13.600	74.100	20.060	491.330
Malta	3.300	1.480	560	1.070	710	630	140	350	1.120	9.360
Nemčija	80.050	7.110	21.120	118.810	17.640	3.510	7.700	28.580	530	285.030
Nizozemska	12.150	8.940	1.680	36.100	5.180	890	730	1.710	120	67.480
Poljska	702.940	26.880	63.860	162.110	35.750	49.090	80.680	277.700	30.000	1.429.010
Portugalska	26.690	9.520	98.680	42.450	4.420	27.550	11.560	40.860	2.700	264.420
Romunija	1.041.840	21.500	154.040	438.920	722.200	176.080	271.210	747.600	56.270	3.629.660
Slovaška	8.930	130	460	6.770	800	190	1.260	4.700	320	23.570
Slovenija	14.980	450	7.240	28.540	560	6.020	4.180	10.390	10	72.380
Španija	216.110	37.990	461.330	121.160	21.890	52.120	8.220	30.700	15.500	965.000
Švedska	27.830	1.150	250	31.810	810	470	180	2.470	2.180	67.150
Velika Britanija	50.150	1.750	1.970	111.740	4.880	840	2.280	8.650	2.930	185.190
EU-28	3.201.830	208.970	1.893.870	1.856.580	1.020.320	520.050	477.360	1.499.830	162.190	10.841.000
EU-15	1.104.190	130.620	1.511.170	1.034.340	99.710	220.980	53.210	244.200	40.950	4.439.410
EU-13	2.097.640	78.350	382.700	822.240	920.530	299.070	424.150	1.255.630	121.240	6.401.590

Vir: Eurostat

Priloga 7: Kmetijska zemlja v uporabi po tipu kmetovanja v državah članicah EU v letu 2013 (ha)

	Poljedelstvo	Vrtnarstvo	Trajni nasadi	Pašna živinoreja	Prašiči in perutnina	Mešana rastlinska pridelava	Mešana živinoreja	Mešana rastlinska pridelava in živinoreja	Nerazvrščeno	Skupaj
Avstrija	973.640	6.720	79.480	1.197.420	143.460	81.990	42.040	201.730	410	2.726.890
Belgija	324.710	29.630	17.650	617.350	49.630	32.310	49.290	187.320	0	1.307.900
Bolgarija	3.983.530	14.640	67.960	285.630	21.250	53.610	23.300	171.580	29.440	4.650.940
Ciper	30.230	6.590	28.900	25.770	930	11.560	560	4.490	260	109.330
Češka	1.166.570	4.200	33.580	818.080	20.140	62.810	182.900	1.202.280	900	3.491.470
Danska	1.068.250	5.220	65.500	669.090	441.320	79.270	24.320	260.850	5.510	2.619.340
Estonija	398.640	4.380	4.310	382.960	8.540	5.130	15.890	86.550	51.100	957.510
Finska	1.203.150	30.970	3.370	787.780	105.130	21.490	9.040	121.390	80	2.282.400
Francija	10.565.160	149.610	1.405.360	10.241.110	641.110	517.740	688.640	3.522.960	7.730	27.739.430
Grčija	2.659.500	35.690	861.200	816.330	9.010	208.290	22.430	232.240	12.100	4.856.780
Hrvaška	488.620	3.660	60.170	384.720	9.990	67.990	59.230	217.590	279.230	1.571.200
Irska	848.480	3.700	1.460	3.925.050	16.190	3.380	8.500	152.610	90	4.959.450
Italija	4.629.120	141.670	2.308.780	3.366.320	183.760	771.320	93.590	560.540	43.790	12.098.890
Latvija	947.160	8.350	9.270	532.290	13.670	22.660	37.030	287.770	19.510	1.877.720
Litva	1.469.050	13.460	13.160	628.460	16.390	78.060	97.410	533.430	11.820	2.861.250
Luksemburg	6.910	80	1.500	107.680	1.960	460	2.360	10.020	0	131.040
Madžarska	2.964.490	25.260	129.920	452.080	79.700	131.100	107.500	755.700	10.780	4.656.520
Malta	2.930	3.130	730	1.370	390	1.410	110	460	350	10.880
Nemčija	5.755.470	57.710	207.880	5.988.580	908.260	172.660	555.640	3.047.040	6.330	16.699.580
Nizozemska	460.260	95.160	21.100	1.072.420	62.250	41.400	23.310	71.630	0	1.847.570
Poljska	6.542.200	184.160	392.050	2.562.720	464.640	394.410	753.810	3.030.230	85.650	14.409.870
Portugalska	524.950	26.060	630.490	1.663.190	26.390	188.490	75.990	472.240	33.810	3.641.590
Romunija	8.013.700	30.690	224.980	1.723.530	186.720	421.190	620.170	1.491.330	343.540	13.055.850
Slovaška	762.890	3.640	11.970	512.380	10.740	30.840	55.180	510.420	3.560	1.901.610
Slovenija	78.840	1.600	22.900	264.330	5.570	20.760	22.690	69.060	0	485.760
Španija	10.204.550	226.370	4.018.420	5.354.190	447.520	1.267.350	350.700	1.262.930	168.190	23.300.220
Švedska	1.139.560	28.620	2.820	1.447.660	80.060	42.730	19.920	250.360	24.190	3.035.920
Velika Britanija	6.653.070	48.180	53.690	8.951.980	219.700	80.480	110.270	1.173.660	35.960	17.326.990
EU-28	73.865.630	1.189.150	10.678.600	54.780.470	4.174.420	4.810.890	4.051.820	19.888.410	1.174.330	174.613.900
EU-15	47.016.780	885.390	9.678.700	46.206.150	3.335.750	3.509.360	2.076.040	11.527.520	338.190	124.573.990
EU-13	26.848.850	303.760	999.900	8.574.320	838.670	1.301.530	1.975.780	8.360.890	836.140	50.039.910

Vir: Eurostat

Priloga 8: Delež standardnega prihodka (SO) po tipu kmetovanja v državah članicah EU v letu 2013 (%)

	Poljedelstvo	Vrtnarstvo	Trajni nasadi	Pašna živinoreja	Prašiči in perutnina	Mešana rastlinska pridelava	Mešana živinoreja	Mešana rastlinska pridelava in živinoreja	Nerazvrščeno	Skupaj
Avstrija	16,4	5,3	9,3	40,4	15,9	2,8	2,0	7,9	0,0	100
Belgija	18,8	13,3	3,2	27,1	17,2	3,9	5,0	11,5	0,0	100
Bolgarija	60,6	3,0	2,4	13,8	10,2	1,8	1,5	6,7	0,0	100
Ciper	10,7	14,1	16,2	30,2	18,7	7,3	0,3	2,2	0,0	100
Češka	25,8	1,1	3,3	14,7	12,4	2,3	6,8	33,7	0,0	100
Danska	13,4	4,1	6,3	26,4	40,4	2,1	1,0	6,3	0,0	100
Estonija	23,8	2,0	0,5	50,0	11,8	0,5	2,8	8,6	0,0	100
Finska	19,0	12,4	0,3	48,1	14,5	1,3	0,4	4,0	0,0	100
Francija	22,4	6,0	21,0	23,2	11,7	2,4	3,7	9,6	0,0	100
Grčija	21,0	6,7	29,1	26,1	4,2	5,8	0,7	6,5	0,0	100
Hrvaška	25,2	2,0	9,1	28,0	6,5	4,9	5,9	17,0	1,4	100
Irska	8,2	2,9	0,1	78,4	6,9	0,1	0,6	2,8	0,0	100
Italija	16,6	8,0	26,5	19,9	20,3	4,6	1,0	3,1	0,0	100
Latvija	37,2	1,6	0,3	31,1	12,8	1,5	1,8	13,7	0,0	100
Litva	41,7	1,3	0,3	23,4	8,6	1,9	3,6	19,2	0,0	100
Luksemburg	2,3	0,7	5,6	79,4	3,7	0,3	1,9	5,7	0,0	100
Madžarska	40,3	3,6	4,3	8,9	20,3	2,7	3,6	16,3	0,0	100
Malta	3,7	34,0	2,2	26,0	21,9	7,1	2,2	2,8	0,0	100
Nemčija	20,2	6,3	4,4	31,6	18,5	1,6	4,2	13,2	0,0	100
Nizozemska	6,8	34,3	1,8	33,0	18,9	1,4	1,5	2,3	0,0	100
Poljska	24,9	8,6	4,0	19,2	15,8	2,8	6,3	18,4	0,0	100
Portugalska	12,6	10,0	16,5	35,2	12,5	4,7	1,6	6,9	0,0	100
Romunija	34,4	1,7	2,6	23,7	10,2	3,5	9,3	14,7	0,0	100
Slovaška	33,3	4,8	0,9	16,4	11,5	1,8	3,8	27,4	0,0	100
Slovenija	8,8	2,5	8,0	50,1	8,3	4,3	4,8	13,3	0,0	100
Španija	17,1	12,7	18,7	18,9	25,0	3,3	1,4	2,9	0,0	100
Švedska	17,6	13,6	0,4	48,0	11,2	2,2	0,9	6,0	0,0	100
Velika Britanija	26,3	6,4	1,6	42,2	14,1	1,1	1,2	7,1	0,0	100
EU-28	20,6	8,9	12,0	27,0	17,0	2,7	3,0	8,9	0,0	100
EU-15	18,4	9,8	13,7	28,4	17,7	2,7	2,3	7,1	0,0	100
EU-13	31,2	4,9	3,6	20,1	13,5	2,9	6,0	17,7	0,0	100

Vir: Eurostat

Priloga 9: Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev (SO) v državah članicah EU v letu 2013 (000 EUR)

	0–1.999 EUR	2.000–3.999 EUR	4.000–7.999 EUR	8.000–14.999 EUR	15.000–24.999 EUR	25.000–49.999 EUR	50.000–99.999 EUR	100.000–249.999 EUR	250.000–499.999 EUR	nad 500.000 EUR	Skupaj
Avstrija	16.177.730	38.250.150	117.577.230	219.139.830	305.445.600	842.581.170	1.395.459.750	1.757.142.020	570.612.210	408.827.850	5.671.213.540
Belgija	394.680	1.961.490	9.929.770	32.417.960	53.781.960	160.350.220	369.343.000	1.584.436.170	2.281.620.780	3.912.512.240	8.406.674.190
Bolgarija	129.799.970	144.506.830	151.109.430	150.724.630	134.980.610	211.277.470	227.360.010	387.021.150	472.719.820	1.326.170.260	3.335.670.170
Ciper	15.959.120	16.561.320	23.677.980	25.915.460	21.475.290	38.894.240	56.444.050	79.727.860	57.981.390	158.774.660	495.411.360
Češka	2.055.230	7.549.090	26.852.070	49.934.460	58.605.040	102.020.890	171.648.610	310.214.360	301.926.450	3.416.157.600	4.446.963.820
Danska	1.018.840	3.051.240	15.072.050	58.779.800	90.345.460	219.173.010	337.646.690	701.556.430	995.917.160	7.157.653.030	9.580.213.710
Estonija	3.977.210	7.158.520	12.717.820	18.119.350	19.729.580	34.482.010	54.061.530	89.122.980	65.413.640	371.534.450	676.317.090
Finska	29.910	15.029.580	47.885.590	110.158.220	136.284.990	291.484.080	511.641.690	1.058.194.560	614.381.790	613.000.190	3.398.060.700
Francija	29.228.120	73.242.500	204.839.340	401.937.220	625.401.440	2.108.460.930	5.852.970.930	18.741.562.640	15.735.372.060	13.141.176.580	56.914.191.760
Grčija	228.006.970	373.148.780	719.850.600	1.009.722.690	1.113.271.620	1.870.183.030	1.378.154.760	739.468.090	205.768.920	432.408.670	8.069.984.120
Hrvaška	44.625.760	105.717.860	189.484.490	247.959.080	201.178.880	304.953.090	259.016.980	233.782.150	74.415.750	368.001.250	2.029.135.280
Irska	15.315.660	42.997.760	135.556.320	290.570.440	376.427.960	619.732.130	817.256.460	1.595.367.910	538.811.450	580.502.730	5.012.538.820
Italija	145.088.120	525.310.530	1.004.324.500	1.719.875.310	2.005.324.810	4.095.664.760	5.734.454.850	8.435.586.210	5.502.637.890	14.598.345.090	43.766.612.060
Latvija	26.313.740	38.317.790	59.473.710	59.965.310	59.851.830	88.816.780	96.338.130	143.819.620	115.213.400	301.902.320	990.012.640
Litva	60.722.200	109.681.040	166.150.590	163.017.540	106.047.790	198.319.040	213.494.260	277.740.720	144.280.700	479.769.420	1.919.223.290
Luksemburg	35.770	206.150	763.990	1.601.240	2.505.940	8.681.040	21.394.510	107.859.990	118.850.220	51.913.010	313.811.850
Madžarska	233.202.030	157.706.210	214.061.530	272.195.980	275.800.280	421.978.930	466.159.660	683.534.240	431.669.400	2.421.415.460	5.577.723.710
Malta	2.684.250	2.750.590	6.244.030	6.688.800	7.916.230	12.967.700	13.632.030	21.142.720	12.451.610	10.312.110	96.790.090
Nemčija	992.970	19.671.420	139.263.750	381.900.710	571.288.130	1.424.649.280	3.229.509.410	9.585.372.720	10.799.967.270	20.099.427.040	46.252.042.690
Nizozemska	46.880	1.956.910	36.089.670	69.987.320	95.137.950	226.569.010	446.761.120	2.217.564.150	5.007.471.840	12.396.476.500	20.498.061.340
Poljska	421.671.460	820.182.520	1.495.029.000	2.010.881.270	2.179.028.900	3.790.902.830	3.488.314.350	2.776.274.760	1.488.441.500	3.326.734.830	21.797.461.420
Portugalska	103.407.050	159.231.480	220.992.050	252.051.680	222.895.630	374.224.930	572.329.390	936.160.220	586.390.360	1.081.341.390	4.509.024.200
Romunija	1.661.131.940	1.647.277.310	2.059.177.360	1.200.452.250	638.872.530	642.412.330	541.379.730	773.136.790	733.062.010	2.092.676.410	11.989.578.640
Slovaška	7.370.410	16.758.340	24.514.540	22.631.110	19.241.700	34.367.700	51.189.860	113.106.130	143.563.530	1.379.479.340	1.812.222.660
Slovenija	15.124.820	44.778.040	111.052.350	124.360.480	111.971.640	164.858.630	165.488.980	137.772.250	39.959.020	93.863.800	1.009.230.010
Španija	232.179.550	416.003.940	871.694.770	1.408.550.920	1.580.900.430	3.054.622.640	4.813.362.170	7.322.714.760	4.777.067.620	11.501.850.120	35.978.946.920
Švedska	4.715.240	26.260.480	75.447.670	113.676.170	131.376.940	269.424.900	381.372.990	865.634.460	879.228.600	1.931.442.840	4.678.580.280
Velika Britanija	14.959.330	41.802.400	114.909.140	242.288.160	363.307.030	845.347.230	1.618.474.160	4.105.604.690	4.797.399.400	9.674.489.910	21.818.581.460
EU-28	3.416.234.960	4.857.070.270	8.253.741.340	10.665.503.390	11.508.396.190	22.457.400.000	33.284.660.060	65.780.620.750	57.492.595.790	113.328.159.100	331.044.277.820
EU-15	667.086.740	1.239.070.480	2.748.117.990	4.595.553.870	5.624.053.570	12.111.357.510	21.320.841.530	49.511.711.410	45.056.643.220	75.859.323.540	218.733.729.950
EU-13	2.749.148.220	3.617.999.790	5.505.623.350	6.069.949.520	5.884.342.620	10.346.042.490	11.963.818.530	16.268.909.340	12.435.952.570	37.468.835.560	112.310.547.870

Vir: Eurostat

Priloga 10: Delež kmetijskih gospodarstev po razredih ekonomske velikosti (SO) v državah članicah EU v letu 2013 (%)

	0–1.999 EUR	2.000– 3.999 EUR	4.000– 7.999 EUR	8.000– 14.999 EUR	15.000– 24.999 EUR	25.000– 49.999 EUR	50.000– 99.999 EUR	100.000– 249.999 EUR	250.000– 499.999 EUR	nad 500.000 EUR	Skupaj
Avstrija	10,9	9,1	14,2	14,0	11,1	16,6	14,2	8,4	1,3	0,3	100
Belgija	0,9	1,7	4,3	7,5	7,3	11,7	13,5	24,8	17,3	11,0	100
Bolgarija	55,1	20,2	10,8	5,4	2,8	2,4	1,3	1,0	0,5	0,5	100
Ciper	53,9	16,5	12,0	6,8	3,2	3,1	2,2	1,5	0,5	0,3	100
Češka	6,2	9,5	17,7	17,2	11,5	10,9	9,3	7,6	3,2	6,9	100
Danska	4,7	2,6	6,3	13,4	11,9	15,8	12,2	11,4	7,1	14,8	100
Estonija	47,6	12,9	11,4	8,6	5,3	5,1	4,0	3,0	1,0	1,3	100
Finska	0,1	9,0	14,8	18,3	12,8	15,0	12,9	12,7	3,4	1,3	100
Francija	6,6	5,2	7,4	7,5	6,7	12,2	17,0	24,5	9,9	3,1	100
Grčija	32,1	17,9	17,7	12,9	8,1	7,6	2,9	0,7	0,1	0,0	100
Hrvaška	25,2	23,1	21,2	14,5	6,7	5,6	2,4	1,0	0,1	0,1	100
Irska	10,7	10,3	16,5	18,6	13,9	12,7	8,2	7,6	1,2	0,3	100
Italija	11,8	17,8	17,3	15,3	10,2	11,4	8,1	5,5	1,6	1,0	100
Latvija	53,6	16,3	13,0	6,8	3,8	3,1	1,7	1,1	0,4	0,3	100
Litva	41,9	22,1	17,3	8,8	3,2	3,3	1,8	1,1	0,3	0,2	100
Luksemburg	1,0	3,4	6,3	6,7	6,3	11,5	13,9	30,3	17,3	3,4	100
Madžarska	67,6	11,5	7,7	5,1	2,9	2,5	1,4	0,9	0,3	0,3	100
Malta	59,6	10,4	11,2	6,4	4,4	4,0	2,1	1,4	0,3	0,1	100
Nemčija	0,5	2,2	7,9	11,9	10,2	13,8	15,6	20,8	10,9	6,1	100
Nizozemska	0,3	0,8	9,0	9,4	7,2	9,4	9,2	18,8	21,0	15,0	100
Poljska	28,2	19,8	18,3	12,8	7,9	7,6	3,6	1,3	0,3	0,2	100
Portugalska	40,4	21,2	15,0	8,7	4,4	4,0	3,0	2,3	0,7	0,4	100
Romunija	68,7	15,9	10,3	3,1	0,9	0,5	0,2	0,1	0,1	0,0	100
Slovaška	28,0	24,6	18,7	8,9	4,2	4,2	3,0	3,1	1,7	3,6	100
Slovenija	16,9	21,2	26,6	15,8	8,1	6,5	3,3	1,3	0,2	0,1	100
Španija	24,5	14,6	15,8	13,2	8,5	8,8	7,1	5,0	1,4	1,0	100
Švedska	8,3	13,1	19,4	15,4	10,1	11,3	8,0	8,1	3,8	2,6	100
Velika Britanija	9,1	7,6	10,7	11,7	10,0	12,7	12,2	13,8	7,4	4,8	100
EU-28	40,2	15,5	13,4	9,0	5,5	5,8	4,3	3,9	1,5	0,9	100
EU-15	17,5	13,3	14,5	12,8	8,9	10,3	8,7	8,5	3,5	1,9	100
EU-13	55,9	17,0	12,7	6,3	3,1	2,7	1,3	0,6	0,2	0,2	100

Vir: Eurostat

Priloga 11: Delež kmetijskih gospodarstev in kmetijska zemlja v uporabi po starostnih skupinah gospodarjev v državah članicah EU-27 v letu 2013 (%)

	Starostna struktura gospodarjev (število gospodarstev)						Kmetijska zemlja v uporabi (ha)					
	< 35 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	> 65 let	Skupaj	< 35 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	nad 65 let	Skupaj
Avstrija	10,9	24,4	36,5	19,6	8,6	100	11,6	27,0	40,1	17,6	3,8	100
Belgija	4,0	15,2	32,9	26,8	21,2	100	4,5	17,9	37,5	27,5	12,5	100
Bolgarija	6,4	13,2	18,5	25,2	36,7	100	7,8	18,1	45,4	18,3	10,3	100
Ciper	1,7	6,9	21,5	30,1	40,0	100	4,2	11,8	26,7	29,0	28,2	100
Češka	4,6	14,8	23,8	33,9	23,0	100	5,0	16,5	28,0	37,4	13,1	100
Danska	2,5	14,7	31,2	27,6	24,0	100	3,3	19,1	36,2	26,2	15,2	100
Estonija	7,5	16,8	23,4	21,8	30,4	100	11,0	22,2	31,8	22,3	12,8	100
Finska	8,5	22,0	30,1	29,2	10,2	100	11,1	25,9	33,2	23,6	6,2	100
Francija	8,8	19,1	32,7	27,0	12,4	100	11,2	24,1	35,8	24,7	4,2	100
Grčija	5,2	14,7	23,9	24,9	31,3	100	36,5	15,3	19,4	14,9	13,9	100
Irska	6,3	16,7	25,1	25,5	26,5	100	5,5	17,1	24,6	31,2	21,6	100
Italija	4,5	10,8	21,6	23,3	39,7	100	7,1	16,9	27,2	22,8	26,0	100
Latvija	5,0	14,5	26,2	24,1	30,0	100	6,4	21,4	33,3	24,1	14,8	100
Litva	5,6	13,9	25,6	20,9	34,0	100	12,1	20,8	31,0	19,8	16,3	100
Luksemburg	8,7	17,3	32,2	27,4	14,4	100	10,5	21,8	35,5	26,2	6,0	100
Madžarska	6,1	14,9	19,4	29,2	30,3	100	8,4	17,6	24,9	33,7	15,3	100
Malta	3,8	12,9	24,8	33,4	25,1	100	4,1	15,5	27,0	35,3	17,9	100
Nemčija	6,8	19,7	37,2	29,8	6,5	100	6,1	18,9	37,7	31,9	5,4	100
Nizozemska	3,1	16,3	32,7	26,9	21,0	100	3,6	20,5	35,6	27,0	13,3	100
Poljska	12,1	23,7	30,2	24,3	9,6	100	14,4	24,8	30,2	24,8	5,8	100
Portugalska	2,5	7,2	16,6	23,6	50,1	100	4,8	16,0	23,0	24,7	31,5	100
Romunija	4,7	13,9	16,9	23,5	41,0	100	30,2	12,7	17,8	17,7	21,6	100
Slovaška	8,1	15,4	24,9	30,0	21,6	100	7,0	15,3	29,1	39,2	9,4	100
Slovenija	4,8	14,4	26,4	29,1	25,3	100	7,7	19,5	30,1	25,7	17,1	100
Španija	3,7	12,7	25,0	25,2	33,3	100	5,2	18,3	30,7	25,9	19,8	100
Švedska	4,4	12,8	24,8	28,0	30,0	100	5,2	16,3	29,1	31,0	18,4	100
Velika Britanija	3,9	11,0	26,6	27,9	30,6	100	11,6	14,0	28,3	25,2	21,0	100
EU-27	6,0	15,3	22,9	24,7	31,1	100	11,0	18,9	30,6	25,3	14,1	100
EU-15	5,4	14,9	27,0	25,8	27,0	100	9,1	19,0	31,7	25,7	14,4	100
EU-12	6,3	15,5	21,0	24,1	33,0	100	15,9	18,7	27,8	24,3	13,3	100

Vir: Eurostat

Priloga 12: Izobrazbena struktura gospodarjev in upraviteljev na kmetijskih gospodarstvih v državah članicah EU v letu 2013

	Število kmetijskih gospodarstev				Delež (%)			
	Praktične izkušnje v kmetijstvu	Osnovna kmetijska izobrazba	Popolna kmetijska izobrazba	Skupaj	Praktične izkušnje v kmetijstvu	Osnovna kmetijska izobrazba	Popolna kmetijska izobrazba	Skupaj
Avstrija	70.410	31.820	38.210	140.430	50,1	22,7	27,2	100
Belgija	22.310	7.450	8.000	37.760	59,1	19,7	21,2	100
Bolgarija	236.300	3.360	14.750	254.410	92,9	1,3	5,8	100
Ciper	32.740	2.460	180	35.380	92,5	7,0	0,5	100
Češka	12.250	4.910	9.090	26.250	46,7	18,7	34,6	100
Danska	:	:	:	:	–	–	–	–
Estonija	11.590	2.660	4.940	19.190	60,4	13,9	25,7	100
Finska	27.800	20.920	5.680	54.400	51,1	38,5	10,4	100
Francija	181.560	152.260	138.380	472.210	38,4	32,2	29,3	100
Grčija	666.260	39.050	4.190	709.500	93,9	5,5	0,6	100
Hrvaška	:	:	:	:	–	–	–	–
Irska	70.290	35.620	33.680	139.600	50,4	25,5	24,1	100
Italija	31.270	917.260	61.790	1.010.330	3,1	90,8	6,1	100
Latvija	47.800	10.750	23.240	81.800	58,4	13,1	28,4	100
Litva	112.300	33.110	26.390	171.800	65,4	19,3	15,4	100
Luksemburg	790	250	1.040	2.080	38,0	12,0	50,0	100
Madžarska	403.620	70.670	17.040	491.330	82,1	14,4	3,5	100
Malta	8.160	1.130	80	9.360	87,2	12,1	0,9	100
Nemčija	91.010	151.690	42.340	285.030	31,9	53,2	14,9	100
Nizozemska	18.980	43.290	5.210	67.480	28,1	64,2	7,7	100
Poljska	746.140	288.830	394.030	1.429.010	52,2	20,2	27,6	100
Portugalska	218.720	39.160	6.540	264.420	82,7	14,8	2,5	100
Romunija	3.498.870	113.750	17.040	3.629.660	96,4	3,1	0,5	100
Slovaška	17.840	3.550	2.180	23.570	75,7	15,1	9,2	100
Slovenija	36.220	27.640	8.520	72.380	50,0	38,2	11,8	100
Španija	793.600	155.710	15.690	965.000	82,2	16,1	1,6	100
Švedska	46.500	7.740	12.900	67.150	69,2	11,5	19,2	100
Velika Britanija	126.390	30.160	28.640	185.190	68,2	16,3	15,5	100
EU-26	7.529.720	2.195.200	919.770	10.644.720	70,7	20,6	8,6	100
EU-14	2.365.890	1.632.380	402.290	4.400.580	53,8	37,1	9,1	100
EU-12	5.163.830	562.820	517.480	6.244.140	82,7	9,0	8,3	100

Vir: Eurostat

Priloga 13: Število kmetijskih gospodarstev po vrsti rabe zemljišč v državah članicah EU v letih 2010 in 2013 (000)

	KZU			Njive			Vinogradi			Sadovnjaki			Travniki in pašniki		
	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10
Avstrija	149,1	139,6	93,6	83,6	77,2	92,4	6,4	8,0	124,5	14,3	12,7	88,8	125,7	117,6	93,5
Belgija	41,9	37,3	89,1	34,7	32,4	93,5	1,6	1,4	86,0	0,0	0,0	–	32,0	31,3	97,8
Bolgarija	357,3	244,9	68,5	250,7	179,7	71,7	42,8	36,3	84,8	87,0	51,6	59,3	107,5	78,2	72,7
Ciper	38,4	35,2	91,6	15,9	17,1	107,7	21,3	19,6	92,0	10,0	9,2	91,9	0,3	0,3	104,0
Češka	22,6	26,0	114,9	15,0	17,5	116,9	1,7	2,3	135,1	2,1	2,6	123,6	16,0	18,4	115,1
Danska	40,5	37,4	92,3	37,4	34,5	92,4	0,8	0,8	97,4	0,0	0,0	–	25,0	23,6	94,6
Estonija	19,5	18,8	96,4	13,0	10,9	84,2	1,9	1,7	89,3	0,0	0,0	–	15,9	16,0	100,3
Finska	63,5	54,1	85,3	63,1	53,9	85,5	2,5	1,4	55,6	0,0	0,0	–	8,3	7,1	85,0
Francija	506,6	463,7	91,5	356,7	334,6	93,8	37,1	30,2	81,3	87,2	77,0	88,3	295,6	274,1	92,7
Grčija	716,9	703,6	98,1	322,1	308,0	95,6	89,5	78,2	87,3	131,8	103,1	78,2	56,8	55,0	96,8
Hrvaška	233,1	157,1	67,4	186,3	125,5	67,4	156,3	105,9	67,8	85,9	51,5	59,9	129,2	70,3	54,4
Irska	139,8	139,6	99,9	65,9	67,0	101,7	0,9	1,1	116,7	0,0	0,0	–	132,6	131,8	99,4
Italija	1.615,6	1.009,4	62,5	828,4	659,2	79,6	236,2	146,7	62,1	388,5	248,5	64,0	274,5	247,3	90,1
Latvija	83,1	80,7	97,2	56,4	57,2	101,5	6,3	6,8	108,4	0,0	0,0	–	66,1	59,7	90,3
Litva	199,7	171,7	86,0	183,8	160,4	87,3	92,3	76,4	82,8	0,0	0,0	–	127,4	111,4	87,4
Luksemburg	2,2	2,1	94,5	1,6	1,5	96,2	0,1	0,1	100,0	0,4	0,3	89,2	1,8	1,7	94,9
Madžarska	534,0	453,1	84,8	317,4	279,9	88,2	97,0	71,5	73,6	108,8	85,2	78,3	72,1	59,6	82,6
Malta	12,2	9,0	73,8	9,5	7,7	81,4	1,6	1,1	72,0	1,3	1,1	87,3	0,0	0,0	–
Nemčija	297,7	282,2	94,8	229,3	218,0	95,1	17,0	13,3	78,3	20,3	18,7	91,9	239,4	229,9	96,0
Nizozemska	70,6	65,8	93,1	48,3	46,0	95,3	2,6	2,4	91,1	0,1	0,1	111,1	46,9	43,4	92,6
Poljska	1.498,7	1.421,6	94,9	1.351,9	1.250,0	92,5	247,6	198,3	80,1	1,4	1,4	100,0	1.072,9	977,5	91,1
Portugalska	303,9	263,6	86,7	202,4	179,1	88,5	78,7	78,0	99,1	156,4	126,9	81,2	85,1	77,8	91,4
Romunija	3.724,3	3.563,8	95,7	2.756,9	2.603,2	94,4	274,2	290,8	106,0	909,7	839,0	92,2	1.511,3	1.349,1	89,3
Slovaška	23,7	22,1	93,0	19,1	17,4	91,1	0,8	0,6	70,4	1,2	0,7	60,3	11,7	10,6	90,8
Slovenija	74,5	72,3	97,1	58,7	57,3	97,7	21,2	20,7	97,7	26,3	26,5	100,6	62,0	62,3	100,6
Španija	967,3	944,3	97,6	463,4	464,6	100,2	192,7	179,9	93,4	135,0	123,4	91,4	264,2	265,3	100,4
Švedska	70,4	66,6	94,6	68,4	64,6	94,4	0,7	0,7	102,8	0,0	0,0	–	38,0	36,4	95,9
Vel. Britanija	182,7	181,7	99,5	91,0	91,6	100,7	4,5	4,4	95,8	0,4	0,3	91,7	166,1	166,0	100,0
EU-28	11.989,4	10.666,9	89,0	8.130,6	7.416,1	91,2	1.636,3	1.378,2	84,2	2.167,9	1.779,7	82,1	4.984,3	4.521,5	90,7
EU-15	5.168,5	4.390,9	85,0	2.896,0	2.632,3	90,9	671,2	546,3	81,4	934,2	711,0	76,1	1.792,0	1.708,2	95,3
EU-13	6.820,9	6.276,0	92,0	5.234,5	4.783,9	91,4	965,1	831,9	86,2	1.233,7	1.068,7	86,6	3.192,3	2.813,3	88,1

Vir: Eurostat

Priloga 14: Površina rabe kmetijskih zemljišč v državah članicah EU v letih 2010 in 2013 (000 ha)

	KZU			Njive			Vinogradi			Sadovnjaki			Travniki in pašniki		
	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10
Avstrija	2.878,2	2.726,9	94,7	1.371,3	1.363,9	99,5	14,8	15,0	101,5	46,6	45,3	97,2	1.439,5	1.296,3	90,1
Belgija	1.358,0	1.307,9	96,3	836,7	799,8	95,6	16,7	16,4	98,1	0,0	0,0	–	499,7	486,6	97,4
Bolgarija	4.475,5	4.650,9	103,9	3.124,9	3.279,4	104,9	45,5	48,1	105,7	52,3	45,6	87,2	1.240,6	1.271,3	102,5
Ciper	118,4	109,3	92,3	84,9	80,1	94,4	7,0	5,7	81,2	7,6	6,3	82,8	2,1	1,9	86,4
Češka	3.483,5	3.491,5	100,2	2.517,5	2.492,1	99,0	20,5	21,0	102,5	14,4	14,9	103,5	928,8	960,1	103,4
Danska	2.646,9	2.619,3	99,0	2.419,3	2.397,2	99,1	6,1	5,7	94,0	0,0	0,0	–	199,9	195,5	97,8
Estonija	940,9	957,5	101,8	640,0	628,3	98,2	2,6	2,8	107,0	0,0	0,0	–	296,1	324,6	109,6
Finska	2.291,0	2.257,6	98,5	2.253,5	2.223,2	98,7	4,1	3,3	81,0	0,0	0,0	–	33,0	30,7	93,1
Francija	27.837,3	27.739,4	99,6	18.386,1	18.466,2	100,4	181,6	182,0	100,2	785,7	793,5	101,0	8.418,9	8.242,2	97,9
Grčija	5.177,5	4.856,8	93,8	1.767,9	1.816,8	102,8	108,9	111,1	101,9	86,3	80,0	92,7	2.450,2	2.102,4	85,8
Hrvaška	1.316,0	1.571,2	119,4	895,2	878,4	98,1	27,7	27,4	98,7	30,3	23,8	78,3	339,3	618,1	182,2
Irska	4.991,4	4.959,5	99,4	1.011,7	1.042,0	103,0	0,9	0,9	106,8	0,0	0,0	–	3.978,5	3.915,8	98,4
Italija	12.856,1	12.098,9	94,1	7.009,3	6.728,4	96,0	424,3	377,5	89,0	663,0	599,2	90,4	3.434,1	3.316,4	96,6
Latvija	1.796,3	1.877,7	104,5	1.120,0	1.204,1	107,5	8,3	6,4	77,2	0,0	0,0	–	651,1	654,3	100,5
Litva	2.742,6	2.861,3	104,3	2.115,1	2.277,8	107,7	20,3	20,8	102,6	0,0	0,0	–	605,9	560,1	92,4
Luksemburg	131,1	131,0	99,9	62,0	62,6	101,0	0,1	0,1	107,7	1,3	1,3	101,6	67,6	66,9	99,0
Madžarska	4.686,3	4.656,5	99,4	3.796,9	3.800,8	100,1	83,8	75,8	90,5	60,0	55,8	93,0	720,9	702,7	97,5
Malta	11,5	10,9	95,0	9,1	8,6	94,4	0,4	0,4	105,4	0,6	0,7	111,5	0,0	0,0	–
Nemčija	16.704,0	16.699,6	100,0	11.846,7	11.875,9	100,2	65,3	63,4	97,2	97,0	98,9	102,0	4.654,7	4.621,0	99,3
Nizozemska	1.872,4	1.847,6	98,7	1.022,1	1.037,9	101,5	19,3	18,9	97,7	0,2	0,2	100,0	813,3	773,1	95,1
Poljska	14.447,3	14.409,9	99,7	10.797,4	10.759,6	99,6	359,0	365,1	101,7	0,3	0,3	100,0	3.229,2	3.206,3	99,3
Portugalska	3.668,2	3.641,6	99,3	1.173,1	1.100,9	93,8	158,3	186,8	118,0	177,8	162,2	91,2	1.784,6	1.816,6	101,8
Romunija	13.306,1	13.055,9	98,1	8.306,4	8.197,6	98,7	141,9	144,3	101,7	161,4	153,3	95,0	4.506,3	4.398,4	97,6
Slovaška	1.895,5	1.901,6	100,3	1.343,5	1.363,4	101,5	8,2	7,2	88,2	11,0	11,2	101,7	531,3	518,3	97,6
Slovenija	482,7	485,8	100,6	169,1	172,7	102,1	9,2	9,8	106,6	16,4	16,2	99,3	285,7	284,8	99,7
Španija	23.752,7	23.300,2	98,1	11.286,0	11.294,6	100,1	749,6	725,0	96,7	852,6	803,1	94,2	8.377,4	7.962,0	95,0
Švedska	3.066,3	3.035,9	99,0	2.611,5	2.582,3	98,9	2,5	2,4	97,2	0,0	0,0	–	451,9	448,7	99,3
Vel. Britanija	16.881,7	17.096,2	101,3	5.945,5	6.268,8	105,4	28,7	27,7	96,7	1,2	1,4	113,8	10.900,0	10.791,5	99,0
EU-28	175.815,2	174.358,3	99,2	103.922,6	104.203,3	100,3	2.515,2	2.470,9	98,2	3.066,1	2.913,3	95,0	60.840,3	59.566,3	97,9
EU-15	126.112,6	124.318,4	98,6	69.002,6	69.060,3	100,1	1.781,1	1.736,3	97,5	2.711,7	2.585,2	95,3	47.503,2	46.065,6	97,0
EU-13	49.702,6	50.039,9	100,7	34.920,1	35.143,0	100,6	734,1	734,6	100,1	354,3	328,1	92,6	13.337,1	13.500,7	101,2

Vir: Eurostat

Priloga 15: Kmetijska gospodarstva po vrstah živine v državah članicah EU v letih 2010 in 2013

	GVŽ			Govedo			Krave molznice			Prašiči		
	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10
Avstrija	107,0	101,8	95,2	71,9	66,2	92,0	47,7	42,2	88,4	37,8	29,4	77,9
Belgija	31,8	27,8	87,3	25,0	22,0	88,1	11,4	9,0	79,3	5,9	5,0	84,4
Bolgarija	279,7	184,0	65,8	95,9	69,9	72,9	86,0	61,5	71,5	82,3	50,1	60,9
Ciper	10,0	10,5	105,0	0,3	0,3	89,3	0,2	0,2	95,0	0,6	0,5	79,4
Češka	15,9	18,8	118,3	10,1	11,5	114,4	3,1	3,4	110,6	4,0	5,0	126,0
Danska	26,0	23,9	92,0	13,6	12,5	91,9	4,3	3,7	86,6	5,1	3,9	76,1
Estonija	9,7	8,4	86,6	4,6	3,8	82,7	3,5	2,5	71,9	1,6	0,8	48,4
Finska	23,1	19,7	85,2	15,6	13,4	85,8	11,9	9,6	80,7	2,1	1,6	78,8
Francija	309,4	274,6	88,8	199,6	180,4	90,4	82,6	92,5	112,0	24,5	18,5	75,7
Grčija	273,2	256,4	93,9	16,8	15,9	94,9	5,8	6,1	104,8	19,3	18,9	98,0
Hrvaška	194,1	123,1	63,4	47,3	35,0	73,9	41,3	30,2	72,9	128,1	75,6	59,0
Irska	127,1	128,3	100,9	111,0	111,3	100,3	18,5	18,2	98,3	1,2	1,3	106,6
Italija	217,3	189,5	87,2	125,9	106,0	84,2	52,1	39,6	76,0	26,2	23,6	90,2
Latvija	48,7	43,9	90,2	35,1	29,0	82,5	30,1	23,6	78,7	18,2	12,7	70,0
Litva	129,6	117,6	90,7	93,1	75,3	81,0	85,0	65,0	76,4	62,7	57,4	91,5
Luksemburg	1,7	1,6	93,6	1,5	1,3	91,8	0,8	0,7	90,1	0,1	0,1	78,6
Madžarska	381,7	312,4	81,9	19,1	18,2	95,0	11,4	9,5	83,6	183,1	133,9	73,1
Malta	2,7	2,8	101,5	0,3	0,3	103,4	0,1	0,1	92,9	0,1	0,1	84,6
Nemčija	216,1	199,2	92,2	144,9	130,4	90,0	89,8	78,8	87,8	60,1	49,1	81,8
Nizozemska	50,4	46,4	92,1	32,8	30,2	92,1	19,8	18,7	94,2	7,0	5,5	78,7
Poljska	918,9	797,8	86,8	514,1	424,4	82,5	425,8	334,5	78,6	388,5	278,4	71,7
Portugalska	203,8	169,9	83,4	50,0	40,7	81,4	10,5	7,8	74,4	50,1	40,6	81,1
Romunija	2.836,6	2.727,7	96,2	728,0	635,2	87,3	625,0	561,8	89,9	1.655,6	1.283,3	77,5
Slovaška	18,4	17,1	92,9	9,3	9,3	99,8	6,3	6,2	98,4	10,8	9,0	83,4
Slovenija	59,2	58,3	98,4	36,1	34,1	94,4	11,0	9,8	89,2	26,4	23,7	89,6
Španija	245,2	217,2	88,6	111,8	99,6	89,0	29,5	23,5	79,9	69,8	51,8	74,2
Švedska	40,4	37,5	92,9	21,6	19,0	87,8	5,6	4,7	83,1	1,7	1,3	75,3
Vel. Britanija	139,0	140,0	100,7	85,8	83,6	97,5	23,5	21,3	90,5	10,0	10,2	102,0
EU-28	6.916,7	6.256,2	90,5	2.621,1	2.278,9	86,9	1.742,4	1.484,7	85,2	2.882,7	2.191,4	76,0
EU-15	2.011,5	1.833,8	91,2	1.027,8	932,6	90,7	413,7	376,4	91,0	320,8	260,9	81,3
EU-13	4.905,2	4.422,4	90,2	1.593,3	1.346,2	84,5	1.328,7	1.108,3	83,4	2.561,9	1.930,5	75,4

Vir: Eurostat

Priloga 16: Število živali v državah članicah EU v letih 2010 in 2013

	GVŽ			Govedo			Krave molznice			Prašiči		
	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10	2010	2013	Indeks 2013/10
Avstrija	2.517,2	2.439,1	96,9	2.023,5	1.952,4	96,5	540,0	536,0	99,3	3.246,7	3.027,6	93,3
Belgija	3.798,7	3.584,4	94,4	2.592,6	2.360,0	91,0	520,7	464,8	89,3	6.429,6	6.227,3	96,9
Bolgarija	1.149,5	1.024,9	89,2	586,4	586,2	100,0	333,8	314,7	94,3	670,5	573,6	85,6
Ciper	200,8	174,5	86,9	53,4	53,3	99,7	20,5	21,7	105,6	330,4	290,9	88,1
Češka	1.722,5	1.728,4	100,3	1.328,9	1.368,8	103,0	380,9	370,0	97,1	1.908,0	1.574,4	82,5
Danska	4.919,4	4.133,4	84,0	1.571,1	1.614,6	102,8	568,2	582,3	102,5	13.173,1	12.075,8	91,7
Estonija	306,3	310,1	101,3	241,0	261,9	108,7	96,3	96,1	99,8	388,5	378,9	97,5
Finska	1.121,1	1.145,7	102,2	925,8	911,9	98,5	289,3	283,1	97,9	1.366,9	1.300,4	95,1
Francija	22.674,2	21.871,3	96,5	19.506,2	18.905,9	96,9	3.720,0	3.737,2	100,5	13.921,5	13.467,9	96,7
Grčija	2.406,5	2.143,0	89,0	651,8	620,5	95,2	131,2	133,3	101,6	947,2	768,0	81,1
Hrvaška	1.020,2	864,0	84,7	497,1	453,2	91,2	211,6	172,9	81,7	1.501,2	1.186,5	79,0
Irska	5.787,4	5.929,4	102,5	6.606,6	6.902,7	104,5	1.070,9	1.163,2	108,6	1.516,3	1.551,7	102,3
Italija	9.911,5	9.374,3	94,6	5.953,0	5.704,9	95,8	1.832,4	1.762,5	96,2	9.331,3	8.598,5	92,1
Latvija	474,6	486,0	102,4	394,3	412,9	104,7	166,4	166,6	100,1	383,4	364,8	95,2
Litva	900,1	838,8	93,2	739,1	716,3	96,9	352,6	318,1	90,2	860,3	764,7	88,9
Luksemburg	167,7	165,4	98,7	198,8	193,6	97,4	45,0	46,2	102,6	83,8	87,5	104,5
Madžarska	2.483,8	2.259,1	91,0	707,4	755,1	106,7	245,1	241,0	98,4	3.207,9	2.865,9	89,3
Malta	41,7	34,9	83,9	15,7	15,0	95,3	6,7	6,2	92,6	70,6	51,6	73,2
Nemčija	17.792,6	18.406,9	103,5	12.534,5	12.370,7	98,7	4.164,8	4.251,4	102,1	27.571,4	28.697,4	104,1
Nizozemska	6.711,5	6.602,1	98,4	3.975,2	3.999,2	100,6	1.478,6	1.552,9	105,0	12.255,0	12.212,3	99,7
Poljska	10.377,2	9.164,6	88,3	5.742,0	5.889,7	102,6	2.505,6	2.343,5	93,5	15.244,2	11.300,9	74,1
Portugalska	2.206,0	2.035,5	92,3	1.430,3	1.407,3	98,4	278,4	264,8	95,1	1.913,2	1.845,0	96,4
Romunija	5.444,2	4.975,3	91,4	1.989,8	1.936,5	97,3	1.151,4	1.147,3	99,6	5.345,1	4.234,6	79,2
Slovaška	668,3	644,8	96,5	464,9	468,2	100,7	154,2	145,5	94,4	588,1	544,1	92,5
Slovenija	518,5	488,0	94,1	472,3	462,1	97,8	108,0	103,9	96,2	382,0	287,5	75,3
Španija	14.830,9	14.501,7	97,8	5.840,8	5.776,4	98,9	910,3	876,1	96,2	24.712,1	24.166,5	97,8
Švedska	1.751,9	1.711,7	97,7	1.536,7	1.496,5	97,4	348,1	344,0	98,8	1.519,9	1.398,9	92,0
Vel. Britanija	13.308,4	13.282,3	99,8	10.063,6	9.804,9	97,4	1.843,5	1.767,0	95,9	4.443,2	4.824,7	108,6
EU-28	135.212,3	130.319,5	96,4	88.642,8	87.400,6	98,6	23.474,4	23.212,2	98,9	153.311,0	144.667,8	94,4
EU-15	109.904,8	107.326,2	97,7	75.410,4	74.021,5	98,2	17.741,4	17.764,8	100,1	122.431,0	120.249,4	98,2
EU-13	25.307,5	22.993,3	90,9	13.232,4	13.379,1	101,1	5.733,0	5.447,5	95,0	30.880,0	24.418,5	79,1

Vir: Eurostat

Priloga 17: Izobrazbena struktura gospodarjev na kmetijskih gospodarstvih v državah članicah EU v letih 2010 in 2013

	Praktične izkušnje v kmetijstvu			Osnovna kmetijska izobrazba			Popolna kmetijska izobrazba			Skupaj		
	2010	2013	Indeks 2013/00	2010	2013	Indeks 2013/00	2010	2013	Indeks 2013/00	2010	2013	Indeks 2013/00
Avstrija	78.030	70.410	90,2	33.690	31.820	94,4	38.450	38.210	99,4	150.170	140.430	93,5
Belgija	22.360	22.310	99,8	9.160	7.450	81,3	11.330	8.000	70,6	42.850	37.760	88,1
Bolgarija	357.820	236.300	66,0	9.610	3.360	35,0	3.070	14.750	480,5	370.490	254.410	68,7
Ciper	36.650	32.740	89,3	2.050	2.460	120,0	170	180	105,9	38.860	35.380	91,0
Češka	9.910	12.250	123,6	4.480	4.910	109,6	8.470	9.090	107,3	22.860	26.250	114,8
Danska	21.670	:	–	18.340	0	–	2.090	0	–	42.100	0	–
Estonija	12.450	11.590	93,1	2.740	2.660	97,1	4.420	4.940	111,8	19.610	19.190	97,9
Finska	35.790	27.800	77,7	22.200	20.920	94,2	5.890	5.680	96,4	63.870	54.400	85,2
Francija	256.390	181.560	70,8	148.170	152.260	102,8	111.550	138.380	124,1	516.100	472.210	91,5
Grčija	697.910	666.260	95,5	22.790	39.050	171,3	2.360	4.190	177,5	723.060	709.500	98,1
Hrvaška	221.700	:	–	6.540	0	–	5.030	0	–	233.280	0	–
Irska	96.510	70.290	72,8	21.170	35.620	168,3	22.210	33.680	151,6	139.890	139.600	99,8
Italija	80.510	31.270	38,8	1.472.370	917.260	62,3	68.010	61.790	90,9	1.620.880	1.010.330	62,3
Latvija	51.270	47.800	93,2	10.330	10.750	104,1	21.790	23.240	106,7	83.390	81.800	98,1
Litva	139.920	112.300	80,3	35.020	33.110	94,5	24.970	26.390	105,7	199.910	171.800	85,9
Luksemburg	870	790	90,8	320	250	78,1	1.010	1.040	103,0	2.200	2.080	94,5
Madžarska	492.390	403.620	82,0	65.290	70.670	108,2	19.140	17.040	89,0	576.810	491.330	85,2
Malta	11.300	8.160	72,2	1.060	1.130	106,6	170	80	47,1	12.530	9.360	74,7
Nemčija	94.000	91.010	96,8	165.230	151.690	91,8	39.910	42.340	106,1	299.130	285.030	95,3
Nizozemska	20.840	18.980	91,1	46.690	43.290	92,7	4.790	5.210	108,8	72.320	67.480	93,3
Poljska	814.450	746.140	91,6	320.990	288.830	90,0	371.180	394.030	106,2	1.506.620	1.429.010	94,8
Portugalska	268.560	218.720	81,4	31.810	39.160	123,1	4.900	6.540	133,5	305.270	264.420	86,6
Romunija	3.761.970	3.498.870	93,0	81.490	113.750	139,6	15.580	17.040	109,4	3.859.040	3.629.660	94,1
Slovaška	18.640	17.840	95,7	3.670	3.550	96,7	2.150	2.180	101,4	24.460	23.570	96,4
Slovenija	48.040	36.220	75,4	19.940	27.640	138,6	6.670	8.520	127,7	74.650	72.380	97,0
Španija	838.040	793.600	94,7	136.610	155.710	114,0	15.150	15.690	103,6	989.800	965.000	97,5
Švedska	49.130	46.500	94,6	8.600	7.740	90,0	13.360	12.900	96,6	71.090	67.150	94,5
Vel. Britanija	144.330	126.390	87,6	19.430	30.160	155,2	23.040	28.640	124,3	186.800	185.190	99,1
EU-28	8.681.450	7.529.720	86,7	2.719.790	2.195.200	80,7	846.860	919.770	108,6	12.248.040	10.644.720	86,9
EU-15	2.704.940	2.365.890	87,5	2.156.580	1.632.380	75,7	364.050	402.290	110,5	5.225.530	4.400.580	84,2
EU-13	5.976.510	5.163.830	86,4	563.210	562.820	99,9	482.810	517.480	107,2	7.022.510	6.244.140	88,9

Vir: Eurostat

OBSEG KMETIJSKE PROIZVODNJE

Priloga 18: Indeksi obsega kmetijske proizvodnje (2010 = 100); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2015/14
Žito	69,2	98,9	98,3	84,7	92,3	99,6	93,1	100,0	108,2	103,2	81,7	115,3	109,8	−4,7 %
Industrijske rastline	93,7	109,7	127,3	125,3	88,9	82,7	93,6	100,0	103,5	79,2	65,0	94,8	81,7	−13,8 %
Krmne rastline	63,5	95,1	105,7	83,5	94,0	96,8	97,0	100,0	93,0	80,8	72,8	101,1	102,7	1,6 %
Zelenjadnice, sadike in okrasne rastline	92,7	148,1	151,9	133,1	112,5	126,3	138,8	100,0	115,2	112,3	118,7	136,4	139,1	2,0 %
Krompir	89,8	135,2	113,7	91,0	116,5	93,0	87,2	100,0	96,1	77,8	61,7	97,4	92,2	−5,3 %
Sadje, grozdje, oljke	86,8	117,9	98,1	99,6	100,8	89,9	89,2	100,0	91,9	64,4	81,4	83,0	92,3	11,2 %
Vino	85,2	128,8	102,9	93,3	101,6	89,5	99,2	100,0	112,2	82,3	94,3	98,1	122,4	24,8 %
Drugi rastlinski pridelki	192,0	288,0	96,0	96,0	96,0	90,0	90,0	100,0	100,0	100,0	50,0	50,0	50,0	0,0 %
Rastlinska pridelava	75,9	111,3	108,5	94,9	98,6	96,8	99,6	100,0	101,6	84,6	83,3	103,2	108,6	5,3 %
Govedo	110,1	106,4	104,0	99,0	103,2	98,9	99,7	100,0	102,1	98,6	96,1	97,4	100,9	3,6 %
Prašiči	157,7	153,0	142,6	149,6	140,1	130,8	104,7	100,0	88,8	76,0	65,3	68,7	67,4	−1,9 %
Konji	114,6	74,0	97,3	101,5	91,1	93,9	94,7	100,0	110,7	118,1	128,2	131,6	122,1	−7,2 %
Drobnica	86,1	104,1	111,7	110,2	109,1	99,7	99,9	100,0	83,5	77,1	63,2	79,6	85,2	6,9 %
Perutnina	91,1	85,0	88,4	80,2	95,9	96,3	98,8	100,0	95,1	97,0	93,6	97,3	95,8	−1,6 %
Druge živali	123,7	116,4	116,4	103,5	91,0	88,4	97,3	100,0	66,7	55,6	41,7	41,7	41,7	0,0 %
Mleko	103,0	100,0	101,9	99,3	103,0	101,1	99,3	100,0	99,6	102,3	98,6	102,4	106,3	3,8 %
Jajca	78,6	71,0	68,9	73,0	90,4	101,5	101,1	100,0	103,4	90,4	101,6	95,5	102,8	7,6 %
Drugi živalski proizvodi	81,1	93,9	90,8	99,0	100,7	97,0	105,1	100,0	154,2	87,4	118,6	72,4	75,8	4,8 %
Živinoreja	107,7	104,2	103,5	101,4	105,7	103,3	100,2	100,0	99,5	95,3	93,0	93,9	96,2	2,5 %
Proizvodnja kmetijskih proizvodov	90,0	107,5	105,7	97,9	101,9	99,8	99,9	100,0	100,6	89,4	87,6	99,0	103,0	4,0 %
Kmetijske storitve	103,0	106,3	115,9	115,9	99,8	104,6	100,3	100,0	97,6	97,6	90,4	91,3	91,3	0,0 %
Kmetijska proizvodnja	90,2	107,5	105,9	98,2	101,8	99,9	99,9	100,0	100,6	89,5	87,7	98,9	102,8	4,0 %

* začasni podatki

Vir: Eurostat, SURS, preračuni KIS

Priloga 19: Kmetijska zemlja v rabi na kmetijskih gospodarstvih (osnovna površina; ha); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Kmetijska zemlja v rabi skupaj	509.709	490.520	508.759	490.318	498.466	492.424	468.496	482.653	458.195	479.653	478.888	482.218	476.862	98,9
Trajni nasadi	28.608	28.608	27.539	27.538	26.147	26.148	26.003	26.796	26.848	26.827	27.303	27.234	27.017	99,2
Sadovnjaki	11.066	11.066	9.997	9.997	8.928	8.928	8.783	9.191	9.243	9.223	9.949	9.885	9.905	100,2
– intenzivni sadovnjaki	4.450	4.450	4.442	4.442	4.022	4.022	3.893	3.901	3.952	3.933	3.917	3.855	3.857	100,0
– ekstenzivni sadovnjaki	6.617	6.617	5.555	5.555	4.906	4.906	4.890	5.290	5.291	5.290	6.032	6.031	6.050	100,3
Vinogradi	16.556	16.556	16.428	16.427	16.086	16.086	16.086	16.351	16.352	16.351	16.085	16.009	15.692	98,0
Oljčniki	814	814	820	820	910	910	910	892	892	892	925	996	1.076	108,0
Drevesnice in trsnice	172	172	294	294	224	224	224	362	362	362	344	344	344	100,0
Travniki in pašniki*	308.348	286.831	304.906	285.000	297.284	285.973	267.304	285.713	262.603	281.159	277.475	279.916	278.678	99,6
Njive in vrtovi	172.753	175.081	176.314	177.780	175.035	180.303	175.189	170.144	168.744	171.667	174.110	175.070	171.167	97,8
Žito	98.286	99.345	94.637	95.951	98.586	105.016	100.173	93.941	94.125	98.377	97.830	98.293	96.975	98,7
Suhe stročnice	723	770	2.009	3.905	2.337	1.578	1.030	886	1.134	748	686	691	847	122,6
Krompir	6.832	6.833	6.306	5.900	5.736	4.427	4.175	4.124	3.640	3.386	3.307	3.600	3.319	92,2
Krmne korenovke ipd.	1.231	930	954	357	527	559	469	352	231	260	248	221	175	79,0
Sladkorna pesa	5.359	4.658	5.057	6.684	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Oljnice	6.559	5.772	6.580	7.500	9.666	8.161	9.054	11.787	11.021	10.242	10.309	10.526	8.939	84,9
Hmelj	1.662	1.524	1.453	1.507	1.572	1.638	1.660	1.488	1.376	1.159	1.166	1.296	1.405	108,4
Druge industrijske rastline	13	14	17	27	17	17	17	46	27	50	73	45	75	166,7
Zelenjadnice in jagode	3.162	2.979	2.995	3.273	2.861	3.545	3.516	2.378	3.387	3.923	3.987	4.138	4.115	99,4
Zelena krma z njiv	47.922	50.219	53.665	51.361	51.467	54.404	54.007	54.374	52.992	52.709	55.761	55.650	53.895	96,8
Seme	441	441	246	216	183	183	183	230	230	230	187	187	187	100,0
Cvetje in okrasne rastline	169	169	169	139	154	154	154	76	78	72	96	73	53	72,6
Drugo na njivah**	74	139	118	88	42	37	37	112	24	24	13	13	13	100,0
Neobdelane njive	320	1.288	2.108	872	1.887	584	714	349	479	487	448	338	1.170	346,2

* vključeni skupni pašniki

** sadike zelenjadnic, zelišč in jagod ter drugo

Vir: SURS

Priloga 20: Struktura kmetijske zemlje v rabi na kmetijskih gospodarstvih (osnovna površina, %); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kmetijska zemlja v rabi skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Trajni nasadi	5,6	5,8	5,4	5,6	5,2	5,3	5,6	5,6	5,9	5,6	5,7	5,6	5,7
Sadovnjaki	2,2	2,3	2,0	2,0	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	1,9	2,1	2,0	2,1
Vinogradi	3,2	3,4	3,2	3,4	3,2	3,3	3,4	3,4	3,6	3,4	3,4	3,3	3,3
Oljčniki	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Drevesnice in trsnice	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Travniki in pašniki*	60,5	58,5	59,9	58,1	59,6	58,1	57,1	59,2	57,3	58,6	57,9	58,0	58,4
Njive in vrtovi	33,9	35,7	34,7	36,3	35,1	36,6	37,4	35,3	36,8	35,8	36,4	36,3	35,9
Žito	19,3	20,3	18,6	19,6	19,8	21,3	21,4	19,5	20,5	20,5	20,4	20,4	20,3
Suhe stročnice	0,1	0,2	0,4	0,8	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2
Krompir	1,3	1,4	1,2	1,2	1,2	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7
Krmne korenovke ipd.	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Sladkorna pesa	1,1	0,9	1,0	1,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Oljnice	1,3	1,2	1,3	1,5	1,9	1,7	1,9	2,4	2,4	2,1	2,2	2,2	1,9
Hmelj	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3
Druge industrijske rastline	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zelenjadnice in jagode	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,8	0,5	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9
Zelena krma z njiv	9,4	10,2	10,5	10,5	10,3	11,0	11,5	11,3	11,6	11,0	11,6	11,5	11,3
Seme	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Cvetje in okrasne rastline	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drugo na njivah	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Neobdelane njive	0,1	0,3	0,4	0,2	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2

* vključeni skupni pašniki
Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 21: Pridelovalna površina na kmetijskih gospodarstvih (ha); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Žito*	99.305	99.775	95.547	96.186	99.275	105.564	100.866	94.760	94.979	99.733	98.972	99.884	98.955	99,1
– pšenica in pira	35.585	32.385	30.059	32.083	32.040	35.413	34.534	31.946	29.665	34.586	31.759	33.124	30.734	92,8
– koruza za zrnje	44.137	45.996	42.369	39.839	40.906	43.698	38.611	36.433	40.185	39.166	41.857	38.331	37.743	98,5
– ječmen	13.789	15.324	15.451	17.044	18.532	19.229	20.089	18.730	17.477	17.967	17.314	18.482	20.110	108,8
– rž	630	1.109	1.320	766	820	714	892	796	808	902	1.489	1.640	1.236	75,4
– oves	1.964	1.854	2.731	2.471	2.332	1.887	1.773	1.773	1.842	1.369	1.203	1.364	1.506	110,4
– tritikala	1.820	2.124	1.986	2.869	3.091	3.241	3.399	3.477	3.347	3.640	3.490	4.229	4.491	106,2
– drugo žito*	1.380	983	1.631	1.114	1.554	1.382	1.568	1.605	1.655	2.103	1.860	2.714	3.135	115,5
Suhe stročnice	723	770	2.009	3.905	2.337	1.578	1.030	886	1.134	748	686	691	847	122,6
Krompir	6.832	6.833	6.306	5.900	5.736	4.427	4.175	4.124	3.640	3.386	3.307	3.600	3.319	92,2
Krmne korenovke ipd.*	4.048	3.401	3.472	1.834	1.977	1.564	1.911	1.314	1.381	1.350	1.266	1.195	921	77,0
Sladkorna pesa	5.359	4.658	5.057	6.684	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Oljnice	6.559	5.772	6.580	7.500	9.666	8.161	9.054	11.787	11.021	10.242	10.309	10.526	8.939	84,9
– oljna ogrščica	2.705	1.945	2.260	2.809	5.358	4.442	4.424	5.303	4.770	5.141	6.131	5.563	1.629	29,3
– sončnice	107	56	40	156	246	256	227	203	374	367	273	252	230	91,3
– soja	40	78	172	226	126	49	66	109	107	140	278	404	1.705	422,0
– oljne buče	3.707	3.693	4.108	4.302	3.936	3.414	4.324	6.141	5.718	4.512	3.433	3.943	4.939	125,3
Hmelj	1.662	1.524	1.453	1.507	1.572	1.638	1.660	1.488	1.376	1.159	1.166	1.296	1.405	108,4
Zelena krma z njiv*	55.717	56.985	61.585	57.869	59.207	61.454	63.736	62.355	61.186	61.464	65.288	62.710	59.768	95,3
– silažna koruza	30.200	27.045	31.525	27.008	26.802	26.543	26.125	25.868	25.970	27.438	30.011	29.485	28.735	97,5
– drugi enoletni posevki	1.326	2.289	2.357	1.655	2.182	986	1.127	983	915	1.061	856	662	661	99,8
– detelje in lucerna	2.168	2.357	3.070	2.481	3.090	4.351	5.860	5.548	5.452	5.338	5.722	5.549	8.507	153,3
– trave in travno-deteljne mešanice	22.023	25.294	24.633	26.725	27.133	29.574	30.624	29.956	28.849	27.627	28.699	27.014	21.864	80,9
Zelenjadnice*	3.982	3.631	3.614	4.099	3.550	4.294	4.275	2.803	4.048	4.371	4.845	5.057	5.001	98,9
Sadje**	11.141	11.141	10.101	10.101	9.037	9.052	8.893	9.293	9.342	9.303	10.055	9.973	10.012	100,4
– jabolka	5.817	5.817	5.385	5.385	4.855	4.855	4.697	4.945	4.915	4.882	4.889	4.790	4.717	98,5
– hruške	1.183	1.183	1.054	1.054	890	890	881	928	926	932	981	971	966	99,4
– breskve	806	806	799	799	674	674	669	591	617	557	590	555	515	92,7
– drugo sadje	3.335	3.335	2.863	2.863	2.619	2.634	2.647	2.829	2.884	2.932	3.595	3.656	3.815	104,3
Grozdje	16.556	16.556	16.428	16.427	16.086	16.086	16.086	16.351	16.352	16.351	16.085	16.009	15.692	98,0
Oljke	814	814	820	820	910	910	910	892	892	892	925	996	1.076	108,0
Krma s trajnih travnikov in pašnikov***	308.348	286.831	304.906	285.000	297.284	285.973	267.304	285.712	262.603	281.159	277.475	279.916	278.678	99,6

* skupaj z naknadnimi posevki; ** skupaj z jagodami; *** vključeni skupni pašniki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 22: Rastlinska pridelava na kmetijskih gospodarstvih (t); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Žito*	398.747	583.173	576.287	493.560	531.888	579.634	532.845	568.846	607.798	576.407	457.339	648.887	624.047	96,2
– pšenica in pira	122.919	146.829	141.293	134.449	133.339	160.297	136.905	153.481	153.575	188.065	138.235	173.245	157.058	90,7
– koruza za zrnje	224.223	357.621	351.168	276.106	308.259	319.902	302.600	311.117	349.030	277.358	226.634	350.583	338.712	96,6
– ječmen	39.733	59.729	61.239	61.623	67.904	76.788	70.793	80.120	79.386	84.727	69.303	89.700	93.174	103,9
– rž	1.368	3.486	4.092	2.126	2.509	2.080	2.318	2.676	2.843	3.422	5.012	6.737	4.658	69,1
– oves	3.647	5.296	7.629	6.285	5.547	4.987	4.260	5.168	5.818	4.351	3.107	4.448	5.023	112,9
– tritikala	5.501	8.893	7.846	10.946	12.032	13.260	13.532	14.067	14.767	15.917	12.641	20.068	20.934	104,3
– drugo žito*	1.356	1.319	3.020	2.025	2.298	2.320	2.437	2.217	2.379	2.567	2.407	4.106	4.488	109,3
Suhe stročnice	833	1.986	5.640	10.475	6.005	4.248	2.089	1.921	3.281	1.527	920	1.522	1.895	124,5
Krompir	107.610	171.475	144.714	106.974	131.049	100.319	103.425	101.208	96.179	79.253	62.155	96.819	91.036	94,0
Krmne korenovke ipd.*	63.048	74.283	73.461	35.089	38.841	31.648	36.415	23.852	21.235	20.032	19.025	17.639	16.635	94,3
Sladkorna pesa	202.077	213.092	260.095	262.031	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Oljnice	8.052	8.144	8.730	9.258	18.333	13.321	12.899	20.227	19.300	20.492	17.812	23.965	12.657	52,8
– oljna ogrščica	4.831	5.418	5.352	4.991	14.740	10.949	9.845	15.522	13.948	16.692	15.113	19.883	3.643	18,3
– sončnice	122	79	89	190	427	414	330	476	976	868	506	527	578	109,7
– soja	68	226	333	527	348	137	193	290	292	343	463	1.046	4.689	448,3
– oljne buče	3.031	2.422	2.957	3.550	2.818	1.821	2.532	3.888	3.985	2.542	1.588	2.269	3.410	150,3
Hmelj	1.488	2.398	2.501	1.916	2.157	2.304	2.669	2.073	2.154	1.338	1.227	2.270	2.065	91,0
Zelena krma z njiv*	1.018.527	1.415.078	1.668.718	1.246.439	1.335.869	1.374.488	1.433.188	1.389.256	1.427.350	1.245.105	1.066.651	1.626.587	1.622.649	99,8
– silažna koruza	900.579	1.209.739	1.472.972	1.052.364	1.121.160	1.133.259	1.173.053	1.132.813	1.189.013	1.057.298	889.991	1.390.295	1.398.512	100,6
– drugi enoletni posevki	14.406	20.358	25.275	16.293	16.716	15.140	15.385	12.529	14.562	11.301	8.717	12.216	10.110	82,8
– detelje in lucerna	9.813	16.697	23.004	15.763	21.084	29.461	34.543	38.687	35.460	30.157	29.612	38.675	58.540	151,4
– trave in travno-deteljne mešanice	93.730	168.284	147.467	162.018	176.909	196.628	210.207	205.228	188.315	146.350	138.331	185.401	155.487	83,9
Zelenjadnice*	64.311	82.063	87.579	78.831	65.223	78.194	83.866	59.984	77.292	70.759	71.273	86.209	92.448	107,2
Sadje**	135.734	190.584	142.166	157.861	152.423	132.342	132.822	153.668	142.355	97.587	133.865	133.493	156.114	116,9
– jabolka	101.641	139.917	106.196	119.176	114.493	102.893	95.662	117.569	105.355	74.263	92.449	99.909	115.091	115,2
– hruške	11.326	14.216	8.213	11.447	11.823	9.299	11.459	10.889	11.425	6.509	11.138	10.208	11.068	108,4
– breskve	6.048	14.418	13.337	11.158	9.252	6.780	9.950	7.962	8.603	6.203	6.998	5.459	6.938	127,1
– drugo sadje	16.719	22.033	14.420	16.079	16.855	13.370	15.751	17.248	16.972	10.612	23.280	17.917	23.017	128,5
Grozdje	104.394	134.792	120.868	105.486	122.543	105.719	112.855	108.541	121.396	92.323	100.177	94.209	117.586	124,8
Oljke	861	2.145	2.907	1.893	1.604	2.455	1.823	1.895	1.704	740	1.479	814	1.578	193,9
Krma s trajnih travnikov in pašnikov***	976.995	1.553.050	1.712.588	1.331.878	1.525.022	1.572.063	1.538.220	1.638.819	1.451.932	1.283.162	1.174.446	1.589.103	1.633.585	102,8

* skupaj z naknadnimi posevki; ** skupaj z jagodami; *** vključeni skupni pašniki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 23: Hektarski pridelki v rastlinski pridelavi na kmetijskih gospodarstvih (t/ha); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Žito*	4,0	5,8	6,0	5,1	5,4	5,5	5,3	6,0	6,4	5,8	4,6	6,5	6,3	97,1
– pšenica in pira	3,5	4,5	4,7	4,2	4,2	4,5	4,0	4,8	5,2	5,4	4,4	5,2	5,1	97,7
– koruza za zrnje	5,1	7,8	8,3	6,9	7,5	7,3	7,8	8,5	8,7	7,1	5,4	9,1	9,0	98,1
– ječmen	2,9	3,9	4,0	3,6	3,7	4,0	3,5	4,3	4,5	4,7	4,0	4,9	4,6	95,5
– rž	2,2	3,1	3,1	2,8	3,1	2,9	2,6	3,4	3,5	3,8	3,4	4,1	3,8	91,7
– oves	1,9	2,9	2,8	2,5	2,4	2,6	2,4	2,9	3,2	3,2	2,6	3,3	3,3	102,3
– tritikala	3,0	4,2	4,0	3,8	3,9	4,1	4,0	4,0	4,4	4,4	3,6	4,7	4,7	98,2
– drugo žito*	1,0	1,3	1,9	1,8	1,5	1,7	1,6	1,4	1,4	1,2	1,3	1,5	1,4	94,6
Suhe stročnice	1,2	2,6	2,8	2,7	2,6	2,7	2,0	2,2	2,9	2,0	1,3	2,2	2,2	101,6
Krompir	15,8	25,1	22,9	18,1	22,8	22,7	24,8	24,5	26,4	23,4	18,8	26,9	27,4	102,0
Krmne korenovke ipd.*	15,6	21,8	21,2	19,1	19,6	20,2	19,1	18,2	15,4	14,8	15,0	14,8	18,1	122,4
Sladkorna pesa	37,7	45,7	51,4	39,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Oljnice	1,2	1,4	1,3	1,2	1,9	1,6	1,4	1,7	1,8	2,0	1,7	2,3	1,4	62,2
– oljna ogrščica	1,8	2,8	2,4	1,8	2,8	2,5	2,2	2,9	2,9	3,2	2,5	3,6	2,2	62,6
– sončnice	1,1	1,4	2,2	1,2	1,7	1,6	1,5	2,3	2,6	2,4	1,9	2,1	2,5	120,2
– soja	1,7	2,9	1,9	2,3	2,8	2,8	2,9	2,7	2,7	2,5	1,7	2,6	2,8	106,2
– oljne buče	0,8	0,7	0,7	0,8	0,7	0,5	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,6	0,7	120,0
Hmelj	0,9	1,6	1,7	1,3	1,4	1,4	1,6	1,4	1,6	1,2	1,1	1,8	1,5	83,9
Zelena krma z njiv*	18,3	24,8	27,1	21,5	22,6	22,4	22,5	22,3	23,3	20,3	16,3	25,9	27,1	104,7
– silažna koruza	29,8	44,7	46,7	39,0	41,8	42,7	44,9	43,8	45,8	38,5	29,7	47,2	48,7	103,2
– drugi enoletni posevki	10,9	8,9	10,7	9,8	7,7	15,4	13,7	12,7	15,9	10,7	10,2	18,5	15,3	82,9
– detelje in lucerna	4,5	7,1	7,5	6,4	6,8	6,8	5,9	7,0	6,5	5,6	5,2	7,0	6,9	98,7
– trave in travno-deteljne mešanice	4,3	6,7	6,0	6,1	6,5	6,6	6,9	6,9	6,5	5,3	4,8	6,9	7,1	103,6
Zelenjadnice*	16,1	22,6	24,2	19,2	18,4	18,2	19,6	21,4	19,1	16,2	14,7	17,0	18,5	108,4
Sadje**	12,2	17,1	14,1	15,6	16,9	14,6	14,9	16,5	15,2	10,5	13,3	13,4	15,6	116,5
– jabolka	17,5	24,1	19,7	22,1	23,6	21,2	20,4	23,8	21,4	15,2	18,9	20,9	24,4	117,0
– hruške	9,6	12,0	7,8	10,9	13,3	10,5	13,0	11,7	12,3	7,0	11,4	10,5	11,5	109,1
– breskve	7,5	17,9	16,7	14,0	13,7	10,1	14,9	13,5	13,9	11,1	11,9	9,8	13,5	137,1
– drugo sadje	5,0	6,6	5,0	5,6	6,4	5,1	6,0	6,1	5,9	3,6	6,5	4,9	6,0	123,1
Grozdje	6,3	8,1	7,4	6,4	7,6	6,6	7,0	6,6	7,4	5,6	6,2	5,9	7,5	127,3
Oljke	1,1	2,6	3,5	2,3	1,8	2,7	2,0	2,1	1,9	0,8	1,6	0,8	1,5	179,4
Krma s trajnih travnikov in pašnikov***	3,2	5,4	5,6	4,7	5,1	5,5	5,8	5,7	5,5	4,6	4,2	5,7	5,9	103,3

* skupaj z naknadnimi posevki; ** skupaj z jagodami; *** vključeni skupni pašniki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 24: Število živine in živinorejska proizvodnja; 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
ŠTEVILO ŽIVINE (konec leta)														
Govedo	450.226	451.136	452.517	454.033	479.581	469.983	472.878	470.151	462.300	460.063	460.576	468.253	484.192	103,4
– od tega krave	185.876	182.074	177.228	173.021	177.636	175.962	174.076	173.354	170.739	167.525	165.785	168.316	169.875	100,9
Prašiči	620.506	533.998	547.432	575.116	542.590	432.011	415.230	395.593	347.310	296.097	288.350	281.319	271.385	96,5
– od tega plemenske svinje	49.371	41.141	41.176	42.501	37.054	31.500	29.141	26.052	22.303	17.566	17.340	16.410	15.886	96,8
Drobnica	128.952	142.296	154.832	159.326	159.408	163.186	168.004	155.985	146.621	140.503	130.019	135.931	136.365	100,3
– od tega plemenska drobnica	89.107	100.439	107.488	109.335	109.803	111.825	117.127	110.287	100.610	94.099	88.093	93.150	93.649	100,5
Perutnina (000)	4.534	3.268	3.177	3.057	4.559	4.575	5.212	4.618	4.007	4.839	4.907	5.259	5.754	109,4
Konji**	16.879		19.249		19.623			22.673			21.832			
Kunci**	138.953		130.106		115.572			85.088			96.218			
Čebelarje družine**	24.606		40.105		41.245			59.857			62.716			
Damjaki in navadna jelenjad**	5.551		4.513		4.803			7.341			9.745			
PROIZVODNJA (000 t)														
Prirast (živa masa)														
Govedo	81,0	80,2	80,6	76,5	77,8	77,2	74,7	77,6	80,2	77,7	75,2	74,8	76,8	102,7
Prašiči	91,3	85,0	79,2	83,1	77,7	72,2	57,8	55,3	49,2	42,3	36,1	38,1	33,6	88,2
Perutnina	78,8	73,4	76,4	68,8	82,6	83,2	85,3	86,4	82,2	83,7	80,8	84,0	82,5	98,2
Drobnica	3,2	3,9	4,2	4,1	4,2	4,0	4,3	3,7	3,3	3,2	2,9	3,5	3,4	95,7
Domača prireja mesa (klavna masa)														
Govedo	50,1	45,0	44,1	42,2	43,0	44,5	41,0	43,2	44,7	43,4	41,1	39,6	38,6	97,5
Prašiči	73,3	71,2	61,4	63,1	62,4	61,3	45,3	44,5	40,2	36,0	29,0	29,6	26,4	89,2
Perutnina	56,8	52,9	55,0	50,1	59,8	60,9	62,5	63,6	60,9	62,2	59,7	61,8	61,3	99,2
Drobnica	1,8	1,7	2,0	2,0	2,1	1,9	2,0	2,0	1,9	1,8	1,6	1,6	1,7	102,9
Vse pridobljeno meso (klavna masa)														
Govedo	49,9	47,1	45,4	39,4	38,4	37,2	35,6	35,7	35,8	33,5	31,9	31,5	33,4	106,0
Prašiči	73,7	71,3	62,6	61,2	57,3	54,6	44,1	44,2	39,0	35,6	29,4	29,7	27,3	91,9
Perutnina	56,8	52,9	55,0	49,6	59,5	59,9	61,4	62,2	59,2	60,3	58,2	60,5	59,4	98,2
Drobnica	1,8	1,7	2,0	2,0	2,1	1,9	2,0	2,0	1,9	1,8	1,6	1,6	1,7	102,5
Namolzeno mleko														
Kravage mleko	661,7	650,4	659,0	642,3	666,5	653,7	625,5	603,9	601,6	620,9	595,5	616,6	630,6	102,3
Ovčje in kozje mleko	2,1	1,9	1,7	1,7	1,8	2,0	2,3	1,9	1,7	1,7	1,4	1,9	:	
Znesena jajca (mil. kosov)	267,5	242,0	238,8	263,4	322,4	358,8	360,3	357,1	369,2	322,7	357,6	340,3	391,3	115,0
Natočeni med	1,9	2,4	1,7	2,3	1,5	1,6	1,9	1,7	2,5	1,0	2,4	0,5	2,0	434,6
Nastrižena volna	0,14	0,17	0,18	0,18	0,18	0,19	0,19	0,18	0,16	0,16	0,15	0,16	0,15	96,2

* začasni podatki

** stanje sredi leta (strukturno raziskovanje)

Vir: SURS

Priloga 25: Odkup in prodaja na tržnicah za nekatere pomembnejše kmetijske pridelke (t); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
RASTLINSKI PRIDELKI														
Žito	114.215	122.360	103.182	80.237	101.763	108.224	130.915	132.079	147.917	170.799	118.718	180.460	85.553	47,4
Od tega:														
– pšenica	89.640	77.084	68.422	51.147	52.532	54.528	56.584	64.777	74.116	99.570	67.242	84.081	51.168	60,9
– koruza	22.769	39.726	31.752	25.726	44.288	46.786	68.497	59.258	65.131	59.376	42.634	84.376	83.852	99,4
– ječmen	672	3.938	2.476	2.261	3.169	5.667	3.029	6.056	6.742	9.345	5.712	7.020	11.078	157,8
Fižol za zrnje	84	75	77	89	92	79	138	90	66	71	47	66	81	122,9
– odkup	9	0	1	2	1	2	2	5	1	1	1	9	9	96,4
– prodaja na tržnicah	75	75	76	87	92	76	136	85	64	70	46	57	72	127,3
Krompir	13.652	10.567	11.310	6.025	6.634	7.076	6.550	7.902	7.124	5.875	4.626	5.629	6.221	110,5
– odkup	12.718	9.664	10.455	5.241	5.655	6.078	5.671	7.100	6.365	5.220	4.122	5.237	5.862	111,9
– prodaja na tržnicah	934	904	856	784	979	998	879	802	760	655	504	393	358	91,3
Oljnice	4.026	3.801	4.865	5.369	11.031	4.779	7.352	9.430	8.806	9.653	9.476	9.455	5.372	56,8
Hmelj	1.707	1.956	1.845	1.528	1.792	1.064	1.608	1.715	977	1.331	1.128	1.328	162	12,2
Zelenjadnice	13.554	14.932	14.399	12.516	13.302	10.929	9.677	9.193	8.571	7.594	8.090	12.362	12.462	100,8
– odkup	11.091	12.454	11.463	9.613	9.792	7.664	6.953	6.545	6.268	5.496	5.999	10.300	10.194	99,0
– prodaja na tržnicah	2.462	2.478	2.935	2.902	3.510	3.265	2.724	2.648	2.303	2.098	2.090	2.062	2.268	110,0
Sadje	46.161	47.558	49.011	40.230	42.667	35.666	32.063	33.031	40.207	26.228	24.186	26.295	18.830	71,6
– odkup	44.864	46.273	47.794	39.022	41.179	34.180	30.797	31.766	39.271	25.394	23.357	25.573	18.076	70,7
– prodaja na tržnicah	1.297	1.285	1.217	1.208	1.488	1.486	1.265	1.265	936	834	829	721	754	104,5
Grozdje za predelavo	27.580	35.425	33.442	24.953	33.234	27.415	25.150	20.486	20.813	15.615	15.233	14.394	8.924	62,0
Vino (000 l)	16.524	15.090	14.850	14.909	12.874	12.391	13.412	13.499	10.892	10.791	15.528	14.122	6.856	48,5
Oljčno olje (tržnice) (000 l)	8,0	3,0	7,3	2,9	1,0	0,7	0,8	0,8	1,5	1,8	1,7	1,7	11,5	676,0
ŽIVALSKI PROIZVODI														
Kravje mleko	488.791	499.725	508.341	511.017	530.374	524.311	516.792	519.500	525.592	535.057	516.971	531.694	419.264	78,9
Jedilna jajca (000)	137.625	142.041	131.085	137.520	130.563	131.021	121.825	121.950	133.315	136.481	141.012	138.023	105.711	76,6
– odkup	134.558	138.955	128.135	134.263	127.123	127.378	119.797	120.082	131.739	134.062	139.049	135.799	104.804	77,2
– prodaja na tržnicah	3.067	3.085	2.950	3.257	3.440	3.642	2.028	1.868	1.576	2.418	1.963	2.223	907	40,8
Valilna jajca (000)	16.702	17.619	22.045	23.920	17.528	18.609	19.887	28.611	27.908	18.410	15.541	17.568	12.055	68,6
Med	742	644	295	576	364	319	450	340	395	198	192	105	101	96,4
– odkup	696	586	253	525	318	249	366	203	264	111	132	55	49	89,0
– prodaja na tržnicah	46	58	42	51	47	70	84	137	131	87	61	50	52	104,5

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 26: Zakol živine v klavnicah; 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
ŠTEVILO														
Govedo*	162.320	151.029	137.618	136.785	128.087	131.533	125.264	124.858	124.447	115.711	110.326	108.391	112.038	103,4
Prašiči*	476.973	442.870	391.788	409.590	405.311	380.703	291.588	289.303	273.904	252.512	227.856	238.871	238.292	99,8
Perutnina (000)	29.616	27.492	27.777	26.626	33.356	33.893	33.188	32.678	31.843	32.041	32.316	33.594	33.322	99,2
Drobnica	9.078	9.464	8.801	9.471	10.663	10.143	9.548	9.413	9.678	9.290	7.863	9.311	9.681	104,0
Konji	1.411	1.467	1.029	1.096	1.379	1.315	1.493	1.632	1.689	1.721	1.393	1.544	1.391	90,1
Kunci	77.787	50.557	40.355	32.123	22.119	29.615	24.441	17.730	13.452	12.971	14.209	16.034	11.151	69,5
MASA TRUPOV (t)														
Govedo*	43.136	40.079	37.382	37.908	36.203	36.943	35.260	35.772	35.571	33.089	32.104	31.566	33.583	106,4
Prašiči*	37.256	34.621	31.675	33.626	33.187	31.406	24.113	24.903	22.954	21.033	18.953	20.208	20.229	100,1
Perutnina	56.046	51.999	53.417	48.137	58.910	58.692	59.543	61.431	58.284	58.661	57.088	59.798	58.761	98,3
Drobnica	124	122	110	119	134	125	119	116	118	115	92	115	119	103,9
Konji	328	330	239	253	324	305	352	382	381	381	307	344	317	92,2
Kunci	134	69	49	43	29	38	32	23	17	17	18	21	14	69,5
POVPREČNA MASA (kg)														
Govedo	265,8	265,4	271,6	277,1	282,6	280,9	281,5	286,5	285,8	286,0	291,0	291,2	299,7	102,9
Prašiči	78,1	78,2	80,9	82,1	81,9	82,5	82,7	86,1	83,8	83,3	83,2	84,6	84,9	100,3
Perutnina	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,7	1,8	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	99,1
Drobnica	13,7	12,9	12,5	12,5	12,6	12,3	12,5	12,4	12,2	12,4	11,7	12,3	12,3	99,9
Konji	232,7	224,9	231,9	231,3	235,3	232,2	235,6	234,2	225,7	221,6	220,2	222,8	227,9	102,3
Kunci	1,7	1,4	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	100,0

* skupaj z uvoženo klavno živino

Vir: SURS

Priloga 27: Poraba kmetijskih proizvodov na prebivalca (kg; koledarsko leto); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Žito** (brez riža)	91,8	88,6	92,0	93,0	91,9	88,6	80,7	90,1	87,6	85,4	83,0	88,6	89,9	101,5
– pšenica**	74,5	72,2	74,2	75,3	72,4	70,3	63,9	74,7	72,5	70,5	68,2	75,4	76,3	101,2
– koruza**	12,7	11,6	11,1	10,5	12,4	11,5	10,7	9,4	10,0	9,9	9,3	6,4	7,3	113,3
– rž**	2,2	2,3	3,5	3,9	3,6	3,5	3,5	3,1	2,4	2,2	2,3	2,9	2,1	73,6
Riž	3,6	3,3	4,0	4,1	4,2	4,1	4,3	5,1	5,8	5,5	5,7	5,6	4,9	87,8
Krompir (svež in predelan, brez škroba)	72,4	75,8	76,8	78,9	81,4	77,5	72,0	70,3	66,4	63,3	59,6	62,4	68,0	109,0
Sladkor***	32,7	36,0	39,6	33,4	33,1	36,4	38,1	38,5	40,1	40,0	39,4	37,9	36,8	97,2
Zelenjava (sveža in predelana)	81,5	89,0	91,3	95,6	90,3	101,0	103,2	91,8	97,1	95,3	96,4	103,9	108,7	104,6
Sadje (sveže in predelano)	100,1	128,2	125,1	124,4	131,7	151,7	148,5	135,2	129,3	113,0	129,4	131,1	132,8	101,3
Vino (l) – tržno leto	:	:	43,4	39,5	39,6	37,1	37,8	37,7	39,7	37,1	36,1	39,3	:	:
Meso (skupaj z drobovino)	99,2	98,6	97,3	94,2	94,7	96,6	94,1	93,7	89,5	88,1	82,2	85,0	88,2	103,8
– goveje in telečje meso	23,6	23,4	23,6	20,7	21,1	21,3	20,5	19,9	19,8	18,9	18,6	18,1	19,0	105,0
– prašičje meso	42,4	44,6	44,2	45,2	42,0	43,2	40,5	41,6	39,6	37,7	35,5	36,8	36,9	100,3
– perutninsko meso	24,9	23,1	24,7	23,0	26,1	26,7	28,1	27,7	26,2	27,7	24,8	27,0	28,9	107,0
– meso drobnice	0,9	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	105,1
Mleko, skupaj (ekvivalent SS)	228,7	235,8	235,3	218,9	223,6	234,0	230,0	223,7	218,9	225,9	218,6	219,9	219,8	100,0
Mlečni izdelki – tržna bilanca														
– sveže mleko	61,7	62,5	63,5	51,3	54,3	58,0	56,0	53,5	53,4	51,9	55,5	58,9	46,6	79,1
– fermentirani izdelki	13,8	14,8	16,6	17,6	17,9	17,8	19,0	19,4	19,5	19,1	18,3	17,9	17,8	99,2
– smetana	7,7	8,4	7,3	6,9	7,8	8,5	7,6	6,2	6,8	6,1	6,4	6,2	6,5	105,1
– sir in skuta	10,8	11,4	12,2	13,0	14,0	15,0	14,7	14,3	14,3	14,6	14,5	14,9	15,5	104,2
– maslo	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,8	1,9	2,0	109,5
Jajca	6,8	6,2	6,5	7,0	8,9	10,0	10,2	10,1	10,1	9,1	10,3	9,8	11,1	113,9
Med	1,0	1,2	1,1	1,4	0,9	1,0	1,1	1,1	1,4	1,0	1,4	1,1	1,4	123,7

* začasni podatki

** v ekvivalentu moke

*** v ekvivalentu belega sladkorja

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 28: Stopnja samooskrbe s kmetijskimi proizvodi (%; koledarsko leto); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Žito (brez riža)	37,6	63,3	60,0	50,0	53,6	63,5	56,6	56,6	71,1	70,2	54,7	76,6	72,6
– pšenica	47,3	53,7	48,0	44,0	46,6	55,1	47,9	49,3	54,9	64,8	46,8	59,0	52,4
– koruza	37,6	77,3	72,1	57,0	58,0	72,3	63,3	61,5	82,4	71,5	57,9	91,0	88,1
– ječmen	24,3	45,2	50,5	44,7	52,7	57,1	52,8	54,3	68,0	81,3	62,0	72,2	73,4
– rž	20,6	42,1	36,3	17,3	21,6	18,8	22,0	31,1	43,2	49,6	74,6	72,6	61,1
Svež krompir	75,2	100,6	87,3	74,8	90,0	75,5	83,5	85,3	84,0	77,9	64,4	91,4	80,4
Krompir (svež in predelan, brez škroba)	64,5	86,0	74,1	59,8	70,4	57,4	62,8	62,9	63,0	55,1	46,3	67,5	59,0
Sladkor	40,3	40,7	48,5	58,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sveža zelenjava	47,9	54,1	56,9	49,9	45,6	46,2	48,3	40,5	48,1	45,3	44,8	49,7	50,6
Zelenjava (sveža in predelana)	37,2	43,3	44,9	38,6	33,8	36,0	37,4	30,1	36,5	34,0	33,8	37,8	38,7
Sveže sadje	66,5	66,8	62,9	65,5	68,9	59,8	57,6	64,3	63,5	50,4	56,5	56,2	60,9
Sadje (sveže in predelano)	55,6	58,2	48,8	52,5	49,0	37,7	38,5	46,7	46,5	37,2	42,9	41,9	47,4
Vino – tržno leto	:	:	95,5	91,3	105,1	96,8	100,2	96,3	102,1	83,2	92,7	79,8	:
Meso (skupaj z drobovino)	97,3	91,9	88,4	88,1	92,5	91,0	82,6	84,2	84,7	83,4	81,9	79,8	74,0
– goveje in telečje meso	106,7	96,5	93,4	101,4	101,3	103,1	98,1	106,0	109,7	111,5	107,4	106,3	98,7
– prašičje meso	86,5	79,9	69,5	69,7	73,6	70,2	54,8	52,3	49,5	46,5	39,6	39,0	34,6
– perutninsko meso	114,5	115,1	112,4	108,2	113,7	112,9	109,1	112,2	113,3	109,3	117,4	111,4	103,1
– meso drobnice	100,1	99,9	99,7	99,6	99,1	98,6	97,4	99,0	98,9	99,0	95,4	87,4	85,4
Mleko, skupaj (ekvivalent SS)	115,6	113,8	113,4	120,2	120,3	114,6	113,8	116,4	119,7	117,4	118,2	120,3	124,9
Mlečni izdelki – tržna bilanca													
– sveže mleko	129,0	143,1	135,2	116,5	126,7	98,6	105,5	110,8	107,9	109,6	109,7	115,9	143,0
– fermentirani izdelki	134,9	119,2	101,1	97,3	92,3	92,1	82,8	79,5	83,9	86,3	92,5	83,6	81,1
– smetana	100,6	108,8	105,8	99,4	96,8	92,6	95,9	114,5	101,9	106,1	97,0	94,3	90,3
– sir in skuta	112,4	104,6	89,9	77,8	66,5	64,5	61,5	63,7	63,6	59,8	54,6	55,4	48,5
– maslo	245,0	192,9	156,5	119,4	102,3	92,9	86,7	89,7	89,0	76,7	63,5	60,4	53,6
Jajca	103,9	102,9	94,4	96,8	95,1	95,4	93,1	92,7	96,2	92,3	91,4	90,4	92,5
Med	97,5	102,0	75,2	81,0	77,9	81,6	85,1	74,2	85,2	51,2	82,2	20,1	70,5

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

CENE V KMETIJSTVU

Priloga 29: Nominalni indeksi cen kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih (2010 = 100); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/14
Rastlinski pridelki	94,2	81,9	77,5	92,4	105,9	120,5	98,0	100,0	108,2	111,7	128,2	108,1	114,0	5,5 %
Žito	88,6	83,4	71,5	75,9	124,3	111,3	78,7	100,0	128,8	139,3	122,4	105,5	106,7	1,1 %
– navadna pšenica	101,7	88,1	80,7	79,4	123,6	133,3	89,3	100,0	143,7	144,7	134,1	125,4	126,2	0,6 %
– koruza za zrnje	75,9	75,4	59,8	70,2	123,2	88,1	65,6	100,0	111,1	131,8	106,6	83,6	86,0	2,9 %
– krmni ječmen	94,8	120,3	103,2	102,6	141,5	141,5	113,7	100,0	168,3	164,0	173,9	142,8	134,6	–5,7 %
Krompir	124,2	98,1	60,0	131,5	141,4	114,2	88,1	100,0	106,4	95,8	201,8	121,5	87,3	–28,1 %
Oljnice	72,8	62,5	60,9	67,3	77,0	130,3	99,0	100,0	135,0	153,6	133,0	112,3	124,3	10,7 %
Druge industrijske rastline (hmelj)	76,4	81,2	93,8	97,6	176,0	371,6	175,7	100,0	81,8	85,8	100,9	116,7	161,6	38,5 %
Zelenjadnice	96,6	67,0	70,9	83,9	87,5	96,9	89,1	100,0	102,0	111,8	138,2	114,3	120,7	5,6 %
Cvetje, okrasne rastline, sadike	122,6	120,2	109,6	110,5	98,6	104,1	109,8	100,0	113,3	112,3	111,9	109,6	120,2	9,7 %
Sveže sadje	92,3	75,0	74,3	81,0	97,9	128,8	103,1	100,0	107,3	112,3	133,6	99,7	110,4	10,7 %
Grozdje za predelavo	87,7	90,9	93,6	114,2	101,7	116,2	105,5	100,0	96,6	103,9	104,5	105,7	108,8	2,9 %
Vino	75,1	77,0	78,6	88,5	100,1	103,9	94,3	100,0	110,7	108,5	95,3	106,0	122,4	15,5 %
Oljčno olje	113,1	102,8	94,8	87,3	87,3	100,0	100,0	100,0	100,0	90,9	100,0	100,0	109,1	9,1 %
Živali in živalski proizvodi	89,0	90,8	92,5	94,5	98,0	110,9	98,9	100,0	110,6	115,4	119,8	120,8	110,5	–8,5 %
Govedo	77,9	79,5	89,6	94,0	95,0	100,1	100,6	100,0	111,0	122,6	119,9	116,1	116,9	0,7 %
Prašiči	95,0	98,1	103,5	104,3	96,8	107,9	99,7	100,0	107,5	121,4	123,2	118,2	111,5	–5,7 %
Jagnjeta	96,9	89,4	89,8	95,3	97,8	99,1	101,6	100,0	96,5	97,6	102,2	112,4	126,7	12,7 %
Perutnina	80,0	87,0	80,5	81,0	89,1	105,5	100,4	100,0	106,3	107,8	115,3	109,4	105,9	–3,2 %
Konji	94,9	91,7	85,6	103,9	99,3	94,9	106,0	100,0	96,6	106,1	105,3	97,7	104,6	7,1 %
Mleko, kravje	101,0	99,9	99,3	100,5	105,1	123,6	98,0	100,0	113,9	113,2	121,3	129,7	106,5	–17,9 %
Jajca, jedilna	74,2	80,2	82,3	80,8	92,0	95,8	96,9	100,0	101,8	112,0	117,4	116,1	112,7	–2,9 %
Drugi živalski proizvodi	96,7	91,2	91,0	106,9	105,3	92,1	52,9	100,0	123,0	122,8	138,4	165,2	172,4	4,4 %
KMETIJSTVO SKUPAJ	90,8	87,8	87,4	93,8	100,7	114,1	98,6	100,0	109,8	114,1	122,7	116,5	111,7	–4,1 %

Vir: SURS

Priloga 30: Realni indeksi cen kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih in primerjava z EU (2010 = 100); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/14
Rastlinski pridelki	115,2	96,7	89,3	103,9	114,9	123,8	99,8	100,0	106,3	106,9	120,6	101,5	107,6	6,0 %
Žito	108,4	98,5	82,4	85,3	134,9	114,3	80,1	100,0	126,5	133,4	115,2	99,1	100,7	1,7 %
– navadna pšenica	124,4	104,0	93,0	89,3	134,1	136,9	90,9	100,0	141,1	138,5	126,2	117,7	119,1	1,2 %
– koruza za zrnje	92,9	89,0	68,9	78,9	133,7	90,5	66,8	100,0	109,1	126,2	100,3	78,5	81,2	3,4 %
– krmni ječmen	116,0	142,1	118,9	115,4	153,6	145,3	115,8	100,0	165,3	157,0	163,6	134,1	127,1	–5,2 %
Krompir	151,9	115,8	69,1	147,9	153,4	117,3	89,7	100,0	104,5	91,7	189,8	114,1	82,4	–27,8 %
Oljnice	89,1	73,8	70,2	75,7	83,6	133,8	100,8	100,0	132,6	147,0	125,1	105,4	117,3	11,3 %
Druge industrijske rastline (hmelj)	93,5	95,9	108,1	109,7	191,0	381,7	178,9	100,0	80,3	82,1	94,9	109,6	152,5	39,2 %
Zelenjadnice	118,2	79,1	81,7	94,3	95,0	99,5	90,7	100,0	100,2	107,0	130,0	107,3	113,9	6,2 %
Cvetje, okrasne rastline, sadike	150,0	141,9	126,3	124,2	107,0	106,9	111,8	100,0	111,3	107,5	105,3	102,9	113,5	10,3 %
Sveže sadje	112,9	88,6	85,6	91,1	106,2	132,3	105,0	100,0	105,4	107,5	125,7	93,6	104,2	11,3 %
Grozdje za predelavo	107,3	107,3	107,8	128,4	110,4	119,4	107,4	100,0	94,9	99,5	98,3	99,2	102,7	3,5 %
Vino	91,9	90,9	90,5	99,5	108,6	106,7	96,0	100,0	108,7	103,9	89,7	99,5	115,5	16,1 %
Oljčno olje	138,4	121,4	109,2	98,2	94,7	102,7	101,8	100,0	98,2	87,0	94,1	93,9	103,0	9,7 %
Živali in živalski proizvodi	108,9	107,2	106,6	106,3	106,4	113,9	100,7	100,0	108,6	110,5	112,7	113,4	104,3	–8,0 %
Govedo	95,3	93,9	103,2	105,7	103,1	102,8	102,5	100,0	109,0	117,4	112,8	109,0	110,3	1,2 %
Prašiči	116,2	115,8	119,2	117,3	105,0	110,8	101,5	100,0	105,6	116,2	115,9	111,0	105,3	–5,2 %
Jagnjeta	118,5	105,6	103,5	107,2	106,1	101,8	103,5	100,0	94,8	93,4	96,1	105,5	119,6	13,3 %
Perutnina	97,9	102,7	92,7	91,1	96,7	108,4	102,2	100,0	104,4	103,2	108,5	102,7	100,0	–2,7 %
Konji	116,1	108,3	98,6	116,8	107,8	97,5	108,0	100,0	94,9	101,6	99,1	91,7	98,7	7,6 %
Mleko, kravje	123,6	118,0	114,4	113,0	114,1	127,0	99,8	100,0	111,9	108,4	114,1	121,8	100,5	–17,4 %
Jajca, jedilna	90,8	94,7	94,8	90,9	99,8	98,4	98,7	100,0	100,0	107,2	110,4	109,0	106,4	–2,4 %
Drugi živalski proizvodi	118,3	107,7	104,8	120,2	114,3	94,6	53,9	100,0	120,8	117,6	130,2	155,1	162,7	4,9 %
KMETIJSTVO SKUPAJ	111,1	103,7	100,7	105,5	109,3	117,2	100,4	100,0	107,8	109,2	115,4	109,4	105,4	–3,6 %
EU-27														
Rastlinski pridelki	102,0	97,4	92,0	96,7	109,4	107,5	90,7	100,0	105,7	109,0	:	:	:	:
Živali in živalski proizvodi	101,6	101,9	100,6	100,9	102,4	107,6	98,2	100,0	107,0	110,3	:	:	:	:
KMETIJSTVO SKUPAJ	101,9	99,7	96,0	98,6	106,0	107,5	94,3	100,0	106,3	109,6	:	:	:	:

Vir: SURS, Eurostat, preračuni KIS

Priloga 31: Indeksi cen inputov za kmetijstvo in primerjava z EU (2010 = 100); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/14
NOMINALNO	70,7	76,9	77,3	80,6	88,9	109,6	97,6	100,0	114,0	120,0	123,2	116,7	111,1	-4,8 %
Inputi za tekočo porabo (1)	79,4	86,9	87,8	86,2	95,6	106,8	110,9	100,0	110,5	116,2	121,6	119,3	118,1	-1,0 %
Semena in sadike	59,3	65,3	78,0	83,4	85,0	99,8	86,7	100,0	112,0	122,8	122,7	120,1	105,2	-12,4 %
Energija; maziva	57,5	61,5	63,5	65,6	74,4	143,9	107,4	100,0	127,7	136,8	126,3	111,3	119,6	7,5 %
Gnojila in sredstva za izboljšavo tal	82,4	82,0	84,2	86,1	87,4	91,5	97,4	100,0	104,2	109,2	116,2	119,5	120,7	1,0 %
Sredstva za varstvo rastlin	66,5	69,8	72,5	87,1	89,6	95,1	98,1	100,0	101,9	103,7	105,4	105,7	105,7	0,0 %
Veterinarske storitve	80,3	90,8	76,9	77,0	96,6	121,6	98,9	100,0	124,4	129,2	140,8	123,7	111,9	-9,5 %
Krmila	61,9	66,0	70,0	75,2	81,1	90,7	97,1	100,0	102,5	104,8	108,7	111,5	112,8	1,2 %
Vzdrževanje opreme	70,8	76,1	79,7	85,0	89,7	96,3	99,4	100,0	101,4	106,2	104,8	105,0	107,2	2,1 %
Vzdrževanje zgradb	88,8	91,4	93,5	95,7	97,4	98,5	99,8	100,0	99,8	100,4	102,4	105,6	105,5	-0,1 %
Drugi proizvodi in storitve	75,8	82,2	85,5	86,4	89,5	94,1	99,7	100,0	102,9	104,3	106,2	106,5	108,9	2,3 %
Inputi za investicije (2)	76,8	80,0	84,0	85,8	88,3	92,8	100,7	100,0	102,7	103,9	105,8	105,9	108,6	2,5 %
Oprema	78,3	81,6	84,2	85,4	88,3	93,0	101,2	100,0	102,5	103,4	104,7	104,8	109,0	4,0 %
Mehanizacija in druga oprema	75,3	78,3	83,7	86,1	88,2	92,6	100,2	100,0	103,0	104,3	107,0	106,9	108,2	1,2 %
Transportna oprema (traktorji)	73,3	87,7	89,4	87,9	92,4	97,2	97,2	100,0	103,5	105,2	107,1	108,0	109,5	1,4 %
Zgradbe	72,3	78,5	79,9	82,4	89,1	104,8	98,3	100,0	110,6	115,2	117,9	113,6	110,4	-2,8 %
INPUTI ZA KMETIJSTVO, skupaj (1 + 2)														
REALNO														
Inputi za tekočo porabo (1)	86,5	90,8	89,1	90,6	96,5	112,6	99,4	100,0	112,0	114,9	115,9	109,6	104,9	-4,3 %
Semena in sadike	97,1	102,6	101,1	96,9	103,7	109,7	112,9	100,0	108,5	111,2	114,4	112,0	111,5	-0,5 %
Energija; maziva	72,5	77,1	89,9	93,8	92,2	102,5	88,3	100,0	110,0	117,6	115,4	112,8	99,3	-11,9 %
Gnojila in sredstva za izboljšavo tal	70,3	72,6	73,2	73,8	80,7	147,8	109,4	100,0	125,4	131,0	118,8	104,5	112,9	8,0 %
Sredstva za varstvo rastlin	100,8	96,8	97,0	96,8	94,8	94,0	99,2	100,0	102,3	104,5	109,3	112,2	113,9	1,5 %
Veterinarske storitve	81,4	82,4	83,5	97,9	97,2	97,7	99,9	100,0	100,1	99,3	99,2	99,2	99,8	0,5 %
Krmila	98,2	107,2	88,6	86,6	104,8	124,9	100,7	100,0	122,2	123,7	132,5	116,1	105,6	-9,1 %
Vzdrževanje opreme	75,7	77,9	80,6	84,6	88,0	93,2	98,9	100,0	100,7	100,3	102,3	104,7	106,5	1,7 %
Vzdrževanje zgradb	86,6	89,9	91,8	95,6	97,3	98,9	101,2	100,0	99,6	101,7	98,6	98,6	101,2	2,6 %
Drugi proizvodi in storitve	108,6	107,9	107,7	107,6	105,7	101,2	101,6	100,0	98,0	96,1	96,3	99,1	99,6	0,4 %
Inputi za investicije (2)	92,7	97,1	98,5	97,1	97,1	96,7	101,5	100,0	101,1	99,9	99,9	100,0	102,8	2,8 %
Oprema	94,0	94,5	96,8	96,5	95,8	95,3	102,6	100,0	100,9	99,5	99,5	99,4	102,5	3,1 %
Mehanizacija in druga oprema	95,8	96,4	97,0	96,0	95,8	95,5	103,1	100,0	100,7	99,0	98,5	98,4	102,9	4,6 %
Transportna oprema (traktorji)	92,1	92,5	96,4	96,8	95,7	95,1	102,0	100,0	101,2	99,9	100,7	100,4	102,1	1,8 %
Zgradbe	89,7	103,6	103,0	98,8	100,3	99,8	99,0	100,0	101,7	100,7	100,8	101,4	103,4	1,9 %
INPUTI ZA KMETIJSTVO, skupaj (1 + 2)	88,4	92,7	92,0	92,6	96,7	107,6	100,1	100,0	108,6	110,3	110,9	106,7	104,2	-2,3 %
EU-27														
INPUTI ZA KMETIJSTVO, skupaj (1 + 2)	91,7	93,7	93,0	94,1	98,6	108,5	100,9	100,0	106,7	108,2	:	:	:	:

Vir: SURS, Eurostat, preračuni KIS

Priloga 32: Povprečne letne odkupne cene pomembnejših kmetijskih pridelkov (EUR/t, tekoči tečaj); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
RASTLINSKI PRIDELKI														
Pšenica (brez semenske)	140,3	119,0	105,9	109,1	170,9	178,4	119,3	135,7	193,1	195,6	181,0	169,1	168,3	99,6
Koruzna za zrnje (brez semenske)	120,3	116,9	91,8	109,6	199,1	114,3	98,8	155,1	170,3	199,8	169,2	125,3	131,8	105,2
Krmni ječmen	120,0	98,2	100,2	110,0	145,7	159,4	104,6	108,4	180,8	179,6	177,3	153,3	133,8	87,3
Jedilni krompir	220,1	128,6	105,4	225,5	219,7	199,7	148,1	173,8	170,9	177,5	391,7	209,8	186,4	88,9
Fižol v zrnju (suh)	1.579,4	1.256,0	1.039,5	1.849,8	1.460,5	1.353,5	2.515,1	2.933,4	2.938,2	3.136,7	3.730,3	3.294,4	3.400,2	103,2
Oljna ogrščica	217,6	196,7	175,8	198,3	220,3	380,8	255,3	273,5	421,7	449,6	358,4	307,5	363,6	118,3
Seme buč	2.078,8	1.640,9	1.492,5	2.033,7	1.987,6	2.389,1	2.610,2	3.111,8	2.998,4	2.938,4	2.833,5	3.377,6	3.774,7	111,8
Hmelj	2.814,5	2.905,4	3.285,4	3.886,1	8.746,1	13.240,5	5.310,4	3.377,3	2.599,5	3.243,2	3.384,8	4.622,8	5.623,0	121,6
Čebula	344,0	207,6	182,0	364,5	410,3	283,5	408,5	414,8	324,2	432,4	542,7	369,8	322,1	87,1
Korenje	357,9	300,7	277,4	336,6	387,3	429,3	244,9	489,2	468,9	493,9	438,0	381,8	471,1	123,4
Paradižnik	617,5	485,0	549,1	665,4	625,7	671,1	519,8	624,9	515,9	907,7	944,4	1.328,3	1.302,2	98,0
Cvetača	565,6	387,1	501,9	606,8	677,9	586,4	644,5	706,0	622,1	697,9	753,3	791,8	836,4	105,6
Zelje	291,3	127,8	140,3	171,4	195,8	229,9	196,7	223,5	235,3	240,2	312,4	236,6	254,3	107,5
Solata	693,5	503,1	540,7	527,5	639,1	718,7	641,7	653,1	567,2	584,4	981,1	703,6	822,3	116,9
Namizna jabolka	375,0	303,2	308,6	316,1	418,5	592,2	434,5	410,6	452,0	473,6	575,2	409,9	461,1	112,5
Namizne hruške	623,3	512,2	529,8	567,8	589,3	674,9	647,3	747,7	713,4	722,1	817,7	650,2	727,9	112,0
Namizne breskve	824,3	509,4	490,5	556,5	596,8	747,6	696,5	709,2	658,9	834,9	1.052,5	799,9	740,4	92,6
Grozdje za predelavo	392,2	394,6	399,9	491,5	446,3	439,2	461,0	445,0	426,4	474,7	461,4	456,8	501,5	109,8
Vino (000 l)	1.538,9	1.610,9	1.616,2	1.749,2	2.030,2	2.160,6	1.985,8	2.161,0	2.373,5	2.243,7	1.912,0	2.136,9	2.598,7	121,6
ŽIVALI IN ŽIVALSKI PROIZVODI														
Živina za zakol (živa masa)														
Teleta	2.052,0	1.966,6	2.044,7	2.167,3	2.270,5	2.282,3	2.229,3	2.182,3	2.193,6	2.268,5	2.334,7	2.340,2	2.321,5	99,2
Mlado govedo (vse kategorije)	1.251,1	1.243,8	1.385,7	1.441,3	1.444,5	1.523,8	1.549,1	1.549,0	1.712,7	1.878,9	1.826,2	1.783,9	1.790,0	100,3
Biki do 24 mesecev	1.268,3	1.260,3	1.403,6	1.455,5	1.459,4	1.537,7	1.572,2	1.572,1	1.740,6	1.915,1	1.849,9	1.801,5	1.809,5	100,4
Prašiči (do 150 kg)	1.083,0	1.098,3	1.152,8	1.162,4	1.080,0	1.204,6	1.102,8	1.117,3	1.204,2	1.348,4	1.372,2	1.317,2	1.240,2	94,2
Piščanci	829,6	880,6	821,3	824,3	905,1	1.083,0	1.025,9	1.024,0	1.089,2	1.096,5	1.180,9	1.105,8	1.076,5	97,3
Jagnjeta	2.040,4	1.833,7	1.853,4	1.998,2	2.050,1	2.069,4	2.088,1	2.063,3	1.997,7	2.033,7	2.127,4	2.332,9	2.612,7	112,0
Konji	1.678,6	1.587,3	1.470,5	1.584,2	1.764,7	1.574,0	1.832,5	1.729,2	1.664,0	1.824,2	1.815,8	1.760,4	1.808,2	102,7
Kravlje mleko	274,7	266,1	263,3	266,6	278,3	327,9	259,9	265,5	302,2	300,3	321,5	344,6	282,5	82,0
Jedilna jajca (000 kosov)	71,6	75,5	77,3	76,1	86,8	90,2	91,1	93,9	95,5	105,4	110,4	108,9	105,9	97,2
Med	2.242,5	2.363,2	2.196,0	2.209,9	1.780,5	1.979,3	2.407,0	3.184,4	3.675,7	3.388,3	4.035,4	4.316,5	4.835,9	112,0

Vir: SURS, preračuni KIS

EKONOMSKI RAČUNI ZA KMETIJSTVO

Priloga 33: Vrednost kmetijske proizvodnje po osnovnih cenah (mio EUR, tekoči tečaj, tekoče cene); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Žito	70,9	89,5	80,3	80,1	94,6	79,6	54,8	79,6	105,6	109,0	77,5	91,2	87,0	95,4
Od tega: – pšenica	24,9	25,7	22,8	23,7	22,3	28,1	16,0	20,4	29,0	36,2	24,6	28,9	26,3	91,1
– ječmen	7,3	9,4	9,7	11,3	9,3	11,5	6,9	8,2	13,5	14,4	11,5	13,0	12,7	97,6
– koruza za zrnje	35,9	50,6	42,8	40,3	58,7	35,0	28,9	46,4	57,1	52,7	36,5	41,8	40,6	97,0
Industrijske rastline	22,7	25,1	28,2	30,1	30,3	41,5	25,5	25,6	26,8	21,8	16,6	27,3	27,7	101,4
Od tega: – oljnice	9,0	6,4	6,7	9,8	9,1	8,8	9,2	16,7	18,6	15,6	10,6	15,1	15,0	99,1
– hmelj	4,8	8,0	8,8	8,1	19,0	30,7	14,4	7,0	5,6	4,3	4,2	10,5	0,0	0,0
Krmne rastline	121,2	189,9	178,1	146,1	176,5	173,5	167,9	185,3	205,0	192,5	180,2	223,4	221,4	99,1
Od tega: – silažna koruza	33,0	45,7	46,8	36,7	37,3	31,4	30,2	33,5	43,5	42,8	35,6	48,7	0,0	0,0
Zelenjadnice, sadike, okrasne rastline	57,2	58,8	68,9	69,2	63,8	76,0	83,0	65,0	71,6	75,7	90,0	99,1	103,6	104,5
Od tega: – sveže vrtnine	36,1	34,3	39,2	42,6	39,3	50,5	52,2	41,8	50,0	50,7	60,7	69,1	71,9	104,1
Krompir	20,0	19,6	14,0	23,2	28,1	23,5	18,8	20,7	19,4	15,9	23,1	21,5	14,3	66,5
Sadje, grozdje, oljke	68,7	77,5	71,5	80,8	94,7	102,0	89,3	99,6	105,2	78,9	113,5	103,1	121,5	117,9
Sadje	51,8	59,6	49,7	60,2	71,8	82,0	69,3	81,0	87,2	63,8	98,1	92,8	107,8	116,1
Grozdje	15,3	14,2	16,8	16,7	19,9	16,3	17,0	14,4	15,1	13,9	12,9	8,7	11,2	129,1
Oljke	1,5	3,7	5,0	3,8	3,0	3,7	3,0	4,2	2,9	1,3	2,6	1,6	2,6	160,0
Vino	70,4	111,4	89,6	87,6	110,7	103,8	106,1	116,0	142,9	99,1	96,8	112,6	145,3	129,1
Oljčno olje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Drugi rastlinski proizvodi	0,3	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	111,1
Rastlinska pridelava	431,4	572,2	530,8	517,1	598,9	600,1	545,5	591,9	676,7	593,0	597,7	678,4	721,2	106,3
Živina	322,5	318,3	323,4	330,2	310,0	327,2	304,8	302,1	315,2	312,2	299,5	298,2	297,5	99,7
Od tega: – govedo	145,0	144,5	154,8	160,2	136,0	136,9	138,7	138,1	154,5	150,9	143,1	141,2	147,1	104,2
– prašiči	94,4	92,9	90,1	97,4	84,0	86,4	64,5	61,4	58,6	56,5	49,1	49,8	46,3	92,8
– drobnica	8,1	8,4	9,0	9,1	8,7	8,1	8,6	7,9	6,5	6,1	5,0	6,6	7,9	119,3
– perutnina	69,5	68,8	65,4	59,3	77,2	92,0	88,6	90,4	91,5	94,0	97,5	95,8	91,4	95,4
Živalski proizvodi	190,4	186,4	192,4	199,5	199,2	229,6	190,6	194,6	229,6	223,2	242,2	253,2	227,0	89,7
Mleko	162,0	157,4	164,3	169,6	164,3	189,8	147,9	152,1	172,4	175,9	181,6	202,1	172,2	85,2
Jajca	18,0	16,9	16,9	17,6	24,6	29,2	29,3	29,5	31,0	29,9	35,2	32,7	34,0	103,9
Drugi živalski proizvodi	10,3	12,1	11,1	12,2	10,3	10,5	13,4	13,1	26,1	17,4	25,4	18,4	20,8	113,2
Živinoreja	512,8	504,7	515,8	529,6	509,2	556,7	495,4	496,7	544,8	535,4	541,8	551,4	524,4	95,1
KMETIJSKA PROIZVODNJA	944,2	1.076,8	1.046,5	1.046,8	1.108,1	1.156,8	1.040,9	1.088,6	1.221,5	1.128,4	1.139,4	1.229,8	1.245,6	101,3
Kmetijske storitve	15,9	16,7	18,7	19,4	18,8	20,7	20,5	20,6	20,0	20,3	19,2	19,7	19,8	100,5
Proizvodnja kmetijske dejavnosti	960,1	1.093,5	1.065,3	1.066,1	1.126,9	1.177,5	1.061,4	1.109,2	1.241,5	1.148,7	1.158,6	1.249,5	1.265,4	101,3

* predhodni podatki

Vir: SURS, Eurostat, preračuni KIS

Priloga 34: Delež posameznih proizvodov v vrednosti proizvodnje po osnovnih cenah (%); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Žito	7,4	8,2	7,5	7,5	8,4	6,8	5,2	7,2	8,5	9,5	6,7	7,3	6,9
Od tega: – pšenica	2,6	2,4	2,1	2,2	2,0	2,4	1,5	1,8	2,3	3,2	2,1	2,3	2,1
– ječmen	0,8	0,9	0,9	1,1	0,8	1,0	0,7	0,7	1,1	1,3	1,0	1,0	1,0
– koruza za zrnje	3,7	4,6	4,0	3,8	5,2	3,0	2,7	4,2	4,6	4,6	3,1	3,3	3,2
Industrijske rastline	2,4	2,3	2,6	2,8	2,7	3,5	2,4	2,3	2,2	1,9	1,4	2,2	2,2
Od tega: – oljnice	0,9	0,6	0,6	0,9	0,8	0,7	0,9	1,5	1,5	1,4	0,9	1,2	1,2
– hmelj	0,5	0,7	0,8	0,8	1,7	2,6	1,4	0,6	0,5	0,4	0,4	0,8	0,0
Krmne rastline	12,6	17,4	16,7	13,7	15,7	14,7	15,8	16,7	16,5	16,8	15,5	17,9	17,5
Od tega: – silažna koruza	3,4	4,2	4,4	3,4	3,3	2,7	2,8	3,0	3,5	3,7	3,1	3,9	0,0
Zelenjadnice, sadike, okrasne rastline	6,0	5,4	6,5	6,5	5,7	6,5	7,8	5,9	5,8	6,6	7,8	7,9	8,2
Od tega: – sveže vrtnine	3,8	3,1	3,7	4,0	3,5	4,3	4,9	3,8	4,0	4,4	5,2	5,5	5,7
Krompir	2,1	1,8	1,3	2,2	2,5	2,0	1,8	1,9	1,6	1,4	2,0	1,7	1,1
Sadje, grozdje, oljke	7,2	7,1	6,7	7,6	8,4	8,7	8,4	9,0	8,5	6,9	9,8	8,2	9,6
Sadje	5,4	5,5	4,7	5,7	6,4	7,0	6,5	7,3	7,0	5,6	8,5	7,4	8,5
Grozdje	1,6	1,3	1,6	1,6	1,8	1,4	1,6	1,3	1,2	1,2	1,1	0,7	0,9
Oljke	0,2	0,3	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2
Vino	7,3	10,2	8,4	8,2	9,8	8,8	10,0	10,5	11,5	8,6	8,4	9,0	11,5
Oljčno olje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drugi rastlinski proizvodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rastlinska pridelava	44,9	52,3	49,8	48,5	53,1	51,0	51,4	53,4	54,5	51,6	51,6	54,3	57,0
Živina	33,6	29,1	30,4	31,0	27,5	27,8	28,7	27,2	25,4	27,2	25,9	23,9	23,5
Od tega: – govedo	15,1	13,2	14,5	15,0	12,1	11,6	13,1	12,4	12,4	13,1	12,4	11,3	11,6
– prašiči	9,8	8,5	8,5	9,1	7,5	7,3	6,1	5,5	4,7	4,9	4,2	4,0	3,7
– drobnica	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,8	0,7	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6
– perutnina	7,2	6,3	6,1	5,6	6,8	7,8	8,3	8,1	7,4	8,2	8,4	7,7	7,2
Živalski proizvodi	19,8	17,0	18,1	18,7	17,7	19,5	18,0	17,5	18,5	19,4	20,9	20,3	17,9
Mleko	16,9	14,4	15,4	15,9	14,6	16,1	13,9	13,7	13,9	15,3	15,7	16,2	13,6
Jajca	1,9	1,5	1,6	1,7	2,2	2,5	2,8	2,7	2,5	2,6	3,0	2,6	2,7
Drugi živalski proizvodi	1,1	1,1	1,0	1,1	0,9	0,9	1,3	1,2	2,1	1,5	2,2	1,5	1,6
Živinoreja	53,4	46,2	48,4	49,7	45,2	47,3	46,7	44,8	43,9	46,6	46,8	44,1	41,4
KMETIJSKA PROIZVODNJA	98,3	98,5	98,2	98,2	98,3	98,2	98,1	98,1	98,4	98,2	98,3	98,4	98,4
Kmetijske storitve	1,7	1,5	1,8	1,8	1,7	1,8	1,9	1,9	1,6	1,8	1,7	1,6	1,6
Proizvodnja kmetijske dejavnosti	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* predhodni podatki

Vir: SURS, Eurostat, preračuni KIS

Priloga 35: Vrednost in struktura vmesne potrošnje v kmetijstvu; 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Vrednost (mio EUR; tekoče cene; tekoči tečaj)														
Seme in sadike	27,0	28,0	29,1	27,9	29,9	31,1	31,0	29,8	31,6	32,4	33,8	34,0	34,0	100,0
Energija	63,7	65,9	80,2	83,3	86,8	101,1	88,6	101,4	110,1	117,5	118,6	116,4	105,9	90,9
Gnojila	37,0	34,9	32,7	34,2	35,1	68,7	43,8	49,3	57,1	58,9	54,6	51,2	55,6	108,6
Sredstva za varstvo rastlin	20,0	19,2	19,9	20,6	20,7	22,6	23,1	23,4	21,3	21,5	22,0	23,3	23,7	102,0
Veterinarski izdatki	24,2	25,9	24,5	26,6	26,7	28,0	28,5	26,8	25,9	26,5	26,0	27,0	27,3	101,2
Krma	318,1	343,9	306,7	315,2	399,7	420,4	343,9	359,4	400,7	397,1	385,8	388,1	377,9	97,4
<i>Kupljena krma</i>	137,0	145,1	118,1	119,6	147,5	187,9	125,2	114,8	124,8	121,3	135,7	146,9	139,2	94,8
<i>Domača krma</i>	181,0	198,9	188,6	195,5	252,2	232,5	218,8	244,6	275,9	275,8	250,1	241,2	238,7	99,0
Vzdrževanje strojev in opreme	23,9	24,1	24,7	26,1	30,7	32,2	34,1	33,8	34,0	35,2	35,8	36,7	37,2	101,2
Vzdrževanje zgradb	9,1	10,4	10,6	10,6	12,1	12,7	13,2	13,3	13,2	13,2	13,7	13,8	14,1	102,1
Kmetijske storitve	15,9	16,7	18,7	19,4	18,8	20,7	20,5	20,6	20,0	20,3	19,2	19,7	19,8	100,5
Posredno merjene storitve finančnega posredništva	2,3	2,1	1,7	2,1	1,1	1,4	2,4	2,4	1,7	1,3	1,1	1,4	1,4	100,0
Drugi proizvodi in storitve	31,8	34,0	36,6	33,5	35,7	35,5	37,4	39,4	41,1	39,1	39,5	41,9	41,9	99,9
VMESNA POTROŠNJA	572,9	604,9	585,4	599,3	697,3	774,4	666,6	699,7	756,6	763,0	750,1	753,3	738,6	98,0
Struktura (%)														
Seme in sadike	4,7	4,6	5,0	4,7	4,3	4,0	4,7	4,3	4,2	4,2	4,5	4,5	4,6	
Energija	11,1	10,9	13,7	13,9	12,4	13,1	13,3	14,5	14,6	15,4	15,8	15,5	14,3	
Gnojila	6,5	5,8	5,6	5,7	5,0	8,9	6,6	7,0	7,5	7,7	7,3	6,8	7,5	
Sredstva za varstvo rastlin	3,5	3,2	3,4	3,4	3,0	2,9	3,5	3,3	2,8	2,8	2,9	3,1	3,2	
Veterinarski izdatki	4,2	4,3	4,2	4,4	3,8	3,6	4,3	3,8	3,4	3,5	3,5	3,6	3,7	
Krma	55,5	56,8	52,4	52,6	57,3	54,3	51,6	51,4	53,0	52,0	51,4	51,5	51,2	
<i>Kupljena krma</i>	23,9	24,0	20,2	20,0	21,1	24,3	18,8	16,4	16,5	15,9	18,1	19,5	18,8	
<i>Domača krma</i>	31,6	32,9	32,2	32,6	36,2	30,0	32,8	35,0	36,5	36,1	33,3	32,0	32,3	
Vzdrževanje strojev in opreme	4,2	4,0	4,2	4,4	4,4	4,2	5,1	4,8	4,5	4,6	4,8	4,9	5,0	
Vzdrževanje zgradb	1,6	1,7	1,8	1,8	1,7	1,6	2,0	1,9	1,7	1,7	1,8	1,8	1,9	
Kmetijske storitve	2,8	2,8	3,2	3,2	2,7	2,7	3,1	2,9	2,6	2,7	2,6	2,6	2,7	
Posredno merjene storitve finančnega posredništva	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
Drugi proizvodi in storitve	5,5	5,6	6,3	5,6	5,1	4,6	5,6	5,6	5,4	5,1	5,3	5,6	5,7	
VMESNA POTROŠNJA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

* predhodni podatki

Vir: SURS, Eurostat, preračuni KIS

Priloga 36: Osnovni kazalci ekonomskih računov za kmetijstvo in primerjava z EU (mio EUR, tekoče cene, tekoči tečaj); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
Vrednost proizvodnje po proizvajalčevih cenah	894,7	1.018,1	982,9	965,8	1.116,2	1.166,3	1.050,5	1.098,3	1.230,3	1.148,7	1.158,6	1.249,5	1.265,4	101,3
Subvencije na proizvod	65,4	75,4	82,4	100,3	10,7	11,2	10,8	10,9	11,2	0,0	0,0	0,0	0,0	–
Davki na proizvod	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Vrednost proizvodnje po osnovnih cenah	960,1	1.093,5	1.065,3	1.066,1	1.126,9	1.177,5	1.061,4	1.109,2	1.241,5	1.148,7	1.158,6	1.249,5	1.265,4	101,3
Vmesna potrošnja	572,9	604,9	585,4	599,3	697,3	774,4	666,6	699,7	756,6	763,0	750,1	753,3	738,6	98,0
Bruto dodana vrednost po osnovnih cenah (BDV)	387,2	488,6	479,9	466,8	429,6	403,2	394,8	409,5	484,9	385,7	408,5	496,1	526,8	106,2
Poraba fiksnega kapitala	192,7	195,7	204,6	212,6	223,9	236,7	245,3	241,1	242,7	245,2	250,1	256,2	257,5	100,5
Neto dodana vrednost po osnovnih cenah (NDV)	194,5	292,8	275,2	254,3	205,7	166,4	149,5	168,4	242,2	140,5	158,4	239,9	269,3	112,2
Druge subvencije na proizvodnjo	90,7	124,4	149,8	161,4	254,4	254,7	247,8	241,8	241,8	253,9	259,2	251,7	251,7	100,0
Drugi davki na proizvodnjo	4,1	4,0	4,4	4,0	3,4	2,8	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,3	1,4	100,7
Faktorski dohodek (FD)	281,1	413,2	420,5	411,7	456,7	418,3	395,8	408,6	482,5	393,0	416,1	490,3	519,7	106,0
Število polnovrednih delovnih moči (000 PDM)	95,6	90,2	90,0	88,7	84,0	83,2	80,2	77,0	78,0	80,8	82,8	81,8	81,4	99,5
BDV/PDM (EUR)	4.050	5.419	5.329	5.265	5.117	4.846	4.923	5.317	6.217	4.773	4.936	6.065	6.473	106,7
NDV/PDM (EUR)	2.034	3.248	3.057	2.867	2.450	2.001	1.865	2.186	3.105	1.739	1.914	2.933	3.309	112,8
FD/PDM (EUR)	2.940	4.583	4.671	4.643	5.440	5.029	4.936	5.306	6.187	4.864	5.029	5.994	6.385	106,5
EU-28														
BDV/PDM (EUR)	:	:	11.988	11.807	13.519	13.621	12.111	14.606	16.254	16.346	17.284	17.030	17.156	100,7
NDV/PDM (EUR)	:	:	8.151	7.749	9.017	8.801	7.162	9.127	10.483	10.352	11.136	10.758	10.695	99,4
FD/PDM (EUR)	:	:	10.081	10.762	12.355	12.332	10.988	13.488	15.175	15.011	15.904	15.743	15.535	98,7

* predhodni podatki

Vir: SURS, Eurostat, preračuni KIS

Priloga 37: Indeksi osnovnih kazalcev ekonomskih računov za kmetijstvo in primerjava z EU (realno; 2010 = 100); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/14
Vrednost proizvodnje po proizvajalčevih cenah	95,1	107,1	101,9	98,0	108,7	108,7	94,7	100,0	110,8	103,1	103,2	110,4	111,4	0,9 %
Subvencije na proizvod	702,5	800,9	863,7	1028,8	105,1	105,8	98,7	100,0	101,5	0,0	0,0	0,0	0,0	–
Davki na proizvod	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Vrednost proizvodnje po osnovnih cenah	101,0	113,9	109,4	107,1	108,7	108,7	94,7	100,0	110,7	102,1	102,2	109,3	110,3	0,9 %
Vmesna potrošnja	95,5	99,9	95,3	95,5	106,6	113,3	94,3	100,0	107,0	107,5	104,9	104,5	102,0	–2,4 %
Bruto dodana vrednost po osnovnih cenah (BDV)	110,3	137,8	133,5	127,1	112,2	100,8	95,4	100,0	117,1	92,9	97,6	117,6	124,4	5,8 %
Poraba fiksnega kapitala	93,3	93,7	96,7	98,3	99,3	100,5	100,7	100,0	99,6	100,3	101,5	103,1	103,2	0,1 %
Neto dodana vrednost po osnovnih cenah (NDV)	134,8	200,9	186,2	168,3	130,7	101,2	87,9	100,0	142,3	82,3	92,0	138,3	154,6	11,8 %
Druge subvencije na proizvodnjo	43,8	59,4	70,6	74,4	112,6	107,9	101,5	100,0	98,9	103,6	104,9	101,1	100,7	–0,4 %
Drugi davki na proizvodnjo	316,1	309,0	334,2	296,7	243,0	191,2	97,0	100,0	90,4	89,5	88,8	86,1	86,4	0,3 %
Faktorski dohodek (FD)	80,3	116,8	117,2	112,3	119,6	104,8	95,9	100,0	116,8	94,9	99,6	116,5	123,0	5,6 %
Število polnovrednih delovnih moči (000 PDM)	124,1	117,1	116,9	115,1	109,0	108,0	104,1	100,0	101,3	104,9	107,5	106,2	105,7	–0,5 %
BDV/PDM (EUR)	88,9	117,7	114,2	110,4	102,9	93,3	91,7	100,0	115,6	88,5	90,8	110,7	117,7	6,3 %
NDV/PDM (EUR)	108,6	171,6	159,3	146,2	119,9	93,7	84,4	100,0	140,5	78,4	85,6	130,2	146,3	12,3 %
FD/PDM (EUR)	64,7	99,8	100,3	97,5	109,7	97,0	92,1	100,0	115,3	90,4	92,7	109,7	116,3	6,1 %
EU-28														
BDV/PDM (EUR)	:	:	90,7	86,7	95,5	93,8	84,5	100,0	110,0	109,1	114,3	111,6	111,8	0,2 %
NDV/PDM (EUR)	:	:	99,2	91,3	102,0	96,8	80,1	100,0	113,6	110,6	118,2	113,1	112,2	–0,9 %
FD/PDM (EUR)	:	:	82,4	85,2	94,3	91,8	83,2	100,0	111,2	108,4	114,0	111,9	109,9	–1,8 %

* predhodni podatki

Vir: Eurostat, SURS, preračuni KIS

PRORAČUNSKA IZPLAČILA ZA KMETIJSTVO

Priloga 38: Proračunska izplačila, povezana s kmetijstvom (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
PRORAČUN MKGP/MKO/MKGP*	231.132	273.090	320.358	372.801	379.908	466.321	479.220	427.894	421.645	604.215	617.335	743.532	398.099	
ADMINISTRATIVNI IN UPRAVNI STROŠKI														
TER DRUGI TRANSFERI*	61.415	68.018	67.460	79.782	80.235	80.791	83.007	85.664	88.228	234.904	264.236	417.035	75.602	
<i>Stroški MKGP/MKO in organov v sestavi**</i>	41.018	45.762	44.510	55.932	52.878	53.942	54.737	55.127	57.429	205.951	236.336	389.624	49.209	
<i>Proračunski transferi MKGP drugim sektorjem</i>	20.397	22.256	22.950	23.850	27.357	26.849	28.271	30.537	30.799	28.952	27.900	27.411	26.393	96,3
Gozdarstvo***	19.794	21.800	22.078	22.777	24.594	25.084	27.314	26.948	26.176	23.203	22.341	22.100	22.849	103,4
Ribištvo	603	456	872	1.073	2.763	1.765	957	3.589	4.623	5.749	5.559	5.311	3.545	66,7
PRORAČUNSKI IZDATKI MKGP/MKO ZA KMETIJSTVO	169.717	205.072	252.898	293.019	299.673	385.530	396.212	342.230	333.417	369.311	353.099	326.497	322.497	98,8
TRANSFERI ZA KMETIJSTVO IZ DRUGIH VIROV	20.389	23.498	12.109	15.757	14.225	12.036	8.070	13.445	16.105	14.963	22.271	24.035	20.220	84,1
Proračunska rezerva	17.625	19.767	7.099	10.056	9.143	5.654	339	26	37	0	5.604	5.223	0	
Ministrstvo za finance	2.764	3.730	5.010	5.701	5.082	6.381	7.731	13.418	16.068	14.963	16.668	18.812	20.220	107,5
PRORAČUNSKI IZDATKI, POVEZANI S KMETIJSTVOM	190.106	228.569	265.007	308.776	313.898	397.566	404.282	355.675	349.522	384.274	375.371	350.532	342.716	97,8
- Od tega EU	5.993	42.494	129.727	150.488	142.778	214.384	232.094	203.743	215.140	263.466	266.720	253.492	250.465	98,8
Po skupinah ukrepov:														
TRŽNI UKREPI IN NEPOSREDNE PODPORE PROIZVAJALCEM	101.366	109.319	111.024	132.748	97.324	183.054	178.941	163.011	162.044	163.342	169.367	164.147	155.604	94,8
RAZVOJ PODEŽELJA IN KMETIJSKA STRUKTURNA POLITIKA	48.831	77.941	114.307	133.030	175.361	170.887	181.512	149.775	143.418	182.510	169.011	149.518	149.479	100,0
SPLOŠNE STORITVE V PODORO RAZVOJU KMETIJSTVA	39.908	41.309	39.675	42.998	41.213	43.625	43.830	42.889	44.060	38.421	36.993	36.867	37.633	102,1

* v letih 2012–2014 proračun Ministrstva za kmetijstvo in okolje (MKO), v preostalih letih proračun Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) skupaj z organi v sestavi; podatki med seboj niso primerljivi

** plače, materialni stroški, upravni transferi in projekti, vračila sredstev proračunu EU

*** samo sredstva proračuna MKGP, brez odškodnin za škodo, ki jo povzroči divjad; v letu 2015 skupaj s solidarnostno pomočjo EU za sanacijo posledic žleda

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

**Priloga 39: Proračunska izplačila za tržne ukrepe in neposredne podpore proizvajalcem (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj);
2003–2015**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Ukrepi za podporo trgu	30.889	26.242	6.337	5.897	4.104	3.012	3.120	2.341	1.561	3.414	3.653	927	944	101,8
Izvozne podpore	29.443	26.030	5.772	4.095	2.505	835	813	702	546	261	2	0	0	–
Intervencijski ukrepi	934	179	166	359	215	177	129	64	3	206	0	0	0	–
Podpore porabnikom	512	33	399	1.443	1.383	2.000	2.178	1.576	1.012	2.948	3.651	927	944	101,8
Neposredne podpore kmetijskim gospodarstvom	70.477	83.076	104.687	126.850	93.220	180.042	175.821	160.670	160.483	159.928	165.713	163.220	154.661	94,8
Neposredna plačila proizvajalcem	48.203	59.125	92.385	107.699	74.607	138.703	152.364	131.643	137.494	140.249	137.873	134.242	131.720	98,1
<i>Neposredna plačila na enoto pridelka</i>	0	0	5.079	10.776	18.136	29	12	245	1.936	1.808	1.919	1.936	1.913	98,8
<i>Neposredna plačila na površino/žival</i>	48.203	59.125	87.233	96.923	56.441	17.617	19.040	18.306	17.488	17.786	6.612	6.513	6.392	98,1
<i>Proizvodno nevtralna neposredna plačila</i>	0	0	0	0	0	121.455	133.797	115.235	118.836	121.106	129.543	126.067	123.674	98,1
<i>Neposredna plačila – nerazporejeno, nepravilnosti, vračila</i>	0	0	73	0	29	–398	–485	–2.143	–767	–451	–201	–275	–260	94,6
Ukrepi za zniževanje stroškov	2.927	3.730	5.010	7.440	9.054	12.733	20.621	20.067	21.242	19.349	21.338	22.908	22.137	96,6
<i>Vračilo trošarine</i>	2.764	3.730	5.010	5.701	5.082	6.381	7.731	13.418	16.068	14.963	16.668	18.812	20.220	107,5
<i>Regres za zavarovanje</i>	0	0	0	1.739	3.972	6.351	12.890	6.648	5.174	4.387	4.670	4.097	1.918	46,8
<i>Drugi ukrepi za zniževanje tekočih stroškov</i>	163	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	–
Odškodnine in druga izredna plačila	19.347	20.221	7.292	11.712	9.560	28.607	2.835	8.960	1.748	329	6.502	6.070	804	13,2
<i>Kompensacijska plačila za zmanjšanje proizvodnje</i>	0	0	17	15	18	21.667	329	501	524	0	0	0	0	–
<i>Izredna plačila na enoto pridelka</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	475	–
<i>Izredna plačila na površino/žival/panj</i>	1.259	152	0	0	0	1.056	1.848	4.330	571	25	139	395	4	0,9
<i>Druge odškodnine in nadomestila</i>	18.088	20.069	7.276	11.698	9.541	5.884	659	4.128	653	304	6.364	5.674	326	5,7
TRŽNI UKREPI IN NEPOSREDNE PODPORE PROIZVAJALCEM	101.366	109.319	111.024	132.748	97.324	183.054	178.941	163.011	162.044	163.342	169.367	164.147	155.604	94,8
<i>Od tega EU</i>	0	6.042	48.223	53.407	32.123	80.272	83.400	85.754	101.908	118.679	131.906	134.844	132.920	98,6

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Priloga 40: Proračunska izplačila za razvoj podeželja in kmetijsko strukturno politiko (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Ukrepi za izboljšanje okolja, krajine in dobrobit živali	27.102	32.991	69.015	66.854	91.721	110.342	94.236	74.049	79.851	94.425	85.457	66.838	75.683	113,2
Izravnalna plačila za območja z omejenimi dejavniki (OMD)	18.808	17.658	40.594	27.289	44.566	69.694	53.337	35.959	41.512	55.750	46.995	27.688	35.642	128,7
Izravnalna plačila za kmetijsko-okoljske ukrepe	8.294	15.333	28.421	39.566	47.155	40.648	40.899	38.091	38.338	38.675	38.463	39.150	38.662	98,8
Plačila za dobrobit živali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.380	-
Prestrukturiranje kmetijstva, živilstva in gozdarstva	17.463	38.110	39.677	61.288	81.323	57.655	75.216	56.650	39.458	59.549	61.187	57.083	55.066	96,5
Podpore prestrukturiranju kmetijskih gospodarstev	7.767	17.614	27.807	48.384	71.020	26.132	32.864	26.679	17.363	33.400	32.983	34.065	30.385	89,2
Podpore naložbam na gospodarstvih	7.441	16.523	11.484	7.770	10.589	17.744	20.740	17.604	15.273	25.099	18.909	25.041	29.720	118,7
<i>Naložbe v posodobitev gospodarstev</i>	4.082	12.488	5.744	3.646	7.781	15.234	17.888	14.634	12.419	21.010	14.689	20.533	25.166	122,6
<i>Naložbe v trajne nasade</i>	2.565	3.191	4.360	2.401	2.153	2.405	2.789	2.915	2.854	4.089	4.220	4.508	4.554	101,0
<i>Naložbe v izboljšanje zemljišč in infrastrukturo</i>	794	844	1.380	1.724	655	104	63	54	0	0	0	0	0	-
Druge podpore prestrukturiranju gospodarstev	326	1.091	16.323	40.614	60.430	8.388	12.125	9.075	2.090	8.301	14.074	9.024	665	7,4
<i>Mladi kmetje</i>	0	410	2.067	3.337	277	6.769	11.060	7.841	1.025	7.380	13.062	8.393	-170	-
<i>Prilagajanje in izvajanje EU standardov</i>	0	0	12.900	35.945	59.518	1.507	186	66	10	0	0	0	0	-
<i>Sodelovanje v shemah kakovosti</i>	0	108	253	478	487	34	65	45	51	86	104	119	137	115,2
<i>Druge podpore gospodarstvom</i>	326	573	1.103	853	149	78	814	1.123	1.005	836	908	512	697	136,2
Splošne podpore prestrukturiranju kmetijstva in živilstva	9.696	20.093	11.212	11.543	9.885	26.614	36.960	24.802	20.655	24.444	24.728	21.940	24.313	110,8
Splošne podpore prestrukturiranju kmetijstva	976	1.695	1.602	3.243	3.846	4.089	5.324	4.769	4.260	4.308	6.916	9.370	8.711	93,0
<i>Izboljšanje kmetijske infrastrukture</i>	976	1.695	240	400	807	1.481	2.470	1.794	1.528	1.616	4.444	6.857	6.747	98,4
<i>Zgodnje upokojevanje</i>	0	0	950	2.337	2.568	2.468	2.641	2.794	2.569	2.604	2.377	2.215	1.640	74,0
<i>Druge podpore kmetijstvu</i>	0	0	412	506	471	141	213	182	163	88	94	298	325	108,9
Podpore predelavi, trženju in promociji	8.720	18.398	9.609	8.299	6.039	22.525	31.636	20.032	16.396	20.136	17.812	12.570	15.602	124,1
<i>Naložbe v posodobitev predelave</i>	8.291	17.195	7.155	5.859	3.179	7.998	4.798	16.132	12.150	15.957	14.109	8.489	10.710	126,2
<i>Marketing in promocija</i>	430	1.203	2.454	2.440	2.861	1.977	2.748	2.750	2.891	2.619	2.483	2.191	2.488	113,6
<i>Skupine proizvajalcev</i>	0	0	0	0	0	49	886	1.151	1.354	1.560	1.220	1.890	2.404	127,2
<i>Prestrukturiranje TSO</i>	0	0	0	0	0	12.502	23.204	0	0	0	0	0	0	-
Podpore prestrukturiranju gozdarstva	0	403	659	1.361	419	4.909	5.391	5.169	1.440	1.705	3.476	1.078	368	34,1
Ukrepi za spodbujanje razvoja podeželskih območij	4.266	6.840	5.615	4.887	2.316	2.890	12.060	19.076	24.109	28.535	22.366	25.598	18.729	73,2
Podpore ekonomski diverzifikaciji kmetij	1.763	3.108	3.961	4.458	2.124	1.925	4.412	3.335	2.763	4.664	2.076	4.787	5.475	114,4
Ustanavljanje podjetij	0	0	0	0	0	956	5.722	8.321	10.737	7.750	3.792	7.041	3.641	51,7
Izboljšanje infrastrukture na podeželju	1.665	2.541	1.454	167	0	0	0	0	0	0	2.096	1.216	0	0,0
Obnova in razvoj vasi	368	713	0	0	0	0	708	2.370	4.797	9.194	4.771	6.110	5.696	93,2
Drugi ukrepi za razvoj podeželskih območij	470	478	200	263	192	10	254	564	1.209	2.196	2.258	911	873	95,9
Krepitev lokalnih razvojnih pobud (LEADER)	0	0	0	0	0	0	963	4.486	4.603	4.731	7.373	5.532	3.043	55,0
RAZVOJ PODEŽELJA IN STRUKTURNA POLITIKA	48.831	77.941	114.307	133.030	175.361	170.887	181.512	149.775	143.418	182.510	169.011	149.518	149.479	100,0
<i>Od tega EU</i>	4.095	34.828	78.687	94.082	108.609	131.675	146.065	115.527	110.807	142.170	131.361	115.587	113.366	98,1

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Priloga 41: Proračunska izplačila za splošne storitve v podporo razvoju kmetijstva (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 2015/14
Raziskovalne, razvojne, svetovalne in strokovne storitve	21.734	21.935	22.014	23.030	22.705	24.191	24.508	23.705	23.977	20.365	18.940	18.901	18.088	95,7
Raziskave in razvoj	1.627	1.614	1.518	1.799	1.847	1.958	2.066	1.864	2.507	2.007	1.397	1.450	1.453	100,2
Svetovalna služba	9.389	9.483	10.091	10.358	10.760	11.603	11.624	11.585	11.069	9.739	8.396	8.228	7.732	94,0
Kmetijsko šolstvo in infrastruktura	1.017	804	785	522	490	456	713	445	442	201	1.027	961	738	76,8
Strokovne naloge	9.701	10.034	9.620	10.351	9.609	10.174	10.105	9.812	9.959	8.418	8.120	8.262	8.165	98,8
Nadzor nad varnostjo in kakovostjo	14.638	15.384	13.609	15.906	15.369	16.323	15.907	16.052	16.939	13.670	12.669	12.869	12.633	98,2
Ukrepi na področju veterine	13.262	13.514	11.825	13.872	13.158	14.034	13.623	13.952	13.557	11.268	10.395	10.610	10.311	97,2
Fitosanitarni ukrepi in varstvo sort	997	1.642	1.584	1.665	1.810	1.999	1.997	2.016	3.229	2.319	1.909	1.854	1.858	100,2
Ukrepi na področju varnosti in kakovosti hrane in krme	379	228	200	370	400	289	287	84	152	83	365	405	464	114,6
Druge splošne storitve	3.537	3.989	4.053	4.062	3.139	3.112	3.415	3.131	3.144	4.386	5.384	5.097	6.913	135,6
Podpora nevladnim organizacijam	210	202	188	256	285	275	168	269	280	187	200	214	305	143,0
Tehnična pomoč	0	236	74	1.114	1.004	1.434	1.737	1.646	1.763	2.009	2.324	2.041	3.490	171,0
Drugo	3.326	3.552	3.792	2.692	1.850	1.402	1.511	1.216	1.100	2.190	2.859	2.843	3.117	109,7
SPLOŠNE STORITVE V PODPORO RAZVOJU KMETIJSTVA	39.908	41.309	39.675	42.998	41.213	43.625	43.830	42.889	44.060	38.421	36.993	36.867	37.633	102,1
<i>Od tega EU</i>	<i>1.898</i>	<i>1.625</i>	<i>2.817</i>	<i>2.998</i>	<i>2.046</i>	<i>2.437</i>	<i>2.628</i>	<i>2.461</i>	<i>2.425</i>	<i>2.617</i>	<i>3.453</i>	<i>3.061</i>	<i>4.179</i>	<i>136,5</i>

Vir: MKGP, preračuni KIS

ZUNANJA TRGOVINA Z AGROŽIVILSKIMI PROIZVODI

Priloga 42: Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	3.571	2.940	8.358	23.334	21.191	35.901	27.510	32.586	41.867	45.801	46.130	43.112	39.896	92,5
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	28.157	30.639	35.887	39.520	51.218	55.057	47.999	54.393	63.720	61.022	68.004	71.946	80.754	112,2
03 Ribe, raki	989	1.425	2.109	2.846	2.767	4.430	4.027	1.919	1.988	1.837	2.970	8.539	10.063	117,8
04 Mlečni izdelki, jajca, med	48.626	51.410	65.298	86.641	106.260	122.135	96.121	123.558	132.569	132.801	142.018	143.012	135.934	95,1
05 Proizvodi živalskega porekla	200	397	491	380	566	663	1.295	1.061	1.650	2.734	2.298	1.611	1.391	86,3
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	2.285	2.837	2.304	3.169	5.373	4.919	5.054	5.213	5.560	6.430	6.886	8.476	9.976	117,7
07 Užitne vrtnine	1.221	1.505	4.545	4.979	7.818	9.283	7.158	10.157	11.534	12.211	13.989	18.141	21.269	117,2
08 Užitno sadje	8.664	6.555	25.473	19.557	34.058	51.445	50.886	43.179	54.007	30.086	33.605	54.831	76.545	139,6
09 Kava, čaj, začimbe	1.958	1.833	2.367	3.515	3.512	3.663	3.456	2.946	3.768	8.831	14.128	12.700	14.890	117,2
10 Žita	1.798	2.367	4.181	7.527	6.883	11.314	12.583	19.328	23.012	38.988	33.829	27.480	36.008	131,0
11 Proizvodi mlinске industrije	1.422	1.440	1.286	1.053	1.309	1.291	3.657	7.724	8.433	9.066	5.947	5.396	6.877	127,5
12 Oljna semena in plodovi	11.531	12.978	14.572	18.121	22.600	78.049	20.617	92.712	105.397	37.524	34.954	24.785	26.266	106,0
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	3.351	1.942	2.592	3.283	5.436	12.498	8.473	9.072	7.342	7.799	6.492	9.927	11.244	113,3
14 Rastlinski material za pletarstvo	107	109	70	75	64	67	72	22	29	13	12	14	6	46,3
15 Masti in olja	7.259	6.046	7.626	7.289	13.421	14.803	10.020	11.007	14.658	21.120	17.880	25.522	22.677	88,9
16 Izdelki iz mesa	47.869	46.969	55.091	57.403	54.526	60.165	59.025	61.995	65.931	67.865	72.505	74.495	85.100	114,2
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	13.272	18.981	35.937	34.647	26.428	17.085	14.436	25.163	34.820	39.595	37.222	40.677	33.854	83,2
18 Kakav in kakavovi izdelki	6.314	8.455	9.046	8.112	8.798	11.189	9.685	8.317	10.898	14.410	15.172	15.019	16.855	112,2
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	19.867	20.453	22.453	24.230	26.598	28.616	26.806	27.958	32.339	37.892	45.310	53.719	56.642	105,4
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	13.968	13.206	12.435	11.274	12.888	13.090	12.777	13.259	13.003	12.460	11.934	11.382	12.175	107,0
21 Razna živila	24.826	24.380	24.952	30.740	38.961	68.108	76.486	75.011	77.759	83.426	101.162	105.524	119.984	113,7
22 Pijače, alkoholi in kis	123.818	78.923	63.518	64.145	67.489	72.724	73.805	73.698	81.352	87.901	92.882	105.398	112.542	106,8
23 Ostanke in odpadki živil, krma	12.508	13.596	15.163	67.686	128.448	102.608	135.484	80.528	83.626	67.188	82.243	105.584	132.945	125,9
24 Tobak	19.648	7.967	232	1.105	52	52	143	147	70	91	145	311	266	85,5
SKUPAJ	403.229	357.352	415.987	520.633	646.665	779.154	707.573	780.954	875.333	827.092	887.717	967.600	1.064.160	110,0

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 43: Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	6.098	12.014	20.430	18.709	16.188	16.886	20.448	19.676	19.868	20.690	20.349	23.172	26.531	114,5
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	49.944	66.705	99.441	112.902	124.241	146.934	149.663	159.304	171.499	183.196	190.079	197.679	210.998	106,7
03 Ribe, raki	22.281	24.694	25.040	30.994	32.639	37.168	36.206	35.529	41.135	39.841	38.970	44.094	49.514	112,3
04 Mlečni izdelki, jajca, med	17.381	26.336	46.259	69.459	86.633	108.639	102.054	125.481	132.501	134.897	152.541	154.435	150.835	97,7
05 Proizvodi živalskega porekla	4.018	4.161	4.304	4.360	4.736	6.899	6.013	5.793	5.678	7.646	8.181	5.692	5.391	94,7
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	25.449	25.697	24.857	28.853	38.741	43.340	40.928	42.235	40.463	40.623	44.600	40.165	40.784	101,5
07 Užitne vrtnine	49.837	54.969	61.917	74.330	87.546	91.343	90.187	99.813	93.446	95.149	107.733	100.941	107.443	106,4
08 Užitno sadje	71.779	78.660	102.339	97.805	117.348	153.602	142.098	140.962	143.028	138.657	152.505	157.379	187.094	118,9
09 Kava, čaj, začimbe	15.448	17.465	20.948	23.684	28.550	30.970	30.260	33.713	44.000	46.808	46.215	44.484	53.068	119,3
10 Žita	52.059	63.819	45.344	60.865	88.622	75.430	48.898	55.933	89.741	68.217	85.670	82.319	70.809	86,0
11 Proizvodi mlsne industrije	22.104	20.392	20.150	19.566	28.963	37.467	29.252	25.973	34.036	33.318	33.324	32.525	32.351	99,5
12 Oljna semena in plodovi	11.269	15.418	19.546	21.115	17.744	57.951	20.051	92.094	112.512	43.214	39.270	27.799	35.002	125,9
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	6.680	6.243	7.800	6.477	9.231	10.581	8.342	10.726	10.875	8.440	9.863	12.417	11.570	93,2
14 Rastlinski material za pletarstvo	363	330	362	394	528	507	471	464	415	356	410	413	469	113,4
15 Masti in olja	41.640	39.984	44.562	50.578	54.974	68.684	55.769	68.722	69.241	75.780	70.344	72.822	71.836	98,6
16 Izdelki iz mesa	15.322	18.721	25.578	30.326	40.588	50.599	54.256	55.021	60.757	61.929	64.827	64.354	69.547	108,1
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	29.486	35.940	41.214	46.332	50.759	59.300	65.201	59.676	100.063	97.223	83.963	84.402	74.998	88,9
18 Kakav in kakavovi izdelki	43.883	48.801	52.982	56.148	64.943	67.709	67.434	72.649	78.875	76.358	81.484	85.965	88.844	103,3
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	53.307	59.826	69.773	75.076	86.878	99.047	108.038	114.670	120.236	128.424	136.151	142.039	146.764	103,3
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	43.946	44.451	50.926	56.219	70.088	73.207	70.143	72.147	76.783	76.039	79.654	78.389	81.773	104,3
21 Razna živila	63.298	67.662	71.025	79.139	88.312	118.712	129.263	122.850	135.040	133.172	147.423	144.460	152.713	105,7
22 Pijače, alkoholi in kis	34.738	45.110	52.590	67.196	86.080	96.147	96.664	102.088	106.534	112.350	108.390	120.791	136.728	113,2
23 Ostanki in odpadki živil, krma	62.733	67.848	62.712	106.649	180.801	162.237	199.430	95.074	145.396	149.718	161.676	188.736	221.188	117,2
24 Tobak	29.842	43.238	52.701	53.042	56.167	71.492	71.214	70.340	73.714	78.772	66.855	64.436	68.224	105,9
SKUPAJ	772.905	888.486	1.022.801	1.190.218	1.461.301	1.684.851	1.642.282	1.680.934	1.905.838	1.850.816	1.930.479	1.969.908	2.094.475	106,3

* začasni podatki
Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 44: Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
01 Žive živali	-2.527	-9.075	-12.072	4.625	5.003	19.015	7.062	12.909	21.999	25.111	25.781	19.940	13.365
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	-21.787	-36.066	-63.554	-73.382	-73.023	-91.877	-101.664	-104.911	-107.779	-122.173	-122.076	-125.733	-130.244
03 Ribe, raki	-21.292	-23.269	-22.931	-28.148	-29.872	-32.738	-32.178	-33.611	-39.147	-38.005	-36.001	-35.554	-39.451
04 Mlečni izdelki, jajca, med	31.244	25.074	19.039	17.182	19.627	13.496	-5.933	-1.923	67	-2.095	-10.523	-11.423	-14.901
05 Proizvodi živalskega porekla	-3.818	-3.764	-3.813	-3.980	-4.170	-6.235	-4.718	-4.732	-4.028	-4.912	-5.883	-4.081	-4.000
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	-23.164	-22.860	-22.553	-25.684	-33.368	-38.421	-35.875	-37.022	-34.903	-34.193	-37.713	-31.689	-30.808
07 Užitne vrtnine	-48.617	-53.464	-57.373	-69.351	-79.728	-82.060	-83.029	-89.656	-81.913	-82.938	-93.744	-82.800	-86.174
08 Užitno sadje	-63.115	-72.105	-76.866	-78.248	-83.290	-102.157	-91.212	-97.783	-89.021	-108.571	-118.900	-102.548	-110.549
09 Kava, čaj, začimbe	-13.491	-15.632	-18.581	-20.169	-25.039	-27.307	-26.805	-30.767	-40.232	-37.976	-32.087	-31.784	-38.178
10 Žita	-50.261	-61.452	-41.164	-53.338	-81.739	-64.117	-36.315	-36.605	-66.729	-29.229	-51.841	-54.839	-34.802
11 Proizvodi mlinске industrije	-20.681	-18.952	-18.863	-18.513	-27.654	-36.176	-25.595	-18.249	-25.602	-24.253	-27.376	-27.129	-25.474
12 Oljna semena in plodovi	262	-2.440	-4.974	-2.994	4.856	20.098	566	618	-7.115	-5.689	-4.316	-3.014	-8.737
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	-3.329	-4.301	-5.208	-3.194	-3.795	1.917	131	-1.654	-3.533	-641	-3.371	-2.490	-326
14 Rastlinski material za pletarstvo	-256	-221	-293	-319	-465	-440	-399	-443	-386	-343	-398	-399	-462
15 Masti in olja	-34.381	-33.939	-36.937	-43.289	-41.553	-53.881	-45.749	-57.714	-54.583	-54.660	-52.464	-47.300	-49.159
16 Izdelki iz mesa	32.548	28.248	29.513	27.077	13.938	9.566	4.769	6.974	5.174	5.937	7.678	10.141	15.552
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	-16.214	-16.959	-5.277	-11.685	-24.330	-42.215	-50.765	-34.512	-65.243	-57.628	-46.741	-43.726	-41.144
18 Kakav in kakavovi izdelki	-37.569	-40.346	-43.936	-48.036	-56.145	-56.520	-57.749	-64.333	-67.977	-61.948	-66.312	-70.947	-71.989
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	-33.440	-39.373	-47.320	-50.846	-60.280	-70.431	-81.233	-86.713	-87.897	-90.532	-90.841	-88.320	-90.122
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	-29.977	-31.245	-38.490	-44.945	-57.199	-60.118	-57.366	-58.888	-63.780	-63.580	-67.720	-67.007	-69.598
21 Razna živila	-38.472	-43.283	-46.072	-48.399	-49.351	-50.603	-52.777	-47.839	-57.281	-49.746	-46.261	-38.935	-32.729
22 Pijače, alkoholi in kis	89.080	33.813	10.928	-3.051	-18.591	-23.423	-22.859	-28.390	-25.182	-24.449	-15.508	-15.393	-24.185
23 Ostanki in odpadki živil, krma	-50.226	-54.252	-47.548	-38.963	-52.353	-59.630	-63.946	-14.545	-61.769	-82.530	-79.433	-83.152	-88.244
24 Tobak	-10.193	-35.271	-52.469	-51.937	-56.115	-71.441	-71.071	-70.192	-73.644	-78.681	-66.710	-64.125	-67.958
SKUPAJ	-369.676	-531.133	-606.814	-669.585	-814.637	-905.697	-934.709	-899.980	-1.030.505	-1.023.724	-1.042.762	-1.002.308	-1.030.315

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 45: Količinski izvoz nekaterih kmetijskih pridelkov in agroživilskih izdelkov (t); 2003–2015

KNCT		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
0102	Živo govedo	2.198	1.308	4.408	11.305	8.685	13.731	13.104	16.835	18.799	20.855	20.921	19.419	19.501	100,4
0103	Živi prašiči	0	233	419	3.735	7.180	9.798	4.320	2.617	3.787	2.675	1.436	1.965	761	38,7
02	Meso, drugi užitni klavnični proizv.	14.631	14.709	14.726	14.852	17.977	21.298	20.040	24.950	25.951	24.281	27.357	27.796	27.668	99,5
0201, 0202	Od tega: – goveje	3.838	3.408	2.520	2.313	2.343	2.547	2.441	3.312	3.633	2.047	2.057	2.833	5.263	185,8
0203	– prašičje	208	321	828	706	970	1.260	1.196	1.531	1.531	1.276	1.051	1.459	1.850	126,9
0207	– perutninsko	8.659	9.204	8.601	9.273	12.584	14.429	13.601	17.204	17.669	18.145	21.331	19.800	16.554	83,6
0401	Mleko in smetana, nekoncentrirana	35.649	59.492	104.441	192.081	218.882	225.927	224.606	254.308	254.003	276.222	273.241	272.775	305.321	111,9
0402	Mleko v prahu, koncentrirano mleko	4.320	1.674	1.096	334	69	561	503	2.012	612	606	119	452	129	28,5
0403, 0404	Fermentirani izdelki in sirotka	25.693	23.118	26.652	38.614	37.398	29.058	14.781	17.819	31.924	28.237	20.932	17.479	13.012	74,4
0405	Maslo in namazi	3.487	2.108	1.911	876	656	590	719	870	613	436	91	187	97	52,0
0406	Sir in skuta	6.173	5.063	4.711	3.394	2.936	3.069	3.926	4.299	3.967	3.029	3.632	3.625	5.265	145,3
0407	Jajca v lupini	1.655	1.544	1.341	1.679	1.593	1.927	1.800	1.892	2.162	1.718	1.459	1.859	1.660	89,3
07	Užitne vrtnine	3.479	1.477	3.837	4.819	7.645	10.671	6.618	11.917	21.156	14.599	12.925	17.685	19.936	112,7
08	Užitno sadje	27.083	19.613	52.545	44.498	72.814	87.849	89.528	87.129	96.509	60.057	66.302	96.413	132.972	137,9
0808	Od tega: jabolka, hruške	21.575	13.956	26.414	21.683	35.949	29.766	25.912	36.269	40.985	33.433	35.596	44.477	64.282	144,5
10	Žita	3.079	6.288	26.300	47.057	31.186	57.652	87.119	110.133	104.970	164.644	150.194	149.113	204.532	137,2
1001	Od tega: – pšenica	687	3.027	1.459	1.565	11.290	4.941	29.205	35.995	12.383	65.046	54.011	51.913	63.697	122,7
1003	– ječmen	50	0	1.725	2.193	862	3.247	2.371	4.880	7.138	8.161	4.847	5.412	10.640	196,6
1005	– koruza	767	1.592	21.494	41.193	16.871	46.589	53.766	67.032	82.927	88.356	88.756	88.744	127.099	143,2
11	Proizvodi mlinске industrije	3.290	2.797	2.251	2.045	2.601	2.022	11.170	23.714	17.044	21.534	10.997	12.664	18.242	144,0
1101	Od tega: pšenična moka	1.580	733	452	246	581	364	9.061	20.669	13.191	17.992	3.570	9.507	12.198	128,3
1210	Hmelj	1.922	1.854	1.963	1.574	1.680	1.474	1.628	2.642	1.632	1.262	1.403	1.831	1.815	99,1
15	Masti in olja	13.670	13.701	18.090	16.377	19.741	15.915	13.128	13.517	15.385	22.506	21.394	31.419	28.528	90,8
1512	Od tega: olje iz sončnic	3.294	2.141	1.429	1.576	3.151	2.208	182	973	762	3.689	1.095	5.744	5.538	96,4
16	Izdelki iz mesa	23.953	17.211	19.483	21.039	20.865	22.556	20.944	20.693	20.628	21.149	20.982	22.124	25.312	114,4
17	Sladkor in sladkorni proizvodi	15.025	22.700	51.238	54.353	30.005	12.121	8.271	30.890	30.520	37.128	38.589	63.189	55.088	87,2
1701	Od tega: sladkor iz trsa ali pese	158	6.466	35.492	38.120	19.333	6.919	3.662	26.180	25.305	32.327	34.319	58.393	50.235	86,0
19	Izdelki iz žit, škroba in mleka	11.611	12.002	12.690	14.005	15.193	15.262	13.353	14.354	14.225	16.399	18.600	21.073	24.124	114,5
20	Izdelki iz vrtnin, sadja	10.186	8.888	8.394	8.173	9.170	8.570	8.309	8.809	7.772	7.441	9.928	7.594	8.902	117,2
2204	Vino	5.972	4.923	4.091	5.291	4.317	5.129	6.199	5.227	5.576	4.682	8.086	7.686	5.317	69,2
2304	Oljne pogače in tropine iz soje	695	316	4.114	279.399	502.217	246.075	378.703	183.823	201.507	135.717	148.609	204.818	281.715	137,5

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 46: Količinski uvoz nekaterih kmetijskih pridelkov in agroživilskih izdelkov (t); 2003–2015

KNCT		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
0102	Živo govedo	1.679	4.920	6.501	5.800	4.535	4.606	4.476	4.260	4.139	3.821	3.999	5.205	7.653	147,0
0103	Živi prašiči	535	402	2.003	1.265	680	1.177	2.728	2.234	2.264	2.149	1.952	2.135	1.923	90,1
02	Meso, drugi užitni klavnični proizv.	28.091	31.190	44.719	50.803	52.733	58.309	62.954	66.149	66.890	68.617	70.100	75.451	83.686	110,9
0201, 0202	Od tega: – goveje	523	2.346	3.626	3.822	5.572	6.904	7.291	6.862	7.070	5.995	7.013	7.649	10.111	132,2
0203	– prašičje	22.071	22.528	31.253	34.514	33.952	36.116	39.582	42.188	42.065	43.109	43.200	45.370	49.065	108,1
0207	– perutninsko	3.376	4.325	6.887	8.279	8.879	10.559	11.083	12.091	13.191	14.810	14.896	15.364	17.485	113,8
0401	Mleko in smetana, nekoncentrirana	243	1.457	14.388	52.917	41.835	67.584	57.699	85.330	84.130	87.408	75.193	56.802	52.768	92,9
0402	Mleko v prahu, koncentrirano mleko	1.238	1.042	1.681	1.958	2.567	2.758	2.789	4.627	3.285	4.032	4.315	4.612	5.535	120,0
0403, 0404	Fermentirani izdelki in sirotka	2.860	5.316	9.172	11.358	15.176	16.325	18.757	19.172	18.332	18.828	17.925	18.701	18.935	101,3
0405	Maslo in namazi	200	236	317	482	609	733	1.065	1.174	943	1.205	1.382	1.716	2.068	120,5
0406	Sir in skuta	3.014	4.371	6.507	9.267	12.150	14.418	14.907	15.042	14.825	15.070	16.967	17.581	21.507	122,3
0407	Jajca v lupini	132	253	1.016	906	1.536	2.059	2.244	2.319	1.817	2.175	2.161	2.094	1.866	89,1
07	Užitne vrtnine	86.560	98.885	83.816	110.459	111.958	123.122	119.952	116.438	121.748	114.597	128.272	125.590	129.124	102,8
08	Užitno sadje	111.902	128.110	150.731	142.121	157.399	194.738	203.193	189.601	193.876	174.532	188.010	218.222	251.515	115,3
0808	Od tega: jabolka, hruške	4.899	7.713	11.655	13.448	12.606	22.177	23.068	25.668	24.655	32.295	34.956	49.267	65.966	133,9
10	Žita	363.771	467.080	340.680	440.815	432.481	354.430	317.160	305.685	385.131	290.315	370.735	385.278	341.928	88,7
1001	Od tega: – pšenica	72.201	143.381	118.910	157.237	138.757	142.525	121.056	106.156	157.977	101.391	144.036	142.415	146.533	102,9
1003	– ječmen	64.542	54.478	45.007	52.000	36.157	30.069	22.821	31.013	30.213	15.718	19.719	33.604	26.558	79,0
1005	– koruza	193.846	225.407	133.980	192.885	231.090	158.062	149.913	149.764	175.514	152.243	189.535	188.499	151.164	80,2
11	Proizvodi mlinске industrije	68.270	59.191	65.664	67.528	76.485	81.132	72.997	72.181	75.566	73.047	69.798	72.570	75.647	104,2
1101	Od tega: pšenična moka	4.320	5.115	10.138	10.562	14.454	19.156	18.610	19.767	18.726	19.122	18.246	19.174	23.057	120,2
1210	Hmelj	42	31	186	244	182	141	115	241	40	37	63	36	53	145,7
15	Masti in olja	61.753	58.253	69.810	77.064	71.829	66.207	67.675	76.540	60.366	68.747	63.124	76.696	74.274	96,8
1512	Od tega: olje iz sončnic	20.876	22.404	14.258	23.314	21.266	15.972	21.017	18.986	16.665	20.008	20.727	27.441	25.631	93,4
16	Izdelki iz mesa	10.597	10.648	6.961	8.436	10.575	12.984	14.040	14.349	15.101	14.761	15.174	15.164	17.007	112,2
17	Sladkor in sladkorni proizvodi	75.661	54.779	54.461	63.414	64.688	78.184	94.560	91.326	126.619	113.236	107.134	127.131	124.605	98,0
1701	Od tega: sladkor iz trsa ali pese	48.771	34.918	35.383	40.913	40.892	54.918	72.535	68.933	103.217	90.510	85.646	104.011	99.265	95,4
19	Izdelki iz žit, škroba in mleka	27.761	30.054	36.532	40.495	43.885	48.249	51.591	54.108	53.954	56.947	61.039	61.475	64.650	105,2
20	Izdelki iz vrtnin, sadja	42.283	43.310	48.891	52.434	64.054	70.103	69.260	66.421	62.709	60.456	61.772	62.067	64.483	103,9
2204	Vino	4.805	3.892	2.987	6.534	6.703	6.861	6.502	7.175	9.931	8.697	9.454	12.971	14.021	108,1
2304	Oljne pogače in tropine iz soje	127.518	110.083	116.265	354.113	625.973	365.438	488.881	133.227	262.761	231.445	208.846	287.598	382.485	133,0

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 47: Količinska zunanjetrgovinska bilanca nekaterih kmetijskih pridelkov in agroživilskih izdelkov (t); 2003–2015

KNCT		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
0102	Živo govedo	519	-3.612	-2.093	5.505	4.150	9.125	8.627	12.575	14.659	17.034	16.923	14.214	11.848
0103	Živi prašiči	-535	-170	-1.583	2.471	6.500	8.620	1.592	383	1.523	525	-516	-170	-1.162
02	Meso, drugi užitni klavnični proizv.	-13.461	-16.482	-29.993	-35.951	-34.757	-37.011	-42.914	-41.199	-40.939	-44.336	-42.743	-47.655	-56.019
0201, 0202	Od tega: – goveje	3.315	1.062	-1.106	-1.509	-3.228	-4.357	-4.850	-3.550	-3.437	-3.948	-4.956	-4.816	-4.848
0203	– prašičje	-21.863	-22.207	-30.425	-33.808	-32.982	-34.856	-38.386	-40.657	-40.534	-41.834	-42.149	-43.912	-47.215
0207	– perutninsko	5.283	4.879	1.714	994	3.705	3.870	2.518	5.113	4.478	3.336	6.435	4.437	-931
0401	Mleko in smetana, nekoncentrirana	35.406	58.034	90.052	139.164	177.046	158.343	166.907	168.978	169.873	188.815	198.047	215.973	252.553
0402	Mleko v prahu, koncentrirano mleko	3.081	631	-585	-1.624	-2.498	-2.197	-2.286	-2.614	-2.674	-3.426	-4.196	-4.159	-5.406
0403, 0404	Fermentirani izdelki in sirotka	22.833	17.802	17.480	27.256	22.222	12.734	-3.976	-1.352	13.592	9.410	3.007	-1.222	-5.922
0405	Maslo in namazi	3.288	1.872	1.594	394	47	-144	-346	-304	-330	-769	-1.291	-1.528	-1.970
0406	Sir in skuta	3.159	692	-1.796	-5.873	-9.214	-11.349	-10.981	-10.743	-10.858	-12.041	-13.335	-13.957	-16.242
0407	Jajca v lupini	1.523	1.291	325	773	58	-132	-445	-426	345	-457	-702	-235	-206
07	Užitne vrtnine	-83.080	-97.408	-79.978	-105.639	-104.312	-112.452	-113.335	-104.521	-100.592	-99.998	-115.347	-107.905	-109.187
08	Užitno sadje	-84.819	-108.498	-98.186	-97.622	-84.584	-106.889	-113.665	-102.472	-97.367	-114.476	-121.707	-121.809	-118.543
0808	Od tega: jabolka, hruške	16.676	6.243	14.760	8.235	23.343	7.589	2.844	10.600	16.329	1.138	640	-4.790	-1.684
10	Žita	-360.692	-460.792	-314.381	-393.758	-401.296	-296.779	-230.041	-195.551	-280.160	-125.671	-220.541	-236.165	-137.396
1001	Od tega: – pšenica	-71.514	-140.354	-117.451	-155.672	-127.467	-137.584	-91.852	-70.161	-145.594	-36.345	-90.025	-90.502	-82.837
1003	– ječmen	-64.492	-54.478	-43.283	-49.806	-35.295	-26.823	-20.449	-26.133	-23.075	-7.557	-14.872	-28.192	-15.918
1005	– koruza	-193.079	-223.815	-112.486	-151.692	-214.219	-111.473	-96.147	-82.732	-92.586	-63.887	-100.779	-99.754	-24.065
11	Proizvodi mlinске industrije	-64.980	-56.394	-63.412	-65.483	-73.884	-79.110	-61.826	-48.466	-58.521	-51.513	-58.801	-59.906	-57.405
1101	Od tega: pšenična moka	-2.740	-4.382	-9.685	-10.316	-13.873	-18.792	-9.549	902	-5.535	-1.130	-14.676	-9.667	-10.859
1210	Hmelj	1.880	1.823	1.776	1.330	1.498	1.333	1.512	2.400	1.592	1.224	1.340	1.795	1.762
15	Masti in olja	-48.083	-44.552	-51.720	-60.686	-52.088	-50.293	-54.547	-63.023	-44.980	-46.241	-41.730	-45.277	-45.746
1512	Od tega: olje iz sončnic	-17.582	-20.263	-12.829	-21.738	-18.114	-13.764	-20.836	-18.013	-15.903	-16.318	-19.632	-21.698	-20.093
16	Izdelki iz mesa	13.356	6.563	12.522	12.603	10.289	9.572	6.904	6.344	5.527	6.387	5.808	6.960	8.306
17	Sladkor in sladkorni proizvodi	-60.635	-32.079	-3.223	-9.061	-34.683	-66.063	-86.289	-60.436	-96.099	-76.108	-68.545	-63.942	-69.517
1701	Od tega: sladkor iz trsa ali pese	-48.613	-28.452	109	-2.793	-21.559	-47.999	-68.873	-42.752	-77.912	-58.184	-51.327	-45.618	-49.031
19	Izdelki iz žit, škroba in mleka	-16.150	-18.052	-23.843	-26.490	-28.692	-32.988	-38.239	-39.754	-39.729	-40.548	-42.439	-40.402	-40.526
20	Izdelki iz vrtnin, sadja	-32.097	-34.422	-40.497	-44.261	-54.884	-61.532	-60.952	-57.612	-54.937	-53.015	-51.844	-54.473	-55.581
2204	Vino	1.167	1.030	1.104	-1.243	-2.385	-1.732	-303	-1.948	-4.355	-4.015	-1.368	-5.285	-8.704
2304	Oljne pogače in tropine iz soje	-126.823	-109.766	-112.151	-74.714	-123.755	-119.363	-110.178	50.596	-61.254	-95.728	-60.237	-82.780	-100.770

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 48: Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga v države EU-15 (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	607	1.570	6.898	20.846	19.425	31.799	23.988	28.854	40.868	44.619	42.108	38.148	37.535	98,4
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	17.868	20.967	26.091	29.550	37.676	37.191	31.472	33.284	38.062	33.163	37.322	34.145	36.960	108,2
03 Ribe, raki	213	419	1.192	1.412	964	2.643	2.601	971	639	550	1.999	3.595	4.175	116,1
04 Mlečni izdelki, jajca, med	10.185	14.954	38.503	64.123	83.243	94.970	70.747	89.627	94.499	95.973	98.467	103.542	90.449	87,4
05 Proizvodi živalskega porekla	80	102	203	127	183	245	181	209	457	901	741	1.288	1.028	79,8
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	152	123	592	1.129	2.255	1.404	1.094	1.216	1.604	1.249	1.543	2.266	2.524	111,4
07 Užitne vrtnine	557	598	2.644	2.786	4.324	3.123	3.929	5.330	7.153	7.935	8.051	11.476	15.528	135,3
08 Užitno sadje	880	1.091	15.838	8.970	17.032	16.130	13.607	12.913	13.572	7.283	13.493	20.594	27.662	134,3
09 Kava, čaj, začimbe	386	135	144	232	426	367	448	326	632	1.372	1.080	1.817	3.518	193,7
10 Žita	353	602	2.918	5.801	4.954	7.818	10.839	15.459	16.903	32.813	29.467	22.994	30.813	134,0
11 Proizvodi mlinске industrije	52	89	43	52	226	53	120	81	137	90	548	705	1.229	174,4
12 Oljna semena in plodovi	5.501	7.239	6.603	11.667	10.010	43.824	9.737	84.936	96.325	30.018	25.799	15.734	16.985	108,0
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	2.787	1.565	2.276	2.810	3.756	3.183	3.933	5.613	4.263	5.275	3.748	5.453	6.276	115,1
14 Rastlinski material za pletarstvo	94	90	22	27	2	0	12	0	1	1	0	6	0	0,7
15 Masti in olja	1.170	1.364	3.521	2.128	5.538	3.472	2.796	4.433	6.143	6.546	5.419	6.160	12.265	199,1
16 Izdelki iz mesa	11.006	11.478	19.143	18.132	19.496	23.112	23.375	27.322	32.888	32.727	36.544	36.510	41.778	114,4
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	6.248	11.982	30.179	25.573	21.702	11.679	8.700	17.340	25.918	23.396	22.696	21.234	17.617	83,0
18 Kakav in kakavovi izdelki	2.818	4.304	5.208	4.326	4.617	6.305	5.007	4.628	5.403	7.269	7.463	7.178	7.431	103,5
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	1.660	806	1.072	2.821	3.814	4.906	5.882	7.460	9.415	10.789	14.033	16.730	18.874	112,8
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	1.135	1.390	2.165	2.257	2.969	2.693	3.779	3.853	3.255	3.544	4.243	3.073	3.195	104,0
21 Razna živila	2.700	3.516	3.282	2.104	3.316	6.976	7.352	9.482	15.393	18.884	25.205	32.492	43.641	134,3
22 Pijače, alkoholi in kis	34.704	16.468	10.427	11.731	13.815	16.581	18.694	16.676	19.303	27.914	28.472	35.423	38.541	108,8
23 Ostanki in odpadki živil, krma	2.806	1.986	3.090	36.177	67.608	62.068	69.242	13.077	14.932	3.844	8.627	8.142	8.943	109,8
24 Tobak	27	2.332	0	0	0	0	11	105	42	0	0	0	0	
SKUPAJ	103.987	105.170	182.053	254.784	327.352	380.541	317.547	383.193	447.808	396.155	417.069	428.705	466.966	108,9

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 49: Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga iz držav EU-15 (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	1.324	1.439	4.912	4.744	5.115	6.419	8.872	7.447	7.502	7.768	8.593	8.368	7.613	91,0
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	32.861	50.090	80.352	92.008	103.428	122.857	129.386	137.129	148.404	157.889	158.261	151.948	144.623	95,2
03 Ribe, raki	12.960	19.787	19.960	24.152	25.516	29.666	28.266	28.288	31.745	30.267	28.641	29.879	30.757	102,9
04 Mlečni izdelki, jajca, med	13.228	22.472	38.977	51.370	73.005	87.033	89.444	100.633	104.565	109.485	126.841	132.688	121.996	91,9
05 Proizvodi živalskega porekla	1.759	3.822	3.901	3.685	4.142	6.157	5.431	5.091	4.681	4.862	5.482	4.529	3.932	86,8
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	22.731	24.670	24.321	28.031	38.072	42.554	40.230	41.216	39.468	38.943	42.383	38.530	38.706	100,5
07 Užitne vrtnine	35.134	43.195	47.962	59.376	72.215	75.737	75.781	82.922	76.873	77.434	87.570	78.396	81.009	103,3
08 Užitno sadje	34.772	49.860	64.629	68.462	87.898	106.811	91.458	97.529	90.169	100.302	103.276	103.168	115.645	112,1
09 Kava, čaj, začimbe	3.977	8.133	8.193	10.686	14.434	14.391	15.446	15.105	18.471	20.504	21.141	20.993	22.915	109,2
10 Žita	7.223	21.278	12.378	13.314	23.601	22.053	16.169	15.120	32.149	18.222	22.459	23.832	21.607	90,7
11 Proizvodi mlinске industrije	15.179	15.842	15.415	12.487	20.477	25.145	18.739	17.567	21.580	19.325	20.896	20.816	21.015	101,0
12 Oljna semena in plodovi	7.321	9.842	11.431	12.695	13.640	17.841	14.472	16.327	17.617	16.850	20.523	19.193	21.580	112,4
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	6.016	5.522	6.793	5.805	8.105	9.913	7.736	9.973	10.289	7.688	8.871	10.073	8.697	86,3
14 Rastlinski material za pletarstvo	70	233	261	258	335	327	253	217	268	244	254	243	298	122,8
15 Masti in olja	22.963	19.186	24.878	24.064	22.500	31.453	25.888	25.030	30.911	30.661	36.008	31.024	31.001	99,9
16 Izdelki iz mesa	7.557	11.485	17.819	22.727	32.137	40.242	42.750	43.255	47.702	48.528	49.848	47.344	43.750	92,4
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	17.959	14.956	18.283	20.692	25.122	31.156	24.845	24.467	31.434	23.547	28.293	49.668	48.090	96,8
18 Kakav in kakavovi izdelki	32.858	38.315	39.993	42.899	52.000	53.680	52.720	58.309	62.837	60.840	64.772	63.576	61.006	96,0
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	31.192	39.216	46.602	52.293	63.575	72.581	79.329	85.384	89.261	95.933	99.937	100.623	98.350	97,7
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	22.820	30.790	35.892	39.845	50.149	54.442	54.266	57.150	60.387	59.238	62.149	59.410	60.775	102,3
21 Razna živila	36.989	43.706	44.255	48.383	55.339	67.267	71.551	74.565	83.423	82.013	92.317	86.856	88.826	102,3
22 Pijače, alkoholi in kis	22.162	34.176	38.927	49.841	65.185	72.813	71.787	68.067	69.666	74.121	66.607	75.903	87.291	115,0
23 Ostanke in odpadki živil, krma	20.035	31.138	29.692	30.833	34.910	41.047	46.496	44.991	52.777	56.855	62.201	56.914	60.085	105,6
24 Tobak	9.438	37.046	48.397	31.894	20.688	23.069	16.589	15.652	13.750	16.483	15.655	14.342	12.985	90,5
SKUPAJ	418.531	576.199	684.223	750.545	911.588	1.054.655	1.027.904	1.071.430	1.145.932	1.158.002	1.232.978	1.228.313	1.232.553	100,3

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 50: Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga z državami EU-15 (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
01 Žive živali	-717	131	1.986	16.102	14.310	25.380	15.116	21.407	33.365	36.852	33.515	29.780	29.922
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	-14.993	-29.123	-54.260	-62.457	-65.753	-85.666	-97.914	-103.845	-110.342	-124.726	-120.939	-117.803	-107.664
03 Ribe, raki	-12.747	-19.368	-18.768	-22.740	-24.552	-27.024	-25.665	-27.317	-31.106	-29.717	-26.643	-26.284	-26.582
04 Mlečni izdelki, jajca, med	-3.044	-7.518	-474	12.753	10.238	7.937	-18.696	-11.006	-10.066	-13.512	-28.374	-29.146	-31.548
05 Proizvodi živalskega porekla	-1.680	-3.719	-3.698	-3.558	-3.958	-5.911	-5.249	-4.883	-4.223	-3.961	-4.742	-3.241	-2.904
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	-22.579	-24.547	-23.730	-26.902	-35.818	-41.151	-39.135	-40.000	-37.863	-37.695	-40.840	-36.265	-36.182
07 Užitne vrtnine	-34.577	-42.596	-45.318	-56.589	-67.890	-72.615	-71.852	-77.592	-69.720	-69.499	-79.519	-66.919	-65.481
08 Užitno sadje	-33.892	-48.769	-48.791	-59.491	-70.867	-90.681	-77.851	-84.616	-76.598	-93.019	-89.782	-82.574	-87.982
09 Kava, čaj, začimbe	-3.591	-7.999	-8.050	-10.454	-14.008	-14.024	-14.998	-14.779	-17.839	-19.132	-20.061	-19.176	-19.397
10 Žita	-6.870	-20.675	-9.459	-7.513	-18.647	-14.235	-5.330	339	-15.247	14.591	7.008	-837	9.206
11 Proizvodi mlinске industrije	-15.127	-15.753	-15.372	-12.436	-20.250	-25.091	-18.619	-17.486	-21.443	-19.234	-20.349	-20.111	-19.785
12 Oljna semena in plodovi	-1.820	-2.604	-4.828	-1.028	-3.630	25.983	-4.735	68.609	78.707	13.169	5.277	-3.459	-4.594
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	-3.229	-3.957	-4.517	-2.995	-4.348	-6.730	-3.803	-4.360	-6.026	-2.413	-5.123	-4.620	-2.421
14 Rastlinski material za pletarstvo	23	-143	-239	-231	-333	-327	-242	-216	-268	-243	-253	-237	-298
15 Masti in olja	-21.793	-17.823	-21.357	-21.936	-16.962	-27.981	-23.092	-20.597	-24.768	-24.115	-30.589	-24.864	-18.736
16 Izdelki iz mesa	3.450	-7	1.324	-4.595	-12.641	-17.130	-19.375	-15.933	-14.814	-15.801	-13.305	-10.834	-1.972
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	-11.711	-2.975	11.896	4.882	-3.420	-19.477	-16.145	-7.126	-5.516	-152	-5.597	-28.434	-30.473
18 Kakav in kakavovi izdelki	-30.040	-34.011	-34.785	-38.573	-47.383	-47.375	-47.714	-53.681	-57.435	-53.571	-57.308	-56.398	-53.575
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	-29.532	-38.410	-45.530	-49.472	-59.761	-67.675	-73.447	-77.924	-79.846	-85.144	-85.903	-83.893	-79.477
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	-21.685	-29.400	-33.727	-37.588	-47.180	-51.749	-50.487	-53.297	-57.133	-55.694	-57.906	-56.337	-57.580
21 Razna živila	-34.290	-40.190	-40.973	-46.278	-52.023	-60.291	-64.199	-65.082	-68.030	-63.129	-67.112	-54.364	-45.185
22 Pijače, alkoholi in kis	12.542	-17.708	-28.500	-38.110	-51.369	-56.232	-53.093	-51.391	-50.363	-46.207	-38.135	-40.480	-48.750
23 Ostanki in odpadki živil, krma	-17.229	-29.152	-26.603	5.344	32.699	21.020	22.745	-31.913	-37.844	-53.011	-53.574	-48.771	-51.142
24 Tobak	-9.412	-34.713	-48.397	-31.894	-20.688	-23.069	-16.578	-15.546	-13.707	-16.483	-15.655	-14.342	-12.985
SKUPAJ	-314.544	-471.029	-502.169	-495.761	-584.236	-674.113	-710.357	-688.237	-698.124	-761.846	-815.909	-799.609	-765.587

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 51: Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga v države EU-12 (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	0	450	415	617	693	754	198	1.043	99	233	1.039	1.298	250	19,3
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	995	1.183	1.336	1.668	3.917	5.834	2.794	3.071	2.656	3.760	3.932	2.293	2.298	100,2
03 Ribe, raki	8	8	0	213	299	296	327	299	689	339	286	1.112	477	42,9
04 Mlečni izdelki, jajca, med	4.401	4.258	2.799	1.093	1.032	1.669	825	2.399	2.761	2.043	1.911	3.322	2.029	61,1
05 Proizvodi živalskega porekla	57	73	166	182	147	272	155	178	249	1.101	1.186	146	255	174,5
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	1.022	1.385	183	243	245	528	933	745	845	2.325	2.569	3.755	4.431	118,0
07 Užitne vrtnine	19	40	38	163	687	2.592	248	1.081	913	282	889	857	794	92,6
08 Užitno sadje	81	56	454	1.954	6.515	19.600	23.541	17.404	28.236	8.963	9.482	11.109	15.012	135,1
09 Kava, čaj, začimbe	63	5	147	273	597	718	737	386	272	445	6.029	2.573	1.166	45,3
10 Žita	28	17	11	171	290	1.081	126	1.835	4.280	4.019	1.887	289	849	293,8
11 Proizvodi mlinske industrije	16	7	5	2	18	6	0	0	20	216	372	559	452	81,0
12 Oljna semena in plodovi	562	432	755	768	2.977	8.832	845	802	2.942	2.028	3.674	1.050	1.138	108,3
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	174	62	3	1	6	1.217	12	85	369	454	393	768	514	67,0
14 Rastlinski material za pletarstvo	0	0	23	3	1	0	0	0	0	0	0	1	1	181,7
15 Masti in olja	355	82	7	817	2.647	2.715	1.627	1.085	2.510	3.270	898	1.063	2.300	216,3
16 Izdelki iz mesa	380	170	339	622	1.044	1.086	1.174	1.481	1.837	1.969	2.298	2.576	3.215	124,8
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	905	582	629	653	680	773	1.314	3.906	3.805	10.649	9.087	7.466	2.808	37,6
18 Kakav in kakavovi izdelki	485	773	892	1.267	1.089	1.419	1.473	1.574	1.849	2.706	2.876	2.284	2.234	97,8
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	749	718	562	570	602	1.016	649	885	1.248	1.380	1.901	1.773	2.699	152,2
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	1.025	877	1.113	1.155	1.550	1.326	1.155	1.640	1.797	1.129	661	806	1.135	140,8
21 Razna živila	754	790	1.382	2.007	4.058	9.130	13.644	6.051	6.303	7.580	13.249	12.486	12.756	102,2
22 Pijače, alkoholi in kis	2.171	1.890	1.429	2.325	1.991	2.530	2.375	3.572	3.424	2.608	6.923	7.728	6.716	86,9
23 Ostanki in odpadki živil, krma	1.494	2.233	2.165	20.372	46.170	20.154	47.787	47.548	55.007	51.615	51.393	56.486	81.051	143,5
24 Tobak	0	54	3	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
SKUPAJ	15.745	16.146	14.856	37.143	77.255	83.548	101.938	97.070	122.111	109.116	122.934	121.802	144.583	118,7

* začasni podatki
Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 52: Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga iz držav EU-12 (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	4.747	10.553	15.512	13.741	10.878	10.444	11.561	12.207	12.237	12.288	10.769	13.029	15.029	115,4
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	15.459	16.362	18.892	20.490	20.435	23.387	20.038	21.354	22.268	24.827	29.144	35.711	42.404	118,7
03 Ribe, raki	194	224	237	311	237	176	348	325	496	709	669	1.561	1.043	66,8
04 Mlečni izdelki, jajca, med	449	1.660	5.380	15.334	11.141	19.103	9.573	20.064	22.270	20.023	19.732	14.009	13.485	96,3
05 Proizvodi živalskega porekla	430	75	96	100	36	89	141	259	270	248	803	355	541	152,4
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	812	806	151	458	348	405	431	434	355	627	997	694	602	86,8
07 Užitne vrtnine	4.374	3.529	2.579	3.600	4.604	4.855	4.362	3.859	3.805	4.646	4.988	5.245	5.339	101,8
08 Užitno sadje	4.376	3.430	4.133	3.902	3.396	5.876	5.138	4.807	5.804	6.441	8.598	5.664	6.296	111,2
09 Kava, čaj, začimbe	313	148	242	201	573	699	442	725	760	978	5.495	2.539	1.581	62,3
10 Žita	36.454	33.238	31.845	44.374	55.409	51.171	31.240	38.942	54.675	45.731	48.959	41.887	35.390	84,5
11 Proizvodi mlinske industrije	5.103	2.315	3.387	4.261	3.521	7.175	7.526	5.370	6.967	7.787	6.018	6.512	5.775	88,7
12 Oljna semena in plodovi	1.403	3.766	6.604	2.579	914	2.123	2.745	2.795	2.998	3.320	2.797	2.398	2.694	112,3
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	40	51	50	17	20	17	57	31	50	147	38	44	112	254,9
14 Rastlinski material za pletarstvo	16	17	6	13	6	2	3	39	1	1	33	4	1	25,5
15 Masti in olja	5.782	6.885	7.521	8.310	8.735	9.193	7.871	10.923	7.449	20.201	22.760	29.559	22.017	74,5
16 Izdelki iz mesa	1.990	2.382	2.933	3.228	3.011	3.759	4.287	4.915	5.684	6.076	6.523	7.228	8.210	113,6
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	3.635	6.326	13.449	13.157	9.754	14.098	17.436	10.764	20.480	40.057	29.621	17.925	16.183	90,3
18 Kakav in kakavovi izdelki	4.666	4.173	5.503	5.718	5.426	5.229	5.132	5.583	6.788	7.797	8.062	7.484	6.266	83,7
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	10.197	8.846	9.819	8.609	8.525	9.032	9.435	9.705	9.347	9.981	10.187	11.292	12.970	114,9
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	8.322	9.258	9.978	9.643	11.755	9.742	7.922	8.267	8.089	8.468	7.740	6.850	7.544	110,1
21 Razna živila	9.441	10.007	11.807	15.152	15.786	26.846	28.100	26.632	29.985	30.600	35.301	32.519	33.659	103,5
22 Pijače, alkoholi in kis	3.747	4.249	6.010	8.373	8.759	10.041	10.342	10.728	12.547	13.301	15.135	15.763	14.706	93,3
23 Ostanki in odpadki živil, krma	9.476	12.613	9.970	8.343	10.677	15.276	13.396	12.681	13.137	15.102	17.877	18.037	19.481	108,0
24 Tobak	973	32	2.658	19.527	33.778	46.619	52.577	52.636	56.266	58.610	48.519	47.813	52.632	110,1
SKUPAJ	132.398	140.944	168.763	209.440	227.725	275.357	250.102	264.046	302.729	337.963	340.763	324.124	323.958	99,9

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 53: Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga z državami EU-12 (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
01 Žive živali	-4.747	-10.102	-15.097	-13.124	-10.185	-9.690	-11.363	-11.164	-12.138	-12.055	-9.729	-11.731	-14.779
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	-14.464	-15.180	-17.557	-18.822	-16.519	-17.553	-17.244	-18.283	-19.611	-21.067	-25.211	-33.417	-40.106
03 Ribe, raki	-186	-215	-237	-99	62	121	-21	-26	193	-369	-383	-449	-566
04 Mlečni izdelki, jajca, med	3.952	2.598	-2.581	-14.242	-10.109	-17.434	-8.748	-17.665	-19.509	-17.980	-17.821	-10.686	-11.456
05 Proizvodi živalskega porekla	-374	-2	70	82	111	182	14	-82	-21	854	382	-209	-286
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	209	579	32	-215	-103	123	502	311	489	1.698	1.572	3.060	3.828
07 Užitne vrtnine	-4.355	-3.489	-2.541	-3.438	-3.916	-2.262	-4.114	-2.778	-2.892	-4.364	-4.099	-4.388	-4.545
08 Užitno sadje	-4.294	-3.374	-3.680	-1.948	3.120	13.724	18.403	12.597	22.432	2.522	884	5.445	8.716
09 Kava, čaj, začimbe	-250	-143	-95	72	24	19	296	-339	-489	-532	534	34	-415
10 Žita	-36.426	-33.221	-31.833	-44.203	-55.120	-50.090	-31.114	-37.108	-50.395	-41.712	-47.072	-41.598	-34.540
11 Proizvodi mlinске industrije	-5.087	-2.308	-3.383	-4.258	-3.502	-7.169	-7.526	-5.369	-6.947	-7.570	-5.646	-5.954	-5.322
12 Oljna semena in plodovi	-841	-3.333	-5.850	-1.811	2.063	6.709	-1.900	-1.993	-56	-1.292	877	-1.348	-1.556
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	134	12	-47	-16	-13	1.200	-45	54	319	307	355	724	402
14 Rastlinski material za pletarstvo	-16	-17	17	-10	-5	-2	-3	-39	-1	0	-32	-4	0
15 Masti in olja	-5.426	-6.803	-7.514	-7.493	-6.088	-6.478	-6.244	-9.838	-4.940	-16.931	-21.862	-28.496	-19.717
16 Izdelki iz mesa	-1.609	-2.211	-2.594	-2.606	-1.967	-2.674	-3.113	-3.434	-3.847	-4.107	-4.225	-4.653	-4.995
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	-2.731	-5.744	-12.820	-12.504	-9.074	-13.324	-16.122	-6.858	-16.675	-29.407	-20.534	-10.459	-13.374
18 Kakav in kakavovi izdelki	-4.181	-3.400	-4.612	-4.451	-4.337	-3.811	-3.659	-4.009	-4.940	-5.091	-5.185	-5.200	-4.032
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	-9.448	-8.128	-9.257	-8.039	-7.924	-8.016	-8.785	-8.820	-8.099	-8.601	-8.286	-9.519	-10.271
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	-7.297	-8.381	-8.865	-8.488	-10.206	-8.416	-6.767	-6.627	-6.292	-7.338	-7.080	-6.043	-6.409
21 Razna živila	-8.687	-9.217	-10.424	-13.144	-11.728	-17.716	-14.456	-20.581	-23.682	-23.020	-22.052	-20.033	-20.904
22 Pijače, alkoholi in kis	-1.576	-2.359	-4.580	-6.049	-6.768	-7.511	-7.968	-7.156	-9.122	-10.693	-8.212	-8.035	-7.990
23 Ostanki in odpadki živil, krma	-7.982	-10.380	-7.806	12.029	35.492	4.878	34.392	34.867	41.870	36.513	33.516	38.449	61.570
24 Tobak	-973	22	-2.655	-19.521	-33.778	-46.619	-52.577	-52.636	-56.266	-58.610	-48.519	-47.813	-52.632
SKUPAJ	-116.654	-124.798	-153.907	-172.296	-150.471	-191.809	-148.164	-166.975	-180.618	-228.847	-217.829	-202.322	-179.375

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 54: Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga na Hrvaško (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	576	493	528	1.002	647	452	375	227	330	262	429	714	797	111,7
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	2.371	3.032	3.688	3.391	3.734	3.793	2.648	2.789	2.664	2.924	4.680	11.440	14.177	123,9
03 Ribe, raki	62	237	52	413	658	884	702	532	625	885	580	3.340	4.211	126,1
04 Mlečni izdelki, jajca, med	7.940	7.709	4.534	5.111	5.832	6.513	5.416	7.417	8.516	8.543	13.571	13.043	20.948	160,6
05 Proizvodi živalskega porekla	23	121	24	10	4	1	874	626	428	269	154	83	64	77,7
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	959	1.113	1.357	1.358	1.899	2.117	2.044	2.627	2.399	2.244	2.261	1.782	2.135	119,8
07 Užitne vrtnine	323	221	538	635	849	830	636	753	770	1.081	1.867	2.797	2.314	82,7
08 Užitno sadje	3.945	2.250	3.332	3.410	2.857	4.709	2.949	1.870	2.127	3.503	3.363	15.466	25.456	164,6
09 Kava, čaj, začimbe	580	679	966	1.312	1.003	979	1.005	979	1.583	4.977	5.079	6.561	8.301	126,5
10 Žita	712	720	711	892	912	1.071	941	1.156	900	1.108	1.146	2.533	3.009	118,8
11 Proizvodi mlinske industrije	623	570	641	628	586	600	554	964	1.506	1.738	3.401	1.137	1.194	105,0
12 Oljna semena in plodovi	2.104	2.738	2.816	2.944	3.328	3.561	2.758	1.734	1.631	1.602	1.258	2.223	1.553	69,9
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	98	36	89	49	69	68	89	341	464	285	224	194	171	87,9
14 Rastlinski material za pletarstvo	13	3	8	16	23	27	16	8	15	3	4	3	4	150,5
15 Masti in olja	4.159	3.379	3.139	3.255	3.567	6.110	3.553	3.749	4.171	8.892	9.842	16.908	7.034	41,6
16 Izdelki iz mesa	6.768	6.424	7.538	8.088	8.258	8.430	8.082	6.852	6.109	7.183	8.415	11.606	15.043	129,6
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	2.831	3.030	2.197	5.526	1.521	1.891	1.594	1.619	1.987	2.057	2.479	6.086	9.055	148,8
18 Kakav in kakavovi izdelki	1.392	1.269	954	821	1.240	2.090	1.793	757	1.893	2.486	2.785	2.669	3.335	124,9
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	8.155	7.755	7.784	7.845	9.070	9.185	6.832	6.169	6.122	6.491	7.050	9.032	12.359	136,8
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	5.847	4.966	4.280	3.917	5.084	4.901	4.270	3.987	3.768	3.550	2.768	3.468	3.499	100,9
21 Razna živila	9.844	9.635	8.886	8.831	9.591	9.408	8.709	7.196	7.769	7.632	9.406	11.185	12.554	112,2
22 Pijače, alkoholi in kis	18.441	15.153	16.381	14.766	16.193	16.306	13.176	14.733	17.161	16.857	15.773	18.026	18.218	101,1
23 Ostanki in odpadki živil, krma	1.757	2.340	2.607	3.102	2.952	2.198	1.422	1.449	2.074	1.867	10.221	31.560	32.500	103,0
24 Tobak	20	58	0	41	1	3	10	0	0	19	0	0	18	
SKUPAJ	79.542	73.932	73.050	77.362	79.879	86.128	70.447	68.535	75.013	86.459	106.755	171.854	197.949	115,2

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 55: Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga s Hrvaške (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	15	11	1	170	105	1	5	3	118	619	972	1.775	3.886	219,0
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	853	253	94	398	378	690	234	791	668	349	2.626	9.867	23.771	240,9
03 Ribe, raki	2.270	2.078	1.531	1.929	2.124	2.474	2.870	2.554	3.232	2.761	4.905	7.633	11.997	157,2
04 Mlečni izdelki, jajca, med	3.557	2.083	1.893	2.703	2.353	2.395	2.984	4.520	5.485	5.156	5.773	7.311	14.752	201,8
05 Proizvodi živalskega porekla	0	17	16	184	27	181	216	53	87	490	585	677	734	108,4
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	41	18	33	27	63	67	67	57	73	91	392	279	577	206,9
07 Užitne vrtnine	802	735	828	1.241	1.622	1.837	935	822	997	1.617	3.634	4.893	6.638	135,7
08 Užitno sadje	1.291	2.266	830	3.328	3.365	3.987	3.311	4.299	3.135	3.943	6.613	7.225	6.432	89,0
09 Kava, čaj, začimbe	541	747	822	738	566	949	988	1.023	1.411	1.491	1.258	1.611	2.520	156,5
10 Žita	796	382	575	687	3.976	457	1.139	572	485	1.879	11.189	14.635	12.958	88,5
11 Proizvodi mlinске industrije	709	689	8	795	1.267	756	122	270	1.110	2.356	2.300	2.927	4.321	147,6
12 Oljna semena in plodovi	477	724	453	680	1.133	607	1.044	1.228	1.025	449	871	3.586	4.207	117,3
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	182	170	146	123	197	69	80	214	172	123	201	477	477	99,9
14 Rastlinski material za pletarstvo	35	11	43	24	22	28	24	34	39	39	37	52	35	67,9
15 Masti in olja	4.363	3.110	4.555	4.418	5.530	4.485	4.795	4.555	3.792	4.259	3.489	4.234	6.129	144,8
16 Izdelki iz mesa	4.530	4.154	4.272	3.782	4.704	5.674	6.384	6.279	6.765	6.749	8.020	9.178	16.883	184,0
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	1.087	1.393	6.809	10.345	12.128	9.576	19.694	23.237	29.498	28.657	5.526	8.949	6.511	72,8
18 Kakav in kakavovi izdelki	3.809	3.909	4.836	4.160	4.465	5.319	5.514	5.186	5.497	4.760	5.688	12.274	18.661	152,0
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	9.568	9.015	9.532	9.995	10.496	11.739	13.162	13.121	14.135	14.320	16.777	21.114	25.904	122,7
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	1.471	1.139	1.491	2.915	2.717	3.133	2.696	2.598	2.605	2.611	2.774	4.127	6.672	161,7
21 Razna živila	9.726	7.894	9.415	9.837	11.241	16.550	19.934	12.533	12.686	12.319	12.453	19.345	23.600	122,0
22 Pijače, alkoholi in kis	3.615	3.454	4.266	4.360	4.975	5.433	6.926	14.670	15.603	16.376	16.619	17.567	22.247	126,6
23 Ostanki in odpadki živil, krma	7.512	1.693	1.283	1.112	2.304	2.372	3.404	1.282	2.703	1.691	2.798	5.742	5.989	104,3
24 Tobak	2.102	1.649	1.527	1.532	1.560	1.697	1.931	1.765	2.100	1.917	1.624	1.341	1.379	102,8
SKUPAJ	59.351	47.595	55.259	65.484	77.317	80.476	98.458	101.664	113.422	115.022	117.124	166.816	227.280	136,2

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 56: Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga s Hrvaško (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
01 Žive živali	560	483	527	832	542	451	369	224	212	-357	-542	-1.061	-3.089
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	1.518	2.779	3.594	2.993	3.356	3.103	2.414	1.999	1.996	2.576	2.055	1.573	-9.593
03 Ribe, raki	-2.208	-1.841	-1.479	-1.516	-1.466	-1.590	-2.168	-2.021	-2.607	-1.875	-4.326	-4.294	-7.786
04 Mlečni izdelki, jajca, med	4.383	5.626	2.641	2.407	3.479	4.118	2.433	2.896	3.030	3.387	7.798	5.732	6.195
05 Proizvodi živalskega porekla	23	105	8	-175	-23	-180	658	573	341	-221	-431	-594	-670
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	919	1.095	1.324	1.331	1.836	2.050	1.978	2.571	2.326	2.152	1.869	1.504	1.558
07 Užitne vrtnine	-478	-515	-290	-606	-773	-1.007	-300	-69	-227	-537	-1.767	-2.096	-4.323
08 Užitno sadje	2.654	-16	2.502	81	-508	722	-362	-2.429	-1.008	-440	-3.250	8.242	19.024
09 Kava, čaj, začimbe	38	-67	144	575	437	30	17	-44	172	3.486	3.821	4.950	5.781
10 Žita	-84	338	136	205	-3.064	614	-198	585	415	-771	-10.043	-12.101	-9.948
11 Proizvodi mlinске industrije	-86	-118	633	-167	-681	-155	432	694	395	-618	1.101	-1.790	-3.127
12 Oljna semena in plodovi	1.627	2.014	2.364	2.264	2.195	2.954	1.714	506	606	1.153	388	-1.363	-2.655
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	-84	-134	-57	-74	-127	-1	9	127	292	162	23	-283	-306
14 Rastlinski material za pletarstvo	-22	-8	-35	-8	1	-1	-8	-26	-23	-35	-33	-49	-31
15 Masti in olja	-204	269	-1.416	-1.163	-1.964	1.625	-1.242	-806	380	4.633	6.353	12.674	905
16 Izdelki iz mesa	2.238	2.270	3.266	4.306	3.554	2.757	1.698	573	-655	434	395	2.428	-1.840
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	1.744	1.636	-4.612	-4.819	-10.607	-7.686	-18.099	-21.618	-27.511	-26.600	-3.047	-2.863	2.543
18 Kakav in kakavovi izdelki	-2.417	-2.640	-3.882	-3.339	-3.225	-3.229	-3.721	-4.429	-3.603	-2.275	-2.903	-9.605	-15.326
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	-1.412	-1.260	-1.748	-2.151	-1.425	-2.554	-6.330	-6.952	-8.013	-7.829	-9.728	-12.082	-13.545
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	4.376	3.826	2.789	1.002	2.368	1.767	1.574	1.389	1.163	939	-6	-659	-3.173
21 Razna živila	119	1.740	-529	-1.006	-1.649	-7.142	-11.226	-5.337	-4.917	-4.687	-3.047	-8.160	-11.046
22 Pijače, alkoholi in kis	14.826	11.699	12.115	10.406	11.218	10.873	6.250	63	1.558	481	-846	459	-4.029
23 Ostanki in odpadki živil, krma	-5.755	647	1.324	1.990	647	-174	-1.982	167	-629	176	7.422	25.817	26.511
24 Tobak	-2.082	-1.591	-1.527	-1.491	-1.559	-1.694	-1.921	-1.765	-2.100	-1.898	-1.624	-1.341	-1.361
SKUPAJ	20.191	26.337	17.791	11.878	2.562	5.652	-28.011	-33.129	-38.408	-28.562	-10.370	5.038	-29.331

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 57: Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga v države EU-28 (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	1.183	2.514	7.841	22.465	20.765	33.005	24.561	30.124	41.297	45.114	43.576	40.159	38.582	96,1
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	21.233	25.181	31.115	34.609	45.327	46.818	36.914	39.144	43.383	39.847	45.935	47.879	53.436	111,6
03 Ribe, raki	283	664	1.244	2.037	1.922	3.824	3.630	1.802	1.953	1.775	2.864	8.046	8.863	110,1
04 Mlečni izdelki, jajca, med	22.526	26.921	45.837	70.326	90.107	103.152	76.988	99.443	105.776	106.559	113.948	119.907	113.425	94,6
05 Proizvodi živalskega porekla	159	296	393	319	334	519	1.210	1.012	1.135	2.271	2.081	1.517	1.348	88,8
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	2.133	2.622	2.132	2.729	4.398	4.048	4.072	4.588	4.848	5.818	6.372	7.803	9.090	116,5
07 Užitne vrtnine	899	859	3.220	3.584	5.861	6.545	4.812	7.164	8.836	9.298	10.807	15.131	18.636	123,2
08 Užitno sadje	4.906	3.396	19.624	14.334	26.404	40.439	40.097	32.187	43.935	19.749	26.339	47.170	68.130	144,4
09 Kava, čaj, začimbe	1.028	819	1.257	1.818	2.026	2.064	2.191	1.692	2.486	6.794	12.188	10.950	12.985	118,6
10 Žita	1.094	1.340	3.641	6.864	6.156	9.970	11.906	18.450	22.082	37.940	32.500	25.817	34.672	134,3
11 Proizvodi mlinске industrije	692	666	689	682	831	659	674	1.045	1.663	2.045	4.321	2.401	2.875	119,8
12 Oljna semena in plodovi	8.167	10.409	10.174	15.379	16.315	56.217	13.341	87.472	100.898	33.648	30.731	19.007	19.675	103,5
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	3.060	1.663	2.368	2.860	3.832	4.468	4.034	6.039	5.096	6.013	4.365	6.415	6.961	108,5
14 Rastlinski material za pletarstvo	107	93	53	47	26	28	28	9	16	5	4	10	5	57,4
15 Masti in olja	5.684	4.825	6.668	6.200	11.751	12.297	7.976	9.266	12.824	18.709	16.159	24.131	21.599	89,5
16 Izdelki iz mesa	18.155	18.073	27.020	26.842	28.798	32.628	32.631	35.655	40.835	41.879	47.256	50.692	60.037	118,4
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	9.983	15.593	33.004	31.753	23.903	14.343	11.608	22.865	31.710	36.102	34.262	34.786	29.480	84,7
18 Kakav in kakavovi izdelki	4.694	6.346	7.053	6.415	6.946	9.814	8.273	6.959	9.145	12.460	13.125	12.131	12.999	107,2
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	10.564	9.279	9.419	11.236	13.486	15.107	13.363	14.514	16.785	18.661	22.984	27.535	33.932	123,2
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	8.007	7.233	7.557	7.329	9.603	8.919	9.204	9.480	8.820	8.224	7.672	7.347	7.829	106,6
21 Razna živila	13.298	13.940	13.550	12.942	16.966	25.513	29.704	22.729	29.465	34.096	47.859	56.163	68.951	122,8
22 Pijače, alkoholi in kis	55.316	33.512	28.238	28.822	31.999	35.418	34.245	34.980	39.888	47.379	51.169	61.177	63.475	103,8
23 Ostanke in odpadki živil, krma	6.057	6.559	7.861	59.651	116.729	84.420	118.450	62.074	72.014	57.325	70.240	96.188	122.494	127,3
24 Tobak	46	2.445	3	47	1	3	21	105	42	19	0	0	18	4.927,6
SKUPAJ	199.274	195.247	269.959	369.289	484.486	550.217	489.932	548.799	644.932	591.731	646.758	722.361	809.499	112,1

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 58: Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga iz držav EU-28 (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	6.086	12.002	20.425	18.655	16.097	16.864	20.437	19.656	19.858	20.675	20.333	23.172	26.528	114,5
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	49.173	66.705	99.338	112.896	124.241	146.934	149.658	159.273	171.340	183.065	190.031	197.526	210.798	106,7
03 Ribe, raki	15.425	22.089	21.728	26.391	27.878	32.316	31.484	31.167	35.474	33.736	34.216	39.073	43.796	112,1
04 Mlečni izdelki, jajca, med	17.234	26.216	46.250	69.408	86.500	108.531	102.000	125.217	132.320	134.664	152.346	154.008	150.233	97,5
05 Proizvodi živalskega porekla	2.190	3.913	4.013	3.969	4.204	6.427	5.787	5.403	5.038	5.600	6.871	5.561	5.207	93,6
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	23.585	25.495	24.506	28.516	38.483	43.025	40.727	41.706	39.896	39.662	43.772	39.504	39.885	101,0
07 Užitne vrtnine	40.310	47.459	51.368	64.217	78.440	82.429	81.078	87.602	81.675	83.697	96.192	88.534	92.986	105,0
08 Užitno sadje	40.439	55.555	69.593	75.692	94.659	116.674	99.907	106.635	99.108	110.687	118.487	116.057	128.373	110,6
09 Kava, čaj, začimbe	4.831	9.028	9.257	11.625	15.573	16.039	16.876	16.853	20.642	22.973	27.895	25.142	27.016	107,5
10 Žita	44.474	54.897	44.797	58.376	82.987	73.681	48.548	54.634	87.310	65.832	82.607	80.353	69.955	87,1
11 Proizvodi mlinske industrije	20.991	18.846	18.811	17.543	25.264	33.075	26.387	23.207	29.658	29.467	29.215	30.255	31.111	102,8
12 Oljna semena in plodovi	9.201	14.332	18.488	15.954	15.687	20.570	18.261	20.350	21.640	20.619	24.190	25.177	28.481	113,1
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	6.238	5.743	6.989	5.945	8.322	9.998	7.873	10.218	10.511	7.957	9.110	10.594	9.285	87,7
14 Rastlinski material za pletarstvo	121	261	310	296	364	358	280	290	309	284	323	299	335	111,8
15 Masti in olja	33.108	29.182	36.955	36.792	36.765	45.131	38.554	40.507	42.152	55.121	62.256	64.816	59.147	91,3
16 Izdelki iz mesa	14.076	18.021	25.024	29.737	39.852	49.675	53.421	54.449	60.151	61.353	64.391	63.750	68.843	108,0
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	22.681	22.675	38.541	44.193	47.005	54.830	61.975	58.468	81.412	92.261	63.440	76.542	70.785	92,5
18 Kakav in kakavovi izdelki	41.333	46.398	50.332	52.777	61.891	64.228	63.366	69.078	75.122	73.397	78.521	83.333	85.932	103,1
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	50.956	57.077	65.953	70.897	82.596	93.352	101.926	108.210	112.743	120.234	126.902	133.029	137.224	103,2
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	32.614	41.187	47.360	52.403	64.621	67.317	64.884	68.015	71.081	70.317	72.664	70.386	74.991	106,5
21 Razna živila	56.156	61.607	65.477	73.371	82.366	110.662	119.585	113.729	126.094	124.932	140.071	138.719	146.085	105,3
22 Pijače, alkoholi in kis	29.524	41.879	49.203	62.575	78.918	88.288	89.055	93.464	97.816	103.798	98.361	109.233	124.244	113,7
23 Ostanki in odpadki živil, krma	37.023	45.444	40.945	40.288	47.891	58.696	63.296	58.954	68.617	73.648	82.876	80.694	85.555	106,0
24 Tobak	12.513	38.727	52.582	52.953	56.025	71.384	71.097	70.052	72.116	77.009	65.797	63.496	66.996	105,5
SKUPAJ	610.281	764.738	908.244	1.025.469	1.216.631	1.410.488	1.376.463	1.437.140	1.562.083	1.610.987	1.690.865	1.719.253	1.783.792	103,8

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 59: Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga z državami EU-28 (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
01 Žive živali	-4.904	-9.488	-12.584	3.810	4.668	16.141	4.123	10.468	21.440	24.439	23.243	16.987	12.054
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	-27.940	-41.524	-68.223	-78.286	-78.915	-100.116	-112.744	-120.129	-127.957	-143.217	-144.096	-149.647	157.363
03 Ribe, raki	-15.142	-21.425	-20.484	-24.354	-25.956	-28.493	-27.854	-29.365	-33.521	-31.961	-31.351	-31.027	-34.934
04 Mlečni izdelki, jajca, med	5.292	706	-414	919	3.607	-5.379	-25.012	-25.775	-26.545	-28.105	-38.398	-34.100	-36.808
05 Proizvodi živalskega porekla	-2.031	-3.617	-3.620	-3.651	-3.871	-5.909	-4.577	-4.391	-3.903	-3.328	-4.790	-4.044	-3.860
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	-21.451	-22.873	-22.374	-25.787	-34.085	-38.978	-36.656	-37.119	-35.048	-33.844	-37.399	-31.701	-30.795
07 Užitne vrtnine	-39.411	-46.601	-48.149	-60.633	-72.580	-75.884	-76.266	-80.438	-72.839	-74.399	-85.385	-73.403	-74.349
08 Užitno sadje	-35.533	-52.159	-49.968	-61.358	-68.255	-76.235	-59.810	-74.448	-55.173	-90.937	-92.148	-68.887	-60.242
09 Kava, čaj, začimbe	-3.803	-8.209	-8.001	-9.807	-13.547	-13.975	-14.685	-15.161	-18.156	-16.178	-15.706	-14.192	-14.031
10 Žita	-43.380	-53.558	-41.156	-51.512	-76.831	-63.711	-36.642	-36.185	-65.227	-27.892	-50.107	-54.536	-35.283
11 Proizvodi mlinске industrije	-20.300	-18.180	-18.122	-16.861	-24.434	-32.416	-25.713	-22.162	-27.995	-27.422	-24.894	-27.854	-28.235
12 Oljna semena in plodovi	-1.034	-3.923	-8.314	-575	628	35.646	-4.921	67.123	79.258	13.030	6.541	-6.170	-8.805
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	-3.178	-4.079	-4.621	-3.085	-4.489	-5.531	-3.839	-4.179	-5.415	-1.944	-4.745	-4.179	-2.324
14 Rastlinski material za pletarstvo	-14	-168	-257	-249	-337	-330	-252	-281	-292	-279	-319	-290	-329
15 Masti in olja	-27.424	-24.357	-30.287	-30.591	-25.014	-32.834	-30.578	-31.241	-29.328	-36.412	-46.097	-40.685	-37.548
16 Izdelki iz mesa	4.079	52	1.996	-2.895	-11.054	-17.047	-20.790	-18.794	-19.316	-19.474	-17.135	-13.058	-8.807
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	-12.698	-7.082	-5.536	-12.441	-23.102	-40.487	-50.367	-35.603	-49.702	-56.159	-29.179	-41.755	-41.305
18 Kakav in kakavovi izdelki	-36.638	-40.051	-43.279	-46.362	-54.945	-54.415	-55.093	-62.119	-65.978	-60.937	-65.397	-71.202	-72.933
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	-40.392	-47.798	-56.534	-59.661	-69.110	-78.245	-88.563	-93.696	-95.958	-101.573	-103.918	-105.495	103.292
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	-24.607	-33.954	-39.803	-45.074	-55.018	-58.398	-55.680	-58.534	-62.262	-62.094	-64.992	-63.039	-67.162
21 Razna živila	-42.858	-47.667	-51.926	-60.429	-65.400	-85.149	-89.881	-91.000	-96.629	-90.836	-92.212	-82.557	-77.134
22 Pijače, alkoholi in kis	25.792	-8.368	-20.965	-33.753	-46.919	-52.870	-54.811	-58.485	-57.927	-56.419	-47.192	-48.057	-60.769
23 Ostanki in odpadki živil, krma	-30.966	-38.885	-33.084	19.363	68.838	25.724	55.155	3.120	3.397	-16.322	-12.636	15.495	36.939
24 Tobak	-12.467	-36.282	-52.580	-52.906	-56.024	-71.381	-71.077	-69.947	-72.074	-76.991	-65.797	-63.496	-66.978
SKUPAJ	-411.007	-569.491	-638.285	-656.179	-732.145	-860.270	-886.531	-888.341	-917.150	-1.019.256	-1.044.107	-996.893	974.293

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 60: Izvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga v države nekdanje Jugoslavije – brez Hrvaške (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	2.296	361	402	346	344	1.907	716	306	376	126	256	101	194	191,5
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	6.521	5.383	4.772	4.905	5.877	8.168	8.566	8.477	10.766	10.529	11.305	12.592	15.757	125,1
03 Ribe, raki	698	754	812	771	780	606	354	117	35	0	105	487	1.196	245,5
04 Mlečni izdelki, jajca, med	23.728	22.611	18.550	16.055	16.079	18.920	17.956	20.795	23.165	21.580	23.711	20.880	19.567	93,7
05 Proizvodi živalskega porekla	41	83	98	62	175	145	85	49	42	100	126	94	44	46,3
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	130	216	172	417	542	841	962	484	604	613	514	640	886	138,4
07 Užitne vrtnine	315	642	1.312	1.362	1.768	2.660	2.315	2.981	2.665	2.730	3.099	2.970	2.590	87,2
08 Užitno sadje	3.757	3.154	5.725	5.145	7.572	10.764	9.794	9.972	8.551	8.958	6.361	7.372	7.425	100,7
09 Kava, čaj, začimbe	821	953	1.062	1.559	1.435	1.393	1.206	1.169	1.222	1.989	1.853	1.667	1.829	109,7
10 Žita	701	575	529	657	711	1.341	674	875	926	1.040	935	1.058	995	94,0
11 Proizvodi mlinske industrije	716	758	587	359	476	510	678	742	1.110	579	699	689	613	89,0
12 Oljna semena in plodovi	2.016	2.264	3.943	1.766	4.915	5.929	3.603	2.901	2.941	2.910	2.310	2.869	2.743	95,6
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	140	174	201	114	61	730	75	91	83	80	69	103	148	143,0
14 Rastlinski material za pletarstvo	0	10	16	28	37	39	35	12	13	8	8	2	1	46,3
15 Masti in olja	1.451	1.072	625	743	1.216	1.765	1.539	992	1.159	1.740	1.035	787	573	72,7
16 Izdelki iz mesa	28.753	27.802	26.499	27.915	23.670	25.033	22.882	22.851	21.191	20.934	19.399	17.426	18.633	106,9
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	2.578	2.854	1.949	2.094	1.627	2.117	2.290	1.872	2.602	2.633	2.519	2.221	2.328	104,8
18 Kakav in kakavovi izdelki	1.356	1.672	1.261	944	1.200	979	1.126	1.005	1.215	1.385	1.569	2.692	3.579	132,9
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	2.173	2.557	2.277	1.990	1.595	1.867	2.574	1.664	2.022	1.959	2.590	6.963	5.838	83,8
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	4.942	4.953	4.536	3.484	2.809	3.530	3.213	3.351	3.593	3.683	3.685	3.409	3.576	104,9
21 Razna živila	10.574	9.634	7.847	7.003	6.418	21.877	30.236	28.732	30.460	32.505	34.216	35.560	37.489	105,4
22 Pijače, alkoholi in kis	63.372	39.666	28.018	27.501	28.687	30.324	32.992	28.656	31.853	31.076	31.876	34.763	32.535	93,6
23 Ostanki in odpadki živil, krma	3.139	4.116	3.571	4.063	7.722	14.462	13.996	15.142	7.661	7.074	9.386	7.017	7.564	107,8
24 Tobak	4.271	1.794	2	46	51	49	122	42	28	71	143	229	199	87,0
SKUPAJ	164.493	134.058	114.767	109.329	115.766	155.955	157.989	153.278	154.285	154.300	157.768	162.593	166.301	102,3

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

Priloga 61: Uvoz agroživilskih proizvodov po skupinah blaga iz držav nekdanje Jugoslavije – brez Hrvaške (000 EUR); 2003–2015

KNCT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	Indeks 2015/14
01 Žive živali	3	4	4	2	37	20	1	0	11	1	0	0	0	
02 Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	40	0	23	6	0	0	5	21	4	3	49	102	162	158,0
03 Ribe, raki	112	3	59	20	2	0	94	238	489	547	295	497	775	156,0
04 Mlečni izdelki, jajca, med	69	113	6	0	75	38	0	203	154	219	186	415	593	142,8
05 Proizvodi živalskega porekla	0	1	0	1	0	84	42	23	132	1.244	1.054	92	14	15,8
06 Živo drevje, čebulnice, cvetje	35	44	72	166	71	121	35	347	358	795	754	565	657	116,4
07 Užitne vrtnine	4.647	4.011	4.581	5.228	4.457	5.362	5.546	6.284	4.960	5.221	5.683	6.386	6.208	97,2
08 Užitno sadje	4.094	3.606	2.502	2.323	2.421	2.282	2.270	2.310	2.131	3.395	5.202	3.858	3.479	90,2
09 Kava, čaj, začimbe	444	298	801	1.064	1.135	1.800	1.535	1.632	1.988	1.242	1.403	1.449	1.587	109,5
10 Žita	351	306	408	2.404	609	197	266	1.250	2.348	425	2.064	1.272	855	67,2
11 Proizvodi mlinske industrije	781	1.193	1.096	1.509	2.957	3.317	2.106	2.165	3.695	3.105	3.170	1.440	791	54,9
12 Oljna semena in plodovi	768	709	837	571	1.040	1.851	584	557	1.170	361	408	181	626	345,8
13 Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	0	0	5	0	0	0	4	44	1	10	30	22	9	43,2
14 Rastlinski material za pletarstvo	24	42	23	64	55	44	15	8	8	0	0	0	2	802,6
15 Masti in olja	2.171	10.535	7.367	5.260	10.988	18.940	15.104	26.686	24.923	20.057	7.058	6.879	11.336	164,8
16 Izdelki iz mesa	20	0	4	2	10	0	11	38	15	9	53	27	74	273,0
17 Sladkor in sladkorni proizvodi	300	971	1.031	613	1.454	2.633	2.063	561	6.373	3.724	18.858	6.836	3.667	53,7
18 Kakav in kakavovi izdelki	820	952	1.198	1.767	1.586	1.623	1.629	1.344	1.343	1.033	1.237	1.464	1.747	119,4
19 Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	1.882	2.408	3.678	4.073	4.175	5.447	5.931	6.166	7.345	8.024	8.870	8.842	9.292	105,1
20 Izdelki iz vrtnin, sadja	2.867	1.447	1.710	1.418	2.493	2.450	2.651	2.906	4.689	4.250	5.670	6.607	5.058	76,5
21 Razna živila	1.186	1.797	1.902	1.710	1.899	2.415	2.828	2.694	2.395	2.672	2.300	2.383	2.960	124,2
22 Pijače, alkoholi in kis	2.735	1.723	1.765	1.637	2.263	1.770	2.435	2.802	3.155	3.197	4.351	5.190	5.209	100,4
23 Ostanki in odpadki živil, krma	720	521	198	256	219	557	1.242	1.159	957	954	918	661	1.052	159,1
24 Tobak	823	65	14	31	58	23	25	4	1.077	1.055	841	776	882	113,7
SKUPAJ	24.890	30.750	29.285	30.125	38.004	50.975	46.423	59.441	69.722	61.543	70.454	55.944	57.037	102,0

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

**Priloga 62: Trgovinska bilanca agroživilskih proizvodov po skupinah blaga z državami nekdanje Jugoslavije – brez Hrvaške
(000 EUR); 2003–2015**

KNCT		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
01	Žive živali	2.294	356	398	344	307	1.887	714	306	365	125	256	101	194
02	Meso in drugi užitni klavnični proizvodi	6.481	5.383	4.749	4.899	5.877	8.168	8.562	8.456	10.762	10.526	11.256	12.490	15.595
03	Ribe, raki	586	751	752	752	778	606	260	-121	-454	-547	-189	-10	421
04	Mlečni izdelki, jajca, med	23.659	22.498	18.544	16.055	16.004	18.882	17.956	20.593	23.012	21.360	23.526	20.465	18.974
05	Proizvodi živalskega porekla	41	82	98	60	175	61	43	27	-90	-1.143	-928	2	29
06	Živo drevje, čebulnice, cvetje	96	172	100	250	472	720	927	137	246	-182	-240	75	228
07	Užitne vrtnine	-4.332	-3.369	-3.269	-3.865	-2.689	-2.702	-3.231	-3.303	-2.295	-2.491	-2.584	-3.416	-3.618
08	Užitno sadje	-337	-453	3.223	2.822	5.151	8.482	7.523	7.662	6.420	5.563	1.159	3.514	3.946
09	Kava, čaj, začimbe	377	655	261	495	300	-408	-329	-464	-766	748	450	218	242
10	Žita	350	268	122	-1.748	102	1.144	408	-374	-1.422	614	-1.129	-213	140
11	Proizvodi mlinске industrije	-64	-435	-509	-1.150	-2.481	-2.807	-1.428	-1.423	-2.585	-2.526	-2.472	-751	-178
12	Oljna semena in plodovi	1.248	1.555	3.107	1.195	3.875	4.078	3.019	2.344	1.771	2.549	1.901	2.688	2.117
13	Šelak, gume, rastlinski sok, ekstrakti	140	174	195	114	61	730	71	47	81	70	39	82	138
14	Rastlinski material za pletarstvo	-23	-31	-7	-36	-18	-5	20	5	5	8	8	2	-1
15	Masti in olja	-720	-9.463	-6.742	-4.517	-9.772	-17.175	-13.565	-25.694	-23.764	-18.317	-6.024	-6.092	-10.764
16	Izdelki iz mesa	28.733	27.802	26.495	27.912	23.660	25.033	22.871	22.813	21.176	20.924	19.346	17.399	18.559
17	Sladkor in sladkorni proizvodi	2.278	1.883	918	1.481	172	-516	227	1.311	-3.770	-1.092	-16.339	-4.615	-1.339
18	Kakav in kakavovi izdelki	537	720	62	-823	-387	-644	-502	-339	-128	352	332	1.229	1.831
19	Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka	292	150	-1.400	-2.083	-2.580	-3.579	-3.357	-4.503	-5.323	-6.065	-6.280	-1.880	-3.455
20	Izdelki iz vrtnin, sadja	2.075	3.506	2.825	2.065	316	1.080	562	445	-1.095	-567	-1.985	-3.198	-1.481
21	Razna živila	9.388	7.837	5.946	5.293	4.519	19.462	27.408	26.038	28.065	29.832	31.916	33.178	34.529
22	Pijače, alkoholi in kis	60.637	37.943	26.253	25.865	26.423	28.553	30.556	25.854	28.698	27.879	27.525	29.572	27.326
23	Ostanki in odpadki živil, krma	2.419	3.595	3.373	3.807	7.502	13.904	12.754	13.983	6.704	6.121	8.468	6.356	6.512
24	Tobak	3.448	1.729	-12	15	-7	26	97	38	-1.050	-984	-698	-547	-683
	SKUPAJ	139.603	103.308	85.482	79.204	77.762	104.980	111.566	93.837	84.563	92.757	87.314	106.649	109.264

* začasni podatki

Vir: SURS, preračuni KIS

UKREPI KMETIJSKE POLITIKE

Priloga 63: Razpoložljiva sredstva, izplačila, nepravilnosti in finančni popravki pri neposrednih plačilih in tržnih ukrepih ter pri PRP 2007–2013 za evropsko proračunsko leto 2014 (od 16. 10. 2013 do 15. 10. 2014)

	PRP 2007–2013 (pravice porabe 2007–2013)*	Neposredna plačila 2013**	Tržni ukrepi***
Razpoložljiva sredstva (EUR)	915.992.729,00	144.274.000,00	6.076.862,00
Neto izplačila (EUR)	818.374.275,02	140.025.570,62	5.747.871,09
Razlika (EUR)	97.618.453,98	4.248.429,38	328.990,91
Razlika (%)	10	3	5
Nepravilnosti (EUR)	3.285.560,12	138.539,66	614.359,50
Nepravilnosti (%)	0,36	0,10	10,11
Nepravilnosti upravičencev (EUR)	2.996.852,20	122.588,80	614.359,50
Administrativne napake (EUR)	288.707,92	15.950,86	–
Finančni popravki (EUR)****	1.084.987,47	1.543.695,96	–
Finančni popravki (%)	0,12	1,07	–

* Za PRP 2007–2013 je med razpoložljivimi sredstvi upoštevana višina pravic porabe skupno za obdobje 2007–2013 (evropski del). V izplačilih je upoštevana skupna višina izplačil sredstev EU za celotno programsko obdobje, in sicer na dan 15. 10. 2014. Pravice porabe 2007–2013 je treba črpati po pravilu n + 2, torej do leta 2015.

** Podatki o neposrednih plačilih se nanašajo na uredbeno leto 2013 (evropski del).

*** Razpoložljiva sredstva za tržne ukrepe so določena za ukrepe podpore tržne ureditve za vino (evropski del v višini 5.045.000,00 EUR), šolsko sadje (evropski del v višini 671.775,00 EUR) in program ukrepov v čebelarstvu (evropski del v višini 360.087,00 EUR), medtem ko za ukrepa stabilizacija trga in programi informiranja ter promocije ovojnice ni določena. V letu 2014 se je v sklopu tržnih ukrepov v glavnini izplačalo za ukrepe v čebelarstvu, pomoč v hrani za revne, ukrepe promocije, šolsko mleko, šolsko sadje, ukrepe za sektor vino in ukrepe zunanje trgovine. Podatki o izplačilih v preglednici zajemajo ukrepe podpore tržne ureditve za vino, šolsko sadje in čebelarstvo (evropski del). Višina izplačanih sredstev za druge ukrepe je bila 116.139,03 EUR (evropski del).

**** Finančni popravki pri skladu EKJS so posledica izključitve odhodkov v zvezi z ugotovljenimi napakami glede površin, prekoračitve zgornje finančne meje pri ukrepu neposrednih plačil in potrditve letnega obračuna za FY 2013. Finančni popravki pri skladu EKSRP so izključitev odhodkov v zvezi z ugotovljenimi napakami glede površin in razlike med letnim obračunom in vmesnimi zahtevki zaradi zaokroževanja decimalnih mest.

Vir: MKGP, ARSKTRP

Priloga 64: Vrste in višina neposrednih plačil na enoto (tekoči tečaj); 2004–2014

	Enota	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
RASTLINSKA PRIDELAVA												
Žito, oljnice, stročnice	EUR/ha	281,6	297,7	314,31	–	–	–	–	–	–	–	–
Lan in konoplja za vlakna	EUR/ha	–	199,2	215,80	–	–	–	–	–	–	–	–
Suhe stročnice	EUR/ha	30,6	33,3	36,12	38,89	44,45	50,00	55,57	55,57	*	*	*
Energetske rastline	EUR/ha	24,7	27,0	29,25	31,65	45,00	45,00	–	–	–	–	–
Oljne buče	EUR/ha	240,7	240,7	239,94	–	–	–	–	–	–	–	–
Sladkorna pesa	EUR/ha	–	–	341,71	*	*	*	*	*	*	*	*
Hmelj	EUR/ha	408,8	432,0	456,0	120,0	120,0	120,0	*	*	*	*	*
Lupinasto sadje	EUR/ha	30,1	72,5	78,49	84,52	96,60	108,67	120,75	120,75	*	*	*
Oljčno olje – proizvodna pomoč	EUR/t	–	793,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Oljčno olje – plačilo na površino	EUR/ha	–	–	567,00	–	–	–	–	–	–	–	–
Pridelava semena (različna višina glede na vrsto semena)	EUR/t	:	:	:	–	–	–	–	–	–	–	–
Semenski krompir – nasadi v 100–m izolacijskem pasu	EUR/ha	418,7	417,3	417,3	170,0	170,0	170,00	–	–	–	–	–
– semenski nasadi	EUR/ha	669,8	667,7	667,7	420,0	420,0	420,00	–	–	–	–	–
REJA ŽIVALI												
Mleko – osnovna premija	EUR/t kvote	6,94	14,67	23,27	*	*	*	*	*	*	*	*
Mleko – dodatno plačilo (povprečna vrednost)	EUR/t kvote	3,74	7,03	10,93	*	*	*	*	*	*	*	*
Mleko - gorsko višinske in strme kmetije (povprečna vrednost)	EUR/t kvote	–	–	–	–	–	–	17,06	17,50	16,57	16,67	17,13
Odraslo govedo – klavna premija	EUR/glavo	67,88	72,00	76,00	*	*	*	*	*	*	*	*
Teleta – klavna premija	EUR/glavo	42,31	44,89	47,39	*	*	*	*	*	*	*	*
Odraslo govedo – dodatno plačilo (povprečna vrednost)	EUR/glavo	22,19	22,23	20,81	*	*	*	*	*	*	*	*
Krave dojilje – osnovna premija	EUR/glavo	169,70	180,00	190,00	*	*	*	*	*	*	*	*
Krave dojilje – dodatna premija	EUR/glavo	20,48	21,73	22,94	*	*	*	*	*	*	*	*
Biki – posebna premija	EUR/glavo	177,21	188,02	198,52	136,50	136,50	136,50	136,50	136,50	*	*	*
Voli – posebna premija	EUR/glavo	127,27	135,00	142,50	97,50	97,50	97,50	97,50	97,50	*	*	*
Ekstenzivna reja govedi	EUR/glavo	74,0	84,8	90,0	*	*	*	*	*	*	*	*
Ekstenzivna reja ženskih govedi (povprečna vrednost)	EUR/glavo	–	–	–	161,0	193,2	182,3	133,4	133,5	151,8	126,1	122,4
Ovce mesnih pasem – osnovna premija	EUR/glavo	17,72	18,80	19,85	10,50	10,50	10,50	*	*	*	*	*
Koze in mlečne ovce – osnovna premija	EUR/glavo	14,26	15,13	15,97	8,40	8,40	8,40	*	*	*	*	*
Ovce in koze – dodatna premija za težje razmere	EUR/glavo	5,91	6,27	6,62	3,50	3,50	3,50	*	*	*	*	*
Ovce in koze – dodatno plačilo (povprečna vrednost)	EUR/glavo	0,94	1,10	0,97	–	–	–	–	–	–	–	–
SHEMA ENOTNIH PLAČIL												
Enotno (regionalno) plačilo za njive	EUR/ha	–	–	–	332,00	332,00	332,00	332,00	332,00	332,00	338,15	322,94
Enotno (regionalno) plačilo za trajno travinje	EUR/ha	–	–	–	108,70	108,70	108,70	108,70	108,70	108,70	114,85	109,68
Plačilne pravice (povprečna vrednost, skupaj z individualnimi dodatki)	EUR/ha	–	–	–	272,81	273,23	275,16	292,50	292,75	314,74	318,59	310,67

* deloma ali v celoti pretvorjeno v individualni dodatek k plačilnim pravicam posameznega kmetijskega gospodarstva

Vir: Uradni list RS (različne številke); ARSKTRP

Priloga 65: Izplačana neposredna plačila glede na uredbeno leto; 2011–2015

Datum zajema podatkov	Enota	30. 6. 2012			31. 5. 2013			31. 5. 2014			31. 5. 2015			31. 5. 2016		
		KMG	Št. enot	000 EUR	KMG	Enote	000 EUR	KMG	Enote	000 EUR	KMG	Enote	000 EUR	KMG	Enote	000 EUR
Proizvodno vezana plačila				19.719			8.503			8.434			8.291			20.346
Podpora za mleko v gorskih območjih	tona	1.738	112.597	1.971	2.011	116.576	1.931	1.708	116.465	1.941	111.802	1.915	-	-	-	-
Žensko govedo	glava	15.714	49.404	6.594	15.388	43.291	6.571	16.640	51.496	6.493	52.098	6.376	-	-	-	-
Podpora za beljakovinske rastline	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.760	8.425	2.701	-
Podpora za strna žita	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21.103	55.833	6.807	-
Podpora za zelenjadnice	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	600	1.005	1.985	-
Podpora za rejo goved (biki, voli)	glava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19.750	140.084	4.098	-
Podpora za mleko v gorskih območjih	glava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.917	36.096	4.755	-
Proizvodno nevezana plačila				122.309			130.639			131.497			127.418			116.014
Shema enotnih plačil	ha	57.400	417.790	122.309	56.818	415.069	130.639	56.521	412.745	131.497	410.137	127.418	-	-	-	-
Shema osnovnega plačila	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56.512	448.319	72.189	-
Plačilo za zeleno komponento	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56.603	449.061	41.094	-
Dodatno plačilo za mlade kmete	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.665	38.841	2.730	-
SKUPAJ NP		57.424		142.028	56.903		139.142	56.656		139.931	56.478		135.709	56.719		136.360

Vir: ARSKTRP

Priloga 66: Vrste in višina izravnalnih plačil na enoto za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (tekoči tečaj); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
FIKSNI DEL PLAČIL (EUR/ha)													
OMD plačila po območjih*													
Gorsko višinska območja	81,3	185,3	201,6	201,6	185,30	183,45	183,45	114,45	114,45	114,45	114,45	114,45	107,50
KMG – planine	81,3	185,3	201,6	201,6	185,30	183,45	183,45	114,45	114,45	114,45	114,45	114,45	107,50
Strma območja	79,2	158,4	172,4	172,4	158,40	156,82	156,82	85,69	85,69	85,69	85,69	85,69	80,50
Kraška območja	66,3	158,4	172,4	172,4	158,40	156,82	156,82	99,18	99,18	99,18	99,18	99,18	93,20
Gričevnato hribovita območja	57,8	130,3	141,8	141,8	130,30	129,00	129,00	70,49	70,49	70,49	70,49	70,49	66,20
Različni neugodni pogoji (druga KMG)	53,5	63,9	69,5	69,5	63,90	63,26	63,26	34,43	34,43	34,43	34,43	34,43	32,30
Osnovna KMG	25,7	25,6	25,3	25,3	25,00	25,00	25,00	13,66	13,66	13,66	13,66	13,66	12,80
Nacionalna prehodna plačila**													
Gorsko višinska območja	–	–	79,3	79,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Strma območja	–	–	77,2	77,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kraška območja	–	–	64,7	64,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Gričevnato hribovita območja	–	–	56,3	56,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Različni neugodni pogoji (druga KMG)	–	–	52,2	52,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Osnovna KMG	–	–	25,0	25,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–
VARIABILNI DEL PLAČIL													
Vrednost točke za variabilni del	–	–	–	–	–	–	–	0,43	0,43	0,43	0,43	0,43	0,40
Delež variabilnega dela (%)	–	–	–	–	–	–	–	45	45	45	45	45	45

* do leta 2003 nacionalni ukrep, od leta 2004 ukrep v okviru Programa razvoja podeželja (PRP)

** plačila za kmetijska gospodarstva, ki niso bila več upravičena do izravnalnih plačil za OMD v okviru PRP 2004–2006, so pa razvrščena v OMD po seznamu iz leta 2003

Vir: Uradni list RS (različne številke)

Priloga 67: Izplačana izravnalna plačila za območja z omejenimi dejavniki glede na uredbeno leto; 2011–2015

Datum zajema podatkov	31. 5. 2012			31. 5. 2014			31. 5. 2014			31. 5. 2015			31. 5. 2016		
	2011			2012			2013			2014			2015		
	KMG	ha	000 EUR	KMG	ha	000 EUR	KMG	ha	000 EUR	KMG	ha	000 EUR	KMG	ha	000 EUR
Gorsko višinska KMG	12.662	93.878	16.833	12.674	93.981	16.869	12.681	94.175	16.906	12.720	94.353	16.935	:	:	:
Strma KMG	2.249	18.941	2.860	2.254	19.066	2.937	2.242	18.985	2.922	2.241	19.029	2.927	:	:	:
Gričevnato hribovita KMG	12.929	77.090	9.493	12.970	77.621	9.755	13.042	78.003	9.821	13.157	78.649	9.910	:	:	:
Kraška KMG	5.867	42.224	6.240	5.895	42.258	6.322	5.941	42.496	6.383	6.002	41.468	6.339	:	:	:
Različni neugodni pogoji (druga KMG)	8.119	56.630	5.695	8.140	57.101	6.159	8.116	57.544	6.215	8.130	59.166	6.289	:	:	:
Osnovna KMG	4.440	29.142	1.623	4.516	29.352	1.676	4.502	29.271	1.675	4.538	29.277	1.678	:	:	:
KMG – planine	200	6.215	1.086	198	6.008	1.051	193	5.957	1.045	193	5.903	1.040	:	:	:
Hribovska in gorska območja (HGO)	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	34.004	237.477	31.895
Posebna območja (PO)	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	9976	73643	7.197
Druga območja (DO)	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	2583	15840	2.483
Skupaj OMD	46.466	324.120	43.830	46.647	325.386	44.770	46.717	326.431	44.967	46.981	327.844	45.119	46.563	326.960	41.575
Povprečno EUR/ha			135,2			137,6			137,8			137,6			127,2

Vir: ARSKTRP

Priloga 68: Vrste in višina plačil na enoto za kmetijsko-okoljske ukrepe; 2001–2014

	Enota	SKOP (tekoči tečaj)			SKOP 2004–2006*		KOP 2007–2014		
		2001	2002	2003	2004–06	2007–10	2007–09	2010–11	2012–14
Zmanjševanje negativnih vplivov kmetijstva na okolje									
Odpravljanje zaraščanja	EUR/ha	193,38	185,66	179,71	–	–	–	–	–
Zmanjšanje erozije v sadjarstvu in vinogradništvu	EUR/ha	–	–	–	232,00	139,20	–	–	–
Ohranjanje kolobarja	EUR/ha	46,04	44,20	42,79	147,00	88,20	91,84	91,84	91,84
Ozelenitev njivskih površin	EUR/ha	–	176,82	171,16	211,00	126,60	172,20	172,20	172,20
Neprezimni posevki	EUR/ha	–	–	–	–	–	–	–	61,09
Integrirana pridelava									
– poljedelstvo	EUR/ha	–	–	–	253,00	151,80	197,21	197,21	197,21
– sadjarstvo	EUR/ha	276,26	265,22	256,73	442,00	265,20	336,61	336,61	336,61
– vinogradništvo	EUR/ha	276,26	265,22	256,73	442,00	265,20	381,71	381,71	381,71
– vrtnarstvo	EUR/ha	276,26	265,22	256,73	402,00	214,20	184,91	184,91	184,91
Ekološko kmetovanje (do leta 2012 tudi preusmerjanje v ekološko pridelavo)									
– njive, poljščine	EUR/ha	370,65	355,84	344,45	463,00	277,80	298,07	298,07	298,07
– vrtnine na prostem	EUR/ha	476,55	457,51	442,87	548,00	328,80	551,45	551,45	551,45
– vrtnine v zavarovanih prostorih	EUR/ha	555,98	533,76	516,68	590,00	354,00	487,90	487,90	487,90
– intenzivni sadovnjaki in oljčniki	EUR/ha	555,98	533,76	516,68	800,00	480,00	554,73	554,73	554,73
– travniški visokodebelni sadovnjaki	EUR/ha	230,22	221,02	213,95	295,00	177,00	237,80	237,80	237,80
– vinogradi, hmeljišča, drevesnice	EUR/ha	555,98	533,76	516,68	800,00	480,00	578,92	578,92	578,92
– travinje (travinje na njivah, trajno travinje): obtežba 0,2–0,5 GVŽ/ha	EUR/ha	–	–	–	232,00	139,20	227,55	213,20	213,20
– travinje (travinje na njivah, trajno travinje): obtežba 0,5–1,9 GVŽ/ha	EUR/ha	–	–	–	232,00	139,20	227,55	227,55	227,55
Ekološko kmetovanje – preusmerjanje									
– njive, poljščine	EUR/ha								357,52
– vrtnine na prostem	EUR/ha								600,00
– vrtnine v zavarovanih prostorih	EUR/ha								600,00
– intenzivni sadovnjaki in oljčniki	EUR/ha								753,58
– travniški visokodebelni sadovnjaki	EUR/ha								411,23
– vinogradi, hmeljišča, drevesnice	EUR/ha								635,91
– travinje (travinje na njivah, trajno travinje): obtežba 0,2–0,5 GVŽ/ha	EUR/ha								197,21
– travinje (travinje na njivah, trajno travinje): obtežba 0,5–1,9 GVŽ/ha	EUR/ha								450,00

Priloga 68: Vrste in višina plačil na enoto za kmetijsko-okoljske ukrepe; 2001–2014 – nadaljevanje

		Enota	SKOP (tekoči tečaj)			SKOP 2004–2006*		KOP 2007–2014	
			2001	2002	2003	2004–06	2007–10	2007–09	2010–14
Ohranjanje naravnih danosti, biotske pestrosti, rodovitnosti tal in tradicionalne kulturne krajine									
Planinska paša	– brez pastirja	EUR/ha	18,42	17,68	17,12	61,00	36,60	61,09	61,09
	– s pastirjem	EUR/ha	18,42	30,94	29,95	82,00	49,20	72,57	72,57
Košnja strmih travnikov	– nagib 35–50 %	EUR/ha	–	–	–	168,00	100,80	90,20	90,20
	– nagib nad 50 %	EUR/ha	–	–	–	253,00	151,80	147,27	147,27
Košnja grbinastih travnikov		EUR/ha	–	–	–	253,00	151,80	132,84	132,84
Travniški sadovnjaki		EUR/ha	124,32	119,35	115,53	190,00	114,00	93,89	93,89
Strmi vinogradi	– nagib 30–40 %	EUR/ha	–	–	–	–	–	–	326,77
	– nagib nad 40 %	EUR/ha	–	–	–	–	–	–	900,00
Reja avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali	– vse živali	EUR/GVŽ	–	–	–	–	–	89,38	89,38
	– govedo, konji	EUR/žival	–	–	–	120,00	72,00	–	–
	– ovce in koze	EUR/žival	–	–	–	18,00	10,80	–	–
	– prašiči	EUR/žival	–	–	–	48,00	28,00	–	–
	– perutnina	EUR/žival	–	–	–	1,68	1,008	–	–
Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin		EUR/ha	–	–	–	126,00	75,60	102,91	102,91
Sonaravna reja domačih živali		EUR/ha	41,44	39,78	38,51	84,00	50,40	84,46	84,46
Ohranjanje ekstenzivnega travinja		EUR/ha	–	–	21,39	84,00	50,40	48,38	48,38
Ohranjanje ekstenzivnih kraških pašnikov		EUR/ha	–	–	–	–	–	–	191,40
Varovanje zavarovanih območij									
Reja domačih živali v osrednjem območju pojavljanja velikih zveri		EUR/ha	–	30,94	29,95	31,00	18,60	29,11	29,11
Ohranjanje posebnih traviščnih habitatov		EUR/ha	–	–	–	147,00	88,20	66,83	121,36
Ohranjanje traviščnih habitatov metuljev		EUR/ha	–	–	–	–	–	66,83	121,36
Ohranjanje steljnikov		EUR/ha	–	–	–	–	–	143,91	198,44
Ohranjanje habitatov ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (Natura 2000)		EUR/ha	–	–	–	–	–	83,23	83,23
Pokritost tal na vodovarstvenem območju	– njive	EUR/ha	–	–	256,73	337,00	202,20	83,64	83,64**
	– trajni nasadi	EUR/ha	–	–	128,37	253,00	151,80	184,50	184,50**
	– travinje	EUR/ha	–	–	128,37	211,00	126,60	31,57	31,57
Zatravljanje in zelena praha		EUR/ha	–	–	–	253,00	151,80	–	–
Delno pokrivanje stroškov kontrole pridelave									
Delno pokrivanje stroškov kontrole integrirane pridelave		EUR/KMG	–	–	–	63,00	37,80	–	–
Delno pokrivanje stroškov kontrole ekološkega kmetovanja		EUR/KMG	–	–	–	110,00	37,80	–	–

* V zavarovanih območjih so upravičenci lahko uveljavljali dodatek na skupni znesek plačil (20 % v območjih narodnih parkov, 15 % v območjih regijskih parkov, 10 % v drugih zavarovanih območjih) za druge ukrepe SKOP, razen za ukrepe zmanjševanje erozije v sadjarstvu in vinogradništvu, ohranjanje posebnih travniških habitatov, pokritost tal na vodovarstvenem območju, zatravljanje in zelena praha.

** Od leta 2011 so plačila na najožjih vodovarstvenih območjih znižana na 55,56 EUR/ha za njive in 140,63 EUR/ha za trajne nasade (zaradi prekrivanja zahteve po prepovedi uporabe fitofarmacevtskih sredstev).

Vir: Uradni list RS (različne številke)

Priloga 69: Izplačana kmetijsko-okoljska plačila glede na uredbeno leto; 2010–2014

Datum zajema podatkov	31. 5. 12			31. 5. 13			31. 5. 14			Proračun 2014 2013			31. 5. 16		
	2010		000 EUR	2011		000 EUR	2012		000 EUR	KM G	ha	000 EUR	2014		000 EUR
	KMG	ha		KMG	ha		KMG	ha					KMG	ha	
Ohranjanje kolobarja	1.973	17.782	1.599	1.957	18.035	1.548	1.645	17.100	1.533	:	:	1.547	1.563	16.837	1.508
Neprezimni posevki	–	–	–	–	–	–	215	1.275	69	:	:	69	233	1.407	77
Ozelenitev njivskih površin	4.669	59.085	8.962	4.657	60.423	9.103	3.992	59.806	9.032	:	:	9.066	3.815	57.120	8.717
Integrirano poljedelstvo	1.766	44.555	7.234	1.759	44.683	7.247	1.655	45.156	7.357	:	:	7.401	1.598	44.565	7.253
Integrirano sadjarstvo	778	3.089	941	769	3.068	934	627	2.787	861	:	:	856	553	2.527	793
Integrirano vinogradništvo	2.131	8.054	2.721	2.130	7.988	2.707	1.841	7.603	2.575	:	:	2.445	1.672	7.006	2.383
Integrirano vrtnarstvo	251	788	143	251	757	138	:	697	127	:	:	124	188	600	109
Planinska paša	:	4.428	301	:	4.596	311	100	4.170	279	:	:	267	100	4.169	281
Košnja strmih travnikov	:	17.823	1.838	:	17.809	1.829	:	12.466	1.286	:	:	1.197	:	11.997	1.235
Košnja grbinastih travnikov	29	22	3	26	22	3	20	19	3	:	:	2	21	19	2
Travniški sadovnjaki	727	610	56	722	604	55	533	456	42	:	:	36	513	420	38
Strmi vinogradi	:	1.592	613	:	1.603	625	:	1.656	650	:	:	645	:	1.590	637
Reja avtohtonih in tradicionalnih pasem živali (na GVŽ)	1.040	–	491	1.022	–	486	848	–	449	:	–	430	2	–	457
Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort rastlin	1.863	4.588	421	1.889	4.851	444	1.402	3.605	344	:	:	328	1.260	3.256	310
Sonaravna reja domačih živali	9.074	70.444	5.798	9.095	70.832	5.807	6.966	59.283	4.891	:	:	4.586	6.259	52.392	4.322
Ohranjanje ekstenzivnega travinja	1.338	7.109	328	1.353	7.268	334	1.024	5.719	263	:	:	235	913	4.543	217
Ohranjanje ekstenzivnih kraških pašnikov	16	419	59	17	387	64	20	434	73	:	:	78	23	450	76
Ohranjanje krajine na zavarovanih območjih (dodatek)	8	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Reja živali v osrednjem območju pojavljanja velikih zveri	596	7.314	192	600	7.459	195	495	6.738	176	:	:	164	460	6.260	165
Ohranjanje posebnih traviščnih habitatov	213	622	72	200	604	72	171	615	72	:	:	75	166	659	79
Pokritost tal na vodovarstvenem območju	:	604	30	:	599	27	:	240	8	:	:	7	:	211	7
Ohranjanje habitatov ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov	39	373	25	40	383	26	38	363	24	:	:	25	41	405	27
Ohranjanje steljnikov	28	40	7	21	32	6	19	40	8	:	:	7	15	26	5
Ohranjanje traviščnih habitatov metuljev	97	224	26	95	218	26	87	270	31	:	:	32	101	299	35
Ekološko kmetovanje	:	28.758	6.667	:	29.902	6.916	:	27.846	6.415	:	:	6.597	:	31.345	7.285
Ekološko kmetovanje – preusmerjanje	–	–	–	–	–	–	1.417	5.287	2.167	:	:	2.951	:	6.725	2.704
Stroški kontrole – ekološka pridelava	9	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
SKUPAJ	278.32	2	38.532	282.12	1	38.902	263.63	0	38.736	:	:	39.173	254.83	1	38.721
Skupaj neto (eden ali več ukrepov na isti površini)	18.34	197.66	3	18.45	6	3	16.16	3	3	:	:	5	15.91	188.97	5

Vir: MKGP, ARSKTRP

Priloga 70: Vrste in višina plačil na enoto za kmetijsko-okoljsko-podnebne ukrepe; 2015

Operacije in zahteve	Enota	2015
1 Poljedelstvo in zelenjadarstvo		
Petletni kolobar (POZ_KOL)	EUR/ha	114,78
Nmin analiza (POZ_NMIN)	EUR/ha	22,62
Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (POZ_NIZI)	EUR/ha	95,28
Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) (POZ_POD)	EUR/ha	126,00
Uporaba protiinsektnih mrež (POZ_FFISM)	EUR/ha	215,34
Uporaba samo FFS, ki so dovoljena na najožjih VVO (POZ_FFSV)	EUR/ha	26,52
Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov (POZ_MEHZ)	EUR/ha	89,46
Konzervirajoča obdelava tal (POZ_KONZ)	EUR/ha	40,68
Ozelenitev njivskih površin (POZ_ZEL)	EUR/ha	113,88
Neprezimni medonosni posevki (POZ_NEP)	EUR/ha	93,60
2 Hmeljarstvo		
Pokritost tal v medvrstnem prostoru (HML_POKT)	EUR/ha	100,80
Nmin analiza (HML_NMIN)	EUR/ha	22,86
Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (HML_NIZI)	EUR/ha	95,34
Kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja (HML_KOMP)	EUR/ha	27,60
Uporaba biorazgradljivih vrvic (HML_BIOV)	EUR/ha	158,10
3 Sadjarstvo		
Uporaba feromonskih in lepljivih vab (SAD_VABE)	EUR/ha	144,96
Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi (SAD_EKGN)	EUR/ha	69,24
Uporaba metode konfuzije in dezorientacije (SAD_KONF)	EUR/ha	180,30
Mehansko zatiranje plevelov (pod drevesi) (SAD_MEHZ)	EUR/ha	155,10
Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino (SAD_POKT)	EUR/ha	114,96
4 Vinogradništvo		
Uporaba feromonskih in lepljivih vab (VIN_VABE)		
VIN_VABE: nagib do 35 %	EUR/ha	143,04
VIN_VABE: nagib nad 35 %	EUR/ha	188,10
Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi (VIN_EKGN)		
VIN_EKGN: nagib do 35 %	EUR/ha	76,80
VIN_EKGN: nagib nad 35 %	EUR/ha	96,96
Uporaba metode konfuzije in dezorientacije (nagib do 35 %) (VIN_KONF)	EUR/ha	180,30
Mehansko zatiranje plevelov (pod trtami) (VIN_MEHZ)		
VIN_MEHZ: nagib do 35 %	EUR/ha	163,44
VIN_MEHZ: nagib nad 35 %	EUR/ha	227,10

Priloga 70: Vrste in višina plačil na enoto za kmetijsko-okoljsko-podnebne ukrepe; 2015 – nadaljevanje

Operacije in zahteve	Enota	2015
Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino (VIN_POKT)		
VIN_POKT: nagib do 35 %	EUR/ha	105,42
VIN_POKT: nagib nad 35 %	EUR/ha	171,12
Pokritost tal v medvrstnem prostoru čez zimo (VIN_MEDV)		
VIN_MEDV: nagib do 35 %	EUR/ha	105,42
VIN_MEDV: nagib nad 35 %	EUR/ha	171,12
5 Trajno travinje I (0,5–1,8 GVŽ/ha)		
Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (TRZ_I_NPAS)	EUR/ha	50,04
TRZ_I_NPAS: območja HAB1 in HAB2	EUR/ha	42,50
TRZ_I_NPAS: območja MET1 in MET2	EUR/ha	28,70
TRZ_I_NPAS: območja VTR1 in VTR2 ter STE1 in STE2	EUR/ha	20,10
Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (TRZ_I_NIZI)	EUR/ha	38,52
Spravilo mrve s travinja (TRZ_I_MRVA)	EUR/ha	25,26
TRZ_I_MRVA: območja HAB1 in HAB2	EUR/ha	7,10
TRZ_I_MRVA: območja MET1 in MET2	EUR/ha	8,10
Opustitev silaže (TRZ_I_OSIL)	EUR/ha	45,84
6 Trajno travinje II (0,5–1,8 GVŽ/ha)		
Opustitev silaže (TRZ_II_OSIL)	EUR/ha	45,84
Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (TRZ_II_NPAS)	EUR/ha	50,04
TRZ_II_NPAS: območja HAB1 in HAB2	EUR/ha	42,50
TRZ_II_NPAS: območja MET1 in MET2	EUR/ha	28,70
TRZ_II_NPAS: območja VTR1 in VTR2 ter STE1 in STE2	EUR/ha	20,10
Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (TRZ_II_NIZI)	EUR/ha	41,64
7 Posebni traviščni habitati (0,2–1,5 GVŽ/ha)		
Košnja/paša ni dovoljena do 30. junija (HAB_KOS)		
HAB_KOS: območja HAB1	EUR/ha	238,20
HAB_KOS: območja HAB2	EUR/ha	157,50
HAB_KOS + EK: območja HAB1	EUR/ha	102,10
HAB_KOS + EKp; HAB_KOS + EK: območja HAB2	EUR/ha	25,00
HAB_KOS + KRA_S50	EUR/ha	53,10
HAB_KOS + KRA_GRB	EUR/ha	81,60
Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini (HAB_ORGG)	EUR/ha	25,60
Spravilo mrve s travinja (HAB_MRVA)	EUR/ha	7,10
Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (HAB_NPAS)	EUR/ha	42,50

Priloga 70: Vrste in višina plačil na enoto za kmetijsko-okoljsko-podnebne ukrepe; 2015 – nadaljevanje

Operacije in zahteve	Enota	2015
8 Traviščni habitati metuljev (0–1,5 GVŽ/ha)		
Košnja/paša ni dovoljena med 15. junijem in 15. septembrom (MET_KOS)		
MET_KOS: območja MET1	EUR/ha	238,20
MET_KOS: območja MET2	EUR/ha	142,20
MET_KOS + KRA_S50	EUR/ha	78,70
MET_KOS + KRA_GRB	EUR/ha	107,20
MET_KOS + EKp; MET_KOS + EK: območja MET2	EUR/ha	62,50
MET_KOS + EK: območja MET1	EUR/ha	102,10
Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (MET_NPAS)	EUR/ha	28,70
Spravilo mrve s travinja (MET_MRVA)	EUR/ha	8,10
9 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (0–1,5 GVŽ/ha)		
Košnja ni dovoljena pred 1. avgustom (VTR_KOS)		
VTR_KOS: območja VTR1	EUR/ha	258,40
VTR_KOS: območja VTR2	EUR/ha	158,20
VTR_KOS + KRA_S50	EUR/ha	78,70
VTR_KOS + KRA_GRB	EUR/ha	107,20
VTR_KOS + EKp; VTR_KOS + EK: območja VTR2	EUR/ha	60,50
VTR_KOS + EK: območja VTR1	EUR/ha	122,30
Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (VTR_NPAS)	EUR/ha	20,10
10 Steljniki (0–1,5 GVŽ/ha)		
Košnja/paša ni dovoljena do 25. avgusta (STE_KOS)		
STE_KOS: območja STE1	EUR/ha	238,20
STE_KOS: območja STE2	EUR/ha	138,00
STE_KOS + KRA_S50	EUR/ha	78,70
STE_KOS + KRA_GRB	EUR/ha	107,20
STE_KOS + EKp; STE_KOS + EK: območja STE2	EUR/ha	40,30
STE_KOS + EK: območja STE1	EUR/ha	102,10
Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (STE_NPAS)	EUR/ha	20,10
11 Vodni viri		
Ozelenitev njivskih površin (VOD_ZEL)	EUR/ha	189,80
Uporaba samo FFS, ki so dovoljena na najožjih VVO (VOD_FFSV)	EUR/ha	44,20
Neprezimni medonosni posevki (VOD_NEP)	EUR/ha	156,00
Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) (VOD_POD)	EUR/ha	210,00

Priloga 70: Vrste in višina plačil na enoto za kmetijsko-okoljsko-podnebne ukrepe; 2015 – nadaljevanje

Operacije in zahteve	Enota	2015
12 Ohranjanje habitatov strmih travnikov (KRA_S50)	EUR/ha	217,50
13 Grbinasti travniki (KRA_GRB)	EUR/ha	144,20
14 Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri (0,5–1,5 GVŽ/ha)		
Varovanje črede z visokimi preničnimi elektromrežami (KRA_OGRM)	EUR/ha	119,90
Varovanje črede ob prisotnosti pastirja (KRA_VARPA)	EUR/ha	112,60
Varovanje črede s pastirskimi psi (KRA_VARPP)	EUR/ha	107,60
15 Planinska paša (0,5–1,5 GVŽ/ha)		
Paša po čredinkah na planini (KRA_CRED)	EUR/ha	64,30
Planinska paša s pastirjem (KRA_PAST)	EUR/ha	112,60
16 Visokodebelni travniški sadovnjaki (KRA_VTSA)	EUR/ha	204,20
17 Ohranjanje mejic (KRA_MEJ)	EUR/m	1,60
18 Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje (GEN_PAS)	EUR/GVŽ	116,17
19 Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija (GEN_SOR)	EUR/ha	136,38

Vir: Uradni list RS, št. 13/15, 21/15, 30/15 in 54/15

Priloga 71: Vloženi zahtevki za kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila v letu 2015
(uredbeno leto)

OPERACIJA	Zahteva	Št. vlog	ha
Poljedelstvo in zelenjadarstvo	Petletni kolobar (POZ_KOL)	2.797	59.648
	Nmin analiza (POZ_NMIN)	2.797	59.648
	Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (POZ_NIZI)	465	17.575
	Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) (POZ_POD)	599	4.127
	Uporaba protiinsektnih mrež (POZ_FFSM)	0	0
	Uporaba samo FFS, ki so dovoljena na najožjih VVO (POZ_FFSV)	564	6.814
	Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov (POZ_MEHZ)	41	403
	Konzervirajoča obdelava tal (POZ_KONZ)	277	8.556
	Ozelenitev njivskih površin (POZ_ZEL)	962	8.604
Hmeljarstvo	Neprezimni medonosni posevki (POZ_NEP)	43	840
	Pokritost tal v medvrstnem prostoru (HML_POKT)	39	584
	Nmin analiza (HML_NMIN)	39	584
	Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (HML_NIZI)	31	387
	Kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja (HML_KOMP)	23	312
Sadjarstvo	Uporaba biorazgradljivih vrvic (HML_BIOV)	0	0
	Uporaba feromonskih in lepljivih vab (SAD_VABE)	238	981
	Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi (SAD_EKGN)	238	981
	Uporaba metode konfuzije in dezorientacije (SAD_KONF)	30	481
	Mehansko zatiranje plevelov (pod drevesi) (SAD_MEHZ)	64	106
Vinogradništvo	Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino (SAD_POKT)	45	103
	Uporaba feromonskih in lepljivih vab (VIN_VABE)	540	3.054
	Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi (VIN_EKGN)	540	3.054
	Uporaba metode konfuzije in dezorientacije (nagib do 35 %) (VIN_KONF)	–	–
	Mehansko zatiranje plevelov (pod trtami) (VIN_MEHZ)	145	403
Trajno travinje I	Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino (VIN_POKT)	144	587
	Pokritost tal v medvrstnem prostoru čez zimo (VIN_MEDV)	–	–
	Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (TRZ_I_NPAS)	245	1.790
	Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (TRZ_I_NIZI)	24	310
Trajno travinje II	Spravilo mrve s travinja (TRZ_I_MRVA)	21	168
	Opustitev silaže (TRZ_I_OSIL)	32	138
	Opustitev silaže (TRZ_II_OSIL)	826	6.252
	Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (TRZ_II_NPAS)	159	853
Posebni traviščni habitati	Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak (TRZ_II_NIZI)	34	399
	Košnja/paša ni dovoljena do 30. junija (HAB_KOS)	569	3.416
	Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini (HAB_ORGG)	569	3.416
	Spravilo mrve s travinja (HAB_MRVA)	228	1.077
Traviščni habitati metuljev	Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (HAB_NPAS)	98	594
	Košnja/paša ni dovoljena med 15. junijem in 15. septembrom (MET_KOS)	199	513
	Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (MET_NPAS)	88	251
	Spravilo mrve s travinja (MET_MRVA)	46	138
Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov	Spravilo mrve s travinja (MET_MRVA)	179	1.099
	Košnja ni dovoljena pred 1. avgustom (VTR_KOS)	31	361
Steljniki	Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (VTR_NPAS)	8	15
	Košnja/paša ni dovoljena do 25. avgusta (STE_KOS)	5	11
Vodni viri	Nepokošen strnjen pas (5–10 % površine) (STE_NPAS)	1.907	28.039
	Ozelenitev njivskih površin (VOD_ZEL)	1.886	34.990
	Uporaba samo FFS, ki so dovoljena na najožjih VVO (VOD_FFSV)	39	1.225
	Neprezimni medonosni posevki (VOD_NEP)	764	7.578
Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) (VOD_POD)		304	395
Ohranjanje habitatov strmih travnikov (KRA_S50)		6	12
Grbinasti travniki (KRA_GRB)		30	596
Reja živali na območju pojavljanja zveri	Varovanje črede z visokimi preničnimi elektromrežami (KRA_OGRM)	–	–
	Varovanje črede ob prisotnosti pastirja (KRA_VARPA)	12	559
	Varovanje črede s pastirskimi psi (KRA_VARPP)	24	881
Planinska paša	Paša po čredinkah na planini (KRA_CRED)	103	4.660
	Planinska paša s pastirjem (KRA_PAST)	631	664
Visokodebelni travniški sadovnjaki (KRA_VTSA)		–	–
Ohranjanje mejic (KRA_MEJ)		687	5.262*
Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje (GEN_PAS)		1.030	9.990
Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija (GEN_SOR)			

* število GVŽ

Vir: MKGP

Priloga 72: Vrste in višina plačil na enoto za ukrep dobrobit živali – prašiči (EUR/GVŽ); 2014–2015

Zahteva*	2014	2015
10 % večja neovirana talna površina na žival v skupinskih boksih		
- plemenske svinje in mladice	129,62	129,62
- tekači in pitanci	36,70	36,70
Skupinska reja z izpustom		
- plemenske svinje in mladice	61,77	61,77
- tekači in pitanci	33,83	33,83
Dodatna ponudba voluminozne krme (plemenske svinje in mladice)	48,30	48,30
Toplotno ugodje plemenskih svinj in sesnih pujskov	25,64	25,64
Intenzivnost osvetlitve		
- plemenske svinje in mladice	5,17	–
- tekači in pitanci	1,44	–
Preprečevanje vročinskega stresa		
- plemenske svinje in mladice	14,16	–
- tekači in pitanci	3,95	–
Napajanje		
- plemenske svinje in mladice	2,74	–
- pitanci	1,89	–
Preprečevanje izčrpanosti plemenskih svinj v laktaciji	7,60	–

* ukrep lahko izvajajo rejci, ki imajo najmanj 20 plemenskih svinj in mladice oziroma 100 prašičev pitancev

Vir: MKGP

Priloga 73: Javni razpisi in sredstva v okviru prve osi Programa razvoja podeželja 2007–2013 (do 31. 12. 2015)

Ime ukrepa	Razpoložljivo 2007–2013 (000 EUR)	Javni razpisi		Raz- pisano (000 EUR)	Število vlog		Vrednost odobrenih projektov (000 EUR)	Dodeljena sredstva (000 EUR)	Izplačano (000 EUR)	
		Objave	Zaprtje		Prejete	Odobrene			Skupaj	2015
111 Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozd.	1.997,2			8.000,0	131	106		2.492,2	1.997,2	391,0
Splošen razpis		15. 5. 2009	14. 9. 2009	5.000,0	104	85		15,0	15,0	0,0
Splošen razpis		30. 12. 2011	6. 2. 2012	3.000,0	27	21		2.477,2	1.982,2	391,0
112 Pomoč mladim kmetovalcem	55.422,4			69.300,0	3.015	2.652		55.623,0	55.359,3	-169,8
Razpis za leti 2007 in 2008		26. 10. 2007	7. 12. 2007	10.300,0	355	321		6.737,8	6.726,8	-6,2
Razpis za leti 2008 in 2009		19. 9. 2008	7. 11. 2008	12.000,0	443	394		8.508,4	8.461,8	-26,5
Splošen razpis		7. 8. 2009	5. 10. 2010	12.000,0	662	566		10.562,6	10.424,1	-110,4
Splošen razpis		17. 6. 2011	23. 11. 2011	10.000,0	519	411		8.264,4	8.226,5	-31,8
Splošen razpis		30. 11. 2012	4. 1. 2013	10.000,0	434	393		9.022,6	9.001,3	-43,2
Splošen razpis		26. 4. 2013	27. 5. 2013	5.000,0	210	197		4.297,2	4.288,9	-45,7
Splošen razpis		6. 6. 2014	21. 7. 2014	10.000,0	392	370		8.230,0	8.230,0	94,0
113 Predčasno upokojevanje	17.983,4			31.160,0	216	201		24.777,5	17.948,3	1.639,7
Splošen razpis		25. 1. 2008	23. 5. 2008	8.160,0	28	26		1.785,7	1.053,1	95,5
Splošen razpis		19. 9. 2008	6. 10. 2009	3.000,0	68	68		3.838,3	2.496,4	262,9
Splošen razpis		9. 10. 2009	5. 10. 2010	14.000,0	49	45		2.166,4	1.372,0	167,3
Splošen razpis		6. 1. 2012	24. 1. 2012	6.000,0	71	62		2.487,2	1.635,9	381,9
Obveznosti iz PRP 2004–2006								14.500,0	11.392,0	732,1
121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	128.269,3			191.817,6	4.870	3.181	397.714,7	144.053,1	127.534,2	20.042,6
Razpis za leti 2007 in 2008		26. 10. 2007	1. 12. 2007	20.349,8	1.336	855	64.767,5	18.509,7	17.796,7	-0,9
Razpis za postavitev in prestrukturiranje hmeljišč		28. 3. 2008	9. 5. 2008	3.500,0	65	54	9.030,1	3.025,4	2.292,5	0,0
Razpis za področje vrtnarstva za leto 2009		25. 7. 2008	4. 11. 2008	3.000,0	92	67	9.900,1	2.644,8	2.584,2	-0,6
Razpis za obnovo v povezavi z naravnimi nesrečami v letu 2008		19. 9. 2008	17. 8. 2009	2.000,0	57	44	3.427,6	1.354,3	1.256,9	-3,8
Razpis za prestrukturiranje reje prašičev in perutnine za leto 2009		10. 10. 2008	11. 12. 2008	10.000,0	39	22	14.630,3	5.113,7	4.573,7	0,0
Razpis za naložbe v trajne nasade		23. 1. 2009	11. 2. 2009	8.000,0	138	98	19.709,3	6.612,2	6.273,2	15,1
Razpis za naložbe mladih prevzemnikov kmetij		23. 1. 2009	11. 3. 2009	12.000,0	14	9	1.056,1	343,7	337,3	0,0
Razpis za naložbe mladih prevzemnikov kmetij		3. 7. 2009	14. 9. 2009	12.000,0	292	262	29.992,7	9.984,5	9.705,6	15,9
Razpis namenjen že začetim naložbam		18. 6. 2009	31. 8. 2010	8.000,0	164	138	19.812,5	7.020,9	6.330,2	-5,1
Razpis za področje živinoreje in medu		4. 12. 2009	29. 12. 2009	13.000,0	780	447	35.646,4	11.690,0	10.810,2	475,0
Posodabljanje kmetijskih gospodarstev na področju novih izzivov		18. 6. 2010	31. 8. 2010	8.537,8	63	45	12.547,5	5.615,8	5.318,0	74,2
Razpis za področje rastlinske pridelave		31. 12. 2010	15. 3. 2011	12.000,0	276	169	20.988,9	7.656,7	6.441,6	741,0
Razpis za naložbe mladih prevzemnikov kmetij		1. 4. 2011	15. 6. 2011	9.000,0	270	216	22.899,9	8.502,4	8.272,8	515,9
Razpis za področje živinoreje		21. 10. 2011	30. 11. 2011	16.000,0	105	76	29.302,7	11.338,2	9.510,8	781,2

Priloga 73: Javni razpisi in sredstva v okviru prve osi Programa razvoja podeželja 2007–2013 (do 31. 12. 2015) – nadaljevanje

Ime ukrepa	Razpoložljivo 2007–2013 (000 EUR)	Javni razpisi		Razpisano (000 EUR)	Število vlog		Vrednost odobrenih projektov (000 EUR)	Dodeljena sredstva (000 EUR)	Izplačano (000 EUR)	
		Objave	Zaprtje		Prejete	Odobrene			Skupaj	2015
121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev (nadaljevanje)										
Razpis za naložbe v trajne nasade		21. 10. 2011	30. 11. 2011	4.000,0	66	55	5.533,3	2.563,0	1.951,3	751,2
Razpis za področje prašičereje		29. 6. 2012	31. 8. 2012	4.000,0	71	64	9.058,1	3.035,7	2.372,4	331,1
Razpis za področje rastlinske pridelave		20. 7. 2012	30. 9. 2012	9.430,0	145	131	13.848,0	5.002,2	3.765,7	994,0
Razpis za naložbe na vodovarstvenih območjih		4. 1. 2013	13. 2. 2013	4.000,0	30	27	4.049,3	1.566,9	1.279,6	309,2
Razpis za naložbe mladih prevzemnikov kmetij		4. 1. 2013	13. 2. 2013	8.000,0	264	63	16.544,5	8.000,0	7.461,9	2.563,0
Posodabljanje kmetijskih gospodarstev na področju novih izzivov		29. 3. 2013	15. 5. 2013	8.000,0	208	123	16.421,4	6.263,7	5.893,7	3.213,7
Razpis za naložbe mladih prevzemnikov kmetij		30. 8. 2013	23. 10. 2013	15.000,0	342	167	35.505,8	15.152,8	10.392,2	8.444,8
Razpis v namakano infrastrukturo in protitočne mreže		20. 12. 2013	12. 3. 2014	2.000,0	53	49	3.042,6	1.307,8	1.165,0	827,9
Obveznosti iz EPD 2004–2006								1.748,7	1.748,7	0,0
122 Izboljševanje gospodarske vrednosti gozdov	23.210,2			27.425,7	2.429	1.342	50.541,4	24.062,3	23.123,0	368,2
Splošen razpis		2. 11. 2007	23. 11. 2007	7.295,5	515	318	16.246,4	7.531,5	7.400,5	0,0
Razpis za gozdno infrastrukturo za leto 2008		17. 10. 2008	4. 11. 2008	2.433,3	317	248	3.885,6	1.656,0	1.395,3	–0,6
Splošen razpis		8. 5. 2009	16. 9. 2009	9.197,0	610	209	15.890,0	7.873,8	7.627,1	–84,7
Splošen razpis		24. 10. 2010	1. 3. 2011	2.500,0	427	316	4.123,2	2.034,6	1.854,0	36,3
Splošen razpis		30. 12. 2011	29. 2. 2012	6.000,0	560	251	10.396,2	4.966,3	4.846,0	417,2
123 Dodajanje vrednosti kmetijskim proizvodom	83.325,9			160.654,7	1.086	583	323.144,4	104.648,8	83.260,0	8.125,2
Splošen razpis		7. 12. 2007	23. 5. 2008	12.979,1	66	48	25.782,5	7.022,4	6.727,6	0,0
Splošen razpis		25. 7. 2008	23. 1. 2009	8.675,6	17	8	9.450,5	2.485,6	1.889,8	0,0
Razpis za gospodarske družbe, samostojne podjetnike in zadrage		20. 3. 2009	4. 6. 2009	8.000,0	66	43	7.944,8	2.984,9	2.813,3	–16,3
Razpis za kmetije in pašne skupnosti		20. 3. 2009	14. 9. 2009	20.000,0	74	62	41.811,8	13.850,5	12.517,1	32,2
Razpis za gospodarske družbe, samostojne podjetnike in zadrage		4. 9. 2009	5. 3. 2010	15.000,0	93	54	25.002,6	8.717,4	8.058,4	–5,2
Razpis za gospodarske družbe, samostojne podjetnike in zadrage		4. 12. 2009	31. 1. 2009	10.000,0	18	14	12.556,4	3.380,8	3.295,8	–20,6
Splošen razpis		18. 6. 2010	25. 11. 2010	8.000,0	69	56	10.127,7	3.503,0	3.148,1	114,1
Razpis za gospodarske družbe, samostojne podjetnike in zadrage		16. 7. 2010	23. 8. 2010	16.000,0	82	37	37.427,8	14.426,5	11.496,3	0,0
Razpis za gospodarske družbe, samostojne podjetnike in zadrage		4. 3. 2011	8. 4. 2011	20.000,0	136	34	52.151,4	13.238,3	11.715,6	175,4
Razpis za kmetije in pašne skupnosti		5. 8. 2011	30. 9. 2011	8.000,0	78	63	17.184,1	6.660,2	6.423,7	312,3
Razpis za gospodarske družbe, samostojne podjetnike in zadrage		30. 12. 2011	20. 2. 2012	10.000,0	149	38	18.107,0	5.399,8	4.277,1	511,7
Razpis za kmetije in pašne skupnosti		15. 2. 2013	3. 4. 2013	4.000,0	130	57	13.276,1	4.000,0	2.770,2	1.559,0
Razpis za gospodarske družbe, samostojne podjetnike in zadrage		26. 4. 2013	12. 6. 2013	14.000,0	83	52	35.214,1	12.184,2	6.724,2	5.143,1
Razpis za gospodarske družbe, samostojne podjetnike in zadrage		4. 10. 2013	27. 11. 2013	6.000,0	25	17	17.107,8	6.000,0	607,5	319,5
Obveznosti iz EPD 2004–2006								795,1	795,1	0,0

Priloga 73: Javni razpisi in sredstva v okviru prve osi Programa razvoja podeželja 2007–2013 (do 31. 12. 2015) – nadaljevanje

Ime ukrepa	Razpoložljivo 2007–2013 (000 EUR)	Javni razpisi		Razpisano (000 EUR)	Število vlog		Vrednost odobrenih projektov (000 EUR)	Dodeljena sredstva (000 EUR)	Izplačano (000 EUR)	
		Objave	Zaprtje		Prejete	Odobrene			Skupaj	2015
125 Infrastruktura povezana z razvojem kmetijstva	16.625,3			57.605,7	88	81	34.489,4	26.711,4	16.625,3	671,7
Razpis za komasacije in infrastrukturo za leti 2007 in 2008		25. 1. 2008	23. 5. 2008	5.105,7	7	6	2.377,4	1.968,5	1.906,0	0,0
Razpis za komasacije in infrastrukturo za leti 2007 in 2008		25. 7. 2008	23. 4. 2010	2.000,0	9	8	2.309,0	1.921,4	1.800,9	0,0
Razpis za izgradnjo velikih namakalnih sistemov		25. 7. 2008	11. 3. 2009	4.500,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Razpis za izgradnjo velikih namakalnih sistemov		31. 7. 2009	8. 6. 2010	10.000,0	2	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Razpis za izgradnjo velikih namakalnih sistemov		30. 7. 2010	26. 7. 2011	10.000,0	4	4	4.495,2	3.516,9	2.627,9	0,0
Razpis za komasacije in infrastrukturo za leto 2010		19. 11. 2010	28. 2. 2012	5.000,0	12	12	3.198,3	2.564,6	2.359,8	0,0
Razpis za komasacije in agromelioracije na komasacijskih območjih		17. 8. 2012	1. 10. 2012	5.500,0	23	23	6.212,8	5.139,7	3.431,5	277,9
Razpis za izgradnjo velikih namakalnih sistemov		28. 12. 2012	27. 2. 2013	10.000,0	5	5	11.385,8	8.025,4	2.700,1	0,0
Razpis za komasacije in agromelioracije na komasacijskih območjih		25. 1. 2013	30. 4. 2013	4.000,0	19	16	3.207,5	2.553,8	1.799,1	393,8
Razpis za komasacije in agromelioracije na komasacijskih območjih		20. 6. 2014	25. 7. 2014	1.500,0	7	7	1.303,5	1.021,1		
131 Izpolnjevanje EU standardov	41.814,4							41.814,4	41.814,4	0,0
Sodelovanje kmet. proizvajalcev v shemah kakovosti										
132 hrane	559,7			6.432,4	1.463	1.250	868,5	563,7	559,5	137,0
Splošen razpis		26. 9. 2008	25. 2. 2011	5.432,4	251	225	187,5	101,5	100,5	–0,2
Splošen razpis		3. 6. 2011	22. 5. 2015	1.000,0	1.212	1.025	681,0	462,2	459,0	137,3
133 Informiranje in pospeševanje prodaje	10.179,2			14.936,3	108	70	20.342,6	11.800,5	9.875,8	2.393,2
Splošen razpis		25. 1. 2008	23. 5. 2008	1.936,3	7	6	1.316,5	768,4	744,4	0,0
Splošen razpis		26. 9. 2008	31. 7. 2009	2.000,0	13	11	2.844,7	1.646,6	1.359,6	–4,2
Splošen razpis		23. 7. 2010	28. 10. 2010	3.000,0	19	15	4.599,4	2.683,0	2.671,8	–5,2
Splošen razpis		30. 11. 2011	29. 2. 2012	3.000,0	40	15	4.847,0	2.774,6	2.599,5	860,1
Splošen razpis		28. 12. 2012	20. 2. 2013	5.000,0	29	23	6.735,1	3.927,9	2.500,4	1.542,6
142 Skupine proizvajalcev	642,8			3.847,2	31	24	878,0	764,4	638,0	10,6
Splošen razpis		25. 1. 2008	23. 5. 2008	847,2	3	3	69,4	57,9	56,2	0,0
Splošen razpis		26. 9. 2008	29. 12. 2009	800,0	4	4	192,0	169,3	119,9	0,0
Splošen razpis		12. 11. 2010	31. 1. 2011	800,0	7	4	311,1	277,9	254,8	–4,0
Splošen razpis		10. 6. 2011	30. 6. 2011	200,0	3	3	12,7	11,5	11,5	0,0
Splošen razpis		30. 12. 2011	15. 2. 2012	400,0	8	6	212,0	187,2	144,0	0,0
Splošen razpis		28. 12. 2012	20. 2. 2013	800,0	6	4	80,7	60,7	51,0	14,6
Skupaj 1. os	380.029,8	77	77	571.179,7	13.437	9.490	827.979,1	437.311,3	378.735,1	33.609,5

Vir: MKGP

Priloga 74: Javni razpisi in sredstva za ukrepe tretje osi Programa razvoja podeželja 2007–2013 (do 31. 12. 2015)

Šifra	Ime ukrepa	Razpoložljivo 2007–2013 (000 EUR)	Javni razpisi		Raz- pisano (000 EUR)	Število vlog		Vrednost odobrenih projektov (000 EUR)	Dodeljena sredstva (000 EUR)	Izplačano (000 EUR)	
			Objave	Zaprtje		Prejete	Odobrene			Skupaj	2015
311	Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti	29.190,2			67.500,0	712	330	74.065,7	32.304,9	28.453,6	5.475,3
	Splošen razpis		7. 12. 2007	23. 5. 2008	11.500,0	131	84	17.962,6	7.107,3	6.502,0	0,0
	Splošen razpis		12. 9. 2008	11. 3. 2009	10.000,0	46	33	7.949,8	3.119,4	2.803,3	173,4
	Splošen razpis		27. 3. 2009	31. 5. 2010	15.000,0	62	24	6.492,7	2.562,6	2.176,5	0,0
	Splošen razpis		4. 6. 2010	11. 5. 2011	10.000,0	102	52	13.012,6	6.000,7	5.643,3	–1,4
	Splošen razpis		30. 12. 2011	29. 2. 2012	6.000,0	193	51	12.213,9	5.360,3	4.701,1	763,4
	Splošen razpis		28. 12. 2012	28. 2. 2013	7.000,0	123	62	12.478,4	6.305,9	5.183,3	3.469,4
	Splošen razpis		30. 8. 2013	9. 10. 2013	8.000,0	55	24	3.955,7	1.848,6	1.444,2	1.070,5
312	Ustanavljanje in razvoj mikropodjetij	48.309,9			82.000,0	1.232	474	117.107,8	51.583,4	47.952,6	3.640,9
	Splošen razpis		7. 3. 2008	23. 5. 2008	12.000,0	72	44	10.421,6	4.304,6	4.199,5	0,0
	Splošen razpis		12. 9. 2008	11. 3. 2009	16.000,0	110	69	17.726,7	6.972,5	6.789,7	0,0
	Splošen razpis		27. 3. 2009	18. 1. 2010	20.000,0	205	104	23.670,2	9.366,6	8.481,2	32,4
	Splošen razpis		4. 6. 2010	27. 7. 2010	15.000,0	160	118	29.839,2	13.354,3	13.004,8	92,0
	Splošen razpis		10. 6. 2011	12. 8. 2011	10.000,0	408	65	16.965,1	8.059,4	7.622,8	508,9
	splošen razpis		7. 12. 2012	16. 1. 2013	9.000,0	277	74	18.485,0	9.526,0	7.854,5	3.007,6
321	Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo	3.312,7			4.268,9	6	3	6.215,9	3.775,4	3.312,7	0,0
	Splošen razpis		4. 6. 2010	27. 6. 2011	4.268,9	6	3	6.215,9	3.775,4	3.312,7	0,0
322	Obnova in razvoj vasi	34.703,8			70.000,0	695	278	94.746,1	48.549,5	33.646,9	5.696,5
	Splošen razpis		29. 2. 2008	23. 5. 2008	6.000,0	32	15	2.914,9	1.027,9	748,4	0,0
	Splošen razpis		25. 7. 2008	11. 3. 2009	9.000,0	39	19	7.024,0	2.695,4	1.777,5	0,0
	Splošen razpis		27. 3. 2009	8. 6. 2010	10.000,0	91	54	15.653,3	6.008,6	3.686,4	0,0
	Splošen razpis		18. 6. 2010	26. 8. 2010	15.000,0	63	42	16.174,2	9.987,2	7.643,1	1,9
	Splošen razpis		10. 12. 2010	10. 1. 2011	3.000,0	15	10	4.255,0	2.645,4	2.246,7	0,0
	Splošen razpis		10. 6. 2011	16. 6. 2011	6.000,0	55	28	10.991,4	7.140,0	5.437,6	0,0
	Splošen razpis		6. 1. 2012	25. 2. 2012	6.000,0	274	35	9.317,6	6.180,1	4.459,3	1.033,4
	Splošen razpis		4. 1. 2013	12. 2. 2013	15.000,0	126	75	28.415,5	12.865,0	7.647,9	4.661,2
323	Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja	8.392,4			29.847,0	544	155	17.388,0	10.210,9	8.264,8	873,3
	Splošen razpis		29. 2. 2008	23. 5. 2008	2.847,0	14	5	346,8	143,9	125,0	0,0
	Splošen razpis		26. 9. 2008	11. 3. 2009	6.000,0	32	15	1.345,5	511,7	392,0	0,0
	Splošen razpis		27. 3. 2009	11. 11. 2009	6.000,0	25	16	1.574,1	618,8	500,5	0,0
	Splošen razpis		18. 6. 2010	25. 11. 2010	8.000,0	93	55	4.733,1	3.150,4	2.978,7	0,0
	Splošen razpis		29. 7. 2011	5. 8. 2011	4.000,0	64	37	4.831,1	3.086,3	2.212,5	197,9
	Splošen razpis		6. 1. 2012	25. 2. 2012	3.000,0	316	27	4.557,3	2.699,8	2.056,1	675,4
Skupaj os 3		123.909,0	28	28	253.615,8	3.189	1.240	309.523,4	146.424,1	121.630,6	15.686,0

Vir: MKGP

Priloga 75: Javni razpisi in sredstva za ukrepe Programa razvoja podeželja 2014–2020 (do 31. 12. 2015)

Ime ukrepa	Razpoložljivo 2014–2020 (000 EUR)	Javni razpisi/javna naročila		Razpisano (000 EUR)	Število vlog		Vrednost odobrenih projektov (000 EUR)	Dodeljena sredstva (000 EUR)	Izplačano (000 EUR)	
		Objave	Zaprtje		Prejete	Odobrene			Skupaj	2015
1. Prenos znanja in dejavnosti informiranja	12.500,0									
1.1 Poklicno usposabljanje in pridobivanja spretnosti	11.500,0							398,6	146,5	146,5
Predhodno usposabljanje KOPOP		9. 1. 2015	20. 1. 2015							
Redno usposabljanje KOPOP 2015		20. 3. 2015	1. 4. 2015					155,7		
Usposabljanje gozdarstvo 2015		29. 4. 2015	11. 5. 2015					158,1	146,5	146,5
Usposabljanje ekološko kmetovanje 2015		3. 4. 2015	16. 4. 2015					55,9		
Usposabljanje dobrobit živali 2015		26. 5. 2015	3. 6. 2015					4,8		
Predhodno usposabljanje KOPOP za leto 2016		20. 8. 2015	4. 9. 2015					24,2		
Redno usposabljanje KOPOP za leto 2016		10. 12. 2015	22. 12. 2015							
1.2 Podpora za demonstracijske aktivnosti	1.000,0									
2.1 Pomoč pri uporabi svetovalnih storitev	10.768,0							627,4	247,2	247,2
Priprava programov dobrobit živali 2014			11. 3. 2014					160,9	132,3	132,3
Izdelava programov dobrobit živali 2015		4. 2. 2015	20. 2. 2015					163,2	114,8	114,8
Načrt preusmeritve v ekološko kmetovanje 2015 in 2016		31. 7. 2015	10. 9. 2015							
Priprava programov dobrobit živali 2016		14. 9. 2015	22. 10. 2015					303,3		
Izdelava programov aktivnosti 2016 in 2017		9. 11. 2015	21. 12. 2015							
3. Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila	1.738,7									
3.1 Novo sodelovanje v shemah kakovosti	938,7									
3.2 Dejavnosti informiranja in promocije	800,0									
4. Naložbe v fizična sredstva	228.127,1									
4.1 Naložbe v kmetijska gospodarstva	118.634,0								5.123,5	5.123,5
Obveznosti iz PRP 2007–2013									5.123,5	5.123,5
4.2 Naložbe v predelavo, trženje in razvoj kmet. proizvodov	76.422,6								2.450,0	2.450,0
Obveznosti iz PRP 2007–2013									2.450,0	2.450,0
4.3 Naložbe v kmetijsko-gozdarsko infrastrukturo, po	33.070,6								5.799,7	5.799,7
Obveznosti iz PRP 2007–2013									5.799,7	5.799,7
6. Razvoj kmetij in podjetij	125.343,3									
6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete	60.650,0							8.896,8		
Javni razpis		31. 7. 2015	18. 9. 2015	12.000 12.000				8.896,8		
6.4 Naložbe v vzpostavitev nekmetskih dejavnosti	64.693,3									
7. Osnovne storitve in obnova vasi na podeželju	10.000,0									

Priloga 75: Javni razpisi in sredstva za ukrepe Programa razvoja podeželja 2014–2020 (do 31. 12. 2015) – nadaljevanje

Šifra	Ime ukrepa	Razpoložljivo 2014–2020 (000 EUR)	Javni razpisi		Razpisano (000 EUR)	Število vlog		Vrednost odobrenih projektov (000 EUR)	Dodeljena sredstva (000 EUR)	Izplačano (000 EUR)	
			Objave	Zaprtje		Prejete	Odobrene			Skupaj	2015
8.	Naložbe v razvoj in izboljšanje gozdov	59.481,1									
8.4	Odprava škode v gozdovih – naravne nesreče	20.454,4									
8.6	Naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov	39.026,7								134,7	134,7
	Obveznosti iz PRP 2007–2013									134,7	134,7
9.	Ustanovitev skupin in organizacij proizvajalcev	2.228,0									
10.	Kmetijsko-okoljsko-podnebni ukrepi	203.607,4								28.766,3	28.766,3
11.	Ekološko kmetovanje	60.200,0								10.006,7	10.006,7
11.1	Plačila za preusmeritev v ekološko kmetovanje									2.710,2	2.710,2
11.2	Plačila za ekološko kmetovanje									7.296,5	7.296,5
13.	Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami	265.933,3								15.502,4	15.502,4
13.1	Izplačilo nadomestil v gorskih območjih										
13.2	Nadomestila za druga območja z naravnimi omejitvami										
13.3	Nadomestila za druga območja s posebnimi omejitvami										
14.	Dobrobit živali	16.368,0								1.302,6	1.302,6
16.	Sodelovanje	20.062,5									
16.2	Pilotni projekti ter razvoj novih proizvodov, praks ...	9.198,1									
16.4	Horizontalno in vertikalno sodelovanje v dobavni verigi za vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig	3.932,5									
16.5	Blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter skupni pristop k okoljskim projektom in praksam	5.332,1									
16.9	Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom in socialnim vključevanjem ...	1.599,8									
19.	LEADER	52.365,6									
19.1	Pripravljalna podpora	600,0									
19.2	Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	33.709,8									
19.3	Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	4.000,0									
19.4	Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	14.055,8									
	Tehnična pomoč	33.261,3								1.540,5	1.540,5
	Zgodnje upokojevanje 2007–2013	5.295,0									
	Skupaj	1.107.279,3								71.020,2	71.020,2

Vir: MKGP

JAVNE SLUŽBE IN DRUGE STORITVE ZA KMETIJSTVO

Priloga 76: Aktivnosti kmetijske svetovalne službe v letu 2015

Tehnološko-okoljsko svetovanje in varovanje proizvodnih virov

Opis ukrepa	Ure
Izobraževanje in usposabljanje kmetov in njihovih družin	154.589
Predavanja, tečaji, seminarji, delavnice	16.549
Krožki	3.362
Članki, prispevki, tehnološka navodila, brošure, knjige, zborniki, obvestila	9.126
Prikazi tehnologij, veščin, poskusov, ogledi vzorčnih objektov in izvajanje preskusov	6.420
Osebnostno svetovanje	101.905
Izdelava krmnih obrokov	2.375
Obisk kmetije v zvezi z izvajanjem zahtev NS na poziv kmeta	12.815
Svetovanje o zahtevah zelene komponente	2.038
Organizacija in izvedba strokovno pospeševalnih prireditev	5.134
Prenos znanja in izkušenj v prakso in svetovalna orodja	21.511
Sodelovanje z znanstvenimi, raziskovalnimi, strokovnimi in izobraževalnimi institucijami doma in v tujini, prenos znanja in izkušenj v prakso	14.146
Svetovalna orodja	633
Kolegiji strokovnih skupin	6.732
Varstvo rastlin – napovedovalna služba	7.387
Opravljeni pregledi	5.234
Poročila o pojavu boleznih in škodljivcev	1.327
Število odvzetih vzorcev	336
Postavljanje vab	491
Svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov – kmetijska pridelava in prirreja	11.626
Svetovanje pri pripravi tehnoloških projektov – novogradnje in adaptacije	3.575
Svetovanje pri pripravi trajnih nasadov	700
Svetovanje pri pripravi vlog in poslovnih načrtov	1.680
Svetovanje pri pripravi zahtevka za izplačilo	3.280
Izdelava celostnih načrtov kmetij	69
Priprava programov sanacij	149
Pregled kmetij ob in po izpeljani investiciji	2.177
Svetovanje pri izpolnjevanju obrazcev	12.497
Strokovna pomoč komisijam in odborom pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike (tudi na ravni lokalnih skupnosti)	5.393
Tehnološko-okoljsko svetovanje in varovanje proizvodnih virov, skupaj	218.136

Podjetniško svetovanje in poslovno povezovanje

Opis ukrepa	Ure
Izobraževanje in usposabljanje kmetov in njihovih družin	19.201
Predavanja, tečaji, seminarji, delavnice	3.783
Krožki	385
Članki, prispevki, tehnološka navodila, brošure, knjige, zborniki, obvestila	1.498
Prikazi tehnologij, veščin, poskusov, ogledi vzorčnih objektov, izvajanje preizkusov	867
Osebno svetovanje	12.669
Organizacija in izvedba strokovno-pospeševalnih prireditvev	6.105
Razstave	2.155
Ocenjevanje izdelkov	2.836
Druge prireditve	1.114
Prenos znanja in izkušenj v prakso in svetovalna orodja	4.167
Sodelovanje z znanstvenimi, raziskovalnimi, strokovnimi in izobraževalnimi institucijami doma in v tujini, prenos znanja in izkušenj v prakso	2.184
Svetovalna orodja	381
Kolegiji strokovnih skupin	1.602
Svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov – uvajanje blagovnih znamk in projekti trženja	1.448
Strokovna pomoč pri delovanju naštetih oblik združevanja	1.799
Zadruge	156
GIZ	0
Druge oblike združevanja	1.585
Organizacije proizvajalcev	59
Ekonomske vsebine in FADN	15.540
Svetovanje pri izbiri najustrežnejšega načina obdavčitve	3.737
Izdelava izračunov	736
Svetovanje pri vodenju knjigovodstva FADN	11.067
Podjetniško svetovanje in poslovno povezovanje, skupaj	48.260

Izvajanje ukrepov kmetijske politike

Opis ukrepa	Ure
Izobraževanje in usposabljanje in informiranje kmetov in njihovih družin	11.319
Predavanja, tečaji, krožki, seminarji, delavnice	1.797
Članki, prispevki, tehnološka navodila, obvestila	467
Osebno svetovanje	9.055
Svetovanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike – odpravljanje napak, dopolnitve, preveritve	7.079
Vlaganje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike – pomoč pri pripravi in vnos zbirnih vlog	47.712
Izvajanje ukrepov kmetijske politike, skupaj	66.110

Krepitev razvojnega potenciala kmetijstva in podeželja

Opis ukrepa	Ure
Izobraževanje in usposabljanje kmetov in njihovih družin	2.110
Predavanja, tečaji, krožki, seminarji, delavnice	890
Članki, prispevki, tehnološka navodila, brošure, knjige, zborniki, obvestila	442
Osebno svetovanje	778
Organizacija in sodelovanje na društvenih prireditvah	1.823
Prenos znanja in izkušenj v prakso ter svetovalna orodja	2.882
Sodelovanje z znanstvenimi, raziskovalnimi, strokovnimi in izobraževalnimi institucijami doma in v tujini, prenos znanja in izkušenj v prakso	2.326
Strokovni kolegiji	556
Svetovanje in pomoč pri organizaciji in delovanju društev, zvez ipd.	8.530
Društva, združenja, zveze društev	8.211
Izvedba državnih in regijskih tekmovanj	319
Izvajanje programov državnega pomena po posebnih pogodbah – naravne nesreče	76
Ocene škode po naravnih nesrečah	67
Izpolnjevanje obrazcev v zvezi z naravnimi nesrečami	10
Krepitev razvojnega potenciala kmetijstva in podeželja, skupaj	15.421

Vir: KGZS – Sektor za kmetijstvo in gozdarstvo

Priloga 77: Raziskovalni projekti s področja kmetijstva in živilstva, ki jih je v letu 2015 financiralo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Aplikativni in razvojni projekti

1. L4-5521 REJA MERJAŠČKOV IN IMUNOKASTRACIJA: RAZISKAVE UKREPOV ZA ZMANJŠANJE VONJA PO MERJASCU IN NOVIH PROBLEMOV KAKOVOSTI PROIZVODOV, Kmetijski inštitut Slovenije, nosilka: dr. Marjeta Čandek Potokar, (2013), skupna vrednost projekta v letu 2015: 137.066,30 EUR, delež MKGP: 26,05 % (35.714,00 EUR)
2. L4-5522 VZPOSTAVITEV ČEBELJIH CELIČNIH LINIJ IN STANDARDIZIRANIH IN VITRO TESTOV ZA OCENO ŠKODLJIVIH UČINKOV STRUPOV IN OKUŽB NA ČEBELE, UL Biotehniška fakulteta, nosilka: dr. Mojca Narat, (2013), skupna vrednost projekta v letu 2015: 128.019,30 EUR, delež MKGP: 20,83 % (26.667,00 EUR)
3. L4-5525 ŠTUDIJ EPIDEMIOLOGIJE IN RAZNOLIKOSTI MIKROBNIH POVZROČITELJEV BOLEZNI RASTLIN, Nacionalni inštitut za biologijo, nosilka: dr. Maja Ravnikar, (2013), skupna vrednost projekta v letu 2015: 256.037,60 EUR, delež MKGP 20,83 % (53.333,00 EUR)

Ciljni raziskovalni program »Zagotovimo.si hrano za jutri 2011–2020«

Razpis 2014

1. V4-1401 OBVLADOVANJE OKUŽB Z E. COLI PRI PERUTNINI: DOLOČITEV KRITIČNIH MEST VNOSA BAKTERIJE E. COLI, VKLJUČNO Z E. COLI Z ESBL V REJE PERUTNINE IN ŠTUDIJA PREVENTIVNIH UKREPOV ZA ZMANJŠEVANJE PORABE PROTIMIKROBNIH ZDRAVIL, Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, nosilka: dr. Olga Zorman Rojs, skupna vrednost projekta v letu 2015: 49.140,00 EUR, delež MKGP: 56,98 % (28.000,00 EUR)
2. V4-1402 DEJAVNIKI BAKTERIJSKIH IN VIRUSNIH OKUŽB KLAPAVIC, Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, nosilec: dr. Andrej Kirbiš, skupna vrednost projekta v letu 2015: 49.140,00 EUR, delež MKGP: 56,98 % (28.000,00 EUR)
3. V4-1403 POJAVLJANJE NOVIH TOKSIČNIH SUBSTANC V SLOVENSKE KRMILNI, Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, nosilka: dr. Breda Jakovac Strajn, skupna vrednost projekta v letu 2015: 26.744,00 EUR, delež MKGP: 56,08 % (15.000,00 EUR)
4. V4-1404 IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI NANOSA FFS IN ZMANJŠANJE DRIFTA Z UPORABO ŠOB IN NAPRAV Z ZMANJŠANIM ZANAŠANJEM, Kmetijski inštitut Slovenije, nosilec: dr. Matej Stopar, skupna vrednost projekta v letu 2015: 39.616,00 EUR, delež MKGP: 55,53 % (22.000,00 EUR)
5. V4-1405 RAZVOJ TEHNOLOGIJ ZA PREPREČEVANJE NOVIH VIROIDNIH OBOLENJ HMELJA, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, nosilec: dr. Sebastijan Radišek, skupna vrednost projekta v letu 2015: 32.093,00 EUR, delež MKGP: 56,08 % (18.000,00 EUR)
6. V4-1406 OBVLADOVANJE BOLEZNI METLIČAVOSTI JABLAN V NASADIH SADILNEGA MATERIALA, Nacionalni inštitut za biologijo, nosilka: dr. Marina Dermastia, skupna vrednost projekta v letu 2015: 26.744 EUR, delež MKGP: 56,08 % (15.000,00 EUR)
7. V4-1407 SOJA, Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, nosilec: dr. Franc Bavec, skupna vrednost projekta v letu 2015: 39.616,00 EUR, delež MKGP: 55,53 % (22.000,00 EUR)
8. V4-1408 VREDNOTENJE PARAMETROV KAKOVOSTI IN VARNOSTI VRTNIN IZ RAZLIČNIH SISTEMOV PRIDELAVE V SLOVENIJI IN IZ TUJINE ZA OBLIKOVANJE NACIONALNE SHEME KAKOVOSTI ZELENJAVE, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nosilec: dr. Rajko Vidrih, skupna vrednost projekta v letu 2015: 33.207,00 EUR, delež MKGP: 51,19 % (17.000,00 EUR)
9. V4-1409 TEHNOLOGIJA PRIDELAVE HRUŠK IN ČEŠENJ, Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, nosilka: dr. Tatjana Unuk, skupna vrednost projekta v letu 2015: 44.966,00 EUR, delež MKGP: 55,59 % (25.000,00 EUR)
10. V4-1410 SMERNICE PRIDELAVE NAMIZNEGA GROZDJA V SLOVENIJI S CILJEM POVEČANJA SAMOOSKRBE, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nosilec: dr. Denis Rusjan, skupna vrednost projekta v letu 2015: 32.093,00 EUR, delež MKGP: 56,08 % (18.000,00 EUR)
11. V4-1411 IZDELAVA TEHNOLOŠKIH SMERNIC ZA NAMAKANJE OLJK V SLOVENIJI, Univerza na Primorskem, Znanstvenoraziskovalno središče Università del Litorale Centro di ricerche scientifiche, nosilec: dr. Bojan Butinar, skupna vrednost projekta v letu 2015: 32.093,00 EUR, delež MKGP: 56,08 % (18.000,00 EUR)
12. V4-1412 ZAGOTAVLJANJE KONKURENČNOSTI SLOVENSKEGA HMELJARSTVA Z IZBOROM DIŠAVNIH SORT HMELJA, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, nosilka: dr. Andreja Čerenak, skupna vrednost projekta v letu 2015: 25.570,00 EUR, delež MKGP: 58,66 % (15.000,00 EUR)
13. V4-1413 VZPOSTAVITEV SISTEMA VZDRŽEVALNE SELEKCIJE IN PRIDELAVE SEMENSKEGA MATERIALA SORT KMETIJSKIH RASTLIN ZA SONARAVNE OBLIKE KMETOVANJA, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nosilec: dr. Ludvik Rozman, skupna vrednost projekta v letu 2015: 55.489,00 EUR, delež MKGP: 55,48 % (32.000,00 EUR)
14. V4-1414 TEHNOLOŠKE REŠITVE ZA BOLJŠE IZKORIŠČANJE LUCERNE V PREHRANI PREŽVEKOVALCEV, Kmetijski inštitut Slovenije, nosilec: dr. Jože Verbič, skupna vrednost projekta v letu 2015: 41.556,00 EUR, delež MKGP: 55,34 % (23.000,00 EUR)

15. V4-1415 TEHNOLOŠKO-EKONOMSKI MODELI PRIREJE GOVEJEGA MESA NA TRAVINJU, Kmetijski inštitut Slovenije, nosilec: dr. Drago Babnik, skupna vrednost projekta v letu 2015: 27.598,00 EUR, delež MKGP: 57,97 % (16.000,00 EUR)
16. V4-1416 EKOLOŠKA IN KONVENCIONALNA REJA KOZ ZA PRIREJO MLEKA, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nosilec: dr. Dragomir Kompan, skupna vrednost projekta v letu 2015: 39.616,00 EUR, delež MKGP: 55,53 % (22.000,00 EUR)
17. V4-1417 TEHNOLOGIJE REJE PRAŠIČEV IN UPORABA ALTERNATIVNIH KRMIL IN NARAVNIH DODATKOV ZA NAMENE PROIZVODOV VIŠJE KAKOVOSTI V KONVENCIONALNIH IN EKOLOŠKIH REJAH, Kmetijski inštitut Slovenije, nosilka: dr. Marjeta Čandek Potokar, skupna vrednost projekta v letu 2015: 41.559,00 EUR, delež MKGP: 55,34 % (23.000,00 EUR)
18. V4-1418 DOLOČITEV MOLEKULARNIH PARAMETROV ZA OHRANJANJE KRANJSKE ČEBELE, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nosilec: dr. Peter Dovč, skupna vrednost projekta v letu 2015: 30.670,00 EUR, delež MKGP: 55,42 % (17.000,00 EUR)
19. V4-1423 RAZVOJ CELOVITEGA MODELA KMETIJSKIH GOSPODARSTEV IN POVEZANIH PODATKOVNIH ZBIRK ZA PODORO PRI ODLOČANJU V SLOVENSKEM KMETIJSTVU, Kmetijski inštitut Slovenije, nosilka: dr. Tinca Volk, skupna vrednost projekta v letu 2015: 67.361,00 EUR, delež MKGP: 56,41 % (38.000,00 EUR)
20. V2-1424 ŠTUDIJA MOŽNOSTI IZVAJANJA ZEMLJIŠKIH OPERACIJ NA ZAVAROVANIH IN VAROVANIH OBMOČJIH, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, nosilka: dr. Anka Lisec, skupna vrednost projekta v letu 2015: 30.925,00 EUR, delež MKGP: 53,35 % (16.500,00 EUR)
21. V5-1425 PRESOJA RAZISKOVALNIH SKUPIN NA PODROČJU KMETIJSTVA, GOZDARSTVA, RIBIŠTVA IN ŽIVILSTVA V SLOVENIJI IN V PRIMERLJIVIH DRŽAVAH, Zavod biomedicinska razvojno-inovacijska skupina, nosilec: dr. Primož Južnič, skupna vrednost projekta v letu 2015: 41.223,00 EUR, delež MKGP: 41,23 % (17.000,00 EUR)
22. V1-1426 KLIMATSKE PODLAGE KOT DODATNI KRITERIJ ZA OBMOČJA Z OMEJENIMI MOŽNOSTMI ZA KMETIJSKO DEJAVNOST (OMD), Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nosilka: dr. Lučka Kajfež Bogataj, skupna vrednost projekta v letu 2015: 17.046,00 EUR, delež MKGP: 58,66 % (10.000,00 EUR)
23. V1-1427 ELEMENTI STANJA VODA PRI DOLOČANJU EKOLOŠKO SPREJEMLJIVEGA PRETOKA, Inštitut za vode Republike Slovenije, nosilec: dr. Gorazd Urbanič, skupna vrednost projekta v letu 2015: 60.663,00 EUR, delež MKGP: 59,34 % (36.000,00 EUR)
24. V4-1433 OPREDELITEV STROŠKOVNO UČINKOVITEJŠIH STRATEGIJ OHRANJANJA AVTOHTONIH PASEM DOMAČIH ŽIVALI, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nosilec: dr. Luka Juvančič, skupna vrednost projekta v letu 2015: 25.274,00 EUR, delež MKGP: 55,39 % (14.000,00 EUR)
25. V4-1434 OPREDELITEV KRAJINSKE PESTROSTI IN KRAJINSKIH ZNAČILNOSTI, POMEMBNIH ZA OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nosilka: dr. Mojca Golobič, skupna vrednost projekta v letu 2015: 20.020 EUR, delež MKGP: 39,96 % (8.000,00 EUR)
26. V4-1435 VARSTVENA GENETIKA AVTOHTONE POTOČNE POSTRVI V SLOVENIJI, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nosilec: dr. Aleš Snoj, skupna vrednost projekta v letu 2015: 41.616,00 EUR, delež MKGP: 57,67 % (24.000,00 EUR)

Mednarodni raziskovalni projekti

ERA-NET CORE ORGANIC 2

1. COBRA – KOORDINACIJA EKOLOŠKEGA ŽLAHTNJENJA ZA VEČJO DIVERZITETO, Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijske in biosistemske vede, nacionalni nosilec: dr. Franc Bavec, (2012), celotna vrednost projekta SLO: 99.296 EUR, delež v letu 2015: 20,43 % (20.296,00 EUR)
2. HEALTHYGROW - ZDRAVA RAST: OD NIŠE DO VEČJEGA OBSEGA Z INTEGRITETO IN ZAUPANJEM, Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijske in biosistemske vede, nacionalna nosilka: dr. Andreja Borec, (2012), celotna vrednost projekta SLO: 98.700,00 EUR, delež v letu 2015: 22,28 % (22.000,00 EUR)

ERA-NET EUPHRESO 2

1. MONOCHAMUS – OSREDOTOČENJE NA ŽAGOVINARJE (MONOCHAMUS SPP.), ŽUŽELČJE VEKTORJEBOROVE OGORČICE (BURSAPHELENCHUS XYLOPHILUS), Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nacionalna nosilka: dr. Maja Jurc, 2013, celotna vrednost projekta SLO: 70.000,00 EUR, delež v letu 2015: 34,28 % (24.000,00 EUR)
2. GRAFDEPI 2 – ZLATA TRSNA RUMENICA (GRAPEVINE FLAVESCENCE DORÉE – FD) SLEDEČ IZ VITISENS, GRAFDEPI IN QDETECT, Nacionalni inštitut za biologijo, nacionalna nosilka: dr. Marina Dermastja, 2013, celotna vrednost projekta SLO: 30.000,00 EUR, delež v letu 2015: 50 % (15.000,00 EUR)
3. MELOPOP – POPULACIJSKA DINAMIKA VRST MELOIDOGYNE SPP (MELOSPP), Kmetijski inštitut Slovenije, nacionalni nosilec: dr. Saša Širca, 2013, celotna vrednost projekta SLO: 70.000,00 EUR, delež v letu 2015: 50 % (35.000,00 EUR).

CORE ORGANIC PLUS

1. ReSolVe – OBNOVITEV OPTIMALNE FUNKCIONALNOSTI TAL DEGRADIRANIH OBMOČIJ ZNOTRAJ EKOLOŠKIH VINOGRADOV, Kmetijski inštitut Slovenije, nacionalni nosilec: dr. Hans-Josef Schroers, 2015, celotna vrednost projekta: 83.000,00 EUR, sredstva v letu 2015: 24.000 EUR, od tega delež MKGP v letu 2015: 60,17 % (14.442,00 EUR)
2. SoilVeg – IZBOLJŠANJE OHRANJANJA TAL IN RABE VIROV V EKOLOŠKI PRIDELAVI ZELENJAVE Z UVEDBO RASTLIN ZA AGROEKOLOŠKE STORITVE, Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijske in biosistemske vede, nacionalna nosilka: dr. Martina Bavec, 2015, celotna vrednost projekta: 63.000,00 EUR, sredstva v letu 2015: 18.000,00 EUR, od tega delež MKGP v letu 2015: 60,17 % (10.832,00 EUR)
3. 2-ORG-COWS – V SMERI PREVENTIVNEGA ZDRAVSTVENEGA MENEDŽMENTA PRI IZVIRNIH KOMBINIRANIH PASTIRSKIH GOVEDAH, PRILAGOJENIH EKOLOŠKEMU PROIZVODNEMU SISTEMU, KI BAZIRA NA TRAVINJU PREK NOVIH REJSKIH STRATEGIJ, KI TEMELJJO NA SPREMLJANJU NOVIH LASTNOSTI, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nacionalna nosilka: dr. Marija Klopčič, 2015, celotna vrednost projekta: 136.068,00 EUR, sredstva v letu 2015: 38.000,00 EUR, delež MKGP v letu 2015: 60,17 % (22.867 EUR)
4. FertilCrop – UKREPI ZA POVEČANJE RODOVITNOSTI TAL V EKOLOŠKEM KMETIJSTVU, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, nacionalna nosilka: dr. Marjetka Suhadolc, 2015, celotna vrednost projekta: 81.500,00 EUR, sredstva v letu 2015: 21.000,00 EUR, delež MKGP v letu 2015: 60,17 % (12.637,00 EUR)

GOZDARSTVO

Priloga 78: Posek v gozdovih v primerjavi z načrtovanim; 1991–2015

	Iglavci (000 m ³)	Indeks načrt = 100	Listavci (000 m ³)	Indeks načrt = 100	Skupaj (000 m ³)	Indeks načrt = 100
Načrt 1991–2000	1.680	100	1.232	100	2.912	100
1991	1.243	74	856	69	2.099	72
1992	1.208	72	960	78	2.168	75
1993	1.290	77	789	64	2.088	72
1994	1.411	84	844	69	2.255	78
1995	1.248	74	844	69	2.092	72
1996	1.512	90	818	66	2.330	80
1997	1.388	83	1.179	96	2.567	88
1998	1.396	83	1.074	87	2.470	85
1999	1.349	80	1.047	85	2.396	82
2000	1.423	85	1.186	96	2.609	90
Načrt 2001–2010	2.050	100	2.050	100	4.101	100
2001	1.459	71	1.155	56	2.614	64
2002	1.496	73	1.148	56	2.645	64
2003	1.823	89	1.184	58	3.007	73
2004	1.820	89	1.138	56	2.958	72
2005	2.033	99	1.203	59	3.236	79
2006	2.243	109	1.476	72	3.719	91
2007	2.043	100	1.199	58	3.242	79
2008	2.055	100	1.372	67	3.427	84
2009	1.853	90	1.520	74	3.374	82
2010	1.808	88	1.566	76	3.374	82
Načrt 2011–2020	3.140	100	3.409	100	6.549	100
2011	2.040	65	1.856	54	3.896	60
2012	2.153	69	1.758	51	3.911	60
2013	2.191	70	1.733	51	3.924	60
2014	3.463	110	2.886	84	6.350	97
2015	2.879	92	3.453	101	6.332	97

Vir: ZGS

Priloga 79: Površine gozdov po gozdnogospodarskih območjih glede na gozdnogospodarski načrt ter lastniška struktura (ha); 2015

GGO	Lastništvo			Gozdovi, SKUPAJ	Druga gozda zemljišča
	Država	Zasebniki	Lokalna skupnost		
Tolmin	34.470	100.097	15.684	150.251	2.010
Bled	10.977	55.053	1.119	67.149	3.371
Kranj	6.562	63.489	1.004	71.055	1.250
Ljubljana	16.469	128.000	634	145.103	1.563
Postojna	31.223	47.535	712	79.470	198
Kočevje	47.472	40.402	4.860	92.734	290
Novo mesto	22.284	73.531	1.845	97.660	326
Brežice	9.212	60.239	243	69.694	374
Celje	11.765	63.322	534	75.621	231
Nazarje	6.050	42.911	100	49.061	401
Slovenj Gradec	16.302	43.659	0	59.961	308
Maribor	20.551	76.088	106	96.745	320
Murska Sobota	8.217	31.168	305	39.690	82
Sežana	9.819	72.883	5.120	87.822	702
SKUPAJ	251.373	898.377	32.266	1.182.016	11.426
Struktura (%)	21	76	3	100	

Vir: ZGS

Priloga 80: Lesna zaloga gozdov po gozdnogospodarskih območjih; 2015

GGO	Lesna zaloga (m ³)			Lesna zaloga (m ³ /ha)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Tolmin	9.299.657	26.793.362	36.093.019	61,9	178,3	240,2
Bled	15.247.347	5.755.928	21.003.275	227,1	85,7	312,8
Kranj	16.714.063	9.168.278	25.882.341	235,2	129,0	364,3
Ljubljana	16.799.201	23.559.586	40.358.787	115,8	162,4	278,1
Postojna	12.625.059	11.647.995	24.273.054	158,9	146,6	305,4
Kočevje	13.804.843	16.683.238	30.488.081	148,9	179,9	328,8
Novo mesto	8.275.858	20.520.412	28.796.270	84,7	210,1	294,9
Brežice	3.178.423	16.109.278	19.287.701	45,6	231,2	276,8
Celje	8.293.755	14.722.036	23.015.791	109,7	194,7	304,4
Nazarje	12.924.968	4.695.715	17.620.683	263,5	95,7	359,2
Slovenj Gradec	18.469.544	3.648.186	22.117.730	308,0	60,8	368,9
Maribor	15.060.372	19.560.895	34.621.267	155,7	202,2	357,9
Murska Sobota	2.569.563	7.835.014	10.404.577	64,7	197,4	262,2
Sežana	4.682.912	9.557.606	14.240.518	53,3	108,8	162,2
SKUPAJ	157.945.565	190.257.529	348.203.094	133,6	161,0	294,6

Vir: ZGS

Priloga 81: Drevesna sestava gozdov glede na lesno zalogo drevesnih vrst, na osnovi gozdnogospodarskega načrta (%); 2015

	Smreka	Jelka	Bori	Macesen	Drugi iglavci	Bukev	Hrast	Pleme. listavci	Dr. trdi listavci	Mehki listavci	IGLAVCI	LISTAVCI
1998	32,7	9,1	5,9	1,3	0,2	31,7	6,7	3,8	7,0	1,6	49,2	50,8
1999	32,5	9,0	6,1	1,3	0,1	31,6	6,8	3,6	7,4	1,6	49,0	51,0
2000	32,5	8,5	6,0	1,2	0,2	31,6	6,9	4,1	7,4	1,6	48,4	51,6
2001	32,3	8,3	6,0	1,2	0,2	31,6	6,9	4,1	7,8	1,6	48,0	52,0
2002	32,3	8,2	6,0	1,2	0,2	31,6	7,0	4,2	7,8	1,5	47,9	52,1
2003	32,3	7,9	5,8	1,2	0,3	31,5	7,0	4,3	7,9	1,7	47,5	52,5
2004	32,4	7,8	5,7	1,2	0,3	31,7	6,9	4,4	7,9	1,7	47,4	52,6
2005	32,2	7,7	5,8	1,2	0,3	31,7	7,0	4,5	8,0	1,7	47,1	52,9
2006	32,3	7,6	5,7	1,2	0,3	31,7	7,0	4,6	8,0	1,7	47,0	53,0
2007	32,0	7,5	5,8	1,2	0,3	31,7	7,1	4,7	8,2	1,7	46,7	53,3
2008	31,9	7,5	5,8	1,2	0,3	31,8	7,1	4,7	8,2	1,7	46,6	53,4
2009	31,8	7,4	5,9	1,2	0,3	31,7	7,0	4,9	8,2	1,7	46,5	53,5
2010	31,5	7,6	5,9	1,2	0,2	31,8	7,0	4,9	8,2	1,7	46,4	53,6
2011	31,5	7,5	5,8	1,2	0,2	31,8	7,0	5,0	8,2	1,7	46,2	53,8
2012	31,3	7,5	5,8	1,2	0,2	31,9	7,0	5,1	8,2	1,7	46,0	54,0
2013	31,1	7,5	5,7	1,2	0,3	32,0	7,0	5,1	8,4	1,7	45,8	54,2
2014	30,9	7,5	5,7	1,2	0,3	32,2	7,0	5,2	8,4	1,7	45,6	54,4
2015	30,8	7,5	5,6	1,2	0,3	32,3	7,0	5,2	8,4	1,7	45,4	54,6

Vir: ZGS

Priloga 82: Letni prirastek lesa po gozdnogospodarskih območjih; 2015

GGO	Prirastek (m ³)			Prirastek (m ³ /ha)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Tolmin	226.150	682.394	908.544	1,5	4,5	6,1
Bled	295.500	120.494	415.994	4,4	1,8	6,2
Kranj	347.137	201.804	548.941	4,9	2,8	7,7
Ljubljana	424.452	641.940	1.066.392	2,9	4,4	7,4
Postojna	295.751	259.991	555.742	3,7	3,3	7,0
Kočevje	344.259	370.913	715.172	3,7	4,0	7,7
Novo mesto	273.829	580.412	854.242	2,8	5,9	8,7
Brežice	89.168	440.368	529.537	1,3	6,3	7,6
Celje	212.574	377.400	589.974	2,8	5,0	7,8
Nazarje	308.344	125.549	433.892	6,3	2,6	8,8
Slovenj Gradec	397.636	102.834	500.470	6,6	1,7	8,4
Maribor	353.669	488.730	842.399	3,7	5,1	8,7
Murska Sobota	51.722	215.796	267.518	1,3	5,4	6,7
Sežana	106.980	266.040	373.020	1,2	3,0	4,3
SKUPAJ	3.727.170	4.874.665	8.601.835	3,2	4,1	7,3

Vir: ZGS

Priloga 83: Letni možni posek lesa po gozdnogospodarskih območjih na osnovi gozdnogospodarskega načrta (m³); 2015

GGO	Iglavci	Listavci	Skupaj
Tolmin	176.825	483.295	660.120
Bled	188.965	58.847	247.812
Kranj	310.497	148.527	459.024
Ljubljana	318.728	425.280	744.008
Postojna	250.125	181.833	431.958
Kočevje	273.080	291.137	564.217
Novo mesto	186.799	461.655	648.454
Brežice	67.006	317.668	384.674
Celje	160.901	285.294	446.195
Nazarje	221.689	65.425	287.114
Slovenj Gradec	305.551	54.683	360.234
Maribor	273.601	351.025	624.626
Murska Sobota	43.999	144.755	188.754
Sežana	101.239	183.959	285.198
SKUPAJ	2.879.005	3.453.383	6.332.388

Vir: ZGS

Priloga 84: Poraba proračunskih sredstev v gozdarstvu in lovstvu (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Javna gozdarska služba	16.213,7	18.671,9	18.484,7	18.656,4	18.648,3	20.341,5	22.656,9	22.654,5	21.524,0	20.317,5	19.429,8	19.263,3	19.700,0
Obnova gozdov	473,2	476,6	576,3	611,6	1.656,4	1.594,1	1.196,0	822,9	786,3	373,0	374,9	371,7	371,5
Nega gozdov	584,4	399,7	354,9	266,0	319,8	352,6	390,4	570,0	676,8	341,0	383,9	162,7	345,3
Varstvo gozdov	753,7	661,0	776,6	899,4	1.410,7	852,7	1.055,7	1.007,0	1.071,3	341,6	448,2	635,1	526,6
Vzdrževanje in gradnja gozdnih cest	1.159,0	1.025,7	1.111,1	1.272,6	1.525,8	1.335,9	1.268,3	1.257,1	1.233,5	1.266,7	1.264,5	1.236,0	1.182,4
Druge naloge	610,4	565,1	572,1	838,5	782,1	606,8	604,9	636,5	884,4	563,5	440,1	430,9	424,9
<i>Semenarska in drevesničarska dejavnost</i>	:	:	:	:	:	7,8	7,3	2,6	14,1	3,3	5,9	5,9	2,5
<i>Vzdrževanje življenjskega okolja prostoživečih živali</i>	:	:	:	:	:	97,1	73,9	74,3	97,9	43,0	50,0	49,0	70,0
<i>Nakup varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom</i>	:	:	:	:	:	0,0	3,4	76,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Izvršba odločb ZZG Slovenije</i>	:	:	:	:	:	0,3	3,5	4,3	7,3	0,1	0,2	3,5	7,8
<i>Odškodnine zaradi razglasitve gozdov s posebnim namenom</i>	:	:	:	:	:	0,5	8,0	2,0	0,0	2,6	2,1	3,0	1,5
<i>Nevladne organizacije, strokovne prireditve, publicistika</i>	:	:	:	:	:	52,0	4,7	18,5	4,7	3,3	3,7	0,0	0,0
<i>Znanstvenoraziskovalno delo v gozdarstvu</i>	420,9	402,8	386,5	552,4	480,2	449,2	504,1	458,8	760,4	511,2	378,2	369,5	343,0
Odškodnina za škodo od divjadi	352,3	229,7	62,4	116,9	31,7	46,6	156,6	131,9	149,6	104,1	149,5	160,0	160,0
Naloge na področju gozdarstva po ZGS	20.146,7	22.029,9	21.938,3	22.661,6	24.374,8	25.130,3	27.329,0	27.079,8	26.325,9	23.307,3	22.490,9	22.259,6	22.710,7
Odprava posledic žleda (proračunska rezerva)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2.758,0	–
Solidarnostna pomoč EU (žled)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	298,1
Forest focus (EU + SLO)	–	–	201,8	232,0	250,5	–	141,8	–	–	–	–	–	–
GOZDARSTVO SKUPAJ	20.146,7	22.029,9	22.140,1	22.893,5	24.625,3	25.130,3	27.470,8	27.079,8	26.325,9	23.307,3	22.490,9	25.017,6	23.008,8

Vir: MKGP, ARSKTRP

RIBIŠTVO

Priloga 85: Poraba proračunskih sredstev v ribištvu (000 EUR, koledarsko leto, tekoči tečaj); 2003–2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ulov plave ribe	223,6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Monitoring ribolovnih fondov	47,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sladkovodno ribogojstvo	115,9	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Informacijski sistem	–	100,4	–	–	–	2,7	178,2	61,6	3,2	16,2	3,9	19,7	13,0
Javni zavod za ribištvo	216,5	292,4	398,1	523,3	703,9	882,3	565,1	565,2	537,6	471,8	415,4	405,0	400,0
Varstvo naravnih virov	–	62,8	61,8	41,7	128,6	100,5	12,7	32,6	101,8	14,7	–	45,1	14,3
Morsko ribištvo in marikultura	–	–	124,1	87,6	–	127,3	–	–	–	–	–	–	–
Ribogojstvo, predelava in trženje – EPD 2004–06 (EU + SLO)	–	–	188,3	147,7	1.517,1	–	–	–	–	–	–	–	–
Posodobitev plovil in mali priobalni ribolov – EPD 2004–06 (EU + SLO)	–	–	99,8	122,6	0,0	466,9	–	–	–	–	–	–	–
Ukrepi v ribištvu	–	–	–	150,5	413,5	185,6	144,8	185,8	230,7	214,1	245,4	163,6	–
Evropski sklad za ribištvo 2007–13 (EU + SLO)	–	–	–	–	–	–	55,6	2.744,2	3.749,7	5.032,4	4.894,2	4.558,9	2.984,1
Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo 2014–2020 (EU + SLO)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	118,9	133,1
Ribištvo skupaj	603,0	455,6	872,1	1.073,4	2.763,1	1.765,3	956,4	3.589,4	4.623,0	5.749,2	5.558,9	5.311,1	3.544,5
<i>Od tega EU</i>	–	–	216,1	272,0	1.240,3	427,9	106,3	2.296,8	3.142,4	3.860,6	3.935,6	2.344,6	3.618,2
Sredstva občin (Evropski sklad za ribištvo)								209,7	279,5	51,5	163,4	–	211,2
SKUPAJ	603,0	455,7	872,1	1.073,4	2.763,1	1.765,2	956,5	3.799,1	4.902,5	5.800,7	5.722,3	5.311,1	3.755,7

Vir: MKGP

Kmetijski inštitut Slovenije

www.kis.si